

แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม
ในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ

A GUIDELINE TO THE ETHICAL DEVELOPMENT FOR THE
SATELLITE TELEVISION OPERATORS IN THAILAND
BASED ON THE BUDDHIST INTEGRATION

นายประชา เทศพานิช

ดุขฎิณิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๒

แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม
ในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ

นายประชา เทศพานิช

ดุขฎิณิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๒

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**A Guideline to the Ethical Development for the Satellite
Television Operators in Thailand based on
The Buddhist Integration**

Mr. Pracha Taidpanich

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Buddhist Studies)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E.2019

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ. ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รศ. ดร.ประเวศ อินทองปาน)

กรรมการ

(ผศ. ดร.ชาติเมธี หงษา)

กรรมการ

(พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, รศ. ดร.)

กรรมการ

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ. ดร.)

กรรมการ

(ผศ. ดร.ประพันธ์ ศุภษร)

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์

พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, รศ. ดร. ประธานกรรมการ

พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ. ดร. กรรมการ

ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภษร กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(นายประชา เทศพานิช)

ชื่อคุณิพนธ์	: แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ
ผู้วิจัย	: นายประชา เทศพานิช
ปริญญา	: พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์	: พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, รศ.ดร., ป.ธ.๓, พธ.บ. (การบริหารการศึกษา), พธ.ม. (ปรัชญา), Ph.D. (Philosophy)
	: พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ.ดร., ป.ธ.๗, พธ.บ.(อังกฤษ), ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
	: ผศ.ดร. ประพันธ์ ศุภษร, ป.ธ.๗, พธ.บ.(ศาสนา), ศศ.ม.(พุทธศาสนศึกษา), พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

คุณิพนธ์เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และสภาพปัญหาของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย (๒) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย (๓) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยกำหนดกรอบการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ด้วยวิธีการพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

จากแนวคิดทฤษฎีด้านสื่อสารมวลชนได้กล่าวถึงการกระทำผิดจริยธรรมของสื่อสารมวลชนไว้หลายประการ เช่น การโกหกและหลอกลวงเสนอข่าวสารข้อมูลที่ไม่จริง การมีอคติลำเอียงที่ผิดต่อจริยธรรม การมีผลประโยชน์ทับซ้อนของสื่อมวลชน และการขาดความเมตตาธรรมของสื่อ เป็นต้น

ปัญหาด้านจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ส่วนใหญ่ยังขาดจริยธรรมขาดความรับผิดชอบต่อวิชาชีพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ปัญหาการประทุษร้ายทางวาจา ปัญหาการสร้างความเกลียดชัง ปัญหาการสร้างความแตกแยกในสังคม ปัญหาการโฆษณาเกินจริง ปัญหาการอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง ปัญหารายการชวนเชื่อ งมงาย ไร้สาระ และปัญหารายการที่ส่อไปในทางลามก อนาจาร ซึ่งจะมีผลกระทบในทางลบต่อผู้ชมและสังคม ซึ่งหากยังไม่ได้รับการแก้ไขย่อมจะส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคในวงกว้างเนื่องจากกลุ่มผู้บริโภคที่รับชมโทรทัศน์ดาวเทียมมีเป็นจำนวนมากทั่วประเทศ

หลักพุทธธรรมที่สอดคล้อง ในการนำมาใช้บูรณาการกับวิธีการพัฒนาจริยธรรม เพื่อใช้แก้ไขปัญหในปัจจุบัน ซึ่งประกอบไปด้วย หลักอริยมรรคมีองค์ ๘ หลักเบญศีล เบญจธรรม หลักพรหมวิหาร ๔ และหลักอคติ ๔ ซึ่งสรุปได้ ๔ วิธีเชิงพุทธบูรณาการ ดังต่อไปนี้

๑) หลักมรรคมืองค์ ๘ นำมาบูรณาการกับวิธีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพสื่อมวลชนฉบับใหม่ให้เร็วที่สุด เพื่อให้ทุกสื่ออยู่ภายใต้องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนอันเดียวกัน เพื่อให้มีการควบคุมและกำกับดูแลกันเอง (Self Regulation) จะทำให้เกิดผลเป็นความประพฤติที่ถูกต้องดีงามทั้งกาย วาจา ใจ

๒) หลักเบญจศีล, เบญจธรรม นำมาบูรณาการกับวิธีการหยุดยั้งหรือไม่สนับสนุนช่องโทรทัศน์ดาวเทียมที่กระทำผิดกฎหมาย หรือกระทำผิดจริยธรรม มีบทลงโทษในทางปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจนจาก กสทช.จะทำให้มีความประพฤติที่คิดถูก พูดถูก ทำถูก ไม่ทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย ไม่ทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม

๓) หลักพรหมวิหาร ๔ นำมาบูรณาการกับการส่งเสริมวิชาชีพสนับสนุนให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่าย สัมมนา โดย กสทช. และหน่วยงานองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน โดยใช้การจัดสนทนาแบบ Dialogue และ Collaborative ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ มีความปรารถนาดีต่อกัน มีความรักความเมตตา จะทำให้เกิดผลเป็นความประพฤติที่ประกอบด้วยความรัก ความปรารถนาดี อยากให้เขาพ้นทุกข์อย่างมีปัญญา

๔) หลักอคติ ๔ นำมาบูรณาการกับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอก กสทช. ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางในการปฏิบัติและบทลงโทษต่างๆ อย่างเป็นธรรมและเป็นกลางในเรื่องความผิดทางจริยธรรม รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ประกอบกิจการได้นำเสนอข่าวหรือรายการด้วยความเป็นกลาง เหมาะสม ปราศจากอคติต่างๆ จะทำให้เกิดผลเป็นความประพฤติที่มีความเที่ยงตรง ยุติธรรม เป็นกลาง ไม่เอนเอียง

จากที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย คือ

"NFFFP = GOOD SATELLITE TV OPERATOR MODEL" โดยมีรายละเอียดดังนี้ "N"(THE NOBLE EIGHTFOLD PATH) คือ อริยมรรคมืองค์ ๘ "F"(FIVE PRECEPTS) "F"(FIVE DHARMA) คือ เบญจศีล เบญจธรรม "F"(FOUR SUBLIME STATES OF MIND) คือ พรหมวิหาร ๔ และ "P"(PREJUDICE) คือ อคติ ๔

Dissertation Title : A Guideline to the Ethical Development for the Satellite Television Operators in Thailand based on the Buddhist Integration

Researcher: Mr. Pracha Taidpanich

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Studies)

Dissertation Supervisory Committee

: Phrakhru Kosalasasanapundit, Assoc. Prof. Dr., Pali III, B.A. (Educational Administration), M.A. (Philosophy), Ph.D. (Philosophy)

: Phramaha Somboon Vuddhikaro, Assoc. Prof. Dr., Pali VII, B.A.(English), M.A. (Buddhist Studies), Ph.D. (Buddhist Studies)

: Asst. Prof. Dr.Prapan Supasorn, Pali VII, B.A. (Religion), M.A. (Buddhist Studies), Ph.D. (Buddhist Studies)

Date of Graduation : August 22, 2019

Abstract

This dissertation entitled “A Guideline to the Ethical Development for the Satellite Television operators in Thailand based on the Buddhist Integration” consisted of three objectives: 1) to study concepts, theories, and problems of satellite television operators in Thailand, 2) to study the Buddhist teachings on ethics of satellite television operators in Thailand, and 3) to propose a guideline to the ethical development for the satellite television operators in Thailand based on the Buddhist integration. This was a qualitative research with the data collected from documents and in-depth interview by defining the research framework according to the objectives.

From the study, it was found as follows:

There were many concepts and theories of Journalism that described the unethical practices such as the lying and deception of inaccurate information, the bias of Journalism that was not in line with the ethical principles, the conflict of interest in Journalism and the lack of kindness and compassion of Journalism, etc.

The ethical problem of satellite television operators was that the majority of the operators were still lack of ethics and professional responsibility in working. The current problems in the society such as the problem of hate speech, abhorrence, disharmony, exaggerating of products and excessive advertising problems, the problem of propaganda and problem of obscene tv programs. This problem was had a negative impact on the audiences and society. Which, if not resolved, would have a broad impact to the consumers as there were many households of the consumers throughout the country.

The Buddhist teachings that were consistent and appropriate for integrating with the ethical development methods to resolve the current problems consisted of the Noble Eightfold Path, the Five Precepts and the Five Dharma, the Four Sublime States of Mind and the Prejudice as follows.

1) The application of the Noble Eightfold Path (*Ariya Atṭhaṅgika Magga*) to integrate with the guideline of promoting the adoption of the new edition of the Journalism Code of Ethics Act as soon as possible so that all media would be under the same professional journalism organization and have the self-regulator of satellite television. From this application, it would result in good behavior in body, speech, and mind.

2) The application of the Five Precepts (*Pañca-sīla*) and the Five Dharma (*Pañca-dhamma*) to integrate with the objection or not supportive of the satellite television channel that broadcasted illegal or unethical contents, with the strict penalties from the Office of the National Broadcasting and Telecommunications Commission. From this application, it would result in good thought, good speech and good action, without violating the law and morality.

3) The application of the Four Sublime States of Mind (*Brahmavihāra*) to integrate with the promotion of organizing a forum, training, camping, and seminar by the Office of the National Broadcasting and Telecommunications Commission and the Professional Journalism Organization by using the process of dialogue and collaboration in order to promote the concept of cooperation, having good wishes for each other, having affection and compassion to fellow human beings, which would result in good behavior comprising of affection, good wishes and desire for another person to be free from sufferings with wisdom.

4) The application of the Prejudice (*Agati*) to integrate with the promotion of having experts or organization from outside the Office of the National Broadcasting and Telecommunications Commission to take part in the issuance of regulations, guidelines, and penalties in order to be fair and impartially in judging the ethical misconduct. Including, the promotion for operators to present news or program with neutrality, appropriateness, and without any bias, which would result in fair and unbiased behavior.

As mentioned earlier the results of the research were as Follows :
 "NFFFP = Good Satellite TV Operator Model", "N"(the Noble Eightfold Path)
 "F"(Five Precepts), "F"(Five Dharma), "F"(Four Sublime States of Mind) and
 "P"(Prejudice)

กิตติกรรมประกาศ

ดุชนิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยอาศัยความเมตตาและความเกื้อกูลจากผู้แนะนำหลายท่าน ดังต่อไปนี้ พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร,ดร. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระครูโกศลศาสนบัณฑิต,รศ.ดร.และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภสร รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีความเมตตาและกรุณาอย่างยิ่ง ที่คอยเป็นที่ปรึกษา ดูแลเอาใจใส่ ให้คำแนะนำข้อคิดเห็นและแนวทางที่เป็นประโยชน์กับข้าพเจ้า ขอขอบคุณ ผศ.ดร.ดวงเพชร สมศรี และดร.สมคิด เศษวงศ์ ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข ตลอดจนคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทุกท่าน ที่ช่วยในการส่งเสริมและสนับสนุนในการศึกษาครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เป็นกำลังใจ คอยช่วยเหลือ ให้การสนับสนุนในทุกๆเรื่องที่สำคัญที่สุด คือ คุณอรุณรัตน์ ไชยรังษี ภรรยาของข้าพเจ้า

สุดท้ายขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนาทุกท่าน, ผู้เชี่ยวชาญจาก กสทช. และองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนทุกท่าน และผู้ประกอบการโทรทัศดาวเทียมทุกท่านที่เมตตาให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ที่เป็นบุญกุศล เป็นความรู้ ความดีงามที่เป็นประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขออุทิศมอบบุญกุศลทั้งหมดรวมทั้งที่ข้าพเจ้าได้กระทำความดีทั้งกาย วาจา ใจ มาทั้งหมดในชีวิตจงดแผ่บารมีอันไพศาลไปยังบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ กัลยาณมิตร ญาติธรรมและผู้มีอุปการคุณทุกๆ ท่านให้มีส่วนแห่งบุญกุศลนี้ด้วย เทอญ

นายประชา เทศพานิช

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ฐ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ท

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๖
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๖
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๗
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๙
๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๘
๑.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๒๐
๑.๙ ประโยชน์ที่ได้รับ	๒๐

บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและสภาพปัญหาของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณของการประกอบกิจการด้านสื่อสารมวลชน	๒๑
๒.๑.๑ ที่มาของปัญหาจริยธรรมของการประกอบกิจการสื่อสารมวลชน	๒๑
๒.๑.๒ สาเหตุของการดำเนินธุรกิจสื่อสารมวลชนที่ผิดจริยธรรม	๒๒
๒.๑.๓ ลักษณะการทำผิดจริยธรรมของการประกอบกิจการด้านสื่อสารมวลชน	๒๓
๒.๑.๔ การเสริมสร้างจริยธรรมของการประกอบกิจการด้านสื่อสารมวลชน	๒๕
๒.๑.๕ หลักจริยธรรมสำหรับวิชาชีพการประกอบกิจการด้านสื่อสารมวลชน	๒๕
๒.๑.๖ หลักจรรยาบรรณสำหรับวิชาชีพการประกอบกิจการด้านสื่อสารมวลชน	๒๖
๒.๒ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการสื่อสารโทรทัศน์ดาวเทียม	๒๗
๒.๒.๑ แนวคิด พื้นฐาน ทฤษฎี คุณลักษณะเฉพาะของวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียม	๒๗
๒.๒.๒ แนวคิด พื้นฐาน ทฤษฎี เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ของสื่อมวลชนโทรทัศน์	๒๘
๒.๒.๓ แนวคิด พื้นฐาน ทฤษฎี เกี่ยวกับการควบคุมสื่อโทรทัศน์ดาวเทียม	๓๐

๒.๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการสื่อสาร	๓๑
๒.๒.๕ พื้นฐานทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารโทรทัศนดาวเทียมของไทย	๓๓
๒.๒.๖ ประเภทของกิจการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทย	๓๕
๒.๓ กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน	๓๘
๒.๓.๑ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน	๓๘
๒.๓.๒ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๕๓	๔๑
๒.๓.๓ ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศนและกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	๔๖
๒.๓.๔ ระเบียบ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศนไทยว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพของสมาชิกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศนไทย พ.ศ.๒๕๕๕	๕๓
๒.๓.๕ ข้อบังคับสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศนไทย ว่าด้วย จริยธรรมแห่งวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน พ.ศ.๒๕๕๓	๕๔
๒.๓.๖ ระเบียบ ข้อบังคับสภาผู้ประกอบการวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศนแห่งประเทศไทย	๕๗
๒.๓.๗ ระเบียบ ข้อบังคับสมาคมโฆษณาแห่งประเทศไทย	๖๑
๒.๓.๘ ระเบียบ ข้อบังคับ ของสภาวิชาชีพกิจการแพร่ภาพและการกระจายเสียง (ประเทศไทย) พ.ศ. ๒๕๕๔	๖๒
๒.๓.๙ กฎหมายในการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐	๖๕
๒.๓.๑๐ กฎหมายที่เกี่ยวข้องในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน	๖๖
๒.๓.๑๑ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน	๖๖
๒.๔ กรอบมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพผู้ประกอบการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน	๖๗
๒.๔.๑ ข้อบังคับจริยธรรมในขั้นต้น	๖๘
๒.๔.๒ การพิจารณารับและพิจารณาเรื่องร้องเรียน	๖๘
๒.๔.๓ ความรับผิดชอบทางจริยธรรม	๖๘
๒.๔.๔ หลักเกณฑ์ของกระบวนการรับเรื่องราวร้องทุกข์	๖๙
๒.๔.๕ คณะกรรมการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียน	๖๙
๒.๔.๖ ประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกันเองขององค์กรกำกับดูแลกันเองทางวิชาชีพ	๖๙
๒.๔.๗ หลักการจริยธรรมทั่วไปในวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน	๗๐
๒.๔.๘ หลักการทางจริยธรรมขององค์กรกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน	๗๐
๒.๔.๙ หลักการจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพกิจการกระจายเสียงโทรทัศน	๗๑
๒.๔.๑๐ หลักจริยธรรมและแนวปฏิบัติตนขององค์กรเพื่อความถูกต้องและเป็นมาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน	๗๓

๒.๔.๑๑ จริยธรรมขั้นพื้นฐานและแนวปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์	๗๔
๒.๔.๑๒ การสื่อสารที่สร้างความเกลียดชัง	๗๕
๒.๕ รูปแบบและแนวทางการกำกับดูแลกันเองของผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์	๗๗
๒.๕.๑ รูปแบบการกำกับดูแลกันเองของผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์	๗๘
๒.๕.๒ ธรรมนูญ	๗๘
๒.๕.๓ จัดตั้งคณะกรรมการองค์กรกำกับดูแลกันเอง	๗๙
๒.๕.๔ กำหนดอำนาจของคณะกรรมการ	๗๙
๒.๕.๕ กรอบมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพ	๗๙
๒.๕.๖ ข้อบังคับจริยธรรมในขั้นต้น	๘๐
๒.๕.๗ การพิจารณารับและพิจารณาเรื่องร้องเรียน	๘๐
๒.๕.๘ ความรับผิดชอบทางจริยธรรม	๘๐
๒.๕.๙ หลักเกณฑ์ของกระบวนการรับเรื่องราวร้องทุกข์	๘๐
๒.๕.๑๐ คณะกรรมการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนจากประชาชน	๘๑
๒.๕.๑๑ ประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกันเองขององค์กรกำกับดูแลกันเอง	๘๑
๒.๖ นโยบายที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	๘๑
๒.๗ สภาพปัญหาของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย	๘๒
๒.๗.๑ การละเมิดลิขสิทธิ์รายการ	๘๓
๒.๗.๒ การโฆษณาที่อวดอ้างสรรพคุณเกินจริงการโฆษณา ที่ไม่ได้รับอนุญาต	๘๓
๒.๗.๓ การโฆษณาเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด	๘๔
๒.๗.๔ รายการที่มีเนื้อหาหมิ่นประมาท ขวนขวาย ไร้สาระ	๘๔
๒.๗.๕ รายการที่มีเนื้อหาสร้างความแตกแยก เกลียดชัง	๘๔
๒.๗.๖ รายการที่สื่อไปในทางลามก อนาจาร ความไม่เหมาะสมเรื่องเพศ	๘๕
๒.๘ สรุป	๘๙

บทที่ ๓ หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

๓.๑ ความหมายของการสื่อสารโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยในพระพุทธศาสนา	๙๑
๓.๑.๑ ความหมายการสื่อสารโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยตามหลักศาสนา	๙๒
๓.๑.๒ ความสำคัญของการสื่อสารตามหลักพระพุทธศาสนา	๙๓
๓.๒ กระบวนการสื่อสารโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยตามหลักพระพุทธศาสนา	๙๔
๓.๒.๑ ผู้ส่งสารหรือธรรมกถึก	๙๕
๓.๒.๒ สารหรือธรรมะ	๙๕
๓.๒.๓ ผู้รับสารหรือผู้ฟัง	๙๖

๓.๓ องค์ประกอบการสื่อสารโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยตามพระพุทธศาสนา	๙๗
๓.๓.๑ ผู้ส่งสาร	๙๗
๓.๓.๒ สารหรือเนื้อหาของสาร	๙๘
๓.๓.๓ ช่องทางการสื่อสารหรือภาษา	๙๙
๓.๓.๔ ผู้รับสาร	๙๙
๓.๔ หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยในด้านสื่อมวลชน	๑๐๐
๓.๔.๑ หลักพรหมวิหาร ๔	๑๐๐
๓.๔.๒ หลักอริยมรรคมีองค์ ๘	๑๐๒
๓.๔.๓ หลักอคติ ๔	๑๐๘
๓.๕ หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยในด้านการดำเนินธุรกิจ	๑๐๙
๓.๕.๑ หลักสัมมากัมมันตะ	๑๐๙
๓.๕.๒ หลักสัมมาอาชีวะ	๑๐๙
๓.๕.๓ หลักวจีสัจริต	๑๑๒
๓.๕.๔ หลักเบญจศีล เบญจธรรม	๑๑๕
๓.๖ สรุป	๑๑๖

บทที่ ๔ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ

๔.๑ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ	๑๒๐
๔.๑.๑ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยวิธีที่ ๑ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมจริยธรรมเพื่อการควบคุมและกำกับดูแลตนเอง	๑๒๒
๔.๑.๒ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรม อริยมรรคมีองค์ ๘ เข้ากับวิธีที่ ๑ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมจริยธรรมเพื่อการควบคุมและกำกับดูแลตนเอง	๑๒๙
๔.๑.๓ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยวิธีที่ ๒ หยุตยั้งหรือไม่สนับสนุนช่องโทรทัศนดาวเทียมที่กระทำผิดกฎหมาย มีบทลงโทษในทางปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจน	๑๓๕

- ๔.๑.๔ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรม เบญจศีล เบญจธรรม เข้ากับวิธีที่ ๒ หยดยิ่งหรือไม่สนับสนุนช่องโทรทัศน์ดาวเทียมที่กระทำผิดกฎหมาย มีบทลงโทษในทางปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจน ๑๔๒
- ๔.๑.๕ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยวิธีที่ ๓ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่าย สัมมนา ๑๔๘
- ๔.๑.๖ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรม พรหมวิหาร ๔ เข้ากับวิธีที่ ๓ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่าย สัมมนา ๑๕๐
- ๔.๑.๗ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยวิธีที่ ๔ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอก กสทช. ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ๑๕๕
- ๔.๑.๘ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรม อคติ ๔ เข้ากับวิธีที่ ๔ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอก กสทช. ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ๑๖๒
- ๔.๒ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมด้านสื่อสารมวลชนของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ๑๖๕
- ๔.๒.๑ แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ๑๖๖
- ๔.๒.๒ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ๑๖๙
- ๔.๓ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมด้านการประกอบกิจการเพื่อปฏิบัติความถูกต้องและเป็นมาตรฐานของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ๑๗๒
- ๔.๓.๑ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เที่ยงตรง ครบถ้วน สมดุล และเป็นธรรม ๑๗๔
- ๔.๓.๒ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยในความอิสระทางวิชาชีพ ความรับผิดชอบ ต่อสังคม และผลกระทบต่อผู้บริโภค ๑๗๕
- ๔.๓.๓ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยที่มีสื่อสารประเภทการสร้าง ความเกลียดชัง ๑๗๗
- ๔.๔ แนวทางในการพัฒนาจริยธรรมเชิงพุทธบูรณาการ ๑๗๘

๔.๕ สรุป

๑๘๘

บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๑๙๑

๕.๒ องค์ความรู้ใหม่

๒๐๑

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๒๐๕

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๒๐๕

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

๒๐๖

บรรณานุกรม

๒๐๗

ภาคผนวก

๒๑๔

ประวัติผู้วิจัย

๒๕๘

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ ๑ วิธีที่ ๑ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมจริยธรรมเพื่อการ ควบคุมและกำกับดูแลตนเอง	๑๘๑
ตารางที่ ๒ วิธีที่ ๒ หยุดยั้งหรือไม่สนับสนุนช่องโทรทัศน์ดาวเทียมที่กระทำผิดกฎหมายมีบทลงโทษ ในทางปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจน	๑๘๓
ตารางที่ ๓ วิธีที่ ๓ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่าย สัมมนา	๑๘๔
ตารางที่ ๔ วิธีที่ ๔ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอก กสทช. ได้เข้ามามีส่วน ร่วมในการออกระเบียบ ข้อบังคับ	๑๘๖

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
แผนภูมิที่ ๑ แสดงรูปแบบแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ	๒๐๓
แผนภูมิที่ ๒ แสดง “NFFFP” Good Satellite TV Operator Model	๒๐๔

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

ก. การใช้อักษรย่อชื่อคัมภีร์

ดุขฎิณิพนธ์เล่มนี้ ใช้ข้อมูลอ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปกรณ์วิเสสภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรียงตามคัมภีร์ดังนี้

พระวินัยปิฎก

วิ.ม.(ไทย)	วินัยปิฎก	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.ม.(บาลี)	วินัยปิฎก	มหาวรรค	(ภาษาบาลี)
วิ.จ.(บาลี)	วินัยปิฎก	จุฬาคคปาติ	(ภาษาบาลี)
วิ.จ.(ไทย)	วินัยปิฎก	จุฬาวรรค	(ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ส.(ไทย)	ทีฆนิกาย	สีลขันธวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ม.(ไทย)	ทีฆนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ป.(ไทย)	ทีฆนิกาย	ปาฏิกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม. (บาลี)	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปณณาสกปาติ	(ภาษาบาลี)
ม.ม. (ไทย)	สังยุตตนิกาย	สคาถวรรค	(ภาษาไทย)
ม.อ. (ไทย)	มัชฌิมนิกาย	อุปริปัญณาสก	(ภาษาไทย)
ส.ส. (ไทย)	สังยุตตนิกาย	สคาถวรรค	(ภาษาไทย)
ส.ม. (ไทย)	สังยุตตนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
อง.จตุกก.(บาลี)	องคฺตตรนิกาย	เอกกนิปาตปาติ	(ภาษาบาลี)
อง.ปณจก.(ไทย)	องคฺตตรนิกาย	ปัญจนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.เอกก.(ไทย)	อังคฺตตรนิกาย	เอกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.จตุกก. (ไทย)	อังคฺตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.ข. (ไทย)	ขุททกนิกาย	ขุททกปาฐะ	(ภาษาไทย)
ขุ.ธ. (บาลี)	ขุททกนิกาย	ธมมปทปาติ	(ภาษาบาลี)
ขุ.ธ. (ไทย)	ขุททกนิกาย	ธรรมบท	(ภาษาไทย)
ขุ.ชา.อ.(ไทย)	ขุททกนิกาย	อัฐกนิบาตชาดก	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.วิ. (ไทย)	วิภังค์		(ภาษาไทย)
---------------	---------	--	-----------

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่อดีตและมาเจริญรุ่งเรืองที่สุดในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าอยู่หัว เพื่อให้ประเทศได้เสมอเหมือนอาณาประเทศทางตะวันตก พระองค์ได้จัดตั้งโรงเรียนมหาดเล็กหลวง พระองค์ทรงประกาศเลิกทาสและที่สำคัญคือทางด้านการสื่อสารการไปรษณีย์ ระบบการสื่อสารได้มีการพัฒนาปรับปรุงจนถึงปี พ.ศ. ๒๔๙๓ จอมพล ป. พิบูลสงครามได้ทราบว่า นายฟิโล ที. ฟาร์นสเวิร์ธ (Philo T. Fransworth) และนางเอลมา การ์ดเนอร์ ฟาร์นสเวิร์ธ สองสามีภรรยาได้ประดิษฐ์คิดค้นโทรทัศน์เครื่องแรกของโลก ณ ห้องทดลองที่เซตฟোর্ตเวย์ นครซานฟรานซิสโก สหรัฐอเมริกา ในวันที่ ๗ กันยายน ค. ศ. ๑๙๒๗^๑ ทำให้จอมพลป. ได้ทำการศึกษา และติดตั้งสถานีโทรทัศน์ขึ้นในประเทศไทย เพื่อใช้เป็นสื่อเพื่อการศึกษา การแพทย์ การสาธารณสุข การจัดการโทรทัศน์ได้มีการขยายตัว และมีการพัฒนาจากระบบแอนะล็อกที่ย่านความถี่ VHF (Very-High Frequency) และ UHF (Ultra-High Frequency) ซึ่งการรับชมสัญญาณโทรทัศน์แบบ Free TV ในระบบปกติ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทีวีพื้นฐานจะใช้เสาอากาศแบบแผงรับสัญญาณ จากสถานีส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดิน ในระบบความถี่ย่าน VHF หรือ UHF ซึ่งสามารถรับชมช่องต่าง ๆ ในระบบ แอนะล็อก (Analog) ได้เพียง ๖ ช่องคือ ช่อง ๓ ช่อง ๕ ช่อง ๗ ช่อง ๙ ช่อง NBT และ ช่อง Thai PBS

อุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งในการรับสัญญาณผ่านแผงสายอากาศก็คือ บางพื้นที่ไม่สามารถรับชมสัญญาณได้คมชัดเท่ากันทุกช่อง ทั้งนี้เกิดจากสถานีส่งสัญญาณของแต่ละช่องอยู่คนละสถานที่ และมีปัญหาเรื่อง ตึก อาคารสูงบังสัญญาณ หรือในพื้นที่ต่างจังหวัด บางพื้นที่อาจจะอยู่ในจุดที่เป็นจุดอับสัญญาณ มีภูเขาสูงบังคลื่นสัญญาณความถี่ที่ส่งมาในระบบ VHF หรือ UHF ภาคพื้นดิน ทำให้ไม่สามารถรับสัญญาณได้คมชัดทุกช่องพร้อม ๆ กัน อีกทั้งการส่งเป็นแบบระบบ แอนะล็อก (Analog) ทำให้มีปัญหาเรื่องสัญญาณรบกวนภาพและเสียง พบว่าคุณภาพสัญญาณจะไม่ดี บางครั้งเกิดสัญญาณรบกวน เป็นคลื่นแทรก หรือ ภาพมีเงาซ้อน นับว่าเป็นจุดอ่อน และจุดด้อยของการส่งสัญญาณทีวีแบบแอนะล็อก (Analog) ในระบบ VHF หรือ UHF ต่อมาเมื่อเทคโนโลยีมีการการพัฒนาและมีความก้าวหน้ามากขึ้นก็ได้มีการส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบดาวเทียม จะเป็นการส่งแบบสัญญาณแบบดิจิทัล (Digital) ดังนั้น ปัญหาการถูกรบกวนของสัญญาณจะหมดไป อีกทั้งปัญหาเรื่องตึกสูงบัง หรืออยู่ในจุดที่มีภูเขาสูงบัง ก็จะไม่เป็นปัญหาอีกต่อไป เพราะทิศทางการรับสัญญาณ

^๑ วีรวัฒน์ กนกนุเคราะห์, “ด้วยทุนพิเศษ” จากคอลัมน์ ๑๐๐ นักวิทย์โลกไม่ลืม นิตยสาร ฉบับที่ ๑๐ (กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔).

ดาวเทียม ทำโดยการติดตั้งจานและแขนหน้าจานขึ้นบนท้องฟ้า จะสามารถรับสัญญาณได้ทุกจุดทุกพื้นที่ในประเทศไทย เนื่องจากสัญญาณดาวเทียมมีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่การให้บริการของสัญญาณ (Foot Print) ครอบคลุมทั้งประเทศ และรวมถึงใน ทวีปเอเชีย (Asia) อีกด้วย ดังนั้นไม่ว่าพื้นที่จะอยู่บนเกาะ พื้นที่ห่างไกลในชนบท พื้นที่บนภูเขาหรือที่ไหนดก็ตามก็สามารถตั้งจานรับชมสัญญาณโทรทัศน์ดาวเทียมได้คมชัดทุกช่องเพราะเป็นการส่งสัญญาณในระบบดิจิทัล ข้อดี อีกประการหนึ่งของ การรับโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมก็คือ สามารถรับชมช่องทีวีได้มากกว่า ๑๕๐ ช่อง ในขณะที่ ทีวีในระบบแอนะล็อก (Analog) ย่าน VHF และ UHF พื้นฐานที่ใช้เสาอากาศแบบแผ่รับสัญญาณได้เพียง ๖ ช่อง เท่านั้น ส่งผลทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภคหันมาติดจานดาวเทียมกันมากขึ้น โดยมีอัตราการเติบโตของจานดาวเทียมแบบก้าวกระโดดอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่แผงเสาอากาศในระบบแอนะล็อก (Analog) ย่าน VHF และ UHF มีอัตราการเติบโตที่ลดลงอย่างมาก แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการส่งสัญญาณในระบบดิจิทัล ทีวี ภาคพื้นดิน (Digital Terrestrial Television) ก็ตาม แต่ก็สามารถรับชมสัญญาณทีวีดิจิทัลภาคพื้นดิน เช่น ช่องข่าว ช่องบันเทิง ได้รวม 24 ช่อง เท่านั้น

จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การแข่งขันทางเทคโนโลยี การแข่งขันทางการตลาดในปัจจุบันทำให้ราคาอุปกรณ์เครื่องรับสัญญาณดาวเทียมมีราคาต่ำลงอย่างมาก ส่งผลให้ภาคประชาชนสามารถมีกำลังซื้อและเข้าถึงสื่อโทรทัศน์ดาวเทียมกันอย่างกว้างขวางทั่วประเทศโดยมีอัตราการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วรวมทั้งมีปัจจัยส่งเสริมด้านการลงทุนของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมที่มีราคาต่ำลงมากไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์เครื่องมือในการผลิตรายการโทรทัศน์ เช่น กล้องโทรทัศน์แบบดิจิทัลรุ่นใหม่ อุปกรณ์ในการตัดต่อสัญญาณภาพและเสียงรวมทั้งอุปกรณ์ในสตูดิโอที่มีราคาต่ำลงอย่างมาก ประกอบกับปัจจัยความไม่ยุ่งยากซับซ้อนและมีความสะดวกในการยื่นขอใบอนุญาตประกอบกิจการวิทยุและโทรทัศน์แบบไม่ใช้คลื่นความถี่(ดาวเทียม)จากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) รวมทั้งปัจจัยด้านปริมาณมูลค่าเงินโฆษณาในตลาดที่ผ่านสื่อโทรทัศน์ดาวเทียมที่เติบโตขึ้นทุกปี ส่งผลทำให้องค์กรธุรกิจภาคเอกชนทั้งรายเล็ก ขนาดกลาง และองค์กรขนาดใหญ่ ให้ความสนใจเข้ามาลงทุนเป็นผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมอย่างมาก โดยมีความมุ่งหวังว่าเป็นธุรกิจที่ลงทุนไม่สูงมากนัก แต่สามารถให้ผลตอบแทนเป็นกำไรทางธุรกิจที่คุ้มค่าในระยะเวลานาน

ธุรกิจโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม จัดว่าเป็นธุรกิจใหม่ ซึ่งเป็นธุรกิจที่มีต้นทุนไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับในอดีตที่ผ่านมา และยังมีرسیของสัญญาณดาวเทียมที่สามารถส่งสัญญาณออกอากาศให้ครอบคลุมหลายพื้นที่ทั้งในและต่างประเทศ เมื่อพิจารณาถึงความคุ้มค่าแล้ว จะพบว่า เป็นธุรกิจที่มีการลงทุนต่ำ มีความเสี่ยงต่ำ ทำให้ปัจจุบันนี้โทรทัศน์ดาวเทียมกลายเป็นธุรกิจที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วโดยจัดเป็นหนึ่งในธุรกิจที่สามารถสร้างรายได้จำนวนมากให้กับผู้ประกอบกิจการในระยะเวลานับรวดเร็ว

จากการที่ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมมีจำนวนการเติบโตอย่างรวดเร็วตลอดจนขั้นตอนวิธีในการขอใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีความสะดวก ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ค่าธรรมเนียมเพียง ๕,๐๐๐ บาท ออกให้ชั่วคราวมีอายุคราวละ ๑ ปี หากครบกำหนด ๑ ปี จะมีการต่ออายุใบอนุญาตให้อีกคราวละ ๒ ปี ปัจจัยที่เอื้ออำนวยดังกล่าวนี้ทำให้มีผู้

ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมรายใหม่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีมุ่งหวังมาใช้เป็นช่องทางในการแสวงหาผลกำไรจากการดำเนินกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มนักธุรกิจขนาดกลาง และขนาดเล็ก แม้มีเงินทุนไม่มาก แต่ก็สามารถเป็นเจ้าของกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้ ซึ่งนักธุรกิจเหล่านี้ ส่วนใหญ่แล้วไม่ใช่บุคคลที่มาจากสายวิชาชีพสื่อสารมวลชนโดยแท้จริง ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกลึกซึ้ง คิดตลอดจนคำว่าวิชาชีพสื่อและจรรยาบรรณของสื่อมวลชนอย่างแท้จริง โดยนักธุรกิจเหล่านี้ ส่วนใหญ่ได้ใช้ช่องรายการโทรทัศน์ดาวเทียมในการนำเสนอขายผลิตภัณฑ์โฆษณาสินค้าและบริการต่างๆโดยอิสระ เสรี ขาดความรับผิดชอบทั้งต่อกฎระเบียบกฎหมาย และสังคมโดยรวม เป็นการเน้นการสร้างรายได้เป็นหลักอย่างขาดคุณธรรมและจรรยาบรรณ โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นประชาชนทั่วไปตั้งแต่ระดับกลางลงมาจนถึงระดับล่าง รากหญ้า โดยเฉพาะกลุ่มล่างซึ่งเป็นกลุ่มรากหญ้า ขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศทั้งเกษตรกรทั่วไปและผู้ใช้แรงงาน เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาไม่สูงมากนักและยังมีความอ่อนแอต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการรู้เท่าทันสื่อ โดยผู้ประกอบการเหล่านี้ได้เน้นการโฆษณาเกินความจริง อดอ้างสรรพคุณเกินความจริง เป็นโฆษณาที่ไม่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่กำกับดูแล เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา(อย.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค(สคบ.) โดยผู้ประกอบการเหล่านี้ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อผู้บริโภค ผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติ

อีกทั้งผู้ประกอบการบางกลุ่มได้นำช่องโทรทัศน์ดาวเทียมเป็นช่องทางทางการเมือง แบ่งพรรค แบ่งฝ่าย แบ่งพวก ทำรายการนำเสนอข่าวสารฝ่ายเดียว มีการให้ข้อมูลเท็จบิดเบือนความเป็นจริง มีการต่อว่าโจมตีให้ร้ายฝ่ายตรงข้าม ปลุกกระดม ยั่วยุ สร้างความเกลียดชังให้แก่ฝ่าย เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง และผลประโยชน์ทางการเงิน ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง ทั้งด้านการเมือง ด้านเสถียรภาพ และความสงบสุขของสังคม ตลอดจนความมั่นคงของประเทศชาติ รวมทั้งการผลิตรายการที่ทำรายการที่ไม่มีความเหมาะสมขัดต่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติไทย เช่น รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเซ็กซ์ การแต่งกายของพิธีกรที่วาทหวีส่อไปในทางลามก อนาจาร การสนทนาการใช้คำพูดที่มีเนื้อหาลามก มีการยั่วยวนเรื่องเซ็กซ์และกามารมณ์ ตลอดจนการนำเสนอขายผลิตภัณฑ์อาหารเสริมที่เกี่ยวกับการเสริมสมรรถภาพทางเพศของท่านชาย และหญิง เป็นต้น ยกตัวอย่าง เช่น การสั่งระงับการโฆษณาอาหาร โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา^๒ ได้ตรวจสอบพบการโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหาร แอสต้าแคร์ (Asta Kare) ทางโทรทัศน์ดาวเทียม ออกอากาศเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๗ เวลา ๑๓.๐๙-๑๓.๕๙ น. ซึ่งมีข้อความที่ไม่ได้รับอนุญาตให้โฆษณาจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เช่น (นาฬิกาที่ ๐๗.๔๙ ของแผ่นตัดโฆษณา หรือเวลา ๑๓.๑๖ น.ของเวลาออกอากาศ) ประโยชน์ของแอสต้าแคร์ มีมากมายมหาศาล ส่วนหนึ่งมาจากคำบอกเล่าของผู้ใช้ทั่วโลกและอีกส่วนหนึ่งมาจากการทดลองทางการแพทย์ซึ่งมีอยู่ ๑๔ ประการ ดังนี้ ต่อต้านการอักเสบ การอักเสบเรื้อรัง เกิดจากการทำลายเซลล์ของอนุมูลอิสระ ซึ่งเป็นสาเหตุหลักของโรคเสื่อม และโรคเสื่อมไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ด้วยยา ตัวอย่าง ของโรคเสื่อม เช่น มะเร็ง เบาหวาน ความดันโลหิตสูง อัมพฤกษ์ อัมพาต ภูมิแพ้ เก๊าท์ รูมาตอยด์ โรคต่อต่างๆ อัลไซเมอร์ พาร์กินสันและโรคชราก่อนวัยเป็นต้น ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๑ แห่ง

^๒ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, “การสั่งระงับการโฆษณาอาหาร”, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๕๗) (อัดสำเนา).

พระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๒๒ และอาจเข้าข่ายความผิดฐานโฆษณาตามมาตราที่เกี่ยวข้องแห่งพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาด้วย

หรือ ตัวอย่าง เช่น การพิจารณาโทษทางปกครอง ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีข้อเท็จจริงปรากฏว่า เนื้อหารายการ ซึ่งออกอากาศ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๘ เวลา ๐๙.๐๐ น. ในนาทิตี่ ๑๕ “อย่ามองคนมีความเห็นต่างเป็นศัตรู บรรยากาศบ้านเมืองจะมีความน่ารักมากกว่านี้ ไม่ใช่พอดูปแบบนี้ จะหาเรื่องปิดโทรทัศน์กันอีก” ในนาทิตี่ ๒๐ “ผู้ดำเนินรายการได้กล่าวในรายการเกี่ยวกับเหตุการณ์การวางระเบิดที่เกาะสมุย จังหวัด สุราษฎร์ธานี และกรณีเหตุเพลิงไหม้ ที่จังหวัด สุราษฎร์ธานี ในลักษณะที่ว่า เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นการสร้างสถานการณ์ของฝ่ายบ้านเมือง และนักการเมืองท้องถิ่นเพื่อใส่ร้ายกลุ่มคนเสื้อแดง” อันเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ในสังคมที่เกิดขึ้นในลักษณะที่ก่อให้เกิดความสับสน ยั่วยุ ปลุกปั่น ให้เกิดความขัดแย้ง และสร้างให้เกิดความแตกแยกในราชอาณาจักร ซึ่งต้องห้ามไม่ให้ออกอากาศ เมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่ว่าเดิม บริษัทฯ ได้ถูก กสท. ออกคำสั่งตัดเตือน และคำสั่งให้พักใช้ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์เป็นระยะเวลา ๗ วัน ระหว่างวันที่ ๑๐ ถึง ๑๖ เมษายน ๒๕๕๘ อันเนื่องมาจากการออกอากาศรายการที่มีเนื้อหา ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความสับสน ยั่วยุ ปลุกปั่น ให้เกิดความขัดแย้ง และสร้างให้เกิดความแตกแยกในราชอาณาจักร และเมื่อครบกำหนดระยะเวลาการพักใช้ใบอนุญาตดังกล่าว บริษัทฯ ยังคงปล่อยปละละเลยให้มีการออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวอีก โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบทางสังคมและโทษทางปกครองที่ตนเคยได้รับมาแล้ว กสท. พิจารณาพฤติกรรม การกระทำ และผลกระทบที่เกิดขึ้นแล้วจึงมีคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๖) ประกอบมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และมาตรา ๖๔ (๒) และ (๓) ประกอบมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือบริการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนดโทษปกครองต่อบริษัทฯ โดยให้เพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ของบริษัทฯ^๓ นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งเป็นต้นไป

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดนี้ล้วนเป็นปัญหาด้านจริยธรรมของผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมส่วนใหญ่ในปัจจุบัน และถือเป็นประเด็นสำคัญที่นักวิชาการด้านนิติศาสตร์ การสื่อสารมวลชน ตลอดจนนักวิชาชีพ และองค์กรที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแล ได้แก่ สมาชิวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาชิวิชาชีพการแพร่และกระจายเสียง (ประเทศไทย) องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา(อย) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค(สคบ) ตลอดจน

^๓สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, “การพิจารณาโทษทางปกครอง”, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, ๒๕๕๘) (อัดสำเนา)

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เป็นต้น ได้ให้ความสำคัญ พยายามทำการศึกษารวบรวมและระดมแนวทางการคิด ตลอดจนการวางแผนการพัฒนาปัญหาเรื่องจริยธรรมของผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ในฐานะเป็นสื่อในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์อย่างจริงจังเนื่องจากวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นเป็นวิชาชีพเฉพาะทางที่มีความแตกต่างจากวิชาชีพอื่น โดยเฉพาะเรื่องของผลกระทบที่จะเกิดกับกลุ่มคน และสังคม เพราะในกรณีที่สื่อมวลชนหรือผู้ประกอบการขาดซึ่งจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ในฐานะที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารให้กับคนในสังคม ผลกระทบร้ายแรงย่อมเกิดขึ้นแก่บุคคล สังคม และประเทศชาติในภายภาคหน้าอย่างแน่นอน ทั้งนี้ผู้ประกอบการสื่อมวลชน จำเป็นจะต้องมีสิทธิเสรีภาพ ควบคู่กันไปกับความรับผิดชอบทั้ง ๒ ด้าน คือ

๑. ความรับผิดชอบทางกฎหมาย เช่น ความผิดฐานหมิ่นประมาท ละเมิดต่อชื่อเสียงเกียรติยศ การรายงานข่าวที่ต้องเคารพหลักการพูดความจริง การละเมิดอำนาจศาล การโฆษณาที่ผิดกฎหมาย การโฆษณาอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง ซึ่งอาจเป็นอันตรายหรือเป็นการเสียโอกาสในการรักษาตามหลักการแพทย์ที่ถูกต้องของผู้บริโภค เป็นต้น

๒. ความรับผิดชอบทางจริยธรรม ซึ่งเป็นความรับผิดชอบที่ต้องใช้จิตสำนึก พิจารณาใคร่ครวญถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้ตกเป็นข่าว ญาติพี่น้อง และครอบครัว เช่น เรื่องการล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่เป็นข่าว ทั้งเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส การโฆษณาอวดอ้างสรรพคุณของสินค้าผลิตภัณฑ์เกินจริง เข้าข่ายหลอกลวงผู้บริโภค การนำเสนอภาพที่อุตจาด ลามก อนาจาร นำหวาดเสียว หรือ อาจเป็นการละเมิดศีลธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมไทย

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) แม้จะมีบทบาทในการกำกับดูแลให้ผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมดำเนินงานภายใต้กรอบจรรยาบรรณและกฎหมาย ซึ่งในทางกฎหมาย กสทช. มีอำนาจในการกำกับดูแลตามเนื้อหาของพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่กับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง กิจการวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๓๗^๔ สามารถที่จะวินิจฉัยและใช้อำนาจทางปกครองได้ ๔ ระดับ คือ การเตือน การปรับ การพักใบอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาต แต่ก็มีหลายกรณีที่มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำผิดต่อจรรยาบรรณของสื่อมวลชน ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ยากต่อการวินิจฉัยว่าจะเข้าข่ายผิดกฎหมายหรือจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม

แม้ว่าจะมีกรอบกฎหมายที่ชัดเจนรวมถึงกรอบจริยธรรมที่ชัดเจนขององค์กรหน่วยงานต่างๆ ในการกำกับดูแลกิจการของสื่อโทรทัศน์ดาวเทียมก็ตาม แต่ในปัจจุบันก็ยังพบปัญหาด้านจริยธรรมของผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ได้แก่

๑. การเผยแพร่รายการที่ละเมิดสิทธิ ศักดิ์ศรีของกลุ่มผู้เปราะบาง
๒. การละเมิดลิขสิทธิ์รายการ

^๔ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม(กสทช.), ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, (ราชกิจจานุเบกษา ตอนพิเศษ ๑๕๗ ง, ๒๕๕๕), หน้า ๔๖.

๓. การโฆษณาเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด
๔. รายการที่มีเนื้อหาหมิ่นชอน ขวนเชื่อ ไร้สาระ
๕. รายการที่มีเนื้อหาสร้างความแตกแยกเกลียดชัง
๖. การเลียนแบบพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กจากรายการละคร
๗. รายการที่สื่อไปในทางลามก อนาจาร ความไม่เหมาะสมเรื่องเพศ

ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า นอกเหนือจากกรอบของกฎหมาย กรอบของจริยธรรมในการกำกับดูแลโดยองค์กร หน่วยงาน สภาวิชาชีพ หรือ กสทช. ยังมีความจำเป็นที่จะต้องหาวิธีพัฒนาเพื่อเสริมสร้าง จริยธรรม คุณธรรมให้กับกลุ่มผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมโดยใช้หลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนาเช่น หลักมรรคมีองค์ ๘ หลักเบญจศีลเบญจธรรม หลักพรหมวิหาร ๔ และหลักอคติ ๔ มาบูรณาการร่วมกับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นทั้งระเบียบข้อบังคับ ข้อปฏิบัติตามกรอบจริยธรรมการกำกับดูแลกันเองขององค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชน เพื่อเป็นการพัฒนาจิตสำนึกของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม ให้มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งต้องมองถึงประโยชน์ของผู้บริโภคและสังคมโดยรวมด้วย จึงจะนำมาซึ่งความสงบสุข ความผาสุก ของทุกคนในสังคมและประเทศชาติ และสามารถลดปัญหาด้านจริยธรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้ ซึ่งหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในฐานะสื่อมวลชนที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางและรูปแบบในการพัฒนาจิตสำนึกและจริยธรรมให้เกิดในจิตใจของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม ตั้งแต่ระดับเจ้าของกิจการ กรรมการบริหาร ผู้อำนวยการสถานี บรรณาธิการ นักข่าว พิธีกร โปรดิวเซอร์ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม ให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะ มีจิตสำนึก และมีจริยธรรมต่อการเคารพปฏิบัติตามกฎหมายและกรอบกติกาของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และกรอบจริยธรรมที่พึงประสงค์ที่ดีงามของสื่อมวลชน

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และสภาพปัญหาของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

๑.๒.๓ เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ แนวคิดและทฤษฎีปัญหาทางจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ หลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาใช้ในการบูรณาการร่วมกับหลักเกณฑ์มาตรฐานจริยธรรมขององค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชน และนำไปสู่การพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย เป็นอย่างไร

๑.๓.๓ แนวทาง ในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ ควรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ รวมถึงข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) จากหนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องและภาคสนาม โดยมีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แล้วทำการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะและปัญหาเชิงจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในปัจจุบันของประเทศไทย พร้อมกับศึกษาหลักการ จริยธรรม จรรยาบรรณขององค์กร หน่วยงาน สาขาวิชาชีพต่างๆ พร้อมกับศึกษาหลักพุทธธรรม เช่น หลักอริยมรรคมีองค์ ๘ หลักเบญจศีล เบญจธรรม หลักพรหมวิหาร ๔ และ หลักอคติ ๔ เป็นต้น เพื่อให้เข้าใจและเชื่อมโยงด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผล อภิปรายผล และเสนอแนะด้วยวิธีพรรณนาโวหาร โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตเนื้อหา : ศึกษาจริยธรรมและวิธีการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ได้แก่ หลักการจริยธรรมขององค์กรกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ของหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) รวมถึงสภากาหนดหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สภาวิชาชีพกิจการแพร่ภาพและกระจายเสียง (ประเทศไทย) เป็นต้น พร้อมกับศึกษาหลักพุทธธรรมที่นำมาใช้ในการบูรณาการให้เป็นวิธีใหม่ในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

๑.๔.๒ ขอบเขตประชากร : ศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยในระบบดาวเทียมไทยคม C – Band (จานตะแกรงสีดำ) และ Ku – Band (จานเล็ก) แบบ Free to Air (ประเภทธุรกิจ) โดยทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๔.๒.๑ ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๘ รูป/คน

๑. พระราชปริยัติมุนี, รศ.ดร. คณบดีคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. พระเมธาวิญญูสร, รศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๓. ศาสตราจารย์พิเศษ จำนงค์ ทองประเสริฐ ที่ปรึกษาอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ราชบัณฑิต

๔. ศาสตราจารย์ ดร.วัชร งามจิตรเจริญ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาปรัชญา ภาควิชาประวัติศาสตร์ ปรัชญา และวรรณคดีอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๕.ศาสตราจารย์พิเศษ รท.ดร. บรรจบ บรรณรุจิ (อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๖.ศาสตราจารย์ ดร. สมภาร พรมทา ผู้อำนวยการ ศูนย์พุทธปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗.รองศาสตราจารย์ ดร.สำเนียง เลื่อนใส ประธานหลักสูตรปริญญาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาภาษาสันสกฤต ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

๘.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโณม ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๔.๒.๒ คณะกรรมการที่กำกับดูแลจริยธรรมของวิชาชีพสื่อมวลชนจากหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.), องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท) สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เป็นต้น จำนวน ๖ คน ดังนี้

๑. นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์(อดีตรองกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กสทช.)

๒. ดร.นิพนธ์ นาคสมภพ(สมาชิกวุฒิสภา, อดีต นายกสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย)

๓. นาย วัชร เวววุฒินันท์ (นายกสมาคมสภาวิชาชีพ กิจการแพร่ภาพ และกิจการกระจายเสียง ประเทศไทย)

๔. นายดุขฎิ สินเจิมสิริ (อดีต อธิบดี กรมประชาสัมพันธ์)

๕. นายโกศล สงเนียม (ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย)

๖. นายพีระวัฒน์ โชติธรรมโม (นายกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ประเทศไทย)

๑.๔.๒.๓ ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ระดับประธานกรรมการบริหาร กรรมการบริหาร หรือ ผู้อำนวยการสถานี จำนวน ๖ รูป/คน ได้แก่

๑. พระศรีวิจิราภรณ์(เกรียงไกร กิตติเมธี , ป.๖.๙ , ดร. ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์โลกพระพุทธศาสนาเฉลิมพระเกียรติฯ WBTV)

๒.นายนิรุฒน์ ตันอนุชิตติกุล (ประธานกรรมการบริหาร , President บริษัทการ์ตูนคลับมีเดีย จำกัด สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง Cartoon Club)

๓.นายสมพร อีระโรจนพงษ์(ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร , CEO บริษัท พี เอส ไอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง P S I

๔.นายหนึ่งพุทธ วิมุตตินันท์ (ผู้อำนวยการ สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่องบุญนิยม ทีวี, มูลนิธิ บุญนิยม)

๕.นางสาวดินนา โคตรบุญอารียะ (ผู้จัดการทั่วไป สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม ช่อง บุญนิยม ทวี, มูลนิธิ บุญนิยม)

๖.นายแสวง เสือดี (ผู้อำนวยการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง SMM TV บริษัท สยามอินเตอร์มัลติมีเดีย จำกัด (มหาชน))

๑.๔.๓ ขอบเขตพื้นที่ : ศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยในระบบดาวเทียมไทยคม C – Band (จานตะแกรงสีดำ) และ Ku-Band (จานเล็ก) แบบ Free to Air เฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๑.๔.๔ ขอบเขตเวลา : ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยใช้ระยะระหว่างเดือน มกราคม พ.ศ.๒๕๖๐ – กรกฎาคม ๒๕๖๒

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างอันดี โดยมีพื้นฐานจากคำสั่งสอนทางศาสนาที่สังคมนั้นยึดถือ หรือเป็นการประพฤติปฏิบัติเนื่องจากวัฒนธรรมของคนในสังคมที่สืบทอดกันมา ก่อให้เกิดขวัญกำลังใจแก่คนในสังคมนั้น และเป็นสิ่งที่ควบคุมมิให้คนในสังคมประพฤติปฏิบัติผิดทำนองคลองธรรม หรือทำความเสียหายให้กับสังคมเป็นส่วนรวม

๑.๕.๒ พุทธบูรณาการ หมายถึง การศึกษาวิธีการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม และวิเคราะห์ปัญหาของการใช้วิธีการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ว่าเกิดจากอะไร แล้วนำเสนอหลักพุทธธรรมเพื่อแก้ไขสาเหตุของการเกิดปัญหานั้น รวมทั้งเสนอแนะให้นำหลักพุทธธรรมนั้นไปปฏิบัติ

๑.๕.๓ แนวคิด ทฤษฎี หมายถึง แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ของสื่อสารมวลชน และนิเทศศาสตร์ที่เกี่ยวกับด้านผลิตรายการโทรทัศน์ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม หรือ จรรยาบรรณของสื่อสารมวลชนด้านโทรทัศน์ รวมถึงมาตรฐานจริยธรรม และจรรยาบรรณของหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องหรือกำกับดูแลสื่อสารมวลชน เช่น สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, สภาวิชาชีพกิจการแพร่และกระจายเสียง (ประเทศไทย) และองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้น

๑.๕.๔ หลักพุทธธรรม หมายถึง หลักอริยมรรคมีองค์ ๘ หลักเบญจศีล เบญจธรรม, หลักพรหมวิหาร ๔ และหลักอคติ ๔ ที่จะนำไปใช้ในการบูรณาการกับแนวคิด ทฤษฎี และมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

๑.๕.๕ ปัญหาจริยธรรม หมายถึง ปัญหาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการ โทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านขาดศีลธรรมคุณธรรม ความเกลียดชัง การโฆษณาเกินจริง อดอ้างสรรพคุณสินค้าเกินความจริง รายการที่มีเนื้อหาส่อไปในทางลามก อนาจาร และรายการมีเนื้อหาหมิ่นชอนชอนเชื่อ ไร้สาระ

๑.๕.๖ โทรทัศน์ดาวเทียม หมายถึง การออกอากาศรายการโทรทัศน์ด้วยการส่งสัญญาณผ่านระบบจานดาวเทียมไปยังเครื่องรับของผู้ชม ซึ่งจำเป็นต้องมีกล่องรับสัญญาณจากจาน

ดาวเทียม เพื่อแปลงสัญญาณให้กลายเป็นภาพและเสียง เพื่อแสดงผลหน้าจอโทรทัศน์ ในระบบ C-Band (จานตะแกรงสีดำ) และ Ku – Band (จานเล็ก) แบบ Free To Air ประเภทธุรกิจ

๑๕.๗ ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม หมายถึง ประธานกรรมการ กรรมการผู้จัดการ กรรมการบริหาร ผู้อำนวยการ บรรณาธิการ นักข่าว พิธีกร โปรดิวเซอร์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย โดยเป็นระบบโทรทัศน์ดาวเทียมในระบบ C-Band และ Ku – Band แบบ Free To Air ประเภทธุรกิจ

๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการศึกษาวิจัย ดังนี้

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “ธรรมานุญชีวิตพุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม” ว่าคนปัจจุบันจำนวนมากในวงการธุรกิจมองชีวิตว่าเป็นการต่อสู้ระหว่างผลประโยชน์ที่ขัดกัน จึงเกิดเป็นนายจ้างกับลูกจ้าง เมื่อคนถือเอาทรัพย์สินกับอำนาจเป็นจุดหมายของชีวิต สังคมก็กลายเป็นสนามต่อสู้ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวที่ขัดกัน เราก็เลยต้องเที่ยวหาจริยธรรมสำหรับปกป้องผลประโยชน์เหล่านั้นนี่คือ “จริยธรรมเชิงลบ” กล่าวคือสังคมยึดหลักผลประโยชน์แบบเห็นแก่ตัว โดยยึด สิทธิของแต่ละคนที่จะแสวงหาความสุข ก็เลยต้องการจริยธรรม ดังเช่น สิทธิมนุษยชน มาคอยกันไว้ในระหว่างที่วิ่งหาความสุขนั้น หลักพุทธจริยธรรมเป็น จริยธรรมเชิงบวก ประโยชน์สุขคือจุดหมาย หาใช่ทรัพย์สินและอำนาจไม่ พระพุทธศาสนาถือว่าสังคมเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้ทุกคนมีโอกาสอันเท่าเทียมกัน ที่จะพัฒนาตนเองและเข้าถึงประโยชน์สุขได้มากที่สุดและนำเอาจริยธรรมมาใช้เพื่อเกื้อหนุนจุดหมายที่กล่าวนี้^๕

พระมหาวิโรจน์ คุตตวิโร ได้ศึกษา “การปฏิบัติหน้าที่ต่อสังคม ด้านการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ส่วนกลาง ปีการศึกษา ๒๕๔๘” พบว่าพระนิสิตมีการนำหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ทุกครั้ง และการปฏิบัติหน้าที่ต่อสังคมด้านการพัฒนาจริยธรรมของพระนักศึกษา มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ส่วนการปฏิบัติหน้าที่ต่อสังคมด้านการพัฒนาจริยธรรมบางข้อมีความแตกต่างกันตามพรรษาของพระนักศึกษา^๖

พระครูสุขุมสังฆการ (ศรีโพธิ์วัง/วรเมธ โภธิสาโร) ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาเยาวชน : ศึกษากรณีพระเทพวงศาจารย์” (คุณ ขนติโก) ผลการวิจัยพบ ว่าวิสัยทัศน์ในการนำหลักธรรมมาพัฒนาบุคคลของผู้รู้ทางพระพุทธศาสนาว่าเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น หากพัฒนาด้านวัตถุมากไป ด้านจริยธรรมก็ลดน้อยลงไป จึงควรให้สมดุลกัน เป็นการพัฒนาเพื่อการดับทุกข์ที่มีอยู่ในจิตใจของมนุษย์ เป็นการพัฒนาทั้งกาย สิ่งแวดล้อม อารมณ์ และ

^๕ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), ธรรมานุญชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม, (นครปฐม : ระฆังทอง, ๒๕๔๗), หน้า ๔-๕.

^๖ พระมหาวิโรจน์ คุตตวิโร, “การปฏิบัติหน้าที่ต่อสังคมด้านการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยส่วนกลาง ปีการศึกษา ๒๕๔๘”, (สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ก.

สติปัญญาให้ฉลาดรู้เท่าทัน เป็นการป้องกันวัฒนธรรมตะวันตก และพัฒนาวัฒนธรรมไทยมั่นคงยิ่งขึ้น
ควรพัฒนาด้านวัตถุและจิตใจให้ควบคู่กันไป”

พระชาติรี อุปสโม (สุขสบาย) แนวทางที่จะช่วยให้องค์กรธุรกิจฝ่าวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นไว้ก็คือ ความรับผิดชอบต่อพื้นฐานขององค์กรธุรกิจที่มีต่อสังคม เช่น ความรับผิดชอบต่อคุณภาพสินค้าหรือบริการที่จำหน่าย ให้กับผู้บริโภค ความรับผิดชอบต่อผลตอบแทนสวัสดิการและความปลอดภัยของพนักงาน ความรับผิดชอบต่อความเสียหายของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันเป็นผลเนื่องมาจากการผลิตสินค้าหรือ การให้บริการ ซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคมดังกล่าวเป็นปัจจัยที่จะทำให้องค์กรธุรกิจประสบผลความสำเร็จ และในขณะเดียวกันก็ตอบสนองความต้องการของสังคมที่เรียกร้องให้องค์กรธุรกิจดำเนินงานโดยยึด หลักธรรมาภิบาลในการประกอบกิจการต่างๆ โดยมีแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม เป็น องค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงาน”

พระณัฐพงษ์ คุณะโสโก (กฤตยวงศ์) ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาจากการบริโภคผ่านสื่อโทรทัศน์อันนำความหายนะมาสู่สังคมไทยอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงใคร่ศึกษาว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริงของการบริโภคสื่อโทรทัศน์ในยุคปัจจุบันและพยายามเสนอทางออกตามหลักพระพุทธศาสนาที่เป็นทางแก้ไขตั้งแต่ระดับพื้นฐาน คือความเข้าใจในปัญหา การยอมรับ จนถึงการแก้ไขในระดับยั่งยืนคือการสร้างสัมมาทิฐิเพื่อทำให้เกิดปัญญามองเห็นปัญหาพบทางออกตามสภาพความเป็นจริงในยุคปัจจุบัน และปรับตัวให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลง คือไม่ยึดติดของเก่าและไม่วิ่งตามกระแสความทันสมัยจนก่อให้เกิดทุกข์”

ดวงเพชร สมศรี ได้กล่าวถึง การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ไว้ว่า การรู้จักนำจริยธรรมและจรรยาบรรณตำรวจมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ ย่อมประสบความสำเร็จต่อตัวเองและองค์กรในไม่ช้า อีกทั้งทางพระพุทธศาสนาได้วางหลักพุทธธรรม โดยนำคุณธรรมและจริยธรรมเป็นแกนกลางในการปฏิบัติหน้าที่การงาน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง นำไปสู่ความสุขความเจริญก้าวหน้าทั้งของตนเองและสังคม พระพุทธศาสนามีได้มุ่งเน้นหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งโดยเฉพาะด้านโดยมีมนุษย์เป็นจุดศูนย์กลางของการพัฒนาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และสร้างฐานของสังคมให้มีเสถียรภาพ ให้มั่นคง และยั่งยืนต่อไป”

กิริติ บุญเจือ ได้กล่าวว่า จริยธรรม (Morality) คือ คุณธรรมชุดหนึ่งๆ ที่ทำให้คนคนหนึ่งเป็นคนดี หรือคนประเภทหนึ่งเป็นคนดี เช่น จริยธรรมของนาย ก. จริยธรรมข้าราชการ

^๗ พระครูสุขุมสังฆการ (วรเมธ โพธิสาโร/ศรีโพธิ์วัง), “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาเยาวชน : ศึกษากรณี พระเทพวงศาจารย์(คุณ ขนติโก)”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓๗.

^๘ พระชาติรี อุปสโม (สุขสบาย), “กระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ : กรณีศึกษา วัดโศการาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๑.

^๙ พระณัฐพงษ์ กฤตยวงศ์ (คุณโสโก), “ทางออกของปัญหาการบริโภคสื่อโทรทัศน์ตามหลักพระพุทธศาสนา”, *ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒), หน้า ๔.

^{๑๐} ดวงเพชร สมศรี, “วิธีการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจเชิงพุทธบูรณาการ”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๔.

จริยธรรมตำรวจ ทหาร ข้าราชการพลเรือน จริยธรรมพ่อค้าแม่ขาย จริยธรรมนักสื่อ จริยธรรมนักข่าว จริยธรรมนักแสดง จะเห็นได้ว่าจริยธรรมของคนคนหนึ่งอาจจะประกอบด้วยคุณธรรมหลายชุดแล้วแต่สังกัดกลุ่มใดบ้าง เช่น นาย ก จะต้องมียุทธธรรมแห่งความเป็นมนุษย์ (เพราะเขาเป็นมนุษย์) จริยธรรมพ่อ (ถ้าเขามีลูก) จริยธรรมลูก (ถ้าเขามีพ่อแม่) จริยธรรมนายกรัฐมนตรี (ถ้าเขานายกฯ) จริยธรรมครู (ถ้าเขามีลูกศิษย์) จริยธรรมนักข่าว (ถ้าเขามีอาชีพบริการข่าว) จรรยาบรรณ (Code of Conduct) เฉพาะคุณธรรมที่ประกาศเป็นข้อบังคับในลักษณะใดลักษณะหนึ่งของหน่วยงานอาชีพ ซึ่งถ้าผู้ประกอบการอาชีพที่สังกัดหน่วยงานนั้นไม่ปฏิบัติตามและมีการสอบสวนตามระเบียบการว่าผิดจริงก็จะถูกลงโทษตามที่กำหนดไว้ ส่วนจริยธรรมข้ออื่นๆที่ไม่ได้ระบุไว้ในจรรยาบรรณเป็นข้อบังคับโดยมโนธรรมเพื่อเป็นผู้ประกอบการอาชีพที่ดีสมบูรณ์แบบในอาชีพนั้น หากละเมิดก็ถือว่าบกพร่องในหน้าที่และไม่ดีจริงในอาชีพนั้น จึงควรศึกษาให้รู้และปฏิบัติให้มีบทลงโทษ^{๑๑}

จิราภรณ์ สุวรรณจากกลกิจกล่าวไว้ว่า ผู้จัดการรายการจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการจัดรายการ ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มผู้ฟัง เนื้อหาสาระของรายการ และวิธีการเสนอรายการดังนี้^{๑๒}

(๑) วัตถุประสงค์ในการจัดรายการ เพื่อเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้จัดการรายการและผู้ผลิตรายการมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังด้วย โดยทั่วไปวัตถุประสงค์ของรายการอาจกำหนดในลักษณะของวัตถุประสงค์ทั่วไป หรือวัตถุประสงค์เฉพาะ สำหรับหลักการกำหนดวัตถุประสงค์รายการแต่ละรายการ ผู้จัดการรายการต้องคำนึงถึงนโยบายของสถานีที่จะนำรายการไปออกอากาศ ตลอดจนความต้องการและความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย โดยไม่ขัดต่อระเบียบกบว.

(๒) ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มผู้ฟัง การจัดรายการเป็นงานที่ต้องจัดเพื่อสนองความต้องการของกลุ่มผู้ฟังให้มากที่สุด กลุ่มผู้ฟังแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ กลุ่มผู้ฟังทั่วไป และกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย โดยผู้จัดการรายการต้องวางแผนจัดประเภทกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายให้มีความแตกต่างกันน้อยที่สุดเพื่อที่จะสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากที่สุด

(๓) เนื้อหาสาระของรายการ เป็นองค์ประกอบของรายการที่ผู้จัดการรายการต้องคำนึงถึงและวางแผนกำหนดเนื้อหาสาระในแต่ละรายการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รวมทั้งความสนใจของกลุ่มผู้ฟังและความยาวของรายการ เนื้อหาสาระนี้แบ่งอย่างกว้างๆ เป็นเนื้อหาประเภทข้อเท็จจริงและเนื้อหาประเภทความคิดเห็น

(๔) วิธีการนำเสนอรายการ เป็นขั้นตอนที่จะวางแผนเพื่อนำผลงานเสนอต่อผู้ฟัง ซึ่งวิธีการวางแผนเสนอรายการ ผู้จัดการรายการจึงต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์สอดคล้องระหว่างผู้ฟัง วัตถุประสงค์ เนื้อหา รูปแบบและเวลา แต่ในขณะเดียวกัน รายการที่ดีจะต้องมีความหลากหลายและเอกภาพด้วย หน้าที่และความรับผิดชอบของนักจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

^{๑๑} กীরติ บุญเจือ,ศ. **จริยธรรมกับประชาธิปไตย**, (กรุงเทพมหานคร: วิจัยการพิมพ์), (ราชบัณฑิตยสถานปรัชญา ผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาและจริยศาสตร์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๐), หน้า ๑๐.

^{๑๒} จิราภรณ์ สุวรรณจากกลกิจ, **การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงของศูนย์วิทยพัฒนา**. (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพชรบุรี รายงานการวิจัย, ๒๕๓๙), หน้า ๔๒.

นับทอง ทองใบ กล่าวว่า ผู้จัดรายการและผู้ผลิตรายการจะต้องคำนึงถึงจริยธรรม
ดังนี้^{๑๓}

๑. จริยธรรมด้านความถูกต้อง เทียงตรง หมายถึงการนำเสนอข่าวและรายการ
ต่าง ๆ นั้น ต้องยึดถือข้อเท็จจริง ความถูกต้องทั้งเนื้อหา รูปแบบด้วยความรอบคอบ รวมทั้งแยกแยะ
ระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น และเนื้อหาข่าวกับการวิเคราะห์ตีความออกมาให้ชัดเจน

๒. จริยธรรมด้านความสมดุล เป็นธรรม คือการรายงานข่าวหรือผลิตรายการอย่าง
รอบด้าน ชัดตรง ไม่ลำเอียงและไม่ถือพวกพ้อง

๓. จริยธรรมด้านความเป็นอิสระของวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อสาธารณะและ
การไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

๔. จริยธรรมด้านการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างไม่เลือกปฏิบัติ การ
คำนึงถึงความเป็นส่วนตัวของผู้ที่ตกเป็นข่าว (มีความระมัดระวังในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องเพศ
ค่านิยมของสังคม) และการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล (การไม่ล่วงละเมิดความเป็นส่วนตัว ไม่ทำร้าย
ความรู้สึกของบุคคล เว้นแต่จะพิจารณาถี่ถ้วนแล้วว่าเรื่องที่นำเสนอเป็นผลประโยชน์แก่มหาชน)

๕. จริยธรรมด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากรายการที่แสดงออกถึงความ
รุนแรง (เช่น การไม่ออกอากาศภาพเด็กที่ถูกกระทำทารุณ) การกระทำอันผิดกฎหมายหรือศีลธรรม
อบายมุข(เช่น การไม่ออกอากาศให้เห็นวิธีการเล่นพนัน) และภาษาอันหยาบคาย

๖. จริยธรรมด้านการปฏิบัติต่อเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายและผู้ที่อยู่ในภาวะเศร้าโศก
เช่น การรายงานข่าวภัยธรรมชาติ อุบัติเหตุ การสู้รบ ต้องตระหนักถึงมนุษยธรรม และเคารพศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์ของผู้ที่ตกอยู่ในภาวะทุกข์โศก ยากแค้น ทรมาน โดยนำเสนอภาพและเรื่องราวอย่าง
มีเหตุผล โดยเฉพาะภาพที่สร้างความรู้สึกสยดสยอง หดหู่ โกรธแค้น

๗. จริยธรรมด้านการปกป้องและการปฏิบัติต่อแหล่งข่าวอย่างเป็นธรรม เช่น การ
ปกปิดแหล่งข่าวเพื่อความปลอดภัยของแหล่งข่าว การไม่จ่ายเงินและไม่รับรางวัลหรือผลประโยชน์
ตอบแทนเพื่อให้เสนอข่าว ส่วนการแอบบันทึกเทปทำได้ภายใต้เงื่อนไขข่าวแบบสืบสวนสอบสวนเพื่อ
เสนอสิ่งที่ประชาชนมีสิทธิ์รับรู้

๘. จริยธรรมในการนำเสนอเนื้อหาอาชญากรรม หรือพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อ
สาธารณะและเหตุร้ายแรงที่มีผลกระทบต่อบุคคลและสังคม หมายถึง ต้องนำเสนอโดยไม่ทำให้
ประชาชนตื่นตระหนกเกินกว่าเหตุ ไม่สร้างผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม ไม่ยั่วยุให้เกิดการ
เลียนแบบการประกอบอาชญากรรม รวมทั้งคำนึงถึงผู้เคราะห์ร้ายที่ตกเป็นเหยื่อ โดยไม่ทำให้อับอาย
หรือไม่ทำให้รู้สึกถูกละเมิด ขณะที่ต้องสงสยหรือผู้ถูกกล่าวหาที่ต้องไม่นำเสนอภาพ ภาษาที่มี
ลักษณะชี้นำผู้ชมให้ตัดสินว่าผู้ต้องหาคือผู้กระทำความผิด

๙. จริยธรรมในการนำเสนอเหตุการณ์และเนื้อหาการเมือง และนโยบาย
สาธารณะต้องทำด้วยความซื่อตรงต่อข้อเท็จจริง ไม่โอนเอียง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด และผู้สื่อข่าว ผู้นำเสนอ
รายการต้องระวังไม่ให้ตกเป็นเครื่องมือของนักการเมือง

^{๑๓} นับทอง ทองใบ, ศิลปวิจารณ์ รายการวิทยุโทรทัศน์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ศรีปทุม, ๒๕๕๓). หน้า ๘๖.

๑๐. จริยธรรมในการนำเสนอเหตุการณ์ความขัดแย้ง (ต้องนำเสนอให้เห็นทางออก มีความคิดเห็นหลากหลาย ครอบคลุม ไม่ลำเอียง) การชุมนุม การประท้วง การจลาจล การปะทะ การปราบปรามที่รุนแรง การก่อการร้าย (ต้องไม่ปรุงแต่งน้ำเสียง-อารมณ์ ไม่มีอคติ ไม่ปิดบังสภาพความโหดร้ายทารุณที่เกิดขึ้น แต่ต้องเคารพสิทธิมนุษยชน)

๑๑. จริยธรรมในการรายงานเหตุหายนระ อุบัติเหตุขนาดใหญ่ ภัยธรรมชาติ ภาวะฉุกเฉิน ต้องให้ความสำคัญกับแหล่งที่มา ความถูกต้องของข้อมูล โดยเฉพาะตัวเลขของผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต และความเสียหาย

๑๒. จริยธรรมในการปฏิบัติงานเมื่อเกิดเหตุการณ์ข่มขู่ คุกคาม การจับตัวประกัน การลักพาตัว การจี้เครื่องบิน หรือพาหนะอื่น การเผยแพร่เอกสารคำเตือน คำข่มขู่ ต้องผ่านการหารือเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานความมั่นคง และระวังไม่ให้กลายเป็นเครื่องมือหรือช่องทางการสื่อสารของผู้ก่อเหตุ (สถานีไม่ควรตัดสินใจโดยพลการ)

สมน อยู่สิน ได้กล่าวถึงผู้จัดรายการไว้ว่า เป็นผู้ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบการจัดรายการตามที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้จัดรายการมีหน้าที่ดังนี้

(๑) จัดรายการตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียง

(๒) แสวงหาข้อมูลการจัดรายการ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหา และแหล่งที่จะให้ข้อมูล เช่น แหล่งบุคคล หรือแหล่งเอกสาร

(๓) กำหนดวัตถุประสงค์ของรายการและกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย ว่ารายการที่จัดทำนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้ฟังได้รับอะไรจากการฟังรายการ และเป็นผู้ฟังกลุ่มไหน

(๔) กำหนดประเด็นของเนื้อหา ว่ารายการนี้จะมีขอบเขตการเสนอเนื้อหาอย่างไร

(๕) กำหนดรูปแบบร่วมกับฝ่ายผลิตเพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหา เพื่อให้กลุ่มผู้ฟังและเพื่อให้ได้สัดส่วนกับรายการอื่นๆ ที่บรรจุในรายการกระจายเสียง

(๖) ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ที่เป็นแหล่งข้อมูลหรือวิทยากร ผู้ผลิตรายการ ผู้เขียนบท ผู้ประกาศ ฝ่ายขาย เป็นต้น เพื่อให้การผลิตรายการมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป คือ ผู้จัดรายการมีหน้าที่หลักอยู่ ๒ ประการ คือ หน้าที่ในการตัดสินใจและวางแผนจัดรายการ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของรายการ กำหนดประเด็นของเนื้อหา รูปแบบรายการ และการตั้งชื่อรายการให้น่าสนใจ และหน้าที่ในการประสานงาน เพื่อให้การจัดรายการบรรลุตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานี^{๑๔}

ชมพูนุท นุตาคม กล่าวว่า สื่อมวลชนไม่ได้มีผลกระทบโดยตรงต่อผู้รับสาร เนื่องจากประชาชนผู้รับสารนั้นเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมต่างๆ ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์อยู่ระหว่างกันจึงน่าจะได้รับอิทธิพลจากกลุ่มมากกว่าจากสื่อมวลชน แต่ในฐานะที่สื่อมวลชนเป็นสถาบันที่สำคัญในระบบสังคม เช่นเดียวกับสถาบันอื่น ๆ สื่อมวลชนจึงเป็นองค์กรที่ถูกจับตาจากสังคมด้วยความคาดหวังอย่างมากในอันที่จะเป็นสื่อกลางในการแสดงบทบาทหน้าที่อันเป็นคุณแก่สังคม เฉกเช่นองค์การทางสังคมทั้งหลาย และยังสื่อมีอิทธิพลมากเท่าใด ยิ่งต้องระมัดระวังบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้นเท่านั้นถ้าจะ

^{๑๔} สมน อยู่สิน, การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงของศูนย์วิทยาพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพชรบุรี, (รายงานการวิจัย สถาบันมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๙), หน้า ๑๑๒.

วิเคราะห์ถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนโดยยกทฤษฎีสำคัญ ๒ ทฤษฎีขึ้นมาเป็นกรอบคือ ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมและทฤษฎีบรรทัดฐานของสื่อเพื่อทบทวนความสัมพันธ์ระหว่าง “สื่อมวลชน” กับ “สังคม” คงจะช่วยให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น โดยทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility Theory) เป็นทฤษฎีที่กล่าวว่า สื่อมวลชนมีหน้าที่แจ้งข้อมูลข่าวสาร ให้ความบันเทิง ยกระดับสติปัญญาของประชาชนให้เห็นคุณค่าของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น^{๑๕}

สื่อมวลชนต้องยอมรับพันธะของความรับผิดชอบต่อสังคมการควบคุมสื่อมวลชนโดยมติมหาชน ปฏิกริยาของผู้รับข่าวสารและจริยธรรมในทางวิชาชีพส่วนทฤษฎีบรรทัดฐานของสื่อ (Normative Theory of Media Performance) ซึ่งมีสาระสำคัญว่าสื่อมวลชนควรจะ หรือคาดหวังให้ทำ หน้าที่อะไรบ้าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการควบคุม (Control) การปกป้อง (Protection) การกำกับดูแล (Regulation) กระบวนการทำงานของสื่อโดยอาศัยกลไกต่าง ๆ เช่น กฎหมาย จรรยาบรรณวิชาชีพ องค์กร ผู้รับสาร อันเป็นหลักการที่มีลักษณะช่วยเนยวรั้งการทำงานของสื่อมิให้เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐาน หรือมิให้เป็นการทำงานอันก่อให้เกิดคำถามประเด็นต่างๆ จากสาธารณชนว่า สื่อมวลชนควรทำ อะไรให้มากกว่าการขายเนื้อหาที่ให้แก่ใครแก่องค์กรสื่อเท่านั้นหรือไม่ สื่อได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคมอย่างไรบ้าง หรือในยามที่สังคมเกิดวิกฤต สื่อเรียกร้องให้ทำ อะไรบ้าง

โสภณ พรโชคชัย ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ หมายถึง หน้าที่ที่องค์กรธุรกิจจะต้องมีต่อสังคมในฐานะหน่วยงานหนึ่งของสังคมที่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมถึงมีจรรยาบรรณทางธุรกิจ และมาตรฐานวิชาชีพที่แน่นอน ส่วนการบำเพ็ญประโยชน์แม้เป็นหน้าที่สำคัญของธุรกิจ แต่ก็ไม่ใช่ว่าความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งหมด^{๑๖}

พัชร นิวัฒน์เจริญชัยกุล ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจว่า เป็นเรื่องบทบาท ภาระหน้าที่ ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรมของบุคคล กลุ่มบุคคล สมาชิกของสังคม หรือของประเทศ รวมถึงนโยบาย กิจกรรมที่องค์กรภาคธุรกิจได้จัดขึ้น เพื่อให้ความช่วยเหลือ ปรับปรุง และส่งเสริมให้สภาพสังคมโดยรวมดีขึ้น ขณะเดียวกันประชาชนเองก็มีความเป็นอยู่ดีขึ้น^{๑๗}

บัณฑิตา ทรัพย์กมล ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจว่า เป็นเรื่องของจริยธรรม คุณธรรม บทบาท และหน้าที่ รวมถึงนโยบาย กิจกรรม ที่องค์กรภาคธุรกิจได้จัดขึ้น เพื่อให้ความช่วยเหลือ ปรับปรุงและส่งเสริมให้สังคมและประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น^{๑๘}

^{๑๕} ชมพูนุท นุตาคม, *อิทธิพลสื่อในการสร้างสังคมอุดมความรู้*, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๐), หน้า ๖๗.

^{๑๖} โสภณ พรโชคชัย, *CSR Thailand 2012*, วารสารเศรษฐกิจ ฉบับพิเศษ, เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๕, หน้า ๑๖.

^{๑๗} พัชร นิวัฒน์เจริญชัยกุล, อังโน โกวิทย์ สวัสดิ์มงคล, “ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการแก้ไขปัญหา มลพิษสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการรถเอกชนร่วมบริการ ขสมก ”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*, (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๖.

^{๑๘} บัณฑิตา ทรัพย์กมล, “ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงงานอุตสาหกรรมเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*, (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๕.

ศักดิ์ชัย อนันต์ตรีชัย ได้กล่าวถึงพุทธกระบวนทัศน์ อันเป็นกระบวนทัศน์ทางเลือกในการดำเนินธุรกิจ ให้เป็นแนวทางหลักแก่นักธุรกิจสมัยใหม่ในการดำเนินธุรกิจที่เกื้อกูลทุกชีวิตในสังคม และเป็นแนวทางในการตัดสินใจแก้ปัญหาทางธุรกิจอย่างถูกต้อง คำตอบต่อข้อสงสัยที่ว่า การบูรณาการศาสนาและธุรกิจเข้าไว้ด้วยกันจะอย่างไร ที่นักวิชาการและนักธุรกิจทั่วโลกกำลังค้นหากันอยู่ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการพัฒนาทฤษฎีสมัยใหม่ตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่ยังไม่มีผู้ค้นพบ แต่อยู่ที่กลั้วตัวมนุษย์ ซึ่งหยิ่งรากรลืออยู่ในภูมิปัญญาตะวันออก และอยู่เคียงคู่อารยธรรมมนุษย์มาแสนนาน ที่เรียกว่า พระพุทธศาสนา^{๓๙}

ณัฐนันท์ ศิริเจริญ ปรากฏว่าสินค้าที่โฆษณาทางทีวีดาวเทียมส่วนใหญ่จะเป็นยา อาหารเสริม บริการคำพยากรณ์ อิทธิฤทธิ์เหนือจริง สินค้าบริการเกี่ยวกับทางเพศ ทำให้เกิดเป็นปัญหาทั้งทางด้านสังคมและถูกตั้งคำถามจากผู้บริโภคว่า การโฆษณาดังกล่าวถูกต้องตามกฎหมาย และผิดจริยธรรมหรือไม่ รวมถึงบางรายอาจเข้าข่ายหลอกลวงผู้บริโภค ทำให้แนวทางในการกำกับดูแลยังคงต้องค้นหาและดำเนินการกันไป ในขณะที่ปัญหาทางด้านวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ คือ การขาดทักษะในการรู้เท่าทันสื่อ ขาดการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้บริโภคสื่อ ขาดการสร้างความรู้ ขาดการเรียนรู้เพื่อการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งถ้าทำได้จะเกิดผลดีระยะยาว ในการทำให้ประชาชนพร้อมเผชิญกับสื่อในยุคโลกไร้พรมแดนอย่างมีประสิทธิภาพ^{๔๐}

ธাত্রี ใต้ฟ้าพูล ได้กล่าวไว้ว่า แม้ว่าพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ จะมีเจตจำนงในการสร้างหลักประกันจริยธรรมแห่งวิชาชีพ และคุ้มครองผู้เสียหายจากการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ แต่มาตรฐานทางจริยธรรมที่เป็นแนวปฏิบัติตามหลักสากลและสอดคล้องกับเงื่อนไขของสังคมไทยตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) มากที่สุดนั้นเป็นสิ่งที่น่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจะทำให้ได้แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการนำไปสร้างเป็นคู่มือจริยธรรมเพื่อใช้งานต่อไป จึงเป็นที่มาของการวิจัยเรื่อง “แนวทางการกำหนดกรอบจริยธรรมและการดำเนินงานในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการสาธารณะ”^{๔๑}

กฤษณ์กวี จันทพันธ์ ได้ศึกษาแนวทางในการกำกับดูแลเนื้อหาด้านจริยธรรมของสื่อโทรทัศน์ดาวเทียม เพราะเป็นเรื่องที่ท้าทายสังคมไทย กับคำถามที่สังคมยังต้องการตอบจากผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสื่อไทยทุกวันนี้ว่า ผู้ประกอบการธุรกิจสื่อ นั้นเป็นสื่อหรือเป็นเจ้าของธุรกิจ ซึ่งถ้าผู้ประกอบการสื่อคิดว่าตนเองเป็นสื่อแล้วมันจะหมายถึง สื่อที่ไม่ใช่สื่ออย่างแท้จริง หากผู้ประกอบการธุรกิจสื่อคิดแค่เรื่องผลประโยชน์ประกอบการธุรกิจ ผู้ประกอบการธุรกิจสื่อจึงต้องปฏิวัติตัวเอง

^{๓๙} ศักดิ์ชัย อนันต์ตรีชัย, “จริยศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจของพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๒๕.

^{๔๐} ณัฐนันท์ ศิริเจริญ, “การพัฒนาองค์ความรู้เท่าทันสื่อ : โทรทัศน์ดาวเทียม”, *บทความทางวิชาการ*, มปป.

^{๔๑} ธাত্রี ใต้ฟ้าพูล, “แนวทางการกำหนดกรอบจริยธรรมและการดำเนินงานในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการสาธารณะ”, *บทความวิจัย*นี้เขียนจากงานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนทุนจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, หน้า ๕๖.

กลับไปจุดเริ่มต้นเดิม (back to basics) คือความคิดพื้นฐานของจริยธรรมวิชาชีพสื่อ ที่ว่า ต้องเห็นผลประโยชน์ของสาธารณะมากกว่า ผลประโยชน์ส่วนตัว จะต้องเปิดกว้างให้มีการจัดสร้างกลไกตรวจสอบ การทำงานของตนโดยยอมให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียอื่นๆ (stakeholders) เข้าร่วมในการกำหนดกติกา มาตรฐานจรรยาบรรณ (code of conduct) ทั้งในเนื้อหารายการและโฆษณา ที่มีบทลงโทษ และร่วมอยู่ในองค์กรรับพิจารณา เรื่องราวร้องเรียนจากประชาชนผู้บริโภคด้วย^{๒๒}

Leurence Kohlberg นักพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมตะวันตก กล่าวไว้ว่า การเสริมสร้างสังคมให้มีระเบียบวินัย มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการประพฤติปฏิบัติ ทำให้เกิดความยุติธรรม และเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม จริยธรรมเป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานความประพฤติปฏิบัติของสังคม ผลของการกระทำเหล่านี้จะเป็นเครื่องตัดสินว่าการกระทำนั้นผิดหรือถูกโดยสังคมจะเป็นผู้ตัดสิน^{๒๓}

Wallace J. Wood and Zaffane กล่าวว่า ตัวกำหนดพฤติกรรมด้านคุณธรรม และจริยธรรมของแต่ละบุคคลอาจมีมุมมองที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงได้นำความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้มุมมองของผลงานนักปรัชญา เช่น จอห์น สจ๊วต มิลล์, จอห์น ล็อกและโทมัส เจฟเฟอร์สัน ได้แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) มุมมองในด้านการกระทำที่ถูกนำไปพิจารณาว่าถูกหรือผิด โดยยึดหลักการนำความสุขมากที่สุด มาสู่บุคคลส่วนใหญ่ ๒) มุมมองในด้านเอกกัตตบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี เป็นประโยชน์ต่อบุคคลอย่างยั่งยืน ๓) มุมมองในด้านความถูกต้องทางคุณธรรม ซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ส่วนรวม ๔. มุมมองด้านความยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ^{๒๔}

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจริยธรรมของผู้ประกอบการในอาชีพต่างๆ ซึ่งพบว่ามีในการทำวิจัยเรื่องการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการด้านต่างๆ เช่นการประกอบอาชีพนักธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมโดยใช้หลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้หรือส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้ประกอบการ แต่ยังขาดการพัฒนาจริยธรรมแก่ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ ประสบความสำเร็จต่ออาชีพ ดังนั้นอาชีพของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยนั้นจึงจัดเป็นสาขาอาชีพที่สำคัญอาชีพหนึ่ง หากมีการพัฒนาด้านจริยธรรม ทั้งนี้ทางพระพุทธศาสนาได้วางหลักพุทธธรรมโดยนำคุณธรรมและจริยธรรมเป็นแกนกลางในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องนำไปสู่ความสุขความเจริญก้าวหน้าทั้งของตนเองและสังคม พระพุทธศาสนามีได้มุ่งเน้น

^{๒๒} ฤกษ์กวี จันทพันธ์, “แนวทางการกำกับดูแลเนื้อหาจริยธรรมของสื่อโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย”, *วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (นิเทศศาสตร์และสารสนเทศ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, พ.ศ. ๒๕๕๖), หน้า ๑๔.

^{๒๓} Leurence Kohlberg, “Moral Stages and Moralization : The Cognitive Development Approach”, *Moral Development and Behavior*, (New York : Holt Rinehart and Winston Inc, 1976), pp.

^{๒๔} Wallace J. Wood and Zaffane, R, *Organizational Behavior, A Global Prospective*, (Brisbane : Jon Wiley & Sons Australia, 2001), pp.

หน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งโดยเฉพาะด้าน แต่พระพุทธศาสนาต้องการให้คุณธรรมจริยธรรมเป็นเจตนารมณ์ของการพัฒนามนุษย์และสังคม โดยมีมนุษย์เป็นจุดศูนย์กลางในการพัฒนาเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและสร้างฐานของสังคมให้มีเสถียรภาพให้มั่นคงและยั่งยืน ผู้วิจัยจะได้นำเสนอวิเคราะห์และสรุปประเด็นต่อไป

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ พระไตรปิฎก อรรถกถา รวมถึงข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ หนังสือ ตำรา งานวิจัย เอกสารทางวิชาการ เอกสารราชการ บทความวิชาการที่เกี่ยวข้อง อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ และภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มาทำการวิเคราะห์ เชื่อมโยง สังเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย (Research Process) ดังต่อไปนี้

๑.๗.๑ ขั้นตอนที่ ๑ เรื่องจริยธรรมและวิธีการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย เป็นแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในลำดับแรกของการศึกษาวิจัย ซึ่งมีประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาดังต่อไปนี้ คือ จริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ความหมายของจริยธรรม ที่มาของจริยธรรมและองค์ประกอบของจริยธรรม รูปแบบมาตรฐานทางจริยธรรม จริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ตามท้องถื่นสภาวิชาชีพสื่อมวลชนกำหนดจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และที่ควรเสริมสร้าง โครงสร้างจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในปัจจุบัน แนวทางการปฏิบัติที่ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมควรกระทำ พัฒนาการจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ความเป็นมาของพัฒนาการของจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ปัญหาทางจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย วิธีการแก้ปัญหาทางจริยธรรม ตลอดจนวิธีการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยนำเสนอไว้ในบทที่ ๒

๑.๗.๒ ขั้นตอนที่ ๒ เรื่องหลักพุทธธรรมที่นำมาบูรณาการกับแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย เป็นแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในลำดับที่สองของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจ คือ หลักพุทธธรรมที่ใช้บูรณาการวิธีการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมมีอะไรบ้าง โดยผู้วิจัยได้นำความรู้ที่ได้จากขั้นตอน ๑ มาศึกษาวิเคราะห์แนวคิด วิธีการ รวบรวมผลการศึกษาและจัดผลการศึกษา โดยทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาและได้นำหลักพุทธธรรมที่นำมาใช้บูรณาการของแต่ละวิธีการที่มีความแตกต่างกัน แล้วนำมาเรียบเรียงภายใต้กรอบแนวคิดและวิธีการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย โดยใช้หลักหมวดหมู่ของพุทธธรรมในแต่ละชุดมาบูรณาการ เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการพัฒนาการศึกษาวิจัยในขั้นตอนต่อไป โดยผู้วิจัยจะรวบรวมเนื้อหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ พระไตรปิฎก อรรถกถา รวมถึงข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ หนังสือ ตำรา งานวิจัย เอกสารทางวิชาการ เอกสารราชการ บทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการบูรณาการวิธีการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย แล้วนำมา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียง

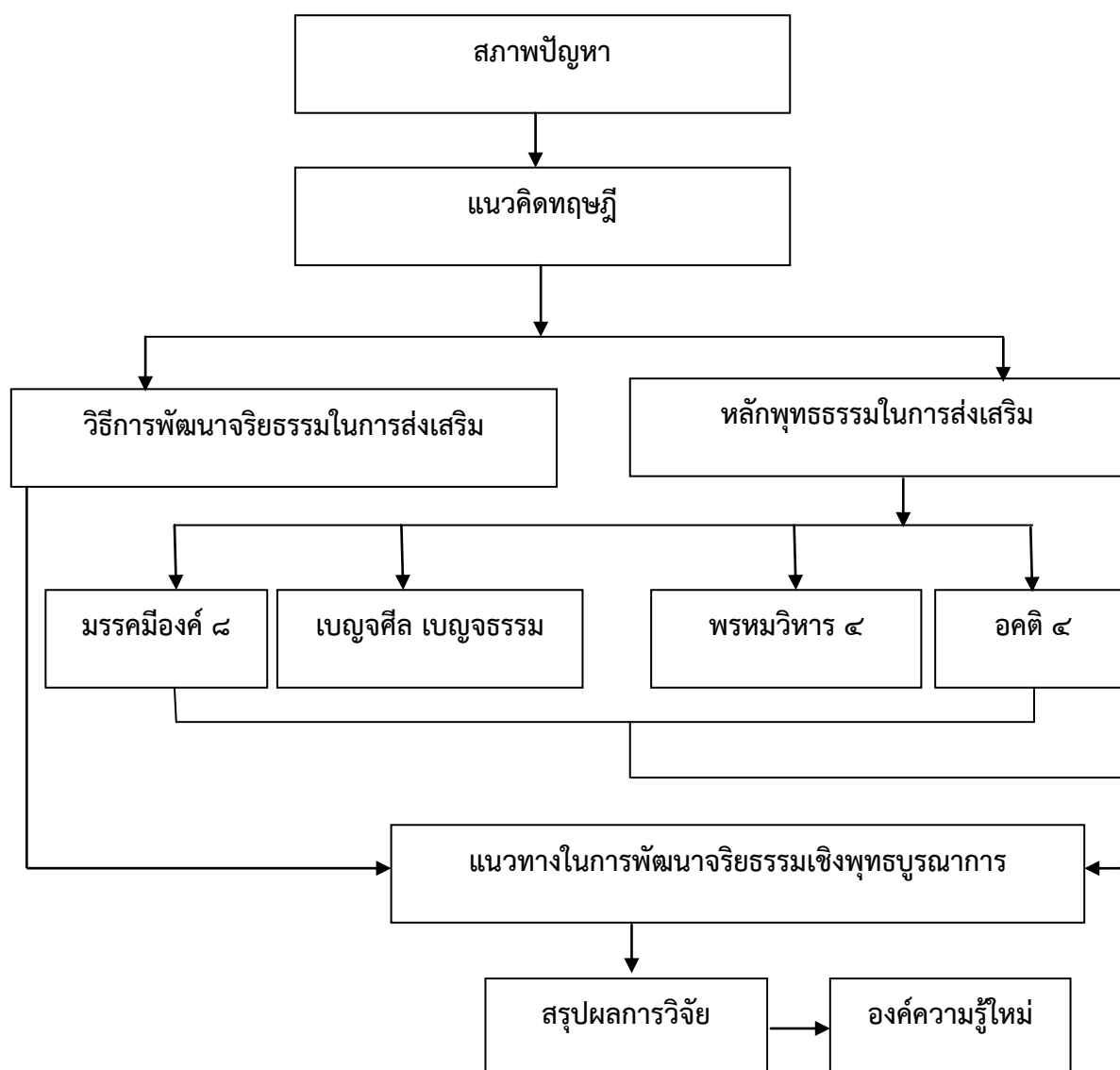
นำเสนอผลงานเรื่องหลักพุทธธรรมที่ใช้บูรณาการวิธีการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ไว้ในบทที่ ๓

๑.๗.๓ ขั้นตอนที่ ๓ หลังจากได้เนื้อหาข้อมูลตามข้อมูลในขั้นตอนที่ ๑ และ ๒ แล้ว มาทำการศึกษา วิเคราะห์แนวคิด และวิธีการ รวบรวมผลการศึกษา จัดผลการศึกษานำมาเรียบเรียงเป็นตารางแสดงแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย มองถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆในการพัฒนา รวมถึงพิจารณาถึง หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการบูรณาการโดยผู้วิจัย นำการศึกษาค้นคว้า ข้อมูลจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา ตำรา เอกสารงานวิจัย บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากทางภาคราชการและเอกชน และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา ๘ รูป/คน, หน่วยงานคณะกรรมการที่มีหน้าที่กำกับดูแลและส่งเสริมจริยธรรมของสื่อมวลชนทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน ๖ คน และผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมตั้งแต่ เจ้าของกิจการ ประธานกรรมการบริหาร ผู้บริหาร หรือ ผู้อำนวยการสถานี จำนวน ๖ รูป/คน จากนั้นผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูล นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียง เชื่อมโยง สรุปผล เพื่อนำมาเสนอผลงานวิจัย และเรียบเรียงไว้ในบทที่ ๔ ต่อไป

๑.๗.๔ ขั้นตอนที่ ๔ จากขั้นตอนที่ ๓ จะทำการร่างรูปแบบแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ โดยได้ทำการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา นักวิชาการด้านจริยธรรม และหน่วยงานคณะกรรมการที่มีส่วนร่วมมีหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรของสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบที่นำเสนอไปปฏิบัติและทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ในประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข และจัดทำรูปแบบวิธีการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการที่สมบูรณ์ถูกต้องต่อไป

๑.๗.๕ ขั้นตอนที่ ๕ การสรุปผลการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยที่ได้ มานำสรุปผลการศึกษาวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ทั้ง ๓ ข้อที่ได้ตั้งไว้ตามลำดับ พร้อมกับนำเสนอ สรุปผลการวิจัย นำองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยและข้อเสนอแนะ รวบรวมไว้ในบทที่ ๕ เป็นการสรุปผลงานการวิจัย แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย เชิงพุทธบูรณาการโดยสมบูรณ์

๑.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๑.๙ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๙.๑ ทำให้ทราบแนวคิด ทฤษฎี และปัญหาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

๑.๙.๒ ทำให้ทราบหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

๑.๙.๓ ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ

๑.๙.๔ ได้องค์ความรู้ใหม่ที่สามารถจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และสภาพปัญหาผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ ในบทนี้จะกล่าวถึง แนวคิด ทฤษฎีและสภาพปัญหาเกี่ยวกับโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทย สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา ดังนี้

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณของการประกอบกิจการด้านสื่อสารมวลชน

จริยธรรม (Morality) หมายถึง สิ่งที่เป็นคุณหรือสิ่งที่ยึดถือเป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเองจากความหมายที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าคุณธรรมจริยธรรมเป็นคุณลักษณะเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนตลอดจนการคิดในทางที่ถูกต้องดีงามมีคุณประโยชน์ทั้งตนเองและผู้อื่นสามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติและการปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข

จรรยาบรรณ (Codes of Conduct) หมายถึงประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบการอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของสมาชิกอาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ส่วนคำว่า “ประมวลจรรยาบรรณ” จึงหมายถึง “ข้อกำหนดทางจริยธรรมที่รวบรวมขึ้นไว้” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “CODE OF ETHICS”^๑

“จรรยาบรรณวิชาชีพสื่อสารมวลชน” หมายถึงประมวลมาตรฐานความประพฤติซึ่งตราไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเปรียบเสมือนธรรมนูญแห่งความประพฤติปฏิบัติอันดีงามซึ่งคนในสายวิชาชีพสื่อสารมวลชนจะยึดเป็นหลักปฏิบัติ เพื่อแสดงให้เห็นว่าสื่อสารมวลชนมีความรับผิดชอบต่อสังคม จริยธรรมจรรยาบรรณเป็นเรื่องของความสมัครใจผู้ประกอบการอาชีพที่มีจรรยาบรรณต้องอาศัยการพิจารณาจากส่วนลึกของจิตใจคิดตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งว่าจะเลือกพิจารณาจากอะไรทำไมจึงเลือกที่จะกระทำในสิ่งนั้น

๒.๑.๑ ที่มาของปัญหาจริยธรรมของการประกอบกิจการสื่อสารมวลชน

ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาคือ ปัญหาจริยธรรมธุรกิจสื่อสารมวลชนเกิดขึ้นได้อย่างไร อะไรเป็นปัจจัยหรือสาเหตุที่นำไปสู่ปัญหาทางจริยธรรม มีดังนี้

^๑ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุปผา บุญสมสุข, คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพสื่อสารมวลชน, จริยธรรมสื่อ, (กรุงเทพมหานคร : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด ๒๕๕๘), หน้า ๙๙-๑๐๐.

๑) ผลประโยชน์ส่วนตัวและความเห็นแก่ตัว

กิเลส ปัญหา ความโลภ และผลประโยชน์ส่วนตัวล้วนเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมทั้งสิ้นเราจะพบเสมอว่านักธุรกิจสื่อสารมวลชนจำนวนไม่น้อยเห็นประโยชน์ของตนเป็นสำคัญไม่สนใจความเดือดร้อนของผู้อื่นมุ่งแสวงหากำไรเป็นสำคัญเช่น สิ่งพิมพ์ลามก ภาพยนตร์ลามก ใส่ความผู้อื่น วิพากษ์วิจารณ์ลำเอียงโฆษณาเป็นเท็จเกินความจริง เป็นต้น รวมทั้งเอาเปรียบสาธารณชนมุ่งความมั่งคั่งร่ำรวยของตนเป็นสำคัญ

๒) ความกดดันให้ได้มาซึ่งกำไร

แต่ละบริษัทมักจะมีการกำหนดยอดขายหรือกำไรไว้แน่นอนเพื่อเป็นเป้าหมายให้สื่อมวลชนและพนักงานทุกคนทำงานให้เต็มความสามารถแล้วจะทำทุกวิถีทางเพื่อบรรลุเป้าหมายเมื่อมีการแข่งขันกันรุนแรงเพื่อเอาชนะฝ่ายอื่นและเพื่อตัวเองอยู่รอดอาจนำไปสู่การดำเนินงานที่ขาดจริยธรรมและกฎหมายได้ บริษัทที่มีปัญหารายได้หรือประสบกับการขาดทุนมักจะหันไปหาวิธีการต่างๆเพื่อให้ตัวเองอยู่รอดแม้จะเป็นวิธีที่ผิดจริยธรรมเช่น ดิดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้บริษัทของตนได้รับงานหรือหลีกเลี่ยงภาษี เสนอข่าวโจมตีคู่แข่ง เป็นต้น

๓) จุดมุ่งหมายของบริษัทกับค่านิยมส่วนตัว

จุดมุ่งหมายของบริษัท และการดำเนินงานของบริษัทบางแห่งเป็นไปในวิถีทางที่สื่อมวลชนและพนักงานบางคนรับไม่ได้จึงเกิดความขัดแย้งทางจริยธรรมพนักงานอาจหันไปหาเสียงสนับสนุนจากสังคมหรือร้องเรียนต่อสังคมเพื่อต่อสู้ให้บริษัทแก้ไขในสิ่งที่ผิดพนักงานที่ต่อต้านอาจได้รับการกลั่นแกล้งหรือการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมจากผู้บริหาร อาทิเช่น พนักงานรวมตัวกันเป็นสหภาพแรงงานเรียกร้องให้นายจ้างแก้ไขสิ่งที่ผิดๆ กรรมการสหภาพที่เป็นแกนนำอาจได้รับการกลั่นแกล้งจากนายจ้างได้ ทำให้เกิดปัญหาจริยธรรมตามมานายจ้างขาดคุณธรรม เป็นต้น

๔) ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม

ความแตกต่างทางวัฒนธรรมนำมาซึ่งความแตกต่างในมาตรฐานทางจริยธรรมบริษัทสื่อสารมวลชนข้ามชาติมักประสบปัญหาเช่นนี้อยู่เสมอเช่น ประเทศทางตะวันตกยอมรับความเท่าเทียมกันในการจ้างแรงงานโดยไม่คำนึงถึงเพศหรือผิวแต่ในบางประเทศยังไม่ยอมรับความแตกต่างนี้ บางประเทศการจ้างแรงงานเด็กถือว่าไม่เป็นเรื่องเสียหาย แต่บางสังคมยอมรับไม่ได้การจ้างแรงงานสตรีในค่าจ้างที่ต่ำกว่าแรงงานชายบางแห่งยอมรับไม่ได้ถือเป็นเรื่องเสียหายนับเป็นปัญหาทางด้านจริยธรรมเพราะมาตรฐานทางจริยธรรมของแต่ละวัฒนธรรมแตกต่างกันและในปัจจุบันธุรกิจได้ขยายตัวเป็นธุรกิจระดับโลกความขัดแย้งทางจริยธรรมจึงเกิดขึ้นเสมอ

๒.๑.๒ สาเหตุของการดำเนินธุรกิจสื่อสารมวลชนที่ผิดจริยธรรม

ศูนย์จริยธรรม (Ethics Resource Center) ของสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวถึงสาเหตุของการดำเนินธุรกิจที่ผิดจริยธรรมไว้ ดังนี้^๒

๑) เพื่อให้ได้ตามเป้าหมายทางธุรกิจและทางการเงินผู้บริหารและพนักงานจึงต้องกระทำทุกวิถีทางแม้จะขัดต่อจริยธรรมก็ตาม

^๒ รองศาสตราจารย์ สมคิด บางโม, “กฎหมายและจริยธรรม สื่อสารมวลชน”, (กรุงเทพมหานคร : พัฒนวิทย์การพิมพ์ ๒๕๕๑), หน้า ๑๖๓.

๒) เพื่อให้งานสำเร็จตามกำหนดในแผนงานนักธุรกิจก็จะกระทำทุกทางเพื่อให้งานสำเร็จตามกำหนดซึ่งอาจขัดต่อจริยธรรม

๓) เพื่อให้บริษัทอยู่รอดบางครั้งบริษัทอาจจะมีปัญหาทางการเงินเช่น ประสบต่อการขาดทุนติดต่อกันยาวนานจำเป็นต้องหารายได้เข้าบริษัทจึงต้องดำเนินธุรกิจในทุกวิถีทางรวมทั้งวิธีการที่ขาดจริยธรรมและผิดกฎหมายเช่น การติดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ การเลี้ยงภาษี การกดขี่แรงงาน หรือไม่ปฏิบัติตามสัญญา เป็นต้น

๔) เนื่องจากคนอื่นๆก็ทำกันนักธุรกิจและสื่อมวลชนบางคนกระทำผิดจริยธรรม เพราะเห็นว่าคนอื่นๆก็ทำกันไม่เห็นเป็นไร ตนก็กระทำบ้าง เช่น การตกแต่งบัญชีให้มีกำไรน้อยๆ หรือขาดทุน เสนอข่าวกลั่นแกล้งผู้อื่น การละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น เป็นต้น

๕) ต้องต่อสู้กับคู่แข่งที่กำลังคุกคามอยู่ การประกอบธุรกิจและการทำงานของสื่อมักมีการแข่งขันกันรุนแรงการชนะคู่แข่งกระทำได้อย่างหากดำเนินการโดยถูกต้องศีลธรรม หรือถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้นวิธีการที่ขัดต่อจริยธรรมอาจนำมาใช้เพื่อให้ชนะคู่แข่งเช่น การตัดราคาการทุ่มตลาด หรือการกลั่นแกล้งอื่นๆ เป็นต้น

๖) เพื่อไม่ให้ตกงาน กรณีนี้เป็นเรื่องเฉพาะตัวบุคคลพนักงานสื่อมวลชนอาจกระทำการใดๆ เพื่อเอาใจเจ้านาย แม้จะรู้ว่าการกระทำนั้นๆ ผิดต่อศีลธรรมก็ตาม เช่น ประจบสอพลอใส่ความให้ร้ายผู้อื่น เสนอแต่ข่าวที่ไม่ดีตามที่นายสั่ง เป็นต้น

จะเห็นว่าสาเหตุของการดำเนินธุรกิจที่ผิดจริยธรรมมีหลายประการมีทั้งระดับบริษัทได้แก่ การดำเนินการให้ได้ตามเป้าหมายทางการเงินแผนงานของบริษัทและความอยู่รอดของบริษัท สาเหตุระดับบุคคลในองค์กรธุรกิจตั้งแต่ผู้บริหารลงมาถึงระดับพนักงาน

๒.๑.๓ ลักษณะการทำผิดจริยธรรมของการประกอบกิจการด้านสื่อมวลชน

ชยพล สุทธิโยธิน กล่าวถึงลักษณะการกระทำผิดจริยธรรมของสื่อมวลชนไว้หลายประการดังนี้^๓

๑) การโกหกและหลอกลวงเสนอข่าวสารข้อมูลที่ไม่จริง

๒) การเสแสร้งแกล้งทำเป็นไม่รู้แล้วเสนอข่าวไปทั้งๆ ที่รู้

๓) การบิดเบือนแต่งเติมข่าวสารข้อมูลให้ผิดเพี้ยนไปจากความจริง

๔) การเสนอความจริงเพียงครึ่งเดียวทั้งๆ ที่รู้ความจริงทั้งหมดหรือรู้ความจริงทั้งสองด้านแต่เสนอเพียงด้านเดียว

๕) การสร้างเหตุการณ์เทียมสร้างเหตุการณ์ให้เหมือนจริง ไม่เท็จแต่ไม่จริง เช่นรายการเกมโชว์ทางโทรทัศน์มีการนำประชาชนจำนวนหนึ่งมาส่งเสียงเชียร์ในห้องถ่ายทำรายการ เสมือนมีผู้ชมจริง เป็นต้น

๖) การละเมิดสิทธิส่วนตัวของบุคคลอื่นจนเกินความจำเป็น เช่น พกพาอาวุธชี้ เสนอภาพส่วนตัวของดาราดาราภาพยนตร์ เป็นต้น

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖๕.

๗) การซ้ำเติมผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม เช่น กรณีเด็กหรือสตรีถูกข่มขืน
สื่อมวลชนเสนอข่าวอย่างละเอียด เป็นต้น

๘) การอคติลำเอียง เสนอข่าวไปตามความเชื่อหรือความรู้สึกของตนทั้งๆ ที่ผิดต่อ
จริยธรรม

๙) การไม่เที่ยงธรรมไม่เที่ยงตรงเสนอข่าวหรือความคิดเห็นเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

๑๐) การมีผลประโยชน์ทับซ้อนสื่อมวลชนมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสาร
นั้นๆ จึงไม่เสนอข่าวหรือวิพากษ์วิจารณ์ข่าวนั้นๆ

๑๑) การมีความสัมพันธ์ฉันคู่สาวกับแหล่งข่าวทำให้ไม่อาจทำหน้าที่ของสื่อมวลชนได้
อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

๑๒) การซื้อช่องอาชญากรรม การเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนในบางครั้งกลายเป็นการซื้อ
ช่องอาชญากรรมโดยไม่รู้ตัว เช่น การเสนอข่าวการปล้นร้านสะดวกซื้อด้วยปืนปลอมหรือการปล้น
ธนาคารที่มีแผนแบบยลจนตำรวจจับไม่ได้ เป็นต้น คนร้ายอาจนำไปเลียนแบบ

๑๓) การแต่งเรื่องได้แก่การนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาสร้างเป็นเรื่องราวขึ้นใช้ถ้อยคำ
ที่หวือหวาเร้าอารมณ์ทางเพศ โดยมีข้อเท็จจริงเพียงบางส่วนเท่านั้น

๑๔) การพาดหัวข่าวเกินจริงบางครั้งหนังสือพิมพ์มีการพาดหัวข่าวที่มีลักษณะเกินความ
จริงจากเนื้อหาของข่าวที่อยู่ข้างในเนื้อหา เพื่อเรียกร้องความสนใจให้ประชาชนตัดสินใจซื้อ
หนังสือพิมพ์นั้น

๑๕) การสถาปนาบุคคลให้เป็นวีรบุรุษการกระทำบางอย่างซึ่งเป็นปกติธรรมดาแต่
สื่อมวลชนบางคนเห็นว่าเป็นเรื่องยิ่งใหญ่ในทัศนะของตนก็นำเสนอข่าวเป็นใหญ่ยกย่องจนเกินเหตุหรือ
บางกรณีสื่อมวลชนขาดการตรวจสอบข้อมูลที่โต้แย้งซึ่งพื้นที่การนำเสนอพากันยกย่องคนธรรมดาคน
หนึ่ง เช่น คนขับแท็กซี่อ้างว่าได้นำเงินที่ผู้โดยสารต่างชาติลืมไว้ในรถจำนวนมาคืนให้เจ้าของสื่อพา
กันยกย่อง ต่อมาไม่นานความจริงปรากฏว่าเป็นเรื่องโกหกหลอกลวง เป็นต้น

๑๖) การขยายความจริงให้ใหญ่กว่าความเป็นจริงความจริงในเรื่องหนึ่งอาจมี “ขนาด
เล็ก” แต่สื่อมวลชนทำให้เป็น “ขนาดใหญ่” หรือเรื่องใหญ่สำหรับประชาชนได้โดยใช้เทคนิคการ
นำเสนอ เช่น การใช้ขนาดตัวอักษรการวางตำแหน่งข้อความการเสนอข่าวติดต่อกันหลายวัน เป็นต้น

๑๗) การทำข่าวให้เป็นละครเพื่อให้มีสีสันเร้าใจ ทำให้ความจริงของข่าวคลาดเคลื่อนไป

๑๘) การอนุมานเอาเองบางครั้งได้ข้อมูลมาไม่ครบถ้วนแต่ไม่มีเวลาพอที่จะไปหาข้อมูล
เพิ่มเติมให้ครบถ้วนจึงสันนิษฐานเอาเองทำให้ความจริงนั้นคลาดเคลื่อนไป

๑๙) การลงความเห็นการเสนอข่าวของวิทยุและโทรทัศน์ใช้รูปแบบการนำเสนอที่
เรียกว่า “การเล่าข่าว” โดยนำข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวันมาพูดคุยกแล้ววิพากษ์วิจารณ์ตามทัศนะของ
ตนบางครั้งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ที่เป็นข่าว เช่น ใช้ถ้อยคำไม่เหมาะสม ประณามผู้กระทำผิด
อย่างรุนแรง เป็นต้น

๒๐) ความคลาดเคลื่อนของสื่อ สื่อมวลชนมีบทบาทหน้าที่ต่อผู้เพื่อประชาชนและ
ประโยชน์สาธารณะจึงจำเป็นต้องกล้าหาญ บางครั้งสื่อต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองทั้งทาง
เศรษฐกิจและชีวิตทำให้ยอมจำนนต่ออำนาจรัฐอำนาจเงินผลประโยชน์และพวกพ้องเกิดความไม่
เชื่อมั่นในวิชาชีพของตน

๒๑) การขาดความเมตตาธรรมของสื่อ สื่อบางคนอาจเห็นความสุขของตนยิ่งกว่าความสุขของประชาชน เห็นประโยชน์ของการขายสื่อหรือจากการโฆษณาขายสินค้าโดยไม่สนใจว่าจะทำให้สังคมเสื่อมเสียหรือรับชองขาวจากนายทุนทำให้การเสนอข่าวคาดเคลื่อนต่อความเป็นจริง

๒๒) การยึดภาพฝังใจ การติดยึดกับภาพเดิมๆ เช่น คนดีก็เป็นคนดีตลอดไปหรือคนเคยติดคุกก็ถือว่าเป็นความไม่ดี ทำให้ละเลยตรวจสอบข้อเท็จจริงในปัจจุบันหรือในขณะเกิดเหตุจึงเป็นเหตุให้ข่าวสารเกิดความผิดพลาดได้ง่าย

๒.๑.๔ การเสริมสร้างจริยธรรมของการประกอบกิจการด้านสื่อสารมวลชน

การเสริมสร้างจริยธรรมแก่งานสื่อสารมวลชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สื่อมวลชนเกิดความสำนึกในเรื่องจริยธรรมมีแนวทางต่อไปนี้^๔

๑) การเสริมสร้างโดยระบบกฎหมาย กฎหมายเป็นเครื่องควบคุมความประพฤติของบุคคลเป็นการเสริมสร้างโดยทางอ้อมทำให้สื่อมวลชนได้ทราบว่าสิ่งใดทำได้ สิ่งใดทำไม่ได้ เช่น การโฆษณาคุณจะทำอย่างไรการล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นจะทำได้ เป็นต้น

๒) การเสริมสร้างโดยการควบคุมตนเอง สื่อมวลชนมักจะมีการรวมตัวกันเป็นสมาคม ชมรม สหภาพหรือสภา เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลและควบคุมกำกับดูแลกันเอง มีการกำหนดแนวปฏิบัติและจรรยาบรรณของแต่ละสาขาอาชีพ

๓) การเสริมสร้างโดยกระบวนการทำงานของสื่อเอง ส่วนใหญ่จะแบ่งออกเป็นฝ่ายต่างๆ มีการสนับสนุนเกื้อกูลกันและแต่ละทีมจะมีการประชุมกันบ่อยๆ มีการวิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นและลงมตินับเป็นการบ่มเพาะจริยธรรมไปในตัว

๔) การเสริมสร้างโดยการส่งเสริมของสังคมโดยองค์กรต่างๆให้การสนับสนุนมีการประกาศเกียรติคุณยกย่องให้รางวัลสื่อมวลชนที่มีจริยธรรมดีเด่นเสมอ เป็นการเสริมแรงให้สื่อมวลชนมุ่งกระทำความดีและมีจริยธรรม

๕) การเสริมสร้างโดยประชาสังคม กลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันมีบทบาทต่อการควบคุมและส่งเสริมการทำงานของสื่อมวลชนทั้งทางตรงและทางอ้อม บางครั้งจะเป็นผู้ตรวจสอบการทำงานของสื่อมวลชน ทำให้เกิดการพัฒนจริยธรรมให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

๒.๑.๕ หลักจริยธรรมสำหรับวิชาชีพการประกอบกิจการด้านสื่อสารมวลชน

รศ.ชยพล สุทธิโยธิน กล่าวว่า ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนควรยึดหลักจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพดังต่อไปนี้

๑) ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด กล่าวคือ รับผิดชอบต่อตนเองต่อหน้าที่ต่อวิชาชีพต่อประชาชนผู้รับข่าวสาร

๒) ความจริง การเสนอข่าวสารต้องอยู่บนพื้นฐานแห่งความเป็นจริง

๓) ความเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียง

๔) ความรอบคอบต้องตรวจสอบข้อมูลข่าวสารให้ครบถ้วน

๕) ความเป็นกลางนำเสนอข่าวสารจากทุกฝ่าย

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖๖-๑๖๗.

- ๖) การไม่มีความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์
- ๗) การไม่ละเมิดสิทธิส่วนตัว
- ๘) การคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ
- ๙) ความกล้าหาญ กล้าเสนอข่าวความเป็นจริงเปิดโปงการทุจริต

๒.๑.๖ หลักจรรยาบรรณสำหรับวิชาชีพการประกอบกิจการด้านสื่อมวลชน

สื่อมวลชน ได้แกหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ มีบทบาทและอิทธิพลมากในการให้ข่าว และโน้มน้าวมติมหาชน ถ้าสื่อมวลชนให้ข่าวผิดๆ ประชาชนก็ยึดถือสิ่งผิดๆ ได้ความรู้สึกลึกซึ้งที่ตัดสินใจผิดด้วย บางเรื่องความต้องการสื่อมวลชนกับประชาชนไม่ตรงกัน สื่อมวลชนเป็นดาบ ๒ คม ผู้ใช้ดาบต้องสำนึกในความรับผิดชอบอย่างมาก จึงจำเป็นต้องมีจรรยาบรรณสำหรับตัดสินใจ ดังนี้^๕

- ๑) พึงถือว่าเกียรติและบุคลิกภาพของคนอยู่เหนือสิ่งอื่นใดทั้งสิ้น
- ๒) พึงสุจริตต่อวิชาชีพต่อหน้าที่โดยไม่ยอมรับอำมริสินจ้างสินบนที่ให้บิดเบือนเจตนารมณ์ของตนเอง
- ๓) พึงตระหนักในความรับผิดชอบต่อทุกเรื่องที่ออกทางสื่อมวลชน
- ๔) ต้องไม่อคติสนับสนุนหรือให้ร้ายใครต้องเป็นกลางเสมอ
- ๕) พึงเสนอข่าวตามที่มีหลักฐานถ้าหากภายหลังพบว่าผิดพลาด พึงแก้ข่าวด้วยความรับผิดชอบ
- ๖) พึงดเว้นการใช้สื่อมวลชนเพื่อกลั่นแกล้งหรือแก้แค้น
- ๗) พึงสนองความปรารถนาของสังคมเพื่อความเจริญก้าวหน้าของชาติ
- ๘) พึงสนองเป้าหมายของสังคมไทยโดยสนับสนุนการธำรงชาติ ศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์และระบอบการปกครอง
- ๙) พึงเสนอความรู้รอบตัวที่มีประโยชน์ต่อคนจำนวนมากทั้งนี้โดยพิจารณาจากเหตุผลมิใช่เพื่อธุรกิจของสื่อมวลชนแต่เพียงอย่างเดียว
- ๑๐) เสนอความบันเทิงที่ไม่เป็นพิษภัย ถ้าจำเป็นต้องแยกประเภทผู้บริโภคข่าวควรประกาศให้ทราบ
- ๑๑) ไม่ยอมให้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือของผู้หนึ่งผู้ใดที่มีเป้าหมายมิชอบ
- ๑๒) กล้าชี้อันตรายในสังคมด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- ๑๓) เป็นสื่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๔.

๒.๒ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการสื่อสารโทรทัศน์ดาวเทียม

สื่อมวลชน (Mass Media) หมายถึง สื่อกลางหรือช่องทางในการนำข่าวสาร สาร เนื้อหาสาระทุกประเภทไปสู่มวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ นักข่าว นักหนังสือพิมพ์ เป็นต้น และสื่อสารมวลชน หมายความว่า กระบวนการติดต่อสื่อสารสู่มวลชนโดยสื่อสารผ่านสื่อมวลชน^๒

อิทธิพลของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ หมายถึงอำนาจหรือความสามารถของสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่ส่งผลกระทบต่อผู้รับสารเมื่อเปิดรับสาร โดยทั่วไปมักส่งผลต่อการรับรู้ข่าวสาร ทศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสาร วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อประชาชนและสังคมหลายประการ โดยเริ่มจากผลที่มีต่อการรับรู้ข่าวสาร ทศนคติ และพฤติกรรมของคนในสังคมจนถึงความสัมพันธ์ในกลุ่มและสถาบันทางสังคม

จากแนวคิดที่ว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อสังคมและส่งผลที่มีต่อการรับรู้ข่าวสาร ทศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสารทั้งในระดับปัจเจกชนและสังคม ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อทั้งในแง่บวกและแง่ลบ รวมทั้ง ยังมีอิทธิพลทั้งในด้านการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางวัฒนธรรม ความคิดและความเชื่อ เป็นการกล่อมเกลาคคนในระดับสังคม

๒.๒.๑ แนวคิด พื้นฐาน ทฤษฎี คุณลักษณะเฉพาะของวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

สื่อวิทยุโทรทัศน์ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Television” นิยมใช้คำย่อว่า “ทีวี” หรือ “โทรทัศน์” เป็นการส่ง หรือรับเสียงและภาพ อาจจะเป็นภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวในลักษณะไม่ถาวรด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือกระแสไฟฟ้าที่มีความถี่ระหว่างสิบกิโลเฮิร์ตซ์ถึงสามล้านเมกะเฮิร์ตซ์ ไม่ว่าโดยวิธีการแพร่กระจายไปในบรรยากาศหรือโดยวิธีการใช้สายหรือสื่อตัวนำไฟฟ้า หรือทั้งสองวิธีรวมกัน

ในปัจจุบัน วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่สามารถส่งกระจายเสียงและแพร่ภาพไปได้ไกลทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ และประชาชนส่วนใหญ่ก็มีเครื่องรับวิทยุและเครื่องรับโทรทัศน์เกือบทุกครัวเรือน จึงมีแนวโน้มว่า ประชาชนสามารถติดตามหรือเสาะแสวงหาความรู้ และสาระที่เป็นประโยชน์ได้จากสื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อวิทยุโทรทัศน์

สื่อวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีภาพและเสียงส่งออกอากาศควบคู่กันไป โดยทั่วไป การสื่อสารของสื่อวิทยุโทรทัศน์จะใช้ภาพเป็นหลัก และเสียงเป็นส่วนเสริม ทำให้วิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อที่สามารถส่งข่าวสาร ไม่ว่าจะเป็นความรู้ หรือความบันเทิงไปสู่ประชาชนได้เป็นอย่างดี

วิทยุโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม (Satellite television) นับว่าเป็นนวัตกรรมใหม่ที่เอื้อประโยชน์ในกิจกรรมหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารโทรคมนาคม ระบบโทรศัพท์ผ่านดาวเทียม เครือข่ายคอมพิวเตอร์ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ระบบสื่อสารข้อมูลผ่านดาวเทียมในธุรกิจธนาคาร การพยากรณ์อากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา ตลอดจนระบบการถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์

^๒ดร.สุทิต ขัตติยะ, *หลักการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์*, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ประยวงค์พริ้นติ้ง จำกัด ๒๕๕๕), หน้า ๑-๓.

ผ่านดาวเทียม ที่ทำให้ทั่วโลกสามารถบริโภคข่าวสาร ความบันเทิง แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ อย่างมากมายด้วยความสะดวกและรวดเร็ว ครอบคลุมพื้นที่ในรัศมีที่กว้างไกล

วิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีความสำคัญ คือ เพื่อเป็นสื่อเสริมสร้างสติปัญญาการเสริมสร้างสติปัญญา มี ๓ ลักษณะ คือ การให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชน การให้การศึกษา และการแสดงความคิดเห็น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๑) การให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชน สื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่มีความสามารถในการส่งข้อมูลและสื่อสารได้รวดเร็ว ด้วยคุณลักษณะของสื่อที่นำเสนอโดยใช้เสียงแต่เพียงอย่างเดียว จึงทำให้ขั้นตอนการออกอากาศไม่ยุ่งยาก ผู้ประกาศเพียงเรียบเรียงเนื้อหาข้อเท็จจริงในรูปแบบของข่าววิทยุ ก็สามารถสื่อไปยังผู้ฟังได้ จึงมีความสำคัญในแง่การให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชนในรูปแบบของข่าวสาร นอกจากนี้ ความสะดวกในการรับสารยังเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่มีผู้นิยมรับฟังข่าวสารทางวิทยุกระจายเสียง คือ ผู้ฟังสามารถรับฟังสื่อได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องเตรียมตัว หรือเตรียมความพร้อม และยังสามารถทำกิจกรรมอื่นร่วมไปกับการรับฟังได้ด้วย

๒) การให้ความรู้ตามอัธยาศัย เป็นอีกบทบาทหนึ่งที่สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ดำเนินการเพื่อให้ความรู้และยกระดับการศึกษาของประชาชน และที่มีความหมายโดดเด่น เช่น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย NBT ของกรมประชาสัมพันธ์ การให้การศึกษาดังกล่าวเป็นการยกระดับความรู้คนในสังคมให้เกิดความเท่าเทียมกันเพียงพอที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมได้ อาจจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

๓) การแสดงความคิดเห็น หมายถึงการแสดงความคิดเห็นผ่านรายการ รวมทั้งการวิเคราะห์ วิพากษ์ หรือการสัมภาษณ์สด โดยมีการแพร่ภาพหรือกระจายเสียง ซึ่งทางรายการอาจเชิญวิทยากร หรือผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์และความเกี่ยวข้องกับประเด็นที่เป็นปัญหามาชี้แจง พูดคุย หรือร่วมกันคิดหาแนวทางต่างๆ ในรายการ อันจะทำให้ผู้ฟังหรือผู้ชมได้รับความรู้ในมุมมองที่หลากหลายจากคนในหลายๆ อาชีพ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างวิสัยทัศน์ ทักษะคิดและกระตุ้นให้เกิดความคิดเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์^๗

๒.๒.๒ แนวคิด พื้นฐาน ทฤษฎี เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

ตามแนวคิดของลาสเวลล์ เราสามารถกำหนดบทบาทหน้าที่ของ “สื่อมวลชน” ได้ดังนี้ การให้ข่าวสาร การให้การศึกษา การแสดงความคิดเห็น และการให้ความบันเทิง

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว ทำให้สามารถเชื่อมโยงบทบาทหน้าที่หลักของสื่อมวลชนให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้ ๔ ประการ ดังนี้^๘

๑) บทบาทหน้าที่ในการเสนอข่าวสาร

วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์มีบทบาทหน้าที่สำคัญที่สุด คือ การเสนอข่าวสาร เนื่องจากวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์มีคุณลักษณะของการเป็นสื่อมวลชนที่มีความฉับไวในการ

^๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๘-๙.

^๘ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๔.

เสนอข่าวสารที่เป็นประโยชน์ มีความน่าเชื่อถือ และสามารถเข้าถึงผู้ฟังได้รวดเร็ว ข่าวสารที่นำเสนอจะเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นรอบตัวมนุษย์ในสังคม เช่น ภัยธรรมชาติ เศรษฐกิจและสังคม สุขภาพอนามัยอาชีพ เรื่องแปลกประหลาด เทคโนโลยี และเรื่องเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ เป็นต้น บทบาทหน้าที่ในการเสนอข่าวสารดังกล่าวนี้ อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บทบาทหน้าที่ในการเตือนภัย (Surveillance)

ตัวอย่างรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ที่แสดงถึงบทบาทด้านการเสนอข่าวสาร

- ๑) รายการข่าวการวิจารณ์หรือวิเคราะห์ข่าว รายการที่นำเสนอความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เช่น สุขภาพอนามัย ซึ่งผู้ผลิตรายการได้เชิญผู้เชี่ยวชาญหรือนายแพทย์มาวิเคราะห์คุณสมบัติประโยชน์ของยาและวิธีการใช้ยา เป็นต้น
- ๒) รายการที่เป็นเวทีให้คนมีพื้นที่ในการพูดถึงสิ่งที่ตัวเองคิด หรือแสดงความคิดเห็น การสัมภาษณ์การสนทนาที่เป็นการแสดงความเห็น แก้ไขข้อขัดแย้ง เปิดโอกาสให้ได้พูดถึงที่เป็นประเด็นในสังคม หรือ สร้างความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อกัน หรืออย่างน้อยก็เป็นการรณรงค์
- ๓) รายการความรู้ทั่วไป รายการให้คติสอนใจ แนวทางการดำรงชีวิต เป็นต้น
- ๔) รายการเพื่อการสอน เช่น สอนหนังสือในทีวี วิทยุ มุลนิจการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

๒) บทบาทหน้าที่ในการให้ความคิดเห็น

วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์มีหน้าที่นำเสนอความคิดเห็นของประชาชน โดยทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างประชาชนกับรัฐบาล รัฐบาลกับประชาชน ประชาชนกับประชาชนสู่ประชาชนในสังคม ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับระบบการบริหารรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์แต่ละแห่ง แบะกรอบตามกฎหมายและระเบียบในสังคม

การแสดงความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวใดๆ สามารถกระทำได้โดยการสอดแทรกความคิดเห็นไว้ได้ทุกรายการทุกลักษณะ และรูปแบบรายการ เช่น การอภิปราย การวิเคราะห์ และการวิจารณ์ข่าว รายการสัมภาษณ์ รายการสารคดี รายการพุดคุย รายการที่เปิดรับโทรศัพท์จากผู้ฟัง รายการแสดงความคิดเห็นของประชาชน (VoxPop) เป็นต้น นักวิชาการอาจเรียกบทบาทหน้าที่ดังกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า บทบาทหน้าที่ในการประสานสัมพันธ์ (Correlation)

๓) บทบาทหน้าที่ในการให้การศึกษา

วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์มีบทบาทหน้าที่ในการให้ความรู้การศึกษาแก่ประชาชนทั้งในระบบโรงเรียน (in-school) และนอกระบบโรงเรียน (out-school) นั่นคือ บทบาทหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคม (Socialization)

๔) บทบาทหน้าที่ในการให้ความบันเทิง

โดยทั่วไปวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์มีบทบาทหน้าที่ในการให้ความบันเทิง (Entertainment) แก่ประชาชน ซึ่งการทำหน้าที่นี้ก็เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องการความบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด เพื่อให้ชีวิตมีความสุขสำราญพอที่จะดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างดีพอสมควร

วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เป็นสื่อมวลชนที่มีศักยภาพในการให้ความบันเทิงอย่างครบวงจร ประชาชนสามารถใช้เป็นแหล่งแสวงหาความรู้และความบันเทิงอย่างกว้างขวาง ในปัจจุบัน วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มีให้เลือกชมได้หลายสถานีและหลายช่อง การจัดรายการของแต่ละช่องหรือสถานี จะแข่งขันกันในการจัดรายการและการผลิตรายการที่เน้นความบันเทิง เพื่อดึงดูดกลุ่มเป้าหมายในแต่ละวัย เช่น รายการการ์ตูนสำหรับเด็ก รายการคอนเสิร์ตแนวลูกทุ่ง-ลูกกรุง รายการละคร และรายการเกมโชว์ เป็นต้น

๒.๒.๓ แนวคิด พื้นฐาน ทฤษฎี เกี่ยวกับการควบคุมสื่อโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

ในปัจจุบัน การควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์กระทำได้ ๓ วิธี ดังนี้^๙

๑) การควบคุมโดยรัฐหรือองค์กรที่รับมอบหมาย

นับจากปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ หรือ กสช. ซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดในการจัดสรรคลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของประเทศไทย โดยมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการจัดทำแผนแม่บทกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ และแผนความถี่วิทยุซึ่งสาระสำคัญของ พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ ดังกล่าว กำหนดให้จัดสรรคลื่นวิทยุ ต้องคำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างผู้ประกอบการภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยต้องจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ในขณะที่คลื่นความถี่ของสถานีโทรทัศน์ควรพิจารณาปัจจัยด้านประสิทธิภาพ ความพร้อม และความเหมาะสม เนื่องจากความถี่มีจำกัด ต้องลงทุนทั้งต้องอาศัยความเชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการ และด้านเทคนิคมากกว่าสื่อวิทยุ

๒) การควบคุมโดยสาธารณชนและองค์กรต่างๆ

เนื่องจากวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์มีบทบาทต่อสังคม ตั้งแต่ระดับบุคคลจนถึงระดับชาติ ดังนั้น จึงได้มีการรวมกลุ่มบุคคลจัดตั้งสถาบันหรือองค์กรด้านสาธารณประโยชน์ ทำหน้าที่เรียกร้องสิทธิและการคุ้มครองเด็ก เยาวชน สตรี และผู้ด้อยโอกาสทางด้านสังคมจากการละเมิดสิทธิต่างๆ ที่อาจมีผลจากการนำเสนอของสื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อวิทยุโทรทัศน์ อีกทั้งยังเป็นการควบคุมสื่อทั้งสองประเภทอย่างไม่เป็นทางการด้วย

^๙ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๕.

ในประเทศไทย มีองค์กรเรียกร้องสิทธิเด็ก เช่น โครงการส่งเสริมสื่อมวลชนเพื่อเด็กของมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก ซึ่งมีการดำเนินงานในลักษณะการศึกษาและวิจัยปัญหาที่เกิดขึ้นจากผลกระทบของสื่อมวลชน พร้อมกับสนับสนุนให้มีการผลิตสื่อที่เหมาะสมต่อพัฒนาการตามวัยของเด็ก และรณรงค์เผยแพร่สู่วงกว้าง เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความตระหนัก และร่วมมือกันส่งเสริมให้เกิดสื่อที่ดีมากขึ้น

๓) การควบคุมโดยตนเอง

สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ยังมีการควบคุมตนเองในวิชาชีพสื่อ เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายของสถานีในด้านต่างๆ ที่มีเสรีภาพภายใต้กฎหมายที่กำหนด และการดำเนินงานที่ต้องตระหนักถึงจรรยาบรรณของสื่อมวลชน โดยแต่ละแห่งอาจมีความแตกต่างกันออกไป

องค์กรวิชาชีพด้านสื่อมวลชนของไทยที่เป็นตัวกลางในการประสานงาน ได้แก่ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมนักวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์และสถาบันการประชาสัมพันธ์ของกรมประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งมีบทบาทเน้นการบริหารการอบรมให้ความรู้ และสวัสดิการแก่สมาชิก มากกว่ามาตรการที่จะลงโทษกันเอง นอกจากการควบคุมกันเองทางวิชาชีพสื่อวิทยุและโทรทัศน์แล้ว ยังมีการส่งเสริมให้รางวัลเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับคนทำงานในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น รางวัลเมขลา รางวัลโทรทัศน์ทองคำ รางวัลช่างภาพข่าวโทรทัศน์ดีเด่น รางวัลผู้ประกาศข่าว เป็นต้น

๒.๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการสื่อข่าว

นิฟ ได้กล่าวว่า นักวิชาการและนักวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชนต่างวิพากษ์ถึงการเข้ามามีบทบาทของสื่ออินเทอร์เน็ตว่ามีอิทธิพลและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการสื่อข่าวตั้งแต่การคัดกรองข่าวสาร การค้นคว้าข้อมูลเนื้อหา ช่องทางการนำเสนอข่าวสาร และเพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทของสื่อสังคม (Social Media) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสื่ออินเทอร์เน็ตที่เข้ามามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวนี้นี้ ผู้ที่ศึกษาต้องมีความเข้าใจพื้นฐานของลักษณะการทำข่าวแบบดั้งเดิม (Traditional Journalism) เสียก่อน โดยการทำข่าวแบบดั้งเดิมนั้นพบว่าการไหลของข่าวสารขององค์กร กระบวนการทำข่าว ไปจนถึงการเผยแพร่ข่าวสารของสื่อดั้งเดิมอย่าง สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นการสื่อสารแบบทางเดียวจากองค์กรข่าวไปสู่ผู้รับสารเป็นหลัก เริ่มจากการที่ผู้สื่อข่าวรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ มาเขียนเป็นข่าว หรือรายงานประเด็นข่าวนั้นให้แก่บรรณาธิการข่าวทำการพิจารณา คัดกรองข่าวก่อนนำเสนอไปยังผู้รับสาร^{๑๐}

โดยปัจจัยในการคัดเลือกข่าวนั้นขึ้นอยู่กับนโยบายขององค์กรในการกำหนดวาระข่าวสาร และพบว่าในกระบวนการสื่อข่าวแบบดั้งเดิมบรรณาธิการข่าวจะมีบทบาทสำคัญมากในการกำหนดทั้งประเด็นที่จะนำเสนอ ความยาว เวลา ความถี่ ในการคัดเลือกประเด็นข่าวมาจากที่ตนเองคิดว่าสังคมอยากรู้ โดยผู้รับสารจะมีส่วนร่วมต่อเมื่อผู้สื่อข่าวต้องการข้อเท็จจริงและความเห็นในฐานะแหล่งข่าว ส่วนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรข่าวกับผู้รับสารจะเป็นการสื่อสารผ่านจดหมาย

^{๑๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๖.

หลังจากที่ข่าวนั้นได้เผยแพร่ออกไป และเพื่อให้เข้าใจกระบวนการสื่อข่าวดั้งเดิม และยุคที่สื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการสื่อข่าวได้มีการจำแนกการทำข่าวออกเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้^{๑๑}

๑) การสื่อข่าวแบบดั้งเดิม (Traditional Journalism) ผู้สื่อข่าวทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นข่าว เขียนเป็นข่าวหรือส่งต่อประเด็นข่าวนั้นสู่กองบรรณาธิการทำหน้าที่เป็นผู้กรองข้อมูลคัดเลือกข่าวเพื่อส่งต่อไปยังผู้รับสาร โดยแนวทางการคัดเลือกข่าวขึ้นอยู่กับนโยบายขององค์กร การกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) ซึ่งในการสื่อข่าวแบบดั้งเดิมนั้นบทบาทนายทวารข่าวสาร (Gatekeeper) มีความสำคัญมากในการคัดเลือกข่าวที่คิดว่าสังคมจำเป็นต้องรู้แล้วทำการนำเสนอ^{๑๒}

๒) ลักษณะของการทำข่าวในรูปแบบออนไลน์ (Online Journalism) เป็นการสื่อสารสองทางและยังทำหน้าที่ส่งสารได้หลายอย่างรวมกัน โดยรวมเอาเทคโนโลยีของสื่อดั้งเดิมเข้ากับความก้าวหน้า ของระบบเทคโนโลยีสัมพันธ์ทำให้สามารถสื่อสารได้สองทางผ่านทางระบบเครือข่ายและมีศักยภาพ เป็นสื่อแบบประสม (Multimedia) ปัจจุบันสื่อใหม่พัฒนาขึ้นหลากหลายเป็นที่รู้จักและนิยมกันมากขึ้น การทำข่าวในรูปแบบออนไลน์ (Online Journalism) เป็นการบูรณาการเทคโนโลยีสื่อออนไลน์เข้ากับกระบวนการทำข่าวที่มีลักษณะการทำงานเฉพาะที่เพิ่มขึ้นจากสื่อดั้งเดิม โดยผู้สื่อข่าวที่ใช้สื่อออนไลน์ต้องตัดสินใจเลือกใช้สื่อที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับเนื้อหาข่าวที่จะนำเสนอ (Multimodality) ต้องคำนึงถึงช่องทาง เครื่องมือ ที่ผู้รับสารสามารถตอบโต้ และเลือกรับข่าวสารในรูปแบบที่ต้องการ (Interactivity) รวมถึงความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวไปสู่ประเด็นหรือฐานข้อมูลอื่นๆ ผ่าน Hyperlink (Hypertextuality)

การสื่อข่าวเป็นงานภาคปฏิบัติในวิชาที่ว่าด้วยข่าว เป็นแนวคิด ทฤษฎีที่นำไปสู่การปฏิบัติงานซึ่งจำเป็นต้องศึกษาหาข้อมูล และประสบการณ์บางส่วนจากการปฏิบัติงานในวิชาชีพ สื่อมวลชนที่ผู้สื่อข่าวปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันมาประกอบกัน เพราะงานสื่อมวลชนเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ มีจุดเด่นตรงที่การปฏิบัติงานต้องใช้ข้อเท็จจริงเป็นปัจจัยที่สำคัญนำหน้ารูปแบบ ในการปฏิบัติงานภาคสนามข่าวนั้นหลายๆ กรณี ต้องอาศัยประสบการณ์เชิงวิชาชีพเป็นตัวกำกับการตัดสินใจ เพราะการสื่อสารข่าวและรายงานข่าวมีบทบาท มีความสำคัญต่อการแสวงหาความจริงของคนในสังคม ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพนั้นจึงต้องศึกษาทฤษฎีในศาสตร์วิชาการควบคู่ไปกับศึกษาศิลป์และภาคปฏิบัติได้จากวิชาชีพการสื่อข่าว หมายถึง การแสวงหา รวบรวมข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยทั่วไปโดยอาศัยเทคนิคและวิธีการได้แก่ การสัมภาษณ์ การสืบสวน การอธิบายความ และการรายงานเชิงวิจย เพื่อรายงานหรือนำเสนอให้ผู้อื่นทราบการสื่อข่าว หมายถึง การแสวงหา รวบรวมข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วไป โดยอาศัยเทคนิคและวิธีการ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสืบสวน การอธิบายความ และการรายงานเชิงวิจย เพื่อรายงานหรือนำเสนอให้ผู้อื่นทราบการรายงานข่าว กล่าวคือหนังสือพิมพ์นำเสนอโดยการเขียนและภาพนิ่ง วิทยูกระจายเสียง

^{๑๑} มยุรี ไพบุรย์กุลกร, “บทบาทของเทคโนโลยีโซเซียลมีเดียต่อกระบวนการทำข่าวช่วงมหาอุทกภัยประเทศไทย ปี ๒๕๕๔ ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง ๗”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต*, (มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๕), หน้า ๒๓.

^{๑๒} สุกุลศรี ศรีสารคาม, “สื่อสังคม (Social Media) กับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต*, (มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๔), หน้า ๔๐-๔๑.

นำเสนอด้วยเสียง ส่วนวิทยุโทรทัศน์นำเสนอด้วยเสียงและภาพเคลื่อนไหว ทำให้การรายงานข่าวของสื่อมวลชนแต่ละประเภทจึงมีรายละเอียดในวิธีการทำงานที่แตกต่างกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการสื่อสารและรายงานข่าวเป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องต่อเนื่องและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างมากการสื่อสารข่าวเป็นกระบวนการทางด้านวารสารศาสตร์ ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้^{๑๓}

- ๑) การค้นคว้าและแสวงหาข้อมูล
- ๒) การออกแบบพื้นที่ที่เหตุการณ์กำลังเกิดขึ้น
- ๓) การประเมินคุณค่าทางข่าว
- ๔) การตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน
- ๕) การเขียนข่าวจากการสื่อสารข้างต้น

๒.๒.๕ พื้นฐานทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารโทรทัศน์ดาวเทียมของประเทศไทย

ช่องทางการสื่อสารที่มีอิทธิพลและสามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึงมากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์ ส่งผลให้รายการโทรทัศน์จึงมีเม็ดเงินจากค่าโฆษณาหมุนเวียนในธุรกิจนี้เป็นจำนวนมาก จนกลายเป็นธุรกิจที่มีการแข่งขันสูงกว่าสื่ออื่นๆ สังเกตได้จากบริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ต่างนำเสนอรายการโทรทัศน์ออกมามากมายในหลากหลายรูปแบบทั้งการให้ข่าวสาร สารความรู้ ความบันเทิงเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ชมให้ได้มากที่สุด โดยอาศัยความเข้าใจทั้งจากประสบการณ์การทำงานสื่อ ตลอดจนการศึกษาพฤติกรรมความต้องการของผู้รับสาร นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนได้สรุปความต้องการในการสื่อสารของมนุษย์มาเชื่อมโยงเข้ากับหน้าที่ของการสื่อสาร ดังนี้^{๑๔}

๑) ผสมผสานส่วนต่างๆ ของสังคม (Correlation of Parts of Society) หมายถึงการทำหน้าที่ประสานส่วนต่างๆ ของสังคม เป็นเวทีแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่น่าสนใจร่วมกันเพื่อหาข้อตกลงหรือข้อยุติร่วมกัน

๒) ถ่ายทอดมรดกทางสังคมและวัฒนธรรม (Transmission of Social Inheritance) คือ การให้ความรู้ ให้การศึกษาโดยการถ่ายทอด สอนสั่ง สิ่งที่มีคุณค่าในการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้นั้นได้มีการสืบทอดต่อไป การให้ความบันเทิง (Entertainment) นับเป็นความต้องการของมนุษย์ประการหนึ่งใน

๓) การแสวงหาความรื่นเริงบันเทิงใจจึงได้พยายามถ่ายทอดสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว สำหรับสื่อโทรทัศน์ในฐานะที่เป็นสื่อที่ทำหน้าที่ส่งสารผสมผสานกับความต้องการของผู้รับสารสื่อโทรทัศน์จึงทำหน้าที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับสารและคาดหวังได้เป็นอย่างดี โดยหน้าที่ของ

^{๑๓} วิโรจน์ ศรีหิรัญ, **คุณค่าข่าวของสื่อมวลชนไทยในยุควารสารศาสตร์คอนเวอร์เจนซ์**, (กรุงเทพมหานคร:การพิมพ์, ๒๕๖๐), หน้า ๓๕-๔๐.

^{๑๔} มนัสนันท์ อภิรมย์วิจิตร, “ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเปิดรับชมรายการข่าวบันเทิงของประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร”, **รายงานโครงการเฉพาะบุคคลปริญญาวารสารศาสตร์** (มหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๖๑), หน้า ๓๐.

สื่อโทรทัศน์นั้นประกอบไปด้วยหน้าที่หลัก ๔ ประการ ที่สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ในการติดต่อสื่อสาร และหน้าที่ของการสื่อสาร ดังนี้

๓.๑ หน้าที่เสนอข่าวสาร เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการที่จะมีคอยเฝ้ายามคอยดูแลความปลอดภัย ซึ่งการเฝ้าคอยดูแลเหตุการณ์นั้น โทรทัศน์ก็ต้องมีหน้าที่รายงานเหตุการณ์หรือส่ง ข่าวสารมาให้ผู้อื่นได้ทราบทั่วกัน

๓.๒ หน้าที่เสนอความคิดเห็น เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อช่วยในการตัดสินใจหรือการหาข้อยุติในประเด็นต่างๆ จากความต้องการนี้มนุษย์จึงต้องการ สถานที่หรือเวทีเพื่อแสดงความคิดเห็น ซึ่งโทรทัศน์ก็สามารถทำหน้าที่เพื่อการนี้ได้

๓.๓ หน้าที่เสนอบริการการศึกษา เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการเรียนรู้ศิลปะวิทยาการต่างๆ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพหรือเพื่อสุนทรีย์ของชีวิต ซึ่งความต้องการนี้ก็สามารถใช้โทรทัศน์ ทำหน้าที่บริการให้การศึกษาได้

๓.๔ หน้าที่บริการความบันเทิง เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการในเรื่องความรื่นเริงบันเทิงใจ ความสนุกสนาน

มนุษย์ส่วนใหญ่แสวงหาซึ่งความพอใจ ซึ่งโทรทัศน์มีศักยภาพที่เหมาะสมในการบริการความบันเทิงเพื่อตอบสนองความต้องการด้านการพักผ่อนหย่อนใจของมนุษย์รายการวิทยุโทรทัศน์หมายถึง รายการที่ทางสถานีจะต้องจัดขึ้นเพื่อแพร่ภาพให้แก่ผู้ชมโดยต้องมีการจัดทำผังรายการให้ผู้ชมได้ทราบว่ารายการต่างๆ จะมีเมื่อใด อย่างไร โดยสถานีจะทำการประกาศโฆษณาทางสถานีของตนเอง โฆษณาทางสื่ออื่นๆ หรือออกหนังสือกำหนดรายการของสถานีเพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายเพื่อเป็นการโฆษณา ซึ่งผู้มีหน้าที่กระทำผังรายการนี้คือฝ่ายจัดรายการจะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำผังและกำหนดรายการ โดยรายการต่างๆ ที่กำหนดในผังรายการจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

๑) รายการสด (Live Program) หมายถึง รายการวิทยุโทรทัศน์ที่ถ่ายทอดสด ๆ แล้วออกอากาศแพร่ภาพในทันทีรายการสดนี้แบ่งออกเป็น 2 แบบด้วยกันคือ รายการสดในสตูดิโอ หมายถึง รายการที่ทำกันในสถานีห้องสตูดิโอแล้วออกอากาศทันที และรายการสดนอกสถานที่ หมายถึง รายการที่ออกไปถ่ายนอกสถานีแล้วส่งสัญญาณออกอากาศโดยมีรถสำหรับการถ่ายทอดรายการไปพร้อมกัน

๒) รายการบันทึกเทปโทรทัศน์ (Tape Program) หรือรายการแห้ง รายการประเภทนี้เป็นรายการที่มีวิธีการผลิตที่ถูกต้องเพราะการบันทึกเทปโทรทัศน์ไม่ได้แพร่ภาพในทันทีสามารถเก็บภาพไว้ เผยแพร่ทีหลัง เมื่อทำการบันทึกแล้วอาจมีการแก้ไข ตัดต่อ ลำดับภาพได้จึงทำให้คุณภาพของการผลิตรายการมีคุณค่าและมาตรฐานสูง สามารถเตรียมงานไว้ล่วงหน้า ข้อบกพร่องได้น้อยและประหยัด

๒.๒.๖ ประเภทของกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

ประเภทของรายการโทรทัศน์ของประเทศไทย ได้แบ่งลักษณะของรายการโทรทัศน์ออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้^{๑๕}

๑) รายการข่าว (News Programme) คือ การรายงานเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน และเป็นเหตุการณ์ที่มีผลกระทบ หรือเป็นที่ต้องการรู้ของคนส่วนใหญ่ รูปแบบการนำเสนอโดยมีผู้ประกาศข่าวอ่าน หรือรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในห้องส่งและจากสถานที่จริง (Straight News) และในรูปแบบใหม่ที่เป็นการเล่าข่าว (News Talk) โดยอาศัยแหล่งข่าวจากหนังสือพิมพ์ รวมทั้งการทำข่าวให้เป็นเรื่องบันเทิง จนบางครั้งถึงขั้นตลกโปกฮา ในรูปแบบรายการที่เรียกว่า สารบันเทิง หรือ Infotainment ซึ่งถูกมองว่าเป็นการผลิตขึ้นมาด้วยคุณค่าข่าวที่แตกต่างไปจากเดิม มีส่วนทำลายความสำคัญ และแนวคิดเกี่ยวกับข่าวไปมาก

๒) รายการวิเคราะห์สถานการณ์ (Current Affairs Programme) เป็นรายการที่ขยายผลมาจากข่าว หรือเหตุการณ์ที่อยู่ในกระแสสังคม ซึ่งผู้ชมต้องการรู้ข้อมูลที่มาของเหตุการณ์และแนวทางแก้ไข โดยนำผู้รู้และผู้เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลต่างๆ ส่วนใหญ่การจัดรายการประเภทนี้ มักเน้นรูปแบบของการสัมภาษณ์ เนื่องจากการได้ข้อมูลจากแหล่งวิทยากรที่เป็นปฐมภูมิ คือจากผู้รู้และมีความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ โดยตรง ซึ่งจะทำให้เกิดความเชื่อถือมากขึ้น

การจัดรายการประเภทนี้อาจเป็นรายการสดหรือบันทึกเทปก็ได้ แต่สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงก็คือต้องเป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของผู้ชม ทันเหตุการณ์ และได้ข้อมูลครบถ้วนในเวลาที่กำหนด ซึ่งผู้ดำเนินรายการจะต้องเป็นผู้ที่ผู้ชมยอมรับ มีความน่าเชื่อถือ มีข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหาที่จะสัมภาษณ์ และสามารถควบคุมการดำเนินและการได้ดี ควบคุมผู้ให้สัมภาษณ์ให้ตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ได้ดี

๓) รายการละคร (Drama) นับเป็นรูปแบบรายการที่ได้รับความนิยมสูงสุดมาโดยตลอด และนับเป็นรายการที่มีค่าใช้จ่ายในการผลิตสูงสุด แต่ก็ เป็นรายการที่สามารถสร้างอัตรากลุ่มผู้ชมได้ที่สูงที่สุด และเป็นประเภทของรายการที่สามารถหารายได้ให้กับสถานีวิทยุโทรทัศน์ได้มากที่สุด

๔) ละครชุดเรื่องสั้น (Mini-Series) ขนาดไม่เกิน 10 ตอนจบ บางครั้งอาจใช้นวนิยายชื่อดัง หรืออาจเป็นเรื่องที่เขียนขึ้นใหม่มาทำละคร เช่น ละครเรื่องจริงหรือประวัติศาสตร์ ละครแนวชีวิต ละครเรื่องตลก ละครแนวอาชญากรรมสืบสวนสอบสวน ละครแนวจินตนาการ มหัศจรรย์ (Fantasy) ละครแนวพื้นบ้าน และวรรณคดี ละครแนวลึกลับเรื่องผี ละครแนวผจญภัย เป็นต้น

๕) รายการสารคดี (Documentary หรือ Feature) หมายถึง รายการที่เสนอเรื่องราวเน้นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง ธรรมชาติของสารคดีมีลักษณะที่ไม่อาจแต่งเติมให้สนุกเพลิดเพลีนเกินไปกว่า “ความจริง” ได้เนื่องจากนิยามของสารคดี คือ การถ่ายทอดความจริง การสร้างสรรค์งานสารคดี จึงหมายถึง การประมวลเอาศิลปะของการเล่าเรื่องมาใช้ชักชวนให้ผู้ชมคล้อยตาม และรู้สึกอยากติดตามด้วยความอยากรู้เรื่องราวที่ตนไม่เคยรู้มาก่อน

๖) รายการวาไรตี้ และสนทนาบันเทิง (Variety Show & Talk Show) เป็นรายการที่นำเสนอความบันเทิงในหลากหลายรูปแบบรวมกัน อาจมีการสัมภาษณ์ การแสดงและดนตรีโดยมีผู้

^{๑๕} ผู้ช่วยศาสตราจารย์, วันดี ขวณูช, การพูดในอาชีพสื่อมวลชน, เอกสารประกอบการสอน (ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๔), หน้า ๘๙-๙๓.

ดำเนินรายการที่สนุกสนาน จุดเด่นของการนำเสนอของรายการประเภทนี้คือ การเชิญแขกรับเชิญที่อยู่ในกระแสนิยมได้ก่อน หรือการเปิดประเด็นของคนดังที่ยังไม่เคยมีใครรู้ การแสดงความสามารถพิเศษ และการนำของพิเศษไม่เคยมีที่ไหนมาก่อนมาแสดง

๗) รายการเกมโชว์ (Game Show) เป็นการจัดรายการในลักษณะของการแข่งขันระหว่าง 2 ฝ่ายขึ้นไปโดยใช้ทักษะทางร่างกายและสติปัญญา ภายใต้กฎหรือกติกาเป็นเงื่อนไข นอกจากนั้น การแข่งขันเกมยังอาจต้องอาศัยดวงช่วยในบางครั้ง เช่น การเปิดป้ายการหมุนวงล้อ เป็นต้น

๘) รายการแนวเรื่องจริง (Reality Show) เป็นการนำเรื่องจริงที่เกิดขึ้น ทั้งเรื่องตลกขบขัน เรื่องน่าหวาดเสียว เรื่องเศร้า หรือสร้างสถานการณ์ให้เกิดขึ้นจริงมานำเสนอให้ผู้ชม รายการประเภทนี้ได้รับความนิยมเนื่องจากผู้ชมจะมีอารมณ์ร่วมไปด้วย ตัวอย่าง รายการประเภทนี้ เช่น รายการเรื่องจริงผ่านจอ รายการคดีเด็ด รายการ คน คั่น คน เป็นต้น

๙) รายการเพลง (Music Programme) รายการเพลงที่เห็นในวิทยุโทรทัศน์ในปัจจุบัน อาจแบ่งได้เป็น

๙.๑ รายการคอนเสิร์ต เป็นการถ่ายทอดการแสดงคอนเสิร์ตของนักร้อง ที่มีผู้ชมเข้ามาชมจริงๆ อาจเป็นการถ่ายทอดสดหรือเป็นการบันทึกเทปก็ได้ รายการประเภทนี้จะเน้นกลุ่มเป้าหมายวัยรุ่นในการชม ตัวอย่างเช่นรายการ 7 สีคอนเสิร์ต รายการลูกทุ่งเวทีไท เป็นต้น

๙.๒ รายการที่จัดในห้องส่ง เป็นการจัดรายการเพลงที่บันทึกเทปในห้องส่งที่มีรูปแบบการนำเสนอแตกต่างกันไป อาจเป็นการแสดงประกอบเพลง การประกวดร้องเพลง การสัมภาษณ์นักร้องพร้อมกับการร้องเพลง เป็นต้น

๙.๓ รายการมิวสิควีดีโอ เป็นการจัดรายการโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการโฆษณาเพลง โดยมีเทปมิวสิควีดีโอ ของแต่ละค่ายเพลงมาเปิดฉายให้ชม ส่วนใหญ่จะนำเสนอในช่วงเวลาที่ไม่ใช่เวลาหลัก เช่น เวลากลางวันหรือหลังเที่ยงคืน

๑๐) รายการภาพยนตร์ (Movie) มีภาพยนตร์ 3 แบบที่นำเสนอออกอากาศทางวิทยุโทรทัศน์ ได้แก่

๑๐.๑ ภาพยนตร์ที่ออกจากโรงภาพยนตร์ (Theatrical Feature Films) ซึ่งผลิตเพื่อการฉายทางโรงภาพยนตร์ จะผลิตเป็นระบบฟิล์ม

๑๐.๒ ภาพยนตร์ที่ผลิตเพื่อฉายทางโทรทัศน์ (Made for TV.Movies) มีรูปแบบคล้ายภาพยนตร์แต่ผลิตด้วยระบบวีดิทัศน์

๑๐.๓ ภาพยนตร์มินิซีรีส์ (Mini Series) คือ ภาพยนตร์ที่นำมาแบ่งการออกอากาศทางโทรทัศน์เป็นหลายตอน

๑๑) รายการกีฬา (Sport Programme) รายการกีฬาแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ รายการรายงานผลกีฬาและรายการถ่ายทอดการแข่งขันกีฬา รายการการรายงานผลกีฬามีรูปแบบคล้ายการรายงานข่าว พิธีกรจะอ่านผลการแข่งขัน ใครแพ้ ใครชนะ แข่งที่ไหน หรืออาจมีการสัมภาษณ์นักกีฬา ผู้จัดการทีม โค้ช รวมทั้งการวิเคราะห์ และวิจารณ์เกณฑ์การแข่งขัน การเจาะลึกภูมิหลังต่างๆ ส่วนการถ่ายทอดกีฬา เป็นการถ่ายทอดสดการแข่งขันที่เกิดขึ้น และการแข่งขันกีฬาที่สำคัญๆ ระดับโลก เช่น การแข่งขันฟุตบอล เหนินิส โดยมีผู้บรรยายเกมการแข่งขันด้วย

๑๒) รายการโฆษณา วิทยูโทรทัศน์ เป็นสื่อโฆษณาที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการชักจูงใจ หากพิจารณาไปทีละค่าใช้จ่ายสำหรับการโฆษณาทางวิทยุโทรทัศน์ในแต่ละปีแล้วคิดเป็นมูลค่าเกินกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ของเงินที่ใช้จ่ายไปกับค่าสื่อโฆษณาประเภทต่างๆ ทั้งหมด

ฉะนั้น ผู้ทำหน้าที่ในการเสนอรายการด้วยการพูด หรือการอ่านทางวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในประเภท และรูปแบบของรายการที่ตนรับผิดชอบ เป็นอย่างดีเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

๑๓) รายการโทรทัศน์ประเภทละคร (Drama) เป็นรายการที่ยึดแบบแผนของการละครและการเล่าเรื่อง ถึงแม้จะมีความแตกต่างด้านศักดิ์ศรีทางวัฒนธรรมค่อนข้างมากระหว่างละคร เช็คสเปียร์ ไปจนถึงละครประเภทตลก โดยการสร้างสถานการณ์ (Situation Comedy) แต่ความสำเร็จของละครแต่ละเรื่องต้องขึ้นอยู่กับ การดึงดูดผู้ชมด้วยการเล่าเรื่อง ซึ่งในปัจจุบัน ดารา นักแสดง บทบาทความจริงขององค์ประกอบ เอฟเฟกต์เป็นตัวดึงดูดความสนใจจากผู้ชมเช่นกัน

๑๔) รายการโทรทัศน์ประเภทข่าว (Journalism) ได้แก่ รายการข่าวเหตุการณ์ ประจำวันสารคดี ซึ่งรายการประเภทนี้มีลักษณะสะท้อนความคิดทางวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นสำคัญโดย ถือหลักความยุติธรรม ความเป็นกลาง จริงจังหนักแน่น และอ้างอิงต่อผู้ที่มีอำนาจหน้าที่

๑๕) รายการโทรทัศน์ประเภทบันเทิง (Light Entertainment) เป็นประเภทที่มี หลักการของการเป็นโทรทัศน์ที่ดี (Good Television) เนื่องจากมีการเตรียมการที่ดี อาศัยมาตรฐาน ทางเทคนิคระดับสูง มีการนำเสนออย่างมีชีวิตชีวา สร้างความตื่นเต้นเร้าใจ ด้วยลักษณะบุคคลหรือ ดารา สามารถดึงดูดความสนใจจากผู้ชมได้ทุกกลุ่ม รวมทั้งมีค่านิยมของธุรกิจบันเทิงนั้นคือมีการ ประเมินความสำเร็จ หรือความล้มเหลวตามเกณฑ์ของธุรกิจบันเทิง

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนายทวารข่าวสาร (Gate Keeper) และการกำหนดวาระ ข่าวสาร (Agenda Setting) การตัดสินใจต่อการรายงานข่าว (Journalists 'Decision-Making) ผู้เฝ้า ประตูข่าวสาร (Gate Keeper) นายทวารข่าวสาร ผู้ปิด และ เปิดประตูสาร หรือบรรณาธิการข่าว คือ ผู้ที่คอยกั้นกรองข่าวสารเพื่อที่จะส่งผ่านสื่อมวลชนไปยังผู้รับสาร ทำหน้าที่การคัดเลือก คัดกรอง ประมวล คัดกรอง ข่าวสารประจำวันของสื่อมวลชน มีบทบาทในการควบคุมตรวจสอบความถูกต้อง แม่นยำ โดยปราศจากการลำเอียง บิดเบือน เพื่อให้ข่าวสารนั้นสมบูรณ์ตลอดทุกขั้นตอนที่ข่าวสารไหล ผ่านหรือแพร่กระจายจากต้นตอไปสู่ผู้รับสารที่อยู่ปลายทางหน้าที่ของ Gate Keeper ไม่เพียงแต่เลือก หรือปฏิเสธสารต่าง ๆ ที่เข้ามาเท่านั้นแต่ยังทำหน้าที่จัดการข่าวสารนั้นๆ แต่ยังทำหน้าที่ กำหนดการ นำเสนอข่าวสาร ระยะเวลาที่ หนึ่งจะเห็นข่าวสารนั้นไว้วางจะเสนอในช่วงเวลาใด ซึ่งอาจจะนำเสนอ สารทั้งหมดหรือเลือกเสนอเพียงบางส่วนเท่านั้น โดยมีปัจจัยในการตัดสินใจดังต่อไปนี้^{๑๖}

๑. หลักที่ยึดถือในการบริหาร

๒. การมองโลกของความจริงและนิสัยของคน โดยมองว่าผู้รับสารต้องการอะไรและมีความปรารถนาอย่างไร

๓) ค่านิยมซึ่งยึดถือโดยกองบรรณาธิการที่มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ มีมาตรฐาน ทางด้านความยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับในวงวิชาชีพ โดยบรรณาธิการจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าอะไรที่ผู้รับ สารควรจะได้รู้

^{๑๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๓.

๔. การประเมินคุณค่าของข่าวสารโดยการแข่งขันของสื่อ

๕. ค่านิยมส่วนตัวและนิสัยแปลก ๆ ของบรรณาธิการ เช่น ถ้าบรรณาธิการกลัวหรือไม่ชอบอะไรบางอย่าง บรรณาธิการจะไม่อนุญาตให้สิ่งที่เขาไม่ชอบปรากฏอยู่ในข่าวหรือนำเสนอ

จากแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการสื่อข่าว (Model of News Reporting) ผู้วิจัยจะนำเสนอหลักการในการนำทฤษฎีมาใช้ในการประกอบกิจการดังนี้

๑. แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Model) กระบวนการสื่อข่าว มาใช้เป็นกรอบและเป็นต้นแบบเพื่อมาอธิบายรูปแบบวิธีการทำรายการข่าวบนเทปที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้างในยุคการหลอมรวมของเทคโนโลยีการสื่อสาร

๒. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลข่าวสารและการรายงานข่าว (News Gathering and News Reporting Method) มาใช้เป็นกรอบและเป็นต้นแบบเพื่อมาอธิบายการรวบรวมข้อมูลจากสื่อสังคม และการนำเสนอข่าวของรายการข่าวบนเทปในปัจจุบันผ่านช่องทางใดด้วยรูปแบบใดบ้าง

๓. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนายทวารข่าวสาร (Gate Keeper) และการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) และการตัดสินใจต่อการรายงาน

๒.๓ กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์

กฎหมายเกี่ยวกับการกำกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ที่จะนำไปสู่การปฏิรูประบบและโครงสร้างของสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในประเทศไทย โดยได้วิเคราะห์ถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย จากกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน และหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของต่างประเทศที่มีรูปแบบในการประกอบกิจการที่แตกต่างออกไป^{๑๗}

๒.๓.๑ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.

๒๕๕๑

ผู้วิจัยขอยกพระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ ซึ่งทั้งหมดมีมาตรา ๘๐ มาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ดังต่อไปนี้^{๑๘}

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

^{๑๗} สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, ๒๕๕๑.

^{๑๘} พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและ กิจการโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑.

(๑) พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๔๙๘

(๒) พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.

๒๕๐๒

(๓) พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.

๒๕๒๑

(๔) พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.

๒๕๓๐

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“กิจการโทรทัศน์” หมายความว่า กิจการโทรทัศน์ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

“กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่” หมายความว่า กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ซึ่งต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

“กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่” หมายความว่า กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ซึ่งไม่ต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

“โครงข่าย” หมายความว่า ระบบการเชื่อมโยงของเครื่องส่งหรือถ่ายทอดสัญญาณเสียงหรือภาพที่ผู้ประกอบการกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ใช้ในการส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการจากสถานีไปยังเครื่องรับ ไม่ว่าจะโดยสื่อตัวนำที่เป็นสาย คลื่นความถี่ แสง คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าหรือสื่อตัวนำอื่นใด

“เจ้าของโครงข่าย” หมายความว่า บุคคลที่มีโครงข่ายเป็นของตนเองหรือผู้มีสิทธิในการดำเนินกิจการโครงข่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์หรือไม่ก็ตาม

“สถานี” หมายความว่า สถานที่ที่ใช้สำหรับทำการส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการของการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นการส่งผ่านโครงข่ายของตนเองหรือของผู้อื่นก็ตาม

“แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์” หมายความว่า แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และ กิจการโทรคมนาคม

“คลื่นความถี่” หมายความว่า คลื่นวิทยุหรือคลื่นแอมพลิจูดมอดูเลชัน ซึ่งเป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีความถี่ต่ำกว่าสามล้านเมกะเฮิรตซ์ลงมาที่ถูกแพร่กระจายในที่ว่างโดยปราศจากสื่อที่ประดิษฐ์ขึ้น

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

ประกาศนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๗ ห้ามมิให้ออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๓๘ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีการบันทึกรายการที่ได้ออกอากาศไปแล้ว โดยอาจบันทึกไว้ในเทปหรือวัสดุโทรทัศน์อย่างอื่น หรือด้วยวิธีการใด ๆ

มาตรา ๓๙ ให้คณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เป็นองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ

หมวด ๓

การส่งเสริมและควบคุมจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

และการคุ้มครองผู้เสียหายจากการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

มาตรา ๓๙ ให้คณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมการรวบรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เป็นองค์กรในรูปแบบต่างๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม

การจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงการคุ้มครองการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะของประชาชน และการคุ้มครองผู้บริโภคจากการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพขององค์กร

ในการควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพขององค์กรตามวรรคหนึ่ง ให้แต่ละองค์กรตามวรรคหนึ่งจัดตั้งคณะกรรมการการควบคุมจริยธรรมขึ้นโดยมีองค์ประกอบและให้คำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพ นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

องค์กรตามวรรคหนึ่งที่มีการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรม คณะกรรมการอาจให้การส่งเสริมจากกองทุนตามมาตรา ๕๒ ก็ได้

มาตรา ๔๐ ผู้ที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากรายการที่ออกอากาศเป็นเท็จหรือละเมิดสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอาจร้องเรียนต่อคณะกรรมการ

ให้คณะกรรมการส่งเรื่องพร้อมความเห็นของคณะกรรมการให้องค์กรควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตามมาตรา ๓๙ เพื่อให้ดำเนินการเยียวยาแก่ผู้เสียหายโดยเร็ว และให้คณะกรรมการติดตามผลการดำเนินการขององค์กรควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตามมาตรา ๓๙ เมื่อองค์กรควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตามมาตรา ๓๙ ได้แจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการทราบแล้ว ให้แจ้งผู้ร้องเรียนทราบผลการดำเนินการโดยเร็ว

ผลการดำเนินการในหมวดนี้ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการตามมาตรา ๕๑ (๑)

หมวด ๗ บทกำหนดโทษ

ส่วนที่ ๑ โทษทางปกครอง

มาตรา ๕๗ โทษปรับทางปกครอง มีดังต่อไปนี้

- (๑) โทษปรับทางปกครองชั้น ๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท
- (๒) โทษปรับทางปกครองชั้น ๒ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาท แต่ไม่เกินห้าแสนบาท
- (๓) โทษปรับทางปกครองชั้น ๓ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าแสนบาท แต่ไม่เกินห้าล้านบาท

๒.๓.๒ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

ผู้วิจัยขอยกพระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ดังต่อไปนี้^{๑๙}

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่

^{๑๙} พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและ กิจการโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑.

และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓”

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“คลื่นความถี่” หมายความว่า คลื่นวิทยุหรือคลื่นแอมพลิจูดมอดูเลชันซึ่งเป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีความถี่ต่ำกว่าสามล้านเมกะเฮิรตซ์ลงมาที่ถูกแพร่กระจายในที่ว่างโดยปราศจากสื่อที่ประดิษฐ์ขึ้น

“โทรคมนาคม” หมายความว่า การส่ง การแพร่ หรือการรับเครื่องหมาย สัญญาณ ตัวหนังสือ ตัวเลข ภาพ เสียง รหัส หรือสิ่งอื่นใดซึ่งสามารถให้เข้าใจความหมายได้โดยระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบอื่น

“วิทยุคมนาคม” หมายความว่า การส่ง การแพร่ หรือการรับเครื่องหมาย สัญญาณ ตัวหนังสือ ตัวเลข ภาพ เสียง รหัส หรือสิ่งอื่นใดซึ่งสามารถให้เข้าใจความหมายได้ด้วยคลื่นความถี่

“วิทยุกระจายเสียง” หมายความว่า วิทยุคมนาคมที่ส่งหรือแพร่เสียงเพื่อให้บุคคลทั่วไปรับได้โดยตรง

“กิจการกระจายเสียง” หมายความว่า กิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการกระจายเสียงซึ่งให้บริการการส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการไปยังเครื่องรับที่สามารถรับฟังการให้บริการนั้นๆ ได้ ไม่ว่าจะส่งโดยผ่านระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่ง หรือหลายระบบรวมกัน หรือกิจการอื่นทำนองเดียวกันที่ กสทช. กำหนดให้เป็นกิจการกระจายเสียง

“กิจการโทรทัศน์” หมายความว่า กิจการวิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรทัศน์ซึ่งให้บริการการส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการไปยังเครื่องรับที่สามารถรับชมและฟังการให้บริการนั้นๆ ได้ ไม่ว่าจะส่งโดยผ่านระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่ง หรือหลายระบบรวมกัน หรือกิจการอื่นทำนองเดียวกันที่ กสทช. กำหนดให้เป็นกิจการโทรทัศน์

“ตารางกำหนดคลื่นความถี่” หมายความว่า การกำหนดย่านความถี่วิทยุของวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุคมนาคม โทรคมนาคม และการอื่นเพื่อใช้งานภายใต้เงื่อนไขที่ กสทช. กำหนด

“แผนความถี่วิทยุ” หมายความว่า การกำหนดช่องความถี่วิทยุสำหรับกิจการวิทยุกระจายเสียง กิจการวิทยุโทรทัศน์ กิจการวิทยุคมนาคม และกิจการโทรคมนาคม เพื่อใช้งานภายใต้เงื่อนไขที่ กสทช. กำหนด

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มประชาชนที่มีพื้นที่อาศัยในแหล่งเดียวกันไม่ว่าจะในเมืองหรือในชนบท และให้หมายความรวมถึงกลุ่มประชาชนที่มีความสนใจร่วมกันและอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันหรือสื่อสารถึงกันได้ โดยมีผลประโยชน์ด้านสังคมและวัฒนธรรมเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน ทำกิจกรรมอันชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรมร่วมกัน มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดการและการแสดงเจตนาแทนกลุ่มได้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ แต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๖

การประชุมและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๗ ให้ กสทช. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑๑) กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำอันเป็นการผูกขาดหรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันในกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

(๑๓) คຸ້ມครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมิให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบกิจการและคຸ້ມครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวและเสรีภาพของบุคคลในการสื่อสารถึงกันโดยทางโทรคมนาคม และส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์คลื่นความถี่ที่ใช้ในกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

(๑๘) ส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เป็นองค์กรในรูปแบบต่างๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพและการควบคุมการประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม

(๒๔) ออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอันเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกสทช.

มาตรา ๒๘ ให้ กสทช. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนทั่วไป เพื่อนำความคิดเห็นที่ได้มาประกอบการพิจารณาออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งเกี่ยวกับการกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและเกี่ยวข้องกับการแข่งขันในการประกอบกิจการ หรือมีผลกระทบต่อ

ประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ โดยต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมา เหตุผล ความจำเป็น และสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องที่จะรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนประเด็นที่ต้องการรับฟังความคิดเห็น ทั้งนี้ ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินหรือมีความจำเป็นเร่งด่วน กสทช. อาจกำหนดระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นให้น้อยกว่าระยะเวลาที่กำหนดได้

มาตรา ๓๑ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองผู้บริโภคมิให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ให้ กสทช. มีหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการของผู้ประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม มิให้มีการดำเนินการใดๆ ในประการที่น่าจะเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค ทั้งนี้ โดยให้ กสทช. แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นสองคณะ ประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ กสทช. ในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านกิจการโทรคมนาคม โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนและปฏิบัติหน้าที่อื่น ทั้งนี้ ตามที่ กสทช. กำหนด

ในกรณีที่ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมดำเนินการใดๆ ในประการที่น่าจะเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค โดยอาศัยการใช้เครือข่ายหรือการโฆษณาอันมีลักษณะเป็นการค้ากำไรเกินควร หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ ไม่ว่าด้วยวิธีการใดตามหลักเกณฑ์ที่ กสทช. กำหนด ให้ กสทช. มีอำนาจสั่งระงับการดำเนินการดังกล่าวได้

ในกรณีที่ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมเป็นผู้กระทำความผิดตามวรรคสอง หรือรู้ว่ามีผู้กระทำความผิดตามวรรคสอง แต่เพิกเฉยหรือไม่ดำเนินการตามกฎหมายภายในเวลาอันสมควร ให้ กสทช. มีอำนาจสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมได้

หมวด ๒

การกำกับดูแลการประกอบกิจการ

ส่วนที่ ๓

การกำกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

มาตรา ๔๑ ผู้ใดประสงค์จะใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ ต้องได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

การยื่นคำขออนุญาต และการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กสทช. ประกาศกำหนด เว้นแต่การประกอบกิจการทางธุรกิจให้เป็นไปตามที่กำหนดในวรรคหก

ให้ถือว่าการยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง เป็นการยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ด้วย และเมื่อ กสทช. อนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่แล้ว ให้ถือว่าอนุญาตให้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และให้ถือว่าได้รับอนุญาตให้มีและใช้เครื่องวิทยุคมนาคมและตั้งสถานีวิทยุ

คมนาคมตามกฎหมายว่าด้วยวิทยุคมนาคมด้วย ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับเครื่องวิทยุคมนาคมที่ระบุไว้ในคำขออนุญาต

การขออนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่นๆ รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และต้องดำเนินการในลักษณะที่มีการกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึงในกิจการด้านต่างๆให้เหมาะสมแก่การเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ

เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์ สังคม หรือรายการสำหรับเด็กและเยาวชน ให้กสทช. กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดเวลาให้รายการดังกล่าวได้ออกอากาศในช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

ในกรณีที่เป็นการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ ซึ่งเป็นการประกอบกิจการทางธุรกิจตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ให้ใช้วิธีคัดเลือกโดยวิธีการประมูลคลื่นความถี่ ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น โดยให้แยกกันประมูลในแต่ละระดับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และเงื่อนไขที่ กสทช. ประกาศกำหนด

การกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าร่วมประมูลคลื่นความถี่ตามวรรคหก ให้คำนึงถึงประโยชน์ในการจัดสรรทรัพยากรคลื่นความถี่อย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย ความคุ้มค่าการป้องกันการผูกขาด การส่งเสริมการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ ภาระของผู้บริโภค และการคุ้มครองสิทธิของผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น

หมวด ๘

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๗ ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม ผู้ใดได้รับคำสั่งตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แล้วไม่ปฏิบัติตาม ให้ กสทช. มีอำนาจปรับทางปกครองไม่เกินห้าล้านบาท และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งแสนบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติตามคำสั่ง

มาตรา ๗๘ ผู้ใดใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ แล้วแต่กรณี

๒.๓.๓ ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

เรื่อง การกระทำที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๕^{๒๐}

โดยที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการของผู้ประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ มิให้มีการดำเนินการใดๆ ในประการที่น่าจะเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค โดยอาศัยใช้เครือข่ายหรือการโฆษณาอันมีลักษณะเป็นการค้ากำไรเกินควร หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้บริโภคมิให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม จึงสมควรกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ขึ้น

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๗ (๖) และ (๒๔) และมาตรา ๓๑ วรคสอง แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ มาตรา ๖๑ และมาตรา ๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้การกระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงออกประกาศกำหนดการกระทำที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การกระทำที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๕”

ข้อ ๒ บรรดาประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่มีกำหนดไว้แล้วในประกาศนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ตามกฎหมายอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลบังคับใช้ และให้รวมถึงผู้ได้รับอนุญาตทดลองประกอบกิจการตามประกาศ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง พ.ศ. ๒๕๕๕ ด้วย

“ผู้บริโภค” หมายความว่า บุคคลทั่วไปที่รับชมและรับฟังรายการผ่านกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์จากผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์

^{๒๐} ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, เรื่อง การกระทำที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๕.

“ผลิตภัณฑ์สุขภาพ” หมายความว่า

- (๑) อาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร
- (๒) ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา
- (๓) เครื่องสำอางตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอาง
- (๔) วัตถุอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย
- (๕) วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิต

และประสาท

- (๖) ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ
- (๗) เครื่องมือแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องมือแพทย์
- (๘) สารระเหยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย

“โฆษณา” หมายความว่า การโฆษณาตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการกำกับดูแลการโฆษณาที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติประกาศกำหนด หรือการโฆษณาตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค หรือการกระทำไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ ให้ประชาชนได้เห็นหรือรับทราบสรรพคุณ คุณประโยชน์ หรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์เพื่อประโยชน์ในการแสวงหากำไรในทางธุรกิจผ่านทางการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

“คณะอนุกรรมการ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคด้านกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ หรือคณะอนุกรรมการที่กรรมการมอบหมาย

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ข้อ ๔ ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ดำเนินการด้วยวิธีการใดๆ เพื่อเอาเปรียบผู้บริโภค โดยอาศัยการใช้เครือข่ายหรือการโฆษณาอันมีลักษณะที่เป็นการค้ากำไรเกินควรหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ

ข้อ ๕ การดำเนินการในลักษณะดังต่อไปนี้ ถือเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค โดยอาศัยการใช้เครือข่าย หรือการโฆษณาอันมีลักษณะที่เป็นการค้ากำไรเกินควร หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ

(๑) การออกอากาศรายการหรือการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพนั้นๆ มีคำสั่งหรือคำวินิจฉัยว่าเป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๒) การออกอากาศรายการหรือการโฆษณาที่มีเนื้อหาสาระในลักษณะเป็นการจูงใจให้ผู้บริโภคใช้บริการหรือสินค้า โดยหลอกลวงหรือกระทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับ

บริการหรือสินค้านั้น หรือโดยการใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติ หรือข้อมูลอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริง

(๓) การกำหนดเงื่อนไขในเอกสารให้บริการที่มีลักษณะเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมตามกฎหมายว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม หรือขัดต่อข้อกำหนดด้านสัญญาตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคหรือไม่เป็นไปตามเงื่อนไขในการให้บริการตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(๔) การกระทำโดยอาศัยอำนาจทางตลาด เพื่อบังคับให้ผู้บริโภคเลือกใช้บริการของตนหรือของผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์รายหนึ่งรายใดหรือหลายรายอย่างไม่เป็นธรรม

(๕) การกระทำใดๆ ที่มีลักษณะกีดกันมิให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพได้ตามปกติอันเป็นเหตุให้ผู้บริโภคต้องรับภาระเพิ่มขึ้นในการเข้าถึงบริการกระจายเสียงหรือบริการโทรทัศน์ดังกล่าว

(๖) การดำเนินการของผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์มากกว่าหนึ่งรายขึ้นไปซึ่งรวมกันกำหนดเงื่อนไขการเข้าถึงบริการอันมีลักษณะบังคับให้ผู้บริโภคต้องเลือกใช้บริการของผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์นั้นรายใดรายหนึ่ง หรือสร้างภาระเกินสมควรในการเข้าถึงบริการนั้น

(๗) กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการให้บริการ หรือระงับ หรือหยุดการให้บริการโดยไม่แจ้งให้ผู้บริโภคทราบเป็นการล่วงหน้า โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร

(๘) การออกอากาศรายการโดยมีการโฆษณาบริการหรือสินค้าเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือบ่อยครั้งที่เป็นผลให้ผู้บริโภครับชมรายการอย่างไม่ต่อเนื่อง

(๙) การออกอากาศรายการในลักษณะที่จัดให้มีข้อความหรือข้อมูล ซึ่งมีขนาดพื้นที่รวมกันเกินหนึ่งในแปดของขนาดพื้นที่หน้าจอโทรทัศน์ อันเป็นการรบกวนการรับชมรายการของผู้บริโภคโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๑๐) การออกอากาศรายการหรือการโฆษณาโดยใช้วิธีการเพิ่มเสียงดัง เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค ซึ่งมีผลกระทบต่อผู้บริโภคในลักษณะเป็นการบังคับให้รับข้อมูลข่าวสารรายการ หรือการโฆษณานั้น หรือเป็นมลพิษทางเสียง โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๑๑) การออกอากาศรายการในลักษณะเชิญชวนให้ผู้บริโภคส่งข้อความหรือเน้นย้ำในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๑๒) กรณีอื่นใดตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ข้อ ๖ การออกอากาศรายการหรือการโฆษณาที่เป็นการหลอกลวงหรือกระทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับบริการหรือสินค้าตามข้อ ๕ (๒) จะต้องมียุทธศาสตร์อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

(๑) ทำให้ผู้บริโภคโดยทั่วไปเข้าใจผิดในข้อเท็จจริง หรือคุณสมบัติ หรือคุณลักษณะของสินค้า หรือบริการ และจากการเข้าใจผิดดังกล่าวมีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

(๒) มีการใช้ข้อมูลที่เป็นเท็จ หรือข้อมูลที่ถูกต้องแต่มีการปกปิดข้อมูลที่สำคัญหรือให้ข้อมูลที่ไม่ชัดเจน ไม่อาจเข้าใจได้ กำกวม ไม่เหมาะสม จนเป็นเหตุให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในบริการหรือสินค้านั้น

(๓) การละเว้นการนำเสนอข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการหรือสินค้า ซึ่งหากผู้บริโภคทราบข้อมูลดังกล่าวแล้วย่อมตัดสินใจไม่เลือกใช้บริการหรือสินค้านั้น

ข้อ ๗ กรณีที่มีผู้ประกอบการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์รายหนึ่งรายใดดำเนินการในลักษณะเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคตามประกาศนี้ ให้ผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการ

ในกรณีที่เหตุอันควรสงสัยว่าผู้ประกอบการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์รายใดดำเนินการในลักษณะเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคตามประกาศนี้ คณะกรรมการอาจสั่งให้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าวได้

การตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคมิให้ถูกเอาเปรียบตามประกาศนี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้คณะอนุกรรมการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการก็ได้

ข้อ ๘ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าผู้ประกอบการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ดำเนินการใด ๆ ในลักษณะเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคแล้ว ให้มีคำสั่งให้ผู้ประกอบการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์นั้นระงับการดำเนินการดังกล่าวโดยทันที

ข้อ ๙ ผู้ประกอบการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ได้รับคำสั่งตามข้อ ๘ แล้วไม่ปฏิบัติตามคณะกรรมการจะปรับทางปกครองไม่เกินห้าล้านบาท

ในกรณีที่ผู้ประกอบการตามวรรคหนึ่งยังคงฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการต่อไปคณะกรรมการจะปรับทางปกครองอีกวันละไม่เกินหนึ่งแสนบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

การพิจารณาสั่งลงโทษปรับทางปกครองตามประกาศนี้ ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๐ ประกาศนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง

การกระทำที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

๑. ห้ามไม่ให้มีการกระทำที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค ตามประกาศ กสทช. เรื่อง การกระทำที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๕

๑.๑ ไม่ออกอากาศรายการหรือการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๑.๒ ไม่ออกอากาศรายการหรือการโฆษณาที่มีเนื้อหาสาระในลักษณะเป็นการจูงใจให้ผู้บริโภคเลือกใช้บริการหรือสินค้า โดยหลอกลวงหรือกระทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับบริการหรือสินค้านั้น หรือโดยการใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติ หรือข้อมูลอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริง

๑.๓ ไม่ออกอากาศรายการโดยมีการโฆษณาบริการหรือสินค้าเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือบ่อยครั้งที่เป็นผลให้ผู้บริโภครับชมรายการอย่างไม่ต่อเนื่อง

๑.๔ ไม่ออกอากาศรายการในลักษณะที่จัดให้มีข้อความหรือข้อมูล ซึ่งมีขนาดพื้นที่รวมกันเกินหนึ่งในแปดของขนาดพื้นที่หน้าจอโทรทัศน์

๑.๕ ไม่ออกอากาศรายการหรือการโฆษณาโดยการใช้วิธีการเพิ่มเสียงดัง เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค

๑.๖ ไม่ออกอากาศรายการในลักษณะเชิญชวนให้ผู้บริโภคส่งข้อความหรือเน้นย้ำในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

๒. แนวปฏิบัติเฉพาะด้านการออกอากาศรายการหรือการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพ มีดังนี้

๒.๑ ต้องขออนุญาตการโฆษณา หรือตรวจสอบเอกสารใบอนุญาตการโฆษณา จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)

๑) อย.กำหนดให้มีเครื่องหมาย อย. ในผลิตภัณฑ์อาหารและมีเลขสารบบ ๑๓ หลัก ซึ่งหมายความว่าผลิตภัณฑ์นั้นได้รับอนุญาตให้ผลิต นำเข้า หรือจำหน่ายได้

๒) เครื่องหมาย อย. และเลขสารบบ ๑๓ หลักไม่ได้บ่งชี้ว่าผลิตภัณฑ์นั้นผ่านการรับรองให้โฆษณาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย สำหรับยาไม่ได้กำหนดให้ใช้เครื่องหมาย อย.

๓) การโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์ต้องขออนุญาตก่อนเผยแพร่ หากมีการโฆษณาขึ้นใหม่ ต้องขออนุญาตโฆษณาขึ้นใหม่ทุกครั้ง

๒.๒ ต้องแสดงเลขที่อนุญาตโฆษณา ดังนี้

๑) ขอ. .../... สำหรับการโฆษณาอาหาร

๒) ขท. .../... สำหรับการโฆษณายา

๓) ขพ. .../... สำหรับการโฆษณาเครื่องมือแพทย์

๔) ต้องแสดงเลขที่อนุญาตโฆษณาให้ชัดเจน มองเห็นได้ง่าย

๒.๓ เนื้อหาที่โฆษณาต้องตรงกับที่ได้รับอนุญาตโฆษณาทุกประการ ทั้งเสียง ภาพ หรือข้อความ หากไม่ตรงถือว่าเป็นการโฆษณาที่ไม่ได้รับอนุญาต

๒.๔ หลักเกณฑ์การโฆษณาอาหารต้องเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๐ , ๔๑

๑) อาหารไม่สามารถโฆษณาสรรพคุณว่าสามารถป้องกัน บำบัด บรรเทา รักษาโรคได้

๒) ไม่ใช่คำต่อไปนี้ในการโฆษณาสรรพคุณของอาหาร ยอด ดีเลิศ เด็ดขาด อันดับหนึ่ง ศักดิ์สิทธิ์ มหัศจรรย์ ที่สุด สุดยอด เยี่ยม เยี่ยมยอด ยอดเยี่ยม ดีที่สุด เลิศที่สุด ชนะเลิศ เลิศเลอ ดีเด็ด สุดเหวี่ยง วิเศษ ฮีโร่ บริสุทธิ์ ล้ำเลิศ ชั้นเลิศ เลิศล้ำ เด็ดหนึ่งเดียว พิเศษ ยอดไปเลย เยี่ยมไปเลย ที่หนึ่งเลย โดดเด่น ปาฏิหาริย์

๓) ไม่แสดงข้อความว่าได้รับการรับรองคุณภาพ คุณประโยชน์ โดยบุคคลอื่น หรือบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น แพทย์ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ สถาบันวิชาการ องค์การอนามัยโลก กระทรวงสาธารณสุข

๔) ไม่แสดงสรรพคุณอันเป็นเท็จ หรือเกินจริง ทำให้หลงเชื่อโดยไม่สมควร หรือทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญ เช่น

- แสดงสรรพคุณทางยา เช่น *ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร* โฆษณาว่าสามารถป้องกัน บำบัด บรรเทา หรือรักษาโรคได้ เช่น ระบุว่ารักษามะเร็ง ขจัดสารพิษในร่างกายต่อต้านอนุมูลอิสระ ช่อมแซมเซลล์ผิว เสริมสร้างคอลลาเจน เร่งการเผาผลาญพลังงาน เพิ่มการไหลเวียนโลหิต ทำให้น้ำอภยบาย ป้องกันฝ้า กระแก้ปัญหาวัยทอง แก้ปวดประจำเดือน ประจำเดือนมาไม่ปกติ บำรุงตับ แก้ปัญหาเกี่ยวกับสายตา ทำให้มองเห็นดีขึ้น *ชาชง กาแฟ* โฆษณาว่าสลายไขมัน ลดไขมัน

- แสดงสรรพคุณทางเครื่องสำอางเช่น บำรุงผิว ทำให้ผิวขาว ลดริ้วรอย บำรุงผม ป้องกันผมร่วง ผมขาว

๒.๕ หลักเกณฑ์การโฆษณาจะต้องเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ พระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ หมวด ๑๑ มาตรา ๘๘ – ๙๐ และระเบียบระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาว่าด้วยหลักเกณฑ์การโฆษณาขายยา พ.ศ. ๒๕๔๕

๑) ไม่ใช่ถ้อยคำแสดงว่ารักษาโรคได้หายขาด เช่น ยอดเยี่ยม หายแยะ วิเศษยิ่ง ปลอดภัย ไม่มีผลข้างเคียง ไม่ทำให้เกิดอาการแพ้ ทันใจ พิเศษ ดีที่สุด เด็ดขาด หายขาด หายห่วง ฉับพลัน ทันใจ ศักดิ์สิทธิ์ มหัศจรรย์ เป็นหนึ่ง ที่หนึ่ง ที่สุด แน่นนอน เหนือกว่า พิษิตโรคภัย

๒) ไม่แสดงสรรพคุณอันเป็นเท็จหรือเกินจริง ทำให้หลงเชื่อโดยไม่สมควร หรือทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญ เช่น

- ยาช่วยระบาย โฆษณาว่าลดน้ำหนัก
- ยาแผนโบราณ โฆษณาว่าสามารถรักษามะเร็ง เอ็ดส์ ความดันโลหิตสูง ลดไขมันในเลือด ลดน้ำตาลในเลือด โรคเกาต์ โรคไต รักษากระดูกพรุน

- แสดงสรรพคุณเสริมสมรรถภาพทางเพศ เช่น เพิ่มขนาดของเพศชาย เพิ่มระยะเวลาแข็งตัว เพิ่มความอึก ออกฟู รุกฟิต

- แสดงสรรพคุณว่าคุมกำเนิด ทำแท้ง หรือขับระดูอย่างแรง
- แสดงสรรพคุณว่าสามารถรักษาโรคเรื้อรังหรือร้ายแรง เช่น เบาหวาน มะเร็ง อัมพาต วัณโรค โรคเรื้อน โรคเกี่ยวกับสมอง หัวใจ ปอด ตับ ม้าม ไต

- แสดงข้อความว่าได้รับการรับรองคุณภาพ คุณประโยชน์ โดยบุคคลอื่น

หรือบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น แพทย์ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ สถาบันวิชาการ องค์การอนามัยโลก กระทรวงสาธารณสุข

- อ้างผลงานวิชาการหรือผลงานวิจัยที่ไม่มีอยู่จริง หรือไม่น่าเชื่อถือ
- โฆษณาโดยไม่สุภาพ มีการรื้อร่ำทำเพลง หรือแสดงความทุกข์ทรมานของผู้ป่วย
- โฆษณาขายยาที่มีการฉ้อโกง หรือออกสลากรางวัล
- โฆษณาให้ใช้ยาเกินความจำเป็น เช่น ซ้ำยาเป็นของฝาก กินทุกวันเป็น

ยาระบาย

๒.๖ การออกอากาศรายการหรือการโฆษณาผลิตภัณฑ์ ไม่ควรแสดงรูปภาพ สัญลักษณ์สื่อถึงผลิตภัณฑ์ที่เข้าข่ายการโฆษณาแอบแฝง เช่น แสดงสินค้าในรายการ และไม่ใช้ภาพที่ไม่เหมาะสม ภาพที่ไม่สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ ภาพผลิตภัณฑ์อื่นที่ไม่ใช่สินค้าจริงในการโฆษณาที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดภาพล่อแหลมเพื่อสื่อถึงผลิตภัณฑ์เสริมสมรรถภาพทางเพศ

๓. การออกอากาศรายการหรือการโฆษณาที่เป็นการหลอกลวงหรือกระทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับบริการหรือสินค้า มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๓.๑ ต้องไม่ทำให้ผู้บริโภคโดยทั่วไปเข้าใจผิดในข้อเท็จจริง หรือคุณสมบัติ หรือคุณลักษณะของสินค้าหรือบริการ และจากการเข้าใจผิดดังกล่าวมีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

๓.๒ ต้องไม่ใช่ข้อมูลที่เป็นเท็จ หรือข้อมูลที่ถูกดัดแปลงแต่มีการปกปิดข้อมูลที่สำคัญหรือให้ข้อมูลที่ขัดแย้ง ไม่อาจเข้าใจได้ กำกวม ไม่เหมาะสม จนเป็นเหตุให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในบริการหรือสินค้านั้น

๓.๓ ต้องไม่ละเว้นการนำเสนอข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการหรือสินค้าซึ่งหากผู้บริโภคทราบข้อมูลดังกล่าวแล้วย่อมตัดสินใจไม่เลือกใช้บริการหรือสินค้านั้น

๔. การบันทึกรายการที่ได้ให้บริการหรือแพร่ภาพกระจายเสียงไปแล้ว

๔.๑ บันทึกรายการที่ได้ให้บริการหรือแพร่ภาพกระจายเสียงไปแล้วไว้ในเทปหรือวัสดุโทรทัศน์อย่างอื่น หรือด้วยวิธีการใด ๆ ที่สามารถถ่ายทอดกลับมาเป็นรายการนั้นได้ไม่น้อยกว่าสามสิบวันโดยจะต้องไม่ดำเนินการแก้ไข หรือดัดแปลงให้แตกต่างจากรายการที่ให้บริการหรือแพร่ภาพกระจายเสียง

๔.๒ จัดส่งเทปหรือวัสดุตามข้อ ๑ ให้ สำนักงาน กสทช. (สำนักคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์) ดังนี้

๔.๒.๑ ระยะเวลา ๑ เดือนหลังจากที่ได้ออกอากาศแล้ว ให้ส่งเทปหรือวัสดุบันทึกรายการที่ออกอากาศทุกวัน เป็นรายสัปดาห์

๔.๒.๒ ระยะเวลาเดือนที่ ๒ หลังจากที่ได้ออกอากาศแล้ว ให้ส่งเทปหรือวัสดุบันทึกรายการที่ออกอากาศทุกวัน หลังจากสิ้นสุดเดือนที่ ๒ ภายในวันที่ ๕ ของเดือนถัดไป

๔.๒.๓ ระยะเวลาหลังจากเดือนที่ ๒ แล้ว ให้ส่งเทปหรือวัสดุบันทึกรายการตามที่ร้อง

๒.๓.๔ ระเบียบ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ของสมาชิกรัฐสภาสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย พ.ศ. ๒๕๕๕

ระเบียบสมาคมนักข่าวที่จะต้องปฏิบัติตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพเพื่อให้สมาชิกรัฐสภานักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย มีมาตรฐานการปฏิบัติงานตามหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อสารมวลชน และมีความสำนึกในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมอาศัยความตามข้อ ๔.๓ และข้อ ๑๘.๑ แห่งข้อบังคับสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๗) คณะกรรมการบริหารสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมัยที่ ๘ ในการประชุมครั้งที่ ๓ / ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ มีมติเห็นชอบให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เรื่อง จริยธรรมแห่งวิชาชีพของสมาชิก สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ไว้ดังต่อไปนี้^{๒๑}

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพของสมาชิกรัฐสภาสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ จริยธรรมแห่งวิชาชีพ ที่สมาชิกทุกคนต้องยึดถือปฏิบัติได้แก่

(๑) นำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสาร ข้อเท็จจริง เพื่อประโยชน์สาธารณะ ด้วยความถูกต้องครบถ้วน เป็นธรรม

(๒) เคารพสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่เกี่ยวข้องในข่าว

(๓) มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อวิชาชีพสื่อสารมวลชนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

(๔) ปกป้องและปฏิบัติต่อแหล่งข่าวอย่างเป็นธรรม

(๕) ให้ความเป็นธรรมต่อผู้ตกเป็นข่าว หากนำเสนอข้อมูลผิดพลาดต้องดำเนินการแก้ไขโดยทันที พร้อมขออภัยในความผิดพลาดดังกล่าว

(๖) ส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของการเสนอข่าวและความคิดเห็น

(๗) ไม่กระทำการอันเป็นการบั่นทอนเกียรติคุณของวิชาชีพ หรือความสามัคคีของเพื่อนร่วมวิชาชีพ

ข้อ ๔ ให้มีคณะกรรมการจริยธรรมวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ โดยให้ที่ประชุมใหญ่คัดเลือกจากสมาชิก และที่ปรึกษาที่มีความประพฤติดีงามขึ้นมามาก่อนหนึ่ง มีจำนวนไม่เกินห้าคน ทำหน้าที่คณะกรรมการจริยธรรม โดยให้ผู้ได้รับการคัดเลือกแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ประธาน กรรมการ และเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

ข้อ ๕ คณะกรรมการจริยธรรมมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) ส่งเสริม และให้ความรู้แก่สมาชิก ให้ตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรมทางวิชาชีพสื่อสารมวลชน

^{๒๑} วิสุทธิ์ คมวัชรพงศ์, นายกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, ประกาศว่าด้วย ระเบียบสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพของสมาชิกรัฐสภาสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, พ.ศ. ๒๕๕๕.

(๒) ดำเนินกิจกรรมเพื่อยกระดับและส่งเสริมวิชาชีพของสื่อมวลชน

(๓) สอดส่องความประพฤติของสมาชิกให้เป็นไปตามข้อบังคับและจริยธรรมของวิชาชีพ

(๔) ตรวจสอบข้อเท็จจริงสมาชิกที่ถูกกล่าวหาว่าประพฤติผิดจริยธรรม เมื่อได้รับคำขอจากคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ

(๕) เสนอแนะแนวทาง ข้อคิดเห็น ด้านจริยธรรมต่อคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ

ในกรณีที่คณะกรรมการจริยธรรมวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว ให้เสนอความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ เพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๖ คณะกรรมการจริยธรรมวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับอายุของคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ ในชุดนั้นๆ กรณีที่คณะกรรมการจริยธรรมวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์รายใดลาออกหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ ให้คณะกรรมการบริหารสมาคมฯ เรียกประชุมวิสามัญเพื่อแต่งตั้งสมาชิกหรือที่ปรึกษาทำหน้าที่แทนต่อไป

๒.๓.๕ ข้อบังคับสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ว่าด้วย จริยธรรมแห่งวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๓

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมีเจตนารมณ์รับรองสิทธิเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนและผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ได้แก่ สิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารในความครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือส่วนบุคคล เสรีภาพในการนำเสนอ หรือเผยแพร่ข้อมูลหรือข่าวสารตามหลักวัตถุประสงค์ภายใต้พื้นฐานความรู้ และความถูกต้องครบถ้วน และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การแสดงข้อความ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ^{๒๒}

นอกจากนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มีสิทธิและเสรีภาพในการนำเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็น โดยปราศจากการแทรกแซงจากผู้บริหาร เจ้าของกิจการ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มเคลื่อนไหวกดดันทางการเมืองหรือสังคม

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการส่งเสริมการใช้สิทธิและเสรีภาพควบคู่ไปกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรสมาชิกและสมาชิกที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ต่อไป

อาศัยความตามข้อ ๑๘ (๔) แห่งธรรมนูญสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะกรรมการสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ในการประชุมครั้งที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๙ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ มีมติเห็นชอบให้ตราข้อบังคับฉบับนี้ ดังมีข้อความต่อไปนี้

^{๒๒} ประกาศสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, เรื่อง ข้อบังคับสภาวิชาชีพข่าวฯ ว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์, ๒๕๕๓.

หมวด ๑

หมวดทั่วไป

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

“วิทยุ” หมายถึง สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือรายการทางสถานีวิทยุ ทั้งนี้ให้รวมถึงการทำให้ปรากฏเป็นเสียง เพื่อสื่อความหมายด้วยวิธีอื่นใด ที่เป็นการเสนอข่าวโดยทั่วไปและความคิดเห็นโดยสถานีหรือรายนั้นด้วย

“โทรทัศน์” หมายถึง สถานีวิทยุโทรทัศน์ หรือรายการทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ รวมทั้งการกระจายสัญญาณวิทยุโทรทัศน์แบบบอกรับเป็นสมาชิกและการกระจายสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ทั้งนี้ ให้รวมถึงการทำให้ปรากฏเป็นเสียงและภาพ เพื่อสื่อความหมายด้วยวิธีอื่นใด ที่เป็นการเสนอข่าวโดยทั่วไปและความคิดเห็นโดยสถานีหรือรายการนั้นด้วย

“สมาชิก” หมายถึง องค์กรสมาชิกสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย และผู้ประกอบวิชาชีพข่าวในองค์กรสมาชิคนั้นด้วย

“ผู้ประกอบวิชาชีพข่าว” หมายถึง เจ้าของสถานี ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบรรณาธิการ ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่ายข่าว และให้หมายความรวมถึง ผู้ประกอบการด้านข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์และผู้ปฏิบัติงานด้านข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ด้วย

ข้อ ๔ สมาชิก หรือผู้ประกอบวิชาชีพข่าว ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ข้อใดข้อหนึ่ง ผู้นั้นประพฤติผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์

สมาชิกใดกำหนดจริยธรรมของตนเองไว้แล้ว และมีหลักเกณฑ์ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้

หมวด ๒

จริยธรรมของวิทยุและโทรทัศน์

ข้อ ๕ วิทยุและโทรทัศน์ต้องนำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามหลักวัตถุประสงค์ ภายใต้พื้นฐานความรู้ และความถูกต้องครบถ้วน

ข้อ ๖ วิทยุและโทรทัศน์ต้องนำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์แห่งสาธารณะ และไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น

ข้อ ๗ วิทยุและโทรทัศน์มีหน้าที่ปฏิบัติตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ดังนี้

(๑) ต้องนำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องแก่สาธารณะชนตามหลักวัตถุประสงค์ ด้วยความถูกต้องเที่ยงตรง แม่นยำ และครบถ้วน ด้วยความเป็นธรรมโดยปราศจากอคติ ๔ ได้แก่ ฉันทาคติ โทษาคติ ภยาคติ และโมหาคติ

(๒) หากมีการอ้างอิง หรือคัดลอกข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลอื่น ต้องแจ้งที่มาของข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่นำเสนอหรือเผยแพร่งดงกล่าว

(๓) ต้องปกปิดชื่อตัว ชื่อสกุล รูปร่าง ลักษณะ และสถานะของแหล่งข่าว รวมทั้งข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องสำคัญที่แหล่งข่าวประสงค์ให้ปกปิด เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากแหล่งข่าว และเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การเปิดเผยดังกล่าวไม่เป็นอันตรายต่อแหล่งข่าว

(๔) การนำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่เกิดความผิดพลาด ต้องดำเนินการแก้ไขความผิดพลาดโดยทันที พร้อมทั้งขอภัยในความผิดพลาดดังกล่าว

(๕) การนำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องต้องคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์และโศกนาฏกรรมแก่ผู้ที่ตกเป็นข่าว

(๖) การนำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักถึงประโยชน์แห่งสาธารณะ

(๗) การแสดงความคิดเห็น หรือการวิจารณ์ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ต้องให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ที่ถูกพาดพิง และต้องแยกแยะให้ชัดเจนว่า เป็นข้อเท็จจริงหรือเป็นการแสดงความคิดเห็น โดยต้องแจ้งให้ทราบว่า เป็นการแสดงความคิดเห็นหรือการวิจารณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพข่าว นั้น การแสดงความคิดเห็นพึงกระทำโดยบริสุทธิ์ใจ และไม่มีพันธกรณีอื่นใด นอกจากมุ่งปฏิบัติหน้าที่เพื่อสาธารณชน โดยไม่ยอมให้อิทธิพลอื่นใดมาครอบงำความคิดเห็น

(๘) ต้องแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

(๙) ต้องไม่นำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยมีการประกาศโฆษณาที่แอบแฝงมาพร้อมกับข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องจนทำให้ประชาชนหลงเชื่อในความเป็นข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

(๑๐) ต้องระมัดระวังไม่นำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ตนเอง หรือพวกพ้องมีผลประโยชน์ทับซ้อน หากผู้ประกอบวิชาชีพข่าวมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ต้องแจ้งหรือรายงานพร้อมกับการนำเสนอหรือเผยแพร่ดังกล่าวทันที

(๑๑) ต้องระมัดระวังการนำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องภายใต้ขอบเขตแห่งขนบธรรมเนียม ประเพณี ศีลธรรมอันดีงามของประชาชน มิให้ประชาชนหลงเชื่อในสิ่งที่ยงาย และไม่เป็นเครื่องมือในการนำเสนอหรือเผยแพร่สิ่งที่เป็นภัยต่อสังคม หรือกระทบต่อสาธารณะ

หมวด ๓

จริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพข่าว

ข้อ ๘ ต้องไม่วาดอ้างตำแหน่งหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพข่าว หรือตำแหน่งหน้าที่อื่น เพื่อเรียกร้องประโยชน์ที่ไม่ชอบธรรม

ข้อ ๙ ต้องไม่รับอามิสสินจ้าง หรือผลประโยชน์ใด ๆ เพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำการใด อันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องรอบด้าน

ข้อ ๑๐ ต้องไม่ประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพ หรือดำเนินธุรกิจ หรือประพฤติดนอันเป็นการฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี หรือเป็นการเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของผู้ประกอบวิชาชีพข่าว

หมวด ๔

แนวปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพข่าว

ข้อ ๑๑ การได้มา หรือการนำเสนอหรือการเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พึงใช้วิธีการที่สุภาพ ซื่อสัตย์ หลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ หรือมีความหมายที่ดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น

ข้อ ๑๒ พึงไม่รับตำแหน่งหน้าที่ หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อกระทำการหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ถูกต้อง ครบถ้วน หรือเพื่อให้บุคคลใด ๆ ได้รับประโยชน์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒.๓.๖ ระเบียบ ข้อบังคับสภาผู้ประกอบการวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๖ และ ๖๔ สนับสนุนการรวมกัน จัดตั้งองค์กรเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเป็นธรรม และให้มีกลไกควบคุมตนเองขององค์กรวิชาชีพ ทั้งนี้ ได้สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๒๗ (๑๘) แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งได้บังคับใช้อยู่ ในปัจจุบัน บัญญัติว่า กสทช. มีอำนาจหน้าที่ ให้การส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มของ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อสาร เพื่อจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และให้ ควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม^{๒๓}

พิจารณาแล้วเห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวได้เล็งเห็นความสำคัญในการยกระดับมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ ให้เป็นที่ ยอมรับของสังคมมากยิ่งขึ้น จึงได้มีความเห็นร่วมกันจัดตั้งสภาผู้ประกอบวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยขึ้น ภายใต้เจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๑ ให้จัดตั้งองค์กรผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน เรียกชื่อว่า สภาผู้ประกอบวิชาชีพ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย เรียกโดยย่อว่า “สวท.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Thai Television and radio broadcasting professional council เรียกโดยย่อว่า “TRBC”

^{๒๓} ประกาศว่าด้วยข้อบังคับสภาผู้ประกอบการวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย, ๒๕๕๕.

ข้อ ๒ ในระเบียบข้อบังคับนี้

“**คลื่นความถี่**” หมายความว่า คลื่นวิทยุหรือคลื่นแอมตรเซียนที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

“**วิทยุกระจายเสียง**” หมายความว่า วิทยุที่ส่งหรือแพร่เสียงด้วยคลื่นความถี่ หรือคลื่นแอมตรเซียนเพื่อให้บุคคลทั่วไปรับได้โดยตรง

“**เครื่องส่งวิทยุกระจายเสียง**” หมายความว่า เครื่องสำหรับใช้ส่งหรือรับวิทยุกระจายเสียง

“**วิทยุโทรทัศน์**” หมายความว่า วิทยุหรือเครื่องส่งสัญญาณที่แพร่ภาพและเสียงเพื่อให้บุคคลทั่วไปรับได้โดยตรง

“**สถานี**” หมายความว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ที่ใช้สำหรับทำการส่งข่าวสาร ไม่ว่าจะเป็นการส่งผ่านทางโครงข่ายของตนเองหรือของผู้อื่นก็ตาม

“**ผู้ประกอบการวิชาชีพ**” หมายความว่า ผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ รวมถึงบรรณาธิการหรือกองบรรณาธิการ ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่ายข่าว ผู้สื่อข่าวผู้เขียนข่าวหรือเขียนบท ผู้ถ่ายภาพหรือออกแบบ ผู้ตัดต่อภาพหรือจัดทำกราฟฟิก พิธีกรหรือผู้ประกาศ ผู้ผลิตหรือผู้ออกอากาศ ผู้ควบคุมอิเล็กทรอนิกส์หรือระบบเครือข่ายสารสนเทศรวมถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

“**คณะกรรมการ**” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารสภาผู้ประกอบการวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

“**กรรมการ**” หมายความว่า กรรมการสภาผู้ประกอบการวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ แห่งประเทศไทย

“**กรรมการที่ปรึกษา**” หมายความว่า กรรมการผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและมีความเชี่ยวชาญหรือ ประสบการณ์จากสาขาวิชาต่างๆ

“**คณะกรรมการพัฒนาและประชาสัมพันธ์สภา**” หมายความว่า คณะกรรมการผู้ประสานงานติดตามความเคลื่อนไหว ความคืบหน้าในการบริหารกิจการของหน่วยงานส่วนภาครัฐและ ภาคเอกชน และติดตามความก้าวหน้าเทคโนโลยีสื่อสารทางด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนา และประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่กิจการของสภา

“**คณะกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์**” หมายความว่า คณะกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์จาก ประชาชนผู้เดือดร้อนโดยทั่วไป

“**คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย**” หมายความว่า คณะกรรมการที่ให้คำปรึกษา ให้ความรู้ความเข้าใจ และดำเนินการปกป้องคุ้มครองทางกฎหมายให้กับสมาชิกผู้ประกอบการวิชาชีพหรือประชาชนผู้ใช้บริการโดยทั่วไป

“**คณะกรรมการพิจารณาร้องเรียน**” หมายความว่า คณะกรรมการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียน

“**คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์**” หมายความว่า คณะกรรมการรับและพิจารณาเรื่องอุทธรณ์

“เลขาธิการ”หมายความว่า เลขาธิการสภาผู้ประกอบวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

“สมาชิก”หมายความว่า สมาชิกสภาผู้ประกอบวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

“กองทุนและเงินบำรุง”หมายความว่า ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง เงินอุดหนุน เงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้รับจากผู้สนับสนุน ตลอดจนดอกผลต่างๆ

“มาตรฐานทางจริยธรรม”หมายความว่า การจัดระเบียบข้อบังคับให้เป็นรูปแบบเพื่อมีหลักเกณฑ์เทียบกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมเพื่อควบคุมกันเองของสมาชิกสภาผู้ประกอบวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย และเพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพ ให้เป็นที่ยอมรับของสังคมมากยิ่งขึ้น

“การรับเรื่องราวร้องทุกข์”หมายความว่า การรับเรื่องราวความเดือดร้อนเกี่ยวกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่

“การร้องเรียน”หมายความว่า การร้องเรียนความเดือดร้อน หรือความเสียหายอันเกิดจากข้อความภาพ หรือเสียงที่ปรากฏในข่าวหรือรายการหรือความเสียหายอันเกิดจากพฤติกรรมกระทำการที่ขัดต่อระเบียบ ข้อบังคับมาตรฐานทางจริยธรรมของสภา ซึ่งดำเนินการโดยสมาชิกของสภา ต่อผู้เสียหาย หรือต่อสมาชิก หรือผู้ประกอบวิชาชีพด้วยกันเอง กรณีการส่งคลื่นรบกวนหรือล่วงละเมิดข้อมูลความลับซึ่งกันและกัน

“ผู้ร้องเรียน”หมายความว่า ผู้ที่ได้รับผลกระทบความเสียหายจากเรื่องที่ร้องเรียน

“ผู้ถูกร้องเรียน”หมายความว่า ผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ทำให้เกิดความเสียหาย

“การสอบสวน”หมายความว่า การสอบสวนหาข้อเท็จจริงจากเรื่องที่ร้องเรียน

“การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องเรียน”หมายความว่า การพิจารณาวินิจฉัยเพื่อมีคำสั่งในเรื่องร้องเรียน

“การอุทธรณ์”หมายความว่า การอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่ไม่รับหรือรับพิจารณาวินิจฉัยคำสั่งเรื่องร้องเรียน แต่ไม่เห็นพ้องด้วยกับคำสั่งนั้น

ข้อ ๓ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง

(๑) เพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเป็นธรรมรวมทั้งมีกลไกควบคุมกันเองของผู้ประกอบวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์

(๒) ให้มีกฎ กติกา ด้านมาตรฐานทางจริยธรรมควบคุมกันเองของผู้ประกอบวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ โดยถือเป็นหลักสำหรับเทียบกำหนดคุณงามความดี และข้อประพฤติ ปฏิบัติ หรือศีลธรรมที่สอดคล้องกับความถูกต้องดีงาม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมัคสมานสามัคคีโดยมิกระทำการละเมิดซึ่งกันและกันหรือละเมิดต่อบุคคลอื่น

(๓) เพื่อให้มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับโดยทั่วไปเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างถูกต้องในการดำเนินกิจการของผู้ประกอบวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พร้อมมีบทลงโทษเพื่อป้องปรามให้ละเว้นการปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพื่อที่จะได้ร่วมกันรับใช้สังคมอย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม และ จริยธรรม โดยบริการข่าวสารอย่างเที่ยงตรงรอบด้าน สมดุล และเชื่อถือต่อวิชาชีพและจรรยาบรรณ

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อจัดให้มีรายการที่มีสารประโยชน์ทางการศึกษา การศาสนา รวมทั้งการเผยแผ่สารธรรมแก่นสารของแต่ละศาสนา และสารบันเทิงในเชิงสร้างสรรค์ หรือสารประโยชน์อื่น ๆ ที่มีสัดส่วนอย่างเหมาะสม

(๕) ส่งเสริมและให้การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพในการผลิตรายการ การดำเนินรายการ การกระจายเสียงแพร่ภาพออกอากาศ โดยเทคโนโลยีอันทันสมัยพร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการ ขยายฐานเครือข่ายสมาชิกให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ

(๖) ส่งเสริมให้ความรู้แก่สมาชิกผู้ประกอบการวิชาชีพและประชาชนผู้ใช้บริการทั้งในระดับระดับชาติ ระดับภูมิภาค ระดับท้องถิ่นระดับชุมชนและชุมชนท้องถิ่นให้มีความรู้เท่าทันการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของโลกมก เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่พัฒนานานาอารยะประเทศ

(๗) ส่งเสริมเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างสังคมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๘) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ และประชาชนผู้ใช้บริการ ในการติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินการและการกำหนดทิศทางของ หน่วยงานภาครัฐ เกี่ยวกับกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

(๙) เป็นศูนย์ประสานงานรับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ปัญหาปากท้อง ปัญหาที่ทำกินหรือการได้รับความไม่เป็นธรรมอื่นๆ เพื่อสะท้อนปัญหาดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐได้รับทราบ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

(๑๐) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาคุณภาพสังคมทางด้าน ข้อมูลข่าวสาร การศึกษา สื่อภาษา การกีฬาการโภชนาการ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการ ทูพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

(๑๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการให้ความรู้ความเข้าใจทางด้านกฎหมาย รวมทั้งการออกกฎระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และการบังคับใช้กฎหมายต่างๆตลอดทั้งจัดให้มีฝ่ายช่วยเหลือประชาชนทาง กฎหมาย เพื่อให้คำปรึกษา และช่วยเหลือทางอรรถคดี

(๑๒) ส่งเสริมและสนับสนุนสารธารณะประโยชน์อื่น ๆ

(๑๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกขออนุญาตจัดตั้ง จัดทะเบียนสื่อสารมวลชนทุกประเภทตามกฎหมายกำหนด ทั่วราชอาณาจักร

หมวด ๖

มาตรฐานทางจริยธรรม

ข้อ ๑๕ ให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมควบคุมกันเองภายใต้ระเบียบข้อบังคับของสภาผู้ประกอบวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) เสนอข่าวด้วยความเที่ยงตรง ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม ปราศจากอคติ

(๒) เสนอข่าวโดยไม่ตกเป็นเครื่องมือให้กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยเสนอข่าวด้วยข้อมูลอันเป็นจริง รอบด้าน สมดุล และสร้างสรรค์

(๓) ไม่เสนอข่าวเพื่อสร้างความขัดแย้ง ความรุนแรง ความแตกแยกหรือสร้างความกระด้างกระเดื่อง ให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง

(๔) ไม่เสนอข่าวเพื่อล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๕) เสนอข่าวจะต้องเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเป็นส่วนตัวและการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล

(๖) เสนอข่าวด้วยความระมัดระวังในกรณีเพื่อการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของเด็ก และ เยาวชนจากการแสดงออกถึงการกระทำความรุนแรง และต้องไม่เสนอข่าวอันล่อแหลม หรือยั่วยุต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

(๗) ต้องไม่เสนอข่าวจงใจเพื่อก่อให้เกิดการกระทำความผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรมลุ่มหลงในอบายมุขและการใช้ภาษาอันหยาบคาย

(๘) ต้องไม่เสนอข่าวโดยเป็นบ่อนทำลายชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ หรือบ่อนทอนความรู้สึกในความรักความศรัทธาต่อสถาบันดังกล่าว

(๙) ต้องไม่ล้วงความลับหรือข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน

๒.๓.๗ ระเบียบ ข้อบังคับสมาคมโฆษณาแห่งประเทศไทย

การโฆษณาทุกชิ้นจะต้องถูกกฎหมาย มีเกียรติ ซื่อสัตย์ และนำเสนอความจริง การโฆษณาไม่ควรมีความขัดแย้งกับศีลธรรมอันดี และระเบียบสังคม ในการสร้างสรรค์งานโฆษณา ควรกระทำด้วยการตระหนักถึงการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม และอยู่ภายใต้หลักของการแข่งขันที่ยุติธรรมที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในวงการธุรกิจ การโฆษณาต้องไม่ทำให้สาธารณชนเกิดความรู้สึกไม่มั่นใจในการโฆษณา^{๒๔}

๑. ประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตามหลักปฏิบัติและวิชาการ และอยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

๒. ไม่ทำการใดๆ อันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

๓. มีความรับผิดชอบต่อสังคม และไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียในจริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม

๔. ไม่ควรกระทำการโฆษณาอันเป็นการดูหมิ่นเชื้อชาติ ศาสนา หรือความเชื่อ หรือสิ่งอันเป็นที่เคารพสักการะของบุคคลทั่วไป

๕. ไม่ควรกระทำการโฆษณาอันทำให้เกิดความสำคัญผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับ สินค้า บริการ การแสดง หรืออื่นๆ หรือโอ้อวดสรรพคุณจนเกินความจริงจนทำให้ผู้เห็นหรือผู้ฟังเกิดความสำคัญผิด

^{๒๔} สมาคมโฆษณาแห่งประเทศไทย, ระเบียบ ข้อบังคับสมาคมโฆษณาแห่งประเทศไทย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://www.adasso thai.com/index.php/main/about/aat_regulation, [๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๒].

๖. ไม่ควรกระทำการโฆษณาโดยใช้ความเชื่อถือเกี่ยวกับไสยศาสตร์ หรือเรื่องโชคลางมาเป็นข้อจูงใจ

๗. ไม่ควรกระทำการโฆษณาโดยการเลียนแบบเครื่องหมายการค้า คำขวัญ หรือข้อความสำคัญหรืออื่น ๆ จากการโฆษณาของผู้อื่น อันทำให้ผู้อื่นเห็น หรือผู้อื่นได้ยินเกิดความเข้าใจผิดหรือไขว้เขวเกี่ยวกับสินค้า บริการ หรือการแสดงของผู้อื่น

๘. ไม่ควรกระทำการโฆษณาโดยใช้ศัพท์สถิติ ผลการวิจัย หรืออ้างอิงรายงานทางวิทยาศาสตร์ในทางที่ไม่สมควร หรือทำให้เกิดความเข้าใจผิดโดยที่สินค้านั้นไม่มีคุณสมบัติตามที่อ้าง

๙. ไม่ควรกระทำการโฆษณาโดยอ้างถึงตัวบุคคล หรือสถาบัน โดยที่ตัวบุคคล หรือสถาบันนั้นไม่มีตัวตนอยู่จริงและไม่ได้ใช้สินค้าและบริการ หรือชมการแสดงนั้นจริง

๑๐. ไม่ควรกระทำการโฆษณาอันอาจมีผลเป็นอันตรายต่อเด็ก หรือผู้เยาว์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ หรือทำให้ขาดความรู้สึกลึกซึ้ง หรือโดยอาศัยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของบุคคลดังกล่าวมาใช้เป็นเครื่องมือในการจูงใจโดยไม่สมควร

๒.๓.๘ ระเบียบ ข้อบังคับ ของสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง(ประเทศไทย) พ.ศ. ๒๕๕๔

อาศัยอำนาจตามธรรมนูญสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง (ประเทศไทย) พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๘ (๔) และตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๖ ได้มีบทบัญญัติสนับสนุนการจัดตั้งกลไกควบคุมกันเองทางด้านจริยธรรมขององค์กรวิชาชีพทางด้านกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการวิทยุโทรทัศน์ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๗ และพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๙ ได้ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์^{๒๕}

เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม รวมทั้งเพื่อเป็นไปตามแนวทางของการควบคุมกันเองตามข้อบังคับสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียงว่าด้วยมาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ คณะกรรมการสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง(ประเทศไทย) จึงมีมติเห็นชอบให้ตราข้อบังคับสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง ว่าด้วยวิธีพิจารณาเรื่องร้องเรียน พ.ศ. ๒๕๕๕ ไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๑ บททั่วไป

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้ เรียกว่า ข้อบังคับสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง(ประเทศไทย) ว่าด้วยวิธีพิจารณาเรื่องร้องเรียน พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

^{๒๕} สภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง (ประเทศไทย) , ประกาศข้อบังคับ ว่าวิธีพิจารณาเรื่องร้องเรียน พ.ศ.๒๕๕๕.

“กิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง” หมายถึง กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียงในรูปแบบอื่นใด

“ผู้ประกอบการวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง” หมายถึง ผู้รับสัมปทาน ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ ผู้รับสัญญา ผู้บริหารสถานี ผู้อำนวยการสถานี และให้หมายความรวมถึง ผู้ผลิตรายการ ผู้ประกอบธุรกิจโฆษณา ผู้ประกอบกิจการ ผู้ให้บริการ และบุคคลอื่นตามที่สภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียงกำหนด ตลอดจนผู้ประกอบการวิชาชีพตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม

“ผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง” หมายถึง บุคคลที่มีอาชีพดังต่อไปนี้ เช่น ผู้จัดการรายการ ผู้ดำเนินรายการ พิธีกร โฆษก ผู้ประกาศ ผู้จัดรายการ วิทยุ นักแสดง นักร้อง ผู้ผลิต ผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่เทคนิค และบุคลากร ที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง หรือบุคคลอื่นตามที่สภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียงกำหนด ตลอดจนผู้ประกอบการวิชาชีพตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม

“กสท.” หมายถึง คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม

“สภาวิชาชีพ” หมายความว่า สภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง ตามธรรมนูญสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง(ประเทศไทย) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม

“ศูนย์รับเรื่อง” หมายความว่า ศูนย์รับเรื่องของสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง ตามธรรมนูญสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง(ประเทศไทย) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง ตามธรรมนูญสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง(ประเทศไทย) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม

“คณะอนุกรรมการจริยธรรม” หมายถึง คณะอนุกรรมการจริยธรรมผู้ประกอบการวิชาชีพกิจการการ

แพร่ภาพและการกระจายเสียง ที่ได้รับการแต่งตั้งเพื่อพิจารณาตรวจสอบ และดำเนินการในเรื่องที่มีการร้องเรียน

“คณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์” หมายถึง คณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ที่ได้รับการแต่งตั้งเพื่อพิจารณาคำคัดค้านของคู่กรณี

“สมาชิก” หมายถึง สมาชิกสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียงตามธรรมนูญสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง(ประเทศไทย) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม

“ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมและจรรยาบรรณ” หมายถึง ข้อบังคับสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียงว่าด้วยมาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งคณะกรรมการสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียงเป็นผู้กำหนด

“ผู้เสียหาย” หมายถึง ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำของสมาชิกหรือผู้ประกอบการวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง หรือผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในสังกัด ประพฤติผิด ผ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมและจรรยาบรรณ

“ผู้ร้องเรียน” หมายถึง ผู้เสียหายที่ได้ร้องเรียนตามข้อบังคับนี้

“ผู้ถูกร้องเรียน” หมายถึง สมาชิกที่ถูกผู้เสียหายร้องเรียนตามข้อบังคับนี้

“คู่กรณี” หมายถึง ผู้ร้องเรียนหรือผู้ถูกร้องเรียน

“ร้องเรียน” หมายถึง ร้องเรียนการกระทำของสมาชิกในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ประพฤติดขัดข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมและจรรยาบรรณ

“เรื่องร้องเรียน” หมายถึง หนังสือร้องเรียนตามข้อบังคับนี้

“คำแก้เรื่องร้องเรียน” หมายถึง หนังสือที่ผู้ถูกร้องเรียนยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้แก้เรื่องร้องเรียนตามข้อบังคับนี้

“คำคัดค้าน” หมายถึง คำคัดค้านของคู่กรณีที่คัดค้านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการจริยธรรม ตามข้อบังคับนี้

“ธรรมนูญสภาวิชาชีพ” หมายถึง ธรรมนูญสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง(ประเทศไทย) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม

หมวด ๒ คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

ข้อ ๔ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องร้องเรียน ตามธรรมนูญสภาวิชาชีพ ข้อ ๑๘ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจริยธรรม เพื่อดำเนินการแทนในการพิจารณาตรวจสอบ และดำเนินการในเรื่องที่มีการร้องเรียน และคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ เพื่อพิจารณาคำคัดค้านของคู่กรณีได้

ข้อ ๕ คณะอนุกรรมการจริยธรรม และคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ แต่ละคณะรวมแล้วจำนวนไม่เกิน ๗ คน ประกอบด้วย ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิตามที่คณะกรรมการกำหนด นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง จะต้องเป็นผู้ที่มีผลงานหรือมีความรู้และความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะมาดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

อนุกรรมการจะต้องไม่มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดแย้งไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมกับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอนุกรรมการ^{๒๖}

๒.๓.๙ กฎหมายในการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐

มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน^{๒๗}

การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรา^{๒๗}นี้ จะกระทำมิได้ การห้ามหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการแทรกแซงด้วยวิธีการใดๆ เพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรา^{๒๗}นี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามวรรคสอง

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย

การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้

มาตรา ๔๖ พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอื่น ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพและมีสิทธิจัดตั้งองค์กรเพื่อปกป้องสิทธิ เสรีภาพและความเป็นธรรม รวมทั้งมีกลไกควบคุมกันเองขององค์กรวิชาชีพ

ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจในกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอื่น ย่อมมีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนตามวรรคหนึ่ง

การกระทำใดๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าของกิจการ อันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการเสนอข่าวหรือแสดงความคิดเห็น

^{๒๖} สำนักงานสภาวิชาชีพสื่อมวลชน, หลักจริยธรรมและข้อบังคับของหน่วยงาน องค์กร สภาวิชาชีพ สื่อมวลชน[ออนไลน์],แหล่งที่มา : <http://www.thaibja.org/thaibja/images> [๒๑ มกราคม ๒๕๖๒].

^{๒๗} สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, (กสทช.),คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลตนเอง ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์,(กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการ) ๒๕๕๙.

ในประเด็นสาธารณะของบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการจงใจใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบและไม่มีผลใช้บังคับ เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายหรือจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ

๒.๓.๑๐ กฎหมายที่เกี่ยวข้องในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๒๗ ให้ กสทช. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑๘) ส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นองค์กรในรูปแบบต่างๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และการควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม^{๒๘}

๒.๓.๑๑ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.

๒๕๕๑

มาตรา ๑๗ ห้ามมิให้ออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือมีการกระทำซึ่งเข้าลักษณะลามกอนาจาร หรือมีผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ตรวจสอบและให้ระงับการออกอากาศรายการที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่ง หากผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการ ให้กรรมการซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจสั่งด้วยวาจา หรือเป็นหนังสือให้ระงับการออกอากาศรายการนั้นได้ทันที และให้คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวโดยพลัน

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนแล้วเห็นว่าการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดจากการละเลยของผู้รับใบอนุญาตจริง ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการแก้ไขตามที่สมควรหรืออาจพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตก็ได้

มาตรา ๓๙ ให้คณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นองค์กรในรูปแบบต่างๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม

การจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงการคุ้มครองการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะของประชาชน และการคุ้มครองผู้บริโภค จากการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพขององค์กร

^{๒๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓.

ในการควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพขององค์กรตามวรรคหนึ่ง ให้แต่ละองค์กรตามวรรคหนึ่งจัดตั้งคณะกรรมการการควบคุมจริยธรรมขึ้นโดยมีองค์ประกอบละให้คำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพ นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

องค์กรตามวรรคหนึ่งที่มีการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรม คณะกรรมการอาจให้การส่งเสริมจากกองทุนตามมาตรา ๕๒ ก็ได้

มาตรา ๔๐ ผู้ที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากรายการที่ออกอากาศเป็นเท็จหรือละเมิดสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอาจร้องเรียนต่อคณะกรรมการ

ให้คณะกรรมการส่งเรื่อง พร้อมความเห็นของคณะกรรมการให้องค์กรควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตามมาตรา ๓๙ เพื่อให้ดำเนินการเยียวยาให้แก่ผู้เสียหายโดยเร็ว และให้คณะกรรมการติดตามผลการดำเนินการขององค์กรควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตามมาตรา ๓๙ เมื่อองค์กรควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตามมาตรา ๓๙ ได้แจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการทราบแล้ว ให้แจ้งผลร้องเรียนทราบผลการดำเนินการโดยเร็ว^{๒๙}

ผลการดำเนินการในหมวดนี้ให้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการตามมาตรา ๕๑ (๑)

กำหนดอำนาจของคณะกรรมการ คือ ขอบข่ายภาระหน้าที่ของกรรมการในการบริหารกิจการ การพิจารณาการเป็นสมาชิก การแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาหรือช่วยทำกิจการหรือพิจารณาเรื่องที่ได้รับมอบหมายตามวัตถุประสงค์ขององค์กรกำกับดูแลตนเอง

กรรมการต้องออกข้อบังคับองค์กรวิชาชีพและข้อบังคับอื่น ตามที่กำหนดในธรรมนูญนี้ รวมทั้งข้อบังคับตามที่คณะกรรมการกำหนด

และกรรมการต้องพิจารณาและวินิจฉัยปัญหาและข้อขัดแย้งหรือปัญหาใดที่มีได้ตราไว้ในธรรมนูญนี้หรือปัญหาการบังคับใช้ธรรมนูญนี้ คำวินิจฉัยดังกล่าวให้เป็นที่สุด

๒.๔ กรอบมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพ ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ต้องกำหนดให้มีกรอบมาตรฐานทางจริยธรรมในวิชาชีพของตน แนวปฏิบัติ ตลอดจนระเบียบข้อบังคับการเป็นสมาชิก

กรอบมาตรฐานทางจริยธรรม อาจเรียกว่า หลักจริยธรรม ข้อบังคับจริยธรรม หรือมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพ ซึ่งจะเป็นกรอบแนวทางการธำรงเอาไว้ซึ่ง เกียรติยศ ศักดิ์ศรี และความรับผิดชอบต่อวิชาชีพตนและสังคมข้อบังคับด้านจริยธรรมของวิชาชีพอย่างน้อยต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระในเรื่อง^{๓๐}

^{๒๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

^{๓๐} สำนักคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลตนเอง ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการ) ๒๕๕๗.

- (๑) มาตรฐานและจริยธรรมด้านวิชาชีพข่าว
- (๒) การปกป้องสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- (๓) การปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยง
- (๔) การโฆษณาเกินจริง ผิดกฎหมาย ขาดจริยธรรม ละเมิดสิทธิผู้บริโภค
- (๕) การปกป้องคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัว
- (๖) การไม่ละเมิดลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา
- (๗) การไม่สื่อสารด้วยความเกลียดชัง

๒.๔.๑ ข้อบังคับจริยธรรมในขั้นต้น

คณะกรรมการกำกับดูแลกันเองทางวิชาชีพต้องประชุมกำหนดคณะทำงาน เพื่อยกร่างข้อบังคับจริยธรรมเพื่อใช้ในการกำกับสมาชิก ซึ่งอาจประกอบด้วย หลักการทั่วไป ข้อบังคับการเป็นสมาชิก หลักการวิชาชีพนั้น ๆ แนวปฏิบัติที่สำคัญและหลักเกณฑ์การรับเรื่องราวร้องทุกข์ การพิจารณาข้อร้องเรียน และมาตรการลงโทษทางจริยธรรมต่อสมาชิก

รายละเอียดข้อบังคับจริยธรรมต้องจัดทำขึ้นมาเพื่อใช้เป็นมาตรฐานกลางสำหรับการปฏิบัติงานในวิชาชีพนั้นๆ ซึ่งคณะกรรมการต้องเขียนให้มีความสอดคล้อง ยึดมั่นตามกรอบจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยคำนึงถึงเกียรติยศ ศักดิ์ศรี และความรับผิดชอบต่อสังคม

๒.๔.๒ การพิจารณารับและพิจารณาเรื่องร้องเรียน

ในการกำกับดูแลกันเองนั้นคณะกรรมการต้องจัดให้มีกลไกรับเรื่องราวร้องเรียนจากผู้ได้รับความเสียหายจากข้อความ เสียงหรือภาพที่ปรากฏในรายการ ที่ผลิตโดยสมาชิกหรือจากพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ที่สังกัดสมาชิก ซึ่งผู้เสียหายเห็นว่าขัดต่อข้อบังคับจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ให้แจ้งเป็นหนังสือพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่อสถานีหรือผู้ผลิตรายการนั้นโดยตรงเสียก่อน เพื่อให้สถานีหรือรายการนั้นดำเนินการบรรเทาความเสียหายตามควรแก่กรณี

๒.๔.๓ ความรับผิดชอบทางจริยธรรม

หลังจากที่ได้พิจารณาเรื่องร้องเรียน คณะกรรมการควบคุมจริยธรรมขององค์กร ต้องมีการลงโทษ ตักเตือน หรือมาตรการอื่นๆ เพื่อปกป้อง คุ้มครองเยียวยาผู้เสียหายจากการกระทำของสื่อ ซึ่งคณะกรรมการอาจมีแนวทางดังนี้^{๓๑}

- (๑) แจ้งเป็นหนังสือให้สถานีหรือผู้ผลิตรายการที่ถูกร้องเรียน เผยแพร่ข้อความ เสียงหรือภาพตามที่ผู้ร้องเรียนหรือได้รับความเสียหายต้องการในระยะเวลาและช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยไม่ชักช้า

^{๓๑} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนที่ ๗๘ ก/หน้า ๑/๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๓.

(๒) ในกรณีผู้ประพาศติผิดเป็นผู้ประกอบวิชาชีพให้ส่งคำวินิจฉัยไปยังต้นสังกัดของผู้
นั้น เพื่อดำเนินการลงโทษ แล้วแจ้งผลให้องค์กรกำกับดูแลรับทราบโดยเร็ว

(๓) ในกรณีที่เห็นสมควรองค์กรกำกับดูแล อาจตักเตือนหรือตำหนิ และเผยแพร่คำ
วินิฉินัยนั้นต่อสาธารณะด้วยก็ได้

๒.๔.๔ หลักเกณฑ์ของกระบวนการรับเรื่องร้องทุกข์

ประกอบไปด้วย เรื่องร้องเรียนแก้ไขปรับปรุง กระบวนการพิจารณาข้อร้องเรียน ข้อ
พิพาทระหว่างสมาชิก กระบวนการพิจารณาที่เป็นอิสระ และกระบวนการลงโทษ ตามสภาพอำนาจ
บังคับโทษแก่สมาชิกองค์กรสภาพบังคับ

๒.๔.๕ คณะกรรมการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียน

จากประชาชนต้องพิจารณาตรวจสอบเรื่องร้องเรียนดังกล่าวอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง
และเป็นธรรม

กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการจะต้องครอบคลุมถึงวิธีการแก้ไขหรือเยียวยาใน
กรณีที่มีการผลิตรายการที่ขัดต่อข้อบังคับด้านจริยธรรมของวิชาชีพ รวมทั้งมีวิธีการแก้ไขข้อความที่
เป็นเท็จ สิทธิการโต้แย้ง และการขอภัยในกรณีที่เกิดความผิดพลาด

คณะกรรมการจะต้องถือว่า การร้องเรียนตามกระบวนการของประชาชน จะไม่ถือเป็น
การลิดรอนสิทธิของประชาชนในการที่จะใช้ช่องทางอื่นตามกฎหมายเพื่อแก้ไขหรือเยียวยาต่อกรณีที่มี
การร้องเรียนนั้น ในกรณีที่มีข้อร้องเรียน หรืออยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาข้อพิพาทร้องทุกข์
องค์กรกำกับดูแลกันเองทางวิชาชีพ ต้องกำหนดให้องค์กรสื่อที่ถูกร้องเรียนนั้นจัดเก็บบันทึกต้นฉบับ
ของรายการนั้นไว้จนกว่ากรณีนั้นจะได้รับการพิจารณาจนเสร็จสิ้น^{๓๒}

๒.๔.๖ ประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกันเองขององค์กรกำกับดูแลกันเองทาง วิชาชีพ
การกำกับดูแลทางวิชาชีพประกอบด้วย ๔ เรื่องคือ

(๑) อำนาจเด็ดขาดในการให้คุณให้โทษแก่สมาชิกและการบังคับใช้มาตรฐาน
จริยธรรมที่ขาดประสิทธิภาพ

(๒) องค์กรวิชาชีพ ต้องดูแลไม่ให้ขาดงบประมาณในการขับเคลื่อนกลไกการกำกับ
ดูแลกันเอง

(๓) องค์กรวิชาชีพต้องควบคุมปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกขององค์กรวิชาชีพที่มีความ
เป็นตัวของตัวเองสูง ไม่ยอมรับฟังซึ่งกันและกัน ให้คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรมและความรับผิดชอบ
ของสังคมมากกว่าผลประโยชน์ขององค์กร

^{๓๒} สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
(กสทช.).คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์,(กรุงเทพมหานคร:โรง
พิมพ์สำนักคณะกรรมการสื่อสาร), ๒๕๕๗.

(๔) องค์กรวิชาชีพต้องส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองและสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรม

๒.๔.๗ หลักการจริยธรรมทั่วไปในวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์

การประกอบวิชาชีพสื่อในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องยึดมั่นหลักการจริยธรรมสื่อ เพื่อรักษาไว้ซึ่งเกียรติยศ ศักดิ์ศรีของคณาจารย์ เพื่อประโยชน์แห่งสังคมและประชาชน ผู้บริโภคสื่อและความสงบสุขของสังคม^{๓๓}

จากพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นและกำหนดการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๗ (๑๘) ประกอบกับพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๙ กำหนดให้ กสทช. มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นองค์กรในรูปแบบต่างๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพและวิชาชีพ ตลอดจนควบคุมการประกอบอาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม และการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมควรคำนึงถึงเรื่องการได้รับข้อมูลข่าวสารสาธารณะของประชาชนและการคุ้มครองผู้บริโภคจากการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพขององค์กร

๒.๔.๘ หลักการทางจริยธรรมขององค์กรกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

องค์กรในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ คือ หน่วยงาน บริษัท องค์กร สถาบัน ที่ดำเนินกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะ และมีส่วนรับผิดชอบกับสังคมอย่างมาก เพื่อให้การบริหารงานให้องค์กรสื่ออื่นๆ เป็นไปอย่างมีคุณธรรมและประสิทธิภาพ องค์กรในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ควรยึดถือหลักการจริยธรรม ๘ ข้อ ดังนี้^{๓๔}

๑) หลักผลประโยชน์สาธารณะองค์กรต้องตระหนักถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญด้วยการนำเสนอข่าว เรื่องราวหรือประเด็นข้อถกเถียงที่กำลังอยู่ในความสนใจของประชาชน หรือที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนส่วนใหญ่ในสังคม เช่น อาชญากรรม การทุจริตคอร์รัปชัน การใช้อำนาจในทางมิชอบ พฤติกรรมของบุคลากรภาครัฐที่ละเลยต่อหน้าที่จนทำให้ประชาชนเสียประโยชน์ การทุจริต การค้ามนุษย์ ฯลฯ ไม่ควรให้ผลประโยชน์ขององค์กรขัดแย้งกับผลประโยชน์สาธารณะ พึงตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

๒) หลักความเป็นอิสระ องค์กรต้องดำเนินงานบริหารองค์กรสื่ออย่างไม่ตกเป็นเครื่องมือ หรือกลุ่มกดดันทางการเมืองใดๆ มียอมให้อำนาจทุนเข้ามาครอบงำความอิสระขององค์กรในการนำเสนอข่าวสารข้อมูลที่ประชาชนควรรับรู้

^{๓๓} สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.), คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลตนเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักคณะกรรมการสื่อสาร), ๒๕๕๗.

^{๓๔} อ้างแล้ว, หน้า ๓๔.

๓) หลักสิทธิมนุษยชน องค์กรต้องให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารที่อยู่บนหลักสิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียมตามสิทธิขั้นพื้นฐาน เห็นความสำคัญของความแตกต่างหลากหลายของผู้คน ไม่เหยียดหยาม แบ่งแยก หรือเลือกปฏิบัติ เพราะความแตกต่างในด้านเชื้อชาติ อายุ ภาษา วัฒนธรรม เพศ ความพิการ สุขภาพ ฐานะทางการเงิน ศาสนา การศึกษา และความคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

๔) หลักความสุจริต ซื่อสัตย์ องค์กรต้องไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลหรือผลประโยชน์ที่มีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริต

๕) หลักความโปร่งใส องค์กรต้องดำเนินกิจการอย่างถูกกฎหมาย ซื่อสัตย์ ทั้งในระดับนโยบายขององค์กรและการปฏิบัติงาน

๖) หลักการยอมรับการตรวจสอบ องค์กรต้องยอมรับกระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริงในการปฏิบัติงานสื่อ ทั้งจากภายในองค์กร และภายนอกองค์กร

๗) หลักธรรมาภิบาล องค์กรต้องยึดถือการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน ทั้งในการบริหารจัดการองค์กร การผลิตและเผยแพร่รายการ และการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

๘) หลักความคุ้มค่า องค์กรต้องยึดถือการใช้ทรัพยากรเพื่อการดำเนินกิจการอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและคุ้มค่ากับงบประมาณในการดำเนินงาน

๒.๔.๙ หลักการจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์

ผู้ประกอบวิชาชีพ หมายถึง ผู้ได้รับใบอนุญาต ผู้บริหาร กรรมการ เจ้าของสื่อ ผู้ประกอบกิจการ พนักงาน ผู้ปฏิบัติงานในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยหลักการ ๑๔ ข้อ ดังต่อไปนี้^{๓๕}

๑) จริยธรรม ผู้ประกอบวิชาชีพต้องประกอบวิชาชีพด้วยสุจริต บริสุทธ์ ยึดกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ เป็นแนวทางเกียรติภูมิศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

๒) ความเป็นอิสระ ผู้ประกอบวิชาชีพต้องปฏิบัติงานอย่างมีความเป็นอิสระทางวิชาชีพโดยไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลทางการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ใด ต้องไม่ละเว้นการนำเสนอข่าว รายงาน ผลิตรายการในเนื้อหาหรือเรื่องราวที่สาธารณชนต้องรับรู้ สมควรได้รับรู้ แม้การนำเสนออาจส่งผลกระทบต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องก็ตาม

๓) สิทธิมนุษยชน ผู้ประกอบวิชาชีพต้องเคารพสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เห็นคุณค่าและความสำคัญในความแตกต่างหลากหลายของมนุษย์ ไม่เหยียดหยาม ไม่แบ่งแยก

^{๓๕} สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.), คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลตนเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, เขตพญาไท: กรุงเทพมหานคร ๒๕๕๙, หน้า ๕๖-๕๘.

ไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษาเพศสภาพ เพศวิถี อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

๔) ความทั่วถึง ผู้ประกอบวิชาชีพต้องคำนึงถึงประชาชนคนส่วนมาก เพื่อให้ประชาชนส่วนมากได้เข้าถึงบริการของสื่อ และเพื่อประโยชน์ของสื่อที่ถูกใช้ประโยชน์ด้วยประชาชนจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งแยกชนชั้นทางสังคมหรือรายได้

๕) หลักความเท่าเทียม ผู้ประกอบวิชาชีพต้องคำนึงถึงความเสมอภาคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ชนบททางไกล คนพิการที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงสื่อวิทยุและโทรทัศน์ กลุ่มเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น โดยไม่เลือกปฏิบัติต่อประชาชนที่มีความแตกต่างทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

๖) ความหลากหลาย ผู้ประกอบวิชาชีพต้องคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทัศนคติ รสนิยม พื้นที่ ภูมิสำเนา เชื้อชาติ ในการนำเสนอข่าวสาร สาระ บันเทิง ทั้งในแง่เนื้อหา รายการและกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน ควรมีการส่งเสริมกลุ่มผู้ผลิตอิสระขนาดเล็ก กระจายตัวไม่ผูกขาด เพื่อเป็นทางเลือกในการนำเสนอรายการวิทยุและโทรทัศน์ที่ตอบสนองความสนใจที่หลากหลายในสังคม

๗) การพัฒนา ผู้ประกอบวิชาชีพต้องพัฒนาระดับคุณภาพของวิชาชีพทั้งในแง่ของการผลิตและนำเสนอรายการ ให้ความสำคัญกับการวิจัยและการพัฒนายารายการและกลุ่มผู้ชมผู้ฟัง ให้ความสำคัญกับการรับฟังเสียงสะท้อนจากผู้บริโภคสื่อ ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนดูคนฟังอย่างกว้างขวาง

๘) หลักพื้นที่สาธารณะ ผู้ประกอบวิชาชีพต้องส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชนทุกกลุ่ม เปิดพื้นที่ให้มีการวิพากษ์ทางความคิดอย่างสร้างสรรค์

๙) หลักความถูกต้องเที่ยงตรง ผู้ประกอบวิชาชีพต้องนำเสนอหรือเป็นสื่อกลางของข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรงต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ไม่บิดเบือนแต่งเติม มีการจำแนกให้ผู้รับสารเข้าใจว่าเป็นรายการข่าวที่ประกอบด้วยข้อเท็จจริงหรือเป็นรายการที่ประกอบด้วยความคิดเห็นส่วนตัวของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อ

๑๐) วัตถุวิสัย ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างเที่ยงตรง ต่อสถานะเหตุการณ์ตามข้อเท็จจริง โดยเฉพาะในรายงานข่าวและสถานการณ์ปัจจุบัน ต้องไม่แสดงหรือสอดแทรกความคิดเห็นของตนเองลงไปในการรายงานข่าว ต้องตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลก่อนนำเสนอ

๑๑) หลักความไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ผู้ประกอบวิชาชีพต้องเสนอรายงานข่าว เหตุการณ์ปัจจุบัน หรือรายการทั่วไป โดยเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคม อย่างตรงไปตรงมา

ตามสภาพข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ ไม่อคติ เอนเอียง ไม่ใส่ร้ายป้ายสี หรือยั่วให้เกิดความเกลียดชังระหว่างกัน

๑๒) ความสมดุล เป็นธรรม ผู้ประกอบวิชาชีพต้องให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่ถูกพาดพิง กล่าวหา หรือมีส่วนได้เสียในเรื่องรานั้น ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้แหล่งข่าวในการชี้แจงหรือปฏิเสธ และอภิปรายโต้เถียงบนฐานของข้อมูล ความจริง และเหตุผลโดยเสมอหน้ากันบนหลักการประชาธิปไตย

๑๓) ผลประโยชน์สาธารณะ ผู้ประกอบวิชาชีพ ต้องนึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและสังคมเป็นสำคัญ ไม่ว่าผู้ประกอบวิชาชีพจะถือใบอนุญาตประกอบกิจการเพื่อบริการธุรกิจ บริการชุมชน หรือบริการสาธารณะ ไม่ควรให้ผลประโยชน์ส่วนตัวหรือขององค์กรสำคัญสูงสุดเหนือผลประโยชน์สาธารณะ โดยเฉพาะในกรณีสถานการณ์วิกฤต เหตุการณ์ความไม่สงบ จลาจล สงคราม หรือความแตกแยกของผู้คนในสังคม ควรยึดถือประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญสูงสุด

๑๔) เกียรติยศ ศักดิ์ศรี ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ประพฤติปฏิบัติใดๆ อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติ ศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ต้องไม่อดอ้างหรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่ เพื่อเรียกร้องสิทธิหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ไม่ชอบธรรม ต้องละเว้นการรับอามิสสินจ้างอันมีค่า หรือผลประโยชน์ใดๆ เพื่อให้การกระทำหรือไม่กระทำใดอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน

๒.๔.๑๐ หลักจริยธรรมและแนวปฏิบัติตนขององค์กรเพื่อความถูกต้องและเป็นมาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์

แนวทางปฏิบัติตนของผู้ปฏิบัติงานด้านกระจายเสียงและโทรทัศน์นี้ เป็นแนวทางการปฏิบัติงานของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์ ได้แก่ ผู้รับสัมปทาน ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ ผู้บริหารสถานี ผู้อำนวยการสถานี ผู้ผลิตเนื้อหารายการ ผู้ให้บริการช่องรายการ ผู้รวบรวมช่องรายการ ผู้ประกอบธุรกิจโฆษณา ผู้ประกอบกิจการ ผู้ให้บริการลูกค้า ผู้ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกและให้หมายความรวมถึงผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการผลิตและออกอากาศรายการผ่านกิจการวิทยุหรือกิจการโทรทัศน์ เช่น ผู้จัดการรายการ ผู้ดำเนินรายการ พิธีกร โฆษก ผู้ประกาศ นักแสดง นักร้อง ผู้ผลิต ผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่เทคนิค และบุคลากรที่ทำหน้าที่ต่างๆ ในกิจการแพร่ภาพและกระจายเสียง^{๓๖}

(๑) องค์กรวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชนในระดับต่างๆ เช่น สภาวิชาชีพสถาบัน สมาคม ชมรม หรือกลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านกระจายเสียงและโทรทัศน์ พึงมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองและสมาชิกภายในองค์กรสามารถนำแนวปฏิบัติฉบับ

^{๓๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๖-๕๘.

นี้ไปเป็นแนวทางมาตรฐานในการปฏิบัติตนเพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน ประสิทธิภาพของรายการ และการเผยแพร่ผลงาน

(๒) หลักการสำคัญและจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์ พึงคำนึงถึงการคุ้มครองการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะของประชาชน และการคุ้มครองผู้บริโภคจากการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพ

(๓) ผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์ พึงมีเสรีภาพในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง เหมาะสม มีความสมดุลและเป็นธรรม มีความเป็นอิสระ โดยรับผิดชอบต่อประโยชน์สาธารณะรวมทั้งซื่อสัตย์ต่อหลักวิชาชีพ และปฏิบัติตนภายใต้กรอบแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๔) ผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์ พึงยึดถือตามแนวทางปฏิบัติที่ได้กำหนดไว้ เพื่อธำรงไว้ซึ่งมาตรฐานจรรยาบรรณและจริยธรรม และพันธกิจในการประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์บนพื้นฐานของการนำเสนอทั้งสาระประโยชน์ และสาระบันเทิงในการสนับสนุนสังคมให้มีคุณภาพควบคู่คุณธรรม

(๕) ผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์ พึงละเว้นการกระทำอันอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่องค์กรวิชาชีพ ผู้รับใบอนุญาต ผู้ประกอบกิจการ หรือนักวิชาชีพสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

๒.๔.๑๑ จริยธรรมขั้นพื้นฐานและแนวปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์

โดยที่เจ้าของ ผู้ประกอบการ ผู้รับใบอนุญาต ผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้ผลิตรายการในกิจการวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ในฐานะวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งสมควรมีการกำกับดูแลกันเองทางวิชาชีพในลักษณะองค์กรอิสระ ทำหน้าที่ควบคุมกันเอง เพื่อส่งเสริมเสรีภาพ ความรับผิดชอบ สถานภาพผู้ประกอบวิชาชีพในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนสิทธิการใช้สื่อมวลชน เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพจึงพึงตระหนักถึงกรอบจรรยาบรรณ และจริยธรรม เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์จะต้องธำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณและจริยธรรมซึ่งเป็นหลักประกันว่า ผู้ประกอบวิชาชีพจะธำรงไว้ซึ่งเกียรติ ศักดิ์ศรีและความรับผิดชอบ จึงกำหนดให้มีหลักการจริยธรรมขั้นพื้นฐานในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์อย่างน้อย ๘ หลักการ ดังนี้^{๓๗}

๑) ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเที่ยงตรง ครบถ้วน สมดุล และเป็นธรรม

๒) สิทธิมนุษยชน สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัว เกียรติยศชื่อเสียง ข้อมูล

ส่วนตัว

^{๓๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๗.

- ๓) ความอิสระทางวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อสังคม ผลกระทบต่อผู้บริโภค
 - ๔) เคารพในสิทธิและทรัพย์สินทางปัญญา
 - ๕) ส่งเสริมการทำงานบำารุงศิลปะและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ
- เพื่อสร้างสรรค์สังคม ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๖) ปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยงและเด็กที่ปรากฏในสื่อ
 - ๗) การให้พื้นที่สาธารณะ ข่าวสารสาธารณะ ในเหตุการณ์สาธารณะที่สำคัญ
 - ๘) การสื่อสารที่สร้างความเกลียดชัง

๒.๔.๑๒ การสื่อสารที่สร้างความเกลียดชัง

การสื่อสารที่สร้างความเกลียดชัง (Hated communication) หรือ วาจาแห่งความเกลียดชัง คือ ปัญหาหนึ่งที่สื่อมวลชนอาจเผลอมีส่วนในการสร้างความแตกแยกของผู้คนในสังคม โดยเฉพาะในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ชาติพันธุ์ ศาสนา เพศ หรือความคิด ความเชื่อของกลุ่มต่างๆ ซึ่งนำไปสู่การแบ่งแยก การแตกแยก หรือการปฏิเสธการมีอยู่ของผู้อื่น และอาจนำไปสู่การสร้างความเกลียดชังของผู้คนในชาติจนนำไปสู่ความรุนแรงขึ้นจนอาจถึงสงคราม หรือการฆ่าฟันกันได้

การสื่อสารที่สร้างความเกลียดชัง คือ การแสดงออกต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยมีฐานอคติเกี่ยวกับ เชื้อชาติ ชนชั้น ความผิดเพี้ยนทางเพศ สถานที่เกิด อุดมการณ์ทางการเมืองกลุ่มวัฒนธรรม ศาสนา หรือคุณลักษณะอื่นใดที่นำไปสู่การแบ่งแยกได้ เนื้อหาที่ถือว่าเป็นวาจาแห่งความเกลียดชังคือ

- ๑) การด่า บริภาษ ด้วยการใชภาษาหยาบคาย รุนแรง ดูถูกเหยียดหยาม
- ๒) การสร้างความเข้าใจผิด การโน้มน้าวชักจูงให้เชื่อถ้อยด้วยข้อมูลผิด หรืออคติส่วนตัว
- ๓) การนิยามคนอื่น ในเชิงลดคุณค่า ทำให้มีความหมายเชิงลบ กลายเป็นตัวตลก ถดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น
- ๔) การสื่อสารที่สร้างความรู้สึกรังเกียจแบ่งฝักแบ่งฝ่าย แบ่งพวกเขาพวกเราแยกออกชัดเจน ไม่ใช่พวกเดียวกัน
- ๕) การสื่อความหมายปฏิเสธการอยู่ร่วมกัน การกีดกันออกจากสังคม
- ๖) การตีตราประทับภาพเหมารวมตายตัวในเชิงลบ
- ๗) การยุยงปลุกปั่น ปลุกระดมให้ผู้อื่นร่วมเกลียดชัง สนับสนุนให้ใช้ความรุนแรงกับผู้ที่เห็นต่าง
- ๘) การระดมกำลังไล่ล่า ชุ่คุกคาม การลงทัณฑ์ทางสังคม รุมประณามอย่างรุนแรงด้วยกลุ่มบุคคล การเนรเทศ หรือนำไปสู่การประกาศเช่นฆ่า

ส่วนแนวปฏิบัติเพื่อสร้างความสร้างความไม่เกลียดชัง

๑) นักข่าว พิธีกร ผู้ดำเนินรายการ ใช้ภาษาสุภาพและเหมาะสมในการนำเสนอข่าวหรือรายงานเกี่ยวกับข่าว ต้องไม่แสดงความเห็นต่อท้ายข่าว และหลีกเลี่ยงสัมภาษณ์แหล่งข่าว และการให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาในรายการ โดยวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อสารสร้างความเกลียดชังในรายการข่าวหรือเพื่อสร้างความเข้าใจผิด และยั่วยุให้เกิดความเกลียดชังต่อกลุ่มเป้าหมาย

ตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร คัดกรอง ไม่นำเสนอภาพและเสียงที่สื่อไปทางยุยงปลุกปั่นบุคคลหรือคณะบุคคลให้กระทำความผิดกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นๆ^{๓๘}

๒) หากข่าวสารนั้นๆ มีแง่มุมที่ลุ่มเสี่ยงต่อการสร้างความขัดแย้ง ความรุนแรงความแตกแยก หรือสร้างความกระด้างกระเดื่องให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ควรหาหรือกับกองบรรณาธิการก่อน เพื่อหาแง่มุมที่สามารถนำเสนอได้อย่างตรงไปตรงมา โดยไม่เป็นการสร้างความยุยงแตกแยกในสังคม โดยที่ไม่จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับความเร็ว หรือเป็นเพราะได้ข้อมูลชุดนี้มาเพียงสถานีตนเองเท่านั้น

๓) ไม่นำเสนอเนื้อหาข่าวสารอันเป็นการเหมารวมปลุกเร้า พุดโดยให้ร้ายและสร้างความเกลียดชังให้แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดๆ บนฐานของชาติพันธุ์ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศสภาพ ความพิการทางเพศ ศาสนา วัฒนธรรม อุดมการณ์ทางการเมือง อายุ ความพิการทางร่างกาย หรือทางสติปัญญา

๔) ผู้ดำเนินรายการสนทนาทางการเมือง/การสัมภาษณ์ ต้องไม่ใช้ภาษาที่มีลักษณะการประณาม บริภาษ ก่นด่า ช่มชู้ หรือปฏิเสธการอยู่ร่วมกันของผู้คนในสังคม และควรบอกกับผู้ร่วมรายการสนทนาว่าจะขอไม่ให้ใช้ภาษาดังกล่าว หากผู้ร่วมสนทนาไม่ให้ความร่วมมือก็จะขออนุญาตปฏิเสธการสัมภาษณ์ สนทนา

๕) ในสถานการณ์ขัดแย้งทางการเมือง สังคม วัฒนธรรมที่รุนแรง ตระหนักว่าการนำเสนอข่าวสารที่ไม่รอบคอบจากข้อมูลข่าวสารบางอย่าง แม้จะเป็นข้อเท็จจริงแต่ก็ควรคำนึงถึงผลกระทบของการทำให้สังคมมีความขัดแย้งรุนแรงมากขึ้นโดยไม่จำเป็น

๖) พึงตระหนักว่าการใช้ความรู้สึกรักชาติในการโน้มน้าวใจผู้คนในประเทศ บางครั้งอาจจะนำมาซึ่งการแบ่งแยก ฉะนั้นต้องระมัดระวังการปลุกเร้าอารมณ์ความรู้สึกรักชาติของผู้คนในประเทศผ่านข้อมูลข่าวสารต่างๆ

๗) ผู้สื่อข่าวใช้ภาษาเรียกชื่อกลุ่มขัดแย้งต่างๆอย่างตรงไปตรงมาตามทีแต่ละกลุ่มเรียกชื่อตนเอง ไม่ตัดสิน เช่น กลุ่มผู้ต่อต้าน กลุ่มผู้ก่อการร้าย กลุ่มผู้ใช้ความรุนแรง ควรรับผิดชอบภาษาและการเรียกขานในรายงานของตนเอง ซึ่งอันนี้รวมถึงการรายงานคำพูดและการเรียกขานของแหล่งข่าวด้วย ถ้าผู้ให้สัมภาษณ์ใช้คำพูดที่แสดงความเกลียดชังในการให้สัมภาษณ์นั้น ผู้สื่อข่าวต้องคิดอย่างรอบคอบว่าจะใช้คำพูดเหล่านั้นอย่างไร หรือจะใช้หรือไม่ ในข่าวของตน

^{๓๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๗.

๘) พึงตระหนักถึงความเป็นธรรมและสมดุล เข้าใจว่าการรายงานข่าวที่เป็นธรรมนั้น และสมดุลไม่ใช่การให้เวลาหรือความสนใจแก่ฝ่าย ก และฝ่าย ข เท่าๆ กันเท่านั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือกลุ่มต่างๆ ยังจะต้องได้รับโอกาสอย่างสมเหตุสมผลในการอธิบายถึงจุดยืนและแนวทางของตน รวมทั้งตอบเสียงวิจารณ์ด้วย

๙) กองบรรณาธิการข่าว หัวหน้าข่าว ควรกันให้นักข่าวที่มีส่วนได้เสียกับความขัดแย้งทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม ชนิตพันธ์อื่นๆ ออก เมื่อพบว่าเนื้อหาการรายงานข่าว ข้อมูลของข่าว ก่อนหน้านั้นมีการสอดแทรกอคติ ความคิดเห็นชี้้นำ หรือแสดงความเกลียดชังลงไปในการรายงานข่าวทันที

๒.๕ รูปแบบและแนวทางการกำกับดูแลกันเองของผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์

องค์กรสื่อ เจ้าของสื่อ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อ ต้องมีความตระหนักในการกำกับดูแลกันเองทางวิชาชีพ ด้วยเป็นหลักประกันว่าเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของสื่อ นั้น จะได้รับการพิทักษ์ปกป้องก็ด้วยความรับผิดชอบของสื่อต่อสังคมสาธารณะ ดังนั้น การกำกับกันเองทางจริยธรรม มาตรฐานวิชาชีพจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้ประกอบการสื่อแน่ใจได้ว่าตนเองและเพื่อนร่วมสมาชิกวิชาชีพ จะพึงยึดถือกฎ ระเบียบ ข้อบังคับตามมาตรฐานวิชาชีพเพื่อดำรงไว้ซึ่งเกียรติยศ และศักดิ์ศรี ตลอดจนคุณภาพของข้อมูล ข่าวสารที่มีคุณภาพที่ประชาชนพึงได้รับ^{๓๙}

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๒๗ (๑๘) ประกอบกับพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๙ กำหนดให้ กสทช.มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นองค์กรในรูปแบบต่างๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพและวิชาชีพ ตลอดจนควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม และการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมควรคำนึงถึงเรื่องการได้รับข้อมูลข่าวสารสาธารณะของประชาชนและการคุ้มครองผู้บริโภคจากการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพขององค์กร ทั้งนี้การควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพขององค์กรดังกล่าว จำเป็นต้องให้แต่ละองค์กรจัดตั้งคณะกรรมการการควบคุมจริยธรรมขึ้นโดยเน้นให้มีองค์ประกอบและควรคำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพ นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกด้วย

^{๓๙} สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.).คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์,(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คณะกรรมการสื่อสาร ๒๕๕๗), หน้า ๕๖-๕๘.

“การกำกับดูแลตัวเอง” (Self-Regulation) หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อวิทยุโทรทัศน์มีการรวมกลุ่มระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแล มาตรฐานวิชาชีพ มีข้อกำหนดรับเรื่องราวร้องเรียน บทบัญญัติการลงโทษ การตักเตือน การออกแนวปฏิบัติ มาตรฐานทางวิชาชีพเพื่อควบคุมทางจริยธรรมจรรยาบรรณระหว่างกัน

การควบคุมกันเองนี้ สื่อมวลชนจะสร้างกลไกความร่วมมือแบบสมัครใจ และมีข้อผูกพันระหว่างกันของสมาชิกในรูปแบบของสมาคม ชมรม มูลนิธิ สภาวิชาชีพ สมาพันธ์ ฯลฯ เพื่อเป็นกลุ่มเฉพาะ มีการจัดตั้งองค์กร จัดตั้งคณะกรรมการสมาคม จัดตั้งคณะกรรมการกำกับกันเอง/ควบคุมด้านจริยธรรม คณะกรรมการรับและพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์ โดยยึดถือกรอบมาตรฐานทางวิชาชีพตามแต่ละลักษณะของตน โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการดำรงตามแนวทางจริยธรรม และการลงโทษตักเตือนสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม

๒.๕.๑ รูปแบบการกำกับดูแลกันเองของผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์ อาจเลือกการรวมกลุ่มเป็น ๕ แนวทาง คือ^{๔๐}

- ๑) ตามรูปแบบ ประเภทของการประกอบกิจการ บริการสาธารณะ ธุรกิจ หรือชุมชน
- ๒) ตามรูปแบบประเภทเนื้อหาสื่อ เช่น กลุ่มผู้ประกอบการรายงานข่าว รายการบันเทิง
- ๓) ตามขอบเขตพื้นที่ เช่น ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับชุมชน
- ๔) ตามรูปแบบของผู้ประกอบวิชาชีพ เช่น กลุ่มผู้รับอนุญาต กลุ่มผู้ให้บริการ กลุ่มผู้ผลิตเนื้อหา กลุ่มวิชาชีพข่าว กลุ่มวิชาชีพรายการบันเทิง
- ๕) ตามกลุ่มลักษณะเฉพาะ เช่นกลุ่มผู้ผลิตรายการเด็กและเยาวชน กลุ่มดารานักแสดง กลุ่มนักพากย์ กลุ่มผู้ผลิตรายการสำหรับผู้พิการ เป็นต้น

๒.๕.๒ ธรรมนูญ คือ ประกาศหลักการการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพ อาจประกอบด้วยที่มาความสำคัญ จุดเริ่มต้นของการรวมกลุ่ม เจตจำนง เป้าหมายในการรวมกลุ่ม และการนิยามว่าสมาชิกตั้งต้นการรวมกลุ่มประกอบไปด้วยบุคคลใด องค์กรสื่อใด กลุ่มบุคคลใด ในขอบเขตพื้นที่ใดและรูปแบบ หรือชื่อขององค์กรที่รวมกลุ่มกันนั้นคือใคร

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการเขียนหลักเกณฑ์การกำกับควบคุมกันเอง

- ๑) การกำหนดอำนาจและหน้าที่ขององค์กรในการกำกับควบคุมกันเอง
- ๒) กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก และผู้ประกอบวิชาชีพในสังกัดสมาชิกให้เป็นไปตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพและข้อบังคับหรือระเบียบปฏิบัติอื่น
- ๓) รายได้ขององค์กร

^{๔๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๔.

๔) สมาชิก การกำหนดรูปแบบของสมาชิก เช่น (๑) สมาชิกก่อตั้ง (๒) สมาชิกสามัญ หน้าที่ของสมาชิก หรือการพ้นสภาพของสมาชิก

๒.๕.๓ จัดตั้งคณะกรรมการองค์กรกำกับดูแลกันเอง โดยระบุที่มาและองค์ประกอบของกรรมการ สัดส่วนของกรรมการ คุณสมบัติของประธานกรรมการ รองกรรมการ เลขานุการ กรรมการ และกรรมการอื่นๆ คณะกรรมการนี้ อาจกำหนดรายละเอียด

- (๑) วาระกำหนดของกรรมการ
- (๒) กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ
- (๓) กรณีที่มีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ
- (๔) กำหนดวาระการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อย
- (๕) การมอบหมายให้บุคคลอื่นประชุมแทนจะกระทำไม่ได้
- (๖) การเรียกประชุมโดยเร่งด่วน สมควร
- (๗) สัดส่วนการประชุมของคณะกรรมการ
- (๘) การลงมติที่ประชุมคณะกรรมการ

๒.๕.๔ กำหนดอำนาจของคณะกรรมการ คือ ขอบข่ายภาระหน้าที่ของกรรมการในการบริหารกิจการ การพิจารณาการเป็นสมาชิก การแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาหรือช่วยทำกิจการหรือพิจารณาเรื่องที่ได้รับมอบหมายตามวัตถุประสงค์ขององค์กรกำกับดูแลกันเอง

กรรมการต้องออกข้อบังคับองค์การวิชาชีพและข้อบังคับอื่น ตามที่กำหนดในธรรมนูญนี้ รวมทั้งข้อบังคับตามที่คณะกรรมการกำหนดและกรรมการต้องพิจารณาและวินิจฉัยปัญหาและข้อขัดแย้งหรือปัญหาใดที่มีได้ตราไว้ในธรรมนูญนี้หรือปัญหาการบังคับใช้ธรรมนูญนี้ คำวินิจฉัยดังกล่าวให้เป็นที่สุด

๒.๕.๕ กรอบมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพ ผู้ประกอบกิจการการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ต้องกำหนดให้มีกรอบมาตรฐานทางจริยธรรมในวิชาชีพของตน แนวปฏิบัติ ตลอดจนระเบียบข้อบังคับการเป็นสมาชิก

กรอบมาตรฐานทางจริยธรรม อาจเรียกว่า หลักจริยธรรม ข้อบังคับจริยธรรม หรือมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพ ซึ่งจะเป็นกรอบแนวทางการดำรงเอาไว้ซึ่ง เกียรติยศ ศักดิ์ศรี และความรับผิดชอบต่อวิชาชีพตนและสังคม ข้อบังคับด้านจริยธรรมของวิชาชีพอย่างน้อยต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระในเรื่อง

- ๑) มาตรฐานและจริยธรรมด้านวิชาชีพข่าว
- ๒) การปกป้องสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- ๓) การปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยง
- ๔) การโฆษณาเกินจริง ผิดกฎหมาย ขาดจริยธรรม ละเมิดสิทธิผู้บริโภค
- ๕) การปกป้องคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัว

๖) การไม่ละเมิดลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางการค้า

๗) การไม่สื่อสารด้วยความเกลียดชัง

๒.๕.๖ ข้อบังคับจริยธรรมในขั้นต้น คณะกรรมการกำกับดูแลตนเองทางวิชาชีพต้องประชุมกำหนดคณะทำงาน เพื่อยกร่างข้อบังคับจริยธรรมเพื่อใช้ในการกำกับสมาชิก ซึ่งอาจประกอบด้วย หลักการทั่วไป ข้อบังคับการเป็นสมาชิก หลักการวิชาชีพนั้น ๆ แนวปฏิบัติที่สำคัญและหลักเกณฑ์การรับเรื่องราวร้องทุกข์ การพิจารณาข้อร้องเรียน และมาตรการลงโทษทางจริยธรรมต่อสมาชิก

รายละเอียดข้อบังคับจริยธรรมต้องจัดทำขึ้นมาเพื่อใช้เป็นมาตรฐานกลางสำหรับการปฏิบัติงานในวิชาชีพนั้นๆ ซึ่งคณะกรรมการต้องเขียนให้มีความสอดคล้อง ยึดมั่นตามกรอบจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยคำนึงถึงเกียรติยศ ศักดิ์ศรี และความรับผิดชอบต่อสังคม

๒.๕.๗ การพิจารณารับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนในการกำกับดูแลตนเอง คณะกรรมการต้องจัดให้มีกลไกรับเรื่องราวร้องเรียนจากผู้ได้รับความเสียหายจากข้อความ เสียงหรือภาพที่ปรากฏในรายการ ที่ผลิตโดยสมาชิกหรือจากพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ที่สังกัดสมาชิก ซึ่งผู้เสียหายเห็นว่าขัดต่อข้อบังคับจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ให้แจ้งเป็นหนังสือพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่อสถานีหรือผู้ผลิตรายการนั้นโดยตรงเสียก่อน เพื่อให้สถานีหรือรายการนั้นดำเนินการบรรเทาความเสียหายตามควรแก่กรณี

๒.๕.๘ ความรับผิดชอบทางจริยธรรม หลังจากที่ได้พิจารณาเรื่องร้องเรียน คณะกรรมการควบคุมจริยธรรมขององค์กร ต้องมีการลงโทษ ตักเตือน หรือมาตรการอื่นๆ เพื่อปกป้อง ค้ำครอง เยียวยาผู้เสียหายจากการกระทำของสื่อ ซึ่งคณะกรรมการอาจมีแนวทางดังนี้

(๑) แจ้งเป็นหนังสือให้สถานีหรือผู้ผลิตรายการที่ถูกร้องเรียน เผยแพร่ข้อความ เสียงหรือภาพตามที่ผู้ร้องเรียนหรือได้รับความเสียหายต้องการในระยะเวลาและช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยไม่ชักช้า

(๒) ในกรณีผู้ประพฤติดิตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพให้ส่งคำวินิจฉัยไปยังต้นสังกัดของผู้นั้น เพื่อดำเนินการลงโทษ แล้วแจ้งผลให้องค์กรกำกับดูแลรับทราบโดยเร็ว

(๓) ในกรณีที่เห็นสมควรองค์กรกำกับดูแล อาจตักเตือนหรือตำหนิ และเผยแพร่คำวินิจฉัยนั้นต่อสาธารณะด้วยกันก็ได้

๒.๕.๙ หลักเกณฑ์ของกระบวนการรับเรื่องราวร้องทุกข์ ประกอบไปด้วย เรื่องร้องเรียนแก้ไขปรับปรุง กระบวนการพิจารณาข้อร้องเรียน ข้อพิพาทระหว่างสมาชิก กระบวนการพิจารณาที่เป็นอิสระ และกระบวนการลงโทษ ตามสภาพอำนาจบังคับโทษแก่สมาชิกองค์กรสภาพบังคับ

๒.๕.๑๐ คณะกรรมการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนจากประชาชนต้องพิจารณาและตรวจสอบเรื่องร้องเรียนดังกล่าวอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นธรรม

กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการจะต้องครอบคลุมถึงวิธีการแก้ไขหรือเยียวยาในกรณีที่มีการผลิตรายการที่ขัดต่อข้อบังคับด้านจริยธรรมของวิชาชีพ รวมทั้งมีวิธีการแก้ไขข้อความเป็นเท็จ สิทธิการโต้แย้ง และการขอภัยในกรณีที่เกิดความผิดพลาด

คณะกรรมการจะต้องถือว่า การร้องเรียนตามกระบวนการของประชาชน จะไม่ถือเป็น การลิดรอนสิทธิของประชาชนในการที่จะใช้ช่องทางอื่นตามกฎหมายเพื่อแก้ไขหรือเยียวยาต่อกรณีที่มีการร้องเรียนนั้น ในกรณีที่มีข้อร้องเรียน หรืออยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาข้อพิพาทร้องทุกข์ องค์กรกำกับดูแลกันเองทางวิชาชีพ ต้องกำหนดให้องค์กรสื่อที่ถูกร้องเรียนนั้นจัดเก็บบันทึกต้นฉบับของรายการนั้นไว้จนกว่ากรณีนั้นจะได้รับการพิจารณาจนเสร็จสิ้น

๒.๕.๑๑ ประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกันเองขององค์กรกำกับดูแลกันเองทางวิชาชีพประกอบด้วย ๔ เรื่องคือ

๑) อำนาจเด็ดขาดในการให้คุณให้โทษแก่สมาชิกและการบังคับใช้มาตรฐานจริยธรรมที่ขาดประสิทธิภาพ

๒) องค์กรวิชาชีพ ต้องดูแลไม่ให้ขาดงบประมาณในการขับเคลื่อนกลไกการกำกับดูแลกันเอง

๓) องค์กรวิชาชีพต้องควบคุมปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกขององค์กรวิชาชีพที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ไม่ยอมรับฟังซึ่งกันและกัน ให้คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรมและความรับผิดชอบของสังคมมากกว่าผลประโยชน์ขององค์กร

๔) องค์กรวิชาชีพต้องส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำกับดูแลกันเอง และสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรม

๒.๖ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

แผนแม่บทในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ปี ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙

ยุทธศาสตร์ที่ ๕.๒ ตัวชี้วัดที่ ๖ ยุทธศาสตร์ ๕.๒ การกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

การกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ให้เป็นประโยชน์ในมิติเชิงเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง มีการใช้คลื่นความถี่และเครื่องวิทยุคมนาคมอย่างถูกต้องและปราศจากการรบกวน รวมถึงมีการแข่งขันเสรีภายใต้กติกาที่โปร่งใสและเป็นธรรม

แนวทางในการกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

๑) กำหนดหลักเกณฑ์และกติกาในการกำกับดูแลการประกอบกิจการด้านเนื้อหา

๒) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการอนุญาตให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดเวลาให้แก่รายการที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์สังคม หรือรายการสำหรับเด็กและเยาวชน และคำนึงถึงความรับผิดชอบ ต่อเด็กและหลักสิทธิมนุษยชน

๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้บุคคลอื่นเช่าเวลาดำเนินรายการ สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาต

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการวิชาชีพ สื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นองค์กรในรูปแบบต่างๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และการควบคุมการประกอบ อาชีพ หรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม

๕) กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณา โฆษณาอันมีลักษณะเป็นการค้ากำไรเกินควร หลอกลวงผู้บริโภค หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ

๖) สร้างกลไกการป้องกันโดยจัดการให้ความรู้ ทำความเข้าใจแก่ผู้สนใจเกี่ยวกับการใช้ คลื่นและเครื่องวิทยุคมนาคมสำหรับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์อย่างถูกต้องและ ปราศจากการรบกวน

๗) ประสานงานคลื่นความถี่เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหารบกวนการใช้คลื่นความถี่

๘) ดำเนินการให้มีกลไกการบังคับใช้กฎหมายที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ

๙) กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการกระทำอันเป็นการผูกขาดหรือก่อให้เกิดการไม่เป็น ธรรมในการแข่งขันกันในการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

๑๐) จัดทำหลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านราคาและอัตราค่าบริการในการกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ให้เป็นธรรมต่อผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็น สำคัญ

๒.๗ สภาพปัญหาของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

ปัญหาด้านจริยธรรมของสื่อมวลชนในประเทศไทยในปัจจุบันนั้น ถือเป็นประเด็นสำคัญ ที่นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ การสื่อสารมวลชน ตลอดจนนักวิชาชีพ และองค์กรที่มีหน้าที่ในการ กำกับดูแลต่างให้ความสำคัญ พยายามทำการศึกษา ร่วมระดมแนวทางความคิด ตลอดจนการวางแผนการพัฒนาในเรื่องนี้กันอย่างจริงจัง เนื่องจากวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นเป็นวิชาชีพเฉพาะทางที่มีความแตกต่างจากวิชาชีพอื่น โดยเฉพาะเรื่องผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับกลุ่มคนและสังคม ในกรณีที่ สื่อมวลชนขาดจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพในฐานะเป็นสื่อกลางการสื่อสารให้กับ คนสังคม ผลกระทบที่ร้ายแรงย่อมเกิดขึ้นต่อบุคคล สังคม และประเทศชาติในภายภาคหน้าต่อไป

ดังนั้น ผู้ประกอบการสื่อและองค์กรวิชาชีพสื่อ จำเป็นต้องมีสิทธิเสรีภาพควบคู่กับความรับผิดชอบ ๒ ด้าน คือ^{๔๑}

๑) ความรับผิดชอบทางกฎหมาย คือ ความผิดฐานหมิ่นประมาท ละเมิดต่อชื่อเสียงเกียรติยศ และทางทำมาหาได้ของบุคคลอื่น ละเมิดอำนาจศาล นักข่าวจึงต้องระมัดระวังในการใช้ถ้อยคำ การรายงานข่าวที่ต้องเคารพหลักการพูดความจริง และ

๒) ความรับผิดชอบทางจริยธรรมเป็นความรับผิดชอบที่ต้องใช้จิตสำนึก พิจารณาและใคร่ครวญถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้ตกเป็นข่าว ญาติพี่น้อง และครอบครัวประเด็นปัญหาทางจริยธรรมที่มีการพูดถึงกันอยู่เสมอ คือ เรื่องการล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่เป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็กสตรี และผู้ด้อยโอกาส การนำเสนอภาพที่ อูจาด ลามกอนาจาร นำหวาดเสียว หรืออาจละเมิดศีลธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม

ในปัจจุบันเรื่องจริยธรรมยังไม่มีข้อยุติที่แน่ชัดและเป็นที่ยอมรับแน่นอน แม้จะได้มีการกำหนดจริยธรรมขึ้นมาเป็นลายลักษณ์อักษร ปัญหาด้านจริยธรรมในปัจจุบัน มีดังนี้

๒.๗.๑ การละเมิดลิขสิทธิ์รายการ

การละเมิดลิขสิทธิ์รายการ หมายถึงการนำผลงานของผู้อื่นมาใช้ เผยแพร่ ดัดแปลง ทำซ้ำ โดยผู้เป็นเจ้าของผลงานไม่อนุญาตหรือไม่ได้รับทราบ ปกติแล้วผลงานใดๆ อาทิ สิ่งประดิษฐ์ วรรณกรรม ศิลปกรรม ฯลฯ เป็นกรรมสิทธิ์และลิขสิทธิ์ของผู้สร้างสรรค์โดยปริยาย การนำผลงานมาใช้อาจมีเงื่อนไขบางประการเรียกว่าสัญญาอนุญาต ซึ่งกำหนดโดยเจ้าของผลงานหรือกำหนดตามกฎหมาย เมื่อไม่ทำตามเงื่อนไขจึงละเมิดลิขสิทธิ์ซึ่งปัจจุบันสังคมไทยได้มีการละเมิดลิขสิทธิ์กันเป็นจำนวนมากซึ่งมีการฟ้องร้องกันซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่จะได้รับการแก้ไข^{๔๒}

สำหรับประเทศไทย ได้มีการออกพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ บังคับใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์ คือ มาตรา ๒๗ ระบุว่ากระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๕) ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำได้ต่อไปนี้ (๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลง (๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน

๒.๗.๒ การโฆษณาที่อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง การโฆษณาที่ไม่ได้รับอนุญาต

การผลิตรับทำโฆษณาในไทยเดี๋ยวนี้มักจะมีอะไรแปลกๆแบบที่มีความเวอร์วังเกินจริง ผิดปกติ ทั้งอาหาร ยา เครื่องสำอาง หลากๆอย่างในไทยมักมีการโฆษณาเกินจริง ซึ่งในต่างประเทศนั้นมีกฎหมายควบคุมอย่างรุนแรง การให้ข้อมูลที่เกินความเป็นจริงการโฆษณาเกินจริงและทำผิดกฎหมายข้อบังคับซึ่งเป็นปัญหาใหญ่อีกปัญหาหนึ่งที่สังคมต้องได้รับการประกันและแก้ไขปัญหให้ได้เร็วที่สุดก่อนที่สังคมจะไม่น่าเชื่อถือ การโฆษณาที่พูดถึงสรรพคุณเกินจริงของสินค้าซึ่งปัญหาดังกล่าวทำให้คิดว่าแล้วเราจะเชื่อได้อย่างไรว่าสินค้านั้นดีจริงหรือไม่? สำหรับปัญหานี้เพราะมีเพียง

^{๔๑} จักรกฤษณ์ เพิ่มพูน, ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ, *กรณีศึกษาด้านจริยธรรมสื่อมวลชน* . บทความนำเสนอในการสัมมนา หัวข้อ “สื่อมืออาชีพ กับ จรรยาบรรณ, ๒๕๕๖.

^{๔๒} กัญญธิดา โบสุวรรณ, “พัฒนาการกฎหมายในการกำหนดค่าเสียหายกรณีละเมิดลิขสิทธิ์”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*, (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะนิติศาสตร์), ๒๕๕๒.

ตัวเองเท่านั้นที่จะรู้ว่ามันดีหรือไม่ดีไม่ใช่คำพูดของคนอื่นรวมถึงพวกโฆษณาส่วนมากก็เชื่อไม่ได้หากเป็นโฆษณาของไทยแล้ว ส่วนมากก็จะเกินจริงมาก^{๔๓}

๒.๗.๓ การโฆษณาเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

การโฆษณาเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดนั้นถือว่าเป็นระยะเวลาการโฆษณาบริการหรือสินค้าเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ ช่องบริการธุรกิจ สามารถโฆษณาได้^{๔๔} ไม่เกิน ๑๒ นาทีครึ่งต่อชั่วโมง และเฉลี่ยรวมทั้งวัน ไม่เกิน ๑๐ นาที (มาตรา ๒๓) ส่วนเคเบิลทีวี ทีวีดาวเทียม และแบบบอกรับสมาชิก โฆษณาได้ไม่เกิน ๖ นาที ต่อชั่วโมง และเฉลี่ยรวมทั้งวัน ไม่เกิน ๕ นาที (มาตรา ๒๘) ตามที่กำหนดใน พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ การโฆษณาและแนวทางการคำนวณระยะเวลา การโฆษณาให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่น การแสดงตัวสินค้าในลักษณะของประกอบฉาก การเผยแพร่สปอตประชาสัมพันธ์รายการของสถานี สปอตประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานราชการแต่ที่นำเป็นห่วงนอกเหนือจากประเด็นเรื่องระยะเวลาการโฆษณาแล้ว ยังมีประเด็นที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่พบว่า ทีวีดาวเทียมบางช่องมีการโฆษณาที่เข้าข่ายหลอกลวงเกินจริง แต่ไม่พบปัญหาในฟรีทีวี ซึ่งทุกฝ่ายต้องเร่งจัดการโดยเร็ว^{๔๕}

๒.๗.๔ รายการที่มีเนื้อหาหมิ่นประมาท ขวนขวาย ไร้สาระ

สื่อโทรทัศน์เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้กว้างขวางและมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์สังคมไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะนำไปสู่พัฒนาการที่ดีสำหรับเด็ก จึงต้องระมัดระวังนำเสนอเนื้อหาสาระที่ลุ่มเสี่ยง อย่างไรก็ตาม อาจมีข้อโต้แย้งว่า การผลิตสื่อโทรทัศน์ให้เป็นดินแดนบริสุทธิ์นั้น แลดูขัดแย้งกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เด็กสามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น ซึ่งเป็นอันตรายมากกว่ามีเดียมอนิเตอร์ มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา จึงร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว ม.มหิดล ศึกษาประเด็น ‘จริยธรรมสื่อโทรทัศน์กับผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก’ ใน 4 ประเด็น คือ เพศ/พฤติกรรมการแสดงออกทางเพศ (S) ภาษาส่อทางเพศและภาษาหยาบคาย (L) ความรุนแรง (V) และอคติ/การเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน (R)^{๔๖}

๒.๗.๕ รายการที่มีเนื้อหาสร้างความแตกแยกเกลียดชัง

การใช้คำพูด หรือการแสดงออกทางความหมายใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อโจมตีบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยมุ่งไปที่ความเป็นอัตลักษณ์ของเขาเหล่านั้น ซึ่งอาจจะติดตัวมาตั้งแต่เดิม หรือเกิดขึ้นภายหลังก็ได้ เช่น เพศ ถิ่นกำเนิด ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ ศาสนา ความพิการ สีมวล ถิ่นอาศัย อุดมการณ์ทางการเมือง อาชีพ หรือรสนิยมทางเพศ หรือลักษณะอื่นที่สามารถทำให้ถูกแบ่งแยกได้

^{๔๓} ข่าวเพื่อสื่อมวลชน กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค, บุคคลหลายแหล่งผลิตยาแผนโบราณ ฉลากไม่ตรงตามทะเบียนตำรับ โฆษณาหลอกลวงอ้างเสริมสมรรถภาพทางเพศ เตือนผู้บริโภคระวัง, ๒๕๕๖, หน้า ๑-๒,

^{๔๔} สัมภาษณ์, ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. บรรจบ บรรณรุจิ, ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

^{๔๕} สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.), การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๖.

^{๔๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๖.

หรือการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่กฎหมายคุ้มครองไว้ ซึ่งการแสดงออกนั้นอาจเป็นการเหยียดหยามศักดิ์ศรี หรือลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ หรือยุยงส่งเสริมให้เกิดความเกลียดชัง ตลอดจนการส่งเสริมให้เกิดความรุนแรงด้วยก็ได้ ซึ่งจะเป็นการสร้างความแตกแยกในกลุ่มผู้ประกอบการก็ได้เพื่อให้อีกฝ่ายเกิดความเกลียดชังอย่างไม่มีเหตุผล^{๔๗}

ดังนั้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังระหว่างคนในชาติเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่น่าไปสู่ความแตกแยก และการใช้ความรุนแรงระหว่างคนไทยด้วยกัน บางฝ่ายอาจเชื่อว่าถ้าจะเอาชนะจากการชุมนุมทาง การเมืองจะต้องมีเหตุการณ์รุนแรงมีการบาดเจ็บและตาย จึงปลุกกระตือรือร้นสร้างความเกลียดชังฝ่ายตรงข้าม จนถึงขั้นพร้อมใช้ความรุนแรง

๒.๗.๖ รายการที่สื่อไปในทางลามก อนาจาร ความไม่เหมาะสมเรื่องเพศ

อิทธิพลของรายการที่นำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน แต่มีวิธีการนำเสนอที่ดูเสมือนลดทอนมิติของความรุนแรงโดยการใช้เทคนิคแอนิเมชันสัตว์เลี้ยงในการเล่าเรื่อง ที่มีต่อมุมมองต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชนที่เปิดรับชมในปริมาณมากน้อยต่างกัน ภายใต้กรอบแนวคิดเรื่องอิทธิพลของสื่อในการบ่มเพาะและปลูกฝังวิถีคิดเกี่ยวกับโลกรอบตัวนอกจากจะทำให้ได้ข้อมูลระดับผลกระทบของรายการที่มีต่อมุมมองต่อโลกของเด็กและเยาวชนแล้ว ยังจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและแนวทางป้องกันเพื่อที่จะลดการบริโภคสื่อที่ไม่เหมาะสมต่อวัย อีกทั้งอาจทำให้เกิดแนวทางในการผลิตสื่อที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์ที่เข้าถึงเด็กและเยาวชนอีกด้วยและอาจจะสร้างตัวอย่างในทางลบ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่ถูกต้อง ดังจะเห็นได้จากรายการที่นำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม เช่น ความก้าวร้าวรุนแรง ทั้งทางด้านพฤติกรรมและภาษา การใช้สารเสพติด การเล่นเกมพนัน รวมไปถึงเรื่องเพศและลามกอนาจารนอกจากนี้ ยังประเด็นความรุนแรงและการเลียนแบบพฤติกรรมของเด็กที่เกิดจากการรับสื่อนั้นยังสามารถเห็นได้จากเหตุการณ์ที่เป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์บ่อยครั้ง^{๔๘}

คณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เปิดเผยถึงผลจากการเฝ้าระวังการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพทางสื่อต่างๆ ในช่วง ต.ค.-พ.ย.๒๕๕๖ อย. ได้ดำเนินคดีเกี่ยวกับการโฆษณาโดยไม่ได้รับอนุญาตผลิตภัณฑ์อาหาร จำนวน ๑๔๔ คดี ผลิตภัณฑ์ยา จำนวน ๔๐ คดี ผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ จำนวน ๑๓ คดี และเครื่องสำอาง ๗ คดี รวมจำนวนทั้งสิ้น ๒๐๔ คดี ส่วนมากพบการโฆษณาทางนิตยสาร โทรทัศน์ดาวเทียม และเว็บไซต์ โดยพบโฆษณาในลักษณะโอ้อวดสรรพคุณเกินจริง และไม่ได้ขออนุญาตโฆษณาในผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เช่นโฆษณาอ้างทำให้ขาวอ่อนเยาว์เร็วกว่า อ้างทำให้ผิวขาวใส สร้างความยืดหยุ่นของผิว บำรุงสายตาและผม ทำให้ผิวหน้าเนียนใส ลดรอยสิ่วฝ้า กระ ลดการเกิดริ้วรอย บำรุงเส้นเลือด หัวใจ ตับ ช่วยลดคอเรสเตอรอล อ้างทำให้ผู้ป่วยหายจากโรคมะเร็ง อาการปวดเข่าดีขึ้น รักษาอาการน้ำในหูไม่เท่ากัน ชะลอความเสื่อมของร่างกาย อ้างทำให้ผู้ป่วยหายจาก

^{๔๗} สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.), [ออนไลน์],แหล่งที่มา : <https://pantip.com/topic/32120745> [๒๓ มกราคม ๒๕๖๑].

^{๔๘} กฤษริน รักษาแก้ว,อิทธิพลของรายการในสื่อใหม่ที่มีต่อมุมมองต่อโลกของเด็กและเยาวชน ฉบับภาษาไทย, สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ เดือนกันยายน- ธันวาคม ๒๕๖๐.

โรคมะเร็ง ซึ่งข้อความโฆษณาเหล่านี้ล้วนเป็นการโฆษณาที่ไม่ได้รับอนุญาตและเข้าข่ายหลอกลวงโอ้อวดเกินจริงทั้งสิ้นเพราะผลิตภัณฑ์อาหารไม่ใช่ยาไม่สามารถอวดอ้างรักษาโรคได้^{๔๙}

ผลการสำรวจพบว่าผลิตภัณฑ์ยา พบการโฆษณาขายยาโดยแสดงสรรพคุณอันเป็นเท็จ โฆษณาขายยาโดยมีการรับรองหรือยกย่องสรรพคุณโดยบุคคลอื่น และโฆษณาขายยาโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่วนผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ พบการโฆษณาเครื่องมือแพทย์โดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น ลดอายุใบหน้าด้วยไหมทองคำ กำจัดไขมันทุกส่วนครึ่งเดียวเห็นผล เป็นต้นทาง ออย. จึงได้แจ้งเตือนมายังผู้บริโภคควรไตร่ตรองให้ถี่ถ้วน อย่าหลงเชื่อโฆษณาผลิตภัณฑ์

สุขภาพใดๆ ก็ตามที่โอ้อวดสรรพคุณเกินจริง เช่น ผลิตภัณฑ์อาหารอวดอ้างรักษาโรค ผลิตภัณฑ์ยาอ้างรักษาโรคที่รัฐมนตรีประกาศห้ามโฆษณา เช่น มะเร็ง เอชไอวี อัมพาต โฆษณาอวดอ้างว่าเป็นยาบำรุงงาม ไม่ว่าจะเป็นข้อความโฆษณา หรือการนำบุคคลมีชื่อเสียงมาอ้างอิงว่าใช้แล้วได้ผลอย่ารีบด่วนตัดสินใจซื้อ ควรศึกษาข้อมูล สอบถามแพทย์หรือเภสัชกรก่อนเพราะอาจได้รับผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้ขออนุญาต และอาจมีสารอันตรายเป็นส่วนผสมทำให้ได้รับผลข้างเคียงต่อร่างกาย ขาดโอกาสในการรักษาที่ถูกต้องได้ หากผู้บริโภคพบเห็นการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพฝ่าฝืนกฎหมาย โฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพโอ้อวดสรรพคุณเกินจริง แจ้งร้องเรียนได้ที่สายด่วน ออย. ๑๕๕๖ หรือ กสทช.๑๒๐๐ หรือสายด่วน บก.ปคบ.๑๑๓๕

โครงการมีเดีย มอนิเตอร์ มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษาเปิดเผยผลการศึกษารายการโทรทัศน์ในสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม พบว่ามีเนื้อหาเป็นพิษภัยต่อสังคมทั้งการหลอกลวงผู้ชมโดยอวดอ้างข้อมูลเกินจริง นำความเชื่อมาปั้นเรื่องเพื่อหาผลประโยชน์ในการขายเครื่องรางของขลังและวัตถุมงคล โดยพบว่ารายการประเภทนี้ มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่กลับพบว่าไม่มีหน่วยงานใดๆ เข้ามาควบคุม จึงเรียกร้องให้ กสทช. เร่งหารือกับสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมแห่งประเทศไทย กำหนดข้อบังคับจริยธรรมวิชาชีพ โดยเพิ่มระเบียบข้อบังคับที่ครอบคลุมถึงการนำเสนอเนื้อหาความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์และไสยศาสตร์ด้วย^{๕๐}

มีเดีย มอนิเตอร์ มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา รายงานว่า ไม่เพียงแต่รายการทีวีดาวเทียมเท่านั้นที่พบปัญหาการหลอกลวงผู้ชม แต่ยังรวมถึงรายการบนเทีงต่างๆ ทางฟรีทีวีด้วย เช่น มีการนำบุคคลที่อ้างตัวว่าเป็นหมอดูและมีจิตสัมผัสพิเศษที่สามารถสื่อสารภูตผีวิญญาณได้ซึ่งถือว่าเข้าข่ายหลอกลวงผู้ชมอย่างชัดเจน แต่ทางสถานีกลับปล่อยให้มีการเผยแพร่ออกอากาศให้ผู้ชมหลงเชื่อได้ รายการนี้ก็ได้อผลประโยชน์แอบแฝงจากการใช้หมอดูเป็นผู้สร้างความนิยมเพื่อแสวงหารายได้จากค่าโฆษณา โดยที่เป็นรายการต้มคนดูและชักนำสังคมให้เชื่อเรื่องมงายไม่ก่อให้เกิดสติปัญญาต่อผู้ชม

ปัจจุบันมีรายการโหราศาสตร์และไสยศาสตร์ทางทีวีดาวเทียมมากขึ้นเรื่อยๆขณะนี้พบว่ามี ๒๑ ช่อง รายการส่วนใหญ่มีจุดประสงค์เพื่อการขายสินค้า บริการทางความเชื่อ ซึ่งมีกลวิธีการโน้มน้าวและชี้นำรูปแบบต่างๆเพื่อชักจูงผู้ชมตัดสินใจบริโภคโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสม

^{๔๙} สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.).คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลตนเอง ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์,๒๕๕๗, หน้า ๖๙.

^{๕๐} สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.).คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลตนเอง ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์,๒๕๕๗, หน้า ๗๑.

อาจส่งผลต่อค่านิยมและความเชื่อ เช่น ฟังปาอำนาจเหนือธรรมชาติ มากกว่าฟังพาดตนเองโดยไม่สนใจพัฒนาตนเอง ขยันทำมาหากินและการใช้ชีวิตอย่างมีสติ เชื่อว่าโชคชะตาซื้อหาได้ด้วยเงินทองด้วยการจ่ายเงินเข้าบูชาวัตถุมงคล กรรมแก้ได้ด้วยพิธีสะเดาะเคราะห์ หรือถอนคำสาปได้เพียงส่ง sms ชื่อ-สกุล วัน เดือน ปีเกิด มาให้หมอเป็นผู้ทำพิธี ทำให้ผู้ชมละเลยเรื่องการทำความดี ตลอดจนมองพระพุทธศาสนาในอิทธิฤทธิ์มากกว่าหลักคำสอน

ปัญหาที่น่าห่วงคือ รายการมักจะนำคนดัง เด็ก พระสงฆ์มาเป็นผู้นำเสนอข้อมูล ไม่มีการเซ็นเซอร์ภาพที่หยาบคาย เช่น การใช้ของแหลมแทงร่างกายเพื่อทดสอบอานาภาพวัตถุมงคลโดยไม่ทำภาพเบลอลมยังเน้นให้เห็นเด่นชัด พบการทำนายที่บางครั้งนำไปสู่ความขัดแย้งในครอบครัว และมีการโฆษณาเกือบตลอดทั้งวัน ซึ่งในการกำกับดูแลกฎหมายจะควบคุมเนื้อหารายการแบบภาพรวม ไม่มีกฎหมายที่เจาะจงเรื่องความเชื่อไสยศาสตร์ โหราศาสตร์ โดยเฉพาะกรมการศาสนาไม่มีข้อกำหนดเรื่องการโฆษณาสินค้าเช่นวัตถุมงคล

โครงการมีเดีย มอนิเตอร์ สรุปว่า การขยายตัวของรายการไสยศาสตร์โหราศาสตร์ในทีวีดาวเทียม ประกอบกับสภาพปัญหาที่มาจากความไม่ชัดเจนของมาตรการควบคุมการแสวงหาผลประโยชน์ของกลุ่มธุรกิจ ส่งผลให้ผู้ชมเสถียรความเชื่อที่บิดเบือนไปจากความเป็นจริงมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ชมในพื้นที่ต่างจังหวัดที่มีแนวโน้มดูทีวีดาวเทียมสูงขึ้น ปัจจุบันสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมแห่งประเทศไทย ไม่ระบุเรื่องการนำเสนอเรื่องราวความเชื่อไสยศาสตร์โหราศาสตร์ในระเบียบข้อบังคับหมวดจริยธรรม ซึ่งเป็นจุดโหว่ของกฎระเบียบ

โครงการมีเดีย มอนิเตอร์ เผยแพร่ผลการศึกษาในหัวข้อ “Hate Speech ในเว็บไซต์และทีวีดาวเทียมการเมือง” ศึกษาระหว่างวันที่ ๑๒-๑๘ มิ.ย.๒๕๕๖ โดยคัดเลือกรายการที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมหรือมีการแสดงความเห็นด้วยถ้อยคำที่ทำให้เกิดความเกลียดชัง (Hate Speech) ได้แก่ รายการประชาชนข่าว ช่องเอเชียอัปเดต รายการคนเคาะข่าว ช่องเอสทีวี รายการสายล่อฟ้า ช่องบลูสกาย และรายการ The Daily Dose ช่องวอยซ์ทีวี โดยจำแนกรูปแบบการสร้างเกลียดชัง ๓ รูปแบบได้แก่ ๑. การลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ๒. การลดคุณค่าและการขึ้นสู่ความรุนแรง ด้วยการข่มขู่ อาฆาตมาดร้าย^{๕๑}

ด้านภาษาที่สื่อสารสร้างความเกลียดชังในทีวีดาวเทียม พบใน ๒ ลักษณะ ได้แก่ ๑. การลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คือการเปรียบเทียบกับสัตว์ และ ๒. ด้านการลดคุณค่าพบ ๔ ลักษณะย่อย คือการโจมตีว่าชั่วร้าย-โหดเหี้ยม ขี้โกหกและโง่เขลาเนื้อหาส่วนมากที่งานวิจัยค้นพบคือ เนื้อหาส่วนใหญ่ของทีวีดาวเทียมช่องการเมืองจะเข้าข่ายโฆษณาชวนเชื่อแต่พบการใช้รูปแบบการสร้างเกลียดชังน้อยและมุ่งไปที่พรรคการเมืองมากกว่าตัวบุคคล

ผู้บริหารช่องเคเบิลทีวี เอสแซนแนล ให้ข้อมูลแก่สาธารณะว่า ปัจจุบันรายการ “หมอ-พยากรณ์ชีวิตและโชคชะตา” ในลักษณะรายการสด ผุดขึ้นเป็นจำนวนมากในช่องเคเบิลทีวี สาเหตุน่าจะมาจากคนไทยเชื่อและศรัทธาในเรื่องหมอดู และไสยศาสตร์ต่างๆอย่างช่องเอสแซนแนลที่ตนดูและอยู่มีอยู่สองรายการ ถ้าถามว่าเพิ่มขึ้น ก็เพิ่มขึ้นชนิดที่ทำตามๆกันมา สำหรับรายการประเภทนี้ถ้าทำผ่านรายการทีวี สามารถทำได้ง่าย คนดูจะรับเร็วเกิดกระแสขึ้นทันที

^{๕๑} สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.).คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลตนเอง ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, ๒๕๕๗, หน้า ๗๓.

ด้านผู้บริหารช่องเอสแซนแนลระบุว่า อีกเหตุผลที่ทำรายการหมอดูในเคเบิลทีวี และทีวีดาวเทียมเป็นที่นิยม เพราะตอนนี้สังคมไทยกำลังเปลี่ยนแปลง คนไทยเป็นทุกข์มากจิตใจไม่มั่นคงมีปัญหาารุมเร้าและต้องการหาที่พึ่ง คนเดี๋ยวนี้อคิดว่ไปวัดอย่างเดียวซ้ำ กว่าจะปฏิบัติกว่าจะได้ผลในแง่จิตใจ การดูหมอน่าจะช่วยให้ดีกว่า มีทางลัดมากขึ้น ดูเรื่องการทำไม่ดีชาตินี้ชาติที่ผ่านมาเสนอแนะวิธีแก้ไข เหมือนทางลัด ไม่ต้องนั่งปฏิบัติแล้วแบบนี้ก็โอเค ก็เลยเป็นกระแสที่เกิดขึ้นเวลานี้

ด้านตัวแทนบริษัทเอเชีย เทเลวิชั่นแอนด์ มีเดีย จำกัด หนึ่งในผู้ผลิตรายการช่องทีวีดาวเทียมเปิดเผยว่าหมอดูเป็นเรื่องที่มีอยู่ในวิถีชีวิตคนไทยมานานแล้วยังสถานการณ์ปัจจุบันเศรษฐกิจตกต่ำขาดความมั่นใจ ขาดที่พึ่ง พอทีวีดาวเทียมมีบทบาทในการเชื่อมโยงมากขึ้นหมอดูออกทีวีมีเบอร์ให้โทรศัพท์หาได้ทันที แต่ส่วนใหญ่รายการประเภทนี้ไม่ได้ทำรายได้ให้สถานีมากนักเพราะสปอนเซอร์ดูแล้วรู้สึกว่ภาพลักษณ์ยังไม่ดี แต่ทำให้คนดูหันมาดูช่องมากขึ้น แต่ต้นทุนน้อยสุดไม่ต้องจ้างแพง บางทีไม่ได้จ่ายเลย เพราะหมอดูอยากโปรโมตตัวเอง^{๕๒}

ขณะที่คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) ให้ข้อมูลว่กำลังเริ่มดำเนินการในส่วนของการกำกับดูแลเนื้อหา ทีวีดาวเทียมมีอยู่ทั้งหมด ๑๐๐ กว่าช่อง และ เคเบิลทีวีมีทั้งหมด ๖๐๐ ช่อง มีคนพูดถึงเรื่องความไม่เหมาะสมอย่างรายการดวง หรือรายการบางประเภทที่มีเนื้อหา มีรสนิยมสุมเสี่ยง แต่คงใช้เวลาอีกระยะ เนื่องจากคณะทำงานชุดนี้เพิ่งรับโอนงานจากคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กกช.) ซึ่งเคยทำหน้าที่กำกับดูแลเนื้อหามาก่อนสมัยอยู่ภายใต้กรมประชาสัมพันธ์ยังไม่เรียบร้อย

ส่วนเรื่องของการพิจารณานั้นเนื่องจากแต่ละช่องออกอากาศ ๒๔ ชั่วโมง มีเนื้อหาค่อนข้างมาก เบื้องต้นเราทำในส่วนของการร้องเรียน การสุมตรวจ และอาจทำการตรวจเช็คเทปบันทึกรายการ ส่วนหลักเกณฑ์การพิจารณาการกำกับดูแลนั้น ยังอยู่ในช่วงพูดคุยกันใหม่เพราะกฎหมายเปลี่ยนไป กฎเกณฑ์บางอย่างเปลี่ยนไป ต้องมาวางกรอบการพิจารณากันใหม่

การที่จะพัฒนาจิตสำนึกของสถานีโทรทัศน์ช่องที่ทำรายการหรือมีการโฆษณาที่ผิดกฎหมาย ผิดจริยธรรม เป็นไปได้ยาก ถ้าจะให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ควรที่จะให้ กทช. และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ต้องใช้หลักกฎหมายที่เข้มงวด เอาจริงเอาจัง เพราะผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมที่เป็นพ่อค้านั้น ยังมีความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ทางธุรกิจเป็นที่ตั้ง กฎเกณฑ์ กติกาของโทรทัศน์ดาวเทียม ควรจะทำให้เหมือนกันกับทีวีดิจิทัล ดังนั้น ต้องทำจริง ไม่งั้นสังคมจะเสียหาย เพราะบางช่องมีการขายยา หรืออาหารเสริมที่เข้าข่ายเอาเปรียบหลอกลวงผู้บริโภค มีอาหารเสริมท่านชาย (ประเทยาปลูกเช้กซ์) กทช. และ อย. ควรที่จะเอาจริงเอาจัง^{๕๓}

ปัญหาทางจริยธรรมของรายการทางโทรทัศน์ดาวเทียม ไม่ใช่แค่โฆษณาสินค้าอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง, โฆษณาที่ผิดกฎหมาย เช่น ไม่มีใบอนุญาต ขอ. ยังมีทั้งเรื่องข่าว ทั้งเรื่องรายการที่ทำให้คนงมงาย เช่น รายการใบ้หวย ใบ้การพนัน ความเชื่อ ขาววัดถมงคล ของขลังต่างๆ หรือภาพยนตร์ที่มีเนื้อหารุนแรง มีฉากที่ไม่เหมาะสม ภาพยนตร์ที่สือไปในทางลามกอนาจาร สิ่งเหล่านี้

^{๕๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๐.

^{๕๓} สัมภาษณ์, นิรุฒน์ ตันอนุชิตติกุล, ประธานกรรมการบริหาร บริษัท การ์ตูนคลับมีเดีย จำกัด สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง การ์ตูนคลับ ชานแนล, ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

ล้วนเป็นปัญหาจากผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมบางช่องที่ผู้ประกอบการเองไม่ได้สนใจ, ไม่ได้ใส่ใจ เพราะคำนึงถึงแต่ประโยชน์ส่วนตัว คำนึงถึงแต่รายได้อย่างเดียว ประกอบไปด้วยอคติในการนำเสนอรายการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้เป็นหลัก^{๕๔}

สรุปได้ว่า ในปัจจุบัน นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ มีบทบาทและหน้าที่ในฐานะนักสื่อสารมวลชน เป็นผู้ส่งสารผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ไปยังผู้รับสารได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทรงไว้ซึ่งอิทธิพลในการสร้างประชาคมค่านิยม และโน้มน้าวให้เกิดความเชื่อถือ เป็นเวทีเสรีในการแสดงความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์ใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จากบทบาทดังกล่าวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสาธารณชนอย่างกว้างขวางในการเสริมสติปัญญา พินิจเสรีภาพส่วนบุคคล เกื้อกูลระบบเศรษฐกิจ เกื้อกูลระบบการเมือง พินิจผลประโยชน์ของประเทศชาติ และให้ความบันเทิง โดยตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความมีเสรีภาพ นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ จึงต้องมีความรับผิดชอบในวิชาชีพของตน ต่อบุคคลองค์กร และสถาบันอื่นๆ ในสังคม ตามหลักแห่งคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ทั้งนี้ ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่น สมัคสมานสามัคคีในสังคม ประเทศชาติ ให้พัฒนา เจริญก้าวหน้า อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

๒.๘ สรุป

จากการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า หลักจริยธรรมแนวคิด ทฤษฎี และสภาพปัญหาเกี่ยวกับโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ถือว่า เป็นกระบวนการต่อเนื่องในทุกช่วงวัยของชีวิตมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อบุคคลเติบโตเป็นผู้ใหญ่ มีการดำรงชีวิตในสังคมมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติและรับผิดชอบต่อรวมถึงการเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ประกอบวิชาชีพข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มีสิทธิและเสรีภาพในการนำเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็น โดยปราศจากการแทรกแซงจากผู้บริหาร เจ้าของกิจการ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มเคลื่อนไหวกดดันทางการเมืองหรือสังคม ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการส่งเสริมการใช้สิทธิและเสรีภาพควบคู่ไปกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร สมาชิกและสมาชิกที่เป็นผู้ประกอบการวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ต่อไป เพราะฉะนั้น การมีพื้นฐานความรู้ทางจริยธรรม ทศนคติเชิงจริยธรรมที่ได้รับมาในเบื้องต้นของชีวิต อาจพบกับสถานการณ์ที่ขัดแย้งในสภาพความเป็นจริงของชีวิตในสังคม ความซื่อสัตย์ สุจริต อันเป็นหลักจริยธรรมที่ดีงามของบุคคล พึงยึดปฏิบัติ อาจขัดแย้งกับสภาพข้อเท็จจริง ที่อาจทำให้เสียเปรียบบุคคลอื่น หรือขาดผลประโยชน์ ความเมตตากรุณาที่อาจส่งผลให้ตนเองเดือดร้อน หรือแม้แต่ความเสียสละ หรือการอุทิศตนเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นโดยการอาศัยการสื่อสารของผู้คนในโลกใบนี้ เป็นการสื่อสารที่ไร้พรมแดน คือการรับข่าวสาร เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันใจ และทันสมัย ไม่ว่าจะเป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ จากแนวคิดข้างต้นที่ได้กล่าวถึงการทำงานของสื่อข่าวที่ต้องมีความสามารถทำได้

^{๕๔} สัมภาษณ์, แสง เสือดี, ผู้อำนวยการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง SMM TV บริษัท สยามอินเตอร์มัลติมีเดีย จำกัด (มหาชน), ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒.

หลายหน้าที่มีสอดคล้องกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำข่าวมีวิธีการ รูปแบบ และมีธรรมชาติที่เปลี่ยนไปว่าผู้สื่อข่าวต้องมีบทบาทในการคัดกรองข่าวสารข้อมูลด้วยตัวเองมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับสารในมิติที่เร็ว เนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีการหลอมรวม (Convergence) การข้ามสื่อผ่านสื่อออนไลน์และสื่อสังคม ผู้สื่อข่าวต้องสามารถรายงานข่าวได้ทันทีผ่านสื่อสังคมโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการบรรณาธิการข่าวและต้องทำหน้าที่คัดกรอง (Filter) ตรวจสอบข้อเท็จจริงด้วยตัวเอง

ดังนั้น จริยธรรมและแนวคิดทฤษฎีสภาพปัญหาของผู้ประกอบการเกี่ยวกับโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย จึงเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับการพัฒนาทางด้านจริยธรรมเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรม หรือการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งส่งผลต่อการให้บริการสาธารณะ และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างมีรูปธรรมและจะทำให้องค์กร สถาบันเป็นที่ยอมรับ นับถือในสังคมปัจจุบัน

บทที่ ๓

หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการ การโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

การพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยนั้นจะต้องอาศัยหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์หรือบูรณาการเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภคและสังคมให้มากที่สุด โดยมีหลักพุทธธรรมคอยเข้าไปกำกับในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมของผู้ประกอบการให้มีจิตสำนึกในการประกอบกิจการหรือการโฆษณาสินค้าให้มีความเป็นจริง มีสัจจะ และมีจริยธรรม คือ มีความประพฤติที่เหมาะสม ถูกต้อง มีจรรยาบรรณในการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม และในบทนี้จะได้ศึกษาหลักพุทธธรรมในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๓.๑ ความหมายของการสื่อสารโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยตามหลักพระพุทธศาสนา

การสื่อสารทั่วไปในยุคพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังไม่มีสื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสื่อสารมีเพียงการสื่อสารด้วยการพูดและการเขียนเท่านั้น หลักการสื่อสารที่พระองค์ทรงสั่งสอนจึงเน้นไปที่การพูด การฟัง แต่หลักการต่าง ๆ ที่พระองค์ทรงสั่งสอนดังที่จะกล่าวต่อไปนี้ สามารถนำไปพัฒนาประยุกต์ใช้ได้กับการสื่อสารในทุกรูปแบบ เช่น การรายงานข่าว การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ พระพุทธองค์ทรงเป็นนักสื่อสาร หรือใช้การสื่อสารเพื่อการเผยแผ่หลักธรรมคำสอน การสื่อสารในภาษาบาลี ที่เป็นศัพท์บัญญัติเฉพาะในพระไตรปิฎกมิได้ถูกบัญญัติขึ้นโดยตรง คำในภาษาบาลีที่หมายถึง การสื่อสาร คือ นิเวทนอัญญมัญญสัมพันธ แปลว่า การบอกกล่าว การสัมพันธซึ่งกันและกัน^๑

การสื่อสารทางพระพุทธศาสนา หมายถึง การเทศน์ การแสดงธรรมะที่มีข้อมูลโดยการยกเอาพระไตรปิฎกและชาดกมาแสดงอย่างกลมกลืน^๒

การสื่อสาร หรือการพูดของพระองค์ หมายถึง การสนทนาทั่วไปมีความมุ่งหมายเพื่อความจริง เกิดประโยชน์ และสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดผลสำเร็จจากคำพูดที่ดีด้วยองค์ประกอบ ๔ ประการ^๓ ดังนี้

๑. พระองค์ทรงละเว้นขาดจากการพูดเท็จ คือตรัสแต่คำสัตย์ ดำรงความสัตย์ มีถ้อยคำเป็นหลัก เชื่อถือได้ ไม่หลอกลวงชาวโลก

^๑ A.P. Buddhaddatta Mahathera, *English-Pali Dictionary*, (Wiltshire : Antony Rowe, 1992).

^๒ คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, *ภาษากับการสื่อสาร*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๔๒.

^๓ ที.สี. (ไทย) ๙/๙/๔.

๒. พระองค์ทรงละเว้นขาดจากคำส่อเสียด คือ ฟังความจากฝ่ายนี้แล้วไม่ไปบอกฝ่ายโน้น เพื่อทำลายฝ่ายนี้ หรือฟังความฝ่ายโน้นแล้วไม่มาบอกฝ่ายนี้เพื่อทำลายฝ่ายโน้น สมานคนที่แตกต่างกัน ส่งเสริมคนที่ปรองดองกัน ชื่นชมยินดีเฟลิดเฟลินต่อผู้ที่สามัคคีกัน ตรัสแต่ ถ้อยคำสร้างสรรค์สามัคคี

๓. พระองค์ทรงละเว้นขาดจากคำหยาบ คือตรัสแต่คำไม่มีโทษ ไพเราะน่ารัก จับใจเป็น คำของชาวเมือง คนส่วนมากรักใคร่พอใจ

๔. พระองค์ทรงละเว้นขาดจากคำเพ้อเจ้อ คือ ตรัสถูกเวลา ตรัสคำจริง ตรัสอิงประโยชน์ ตรัสอิงวินัย ตรัสคำที่มีหลักฐาน มีที่อ้าง มีที่กำหนด ประกอบด้วยประโยชน์ เหมาะแก่เวลา

พระพุทธศาสนามีสาระที่เป็นประโยชน์ มีความสำคัญทั้งในด้านทฤษฎีที่เป็นเหตุเป็นผล และหลักการที่เป็นสากลเหมาะสมกับทุกยุคทุกสมัย อีกทั้งมีข้อปฏิบัติที่ยึดทางสายกลางที่ พุทธศาสนิกชนพึงวิเคราะห้และตระหนักในคุณค่าของทฤษฎี และหลักปฏิบัติเหล่านั้น ซึ่งทฤษฎีของ พระพุทธองค์ทรงผ่านการพิสูจน์ด้วยพยานชีวิตและสังคม (Life and social testimony) เป็นเวลา กว่า ๒,๕๐๐ ปี จึงนับได้ว่าเป็นทฤษฎีที่สมบูรณ์ที่สุดของชีวิตและสังคม^๔ การค้นพบทาง วิทยาศาสตร์ในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ได้ยืนยันว่า คำสอนของพระพุทธองค์ทรงเกี่ยวกับกฎของ ธรรมชาติ หรือธรรมนิยาม คล้ายกับกฎหลักทางวิทยาศาสตร์ อนิจจา คล้ายกับ “Law of uncertainty” อนัตตา คล้ายกับ “Nothingness theory” และ ทุกขา คล้ายกับ “Chaos paradigm”^๕

๓.๑.๑ ความหมายการสื่อสารโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยตามหลัก พระพุทธศาสนา

การสื่อสาร ในยุคสมัยพระพุทธองค์ที่ไม่มีสื่อสารมวลชน การสื่อสารในความหมาย หลัก พระพุทธศาสนาก็ หมายถึง การเทศนาสั่งสอนเกี่ยวกับหลักคำสอนและปฏิบัติแก่พระภิกษุสงฆ์และ ประชาชนทุกหมู่เหล่าทั่วไป รวมไปถึงพระมหากษัตริย์ชนชั้นนักปกครองระดับประเทศ เพื่อให้เรียนรู้ถึง พระธรรมวินัยและปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้อย่างถูกต้อง แนวทางการเผยแผ่มีวิธีการสื่อสารภายในบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล และการสื่อสารในสังคมไว้ อย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง อาทิ หลักการสื่อสาร (การเผยแผ่ธรรม) หลักการปกครอง การเมืองและ อื่น ๆ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ทรงสอนเกี่ยวกับแนวทางการปกครองบ้านเมืองของกษัตริย์และผู้นำที่ทำ หน้าที่บริหารบ้านเมืองในยุคสมัยพระพุทธองค์ เพื่อให้เกิดความสงบสันติโดยใช้หลักธรรมต่าง ๆ เป็น หลักยึดในการปฏิบัติใช้ในการปกครองประชาชน

จากการที่พระพุทธองค์ทรงแสดงปฐมเทศนาครั้งแรก คือ ธัมมจักกัปปวัตตนสูตรนี้ ถือเป็นการ สื่อสารกับโลกเป็นครั้งแรกของพระพุทธองค์ เป็นการสื่อสารที่ทำให้พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นและ ดำเนินไป เปรียบเหมือนกงล้อเกวียนที่กำลังเริ่มหมุนไป ทรงกำลังสื่อสารกล่าวคือ พระพุทธองค์ทรงใช้ การสื่อสารเป็นยุทธศาสตร์ในการประกาศพระศาสนา ทรงสำเร็จอย่างงดงามด้วยการสื่อสาร ทำ

^๔ สมควร กวียะ, *ทฤษฎีการสื่อสารประยุกต์*, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิพย์วิสุทธิ , ๒๕๔๖), หน้า ๒๘.

^๕ อ้างแล้ว.

ให้ปัญจวัคคีย์ได้ดวงตาเห็นธรรม ทรงบำเพ็ญกรณียกิจของพระพุทธองค์และพระอัครสาวก มีวัตถุประสงค์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในการจาริกเผยแผ่ธรรมหลักธรรมคำสอนแก่ทวยเทพ มวลมนุษย์โลกและเวไนยสัตว์ หลังจากที่พระพุทธองค์ตรัสรู้และต้องการให้ประชาชนทุกหมู่เหล่า เข้าถึงความสงบอันสูงสุดสูงสุด ทรงมีเจตนารมย์ซึ่งเห็นได้จากพุทธพจน์ตั้งแต่ครั้งแรกที่ส่งสาวกออก ประกาศพระศาสนาว่า

“ จรณ ภิกขเว จาริกัม พาหุชนหิตาย พหุชนสุขาย โลกานุกมปาย อตถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสสาน...”^๖ ซึ่งแปลว่า “ ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงจาริกไป เพื่อประโยชน์และความสุข ของชนเป็นอันมาก เพื่อเกื้อกูลแก่โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ ทั้งหลาย...”^๗

การสื่อสารดังกล่าวนี้ มีพระประสงค์ต่อการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ สำหรับคนทุกหมู่เหล่าทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ ตลอดจนพระมหากษัตริย์ชนชั้นนักปกครอง เพื่อ ประโยชน์ทางวัตถุและประโยชน์ทางจิตใจอันนำไปสู่ความสงบสันติสุข

๓.๑.๒ ความสำคัญของการสื่อสารตามหลักพระพุทธศาสนา

๑) การสื่อสารผ่านผู้นำรัฐเป็นการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ดำเนินสู่ บุคคลหรือสู่ชุมชนในสังคม เพื่อให้เรียนรู้หลักธรรมคำสอนและแนะแนวทางปฏิบัติทาง พระพุทธศาสนา ซึ่งพระพุทธองค์ทรงเป็นตัวอย่างผู้นำที่ดีทางการปกครอง นำกลยุทธ์การสื่อสารมาใช้ ในการสร้างความสามัคคี สมานฉันท์ เพื่อไม่ให้เกิดความรุนแรง

๒) การสื่อสารด้วยความจริงใจช่วยเสริมสร้างประชาชนให้เกิดความรัก ความสามัคคี มีเมตตา เข้าใจดีต่อกันโดยนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติใช้ เพื่อหลอมรวมจิตใจของคนในสังคมร่วมกัน

๓) การสื่อสารของผู้นำหรือผู้ปกครอง สามารถนำแนวทางหลักคำสอน ไปประพจน์ ปฏิบัติใช้ ให้อยู่ในศีลธรรม จริยธรรม อาทิ หลักธรรมาภิบาลนำไปใช้ในการบริหารจัดการปกครอง ประเทศ

๔) การสื่อสารที่เป็นแนวทางกฎหมายที่นำไปสร้างกรอบการประพจน์ปฏิบัติของการ อยู่ร่วมกันในสังคมระบอบประชาธิปไตย เพื่อจัดกฎระเบียบวินัยของการอยู่ร่วมของประชาคมใน สังคม

๕) การสื่อสารที่ใช้หลักธรรมาธิปไตยมาเป็นเกณฑ์การตัดสินใจในการใช้อำนาจ อธิปไตย ประชาธิปไตยประเทศชาติจึงเกิดการพัฒนาเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง

๖) การสื่อสารในสมัยพระพุทธองค์ ในกรณีห้ามศึกสงครามกันระหว่างกษัตริย์ ด้วยกัน ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์ปัจจุบันในสังคมที่กำลังเกิดความขัดแย้งรุนแรงทาง การเมือง โดยใช้แนวทางของพระพุทธองค์นำมาประยุกต์ใช้กับวิกฤติการณ์ในสังคมปัจจุบัน

^๖ วิ.ม. (บาลี) ๔/๓๒/๒๗, ที.ม. (บาลี) ๑๐/๕๒/๕๓.

^๗ วิ.ม. (ไทย) ๔/๓๒/๔๐, ที.ม. (ไทย) ๑๐/๕๒/๕๓.

๓) การสื่อสารที่มีวัฒนธรรมที่ดีจะมีส่วนช่วยให้บ้านเมือง เต็มไปด้วยความสงบ ความถูกต้อง การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมดี สังคมโลกการเมืองในระดับโลกก็จะดีไปด้วย

๔) การสื่อสารเป็นแนวทางให้นักการเมือง สื่อมวลชน และประชาชน ได้นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ที่สอดรับมาประยุกต์ใช้ในหน้าที่ การทำงาน สร้างความสามัคคี สมานฉันท์ในวิกฤติการณ์ทางการเมืองที่มีความรุนแรงให้เกิดความปรองดองและสร้างสันติสุขทางสังคม^๔

จากประเด็นที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ การสื่อสารในสมัยพระพุทธองค์มาจนถึงยุคสมัยปัจจุบันที่เป็นพระนักวิชาการที่เป็นปูชนียบุคคลในสังคมที่ใช้หลักคำสอนในแง่ศีลธรรม คุณธรรมมาเป็นแนวทางการสื่อสาร โดยสื่อสารผ่านทางหลักคำสอน ในการประพฤติปฏิบัติยังประโยชน์มาสู่ประชาชนในยุคสมัยการสื่อสารในยุคโลกาภิวัตน์ นำมาประยุกต์ใช้กับหลักการสื่อสารทางโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

๓.๒ กระบวนการสื่อสารโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยตามหลักพระพุทธศาสนา

กระบวนการสื่อสารทั่ว ๆ ไป ในยุคพระพุทธองค์ยังไม่มีสื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสื่อสาร มีเพียงการสื่อสารด้วยการพูดและการเขียนเท่านั้น หลักการสื่อสารที่พระองค์ทรงสั่งสอนจึงเน้นไปที่การพูด การฟังแต่หลักการต่าง ๆ ที่พระองค์ทรงสั่งสอนดังที่จะกล่าวต่อไปนี้ สามารถนำไปพัฒนาประยุกต์ใช้ได้กับการสื่อสารในทุกรูปแบบ เช่น การรายงานข่าว การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารที่สำคัญที่สุดตามแนวทางพระพุทธศาสนาก็คือ การห้ามพูดหรือสื่อสารกันด้วยความเท็จ ต้องพูดด้วยความจริง ซึ่งทรงกำหนดไว้ในศีล ๕ ข้อที่ ๔ “มุสาวาทา เวรมณี ลิกขาปทสมายามิ” พระพุทธองค์ทรงมีอยู่ ๓ รูปแบบ ประกอบด้วย ผู้ส่งสารหรือพระธรรมกถึกคือผู้ทำหน้าที่ในการเผยแผ่ ธรรมะคือตัวสารหรือเนื้อหาของสารที่จะส่งไป และผู้ฟังคือผู้รับสารในการที่จะทำให้องค์ประกอบเหล่านี้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ เรียกว่า พุทธวิธีในการสอน เพราะพระพุทธองค์ทรงเป็นผู้ที่พรั่งพร้อมไปด้วยคุณสมบัติของนักเผยแผ่ และพุทธวิธีในการสอนอย่างครบถ้วน จึงได้รับการยกย่องว่า “สตา เทวมนุสสานํ ทรงเป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย” เพื่อให้ทราบถึงการเผยแผ่ธรรมะของพระพุทธองค์ตามแนวพุทธวิธีในการสอน ผู้วิจัยจะนำประเด็นที่สำคัญในกระบวนการเผยแผ่ธรรมะของพระพุทธองค์ดังนี้

^๔ ดูรายละเอียดใน, อติศักดิ์ ทองบุญ, ศึกษาวิเคราะห์ประชาธิปไตยกับธรรมาธิปไตย ตามทัศนะของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), หนังสือที่ถอดเสียงการสนทนาธรรมระหว่างพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) กับคณะบุคคลในเครือข่ายองค์กรพระพุทธศาสนาที่ไปนมัสการ ที่วัดญาณเวศกวัน เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๙.

๓.๒.๑ ผู้ส่งสารหรือธรรมกถึก

หลักธรรมที่พระพุทธองค์ทรงแสดงลักษณะของนักสื่อสารหรือนักสั่งสอนที่ดีไว้ ๔ อย่าง คือ^๙

๑) สันตสนา หมายถึง พูดแจ่มแจ้งชี้แจงอธิบายให้เข้าใจชัดเจน มองเห็น เหตุผลแจ่มแจ้ง หมัดสงสัย เหมือนจูงมือไปเห็นกับตา

๒) สมาทปนา หมายถึง พูดจงใจ พูดให้เห็นคุณค่าและความสำคัญ จนเกิด ความซาบซึ้งยอมรับ อยากลงมือทำ หรือนำไปปฏิบัติ

๓) สมุตเตชนา หมายถึง พูดเร้าใจ ปลุกใจให้คึกคัก เกิดความแข็งขันมั่นใจ และมีกำลังใจหาญกล้า กระตือรือร้นที่จะทำให้สำเร็จ โดยไม่หวั่นกลัวต่ออุปสรรคและความยากลำบาก

๔) สัมปหังสนา หมายถึง พูดให้ร่าเริง ทำให้เกิดบรรยากาศแห่งเมตตา ไมตรี ความหวังดี และความรู้สึกที่สดชื่นร่าเริง เบิกบานผ่องใส เข้มแข็งใจด้วยความหวังในผลดีและทางที่จะสำเร็จ

๓.๒.๒. สารหรือธรรมะ

สารคือ เรื่องราวที่ส่งผ่านเพื่อให้ทราบถึงเจตนารมณ์ ที่มีความหมายด้วยอาศัยภาษาเป็นสัญลักษณ์ในการรับรู้ร่วมกัน สารประกอบด้วย ๓ ส่วนคือ

๑) รหัสสาร แสดงถึงการแสดงออกทางท่าทาง กิริยา คำพูด ขอยกตัวอย่าง พุทธพจน์ที่แสดงเหตุผลในการไม่ตรัสตอบปัญหา เช่น โลกเที่ยงหรือ โลกไม่เที่ยงหรือ โลกมีที่สุดหรือ โลกไม่มีที่สุดหรือตถาคตตรัสถามสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อถูกทูลถามอย่างนี้จึงไม่พยากรณ์ จึงเป็นเหตุผลที่พระพุทธเจ้านิ่งเสีย ไม่ตอบปัญหาเหล่านี้

๒) เนื้อหาของสาร ความคิด ประสพการณ์ ความรู้ คำบอกเล่า ข่าวสาร การโฆษณา ข้อเขียน คำอธิบาย คำชี้แจง การสั่งสอน แนะนำที่ต้องการแสดงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทศนะ ข้อคิดเห็น หรือเนื้อหาที่ต้องการแสดงความรู้สึก เช่น “สัตตบุรุษไม่มีในชุมชนใด ชุมชนนั้นไม่ชื่อว่าสภา, ผู้ใดไม่พูดเป็นธรรม ผู้นั้นไม่ใช่สัตตบุรุษ, ละคราคะ โทสะ โมหะ พูดเป็นธรรม จึงจะเป็นสัตตบุรุษ”^{๑๐}

๓) การจัดสาร เป็นการนำสารมาเรียงร้อยถ้อยคำเพื่อให้สละสลวย กระชับ ได้ใจความ จะทำให้สารมีคุณสมบัติในการสื่อสารที่ดีมีความเข้าใจตรงกัน ตลอดจนจนถึงการใช้ภาษาที่ดีในการสื่อสารระว่างเรื่องความคิดแบ่งแยกระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เช่น การพูดหรือการแสดงออกทางวาจาที่สุจริต ไม่ทำร้ายผู้อื่น ตรงความจริง ไม่โกหกหลอกลวง ไม่ส่อเสียด ทำร้าย แต่สุภาพมีเมตตา ชวนให้เกิดไมตรีสามัคคีกันเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ดังตัวอย่าง

“มหาบพิตร ภิกษุชื่อว่าสมบุรณ์ด้วยศีลเป็นอย่างไร คือ... ภิกษุละเว้นขาดจากคำส่อเสียด คือฟังความจากอีกฝ่ายนี้แล้วไม่ไปบอกฝ่ายโน้นเพื่อทำลายฝ่ายนี้ หรือฟังฝ่ายโน้นมาบอกฝ่ายนี้ สร้างความแตกแยกในหมู่คณะ ควรพูดแต่ถ้อยคำสร้างสรรค์สามัคคีกัน”^{๑๑}

^๙ ที.สี. (ไทย) ๙ / ๓๒๒/๑๒๔.

^{๑๐} ส.ส. (ไทย) ๑๕/๓๒๕/๒๗๐.

^{๑๑} ที.สี. (ไทย) ๙/๑๙๔/๖๕.

๓.๒.๓. ผู้รับสารหรือผู้ฟัง

ผู้รับสารคือกลุ่มคนหรือประชาชนที่รับสารจากผู้ส่งสาร เพื่อรับทราบความเคลื่อนไหวในเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นสารที่จะมีผลกระทบต่อตนเองและหมู่คณะ ซึ่งมีทั้งข้อมูลข่าวสารในเชิงบวกและข้อมูลข่าวสารในเชิงลบ ที่ผู้รับสารจะต้องนำมาพิจารณาไตร่ตรอง ใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเพื่อร่วมการตัดสินใจดำเนินการอย่างถูกต้องชอบธรรม เช่น การเผยแพร่ธรรมะของพระพุทธองค์นั้น ท่านทรงเป็นบรมครูในการสั่งสอนธรรมแก่มวลมนุษย์และสัตว์โลก ทรงนำสารคือหลักธรรมคำสอนที่มีสาระประโยชน์และคุณค่ามามอบให้แก่มวลมนุษย์(ผู้รับสาร) เพื่อน้อมนำคำสอนไปประพฤติปฏิบัติให้อยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยใช้หลักการพิจารณาโยนิโสมนสิการดังนี้

- ๑) อุปายมณสิการ คือ คิดถูกวิธี
- ๒) ปถมณสิการ คือ คิดมีระเบียบ
- ๓) การณมณสิการ คือ คิดมีเหตุผล
- ๔) อุปปาทกมณสิการคือ คิดเป็นกุศล^{๑๒}

พระพุทธองค์ทรงใช้การสั่งสอนด้วยวิธีการเผยแพร่ธรรมด้วยการดำเนินไปโปรดตามสถานที่ต่าง ๆ ตามหัวเมือง หมู่บ้าน ชนบท และพระราชวัง ด้วยการอาศัยอยู่ในป่าเขาถ้ำเฝ้าไพร ในถ้ำบ้าง ตามที่พักที่อุปาสกอุบาสิกাজัดถวายเป็นที่ต้อนรับตามโอกาส จนกระทั่งต่อมาจึงทรงมีวัดเวฬุวันเป็นวัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนาเป็นที่จำวัดโปรดเทศนาสั่งสอนในเวลาต่อมา ทรงโปรดมนุษย์และเวไนยสัตว์ทั้งหลาย ทำให้พระพุทธองค์ทรงเกี่ยวข้องกับการสื่อสารโดยตรง การใช้ถ้อยคำทางศาสนาในลัทธิความเชื่อต่าง ๆ ในสมัยนั้นเช่น พราหมณ์ ฮินดู พระองค์ทรงรับการฟังการตรัสพาดพิงถึงด้วยถ้อยคำในลัทธิความเชื่อต่าง ๆ มากมาย ทรงรับฟังด้วยน้ำพระทัยที่มีเมตตามีขันติธรรม อันเนื่องด้วยพระพุทธองค์ทรงมีปณิธานเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขแก่มหาชนชาวโลก

ประเด็นที่น่าสนใจคือ พระพุทธองค์ไม่ทรงนิยมหักล้างความเชื่อเดิมในรูปถ้อยคำที่ใช้ทรงหักล้างแต่เฉพาะความเชื่อที่แฝงอยู่เป็นความหมายของถ้อยคำเหล่านั้น ไม่ทรงใช้วิธีรุนแรง แต่ทรงใช้ปัญญาในการเปลี่ยนแปลงบุคคลให้เกิดการพัฒนาต่อไป ทรงสอนสิ่งที่จริงและความดีงามที่ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการสั่งสอนกษัตริย์ ประชาชน พราหมณ์ หรือชนชั้นวรรณะใดก็ตาม พระพุทธองค์ไม่ทรงละเว้นการสั่งสอน ในคำสอนเองยังมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับ ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมถึงเรื่องการเมือง การปกครอง ที่เป็นหัวใจสำคัญของการสร้างอำนาจของการปกครองอาณาจักรในยุคสมัยนั้น ดังคำกล่าว ของอาจารย์ สุลักษณ์ ศิวลักษณ์ ได้พูดถึงเรื่องศาสนามีใจความว่า

ในแต่ละศาสนาย่อมมี ลัทธิของศาสนาที่สำคัญ เกี่ยวกับคำสั่งสอนหรือทฤษฎี ที่ว่าด้วยการเมืองทั้งนั้น ไม่ว่าจะยุคตายของยิว หรือขงจื๊อของจีน และสินธุธรรมของแขก ซึ่งมีอิทธิพล

^{๑๒} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), ขอบฟ้าแห่งความรู้, พุทธธรรม (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา, ๒๕๔๘), หน้า ๖๒๑.

มาถึงไทยเราด้วย ยิ่งศาสนาอิสลามด้วยแล้ว การเมืองเป็นหัวใจของคำสั่งสอนและการประพฤติปฏิบัติ^{๓๓}

๓.๓ องค์ประกอบของการสื่อสารโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยตามหลักพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบของการสื่อสารโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยตามหลักพระพุทธศาสนาประกอบด้วยคือ ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสารหรือภาษา และผู้รับสาร มีดังนี้

๓.๓.๑. ผู้ส่งสาร

ผู้ส่งสารที่ดี ต้องมีความจริงใจ ปราศจากอคติ มีทัศนคติ มีความรู้ มีประสบการณ์ รู้จุดมุ่งหมายและเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสมที่จะสื่อสารเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับฟัง ผู้ส่งสารที่ดีมีประสิทธิภาพ คือผู้ที่สามารถฝึกจิตดี ต้องรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และมีวิจารณญาณ สุขุมรอบคอบ มีเหตุผล เพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์นั้น ผู้ส่งสารต้องมีคุณสมบัติหลายประการ อาทิ มีความสนใจในการสื่อสาร มีคุณสมบัติตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ เป็นผู้รอบรู้วิธีการเข้าถึงจิตใจของผู้รับสาร ภูมิหลังของผู้รับสาร และเปิดใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้รับสาร

ผู้ส่งสาร อาจจะต้องกระทำหรือควรกระทำคุณสมบัติของสื่อสารมวลชนตามแนวทางพระพุทธศาสนา อีกประการหนึ่ง จะต้องประกอบไปด้วยหลัก สัปปุริสธรรม ๗ ประการคือ^{๓๔}

๑) อัมมัญญตา เป็นผู้รู้ธรรมะ คือหลักการ หลักความจริง เนื้อหาสาระของเรื่องที่จะสื่อสาร รู้แจ้งแทงตลอดในทฤษฎีและปฏิบัติในศาสตร์และศิลป์ของตนเอง

๒) อัตถัญญตา รู้จักเนื้อหาสาระ ความหมาย ความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ของการสื่อสารที่แน่นอนชัดเจน

๓) อัตตัญญตา รู้จักตนเอง รู้ว่าตนคือใคร มีความพร้อมหรือไม่พร้อมอย่างไร การรู้จักตนเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เมื่อเรารู้จักตนเองดีแล้ว จะนำไปสู่การยอมรับตนแล้วจะเปิดเผยตน สามารถสื่อสารภายในตนได้อย่างดียิ่งผู้สามารถสื่อสารภายในได้ดีจะเป็นคนที่สามารถรับรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และมีวิจารณญาณที่สุขุมรอบคอบ มีเหตุผลผลทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพยิ่ง

๔) มัตตัญญตา รู้จักประมาณ รู้จักความพอดี การสื่อสารบางอย่างหากมากเกินไป ผู้รับสารก็รับไม่ได้ หากน้อยเกินไปก็ไม่เพียงพอ การรู้จักประมาณในการสื่อสารคือไม่ส่งสารซ้ำซากมากเกินไป น้อยเกินไป จึงเป็นคุณสมบัติประการสำคัญอีกประการหนึ่งของผู้ส่งสาร

๕) กาลัญญตา รู้จักเวลา ผู้ส่งสารต้องรู้จักเวลาในการสื่อสารว่าเวลาไหนควรเวลาไหนไม่ควร หากผู้ส่งสารไม่รู้จักเวลาในการสื่อสารแม้ว่าจะเป็นการสื่อสารภายในตน การสื่อสารระหว่างบุคคล หรือการสื่อสารมวลชน นอกจากการสื่อสารนั้นจะไม่ประสบความสำเร็จแล้วบางที่ยังอาจมี

^{๓๓} สุลักษณ์ ศิวลักษณ์, พุทธศาสนากับการเมือง: เรื่องจากคนจริงโดยอิงทฤษฎี, [ออนไลน์], แหล่งที่ : [http:// www. Midnightuniv.org](http://www.Midnightuniv.org). [๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๖].

^{๓๔} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๒๑/๒๖๔.

เรื่องมีราวตามมาด้วย หากเราย้อนดูประวัติศาสตร์ แม่นักวิทยาศาสตร์ดัง ๆ ของโลกยังต้องได้รับโทษจากการประกาศสัจธรรมในเวลาที่ไม่เหมาะสม

๖) ปริสัจญ์ รู้จักบริษัท เป็นผู้รู้จักบริษัท คือ รู้จักชุมชน และรู้จักที่ประชุม รู้กิจที่ประพุดต่อชุมชนนั้น ๆ ว่า ชุมชนนี้เมื่อเข้าไปหา จะต้องทำกิจอย่างนี้ จะต้องพูดอย่างนี้ ชุมชนนี้ควรสงเคราะห์อย่างนี้ เป็นต้น

๗) ปุคคัลโปปรัญญ์ รู้จักเลือกคบคน ปุคคัลลัญญตา หรือ ปุคคัลโปปรัญญตา เป็นผู้รู้จักบุคคล คือ ความแตกต่างแห่งบุคคลว่า โดยอธยาศัย ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น ใครๆ ยิ่งหรือหย่อนอย่างไร และรู้ที่จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นๆ ด้วยดี ว่าควรจะคบหรือไม่ จะใช้จะตำหนิ ยกย่อง และแนะนำสั่งสอนอย่างไร เป็นต้น

สรุปได้ว่า ผู้สื่อสารที่ดีจะต้องมีทักษะพื้นฐานในด้านการสื่อสาร เช่น การใช้ภาษาในการสื่อสาร ในเรื่องการออกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การใช้ประโยค การใช้ถ้อยคำในการส่งสาร การใช้ประโยคในการส่งสาร และการรับสาร นอกจากนั้นหลักการพระพุทธศาสนายังกล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ส่งสารที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ประการอีกด้วย

๓.๓.๒. สารหรือเนื้อหาของสาร

เนื้อหาของสารที่พระพุทธองค์นำมาแสดงธรรม มีทั้งเนื้อหาด้านบวก ด้านลบ และทั้งบวกและลบ กล่าวโดยทั่วไป พระองค์ทรงนำพระสูตรในชาดกต่าง ๆ และเหตุการณ์ที่ปรากฏจริงที่พระองค์ได้ประสบมา มาแสดงให้ผู้ฟังน้อมนำไปปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุข เรื่องที่พระพุทธองค์นำมาแสดงล้วนเป็นเรื่องจริงและเป็นประโยชน์ ดังพระพุทธองค์ตรัสกับอภัยราชกุมารโอรสของพระเจ้าพิมพิสารว่า

ราชกุมาร เราตถาคตรู้จักถ้อยคำที่ไม่จริง ไม่แท้ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ และไม่เป็นที่รักที่ขอบใจของผู้อื่น เราตถาคตย่อมไม่กล่าวถ้อยคำนั้น

เราตถาคตรู้จักถ้อยคำที่จริงแท้ แต่ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ และไม่เป็นที่รักที่ขอบใจของผู้อื่น เราตถาคตย่อมไม่กล่าวถ้อยคำนั้น

เราตถาคตรู้จักถ้อยคำที่จริงที่แท้ และประกอบด้วยประโยชน์ แต่ไม่เป็นที่รักที่ขอบใจของผู้อื่น เราตถาคตย่อมรู้กาลที่จะกล่าวถ้อยคำนั้น

เราตถาคตรู้จักถ้อยคำที่ไม่จริงไม่แท้ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ แต่เป็นที่รักที่ขอบใจของผู้อื่น เราตถาคตย่อมไม่กล่าวถ้อยคำนั้น

เราตถาคตรู้จักถ้อยคำที่จริงแท้ ที่ประกอบด้วยประโยชน์ และเป็นที่รักที่ขอบใจของผู้อื่น เราตถาคตย่อมรู้กาลที่จะกล่าวถ้อยคำนั้น เพราะเราตถาคตมีกรุณาในหมู่สัตว์”^{๑๕}

จากที่กล่าวมาคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎกเป็นเรื่องที่จริงที่แท้ประกอบด้วยประโยชน์ พระพุทธองค์ทรงแสดงในเวลาที่เหมาะสม เป็นเรื่องที่รับรองคำสั่งสอนของ

^{๑๕} ม.ม. (บาลี) ๑๓/๘๖/๖๔, ม.ม. (ไทย) ๑๓/๘๖/๘๘.

พระพุทธรูปและเรื่องจริง เรื่องแท้เป็นประโยชน์ที่พระพุทธรูปนำมาแสดง ทรงสั่งสอนล้วนแต่เป็นเรื่องจริงแท้ที่ปรากฏอยู่ในสังคมปัจจุบัน

๓.๓.๓. ช่องทางการสื่อสารหรือภาษา

ช่องทางการสื่อสารหรือภาษา คือ การติดต่อสื่อสารระหว่างกันด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยใช้ภาษา เป็นตัวกลางในการติดต่อสัมพันธ์กัน ด้วยคำพูด ถ้อยคำที่มีความหมาย หรือกิริยาอาการต่าง ๆ เรียกอย่างทางการว่า “สื่อ” หมายถึงทำการติดต่อถึงกัน การทำความเข้าใจต่อกัน ยังรวมคำว่าสื่อไปถึง สัตว์ สิ่งของ อุปกรณ์ อิเลคทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่ชักนำให้รู้จักกันโดยผ่านช่องทางสื่อ ในฐานะเป็นตัวกลางเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงสารถึงกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและรับรู้ตรงกัน จากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร

๓.๓.๔. ผู้รับสาร

ผู้รับสารที่ดีตามกลุ่มเป้าหมายของผู้ส่งสารจะต้องมีทักษะในการ ฟัง การสื่อสารจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ถ้าขาดองค์ความรู้ทางกระบวนการทางพระพุทธศาสนา คือ การใช้ปัญญา การใช้โยนิโสมนสิการในการพิจารณาอย่างแยบคาย ในการสืบค้นหาสาเหตุของต้นเรื่องว่าเป็นมาอย่างไร แล้วจึงค่อยสรุปเรื่องที่ไต่ยิน ได้ฟังมา ต้องรู้จักวิเคราะห์สารที่ได้รับมา ใช้วิจารณ์ญาณในการรับข้อมูลข่าวสาร ดังที่พระพุทธรูปทรงพิจารณาตรวจสัตว์โลกด้วยพุทธจักขุ ผู้รับสารมีการเรียนรู้และสารที่แตกต่างกัน ยากที่จะเข้าใจในสิ่งที่พระพุทธรูปตรัสรู้และนำมาเผยแผ่ให้เข้าใจได้โดยง่าย ทรงเห็นว่าสัตว์โลกที่ยังสอนได้มีอยู่ได้ ดังตัวอย่างนี้ ทรงเปรียบบุคคลด้วยดอกบัว ๓ เหล่า (ตามโพธิราชกุมารสูตร)^{๑๖} และเปรียบกับบุคคล ๔ จำพวก (อุคฆฏิตัญญสูตรและมโนรณปุรณิ) คือ^{๑๗}

๑) อุคฆฏิตัญญ ๒ พวกที่มีสติปัญญาฉลาดเฉลียว เป็นสัมมาทิฐิ เมื่อได้ฟังธรรมก็สามารถรู้และเข้าใจ

๒) วิปจิตัญญ ๓ พวกที่มีสติปัญญาดี เป็นสัมมาทิฐิ เมื่อได้ฟังธรรมแล้วพิจารณาตามและได้รับการอบรมฝึกฝนเพิ่มเติม

๓) เนยยะ ๔ พวกที่มีสติปัญญาน้อย แต่เป็นสัมมาทิฐิ เมื่อได้ฟังธรรมแล้วพิจารณาตามและได้รับการอบรมฝึกฝนเพิ่มอยู่เสมอ มีความขยันหมั่นเพียรไม่ย่อท้อ มีสติมั่นประกอบด้วยศรัทธา ปสาทะ

๔) ปทปรมะ ๕ พวกที่ไร้สติปัญญา และยังเป็นมิฉณาทิฐิ แม้ได้ฟังธรรมก็ไม่อาจเข้าใจความหมายหรือรู้ตามได้ ทั้งยังขาดศรัทธา ปสาทะ ไร้ซึ่งความเพียร เปรียบเสมือนดอกบัวที่จมอยู่กับโคลนตม ยังแต่จะตกเป็นอาหารของเต่าและปลา ไม่มีโอกาสโผล่ขึ้นพ้นน้ำเพื่อแบ่งบาน

^{๑๖} ม.ม. (ไทย) ๑๓/๓๓๙/๔๑๐. และ ม.ม. (ไทย). ๑๒/๒๘๓/๓๐๘.

^{๑๗} นอกจากบัวจมอยู่ในน้ำ บัวอยู่เสมอน้ำ บัวพ้นน้ำ ๓ เหล่านี้ อรรถกถาได้กล่าวถึงบัวเหล่าที่ ๔ คือ บัวที่มีโรค ยังไม่พ้นน้ำเป็นอาหารของปลาและเต่า ซึ่งมีได้ยกขึ้นสู่ปาสี แล้วแบ่งบุคคลเป็น ๔ เหล่า (ตามที่ปรากฏใน อก.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๑๓๓/๒๐๒, อกิ.ปุ. (ไทย) ๓๖/๑๐/๑๑๑, ๑๔๘-๑๕๑/๑๕๒)

๒๐ พระพรหมคณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), ๕, พุทธธรรมฉบับปรับปรุงขยาย, หน้า ๗๐๗.

สมควรแก่เหตุที่ตนประกอบ พร้อมทั้งจะวินิจฉัย วางตน และปฏิบัติไปตามหลักการ เหตุผล และความเที่ยงธรรม

ดังนั้นการสื่อสารของผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยเพื่อไม่ตรีความรัก ความปรารถนา ความเห็นอกเห็นใจ ความเข้าใจดีต่อกัน เป็นความปรารถนาดีต่อกันความใส่ใจหรือต้องการสร้างเสริมประโยชน์ให้แก่เพื่อนมนุษย์และสัตว์ทั้งหลายเรียกว่าความเมตตา (loving kindness) ได้ใช้หลักเมตตาธรรมต่อเพื่อนมนุษย์ อีกทั้งมอบ ความกรุณา เพื่อแผ้วในการช่วยเหลือ เกื้อกูลควบคู่ไปด้วย โดยให้ความรักต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ในฐานะที่เป็นเพื่อนร่วมโลก เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น พระองค์ได้ตระหนักถึงความรัก ความเมตตาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ พระองค์ทรงใช้ปัญญา ครอบจักรวาล เมตตา สงสาร และให้ความช่วยเหลือ ใคร อะไร ที่ไหน อย่างไร ตามสถานการณ์ที่เหมาะสมที่ทรงด้วยการไตร่ตรองด้วยปัญญา เมตตาธรรมเป็นพื้นฐานของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งทำให้มองเห็นในแง่ดีหวังดีต่อกัน พร้อมทั้งจะรับฟัง และเจรจาหาเหตุผลของกันและกัน ไม่ยึดเอาความเห็นแก่ตัวเป็นที่ตั้ง หรือความเกลียดชังเป็นที่ตั้ง โดยนำหลักธรรมข้อนี้มาประยุกต์ให้เข้ากับสถานการณ์การในปัจจุบัน ต้องเป็นคนที่มีสติปัญญา ความสามารถอย่างยอดเยี่ยม การมีเจตจำนงที่เป็นธรรมมุ่งดีปรารถนา ต้องไปด้วยกันหมายความว่าทางพระพุทธศาสนาสอนไว้ ๔ อย่าง คือในด้านหนึ่งต้องมี เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา^{๒๑}

พรหมวิหาร ๔ เป็นคุณธรรมพื้นฐานประจำใจสำหรับผู้บริหารที่สำคัญที่สุด เป็นคุณธรรมอันประเสริฐสำหรับผู้บริหาร ผู้ประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยพึงมีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ชม ผู้บริโภค เป็นหลักธรรมที่ควรประพฤติปฏิบัติตน ใน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) เมตตา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรัก ความจริงใจ ความปรารถนาดีต่อผู้อื่นปรารถนาต้องการให้ผู้อื่นมีความสุข ความเจริญทั้งในหน้าที่ราชการและส่วนตัว มีความเป็นกัลยาณมิตร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ทุกคนพบกับความสุข ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ๒) กรุณา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสงสาร เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือ จุนเจือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ด้วยความเต็มใจเสมอ มีความกรุณาสงสารเมื่อผู้อื่นประสบภัยพิบัติหรือตกทุกข์ได้ยากทุกกรณี ช่วยเหลือ ไม่นิ่งดูดาย อุปถัมภ์ค้ำจุนเกื้อหนุนช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ ๓) มุทิตา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเบิกบานใจ ชื่นชมยินดีในความสำเร็จของผู้อื่นด้วยความจริงจังและจริงใจ โดยการมอบสิ่งของเพื่อเป็นประโยชน์ หรือเพียงใช้คำพูดที่สุภาพอ่อนโยนฟังแล้วสบายใจมีกำลังใจที่จะสร้างคุณงามความดี ส่งเสริมสนับสนุนผู้ที่ประสบความสำเร็จให้มีความสุข ๔) อุเบกขา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการวางเฉย วางตัววางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียงไม่ลำเอียง ไม่ดีใจหรือเสียใจเมื่อผู้อื่นเผชิญวิบัติ คอยแนะนำชี้ทาง วิธีการ ประพฤติปฏิบัติที่ถูกที่ควร ปฏิบัติตามกฎระเบียบแบบแผน ปฏิบัติให้ถูกต้องตามธรรมทำนองคลองธรรมการแสดงออกและปฏิบัติตรง ๆ ด้วยความเสมอภาค

^{๒๑} พ.ร.บ. (บาลี) ๒๕/๑๙/๒๕๓. ดูเทียบใน พ.ร.บ. (บาลี) ๒๕/๙๔/๕๑.

๓.๔.๒.หลักอริยมรรคมีองค์ ๘ ในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการในการพัฒนาจริยธรรมแก่ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยโดยได้นำหลักธรรมหมวดมรรค ๘ ยกมาเพื่อประกอบในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและผู้อื่นในสังคมซึ่งประกอบด้วย

๑) หลักสัมมาทิฐิในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

สัมมาทิฐิ คือ ความคิดที่ถูกต้องตาม ทำนองคลองธรรม มีเหตุผลและยึดประโยชน์สุขของคนส่วนใหญ่เป็นตัวขับเคลื่อนภารกิจต่างๆ ในชีวิตให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน ไม่ยึดกิเลสหรือพวกพ้องเป็นที่ตั้งในการทำงานสัมมาทิฐิ เป็นกระบวนการทางความคิดที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะช่วยชี้นำแสงสว่างให้แก่คนทั้งหลาย เป็นหลัก แห่งความเห็นที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้คนเรามอง ปัญหาเป็น เข้าใจปัญหาถูกและสามารถแก้ปัญหา ความขัดแย้งต่างๆ ได้ตามหลักของเหตุผล ดังนั้น สัมมาทิฐินั้นจึงเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ในด้านสื่อสารมวลชน ให้เกิดความเห็นชอบหมายถึงเมื่อมีคนมาปรึกษาแนะนำในสิ่งที่ถูกให้ใช้ปัญญาในทางที่สร้างสรรค์ในสิ่งที่ถูกต้องมีความคิดเห็นตามแบบอย่างที่ถูกต้องไม่เป็นคนเห็นแก่ตัวด้วยการเอาเปรียบผู้อื่นไม่เคยให้ความช่วยเหลือผู้ที่สร้างความเดือดร้อนแก่สังคม^{๒๒}

ในพระพุทธศาสนา แบ่งระดับความเห็นชอบนี้ออกเป็น ๒ อย่าง คือ

(๑) สัมมาทิฐิที่เป็นโลกียะ หมายถึง ความคิด ทฤษฎี ค่านิยมที่ดำเนินไปตามวิถีของชาวโลก คนที่มีสัมมาทิฐิชนิดนี้จะมีเชื่อและการยอมรับการกระทำและผลการกระทำของตน หรือมีความสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อการกระทำของตนเองและสังคม

(๒) สัมมาทิฐิที่เป็นโลกุตตระ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจสิ่งทั้งหลาย ตามสภาวะของมันเอง ไม่เอนเอียงไปตามความชอบของตนเอง หรือหมู่คณะ ความรู้ความเข้าใจสอดคล้องกับความ เป็นจริงตามหลักไตรลักษณ์ สัมมาทิฐิแบบนี้ เป็นขั้นสูงสุดธรรม ได้แก่ มรรค ผล และนิพพานได้^{๒๓}

สรุปได้ว่าสัมมาทิฐิ คือฐานความคิดด้านบวก เป็นกระบวนการทางความคิดเชิงสร้างสรรค์ ที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะช่วยชี้นำแสงสว่างให้แก่คน ทั้งหลาย เป็นหลักความเห็นที่ถูกต้อง เป็น ตัวกระตุ้นและส่งเสริมให้คนเรามองปัญหาเป็น เข้าใจปัญหาถูกและสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้ง ต่างๆ ได้ตามหลักของเหตุผลในอริยสัจ ๔ โดยยึด ความถูกต้องและความสุขของส่วนรวมเป็นหลัก ไม่ยึดพวกพ้องหรือกิเลสเป็นที่ตั้ง การประยุกต์ใช้ หลักของสัมมาทิฐินี้ก็จะ สามารถสร้างประโยชน์ มหาศาลแก่มนุษย์ทุกคนตั้งแต่ระดับต้นจนถึงระดับ สูงสุดของชีวิตในทางกลับกัน ถ้าครอบครัวที่ดีหรือ คนในสังคมก็ตั้งรู้จักใช้ทางสายกลางคือมีสมาธิปฏิบัติที่มีสัมมาทิฐิเป็นฐานในการขับเคลื่อน ความคิดไปสู่การกระทำที่ถูกต้อง

^{๒๒} พระพรหมคุณาภรณ์,(ป.อ.ปยุตโต),พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย, พิมพ์ครั้งที่ ๓๙, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า ๖๘๘-๖๙๒.

^{๒๓} เรื่องเดียวกัน,หน้า ๖๙๒.

๒) หลักสัมมาสังกัปปะในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

สัมมาสังกัปปะ คือ การดำริชอบคิดพิจารณาก่อนจะทำอะไรลงไปเพื่อกันความผิดพลาด ไม่ปล่อยความนึกคิดให้แล่นไปตามความรู้สึกที่ผิดความดำริหรือความนึกคิดที่เอนเอียงข้างใดข้างหนึ่ง ในการประกอบสุจริตชอบบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่สังคม ในการประกอบอาชีพผู้สื่อสารนั้นต้องตระหนักอยู่ในใจตลอดในการทำงานต้องมีความดำริชอบเป็นเรื่องปกติของคนส่วนมาก เพราะตามธรรมดาเมื่อปุณฺณรับรู้อารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการเห็น ได้ยิน เป็นต้น จะเกิดความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งในสองอย่าง คือ ถ้าถูกใจ ก็ชอบ ตีตใจ ยากได้ พัวพัน คล้อยตาม ถ้าไม่ถูกใจ ก็ไม่ชอบ ขัดใจ ขัดเคือง ผลักแย้ง เป็นปฏิกิริยาจากนั้น ความดำรินึกคิดต่างๆก็จะดำเนินไปตามแนวทางหรือตามแรงผลักดันของความชอบและไม่ชอบนั้น เมื่อมีความดำรินึกคิดที่เป็นอิสระจากความชอบใจ ไม่ชอบใจ เป็นกลางเช่นนี้^{๒๔} จึงทำให้มองเห็นสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง คือ เสริมสัมมาทิฐิให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้น จากนั้นองค์ประกอบทั้งสองก็จะสนับสนุนกันและกันหมุนเวียนต่อไป จนทำให้เกิดจิตที่ชอบในการทำงานหรือประกอบอาชีพจนกลายเป็นจริยธรรมในตัวของผู้ปฏิบัติเอง

ดังนั้นสัมมาสังกัปปะตามปกติมนุษย์ปุณฺณ เมื่อจะคิดอะไร ก็ย่อมคิดเพื่อสนองตัณหาในรูปใดรูปหนึ่ง ถ้าไม่คิดตามแนวทวิฐิ เช่น ค่านิยม เป็นต้น ซึ่งตัณหาอาศัยวิชาปรุงแต่งไว้ก่อนแล้ว ก็จะคิดไปตามอำนาจของตัณหาในเวลานั้นๆ ซึ่งอาจเป็นไปโดยอาการของความอยาก ที่ยังเรียกว่าเป็นตัณหาโดยตรงบ้างโดยการถือตัวเชิดชูระวีฐานะของตัวตน ที่เรียกว่ามานะบ้าง ตลอดจนความยึดถือที่จับตัวเป็นทวิฐิ เพราะฉะนั้นผู้ประกอบกิจการจะต้องมีสังกัปปะต้องดำริชอบในสิ่งที่ทำและพอใจในสิ่งที่ทำการรู้จักคิดในทางที่ถูกที่ควรบนพื้นฐานของศีลธรรมอันงามที่ปราศจากการคิดโลกในความอยากของตน การคิดพยาบาท อาฆาตแค้น และการคิดที่จะเบียดเบียนผู้อื่นให้เสียหาย

หลักสัมมาสังกัปปะในการสื่อสารต้องมีการส่งเสริมให้ฝึกใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ถูกต้อง เช่น ดำริในทางรู้จักพอเพียงเรียบง่ายมัคน้อยสันโดษ ประหยัดสุด ประโยชน์สูง ลดละเล็กราบายนุช ความโลภเกินกาลลดละการมุ่งร้ายคิดร้ายทำร้ายการเบียดเบียนกัน ฝึกคิดดีคิดบวกคิดเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา คิดให้อภัยแก่คนที่เราเกลียด เป็นต้น

๓) หลักสัมมาวาจา ในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

การเจรจาชอบ คือ การเว้นจากทุจริต ๔ เว้นจากการกระทำความผิดต่อการสื่อสารด้วยวาจามีดังนี้^{๒๕}

(๑) ละมุสาวาทะ โดยเว้นจากการพูดเท็จ เมื่ออยู่ในสภากีติ อยู่ในที่ประชุมกัติ อยู่ท่ามกลางญาติกัติ อยู่ท่ามกลางชุมชนกัติ อยู่ท่ามกลางราชสกุลกัติ ไม่โกหกหลอกลวง กล่าวแต่คำสัตย์ ไม่จงใจพูดให้ผิดจากความเป็นจริง เมื่อไม่รู้ก็บอกว่าไม่รู้ เมื่อรู้ก็บอกว่ารู้ ไม่เป็นผู้กล่าวเท็จทั้งที่รู้ไม่ว่าเหตุแห่งตนเอง เหตุเพราะผู้อื่นเป็นเหตุ เพราะเห็นแก่อำภิสสินจ้างใด ๆ

^{๒๔} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พุทธธรรมฉบับปรับปรุงขยาย, หน้า ๗๐๒-๗๐๕.

^{๒๕} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พุทธธรรมฉบับปรับปรุงขยาย, หน้า ๗๑๒.

(๒) ละปิสุณวจา โดยเว้นจากการพูดส่อเสียด ไม่เป็นคนที่ฟังความข้างนี้ แล้วไปบอกข้างโน้น เพื่อทำลายคนฝ่ายนี้ หรือฟังความข้างโน้นแล้วมาบอกข้างนี้ เพื่อทำลายคนฝ่ายโน้น ยุยง สร้างความแตกแยกแตกสามัคคี พูดแต่คำที่ก่อความสามัคคี ส่งเสริมสมานความสามัคคี ส่งเสริมให้สมัครสมานกัน

(๓) ละผรุสวจา โดยเว้นจากวาจาหยาบคาย ด่าทอ สาปแช่ง ผรุสวจา ควรพูดจาสุภาพให้เกียรติซึ่งกันและกัน กล่าวถ้อยคำที่ไม่เป็นโทษ รื่นหู น่ารัก จบใจ สุภาพ เป็นที่พอใจของพหูชน เป็นที่ชื่นชมพหูชน

(๔) ละสัมผัปปลาปะ โดยเว้นจากการพูดจาเหลวไหลเพ้อเจ้อ พูดถูกกาล พูดคำจริง พูดเป็นธรรม พูดเป็นธรรม มีเหตุผล มีสาระ ประกอบด้วยประโยชน์ พูดเป็นธรรม พูดเป็นวินัย กล่าววาจาเป็นหลักฐาน มีที่อ้าง มีขอบเขตและถูกกาลเทศะ ละมุสวาท... กล่าวแต่คำสัตย์ อารมณ์จะเชื่อถือได้ ไม่หลงโลก^{๒๖}

หลักสัมมาวาจาจึงเป็นหลักการที่ใช้สื่อสารโดยตรงที่จะนำมาใช้ในสังคมไทยที่จะส่งเสริมและ ช่วยให้การสื่อสารโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยได้เรียนรู้วิธีการสื่อสารที่ดีระหว่างกัน แต่ถ้าคำพูดที่สื่อสารออกมาบิดเบือนข้อเท็จจริง เสริมแต่งข้อมูลใส่ร้ายป้ายสี ส่อเสียด หยาบคาย และพูดไปไม่เกิดประโยชน์กับสังคมบ้านเมือง ส่งผลทำให้สังคมเกิดความเดือดร้อนวุ่นวายแตกแยก อันมาจากการพูดที่ไม่ตระหนักถึงผลเสียที่ตามมาจนทำให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงขึ้น

ส่วนวาจาสุภาสิต หมายถึง คำพูดที่ผู้พูดกลั่นกรองไว้ดีแล้ว ด้วยใจที่ผ่องใส คุณลักษณะของวาจาสุภาสิตประการหนึ่งก็คือ ลักษณะของข้อประกอบในคัมภีร์พระพุทธศาสนาตอนหนึ่ง ได้กล่าวถึงพระพุทธพจน์ว่า ได้แสดงลักษณะของข้อประกอบของวาจาสุภาสิตว่ามี ๕ ประการ คือ พูดถูกกาล พูดคำจริง พูดคำอ่อนหวาน พูดคำประกอบด้วยประโยชน์และพูดด้วยจิตเมตตา ซึ่งจากการศึกษาถึงคำอธิบายเป็นการขยายความของข้อประกอบที่มีคุณลักษณะ เป็นวาจาสุภาสิต ไม่เป็นวาจาทุภาสิต เป็นวาจาไม่มีโทษ และท่านผู้รู้ไม่ติเตียน จากตัวอย่างคัมภีร์พระไตรปิฎกได้กล่าวว่า^{๒๗}

๑. พูดถูกกาล คือรู้กาลเวลา สถานการณ์ สถานที่ที่จะพูดอย่างเหมาะสม

(๑) พูดถูกกาล (กาล) คือรู้กาลเวลา รู้เวลาไหนควรพูด เวลาไหนไม่ควรพูด ควรพูดนานเท่าไร ควรกำหนดเวลา

(๒) พูดถูกสถานที่ (เทศะ) คือ รู้ว่าในสถานที่ เหตุการณ์แวดล้อมเช่นไร จึง ควรที่จะพูดหากพูดออกไปแล้วจะมีผลดีหรือผลเสีย

๒. พูดคำจริง คือ คำพูดนั้นต้องเป็นคำจริง ไม่ใช่พูดเสกสรรปั้นแต่งขึ้นมา ไม่ใช่คำเท็จ เพราะคำจริงแท้ ย่อมเป็นคำพูดที่ไม่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่ผิดเพี้ยน ไม่มีเสริมต่อเติมความจริง ไม่บิดเบือนและไม่ปกปิดความจริง

^{๒๖} ม.อ. (ไทย), ๑๔ / ๑๖๑.

^{๒๗} พ.ชา.อ. (ไทย) ๓/๑/๓๐๙-๓๑๑

๓. พูดคำอ่อนหวาน คือ คำพูดที่นุ่มนวล สุภาพ เป็นคำไพเราะที่ได้กลั่นมาจากใจที่บริสุทธิ์ ไม่ใช่คำพูดที่หยาบคาย คำด่า คำประชดประชัน คำเสียดสี ส่อเสียด คำหยาบนั้นฟังก็ระคายหู แค่คิดถึงก็ระคายใจ ระคายหู คิดถึงก็ขุ่นมัว ไม่พูดประชดประชัน แดกดัน ไม่ส่อเสียด ยุยงให้แตกแยก

๔. ต้องก่อให้เกิดประโยชน์อีกด้วย คือเป็นผลดี ทั้งแก่ผู้พูดและผู้รับฟัง คำพูดนั้น แม้จะเป็นคำจริง สุภาพ แต่หากพูดไปแล้วไม่เป็นประโยชน์เราก็ไม่ควรพูด เพราะมันก่อให้เกิดโทษมากกว่าก็ไม่ควรพูด

๕. ต้องพูดด้วยจิตที่ประกอบด้วยเมตตา มีความปรารถนาดีจริง ๆ ไม่ใช่เสแสร้งแกล้ง ต้องออกมาจากใจที่บริสุทธิ์ประกอบด้วย ปรโตโมหะ เพื่อน ๆ หรือคนรอบข้างที่เป็นคนดี ดีกับเราและชี้ทางถูกให้ ซึ่งพูดเพราะอยากรจะให้ผู้ฟังได้รับประโยชน์ และมีความสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป ในข้อนี้หมายถึงว่า แม้จะพูดจริงเป็นคำสุภาพ พูดแล้วเกิดประโยชน์แต่ถ้าจิตยังคิดโกรธ มีความริษยา ขาดความเมตตา ก็ไม่ควรพูด

อีกประการหนึ่งบุคคลทั่วไปและสื่อสารมวลชนที่เรียกว่านักข่าวจะต้องพูดหรือเสนอข่าวสารที่ประกอบไปด้วยหลัก ๕ ประการคือ^{๒๘}

๑. สัจจะ ได้แก่ เรื่องที่จะเสนอต่อมวลชนนั้น ต้องเป็นเรื่องจริง เสนอหรือส่งสารตามความเป็นจริง ไม่บิดเบือน

๒. ตถตา ได้แก่ เรื่องแท้ เรื่องที่เสนอหรือส่งสารนั้นต้องเป็นเรื่องแท้ เสนอตามสภาพที่แท้จริงไม่คาดเดา ไม่แต่งแต้มใส่สี ใส่ไข่

๓. กาละ ได้แก่ เรื่องที่เสนอนั้นต้องเหมาะสมกับกาลเวลา

๔. ปิยะ ได้แก่ เรื่องที่เสนอนั้นเป็นเรื่องที่คนชอบ หรือเสนอโดยวิธีที่ผู้รับสารชื่นชอบ

๕. อัตถะ ได้แก่ เรื่องที่เสนอหรือส่งสารนั้นต้องเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

แต่ในบางครั้งบางสถานการณ์ ผู้ส่งสารอาจต้องพิจารณาด้วยปัญญาว่า บางเรื่องอาจไม่เหมาะสมกับเวลา อาจจะไม่เป็นที่ชื่นชอบของคนบางกลุ่มบางคน แต่เมื่อเสนอเรื่องนั้นไปแล้วเกิดประโยชน์ต่อสังคมได้

๔) หลักสัมมากัมมันตะ ในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย^{๒๙}

สัมมากัมมันตะ คือ การประพฤติดีงาม ทางกายหรือกิจกรรมทางกายทั้งปวง สัมมากัมมันตะ เป็นหนึ่งในมรรค ๘ หรือ มรรคมืองค์แปด กระทำชอบ ทำการชอบ คือ การกระทำที่เว้นจากความประพฤติชั่วทางกาย ๓ อย่าง อันได้แก่

- การงดเว้นจากการฆ่าสัตว์
- การงดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เขามิได้ให้
- การงดเว้นจากการประพฤติผิดในกาม

^{๒๘} คนอง วังฝายแก้ว, พุทธวิธีการสื่อสาร คือ การสื่อสารตามหลักธรรมพระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์หรือยุคไอที, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/user/apkanong/profile> [๓๐ มกราคม ๒๕๖๒].

^{๒๙} ส. ม. (ไทย) ๑๙ /๑๐๘๑/๕๙๒-๕๙๓.

การกระทำชอบ ได้แก่ “กายสุจริต ๓” นั่นคือ การงด–การเว้น–การเลิกละ–เจตนาเครื่องเว้น จากกายทุจริต ๓ กิริยา ไม่ทำ การไม่ทำ การไม่ล่วงละเมิด การไม่ล้ำเขต การก้ำกจัด ต้นเหตุกายทุจริต ๓ การงานชอบ

๕) หลักสัมมาอาชีวะ ในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

สัมมาอาชีวะ หมายถึง การเว้นมิจฉาวนิชชา อันได้แก่ การเลี้ยงชีพไม่ชอบ คือการแสวงหาปัจจัยมาบริโภคที่มีชอบ คือการโกงหรือหลอกลวง เว้นการประจบสอพลอ การบีบบังคับขู่เข็ญ และการต่อลามด้วยลาภ หรือก็คือการแสวงหาลาภโดยไม่ประกอบด้วยความเพียร (สัมมาวายามะ) คือขี้เกียจ อยากรได้มาง่ายๆโดยไม่อาศัยกำลังแห่งสติปัญญาและร่างกาย ข้าโลกจนไม่ชอบธรรม เช่น เปียดเบียนลูกจ้าง และทำลายสิ่งแวดล้อม สังคม เพื่ออย่างได้มาก เสียให้น้อย รวมถึงการไม่ประกอบมิจฉาวนิชชา ๕ ประเภท ดังนี้^{๓๐}

๑) สัตถวณิชชา คือ การขายอาวุธ ได้แก่ อาวุธปืน อาวุธเคมี ระเบิด นิวเคลียร์ อาวุธอื่น ๆ เป็นต้น อาวุธเหล่านี้หากมีเจตนาเพื่อทำร้ายกัน จะก่อให้เกิดการทำลายล้างซึ่งกันและกัน โลกจะไม่เกิดสันติสุข

๒) สัตตวณิชชา หมายถึง การค้าขายมนุษย์ ได้แก่ การค้าขายเด็ก การค้าทาส ตลอดจนการใช้แรงงานเด็กและสตรีอย่างทารุณ รวมถึงการขายตัวหรือขายบริการทางเพศ

๓) มังสวณิชชา หมายถึง ค้าขายสัตว์เป็น สำหรับฆ่าเพื่อเป็นอาหารเป็นการส่งเสริมให้ทำผิดศีลข้อที่ ๑ คือการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต

๔) มัชชวณิชชา หมายถึง การค้าขายน้ำเมา ตลอดจนการค้าสารเสพติดทุกชนิด

๕) วิสวณิชชา หมายถึง การค้าขายยาพิษ ซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ รวมทั้งเป็นอันตรายต่อสัตว์

ดังนั้นการเลี้ยงชีพชอบของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ได้แก่ เว้นมิจฉาชีพ ประกอบสัมมาชีพ นั่นคือ การงด–การเว้น–การเลิกละ–เจตนาเครื่องเว้น จากมิจฉาอาชีวะ กิริยาไม่ทำ การไม่ทำ การไม่ล่วงละเมิด การไม่หลอกลวง การไม่ล้ำเขต การก้ำกจัด ต้นเหตุมิจฉาอาชีวะ การเลี้ยงชีพชอบ

๖) หลักสัมมาวายามะ ในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

สัมมาวายามะ คือ ความอุตสาหะพยายาม ประกอบความเพียรในการกุศลกรรม สัมมาวายามะเป็นหนึ่งในมรรค ๘ หรือ มรรคมืองค์แปด เพียรชอบ เกิดฉันทะพยายาม พิจารณาความเพียร ประคองจิตไว้ ตั้งจิตไว้ ตามที่พระพุทธรองค์ตรัสไว้ใน สัมมปปธาน ๔ ดังนี้

- เพื่อมิให้อกุศลธรรมอันลามกที่ยังไม่เกิดบังเกิดขึ้น
- เพื่อละอกุศลธรรมอันลามกที่บังเกิดขึ้นแล้ว
- เพื่อให้กุศลธรรมที่ยังไม่เกิดบังเกิดขึ้น

^{๓๐} วิ.ม. (ไทย) ๔/๑๓-๑๗๑๒๐ -๒๕.

- เพื่อความตั้งอยู่ไม่เลือนหาย เจริญยิ่ง ไพบูลย์ มีขึ้น เต็มเปี่ยมแห่งกุศลธรรมที่บังเกิดขึ้น แล้ว การจะเกิดสัมมาสติ ต้องอาศัยความเพียรพยายามกำหนดสติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จนเกิดเป็น สัมมาสมาธิ ดังนั้นสัมมาวายามะจึงต้องมีอยู่หน้าสัมมาสติคือความพยายามชอบ ได้แก่ “ปธาน ๔ สัมมปธาน ๔” นั่นคือ การปรารภความเพียรทางใจ ความขะมักเขม้น ความบากบั่น ความตั้งหน้า ความพยายาม ความอดุสาหะ ความทนทาน ความเข้มแข็ง ความหมั่น ความก้าวไปอย่างไม่หือถอย ความไม่ทอดทิ้งฉันทะ ความไม่ทอดทิ้งธุระ ความประคับประคองธุระไว้ด้วยดี วิริยะ วิริยินทรีย์ วิริย พละ ความพยายามชอบ

๗) หลักสัมมาสติ ในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรศัพท์ ดาวเทียมในประเทศไทย

สัมมาสติ คือการมีสติกำหนดตระลึกรู้อยู่เป็นนิจว่า กำลังทำอะไรอยู่ กำหนดรู้สภาวะที่เกิดขึ้นจริงในขณะปัจจุบัน ในสภาวะทั้ง ๔ คือ กาย เวทนา จิต และธรรม ตามความจำกัดความแบบ พระสูตร คือหลักธรรมที่เรียกว่าสติปัฏฐาน ๔ แบ่งออกเป็น ๔ คือ

๑.กายนุปัสสนาสติปัฏฐาน การกำหนดตระลึกรู้ในกาย

๒.เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน การกำหนดตระลึกรู้ในเวทนา

๓.จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน การกำหนดตระลึกรู้ในจิต

๔.ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน การกำหนดตระลึกรู้ในธรรม คือ สัญญา(ความนึก)และสังขาร (ความคิด)

การไม่ปล่อยให้เกิดความพลั้งเผลอ จิตเลือนลอย ดำรงอยู่ด้วยความรู้ตัวอยู่เป็นปกติระลึกรู้ ชอบ ได้แก่ “สติปัฏฐาน ๔” นั่นคือ ความหวนระลึก สติ กิริยาที่ระลึก ความทรงจำความไม่เลือนลอย ความไม่ลืม สติ สตินทรีย์ สตพละ สัมมาสติ ความระลึกชอบ

๘) หลักสัมมาสมาธิ ในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรศัพท์ ดาวเทียมในประเทศไทย

สัมมาสมาธิ คือ การฝึกจิตให้ตั้งมั่น สงบ สงัด จากกิเลส นิ वर्ณอยู่เป็นปกติสัมมาสมาธิ แปลว่า สมาธิชอบ คือความตั้งใจมั่นโดยถูกต้อง โดยการที่กุศลจิตมีอารมณ์เป็นอันเดียว (ความตั้งมั่น แห่งกุศลจิตในในอารมณ์อันใดอันหนึ่ง ไม่ฟุ้งซ่าน)เข้าถึง ปฐมฌาน พุติยฌาน ตติยฌาน และ จตุตถ ฌาน (จิตตั้งมั่นในฌานทั้ง ๔ นี้ ส่วนอรุพฌาน) ทั้ง ๔ ทำนจิตเข้าในจตุตถฌาน ตามอารมณ์ที่อรุพ ฌานมีเจตสิกที่เข้ามาประกอบในจิต คือ อุเบกขาเจตสิกและเอกัคคตาเจตสิก เช่นเดียวกับจตุตถฌาน ตั้งจิตมั่นชอบ ได้แก่ “ฌาน ๔” นั่นคือ ความตั้งอยู่แห่งจิต ความดำรงอยู่แห่งจิต ความมั่นอยู่แห่งจิต ความไม่ส่ายไปแห่งจิต ความไม่ฟุ้งซ่านแห่งจิต ภาวะที่จิตไม่ส่ายไป ความสงบ สมาธิทรีย์ สมาธิพละ สัมมาสมาธิ ความตั้งใจชอบ

๓.๔.๓. หลักอคติ ๔ ในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ ดาวเทียมในประเทศไทย

อคติเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ที่ยังมีกิเลส อันเนื่องมาจากความรัก โลภ โกรธ หลง^{๓๑} แม้ว่าคนเราจะทำอะไรก็มักจะมีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว เห็นแก่ญาติพี่น้อง หรือพวกพ้องของตัวเองเสมอซึ่งกิเลสที่สะสมเป็นเหตุให้ความถูกต้องอยู่เหนือความถูกต้องความผิดอยู่เหนือความถูกต้องหรือเห็นผิดเป็นชอบดังนั้นต้องการระวังในการทำงานเพื่อความยุติธรรมในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อคติ ไม่ใช่ทางไป ไม่ใช่ทางเดิน ไม่ควรไป ไม่ควรเดิน ไม่ควรถึง หรือจะเรียกว่าไม่ควรปฏิบัติ ก็คือความลำเอียง ความไม่ยุติธรรม ความไม่เป็นธรรมกล่าวกันเสมอว่า ธรรมของผู้ใหญ่ และผู้บริหารงานนั้นพึงปฏิบัติต่อลูกน้อง ก็คือ การไม่มีอคติซึ่งในทางพุทธศาสนาจัดแบ่งอคติออกเป็น ๔ ประการอันได้แก่^{๓๒}

๑.ฉันทาคติ หมายถึง อคติที่เกิดจากความรัก ความชอบพอกันโดยแท้จริงแล้วความรักเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันโดยปกติสุขแต่หากความรักทำให้จิตใจของเราไม่ตรง คิดอะไรก็เอนเอียงอย่างนี้เรียกว่าความรักนำผลร้ายเข้าสู่ตัวได้ผู้นำที่มีอคติเช่นนี้ส่วนใหญ่ชอบสนับสนุนเพื่อนเดียวกันโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน หรือฝ่ายของตนเอง โดยมีได้สนใจในฝ่ายตรงกันข้ามเช่นการตัดสินความผิดทั้งที่รู้ว่าเพื่อนของตนเองผิดแต่มีได้กระทำการลงโทษตามระเบียบวินัยขององค์กรเมื่อเป็นเช่นนี้แล้วก็ยากที่จะกำหนดบรรทัดฐานที่จะใช้เป็นสิ่งที่ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ผลประโยชน์ตอบแทนก็เป็นบทพิสูจน์ถึงความมีอคติของผู้นำได้เช่นกัน ดังนั้นต้องมีความเป็นกลางต่อต้องมีความเสมอภาค

๒.โทสาคติ หมายถึง อคติที่เกิดเพราะโกรธกันเกลียดกัน ไม่ชอบกันเป็นธรรมดาของมนุษย์มีเรื่องของรัก โลภ โกรธ หลงแต่หากตัดสินใจเพียงเพราะความโกรธแล้วย่อมมีผลกระทบถึงผู้ที่ทำการตัดสินใจได้ เช่นผู้นำทำการกลั่นแกล้งลูกน้องที่ตนไม่ชอบเป็นการส่วนตัวเพียงเพราะมีความคิดเห็นไม่ตรงกับผู้นำใน เลยทำให้มีอคติต่อกันคราวถึงเวลาพิจารณาความดีความชอบ กลับมองข้ามไปทั้งที่เป็นสิ่งที่ลูกน้องผู้นั้นควรจะได้หรือการตัดสินลงโทษฝ่ายที่ตนเองนั้นเกลียดชังหนักกว่าพรรคพวกของตน ดังนั้นการก้าวเข้าสู่การเป็นผู้นำ ควรระมัดระวังในเรื่องการใช้อารมณ์ต้องระงับอารมณ์โกรธ อารมณ์ไม่พอใจให้ได้ความลำเอียงโดยไม่แยกแยะเรื่องความถูกต้อง ระเบียบ ประเพณีที่พึงปฏิบัติ ต้องมีความใจเย็นและอดทนต่อคำพูดของผู้อื่น

๓.โมหาคติ หมายถึง อคติที่เกิดเพราะความหลง ความเขลาไม่มีการพิจารณาให้รอบครอบถี่ถ้วน ว่าสิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควรหลงไปตามคำพูดที่กล่าวอ้าง ขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่นทันทีที่ผู้นำได้รับข้อมูลในทางที่ไม่ดีของพนักงานในองค์กรก็หลงเชื่อในสิ่งนั้น เรียกพนักงานผู้นั้นมาลงโทษว่ากล่าวตักเตือนโดยมิได้มีการสอบสวนให้แน่ชัดถึงความถูกต้องของข้อมูลถือว่าผู้นำมีความลำเอียงหลงไปตามเขาแบบโมหาคติการกระทำทุกอย่างไม่ว่าจะแสดงออกทางกายวาจา ใจ ผู้นำควรใช้

^{๓๑} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๗๖/๑๙๖

^{๓๒} ญัฐวุฒิ เกรียงไกรเลิศ, หลักพุทธศาสนากับการบริหารคน: อคติ ๔, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://www.nattawut-kreangkraileard.com/bhuddism_in_management_nonbias4 [๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑].

สติปัญญาในการไตร่ตรอง รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่แท้จริงใจต้องหนักแน่น มีหลงเชื่อในสิ่งสมมายที่คอยขัดขวางความเจริญ ต้องรับฟังคำติชม มองโลกในแง่ดีเสมอ

๔.ภยาคติ หมายถึง อคติที่เกิดเพราะความกลัว ความเกรงใจการบริหารคนผู้นำต้องมีความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว และเด็ดขาดในการตัดสินใจไม่เกรงกลัวต่ออำนาจอิทธิพล ตั้งมั่นในความถูกต้อง เช่นผู้นำใช้ระบบการปกครองลูกน้องแบบเสรี ขาดการควบคุมในการทำงานเพียงเพราะเกรงว่าลูกน้องจะไม่รัก หรือในกรณีที่ลูกน้องทำผิดก็ไม่กล้าลงโทษเพราะกลัวว่าภัยจะมาถึงตัวเองหรือกลัวภัยอันตรายก็เลยตัดสินใจไม่กระทำ หรือกระทำอย่างขาดความกล้าหาญ โดยเฉพาะความกล้าหาญทางจริยธรรม คือ กล้าคิด กล้าพูดในสิ่งที่ดีงามต้องมีความระวังในการทำงานโดยไม่ทำให้ผิดใจกัน^{๓๓}

๓.๕ หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบกิจการ โทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ในด้านการดำเนินธุรกิจ

ผู้วิจัยได้ศึกษาการวิเคราะห์การสื่อสารโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้ในการทำงานเพื่อการส่งเสริมการสร้างการทำงานให้มีประสิทธิภาพโดยอาศัยหลักธรรมแบบคู่ขนานได้แก่ หลักสัมมากัมมันตะ หลักสัมมาอาชีวะ และหลักวิสุตจริต ดังนี้

๓.๕.๑. หลักสัมมากัมมันตะ ในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบกิจการ โทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย^{๓๔}

สัมมากัมมันตะ คือ การประพฤติดีงาม ทางกายหรือกิจกรรมทางกายทั้งปวง สัมมากัมมันตะ เป็นหนึ่งในมรรค ๘ หรือ มรรคมืองค์แปด กระทำชอบ ทำการชอบ คือ การกระทำที่เว้นจากความประพฤติชั่วทางกาย ๓ อย่าง อันได้แก่

- การงดเว้นจากการฆ่าสัตว์
- การงดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เขามิได้ให้
- การงดเว้นจากการประพฤติดินในกาม

การกระทำชอบ ได้แก่ “กายสุจริต ๓” นั่นคือ การงด-การเว้น-การเลิกละ-เจตนาเครื่องเว้น จากกายทุจริต ๓ กิริยา ไม่ทำ การไม่ทำ การไม่ล่วงละเมิด การไม่ล้ำเขต การกำจัด ต้นเหตุกายทุจริต ๓ การงานชอบ

๓.๕.๒. หลักสัมมาอาชีวะ คือการเลี้ยงชีพชอบสัมมาอาชีวะเป็นองค์มรรคในการพัฒนาในด้านพฤติกรรมทางด้านกายและวาจา (ศีล) ซึ่งช่วยเสริมสร้างในการพัฒนาคุณภาพจิตและปัญญา ทำให้การพัฒนาครบกระบวนการพัฒนาไตรสิกขาเพื่อชีวิตที่ดีงามประณีตยิ่งขึ้น ถึงแม้การหาเลี้ยงชีพจะเป็นพื้นฐานการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคน แต่การแสวงหาปัจจัยในการดำเนินชีวิตจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานทางจริยธรรม คือการดำรงชีวิตโดยสัมมาอาชีวะในมุมมองของบุคคลทั่วไปใน

^{๓๓} อ.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๑๗/๒๓.

^{๓๔} ส. ม. (ไทย) ๑๙ /๑๐๘๑/๕๙๒-๕๙๓.

สังคมมีความเข้าใจว่า สัมมาอาชีวะคือการแสวงหาเลี้ยงชีวิตที่มีผิดกฎหมายของบ้านเมืองเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงว่าจะผิดศีลธรรมหรือไม่ หลักการทั่วไปเกี่ยวกับสัมมาอาชีวะในการพัฒนาจริยธรรมผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยมีดังนี้^{๓๕}

๑) การแสวงหาปัจจัยสี่ของคน มีเป้าหมายมุ่งให้ทุกคนมีปัจจัยสี่พอเพียงที่จะเป็นอยู่ เป็นการถือเอาคนเป็นหลักไม่ใช่ตั้งเป้าหมายไว้ที่ความมั่งคั่งพร้อมบริบูรณ์ซึ่งถือเอาวัตถุเป็นหลัก

๒) ความมีปัจจัยสี่ที่พอเพียงกับความต้องการของชีวิต หรือแม้จะมีวัตถุที่พร้อมบริบูรณ์ก็ไม่ใช่ว่าเป้าหมายในตัวของมันเองเพราะเป็นเพียงขั้นศีล เป็นเพียงวิธีการขั้นตอนหนึ่งสำหรับช่วยให้ก้าวต่อไปสู่จุดหมายที่สูงกว่าเท่านั้น

๓) สัมมาอาชีวะไม่ใช่หมายถึงเพียงการใช้แรงงานให้ได้มาซึ่งปัจจัยเลี้ยงชีวิตโดยชอบธรรมเท่านั้น แต่หมายถึงการทำหน้าที่อย่างถูกต้องที่ทำให้เป็นผู้สมควรได้รับปัจจัยมาเลี้ยงชีวิต

ในประเด็นการแสวงหาเลี้ยงชีพชอบนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหลักธรรมที่เกี่ยวข้องคือ การประกอบอาชีพสุจริตทางกาย การประกอบอาชีพสุจริตทางวาจา และการประกอบอาชีพสุจริตทางใจ ผลการศึกษาวิจัยมีดังต่อไปนี้^{๓๖}

การเลี้ยงชีพชอบทางกายหมายถึง การประกอบอาชีพที่ถูกต้อง เหมาะสม ซึ่งเป็นหลักปฏิบัติสำหรับการแสวงหาทรัพย์ของมนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา เว้นจากมิจฉวนนิชาทั้ง ๕ ประการ และมีฉาชีพทุกชนิด ประกอบแต่การงานที่สุจริต ไม่ผิดกฎหมายไม่ผิดศีลธรรม ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและบุคคลอื่นนอกจากนี้การเลี้ยงชีพชอบทางกายยังต้องงดเว้นจากการเลี้ยงชีพด้วยการลักขโมย หุจรีต คดโกง ด้วยรูปแบบต่างๆ ทั้งโดยทางตรงคือการลักทรัพย์ โดยทางอ้อมการคอร์รัปชั่นเชิงนโยบาย รวมไปถึงการทุจริตคดโกง การหลีกเลี้ยงภาษี การปลอมแปลงเลียนแบบ ตลอดจนการหาเลี้ยงชีพที่ไม่สุจริตด้วยการกระทำทางกาย การเลี้ยงชีพที่ถูกต้องนั้นจะต้องไม่เป็นไปเพื่อการมอมเมา หลอกลวง หรือนำพาไปสู่อบายมุขต่างๆ อันเป็นสาเหตุให้ตนเองและบุคคลอื่นหลงผิด รวมไปถึงลักษณะอาชีพที่มีการหลอกลวง

การเลี้ยงชีพชอบทางวาจา หมายถึง การเลี้ยงชีพด้วยวาจาที่สุจริต จัดเป็นกุศลกรรมและเป็นการดำเนินชีวิตที่เป็นสัมมาอาชีวะ ประกอบด้วยการไม่โกหกหลอกลวงเลี้ยงชีพ การไม่พูดส่อเสียดเลี้ยงชีพ การไม่พูดคำหยาบเลี้ยงชีพ การไม่พูดเพ้อเจ้อเลี้ยงชีพ การไม่ประจบเลี้ยงชีพ การไม่บังคับขู่เข็ญเลี้ยงชีพ ในขณะเดียวกันควรมีวาจาพูดอ่อนหวานประสานประโยชน์ การพูดอ่อนหวานประสานประโยชน์จึงจัดว่าเป็นการเลี้ยงชีพชอบทางวาจา

การประกอบอาชีพสุจริตทางวาจาตามหลักพระพุทธศาสนา การเลี้ยงชีพชอบทางวาจาจัดเป็นกุศลกรรมและเป็นการดำเนินชีวิตที่เป็นสัมมาอาชีวะ โดยยึดหลักการดังต่อไปนี้

๑) การไม่โกหกหลอกลวงเลี้ยงชีพ ดำเนินชีวิตอย่างมีสัจจะ รักษาความสัตย์

๒) การไม่พูดส่อเสียดเลี้ยงชีพ คือ การเว้นจากการใช้คำพูดยุยงให้คนอื่นแตกแยกกันหรือเข้าใจผิดกัน เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

^{๓๕} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **พุทธธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๓๙ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า ๗๑๐.

^{๓๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๑๐.

๓) การไม่พูดคำหยาบเลี้งซีฟ แม้ว่าบางครั้งคำหยาบคายอาจสร้างอารมณ์ขันให้ผู้ฟังได้ เหมือนกับที่นักตลกชอบพูดกันอยู่บ่อย ๆ แต่ก็เกิดผลเสียแก่ผู้พูด เพราะจะเกิดความเคยชิน และจะทำให้ผู้ฟังเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา

๔) การไม่พูดเพื่อเจ้อเลี้งซีฟ คือ ให้เว้นจากการดำเนินชีวิตด้วยอาศัยวาจาที่ไร้สาระ ไร้แก่นสาร ไม่เป็นธรรมและไม่ประกอบด้วยประโยชน์ เนื่องจากคำพูดที่เพ้อเจ้อนั้นทำให้ผู้ฟังหลงผิดเข้าใจผิดได้

๕) การไม่ประจบเลี้งซีฟ คือ เว้นจากการใช้วาจาประจบสอพลอผู้อื่นเพื่อผล ประโยชน์ของตนเอง

๖) การไม่บังคับขู่เข็ญเลี้งซีฟ วาจาที่นั้นยอมไม่เป็นไปเพื่อการข่มขู่หรือบังคับขู่เข็ญเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากบุคคลอื่นด้วยความไม่ชอบธรรม

การเลี้งซีฟชอบทางใจ หมายถึง ลักษณะของการคิดที่ดี เป็นไปเพื่อการประสานประโยชน์ ประกอบด้วย การไม่โลภอยากได้ทรัพย์คนอื่นเลี้งซีฟ การไม่คิดเบียดเบียนคนอื่นเลี้งซีฟ การไม่คิดเอารัดเอาเปรียบคนอื่นเลี้งซีฟ การเลี้งซีฟชอบทางใจจัดเป็นมโนกรรมฝ่ายกุศลที่สำคัญ เพราะเป็นต้นตอให้การดำเนินชีวิตภายนอกเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องชอบธรรม เพราะการกระทำภายนอกต่าง ๆ สืบเนื่องมาจากภายในจิตใจ

การประกอบอาชีพสุจริตทางใจตามหลักพระพุทธศาสนา การเลี้งซีฟชอบทางใจเป็นมโนกรรมฝ่ายกุศลซึ่งเป็นแนวทางที่นำไปสู่ความสุขสงบภายใน เป็นการดำเนินชีวิตตามหลักสัมมาอาชีวะ โดยยึดหลักการดังต่อไปนี้^{๓๗}

๑) การไม่โลภอยากได้ทรัพย์คนอื่นเลี้งซีฟ พระพุทธศาสนาเรียกภาวะทางจิตใจนี้ว่า อภิขยา เป็นสภาพจิตที่สามารถควบคุมความโลภไว้ได้ คือไม่โลภอยากได้ของๆ คนอื่นในทางที่ไม่ชอบไม่ควร คิดเลี้งซีฟวางแผนดำเนินชีวิตในแนวทางที่ถูกต้องชอบด้วยกฎหมาย ศีลธรรม จนสามารถพัฒนาจิตของตนให้มีความพร้อมที่จะเสียสละบริจาคสงเคราะห์คนทั้งหลายด้วยความเมตตา กรุณา มีอหิสาด้วยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อมอารีต่อคนทั้งหลายเรียกว่า เป็นคนมีน้ำใจงาม

๒) การไม่คิดเบียดเบียนคนอื่นเลี้งซีฟ เป็นการควบคุมสภาพจิตใจต่อความพยายาบท ปองร้าย ผู้อื่นเพื่อหวังเอาแต่ประโยชน์ส่วนตน ให้มีจิตเมตตา คิดเอื้อเฟื้อประโยชน์แก่ผู้อื่น อันจะนำไปสู่การแสวงหาประโยชน์ที่ถูกต้องเหมาะสม และไม่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่นให้เกิดความเดือดร้อนเสียหาย

๓) การไม่คิดเอารัดเอาเปรียบคนอื่นเลี้งซีฟ คือ เว้นจากการคิดหาโอกาสเพื่อตักตวงเอาผลประโยชน์จากบุคคลอื่นเพื่อเลี้งซีฟตนเอง การคิดเอารัดเอาเปรียบคนอื่นเลี้งซีฟจัดเป็นความเห็นแก่ตัวและเป็นแนวทางที่ไม่ถูกต้องในการดำเนินชีวิต ซึ่งขัดต่อหลักสัมมาอาชีวะ

การเลี้งซีฟชอบทางใจจัดเป็นมโนกรรมฝ่ายกุศลที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นต้นตอให้การดำเนินชีวิตภายนอกเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องชอบธรรม เพราะการกระทำภายนอกต่าง ๆ สืบเนื่องมาจากภายในจิตใจ ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า

...ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ ถ้าคนมีใจดี ก็จะทำดีหรือทำดีตามไปด้วย เพราะความดีนั้น สุขย่อมติดตามเขาไป เหมือนเงาติดตามตัวเขาไป ฉะนั้น^{๓๘}

^{๓๗} พ.พ. (ไทย), ๒๕/๒๕๔-๒๕๑.

^{๓๘} พ.ธ. (ไทย) ๒๕/๒/๒๕.

อนึ่งใจของคนเราเป็นกุศล หรืออกุศลแล้ว ผลของการกระทำแสดงออกมาทางกายและวาจา กล่าวคือ ถ้ากระทำความดีผลกรรมย่อมส่งผลให้ชีวิตเจริญขึ้น แต่ถ้ากระทำความชั่วผลกรรมก็ย่อมส่งผลให้ชีวิตเสื่อมลง

กล่าวโดยสรุป หลักการของสัมมาอาชีวะ ด้วยการเลี้ยงชีพชอบทางกาย ทางวาจาและทางใจ ก็คือการดำเนินชีวิตตามหลักกุศลกรรมบถนั่นเอง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งการดำเนินชีวิตสุจริตทางกาย ทางวาจา และทางใจ ซึ่งเป็นหลักการของสัมมาอาชีวะในทางพระพุทธศาสนา

๓.๕.๓. หลักวจีสุจริต คือส่งเสริมสนับสนุนให้กล่าวคำสัตย์จริง ไม่พูดเท็จ หลอกลวง ตลอดจนการพูดจาไพเราะสุภาพ ให้กำลังใจผู้อื่นที่กำลังเดือดร้อน พูดแต่ในสิ่งที่มีประโยชน์ เพราะการมีอาชีพที่สุจริตจะต้องไม่ใช้วาจาเป็นเครื่องมือในการหาประโยชน์ให้ตนเอง ต้องไม่พูดจาให้ผู้อื่นเกิดความเดือดร้อน แตกแยกตลอดจนการพูดจาที่จะเป็นการบั่นทอนคุณงามความดีในตน การประกอบอาชีพที่สุจริตก็คือการงดเว้นจากการผิดหลักของศีล ในข้อ ๔ คือ เว้นจากการพูดปด และกุศลกรรมบถด้านวจีสุจริต วจีสุจริตหรือการเลี้ยงชีพชอบทางวาจา ดังนี้ คือ^{๓๙}

๑) มุสาวาท ปหาย ฯเปฯ สมฺปชานมุสา ภาสิตา โหติ. ละการพูดเท็จ ไม่ยอมกล่าวเท็จ เพราะเหตุผลตนเอง ผู้อื่น หรือเพราะเห็นแก่ผลประโยชน์ใดๆ

การงดเว้นจากคำพูดที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงนั้น ปกติหมายถึง การเว้นจากการ กล่าวคำที่ไม่เป็นจริงว่าเป็นจริงด้วยเจตนา อันได้แก่เว้นจากการพูดเท็จนั่นเอง จุดมุ่งหมายของการประพฤติปฏิบัติ ก็คือป้องกันการทำลายผลประโยชน์ของกันและกันด้วยการพูดเท็จเป็นการกระทำที่ทำให้เกิดความไม่เชื่อถือ นอกจากนั้นการเลี้ยงชีพชอบทางวาจายังรวมไปถึงการเว้นจากการเลี้ยงชีพด้วยการพูดเท็จ พูดปด ทนسابาน ทำเล่ห์กระเท่ห์ มายา ทำเลศนัย เสริมความ อวดความ รายงานเท็จ ทำหลักฐานปลอมแปลง และทำเครื่องหมายให้คนอื่นหลงเชื่อ เป็นต้น

ดังนั้น การเลี้ยงชีพชอบทางวาจาก็คือเว้นคำพูดที่เป็นอปมงคล พูดแต่คำที่เป็นมงคล หรือพูดแต่คำจริง คำพูดทุกคำจะต้องมีสารประโยชน์ สามารถอิงหลักธรรมวินัยจึงจะเป็นคำพูดที่ผู้รู้ทั้งหลายให้การยกย่องนอกจากนี้ สัมมาอาชีวะในการเกื้อหนุนวจีสุจริต ยังจำแนกการเว้นจากการพูดปดในมุสาวาทในศีลข้อที่ ๔ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑.มุสา

๒. อนุโลมมุสา

๓. ปฏิสสวะ๕

๑. มุสา กล่าวคำเท็จนั้น จำแนกไว้ ๗ ประเภท คือ

๑) ปด ได้แก่ มุสาโดยไม่ต้องอาศัยข้อมูล เช่น เห็น ว่าไม่เห็น รู้ว่าไม่รู้ มี ๔ อย่างคือ

(๑) พูดเพื่อจะให้เขาแตกแยกกัน เรียกว่า ส่อเสียด

(๒) พูดเพื่อจะโก่งเขา เรียกว่า หลอก

(๓) พูดเพื่อจะยกย่องท่าน เรียกว่า ยอ

(๔) พูดไว้แล้วไม่รับ เรียกว่า กลับคำ

^{๓๙} อิง. จตุกก. (ไทย) ๒๑/๒๖๗/๒๘๓.

๒) ทนสาบาน ได้แก่ กิริยาที่เสียสัจว่าพูดความจริง แต่ไม่ตั้งใจจริง เช่นเป็นพยานทนสาบานแล้วเปิดความเท็จ

๓) ทำเล่ห์กระเท่ห์ ได้แก่ กิริยาที่แสดงอาการอวดอ้างความศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่มีจริง เช่นอวดว่ารู้ ยังไม่ออก ฟันไม่เข้า เป็นต้น

๔) มารยา ได้แก่ กิริยาที่แสดงอาการให้เขาเห็นผิดจากความเป็นจริง เช่นปั้นความจริงให้เขาเห็นว่าเป็นคนมีศีล เป็นต้น

๕) ทำเลศ ได้แก่ พุทฺมฺสาเล่นสำนวน เช่น เห็นคนวิ่งหนีเข้ามาเมื่อผู้ไล่ตามมาถามจะให้เขาถูกจับได้ จึงเล่นสำนวนว่า ตั้งแต่มาอยู่นี้ยังไม่มีใครวิ่งมาเลย

๖) เสริมความ ได้แก่ พุทฺมฺสาอาศัยข้อมูลเดิม แต่ละข้อความที่ประสงค์จะให้รู้ออกเสียเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจเป็นอย่างอื่น เช่น ตัดประกาศลดราคาสินค้า แต่เมื่อลูกค้าซื้อสินค้าตามป้ายนั้นแล้วกลับเรียกเอาตามราคาเต็ม โดยอ้างว่าสินค้าที่ตัดป้ายไว้นั้นหมดแล้วลักษณะดังกล่าวจัดว่าเป็นการอำความไว้ไม่ให้ผู้อื่นได้เข้าใจตามจริงนั้น

๒. อนุโลมมฺสา ได้จำแนกออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑) เสียดแทง ได้แก่กิริยาที่ผู้อื่นให้เจ็บใจ เช่น การพูดพาดพิงถึงพื้นเพเดิมของเขาซึ่งเรียกว่า “ประชด”

๒) สับปลับ ได้แก่ พูดปิดด้วยความคะนองวาจา แต่ผู้พูดไม่ได้ตั้งใจจะให้ผู้ฟังเข้าใจผิด

๓. ปฏิสสวะ ปฏิสสวะ หมายถึง แต่เดิมคิดจะทำความนั้นจริง แต่ภายหลังไม่ทำความนั้น ปฏิสสวะ จำแนกออกเป็น ๓ ประเภทคือ

๑) ผิดสัญญา ได้แก่ทั้งสองทำสัญญาแก่กัน แต่ภายหลังฝ่ายหนึ่งกลับบิดพลิ้วไม่ทำตามสัญญานั้น เช่น ทำสัญญาจ้าง เป็นต้น

๒) เสียสัจ ได้แก่ให้สัจแก่ท่านฝ่ายเดียว ว่าตนจะทำหรือไม่ทำเช่นนั้น แต่ภายหลังไม่ทำตาม เช่น ข้าราชการผู้ถวายสัตย์สาบานว่า จะรับราชการด้วยความซื่อสัตย์ แต่ภายหลังฉ้อโกงหรือทุจริตต่อหน้าที่ เป็นต้น

๓) คินคำ ได้แก่รับว่าจะทำสิ่งนั้น ๆ แต่ภายหลังไม่ทำ เช่นรับว่าจะให้สิ่งของนั้นแก่ท่านแล้วไม่ให้ เป็นต้น

ดังได้กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นมุสาวาทที่มีโทษแก่ผู้พูด เพราะนอกจากจะทำให้ตนเองเสียหายแล้ว ยังทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายด้วย การพูดจึงเป็นเรื่องที่เราควรระมัดระวังให้มากที่สุด แม้ในมรรค ๘ ซึ่งเป็นทางไปสู่พระนิพพานยังได้กำหนดข้อสัมมาวาจาไว้เป็นหลักปฏิบัติที่ทำให้ทุกคนนั้นถึงซึ่งความเป็นอริยบุคคลนอกจากนี้ยังมีสิ่งที่ควรระวังอีกเรื่องหนึ่งคือมุสาวาทที่ไม่มีโทษ กล่าวคือ เป็นมุสาวาทที่ผู้พูดไปแล้ว ไม่มีโทษแก่ผู้พูด เรียกว่า ยถาสัญญา ยถาสัญญา คือคำพูดไปตามความสำคัญมีลักษณะอย่างหนึ่งคือ เรื่องไม่จริงแต่ผู้พูดมีเจตนาบริสุทธิ์ พูดไปตามความสำคัญของตน ซึ่งยถาสัญญานี้จำแนกได้เป็น ๔ ข้อคือ

๑) โวหาร ได้แก่ ถ้อยคำที่ใช้กันเป็นธรรมเนียม เช่น วิธีเขียนจดหมายแสดงความอ่อนน้อม เสียใจ ขอบคุณ หรือกิริยาที่ขอบคุณมาก เป็นต้น

๒) นิยาย ได้แก่ เรื่องเปรียบเทียบ เพื่อให้ได้ใจความเป็นสุภาษิต เช่น พูดเรื่องราวราชสีห์นายพราน เป็นต้น

๓) สำคัญผิด ได้แก่ กิริยาที่ผู้พูดสำคัญผิดแล้วพูดไปตามความสำคัญนั้นเช่น วันอาทิตย์ แต่ผู้พูดสำคัญผิดไปว่าเป็นวันจันทร์ เมื่อมีถามก็บอกเขาไปว่าเป็นวันจันทร์ เป็นต้น

๔) พลัง ได้แก่ กิริยาที่ผู้พูดตั้งใจจะพูดอย่างหนึ่ง แต่ปากไปพูดอีกอย่างหนึ่งโดยมิได้ตั้งใจจะพูดปิด เช่น เขาถามว่า ไปไหนมา แต่ตอบว่า เปล่า เป็นต้น

มุสาวาททั้ง ๔ ข้อนี้ ไม่มีโทษแก่ผู้พูด เพราะเหตุว่าผู้พูดไม่มีเจตนาจะพูดปิดจึงไม่ขาดศีล ในข้อมุสาวาทนี้ ผู้ที่พูดนั้นพูดด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์ไม่มีเจตนาในทางชั่วร้ายแต่อย่างใด จึงเรียกการพูดมุสาวาทที่ไม่มีโทษนี้ว่า ยถาสัญญาเมื่อกล่าวโดยสรุปแล้ว การเว้นจากการพูดเท็จเป็นการสร้างชื่อเสียงให้ตนเองเพราะทำให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อถือไว้วางใจ เป็นที่นิยมชมชอบของสังคม การเว้นจากการพูดเท็จเป็นการสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองและคนอื่น และเป็นการเสริมสร้างความเคารพนับถือให้กับตนเองอีกด้วย

๒) ปิสุณ วาจ ปหาย ฯเปฯ สมคฺคกรณี วาจ ภาสิตา โหติ ละการพูดคำส่อเสียดช่วยสมานคนที่แตกร้าง ส่งเสริมคนที่รักสมัครสมาน ขอบกล่าวถ้อยคำที่สร้างความสามัคคี^{๔๐} คำพูดที่ทำให้แตกแยก ได้แก่ การพูดส่อเสียด หมายความว่า คำพูดอันใดที่หมดความสามัคคี คือทำให้แตกแยก กระจัดกระจาย คำพูดนั้นเรียกว่า ปิสุณวาจา หรือคำพูดที่ทำตัวเองให้ไม่เป็นที่รัก และกระทำให้ผู้อื่นสูญเสียความรัก รวมความก็คือการเว้นจากการพูดส่อเสียดนั่นเอง

การเลี้ยงชีพชอบทางวาจา จะเกื้อหนุนส่งเสริมให้บุคคลพูดแต่ความจริง เป็นไปเพื่อการเสริมสร้างความสามัคคี สร้างความสมานฉันท์ ให้บังเกิดขึ้นในสังคมโดยยึดถือหลักการพูด ๓ ประการ คือ

๑. พูดเสริมสร้างคนที่ไม่สามัคคีให้มีความสามัคคีกัน
๒. คนที่สามัคคีกันแล้ว ก็พยายามให้มีความสามัคคีแน่นแฟ้นขึ้น
๓. คนที่แตกสามัคคีกันแล้ว ก็พยายามพูดประสานให้มีความประนีประนอมช่วยเสริมความสามัคคีเอกภาพให้เกิดขึ้นระหว่างคน ๒ คนขึ้นไปจนถึงหมู่คณะการเว้นจากการพูดเพื่อเจือมีอยู่ ๒ อย่างคือ

(๑) การไม่พูดพาลาม

(๒) การไม่พูดเหลวไหล

การพูดพุงซ่านเลื่อนลอยไม่มีน้ำหนัก พูดมากพราเปรื่อไม่รู้จักเวลาอันควรหรือมิควร พูดไม่เป็นจริง คำพูดไม่มีเนื้อไม้แต่ฝอยๆ ที่เป็นเปลือกกระทบ การพูดที่เรื่อยเปื่อยไม่มีที่สิ้นสุดเรียกว่า พูดพาลาม ผู้ที่หาเลี้ยงชีพชอบควรเว้นจากการพูดดังกล่าวการพูดเลอะเทอะ คือการพูดที่ไม่อาศัยธรรม และพูดโดยไม่มีหลักฐานยืนยันส่วนการพูดที่ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ที่เรียกว่า พูดเหลวไหลนั้นผู้พูดเช่นนั้นท่านเรียกว่า “คนปากเพ้อเจ้อ” ดังนั้นจึงควรเว้นการพูดดังกล่าวนี้ด้วยผู้พูดเพ้อเจ้อเป็นประจำเขาไม่อาจเป็นคนมีความรู้ที่ถูกต้องได้ และใช้เวลาในการพูดที่ไร้สาระ ทำให้สูญเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ ถ้าเราต้องการเป็นผู้พูดดีมีสาระ พึงรักษาคำพูดของตนให้เป็นสิ่งที่มีค่าด้วยการพูดแต่พอประมาณ พูดให้ถูกกาลเทศะ พูดแต่เรื่องจริง คำพูดจะต้องมีเนื้อหาสาระและมีหลักฐานอ้างอิงเมื่อ

^{๔๐} อก.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๒๖๘/๒๘๓.

กล่าวโดยสรุปแล้วการเว้นจากการพูดเพื่อเจื่อนั้น จุดประสงค์ก็เพื่อต้องการให้บุคคลเป็นคนพูดจริง พูดอย่างมีประโยชน์ คำพูดที่ประกอบด้วยเมตตากรุณา ตลอดจนสามารถชี้แจงเหตุผลตามความเป็นจริงให้แจ่มแจ้งได้ สามารถทำให้ผู้ฟังเข้าใจอย่างถูกต้อง^{๔๑}

๓.๕.๔. หลักเบญจศีล เบญจธรรม ในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบกิจการ โทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

เบญจศีลและเบญจธรรม เป็นธรรมคู่กัน คนที่มีเบญจธรรมจึงจะเป็นผู้มีเบญจศีล ซึ่งหากคนมีศีลและธรรมดังกล่าวแล้ว จะเว้นจากการทำความชั่ว รู้จักควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความดี ไม่เบียดเบียนตนและคนอื่น และประพฤติชอบทางกาย วาจา และใจ จะทำให้อยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เบญจศีล หมายถึง ศีล ๕ ข้อ เป็นการรักษาเจตนาที่จะควบคุมกาย และวาจาให้เป็นปกติ คือ ไม่ทำบาป โดยการละเว้น ๕ ประการ คือ ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ ละเว้นจากการลักขโมย ละเว้นจากการประพฤติดูในกาม ละเว้นจากการพูดปด ละเว้นจากการเสพสุรา

ศีล ๕ ท่านจัดว่าเป็น “มนุสธรรม” คือ ธรรมประจำใจของมนุษย์ มนุษย์แปลว่า ผู้มีจิตใจสูง แต่จะต้องมีศีลธรรมประจำใจ ศีล ๕ เป็นทั้งศีลทั้งธรรมของสังคมมนุษย์ตั้งแต่มนุษย์เกิดขึ้นเป็นกลุ่มแรกของโลก มีความปรากฏในอัครัญญสูตร ที่พุทธเจ้าแสดงแก่สามเณรว่าเสฏฐะ และสามเณรภารทาละ ว่า เมื่อมนุษย์พวกแรกแบ่งเขตที่นาปลูกข้าวทำกัน มีบางคนเกียจคร้าน ไปลักขโมยข้าวในแปลงของผู้อื่น เมื่อถูกจับได้ ถูกกล่าวหา อีกฝ่ายก็กล่าวเท็จปฏิเสธ จึงเกิดการทะเลาะวิวาท มีการประทุษร้ายกันด้วยอาวุธ ต่อมาจึงมีการแก้ปัญหาด้วยการชุมนุมกัน สรรหาบุคคลผู้เป็นที่เคารพนับถือ และเที่ยงธรรมมาเป็นผู้ปกครอง ในขั้นแรกนี้พระสูตรกล่าวว่า มีการละเมิดศีล ๕ เกิดขึ้นแล้ว โดยมีการผิดศีลข้อ ๒ ก่อน ต่อมาจึงเกิดการละเมิดศีลข้อ ๔ คือเมื่อถูกกล่าวหาจับกุมได้ก็ปฏิเสธกล่าวเท็จว่ามิได้ทำผิดก่อให้เกิดการโต้เถียงทะเลาะกัน การต่อสู้ประหัตประหาร^{๔๒} ในที่สุด ซึ่งเป็นการละเมิดศีลข้อที่ ๑ คือปาณาติบาต การสรรหาผู้เที่ยงธรรมมาเป็นผู้ปกครองบุคคลแรกเรียก “พระเจ้ามหาราชมต” อันเป็นบรมราชา ส่วนศีล ๕ ข้อที่ ๓ คือ กาเมสุมิฉฉาจาร และข้อที่ ๕ คือ สุราเมรัยเกิดขึ้นภายหลัง เมื่อมนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นชุมชนใหญ่จึงเกิดการล่วงละเมิดทางเพศ และดื่มสุราเมรัยอันเป็นเหตุให้เกิดความประมาทพลาดพลั้ง จากอัครัญญสูตรทำให้เห็นได้ว่า มนุษย์กลุ่มแรกของโลกควบคุมปกครองกันด้วยหลักศีล ๕ โดยมีได้ปกครองที่ยุติธรรม ได้รับการสมมติให้เป็นผู้ปกครอง ซึ่งภายหลังเรียกว่า “พระราชา” เพราะทำให้ทุกคนยินดีเป็นที่พึ่งของกลุ่มชนในสังคิสูตร สังคิติหมวด ๕ กล่าวถึงศีล ๕ ซึ่งท่านเรียกว่า “สิกขาบท ๕” ดังนี้

๑. ปาณาติปาตาเวรมณีสิกขาบท

๒. อทินนาทานาเวรมณีสิกขาบท

๓. กาเมสุมิฉฉาจาราเวรมณีสิกขาบท

^{๔๑} พระธำมณี เขมธมโม (จำปา), “ศึกษาสัมมาอาชีวะในพระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา: บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช), ๒๕๕๐.

^{๔๒} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๒๘-๑๓๐/๙๔-๙๖.

๔. มุสาวาทาเวรมณีสิกขาบท

๕. สุราเมรยัมมชปมาทฐฎานาเวรมณีสิกขาบท

จิตที่เป็นกามาวจรซึ่งเป็นกุศล สหระคด้วยโสมนัส สัมปยุตด้วยญาณ เกิดขึ้น แก่บุคคลผู้งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ในสมัยใด ในสมัยนั้น ความจงใจ กิริยาที่จงใจ ภาวะที่จงใจ ก็เกิดขึ้น นี้เรียกว่า ปาณาติปาตาเวรมณีสิกขาบท สภาวธรรมที่ เหลือชื่อว่า สัมปยุตด้วยเจตนา

ปาณาติปาตาเวรมณีสิกขาบท เป็นฉน จิตที่เป็นกามาวจรซึ่งเป็นกุศล สหระคด้วยโสมนัส สัมปยุตด้วยญาณ เกิดขึ้น แก่บุคคลผู้งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ในสมัยใด ในสมัยนั้น ผัสสะ ฯลฯ ปัคคาหะ และอวิกเขปะ ก็เกิดขึ้น นี้เรียกว่า ปาณาติปาตาเวรมณีสิกขาบท^{๔๓}

ส่วนเบญจธรรม เป็นหลักธรรมที่ควรปฏิบัติ มี ๕ ประการ ได้แก่

๑. เมตตากรุณา คือ บุคคลใดที่มีเมตตาอย่าอโมฆะ หรือเปียดเบียนสัตว์ ด้วยรู้ดีว่าทุกชีวิตย่อมมี ความรักตัวกลัวตายเช่นเดียวกับเรา ทำให้ไม่ผิดศีลข้อที่ ๑

๒. สัมมาอาชีวะ คือ ประกอบอาชีพที่สุจริต มีรายได้ รู้จักใช้จ่าย และที่สำคัญรู้จักคำว่าพอดี และมีหิริโอตตปปะ คือ ความละอาย และเกรงกลัวต่อผลของบาป จึงทำให้ไม่ผิดศีลข้อที่ ๒

๓. ความสำรวมอินทรีย คือ ระมัดระวัง ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ทำให้ ความใคร่ในกามคุณ คือ การติดในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ลดน้อยลง เมื่อความสำรวมเกิดขึ้น จึงทำให้ไม่ผิดศีลข้อที่ ๓

๔. ความซื่อสัตย์ คือ การพูดความจริง เป็นสิ่งที่ทำให้ไม่เกิดการมุสาวาท ทำให้ไม่ผิดศีลข้อที่ ๔

๕. สติ คือ การรู้สึกตัว ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายกุศล ทำให้ชีวิตไม่ประมาท เพราะรู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว ทำให้ไม่เลือกกลัวกับสิ่งที่ทำให้ชีวิตตกต่ำ เช่น สุราเมื่อคนดื่มกินก็ทำให้มีเมมาและขาดสติ การมีสติจึงทำให้ไม่ผิดศีลข้อที่ ๕

๓.๖ สรุป

ประเทศไทยเป็นประเทศที่นับถือเป็นศาสนาพุทธที่สูงส่งด้วยหลักธรรม กล่าวคือ ผู้ใดปฏิบัติธรรมผู้นั้นย่อมมีความสุข ส่วนจะมีความสุขระดับใดนั้น ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติของแต่ละบุคคล ดังนั้น การศึกษาหลักพุทธธรรมจึงเป็นการศึกษาเพื่อถึงความหลุดพ้น ในพระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่ใช้ฝึกฝนในการเรียนรู้โดยการสื่อสารทางโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นการสื่อสารทางโทรทัศน์ดาวเทียมคือระบบสัมพันธ์ภาพของมนุษย์ แบ่งระดับการสื่อสารได้เป็นการสื่อสารในระดับของมนุษย์กับธรรมชาติและมนุษย์กับตนเอง เน้นบทบาทในการเป็นผู้รับสาร มีเป้าหมายส่วนบุคคลเพื่อสร้างความสมดุลให้แก่ระบบปฏิสัมพันธ์ภายในตัวมนุษย์แต่ละคนและการสื่อสารในระดับของมนุษย์กับเพื่อนมนุษย์ และมนุษย์กับสังคม มีเป้าหมายทางศีลธรรมเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ เพื่อจัดความเห็นแก่ตัว และความงามเป็นหนทางสู่ความดีโดยน้อมนำจิตใจมนุษย์ให้

^{๔๓} อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕ / ๗๐๓-๗๐๔ / ๔๔๗.

ดังนั้น จากการศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับการสื่อสารโทรทัศน ดาวเทียมในประเทศไทยนั้นควรที่จะต้องนำหลักพุทธธรรมดังต่อไปนี้มาใช้เพื่อบูรณาการกับวิธีการ พัฒนาจริยธรรม

๑.๑ สัมมาทิฐิ คือ ความคิดที่ถูกต้องตาม ทำนองคลองธรรม มีเหตุผลและยึดประโยชน์สุข ของคนส่วนใหญ่เป็นตัวขับเคลื่อนการกิจต่างๆ ในชีวิตให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน ไม่ยึดทิฐิ

๑.๒ สัมมาสังกัปปะ คือ การดำริชอบคิดพิจารณาก่อนจะทำอะไรลงไปเพื่อกันความผิดพลาดไม่ปล่อยความนึกคิดให้เล่นไปตามความรู้สึกที่ผิดความดำริหรือความนึกคิดที่เอนเอียงข้างใดข้างหนึ่ง

๑.๓ สัมมาวาจา การเจรจาชอบ คือ การเว้นจากทุจริต ๔ เว้นจากการกระทำ ความผิดต่อการสื่อสาร ได้แก่ ละมูสาวาทะ โดยเว้นจากการพูดเท็จ ละปิสฺสณวาจา โดยเว้นจากการ พูดส่อเสียด

ละผรุสวาจา โดยเว้นจากวาจาหยาบคาย ด่าทอ สापแช่ง ละสัมผัปปลาปะ โดยเว้นจากการพูดจา เหลวไหลเพ้อเจ้อ

๑.๔ สัมมากัมมันตะ คือ การประพตติตั้งม ทางกายหรือกิจกรรมทางกายทั้งปวง สัมมากัมมันตะ เป็นหนึ่งในมรรค ๘ หรือ มรรคมีองค์แปด กระทำชอบ ทำการชอบ คือ การกระทำที่ เว้นจากความประพตติชั่วทางกาย ๓ อย่าง อันได้แก่ การงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ การงดเว้นจากการ ถูเอาสิ่งของที่เขาไม่ได้ให้ และการงดเว้นจากการประพตติผิดในกาม

๑.๕ สัมมาอาชีวะ คือ การเว้นมิจฉาณิชชา อันได้แก่ การเลี้ยงชีพไม่ชอบ คือการแสวงหาปัจจัยมาบริโภคที่มีชอบ คือการโกงหรือหลอกลวง เว้นการประจบสอพลอ การบีบบังคับขู่เข็ญ และการต่อลาภด้วยลาภ

๑.๖ สัมมาวายามะ คือ ความอุตสาหะพยายาม ประกอบความเพียรในการกุศลกรรม มีความเพียรชอบ เกิดฉันทะพยายาม บรรลุลความเพียร ประคองจิตไว้ ตั้งจิตไว้

๑.๗ สัมมาสติ คือการมีสติกำหนดตระลึกรู้อยู่เป็นนิจว่า กำลังทำอะไรอยู่ กำหนดรู้สภาวะที่เกิดขึ้นจริงในขณะปัจจุบัน ในสภาวะทั้ง ๔ คือ กาย เวทนา จิต และธรรม การไม่ปล่อยให้เกิดความพลั้งเผลอ จิตเลือนลอย ดำรงอยู่ด้วยความรู้ตัวอยู่เป็นปกติระลึกรู้ชอบ

๑.๘ สัมมาสมาธิ คือ การฝึกจิตให้ตั้งมั่น สงบ สงัด จากกิเลส นิ वर्ณอยู่เป็นปกติ สัมมาสมาธิ แปลว่า สมาธิชอบ คือความตั้งใจมั่นโดยถูกต้อง โดยการที่กุศลจิตมีอารมณ์เป็นอันเดียว ความตั้งอยู่แห่งจิต ความดำรงอยู่แห่งจิต ความมั่นอยู่แห่งจิต ความไม่ส่ายไปแห่งจิต ความไม่ฟุ้งซ่านแห่งจิต ภาวะที่จิตไม่ส่ายไป ความสงบ สมาธิในทรีย์ สมาธิพละ สัมมาสมาธิ ความตั้งใจชอบ

๒. เบญจศีลและเบญจธรรม เป็นธรรมคู่กัน คนที่มีเบญจธรรมจึงจะเป็นผู้มีเบญจศีล ซึ่งหากคนมีศีลและธรรมดังกล่าวแล้ว จะเว้นจากการทำความชั่ว รู้จักควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความดี ไม่เบียดเบียนตนและคนอื่น และประพฤติชอบทางกาย วาจา และใจ จะทำให้อยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เบญจศีล หมายถึง ศีล ๕ ข้อ เป็นการรักษาเจตนาที่จะควบคุมกาย และวาจาให้เป็นปกติ คือ ไม่ทำบาป โดยการละเว้น ๕ ประการ คือ ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ ละเว้นจากการลักขโมย ละเว้นจากการประพฤติดูในกาม ละเว้นจากการพูดปด ละเว้นจากการเสพสุรา และ เบญจธรรม ประกอบด้วย

๒.๑ เมตตา กรุณา

๒.๒ สัมมาอาชีวะ

๒.๓ กามสังวร

๒.๔ สัจจะ

๒.๕ สติ สัมปชัญญะ

๓. พรหมวิหาร ๔ หมายถึง ผู้มีจิตใจกว้างขวางใหญ่ หรือยิ่งใหญ่ด้วยคุณธรรมดีความดีงาม ๔ ประการ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นหลักธรรมเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ, ธรรมประจำใจอันประเสริฐ, หลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์, ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติ จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจดและปฏิบัติตนต่อมนุษย์ทั้งหลายโดยชอบ โดยมีพื้นฐานของจิตใจ ให้มีความรัก ความปรารถนาดี อยากให้เขามีความสุข มีความสงสารอยากให้เขาพ้นทุกข์ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข และสามารถวางใจเป็นกลาง พิจารณาด้วยปัญญา มีจิตที่เที่ยงตรง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง

๔. อคติ ๔ เป็นเรื่องปกติของมนุษย์ที่ยังมีกิเลส อันเนื่องมาจากความรัก โลภ โกรธ หลง แม้ว่าคนเราจะทำอะไรก็มักจะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว เห็นแก่ญาติพี่น้อง หรือพวกพ้องของตัวเองเสมอซึ่งกิเลสที่สะสมเป็นเหตุให้ความทุกข์ใจตนอยู่เหนือความถูกต้องความผิดอยู่เหนือความถูกหรือเห็นผิดเป็นชอบดังนั้นต้องควรระวังในการทำงานเพื่อความยุติธรรมในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อคติ ไม่ใช่ทางไป ไม่ใช่ทางเดิน ไม่ควรไป ไม่ควรเดิน ไม่ควรถึง หรือจะเรียกว่าไม่ควรปฏิบัติ ก็คือความลำเอียง ความไม่ยุติธรรม ความไม่เป็นธรรม อคติ ๔ ประกอบด้วย

๔.๑ ฉันทาคติ หมายถึง อคติที่เกิดจากความรัก ความชอบพอกัน

๔.๒ โทสาคติ หมายถึง อคติที่เกิดเพราะโกรธกันเกลียดกัน ไม่ชอบกัน

๔.๓ โมหาคติ หมายถึง อคติที่เกิดเพราะความหลง ความเขลา ไม่มีการพิจารณา

๔.๔ ภยาคติ หมายถึง อคติที่เกิดเพราะความกลัว ความเกรงใจ

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาข้างต้น หากนำมาประยุกต์ใช้กับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ก็จะสามารถทำให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้ประโยชน์อย่างสูงสุด เป็นทั้งประโยชน์ต่อตัวเอง ต่อผู้บริโภคและสังคม ทำให้การประกอบกิจการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม มีจริยธรรม และเคารพหลักจรรยาบรรณ ทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆของโทรทัศน์ดาวเทียมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้อย่างสำเร็จ ดังนั้นควรที่จะต้องนำหลักพุทธธรรมดังกล่าวมา ใช้เพื่อบูรณาการกับวิธีการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

บทที่ ๔

แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ

ผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการในการพัฒนาและหลักพุทธธรรมที่ใช้บูรณาการ ตามที่ได้เสนอไว้ในบทที่ ๒ และบทที่ ๓ ไปแล้วนั้น สำหรับในบทที่ ๔ จะเป็นการศึกษาวิจัย เพื่อให้ทราบวิธีหรือแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยที่เป็นศาสตร์สมัยใหม่ และเพื่อให้ทราบถึงหลักพุทธธรรม ที่เหมาะสมในการนำมาใช้บูรณาการ เพื่อให้ทราบถึงองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสำหรับนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเชิงจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากเอกสาร ตำรา หนังสือ สื่ออินเทอร์เน็ต และมีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ภาคสนาม มีผลการวิจัย ตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๔.๑ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ

จากบทที่ ๒ และ บทที่ ๓ พบว่ามีสภาพของปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ดังนี้

๑) โครงสร้างของกลุ่มผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มพ่อค้า นักธุรกิจมากกว่าสายวิชาชีพทางด้านสื่อสารมวลชน ทำให้ส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานและขาดองค์ความรู้ด้านจริยธรรมของสื่อมวลชน และมีวัตถุประสงค์หลักคือ ทำการค้า ต้องการหารายได้ หากำไรจากช่องทางโทรทัศน์ดาวเทียมเป็นที่ตั้ง ไม่มีความใส่ใจในเรื่องจรรยาบรรณ และจริยธรรม ขาดจิตใต้สำนึกที่ดีในการประกอบกิจการ ส่วนใหญ่มองแต่ผลประโยชน์ทางการเงิน และการเมืองเลือกข้างขาดหลักความจริง ขาดความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่อการทำข่าว และต่อสังคม โดยมีความโลภเป็นที่ตั้งใจ ในการประกอบกิจการขาดความรับผิดชอบ

๒) สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมที่แสวงหารายได้และกำไรเป็นหลัก จากการทำการต่างๆ การเสนอข่าวการเมืองแบบเลือกข้าง การขายสินค้า ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ยังขาดจิตสำนึกที่ถูกต้อง ยังขาดความเห็นและการปฏิบัติหน้าที่ที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ประกอบกับหน่วยงาน กสทช. ยังไม่มีกฎหมายที่ควบคุมเรื่องจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโดยตรงที่จะสามารถนำมาใช้เป็นบทลงโทษ รวมทั้งนโยบายกสทช. ยังไม่มีความชัดเจนในแง่ของการส่งเสริมสนับสนุนผู้ประกอบกิจการที่ดี เช่น การยกย่อง เชิดชู การให้รางวัล การลดค่าธรรมเนียมรายปี ยังขาดนโยบายการสร้างแรงจูงใจด้านบวกและ แผนงานที่เป็นรูปธรรม ในการรณรงค์เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการทำการต่างๆ ที่ถูกต้องทั้งทางกฎหมาย และจริยธรรม

๓) กลุ่มที่ ๑ คือกลุ่มที่ทำรายการช่องข่าว ช่องการเมือง กลุ่มนี้จะประกอบไปด้วยความมีอคติเพราะเรื่องของการเมืองและผลประโยชน์ต่างๆ ดังนั้น จะรักแต่พรรคพวก กลุ่มสมาชิก

ของตนเอง ในขณะเดียวกันก็จะมี ความเกลียดชัง เคียดแค้น อาฆาต เป็นศัตรูกับฝ่ายตรงข้ามทาง การเมือง ทำให้ขาดความปรารถนาดี ขาดความหวังดี ขาดความเมตตา กรุณา สงสารเพื่อนมนุษย์ ด้วยกันในสังคม ผู้ประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียม

กลุ่มที่ ๒ คือกลุ่มที่ทำรายการโทรทัศน์ในเชิงธุรกิจ เชิงพาณิชย์ กลุ่มนี้จะมี เป้าประสงค์หลักในการหารายได้ สร้างผลกำไรเป็นหลักให้กับสถานีหรือบริษัทฯ บางช่องทำเพื่อการ อยู่รอด ท่ามกลางการแข่งขันที่สูงในปัจจุบัน ปัญหาของช่องเหล่านี้คือ ผู้ประกอบกิจการจะทำผิด กฎหมาย และผิดจริยธรรม ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบเจอ คือ การโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและยาที่ไม่ได้รับอนุญาตโฆษณา (ขอ.) จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือการขายผลิตภัณฑ์ เกี่ยวกับปุ๋ยโดยไม่มีใบอนุญาตเลขทะเบียนปุ๋ยจากกรมวิชาการเกษตร ถือว่าเป็นการโฆษณาและเป็น ผลิตภัณฑ์ที่ผิดกฎหมาย ผู้ประกอบกิจการมุ่งแต่จะหารายได้อย่างเดียว โดยไม่คำนึงว่า ผลิตภัณฑ์ อาหารเสริมและยาที่กำลังอวดอ้างถึงสรรพคุณเกินจริงจะมีผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค อย่างไร หรือผลกระทบต่อเกษตรกร กรณีซื้อผลิตภัณฑ์ปุ๋ยปลอมหรือสารที่ไม่ใช่ปุ๋ยเอาไปใช้ นอกจาก จะไม่เกิดผลผลิตที่ดีแล้ว ยังต้องเสียเงินในการซื้อผลิตภัณฑ์ดังกล่าว โดยมีผลกระทบต่อสุขภาพและ วิถีชีวิตการทำมาหากินของผู้บริโภค ทั้งต่อประชาชนทั่วไป และเกษตรกร เป็นการประกอบกิจการ โทรทัศนดาวเทียมที่ขาดความรัก ความเมตตา ขาดความกรุณา ขาดความปรารถนาดีต่อเพื่อนมนุษย์ ในสังคม

๔) ความผิดเชิงจริยธรรม กสทช. ยังไม่มีกฎหมายในการบังคับใช้โดยตรง ทำให้เกิด ช่องว่างในทางกฎหมาย โดย กสทช. ไม่สามารถดำเนินการเอาผิดหรือลงโทษได้ เนื่องจากยังขาด กฎเกณฑ์ หรือประกาศของ กสทช. ที่เกี่ยวกับความผิดทางจริยธรรม ดังนั้น กสทช. มีความจำเป็นที่ จะต้องรีบออกประกาศให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการควบคุมและการบังคับใช้บทลงโทษทาง ปกครองอย่างเป็นกลาง เป็นธรรม และปราศจากอคติใดๆ ปัญหาหลักประการหนึ่ง คือ ในปัจจุบันได้มีการ นำช่องโทรทัศน์ดาวเทียมไปทำช่องข่าวการเมืองแบบเลือกข้าง ใช้เพื่อเป็นกระบอกเสียงของพรรค การเมือง มีการโจมตี ใส่ร้ายป้ายสีด้วยคำหยาบคาย คำด่า คำส่อเสียด ประทุษร้ายทางวาจาแก่ฝ่าย ตรงข้ามโดยมีผลประโยชน์ของตัวเองฝ่ายเดียวเป็นที่ตั้งอย่างมีอคติ และอีกประการหนึ่ง คือ การทำ รายการโฆษณา ที่มีเป้าประสงค์จะขายสินค้าให้ได้เพื่อผลประโยชน์ทางการเงิน ปัญหาที่พบคือ โฆษณาที่ผิดกฎหมาย เช่น โฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและยาที่ไม่ได้รับอนุญาตจาก อย. และไม่มี ใบอนุญาตโฆษณา (ขอ.) ที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ด้วยความต้องการที่จะได้ผลประโยชน์ คือ เงินค่า โฆษณาจากลูกค้า เลยทำให้ขาดหลักของความซื่อสัตย์ มีอคติ ขาดหลักความเป็นกลาง ขาดหลักความ ถูกต้อง โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบ ผลเสียที่จะมีต่อผู้บริโภคและสังคม

จากการศึกษาวิจัย ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการ โทรทัศนดาวเทียม มีด้วยกัน ๔ วิธี ผู้วิจัยพบปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา พบวิธีแนวทางในการ พัฒนาจริยธรรมตามศาสตร์สมัยใหม่ และได้พบหลักพุทธธรรมในการนำมาใช้บูรณาการในแต่ละ แนวทางในการพัฒนาจริยธรรม ดังต่อไปนี้

๔.๑.๑. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยวิธีที่ ๑ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมจริยธรรมเพื่อการควบคุมและกำกับดูแลกันเอง

วิธีที่ ๑ : วิธีส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมจริยธรรมวิชาชีพสื่อสารมวลชนฉบับใหม่ให้เร็วที่สุด เพื่อให้ทุกสื่ออยู่ภายใต้องค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนอันเดียวกัน โดยจะมีการเปิดกว้างให้สื่อโทรทัศน์ดาวเทียมเข้ามาเป็นสมาชิก มีการตั้งคณะกรรมการ เพื่อออกระเบียบ กฎกติกา สำหรับนำมาใช้ในการส่งเสริมให้มีการควบคุมและกำกับดูแลกันเองของสื่อโทรทัศน์ดาวเทียม(Self Regulation)

พบว่ามีปัญหาและอุปสรรค คือ โครงสร้างของกลุ่มผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มพ่อค้านักธุรกิจ มากกว่าที่มาจากสายวิชาชีพทางด้านสื่อสารมวลชน ทำให้ส่วนใหญ่ขาดองค์ความรู้ ความเข้าใจทางด้านจริยธรรมของสื่อสารมวลชน โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการประกอบกิจการ แบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม

กลุ่มที่ ๑. มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการค้าแสวงหารายได้ ผลกำไรจากการประกอบกิจการเป็นหลัก

กลุ่มที่ ๒. วัตถุประสงค์เพื่อทำเรื่องการเมืองแบบเลือกข้างเป็นกระบอกเสียงในการประชาสัมพันธ์ข่าวการเมืองของฝ่ายตนเองเป็นหลัก

ปัญหาของกลุ่มที่ ๑. คือ ขาดการกำกับดูแลและควบคุมรายการและโฆษณาสินค้าที่ออกอากาศ มีการออกอากาศรายการสินค้าที่อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง มีรายการโฆษณาที่ไม่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่กำกับดูแล เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เป็นต้น พบว่าเจ้าของสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม , ผู้บริหาร ผู้อำนวยการ ส่วนใหญ่ปล่อยปละละเลย มุ่งแต่จะขายสินค้าหารายได้ หากำไรจากการประกอบกิจการเป็นหลัก ขาดหลักความจริงและความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่อผู้บริโภคและต่อสังคม

ปัญหากลุ่มที่ ๒. คือใช้ช่องโทรทัศน์ดาวเทียมมาทำข่าวการเมืองแบบเลือกข้าง ทำไปบนพื้นฐานจิตใจที่เห็นผิด มีอคติ หวังผลประโยชน์ทางการเมืองฝ่ายของตนเอง และผลประโยชน์จากเงินสนับสนุนให้ทำข่าวการเมือง จึงเกิดปรากฏการณ์ การใช้วาจาประทุษร้ายต่อกัน (Hate Speech) มีการพูดจาโกหก หยาดคาย หลอกลวง ยุยง ปลุกปั่น เสียดสี ดูหมิ่น ก้าวร้าว เหยียดหยาม ประณามสบประมาท สร้างความเกลียดชัง เคียดแค้น ขู่อาฆาตมาดร้าย บ่อนทำลายความสงบและความสามัคคีของคนในสังคม ขาดหลักความจริง ความซื่อสัตย์ในการทำข่าว ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการทำข่าว และประโยชน์ต่อสังคม

สอดคล้องกับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา, หน่วยงานองค์กร ที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแล และส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย และ ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แม่ชี ฤกษ์ณา รักษาโณ ได้กล่าวไว้ว่า ต้องสร้างมาตรฐานให้กับกลุ่มโทรทัศน์ดาวเทียม คือ ต้องรวมตัวกัน เกาะกลุ่มกัน การรวมตัวกันจะมีพลังอำนาจต่อกันได้ ดังนั้น โทรทัศน์ดาวเทียมต้องรวมตัวกัน มีวาระการประชุม ให้เป็นเรื่องกฎระเบียบปฏิบัติหรือแนวการปฏิบัติ หรือเป็นนโยบายของกลุ่ม หรือชมรม หรือสมาคมฯ พอมีนโยบาย ก็จะขึ้นเป็น

ระเบียบ ข้อบังคับ ควรที่จะต้องทำอะไรให้เป็นสัญลักษณ์เป็นเอกลักษณ์ของสื่อโทรทัศน์ดาวเทียมในด้านจริยธรรม คุณธรรม ให้เป็นแนวปฏิบัติซึ่งก็คือ กรอบของการกำกับดูแลตนเอง”^๑

สุภิญญา กลางณรงค์ ได้กล่าวไว้ว่า เรื่องจริยธรรม ได้เขียนไว้ว่าให้ กสทช.ส่งเสริมให้สื่อกำกับดูแลตนเองในเชิงจริยธรรม แต่เป็นประเด็นว่ากำกับดูแลตนเองได้ไหมที่ผ่านมา เลยมีข้อโต้แย้งมาตลอด ฝ่ายหนึ่งบอกว่าต้องเอากฎหมายมากำกับจริยธรรม อีกฝ่ายไม่เห็นด้วย เพราะว่าเป็นการให้รัฐไปคุกคามเสรีภาพมากเกินไป และที่ผ่านมาการบังคับใช้กฎหมายของกสทช.เองก็ทำตลอดเวลาเหมือนกัน แม้ว่ากฎหมายจะบอกว่าให้กำกับแต่สิ่งที่ผิดกฎหมาย แต่ว่าเรื่องจริยธรรมไม่ใช่อำนาจของ กสทช.เป็นเรื่องของสื่อที่ที่ต้องกำกับดูแลตนเอง (Self -Regulation) แต่ว่าหลายครั้งที่กสทช.ตัดสินใจลงโทษสื่อ โดยเฉพาะประเด็นทางการเมือง กสทช. ก็เอาหลักจริยธรรมไปตัดสินเหมือนกัน ยกตัวอย่างเช่น จะบอกว่าสถานีช่องนั้นไม่เป็นกลาง กฎหมายไม่ได้เขียนไว้ชัดเจน ซึ่งต่างจากเรื่องอาหารและยา เป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายที่กำหนดไว้ชัดเจน แม้แต่เรื่องการเมือง กฎหมายเขียนไว้ว่า อะไรที่ขัดต่อความมั่นคงของชาติ หรือ ศีลธรรมอันดีอันนี้จะมีผลชัดเจน แต่ว่าหลายๆครั้งเวลาที่กสทช.จะตัดสินในเรื่องที่มันกำกวมจริยธรรม แต่มันยังไม่ถึงขั้นขัดความมั่นคง ถ้าเป็นสภาวะปกติ ถ้าจะตัดสินว่าช่องไหนผิดทางการเมือง มันต้องชัดเจนจริงๆว่าขัดต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งส่วนใหญ่จะต้องเป็นเรื่องร้ายแรง อาจจะเป็นเรื่องทำให้เห็นชัดเจนว่าเป็นเรื่องการปลุกปั่นยุยง เช่น การชุมนุมทางการเมืองของแต่ละฝ่าย ทั้งเสื้อแดง เสื้อเหลือง กปปส. ซึ่งเรื่องนั้นช่องทีวีดาวเทียมก็ถูกนำไปใช้ในการถ่ายทอดสดตลอดเวลา มีการไฮด์ปาร์ค มี Hate Speech ทั้งภาษารุนแรง หยาดคาย มีออกมาหมิ่น ซึ่งเอาเข้าจริงๆ แล้ว ผิดทั้งกฎหมายและผิดทั้งจริยธรรม และทีวีดาวเทียมก็ถูกวิจารณ์มากกว่า ทำให้ประเทศสับสนวุ่นวายไปหมด ทำให้คนติด เสื้อสีเหลือง ฟ้า แดง, กปปส. และเกลียดชังกัน ถือว่าเป็นยุคที่บูมที่สุดของทีวีดาวเทียม^๒

กสทช.มีกฎหมายมาตรา ๓๗ อยู่ในมือ เป็นกฎหมายปกติที่บอกว่าอะไรที่ขัดต่อความมั่นคงของชาติ และศีลธรรมอันดี กระทบสถาบัน กสทช.สามารถตัดสินได้ด้วยตัวเอง ซึ่งการลงโทษก็มี ๔ ระดับ คือ แจ้งเตือน ปรับ พักใช้ใบอนุญาต และ เพิกถอนใบอนุญาต การปรับก็สามารถปรับได้ตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐บาท สูงสุด ๕๐๐,๐๐๐ บาท และผู้รับใบอนุญาตก็สามารถที่จะโต้แย้งได้ที่ศาลปกครอง การที่ไม่มียกกฎหมายทางจริยธรรมทำให้ กสทช.ไม่มีอำนาจในการตัดสินพิจารณาเรื่องปัญหาทางจริยธรรม อันนี้ถือว่าเป็นช่องว่างทางกฎหมายและการปฏิบัติมาก ”

ดุชนิ สันเจิมสิริ ได้กล่าวไว้ว่า ควรจะมีสมาคมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมที่เข้มแข็งในด้านของเรื่องมาตรฐานการควบคุม หรือในบางเรื่องทำหน้าที่แทนรัฐ สอดส่องกำกับดูแลแทนรัฐ เช่น การควบคุมกำกับดูแลตนเองของโทรทัศน์ดาวเทียม ควรส่งเสริมให้มีสมาคมหรือชมรมข่าว ชมรมรายการ ชมรมโฆษณา ให้พยายามกำหนดมาตรฐานการกำกับควบคุมกันเอง โดยที่เห็นแก่หลักของพระศาสนา สังคม และประเทศชาติ เห็นว่าควรให้ กสทช. จัดทำ ออกระเบียบ

^๑สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโณม,ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา พระพุทธศาสนา ภาค เสาร์ – อาทิตย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^๒สัมภาษณ์ สุภิญญา กลางณรงค์,อดีตกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กสทช., ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒.

ประกาศที่ชัดเจนเกี่ยวกับมาตรฐานในการดำเนินรายการในทุกประเภท และจำเป็นที่จะต้องมีความมาตรฐานในการคุ้มครองผู้บริโภค เรื่องที่สำคัญที่ กสทช.ต้องเป็นหลักในการกำหนดกรอบจริยธรรม ได้แก่ เรื่องมาตรฐานในการผลิตรายการ มาตรฐานในการโฆษณาและมาตรฐานในการนำเสนอข่าว”^๓

โกศล สงเนียม ได้กล่าวไว้ว่า เป้าหมายสูงสุดของสื่อก็คือ เพื่อประโยชน์สาธารณะ การทำหน้าที่สื่อมวลชน เพื่อที่จะให้ข้อมูลข่าวสารอย่างรอบด้าน มีกฎ กติกา ก็คือมีกรอบจริยธรรมให้ต้องใช้กำกับ ใครไม่ทำตามหลักจริยธรรม ก็จะมีมาตรการในการว่ากล่าวตักเตือน พุดคุย กลุ่มโทรทัศน์ดาวเทียม มี ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีเป้าประสงค์ที่จะเข้ามาแข่งกับฟรีทีวี หารายได้ในเชิงพาณิชย์ กับอีกกลุ่มหนึ่งที่มีเป้าประสงค์หลักเพื่อที่จะมี Agenda ขึ้นมาความคิดเห็น ซึ่งก็คือกลุ่มที่ใช้ไปในทางกลุ่มการเมือง เขาต้องการ Push เข้าไปเหมือนกับ Bullet Theory ทฤษฎีกระสุน เพื่อที่จะเจาะไปยังกลุ่มเป้าหมาย เพราะฉะนั้น ใครที่เห็นต่างก็กลายเป็นฝั่งตรงข้าม ขั้วตรงข้าม สุดท้าย สื่อโทรทัศน์ช่องนี้ ก็กลายเป็นเครื่องมือของกลุ่มการเมืองไป อย่างนี้ ไม่นับกลุ่มพวกนี้ว่าเป็นสื่อมวลชนมาตั้งแต่แรกแล้ว ถือว่า เขาเป็นสื่อการเมือง สื่อเฉพาะกิจ ไม่ได้นับว่าเป็นสื่อมวลชนทั่วไป การทำงานร่วมกันของสื่อแต่ละช่อง เพื่อที่จะยกระดับการกำกับดูแลกันเอง โดยยึดหลักว่า ต้องมีหลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานในเรื่องจริยธรรมวิชาชีพ และตัวแทนแต่ละช่องต้องส่งผู้แทนเข้ามาอยู่ในคณะกรรมการและก็มีผู้ทรงคุณวุฒิอีกจำนวนหนึ่ง หน้าที่หลักก็คือ มากำกับดูแลซึ่งกันและกัน เรื่องหลักที่จะต้องดู คือเรื่องการทำหน้าที่ของสมาชิกว่าการนำเสนอข้อมูลข่าวสารมันเป็นไปตามหลักจริยธรรมวิชาชีพหรือไม่ หัวใจสำคัญคือการรวมตัวในการกำกับดูแลกันเองอยู่ในกฎหมาย พรบ.ประกอบกิจการปี ๕๑ อยู่แล้ว สภาวิชาชีพฯ เพิ่งตั้งมาเมื่อปี ๒๕๕๒ มีวัตถุประสงค์ เน้นการรวมตัวกันของสภาวิชาชีพด้วยความสมัครใจ เพื่อที่จะกำกับดูแลกันเองว่าเรื่องไหนเหมาะสม เรื่องไหนที่ไม่ควรปฏิบัติ เรื่องไหนเป็นเรื่องที่ควรจะปรึกษาหารือ เรื่องไหนเป็นเรื่องที่ควรจะนำเสนอออกไปสู่ Public เพราะฉะนั้นเวลาเกิดวิกฤตอะไรต่างๆ จะใช้จุดนี้ในการระดมความคิด ความเห็น พุดคุย ถกเถียง หาข้อสรุป เพื่อทำเป็นแนวปฏิบัติ หรือทำเป็นแนวจริยธรรมวิชาชีพขึ้นมา เราไม่มีอำนาจในเชิงที่จะไปลงโทษในเชิงกฎหมายแก่ผู้ทีละเมิด หรือทำผิดจริยธรรม มาตรการที่ทำได้มากที่สุดก็คือ การว่ากล่าวตักเตือน และการนำเสนอสู่ Public เพื่อให้สังคมได้รับรู้ สังคมจะตัดสินเองว่าสื่อเหล่านี้ มีความน่าเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน เขาก็จะได้รับผลสะท้อนจากสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน บทบาทของสื่อสังคมออนไลน์มีการรวมตัวกันสูง การตื่นตัวในการติดตามตรวจสอบ ตรวจสอบเช็คอะไรต่างๆ มีบทบาทมากในเชิงการตรวจสอบทางสังคมหลังจากปี ๒๕๕๓ กสทช. เข้ามา ก็มีเรื่องออกใบอนุญาตทำโทรทัศน์ดาวเทียม มันมีส่วนที่ทำให้ กสทช. ต้องกำกับใน ๒ เรื่อง เรื่องแรกก็คือ ถ้าเป็นเรื่องที่กระทบต่อความมั่นคง ต่อเรื่องสถาบัน อันนี้อยู่ในมาตรา ๓๗ เป็นกฎหมายความมั่นคง แต่อีกส่วนหนึ่งจะเป็นมาตรการในการส่งเสริมกำกับดูแลกันเอง หรือ กสทช. กับผู้ประกอบการจะต้องมาสร้างกลไกในการแข่งขัน การกำกับดูแลกันเอง มีอยู่ในมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการฯ แต่สุดท้ายยังไม่มีประกาศกฎเกณฑ์ กฎระเบียบออกมา ก็เลยไม่มีกลไกเหล่านี้ พอไม่มีกลไก ทุกช่อง ทุกสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมก็เป็นอิสระ ทุกคนก็อยู่เหมือนเดิม ถ้าไม่มีการรวมกลุ่มกัน ทุกคนก็เป็นอิสระเหมือนเดิม ซึ่งจริงๆแล้ว ทุกสถานี ทุกช่อง ต้องทำ คือ จะต้องมีการรับเรื่องร้องเรียน ต้องมี

^๓สัมภาษณ์ ดุษฎี สีนเจิมศิริ, อดีตอธิบดี กรมประชาสัมพันธ์, ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๒.

ระเบียบออกมา ต้องมีการจัดสรรกรรมการ ต้องมีกระบวนการรับเรื่องร้องเรียน ต้องมีการรายงานเรื่องร้องเรียน ต่อ กสทช. เช่น ต้องส่งเรื่องให้ กสทช.ทราบทุก ๖ เดือน ว่ามีใครร้องเรียนประเด็นที่สถานีฯ นำเสนอข้อมูลข่าวสารไปมีอะไรบ้าง ทุกช่องต้องทำ แต่พอ กสทช.ไม่เน้นไม่ทำเรื่องนี้ให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ เรื่องพวกนี้ก็กลายเป็นไร้ความหมาย การเป็นช่องสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม ซึ่งเป็นเจ้าของใบอนุญาต จะต้องทำรายการหรือทำข่าวให้มีประสิทธิภาพ ถ้าปล่อยปะละเลย ก็จะเป็นปัญหา ทั้งเปล่า^๔

กลไกเวลาถูกตรวจสอบ ต้องพร้อมที่จะเปิดเผย พร้อมที่จะยอมรับกติกา ว่าอันนี้ผิดพลาด คลาดเคลื่อน อันนี้ทำไปโดยพลั้งเพลอ อันนี้ตั้งใจทำ มีส่วนที่จะช่วยทำให้เกิดการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพให้ดีขึ้น สูงขึ้น ดังนั้นการจะนำเสนอเนื้อหาอะไร เช่น ข่าวสารก็ควรที่จะต้องทราบว่า มีเงื่อนไขปฏิบัติอะไรบ้าง หรือว่าจะทำเป็นช่องธุรกิจ รูปแบบไหน ถ้าเน้นจะขายสินค้า เช่น อาหารเสริมเพื่อสุขภาพ ก็จะต้องรู้ว่า ต้องมีเลข อย. ต้องมีใบอนุญาต (ขอ.) ปกติจะมีกลไกอยู่แล้ว การพูดคุยโน้มน้าว การชักจูง การให้ข้อมูลต้องมีความจริง (Fact) ไม่ใช่เอาความเห็นลอยลมของใครมา หรือว่าไปสร้าง (Make) อะไรขึ้นมา เพื่อที่จะทำให้คนเชื่อได้ว่ามันมีจริง ทำได้จริง แต่พอผู้บริโภคนำไปกินไปใช้กลับมีผลเสียต่อสุขภาพ หรือว่าประเภทรายการโฆษณาเครื่องสำอางของซัง ก็มีการกติกากฎกาจะกำหนดว่าคุณจะทำอะไรได้บ้าง ออกได้ตอนไหน ขึ้นหน้าจอ ว่าอะไร มีตัววิ่ง มีตัวอักษรซ้อน (CG) ตรงไหนได้กี่วินาที ทุกอย่างมีระเบียบอยู่แล้ว ในการทำงานตามกฎหมาย มาตรฐานและจริยธรรม

ร่าง พรบ. ส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพสื่อมวลชน จะเน้นว่ากลไกที่สถานีฯ ทำงานกันอยู่ ทำอย่างไรให้เข้มแข็ง ก็คือองค์กรที่รวมตัวกันอยู่ ก็จะได้รับ การรับรองทางกฎหมายส่วนใครที่ไม่เข้ากระบวนการมาอยู่ในองค์กรกำกับร่วมสภาวิชาชีพสื่อ ก็จะถูกกำกับโดยตรงจากสภาฯ เป็นสภาใหญ่ที่เหมือนเป็นสภาแม่ทางกฎหมาย เข้าไปกำกับ เข้าไปดูว่าการนำเสนอข้อมูลข่าวสารถูกต้องไหม ถ้ามีคนร้องเรียนมา ชี้แจงได้ไหม มีมาตรการถ้าทำผิด ต้องขอโทษออกข่าวใหม่ ต้องชี้แจงต่อสาธารณะ ต้องยอมรับผิด ต้องไปปรับปรุง ถ้าไม่ทำก็เพิกถอนใบอนุญาต นั่นคือกลไกที่มีบทลงโทษชัดเจนที่เข้มข้นขึ้น เป็นองค์กรที่มีกฎหมายรับรอง จะมีสภาวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นร่มใหญ่ เพราะฉะนั้นกลไกที่กำกับกันเองอยู่แล้ว หลักการนั้นก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ใครที่ไม่ยอมเข้าร่วมเล็กๆ กันเอง เพื่อกำกับดูแลกันเอง ก็จะถูกกรมใหญ่ลงมาจัดการโดยใช้ระบบของการจัดตั้งขึ้นทะเบียน ดังนั้นถ้ามีกฎหมาย พรบ. ฉบับนี้ขึ้นมา ภาพรวมจะชัดเจนขึ้น แล้วจะสามารถแยกแยะได้ ว่าใครทำหน้าที่สื่อมวลชน ใครทำสื่อบุคคล ใครทำหน้าที่เป็นแค่ตัวแทน หรือโฆษณาให้กับกลุ่มไหน

พีระวัฒน์ โชติธรรมโม ได้กล่าวไว้ว่า การทำหน้าที่จริงๆไม่มีสื่อหลักสื่อรอง ถ้าเป็นสื่อจะมีมาตรฐานเดียวเท่านั้น ก็คือ มาตรฐานของความ เป็นสื่อที่มีจริยธรรม มีจรรยาบรรณ ต้องอยู่ในหลักการเดียวกัน ไม่ใส่ร้ายใคร จะต้องไม่แสดงความคิดเห็นส่วนตัวลงไป ปัจจุบันมีความพยายามที่จะจัดตั้งองค์กรวิชาชีพสื่อในพระราชบัญญัติควบคุมจริยธรรมสื่อฉบับใหม่ที่กำลังจะเข้าสู่สภาเร็วขึ้น เพื่อให้ทุกสื่ออยู่ภายใต้ Umbrella เดียวกัน แต่ว่ากฎหมายนี้ไม่ได้กำหนดโทษไว้ เพราะว่าสื่อมีกฎหมายอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง ให้สามารถดำเนินการได้อยู่แล้ว กฎหมาย

^๔สัมภาษณ์ โกศล สงเนียม, ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

เหล่านี้ไม่ได้ศักดิ์สิทธิ์เท่ากับความรู้สึกของคนจะทำสื่อ เราพยายามที่จะเปิดกว้างให้สมาชิกของผู้ประกอบกิจการเคเบิลทีวี ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ได้เข้ามาเป็นสมาชิกของสมาคม นักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เพื่อที่จะใช้สมาคมกับสภาวิชาชีพของนักข่าววิทยุโทรทัศน์ เป็นผู้กำกับดูแล และให้ความรู้โดยเฉพาะสิ่งที่เราพยายามจะบอกว่า การจะออกอากาศตรงไหน อย่างไร ต้องใช้มาตรฐานเดียวกัน คือ จะนำมาเป็นข้ออ้างในการไม่ทำตามมาตรฐานไม่ได้ เพราะเรากำลังทำหน้าที่สื่อสารมวลชน ถ้ายังไม่สามารถควบคุมจริยธรรม จรรยาบรรณของตัวเองได้ ก็ไม่สามารถที่จะเรียกตัวเองว่า “สื่อ” ถ้าเรียกตัวเองว่า “สื่อ” จะต้องยึดหลักมาตรฐานเดียวกันเท่านั้น หลักการ คือต้องนำเสนอความจริงเพื่อให้สังคมรับรู้ความจริง และรับทราบข้อมูลที่ถูกต้อง สื่อสารมวลชน มีหน้าที่นำเสนอความจริงให้มากที่สุด ไม่สามารถให้คนรับสื่อใช้ตรงนี้ตัดสิน เช่น “ให้ผู้ชมใช้วิจารณญาณ” แบบนี้ไม่ถูกต้อง วิธีการที่ถูกต้อง คือ สื่อต้องกรองความเท็จออก เอาให้เหลือแต่ความจริง ถึงแม้หมดแต่ให้ได้มากที่สุด เท่าที่หน้าที่สื่อจะทำได้ เป็นการสร้างความจริงให้กับสังคม กสทช. มีหน้าที่หลักในการควบคุม เฉพาะองค์กรที่ใช้คลื่นความถี่ เช่น ช่องทีวีดิจิทัล ๒๔ ช่อง เพราะถือเป็นทรัพยากรความถี่ของชาติ แต่กรณีโทรทัศน์ดาวเทียม จัดอยู่ในประเภทกิจการที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ กสทช. ก็ไม่ได้กำกับดูแลอย่างเต็มที่ กฎหมายตรงนี้ เลยมีช่องว่างระหว่างบรรทัด เลยทำให้โทรทัศน์ดาวเทียม อยู่ภายใต้ช่องว่างข้อนี้ สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมส่วนมาก มักจะเลี่ยงที่จะไม่เข้าไปเป็นสมาชิกในสมาคม นักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยหรือในสภาวิชาชีพนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เราก็ไม่สามารถเข้าไปบังคับไปกำกับดูแลเขาได้ เพราะการเป็นสมาชิกต้องสมัครใจเข้ามาเป็นเองไปบังคับไม่ได้^๕

กฎหมายใหม่ พรบ.จริยธรรม พยายามที่จะบังคับทางอ้อม คือ ถ้าไม่เข้ามาเป็นสมาชิก จะไม่ได้สิทธิ์ที่จะเข้ามาขอรับการสนับสนุน ด้านกองทุนที่จะใช้พัฒนาวิชาชีพใช้ในการฝึกอบรมเป็นการบังคับทางอ้อม เป็น พรบ.ใหม่ที่กำลังนำเข้าสู่สภา โดยมีความตั้งใจที่จะให้องค์กรที่ใหญ่ขึ้นมาองค์กรหนึ่ง และองค์กรนี้มีหน้าที่กำกับดูแลทุกสื่อ ที่เรียกตัวเองว่า สื่อสารมวลชน แต่ถ้าไม่เข้ามาอยู่ภายใต้ Umbrella นี้เขาก็จะใช้กฎหมายอื่นนำมาบังคับใช้โดยตรง แต่ถ้าอยู่ใน พรบ.องค์กรนี้ คณะกรรมการจะดำเนินการขอร้องเรียนของสถานีนั่นก่อน พิจารณากันเองก่อน โดยที่กฎหมายอื่นยังไม่เข้ามาแทรกแซง องค์กรนี้ก็กำหนดมาตรฐานจริยธรรม ออกกฎระเบียบ กติกา ในการควบคุมกำกับดูแลกันเองขึ้นมา องค์กรนี้จะมีกฎหมายรองรับ มีสถานที่ทำการ มีงบประมาณประจำ ใครที่เข้ามาอยู่เป็นสมาชิก จะมีข้อจูงใจ เช่น ได้รับสิทธิ์ต่างๆ เช่น ถ้าทำผิดจริยธรรม คณะกรรมการจะมีการตรวจสอบควบคุมเสร็จ ถูกมาตรการทางสังคม คือ ประณาม การตัดสิทธิ์ และสุดท้ายการขับออกจากสมาชิก ซึ่งจะมีประกาศเป็นข่าวสาธารณะ อาจจะไม่มีโทษทางอาญา แต่จะถูกประกาศทาง Public ว่าถูกขับออกจากองค์กร พรบ.ดังนี้ ด้วยเหตุ การฝ่าฝืนจริยธรรมมีความผิดซ้ำก็ครั้ง สังคมจะรับทราบ และคนที่ถูกขับออกมา ความน่าเชื่อถือในมุมมองทางสังคมจะลดลงอย่างมาก นับว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีสำหรับการควบคุม และกำกับดูแลกันเองของสื่อโทรทัศน์ดาวเทียม มาตรการการประณามผ่าน Public ด้วยการขับออกจากองค์กร จะช่วยให้สามารถถ่วงกรงสื่อได้ ส่วนสื่อใดที่ไม่ได้

^๕สัมภาษณ์ พิระวัฒน์ โชติธรรมโม,นายกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ประเทศไทย, ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

เข้ามาอยู่ในองค์กรภายใต้ พรบ.นี้ คนที่ร้องเรียนก็สามารถร้องเรียนไปยังกรรมการจริยธรรมชุดใหญ่ ซึ่งก็สามารถมีมติในการลงโทษได้ เหมือนกัน

ปัจจุบันสื่อทีวีดาวเทียมที่ทำด้านเป็นสื่อจริงๆ มีน้อยลง เพราะส่วนใหญ่ เขาจะนำไปใช้เป็นเรื่องของเชิงพาณิชย์ เรื่องบันเทิง องค์กรวิชาชีพที่จะตั้งขึ้นมา จะช่วยกลั่นกรอง ช่วยให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้มีความรู้ โดยการจัดอบรมเรื่องหลักมาตรฐานการทำข่าว, ทำรายการ, โฆษณา และ เรื่องจริยธรรมตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมา ผู้เข้ารับการอบรมจะเข้าใจได้ว่า ตรงนี้ทำได้ ตรงนั้นทำไม่ได้ ไม่ควรทำ อย่างน้อยที่สุดก็จะช่วยหล่อหลอมให้เกิดองค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ในทางปฏิบัติ

วัชร เววูฉินันท์ ได้กล่าวไว้ว่า โทรทัศน์ดาวเทียมจำนวนน้อยที่มาเป็นสมาชิกของสมาคมสมาชิวิชาชีพ กิจการแพร่ภาพ และกิจการกระจายเสียง (ประเทศไทย) แต่จะมีสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย และไม่เห็นใจว่าองค์กรนั้นเขามีความเข้มข้นในการจัดการดูแลมากน้อยแค่ไหน แต่ถ้าเป็นองค์กรที่ดูแลตัวอุตสาหกรรมใหญ่ คือ กิจการแพร่ภาพ และกิจการกระจายเสียง จะมีความเข้มข้นในการดูแลกันเองเพราะมีหลักเกณฑ์ มีระเบียบ มีตัวมาตรฐาน ซึ่งเรายืนอยู่ ๒ หมวด คือ เป็นผู้ควบคุมกฎที่ต้องกำกับดูแลกันเอง และ เป็นคนที่จะต้องทำงานจริง เราต้องบาลานซ์ ให้ดีในแง่ของหลักการ ต้องดูบริบทเยอะๆ ให้เห็นชัดๆ ว่าผิดหรือถูก ขาวหรือดำ โดยองค์กรนี้ได้รับสิทธิ์จากทาง กสทช.ว่าให้ส่งเสริมกำกับดูแลกันเอง เพียงแต่ว่าความเข้มข้นของการทำงาน บางทีอาจจะไม่ได้เข้มข้นทั้งหมด โดยเฉพาะฝั่งทางด้านโทรทัศน์ดาวเทียมซึ่งมีอยู่เยอะมากกว่า ๒๐๐ ช่อง การดูแลอาจจะไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะในความเป็นองค์กรในด้านการควบคุม เราจะควบคุมจะกำกับดูแลเขาได้ก็ต่อเมื่อเขาเป็นสมาชิกองค์กรเท่านั้น การดูแลก็จะไม่ทั่วถึงก็จะมีเล็ดลอดออกไปอีก สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ทางสมาคมฯก็ไม่มีสิทธิ์ที่จะไปกำกับดูแลเขาได้ ก็เป็นเรื่องของภาครัฐที่จะต้องลงมาทำงานตรงนี้เอง ในการกำกับดูแลโทรทัศน์ดาวเทียม^๖

นิรุฒม์ ต้นอนุชิตติกุล ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมไม่มีจริยธรรม หรือว่าไม่มีมาตรฐานจรรยาบรรณ วงการเราจะไม่มียศทางที่น่าสังคมไปในแนวทางที่ดี ที่ถูกต้อง พุดง่าย ๆ การประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมส่วนใหญ่มุ่งไปที่ผลกำไร กำไรสูงสุด อันนี้เราไม่ว่ากัน แต่ว่าควรจะมีผลสมผสานกัน แบบที่เราได้เห็น โดยเฉพาะทีวีดาวเทียมไม่มีการกำกับดูแลกันเอง หละหลวมกว่าช่องดิจิทัลทีวีเยอะมาก สินค้า สิ่งที่ไม่ควรออกอากาศ เช่น อาหารเสริม สมรรถภาพทางเพศชาย เป็นต้น และอื่นๆ มีเต็มไปหมด ซึ่งจะทำให้วงการเสียหายไปด้วย อิมเมจภาพลักษณ์ของโทรทัศน์ดาวเทียมก็จะเสียหายในภาพรวม สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ จิตสำนึกของผู้ประกอบกิจการ ซึ่งต้องอยู่ในรากเหง้าจิตใจ การค้า นโยบายบริษัท การทำกำไร คือ ต้องไม่ทำร้ายสังคม ต้องมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม และการทำงานในฐานะเป็นสื่อโทรทัศน์ เป็นหัวใจของสื่อ ไม่เช่นนั้น จะไม่มีทางยกระดับหรือพัฒนาได้ คนที่จะทำสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม มีความรู้อย่างเดียวไม่พอ ต้องมีปัญหา มี Wisdom ด้วย ต้องรู้จักคำว่าคุณค่าด้วย ไม่ใช่หาเงินอย่างเดียว คุณค่าของการให้ การตอบแทนสังคม คุณค่าในสิ่งที่ดี คนเราถ้ามีจิตสำนึกระดับหนึ่ง เขาจะไม่ทำความเสียหายให้กับสังคมอย่างนี้เลย

^๖สัมภาษณ์ วัชร เววูฉินันท์, นายกสมาคมวิชาชีพกิจการแพร่ภาพ และกิจการกระจายเสียง (ประเทศไทย), ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

ถ้ามีคุณธรรม มีจริยธรรม มีจรรยาบรรณ ก็จะสร้างสังคมที่ดี ทุกอย่างอยู่ที่คน ไม่ได้อยู่ที่ช่อง ไม่ใช่จะไปทำร้ายสังคมเพื่อให้ได้เงิน อย่างนี้ถือว่าไม่ถูกต้อง ในวงการโทรทัศน์ดาวเทียม ส่วนใหญ่ทำลายกันเอง เพราะไม่มีการกำกับดูแลกันเอง อย่างเป็นรูปธรรม คนที่จะกำกับดูแลตัวเองได้ จะต้องเป็นผู้ประกอบกิจการที่มีทั้งความรู้ และปัญญา ในวงการนี้ เรามีความมั่นใจว่า ตัวเราเองมีคุณสมบัติในการเป็น Self-Regulator ได้ เพราะรายการการ์ตูนเอามานำเสนอ เน้นการ์ตูนคุณภาพ ไม่มีความรุนแรง ไม่มีโป๊เปลือย ผู้ปกครองพ่อแม่สามารถฝากลูกหลานไว้กับช่อง Cartoon Club ได้อย่างสบายใจ และยังมี Anti-Drug Campaign ในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดด้วย ควรจะหาเรื่องการกำกับดูแลกันเอง เป็นอย่างยิ่งสำหรับพัฒนาจิตสำนึกในการเป็นผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ควรมีการอบรม หรือ มีวิธีการตักเตือนกันเอง ถ้าสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย เข้ามาช่วยดูแลควบคุม กำกับเรื่องนี้ ก็จะเป็นสิ่งที่ดีมาก การตักเตือน ตาหนิ ดูแลกันเอง จะเป็นสิ่งที่ดี เป็นการเช็ค Balance และ Feedback ให้เราได้ แต่อุปสรรคที่สำคัญคือ ปัจจุบันไม่มีกฎหมายข้อนี้ ถึงแม้ช่องที่ไม่มีคุณภาพเป็นส่วนมาก เช่น รายการชนไก่ รายการชนวัว รายการใบห่วย มีแบบนี้ด้วย ทำรายการถึงขนาดนี้ได้อย่างไร กสทช. และสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย ควรตระหนักและพิจารณาในเรื่องเหล่านี้ว่า ทำกันได้อย่างไร ควรจะมีมาตรฐาน มีระเบียบข้อบังคับ อาจจะเป็นของสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย มีกฎระเบียบ และชี้แจงแจ้งต่อ กสทช. สำหรับช่องที่มีเนื้อหารายการที่เป็นพิษเป็นภัยต่อสังคม เพื่อให้ กสทช. ไปดำเนินการจัดการตามกลไกการลงโทษของ กสทช.ต่อไป”

แสวง เสือดี ได้กล่าวไว้ว่า เพราะฉะนั้นมีความจำเป็นอย่างมากในการที่ผู้ประกอบการกิจการจะต้องมีจิตใต้สำนึกในการนำเสนอรายการหรือข่าวสารต่างๆโดยผู้ประกอบการในปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่ก็คือ เอาไรต์เอาเปรียบผู้บริโภค เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ขาดจิตใต้สำนึกที่ดี การประกอบธุรกิจก็หวังเพื่อให้มีกำไรแต่อย่างเดียว ไม่ได้หวังเพื่อที่จะทำให้ผู้บริโภคได้รับสิ่งที่ดี ปัจจุบันที่เราเห็นอยู่ก็คือ ผู้ประกอบการหวังแต่ผลประโยชน์ จิตสำนึกความรับผิดชอบไม่มี ตรงนี้กำกับดูแลยาก เพราะจะต้องเกิดจากจิตใจของผู้ประกอบการเอง สำหรับเรื่องการกำกับดูแลกันเอง มองเห็นว่ายังมีความอ่อนแอ ทั้งสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมแห่งประเทศไทยก็ดี ยังไม่มีความเข้มแข็งมากพอที่จะมารวมตัวกัน ในการควบคุมและกำกับดูแลกันเอง การนำเอาหลักธรรมะมาใช้ร่วมกับวิธแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม ส่วนหนึ่งน่าจะช่วยให้ดีขึ้นได้ อย่างน้อยก็มีส่วนช่วยขัดเกลาบางส่วนของผู้ประกอบการ ซึ่งอาจจะหวังผล ๑๐๐% คงเป็นไปได้ เชื่อว่าทุกคนก็อาจจะมีคุณธรรมประจำใจแต่เมื่อมาทำธุรกิจ มีความต้องการรายได้ กำไร และเพื่อความอยู่รอดขององค์กร เนื่องจากภาวะการแข่งขันสูง ก็อาจจะทำให้ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมละทิ้งหลักคุณธรรม จริยธรรมได้ เพราะต้องการแก้ปัญหาเพื่อความอยู่รอดขององค์กร ปัจจุบันช่อง SMM TV ก็เป็นสมาชิกในสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย แต่ว่าอีกกว่าร้อยละ ๖๐ ไม่ได้เป็นสมาชิก เพราะฉะนั้นการควบคุมกันเองเลยทำไม่ได้ เรียกว่าไม่มีบทบาท ไม่สามารถรวมตัว เพื่อกำกับดูแลกันได้เองจริงๆ ในการทำงานสื่อสารมวลชน จะต้องมีความซื่อสัตย์ ซื่อสัตย์ต่องาน ต่อหน้าที่ ต่อข่าว ต่อ

“สัมภาษณ์ นิรุจน์ ตันอนุชิตติกุล, ประธานกรรมการบริหาร บริษัท การ์ตูนคลับมีเดีย จำกัด สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง การ์ตูนคลับ ชานเนล, ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

รายการ ต่อผู้บริโภคนั้น ถ้าไม่มีตรงนี้ ก็จะกลับจิตใจคนไม่ได้ การบริหารงานต้องรู้จักผิดชอบชั่วดี ในการทำรายการนำเสนอ อย่าเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากเกินไป เจ้าของผลิตภัณฑ์ก็ควรจะต้องมีคุณธรรมในการนำเสนอ ทุกฝ่ายต้องมีคุณธรรม จริยธรรม สามัญสำนึก ไม่ว่าจะทำอะไร ก็ขอให้อยู่ภายใต้ขอบเขต หรือว่าภายใต้กฎหมาย กฎระเบียบ อย่างเช่น อาหารเสริมไปโฆษณาว่ารักษาได้ทุกโรค ซึ่งไม่เป็นความจริง^๔

๔.๑.๒. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรม อริยมรรคมีองค์ ๘ เข้ากับวิธีที่ ๑ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมจริยธรรมเพื่อการควบคุมและกำกับดูแลกันเอง

ในกรณีนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) และได้พบว่าหลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาบูรณาการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมให้กับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ ได้แก่

๑. สัมมาทิฐิ
๒. สัมมาสังกัปปะ
๓. สัมมาวาจา
๔. สัมมากัมมันตะ
๕. สัมมาอาชีวะ
๖. สัมมาวายามะ
๗. สัมมาสติ
๘. สัมมาสมาธิ

อริยมรรคมีองค์ ๘ เป็นหลักธรรมที่นำมาใช้สำหรับการดับทุกข์หรือดับปัญหาทั้งปวงที่ต้นเหตุ โดยรู้จักเหตุของทุกข์หรือปัญหา เข้าใจสาเหตุแห่งปัญหา รู้จักหาวิธีการออกจากปัญหานั้นจึงมีการกระทำเพื่อออกจากทุกข์ หรือออกจากปัญหานั้นๆ เป็นหลักธรรมที่สำคัญที่สามารถนำมาใช้ในการบูรณาการเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมให้เป็นผู้ประกอบการที่มีความจริงจัง มีความซื่อสัตย์สุจริตในอาชีพ ทั้ง กาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเอง และ มีความรับผิดชอบต่อผลประโยชน์ที่สังคมจะได้รับ

สอดคล้องกับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา, หน่วยงานองค์กร ที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแล และส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย และ ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ดังนี้

พระราชปรีดีทิพย์, รศ.ดร.ได้กล่าวไว้ว่า หลักของสัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ ก็คือปัญญา ใช้ปัญญาพิจารณา อริยมรรคมีองค์ ๘ เราไม่ใช่สัมมาวาจาพูดอย่างเดียว เราจะต้องพูดถึงสัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ นี่คือนิยาม เราจะต้องมีการพิจารณา มีโยนิโสมนัสสิการ นักข่าวจะต้องคิดพิจารณา เพราะการทำข่าวมันไม่ใช่แค่ Reporter อ่านข่าวอย่างเดียว แต่มันเป็นการใช้ความคิดแล้วเขียนออกมาเป็นเอกสาร ดังนั้นคนทำข่าว คนเขียนต้องมีตัวสมาธิ ตัวปัญญา ต้องใช้ในการ

^๔สัมภาษณ์ แสง เสือดี, ผู้อำนวยการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง SMM TV บริษัท สยามอินเตอร์มัลติมีเดีย จำกัด (มหาชน), ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒.

พิจารณาความถูกต้อง การใช้หลักธรรมมรรคมีองค์ ๘ ต้องเอามาใช้ให้ครบชุด คือ ชุดของ ศีล สมาธิ ปัญญา^๙

พระศรีวิจิราภรณ์, ดร. ได้กล่าวไว้ว่า เรื่องของสัมมาทิฐิ อริยมรรคมีองค์ ๘ เจาะจงเรื่องของสัมมาทิฐิเป็นหลัก เพราะเป็นเหมือนรุ่งอรุณ เป็นธรรมะข้อแรกที่จะทำให้เกิดความเห็นกระจ่างที่ต้งาม ถ้าคนเราไม่มีสัมมาทิฐิ ก็เริ่มจะมีอคติแล้ว ถ้าผู้ประกอบการสื่อทีวี มีความคิดที่เป็นลักษณะสัมมาทิฐิ ก็จะทำสื่อออกมาในลักษณะที่สร้างสรรค์ต้งาม แต่ถ้าคิดแต่เรื่องผลประโยชน์อย่างเดียว เช่น เรื่องการเมือง จะต้งอย่างเดียว ตีในลักษณะให้เสียหาย ให้เกิดความขัดแย้ง ทะเลาะกัน ป้ายสี ประชดประชัน มันก็จะไม่เกิดสิ่งที่ดีงามต่อสังคม เพราะว่าผู้ประกอบการไม่มีสัมมาทิฐิ ปัญหาข้อนี้มันจำไม่เกิดขึ้น ก็คือให้มีสัมมาทิฐิ ในเรื่องของสื่อหรือผู้ที่ให้ข้อมูลข่าวสาร ก็จะต้องมีจิตสำนึก นอกจากการมุ่งหวังผลกำไรในเรื่องของการทำธุรกิจแล้ว ควรที่จะต้องควบคู่ไปกับจิตสำนึกที่ดีงามที่เรียกว่าจรรยาบรรณ ให้แก่สังคมว่าเราจะทำอย่างไรให้ผู้ชม ผู้ฟัง ผู้รับข่าวสารได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และสร้างสรรค์ ถ้าสมมติว่าผู้ประกอบการมุ่งหวังแต่แค่ผลประโยชน์เยอะๆ โฆษณาเยอะๆ ออกไป แต่สินค้าซื้อแล้วมันใช้ได้ มีคุณภาพ เหมาะสมกับราคา อย่างนี้ เราก็สนับสนุน แต่ถ้าไม่ดีจริง ก็จะเป็นการหลอกลวง ก็จะทำให้เกิดโทษต่อสังคม คนเราส่วนใหญ่ก็อยากจะได้ของดี ที่ราคาไม่แพง ไม่เกินความจริง ผู้ประกอบการก็ควรจะนึกถึงใจเขาใจเรา เราก็จะได้รับประโยชน์จากสิ่งที่ดีตัวเองสื่อออกไปบ้าง ไม่ใช่แค่เสนอข่าวแล้วก็จบไป จำเป็นจะต้องมีจรรยาบรรณ ต้องมีสติสำนึกที่ดีงามต่อสังคม การไม่มีจิตสำนึกต่อสังคม สัมมาทิฐิก็จะไม่เกิด เมื่อไม่เกิดสัมมาทิฐิ ผู้ประกอบการก็มุ่งผลิตสื่อออกมาเพื่อหากำไร หาเงินอย่างเดียว^{๑๐}

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโณม ได้กล่าวไว้ว่า ปัญญา คือ สัมมาทิฐิ เราควรใช้กรอบอริยมรรคมีองค์ ๘ แบ่งเป็น ๓ กล้อง กล้องสังคมหรือกล้องศีล กล้องจิตวิญญาณ เรียกว่ากล้องสมาธิ และกล้องปัญญา (Wisdom) เรียกว่า กล้องความมีเหตุผล กล้องศีล คือ กล้องด้านสังคม ประกอบด้วย สัมมาวาจา คือมีวาจาจริง วาจาถูกต้อง งดเว้นจากวาจาประทุษร้าย มีวาจาอ่อนน้อม กิริยาอ่อนน้อม สัมมากัมมันตะ คือ ไม่ทุจริตคอร์รัปชันในหน้าที่ในอาชีพ ไม่รับเงินสินบน เงินใต้โต๊ะต่างๆ และสัมมาอาชีวะ คือการเลี้ยงชีพชอบ มีอาชีพที่สุจริต ไม่เป็นภัยต่อสังคม ด้านกล้องจิตวิญญาณ (สมาธิ) ประกอบด้วย สัมมาสติ คือ มีสติ ระลึถึง การทำชั่วหรือการทำรายการที่จะต้องสอดคล้องอยู่ในข้อควรปฏิบัติ จรรยาบรรณ กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ให้ถูกต้อง นักข่าวจะต้องรู้กฎหมาย ต้องมีสติที่จะเสนอข่าวออกไปว่ามันผิดกฎหมาย หรือผิด พรบ.หรือไม่ ต้องมีความเข้าใจทฤษฎี เข้าใจกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าว หรือการนำเสนอรายการต่างๆ สัมมาวาายามะ คือ มีความเพียร ความพยายาม อดทนในการที่จะถูกคนอื่นยั่วให้เราโกรธ มีความพยายามในการทำข่าว หรือทำรายการต่างๆของสถานีให้ถูกต้อง รัดกุมเรื่องกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ต้องขยันเปิดดูพระราชบัญญัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย

^๙สัมภาษณ์ พระราชปริยัติมุนี, รศ. ดร., คณบดีคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๑๐}สัมภาษณ์ พระศรีวิจิราภรณ์, ดร. ผู้อำนวยการสถานีวิทย์โทรทัศน์โลกพระพุทธศาสนา เฉลิมพระเกียรติฯ WBTV, ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

จรรยาบรรณ จริยธรรม ให้ยื่นเปิดพิจารณาให้ถี่ถ้วน เพื่อไม่ให้พลาด จนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และสัมมาสมาธิ คือมีใจจดจ่อในการทำข่าว หรือทำรายการต่างๆ นั้นให้ถูกต้อง จะทำให้เราเขียนข่าวหรือรายการต่างๆ ด้วยความระมัดระวัง ทำทีละอย่าง จะทำให้ไม่ผิดพลาด , ด้านกล่อมความมีเหตุผล(ปัญญา) ประกอบด้วย สัมมาทิฐิ คือ เป็นเรื่องของปัญญาวิจารณ์ญาณที่ถูกต้อง นักข่าวหรือผู้จัดรายการ ต้องมีปัญญาเฉลียวฉลาด รู้จักแยกแยะ ความดี ความชั่ว ความถูกต้อง ความไม่ถูกต้อง มีวิจารณ์ญาณที่ถูกต้อง ในการทำข่าวหรือทำรายการต่างๆ ใช้ปัญญาสัมมาทิฐิ ในการนำเสนอข่าวหรือรายการให้ตั้งมั่นอยู่บนความเป็นจริง มีความซื่อสัตย์ มีสัจจะ และสัมมาสังกัปปะ คือ นักข่าวหรือผู้จัดรายการต้องมีความรับผิดชอบต่อที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คิดถึงผลได้ผลเสียที่จะเกิดขึ้น^{๑๑}

อริยมรรคมีองค์ ๘ นี้ จะต้องทำงานไปด้วยกัน เหมือนเวลาคนจะสำเร็จบรรลุนิพพานจะใช้เพียงตัวใดตัวหนึ่งไม่ได้ จะต้องทำงานเป็นทีมทั้ง ๘ องค์ โดยแต่ละอย่างจะนำมาใช้ไม่เหมือนกันทำหน้าที่ต่างกัน ทำงานเป็นทีม เชื่อมโยงกันเป็น “Network”

ศาสตราจารย์ พิเศษ รท.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ ได้กล่าวไว้ว่า แก้อะไร ให้แก้ไขตามอริยมรรคมีองค์ ๘ เริ่มจากตัวปัญหา คือ สัมมาทิฐิ คือรู้ถูกต้อง เห็นปัญหา และสัมมาสังกัปปะ คิดถูกต้อง จากนั้นเข้าสู่ตัวศีล คือ สัมมาวาจา คือ พูดดี พูดถูกต้อง , สัมมากัมมันตะ มีพฤติกรรมทางกายที่ถูกต้อง และสัมมาอาชีวะ ประกอบอาชีพดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง สุดท้ายเข้าสู่ตัวสมาธิ ได้แก่ สัมมาวายามะ มีความเพียรถูกต้อง เพียรเพื่อให้สัมมาทุกข้อดำเนินต่อไป , สัมมาสติ มีสติที่ถูกต้อง ระลึกในสิ่งที่จะทำ ทำให้สัมมาทุกข้อดำเนินเกิดขึ้นต่อไป และสุดท้าย สัมมาสมาธิ มีสมาธิที่ถูกต้อง สอดคล้องกับสัมมาสติ ซึ่งประเด็นที่สำคัญของปัญหา คือ ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ยังขาดความเห็นที่ถูกต้อง ยังมองประโยชน์ของตัวเองเป็นหลัก เราต้องเริ่มแก้ไขปัญหานี้ โดยเริ่มจากการพัฒนา สัมมาทิฐิ ให้มีความเห็น ความคิดที่ถูกต้อง เป็นอันดับแรกเพื่อให้เกิดปัญหาในการประกอบกิจการ เมื่อเกิดปัญหาแล้ว ก็จะรู้จัก คิดดี พูดดี และทำดี ทั้งกาย วาจา และใจ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง เป็นสัมมาอาชีวะ ทั้งนี้จะต้องประกอบด้วยความเพียรพยายามทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้อง โดยมีสติ และสมาธิคอยกำกับดูแล อยู่ตลอดเวลา ก็จะทำให้เกิดการพัฒนาสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ ทั้งความคิด คำพูด และการกระทำ เมื่อทำได้อย่างนี้เป็นพื้นฐาน ก็จะสามารถควบคุมตนเอง ควบคุมจิตใจ ควบคุมนโยบายในการออกอากาศโทรทัศน์ดาวเทียม ให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อสังคม จึงจะสามารถเข้าสู่การกำกับดูแลกันเองได้ โดยหน่วยงานองค์กร สื่อสารมวลชน เช่น สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย , สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย หรือสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย เป็นต้น^{๑๒}

ศาสตราจารย์ ดร.วัชร งามจิตรเจริญ ได้กล่าวไว้ว่า เรื่องจริยธรรม จรรยาบรรณของทุกหน่วยงานก็ต้องเป็นเรื่องของความซื่อสัตย์ ไม่ทำร้าย ไม่เบียดเบียน เพราะฉะนั้นก็จะมี

^{๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโณ, ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา พระพุทธศาสนา ภาค เสารี – อาทิตย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๑๒} สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์พิเศษ รท. ดร. บรรจบ บรรณรุจิ, อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๒.

หลักการใหญ่ๆ ที่คล้ายๆ กัน จะต่างกันในระยะเยียด เป็นจริยธรรมสากล ซื่อสัตย์ ไม่ทำร้ายกัน ต้องให้ข้อมูลไม่เป็นเท็จ ไม่บิดเบือน เพราะเป็นอาชีพที่จะต้องให้ข้อมูลข่าวสารต่อประชาชน ข้อมูลที่สื่อจะเผยแพร่ไปมันจะต้องจริง แล้วก็ไม่ใช่โทษแก่สังคม หรือผู้รับฟัง เพราะคำว่าจริงและไม่มีโทษ หมายความว่าจริงและมีโทษ ก็ไม่ควรสื่อออกไป เพราะเผยแพร่ออกไปแล้วเกิดมีใครได้รับความเสียหาย เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าท่านทรงตรัสไว้ว่า หลักการพูดจริง และมีประโยชน์ ถึงจะพูด แม้จะจริงแต่พูดไป ก็จะทำให้โทษไม่มีอะไรดี ไม่พูดจะดีกว่า แล้วตัวเราก็ไม่ได้โทษอะไรด้วย ต้องมีหลักการของปัญญาหรือสัมมาทิฐิ ต้องให้เหตุผลใช้ความรู้ที่ถูกต้อง อีกสิ่งหนึ่งที่จะเกี่ยวข้องโดยตรงก็คือ วชิสุจริต หรือ สัมมาวาจา คือการหลีกเลี่ยงวจีทุจริต ๔ อย่างได้แก่ พูดเท็จ , พูดหยาบคาย , พูดส่อเสียด และพูดเพ้อเจ้อ ยุยงให้เขาแตกกัน สร้างความเกลียดชัง ความแตกแยก นอกจากนี้ยังต้องใช้หลักสัมมาอาชีวะ เช่น ต้องหลีกเลี่ยงจากการหลอกลวง เอาเปรียบ ฉ้อโกง ซึ่งมันก็จะไปเกี่ยวข้องกับข้ออื่นนาทานด้วย เป็นการขโมยทรัพย์สินเขาแบบหนึ่งด้วย ดังนั้นควรที่จะมีการประกอบอาชีพที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรม ไม่คดโกง ไม่เอาเปรียบ เน้นอนว่าการทำงานธุรกิจต้องมีกำไร แต่ถ้ามักกระทำอยู่ในขอบเขตอันชอบธรรม ไม่ถึงขนาดโกหก ไม่ถึงขนาดมอมเมา ก็พอยอมรับได้^{๑๓}

รองศาสตราจารย์ ดร.สำเนียง เลื่อนใส ได้กล่าวไว้ว่า การประกอบอาชีพที่ซื่อสัตย์สุจริตในหลักของ อริยมรรคมีองค์ ๘ ก็พูดชัดเจนอยู่แล้วในเรื่องสัมมาอาชีวะ เป็นการประกอบอาชีพสุจริต มีสัมมาวาจา มาเกี่ยวข้องด้วย เนื่องจากเป็นสถานียุทธศาสตร์ดาวเทียม จะต้องใช้การสื่อสารมีการพูดในรายการข่าวหรือรายการอื่นๆ ที่มีปัญหาใช้คำคำหยาบคาย ใส่ร้ายป้ายสีในคำพูด เราต้องใช้หลักสัมมาวาจาเข้ามาแก้ไข วาจาทุจริต คือพูดเท็จ พูดคำหยาบ พูดส่อเสียด และพูดเพ้อเจ้อ นอกจากนี้ผู้เป็นนักข่าว เป็นพิธีกร หรือผู้จัดรายการ ยังต้องมีสัมมาทิฐิ ต้องทำความเข้าใจของตัวเองให้ถูกต้องว่าสิ่งที่เรากำลังทำอยู่นั้น มันเป็นไปในทางเพื่อทำลายหรือเพื่อสร้างสรรค์ สัมมาทิฐิ เป็นเรื่องของความคิดและปัญญา ส่วนเรื่องการพูดนั้นเป็นสัมมาวาจา การประกอบอาชีพที่ถูกต้องเป็นสัมมาอาชีวะ สิ่งเหล่านี้มันจะโยงไปที่ศีล การที่เรามีอาชีพที่ดี มีสัมมาอาชีวะ มีสัมมาวายามะ มีสติที่ดี มันก็จะทำให้เรารักษาศีลได้บริสุทธิ์ อริยมรรคมีองค์ ๘ จะส่งเสริมให้เราเกิดปัญญา การที่จะทำให้เกิดปัญญามันจะต้องทำกายให้เราบริสุทธิ์ ซึ่งก็คือรักษาศีล ๕ นั่นเอง อริยมรรคมีองค์ ๘ คนทั่วไปประชาชนทั่วไปสามารถทำได้ เป็นพระสงฆ์ที่ปฏิบัติเพื่อบรรลุธรรมก็ทำได้ ผู้ประกอบกิจการเองก็สามารถทำได้โดยถ้าจะให้ยั่งยืนจริงๆ ก็ต้องใช้สัมมาทิฐิ ปรับทัศนคติให้ถูกต้อง ใช้สัมமாகัมมัฏฐะ คือดำริ คิดจะทำอะไรที่เป็นประโยชน์ สัมมาวาจาก็มีวาจาสุจริต ๔ อย่าง สัมมาภิรมันตะ ก็คืองานที่เราทำอยู่ ชอบตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม สัมมาวายามะ ก็พยายามทำให้ดีขึ้น แล้วก็สัมมาสติ ต้องระลึกอยู่ตลอดเวลาว่าตอนนี้หลงอะไรไปหรือเปล่าที่เคยตั้งปณิธานเอาไว้ว่าเราจะทำให้ถูกต้องถูกวินัย ถ้าหากเราขาดสติก็ดึงกลับมาและในที่สุดก็จะเกิดสัมมาสมาธิ ก็จะดึงเข้ามาจนครบ อริยมรรคมีองค์ ๘^{๑๔}

^{๑๓} สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.วัชร งามจิตรเจริญ, อาจารย์ประจำสาขาวิชาปรัชญาและวรรณคดี อังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๑๔} สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สำเนียง เลื่อนใส, มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๒.

หนึ่งพุทธ วิมุตตินันท์ ได้กล่าวไว้ว่า สื่อโทรทัศน์สามารถกระจาย สัมมาทิฐิ หรือ มิจฉาทิฐิสู่สังคมได้ เพราะเป็นการแพร่ความคิดเพื่อให้คนเห็นคล้ายตาม ถ้าตัวเองเป็นมิจฉาทิฐิก็จะไปปลุกใจ โน้มน้าวให้คนฟังมาเห็นด้วยกับแนวทางที่ตัวเองสื่อออกไป เพราะฉะนั้น ดีก็ดีไป ไม่ดีก็ยิ่งแย่ จรรยาบรรณของสื่อจะต้องสูงกว่าปกติ เพราะมีหน้าที่เป็นครู สื่อถือปากกาที่ยาวกว่าปากคน มันสามารถกระจายไปทั่วโลกด้วยการสื่อสาร ต้องแก้ปัญหาดังๆ ที่เกิดด้วยการเสริมสร้างสัมมาทิฐิ ต้องชี้ให้เห็นว่ามิจฉาทิฐิเป็นอย่างไร ปัญหาอยู่ที่ผู้ประกอบกิจการ ต้องแก้ที่ตัวผู้ประกอบกิจการ โทรทัศน์ดาวเทียม^{๑๕}

ดินนา โคตรบุญอารียะ ได้กล่าวไว้ว่า โดยเฉลี่ยส่วนใหญ่ โทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย จะเป็นการมุ่งหารายได้เป็นหลัก มีรายการที่ผู้จัดพูดจาไม่ระมัดระวัง พูดเกินจริง อย่างเช่น โฆษณาสินค้าอมเมมา ซึ่งจะเห็นอยู่บ่อยๆ มีคดีฟ้องร้องเรื่องการโฆษณาสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน หรือหลอกลวงประชาชน และเสนอสินค้าที่ไม่จำเป็นต่อชีวิต ซึ่งมีเยอะมาก การเป็นสื่อโทรทัศน์ ต้องเน้นเรื่องความจริง เป็นประโยชน์ ทำให้ผู้ชมได้เอาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้แบบเป็นประโยชน์ ดังนั้นควรจะเน้นเรื่องประโยชน์และความสุขของประชาชนมากกว่าสิ่งอื่นใด ต้องเพิ่มสัมมาทิฐิ ต้องชี้ให้เห็นโทษภัยที่เกิดจากการกระทำของเขา ดังนั้นควรสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดสัมมาทิฐิลงไปให้ถึงผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม โดยที่มีหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ มีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินการ จึงจะได้มีการตื่นตัว และเกิดการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้^{๑๖}

พีระวัฒน์ โชติธรรมโมได้กล่าวไว้ว่า การเสนอข่าว การทำรายการที่ออกมาในทำนองเบียดเบียนซึ่งกันและกัน อันนี้ไม่ใช่หลักที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน เราให้อภัยกัน การรับรู้ การเข้าใจซึ่งกันและกัน คือ หลักของพระพุทธศาสนา เราต้องรับฟังคนที่เห็นต่าง ต้องเข้าใจคนที่คิดไม่เหมือนกัน ต้องให้อภัยคนที่คิดร้าย สังคมก็จะน่าอยู่มากขึ้น เราต้องช่วยกันเตือนสติในเรื่องนี้ เพื่อที่จะดึงสังคมกลับมา ให้ตั้งสติ มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา ถ้าสมาธิมา ปัญญาจะเกิด เมื่อไรที่สมาธินิ่ง ก็เกิดปัญญา เมื่อมีปัญญาก็จะสามารถหาวิธีแก้ไขปัญหาได้ หลักธรรมเหล่านี้ ควรรวบรวมเอามาประยุกต์ใช้ให้กับสื่อโทรทัศน์ดาวเทียม ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการแผ่หลักการด้านธรรมะในพระพุทธศาสนา สอดแทรกเข้าไปในหลายๆ รายการ เช่น ละคร ภาพยนตร์ เป็นต้น แผ่ไปเรื่อยๆ จนสุดท้ายคนได้ซึมซับเข้าไปเองโดยไม่รู้ตัว สุดท้าย หลักของการทำข่าว เสนอข่าวจริงๆ แค่นี้ก็ยึดหลักจริยธรรม และ จรรยาบรรณ ซึ่งก็คือ หลักของพระพุทธศาสนานั้นเอง เพราะว่าเคารพซึ่งกันและกัน มีเมตตาต่อกัน ให้อภัยต่อกัน^{๑๗}

นิรุฒน์ ตันอนุชิตติกุล ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าคนที่มีทั้งความรู้ มีปัญญา มีสัมมาทิฐิ ก็จะสามารถประกอบสัมมาอาชีพได้ง่าย แต่ที่ยาก เพราะเป็นประเพณีคิดเอาแต่เงิน การเอาหลักพุทธ

^{๑๕} สัมภาษณ์ หนึ่งพุทธ วิมุตตินันท์, ผู้อำนวยการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง บุญนิยม มูลนิธิบุญนิยม, ๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ดินนา โคตรบุญอารียะ, ผู้จัดการทั่วไป สถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง บุญนิยม มูลนิธิบุญนิยม, ๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๑๗} สัมภาษณ์ พีระวัฒน์ โชติธรรมโม, นายกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ประเทศไทย, ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

ธรรม หลักธรรมมาบูรณาการใช้นั้นดีแน่นอน ธรรมะสามารถยกระดับจิตใจคนให้สูงขึ้นได้ ถ้ามีคนจิตใจสูงมาเป็นผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียม ปัญหาต่างๆ อย่างที่เห็นอยู่ทุกวันนี้ก็จะน้อยลง มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น ในช่อง การ์ตูน คลับ เราคำนึงถึงหลักความถูกต้องมาก่อน ถูกต้องตามหลักจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย และให้ทีมงานมีภาพเดียวกัน ต้องสื่อให้เห็นความไม่ดีต่างๆ ที่ไม่ควรทำ เช่น ยาเสพติด เรื่องลักขโมย เรื่องความโลภต่างๆ ไม่ใช่มองที่เงินอย่างเดียว ถ้าผิดจากวิสัยทัศน์ ก็ไม่ต้องทำ เราเชื่อในสิ่งนี้ ถ้าเรายึดถือแนวทางในกรรมดี ไม่ต้องรวยมากนัก มีกินมีใช้อยู่ในสังคมที่ดี ช่วยกันสร้างสังคมให้ดี คนเราควรที่จะต้องมีสัมมาทิฐิ คือ คิดให้ถูกก่อน แล้วอย่างอื่นที่ดีๆ จะตามมา สัมมาทิฐิ ข้อเดียว คือ กำหนดทิศทางทำธุรกิจ การประกอบกิจการที่ถูกต้อง จะสามารถ Balance เงิน ปัญญา ความรู้ ที่จะพาเดินไป ถ้าไม่มีดังนี้ เอาแต่เงินก็ไม่มีสัมมาทิฐิ ถ้าคิดถูก คิดเป็น จะช่วยยกระดับจิตใจขึ้นมาให้สูงขึ้น จะทำให้เราเคารพต่อกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ จริยธรรม จรรยาบรรณต่างๆ และไม่ทำร้ายสังคม การยกระดับจิตใจให้สูงขึ้นนั้น ต้องมีความคิดที่ถูกต้อง ต้องมีปัญญาและต้องมีความรู้^{๑๘}

จากที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยสามารถนำเสนอเป็นวิธีการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการได้ ดังต่อไปนี้

๑). กสทช.และองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนทุกแขนงต้องมีส่วนช่วยสนับสนุนและผลักดันให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมจริยธรรมวิชาชีพสื่อสารมวลชนฉบับใหม่ ให้เร็วที่สุดเพื่อให้ทุกสื่อโทรทัศน์ได้มาเป็นสมาชิกภายใต้องค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนอันเดียวกัน มีกฎหมายรองรับอย่างถูกต้อง และมีการเปิดกว้างให้สื่อโทรทัศน์ดาวเทียมได้เข้ามาเป็นสมาชิก โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสาขาอาชีพมาทำงานร่วมกันเพื่อออกกฎระเบียบ กฎกติกา ข้อบังคับต่างๆ ในเชิงจริยธรรมสำหรับนำมาใช้ในการควบคุมและกำกับดูแลกันเองของสื่อโทรทัศน์ดาวเทียม

๒). ในระหว่างที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติควบคุมจริยธรรมวิชาชีพสื่อสารมวลชนฉบับใหม่นี้ กสทช. ควรเอาจริงเอาจัง อย่างเข้มงวดในการช่วยสนับสนุนให้เกิดการกำกับดูแลกันเองของผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียม โดยควรจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย พร้อมกับการออกประกาศในการเชิงบังคับให้ ทุกสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมต้องเข้าสังกัดเป็นสมาชิกของสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการออกกฎระเบียบ ข้อบังคับในการควบคุมกำกับดูแลกันเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓). กสทช. ควรทำงานอย่างเข้มงวด เอาจริงเอาจัง ร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชน เช่น สมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย, สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, สมาคมวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย หรือ สมาคมสภาวิชาชีพ กิจการแพร่ภาพและการกระจายเสียง (ประเทศไทย) เป็นต้น เพื่อจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียม เช่น เรื่องมาตรฐานการผลิตรายการ, มาตรฐานการผลิตรายการข่าว , มาตรฐานการทำ

^{๑๘} สัมภาษณ์ นิรุจน์ ตันอนุชิตติกุล, ประธานกรรมการบริหาร บริษัท การ์ตูนคลับมีเดีย จำกัด สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง การ์ตูนคลับ ชานนล, ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

รายการโฆษณา อาหารเสริม, ยา และอื่นๆ อะไรที่ควรทำ, อะไรที่ไม่ควรทำ, อะไรทำได้, อะไรทำไม่ได้ ให้ชัดเจน

๔). กสทช. ควรเป็นผู้นำอย่างจริงจัง โดยร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย ในการปลูกฝังและจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องการเสริมสร้างจริยธรรมเชิงพุทธให้กับผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ควรจะมีฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เช่นการฝึกทำสมาธิ ฝึกวิปัสสนากรรมฐาน ให้ความรู้เกี่ยวกับบาป บุญ คุณ โทษ ผิด ชอบ ชั่ว ดี กฎแห่งกรรม แล้วพาไปทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา จัดอาสาช่วยคนยากจน ช่วยสังคม เพื่อใช้หลักธรรมะในการยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ให้มีสำนึกในพุทธธรรมมากขึ้น และเพื่อก่อให้เกิดสัมมาทิฐิในตัวของผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม โดยจะต้องมีการอบรมอย่างต่อเนื่อง เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ด้วยวิธีการส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้มีพระราชบัญญัติควบคุมจริยธรรมวิชาชีพสื่อสารมวลชนฉบับใหม่นั้น จะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยผลักดันทำให้องค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้มีหน่วยงานองค์กรมาตรฐานที่มีกฎหมายรองรับ สามารถออกกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ บทลงโทษสมาชิกได้ เพื่อวัตถุประสงค์ในการควบคุม กำกับดูแลกันเองของโทรทัศน์ดาวเทียม ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่พบในปัจจุบัน โทรทัศน์ดาวเทียมส่วนใหญ่ไม่สามารถรวมตัวกันได้ จึงไม่สามารถควบคุมและกำกับดูแลกันเองได้ ซึ่งการที่ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมจะควบคุมตัวเองได้นั้นจะต้องเริ่มจากการปรับทัศนคติทางความคิดก่อน คือต้องรู้จักคิดให้ถูกต้อง รู้จักเห็นให้ถูกต้อง รู้จัก บาป บุญ คุณ โทษ ผิด ชอบ ชั่ว ดี อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ให้เป็นสัมมาทิฐิ ให้เกิดปัญญาขึ้นมาก่อนแล้วสมาธิจะก็จะเกิดตามมาได้ ดังนั้น การนำหลักพุทธธรรม อริยมรรคมีองค์ ๘ มาใช้บูรณาการวิธีการตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะสามารถทำให้ประสบผลสำเร็จได้

๔.๑.๓. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยวิธีที่ ๒ หยุดยั้งหรือไม่สนับสนุนช่องโทรทัศน์ดาวเทียมที่กระทำผิดกฎหมาย มีบทลงโทษในทางปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจน

วิธีที่ ๒ : หยุดยั้งหรือไม่สนับสนุนช่องโทรทัศน์ดาวเทียมที่กระทำผิดกฎหมาย หรือกระทำผิดจริยธรรม มีบทลงโทษในทางปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจนจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

พบว่ามีปัญหาและอุปสรรค คือ ผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมที่แสวงหารายได้ และกำไร เป็นหลัก จากการทำรายการต่างๆ เช่น การเสนอข่าว , รายการขายสินค้า ผลิตภัณฑ์ต่างๆ อาหารเสริม ยา ยังขาดจิตสำนึกที่ถูกต้อง ยังขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย ไม่เกรงกลัวต่อบทปรับ บทลงโทษ ของ กสทช. ประกอบกับ หน่วยงาน กสทช. ยังไม่มีพระราชบัญญัติ กฎหมายที่ควบคุมเรื่องจริยธรรมของวิชาชีพสื่อสารมวลชน โดยตรง ทำให้ยังไม่มี ความชัดเจนในเรื่อง เกณฑ์ในการตัดสิน ความผิดทางจริยธรรม แต่ปัจจุบัน กสทช. สามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๓๗ สำหรับความผิดที่เกี่ยวกับความมั่นคง หรือสถาบันและศีลธรรมอันดีของประเทศชาติได้ สิ่งนี้มีกฎหมายรองรับ และมีบทลงโทษรองรับ ตั้งแต่ จำคุก การปรับ ตั้งแต่

๕,๐๐๐ บาท สูงสุด ๕๐๐,๐๐๐ บาท การระงับใช้ใบอนุญาตชั่วคราว และรุนแรงที่สุด คือ การเพิกถอนใบอนุญาต ในขณะที่ความผิดทางด้านอาหารและยา ก็จะเป็นหน้าที่โดยตรงของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หรือความผิดในแง่ของการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ซึ่ง กสทช.ต้องได้รับแจ้งจาก ๒ หน่วยงานนี้ในเรื่องการกระทำความผิดทางกฎหมายของสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม จากนั้น กสทช. จึงจะเริ่มต้นใช้อำนาจในการแจ้งเตือน การปรับ การพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว หรือ การเพิกถอนใบอนุญาต แต่ปัญหาคือกระบวนการภายในของระบบราชการจะช้า กว่าจะปรับ กว่าจะลงโทษได้ กว่าบอร์ดจะลงมติ จะใช้เวลานานหลายเดือน ทำให้เกิดช่องว่างในการกระทำความผิดของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม

รวมทั้งนโยบายของ กสทช. ยังไม่มีความชัดเจนในแง่ของการส่งเสริม สนับสนุน สร้างแรงจูงใจ ให้กับผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมที่ดี เช่น การยกย่องเชิดชู, การประกาศเกียรติคุณ, การมอบรางวัล หรือ การลดค่าธรรมเนียมรายปี พบว่ายังขาดแผนงานที่เป็นรูปธรรมในการรณรงค์ส่งเสริมเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ประกอบการได้ทำรายการข่าว, รายการทั่วไป, รายการโฆษณาสินค้า เป็นไปอย่างถูกต้อง ทั้งถูกกฎหมาย และ ถูกต้องตามหลักจริยธรรม

สอดคล้องกับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา, หน่วยงานองค์กร ที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแล และส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย และ ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ดังนี้

ศาสตราจารย์ ดร. สมภาร พรมทา ได้กล่าวไว้ว่า เรามีสาขาหนึ่ง คือ จริยศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจ ปัญหาหลักๆที่เราถกกันทางจริยศาสตร์ธุรกิจหรือทำอย่างไรจึงจะถือว่าเราได้บริหารจัดการสองอย่างให้สมดุล คือหาเงินกับยังรักษาสถานะความเป็นคนดีเอาไว้ได้ การทำโทรทัศน์ดาวเทียมหัวใจก็อยู่เรื่องนี้ คือ การประกอบกิจการเพื่อหาเงิน ไม่ได้ทำฟรีเป็นธุรกิจ เหมือนธุรกิจอย่างอื่น แต่ในขณะเดียวกัน ต้องคิดด้วยว่า เราเป็นมนุษย์ ซึ่งสมควรที่จะต้องคิดเรื่องดี ชั่ว ด้วยในทุกเรื่อง รวมทั้งเรื่องการเงิน ที่ต้องคิดเพราะเรารู้ตัวว่ามนุษย์มีวิวัฒนาการมาถึงขั้นที่รู้สึกว่าตนผิดได้ แม้เราจะเข้าข้างตัวก็ตาม การรู้สึกว่าตนเองผิดในเรื่องสำคัญจะบั่นทอนความภาคภูมิใจในการดำเนินชีวิตของเรา ถึงขนาดว่าต่อให้รวยมหาศาลเราก็อาจไม่มีความสุขได้ ดังนั้น เพื่อรักษามาตรฐานทางจิตใจตามที่กล่าวมานี้ เราจึงต้องคิดเรื่องจริยธรรมในทุกเรื่อง มากบ้างน้อยบ้าง ยืดหยุ่นได้ แต่ต้องมี

ในวงการจริยศาสตร์ธุรกิจ มีแนวคิดหลักสองแนวเกี่ยวกับเรื่องนี้ หนึ่งแนวคิดที่เห็นว่าสิ่งที่นักธุรกิจต้องรับผิดชอบในทางจริยธรรมเอาเพียงไม่ผิดกฎหมายก็เพียงพอ เพราะกฎหมายเป็นจริยธรรมขั้นต่ำในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ อีกแนวคิดหนึ่งเห็นว่า คนประกอบอาชีพต้องวางตัวสูงกว่ากฎหมาย คือบางอย่างไม่ผิดกฎหมาย แต่เราต้องไม่ทำ เพราะหากทำ เราจะสูญเสียความเป็นมนุษย์ไป สะสมมากเข้า เราอาจรวย แต่ก็เป็นคนรวยที่ไร้สุข มองหน้าตัวเองไม่เต็มตา ยามส่องกระจกศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มองเรื่องนี้อย่างที่สอง คือคนทำธุรกิจ เช่นโทรทัศน์ดาวเทียม ต้องขีดเส้นจริยธรรมให้สูงกว่าเส้นกฎหมาย^{๑๙}

^{๑๙} สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.สมภาร พรมทา, อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สุภิญญา กลางณรงค์ ได้กล่าวไว้ว่า กสทช. เป็นองค์กรที่กำลังดูแลสื่ออีกที ซึ่งสื่อมวลชนต้องทำหน้าที่ให้ไม่ขัดต่อกฎหมายที่มีอยู่แล้ว เช่น รายการเกี่ยวกับเรื่องไต่สวน ไต่การพนัน กสทช. จะเอามาตีความว่ากระทบต่อศีลธรรมอันดี และลงมติว่ามันขัดต่อมาตรา ๓๗ ของ กสทช. ก็สามารถดำเนินการได้ ตัดสินได้ กสทช. มีกฎหมายมาตรา ๓๗ อยู่ในมือที่เป็นกฎหมายปกติ ที่บอกว่าอะไรที่ขัดต่อความมั่นคงของชาติและศีลธรรมอันดี อะไรที่กระทบต่อสถาบัน กสทช.สามารถตัดสินได้ด้วยตัวเอง ซึ่งการลงโทษก็มีอยู่ ๔ ระดับ คือ เตือน ปรับ พักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว และเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งขั้นต่ำก็สามารถเตือนได้ และก็ปรับได้ตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐บาท สูงสุด ๕๐๐,๐๐๐บาท ซึ่งเป็นกฎหมายปกติ และผู้รับใบอนุญาตก็สามารถโต้แย้งได้ที่ศาลปกครอง ยกตัวอย่าง เช่น รายการ Thailand Got Talent ที่ให้ผู้หึงมาเปลี่ยยก วาดรูป ไม่เห็นหน้าอก แต่เห็นด้านหลัง กรณีนี้มีการถกเถียงกันมากกว่าผิดหรือไม่ผิด ไม่ได้ไปอนาจารตามกฎหมายที่กำหนดไว้ แต่ว่าได้สร้าง Impact ต่อสังคมมาก เรื่องนี้มีกระแสการกดดันแรงจากทางสังคม ท้ายที่สุด กสทช.ก็ตัดสินใจ ว่ารายการนี้ทำผิดจริยธรรม ดังนั้นเรื่องที่ทำผิดจริยธรรมนั้น กสทช.ยังคลุมเครือว่าไม่มีอำนาจ ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของ กสทช. ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย บอกว่าให้เป็นองค์กรสื่อกำกับดูแลกันเอง โดยแต่ละสื่อแต่ละช่องต้องดูแลกันเอง ร้องเรียนไปยังสภาวิชาชีพสื่อฯ ก็จะมีขั้นตอนการตรวจสอบ สืบสวน ถ้าผิด ก็จะมีลงโทษตามมาตรการ แต่ว่าไม่ใช่ทางกฎหมาย อาจจะให้ลงข้อโทษทางหนังสือพิมพ์ หรือให้มีกลไกอะไรที่เกี่ยวข้องให้กับผู้เสียหาย ทั้งวิทยุ และโทรทัศน์ สินค้าประเภทอวดอ้างสรรพคุณเกินจริงก็ยังคงเห็นมีโฆษณาอยู่ในทีวีดาวเทียม ยังขายกันอยู่ มีเยอะเลย หรือว่ารายการที่เกี่ยวกับเรื่องการไต่สวน การพนัน จริงๆ ถ้า กสทช. จะเอาจริง และประสานผ่านเรื่องนี้ไปยังหน่วยงานที่คุณเรื่องนี้โดยตรง ก็สามารถตัดสินว่าเป็นเรื่องที่ผิดได้ เพราะชัดเจนมาก ปัญหาคือ กสทช. ต้องรอหนังสือจากหน่วยงานอื่นแจ้งมาก่อน เช่น หน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หรือ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ดังนั้น กระบวนการจะช้า ในระบบแบบราชการ กว่า กสทช. จะแจ้งเตือน แจ้งปรับหรือพักใช้ใบอนุญาตก็มีความพยายามอยู่ว่าจะทำอะไรให้เร็วขึ้น อะไรที่เข้าข่ายการเอาเปรียบผู้บริโภค มีในระเบียบของ กสทช. อยู่ ถ้า กสทช. ทำให้ชัดเจน และกำกับควบคุมได้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ปัญหาก็น่าจะลดลง แต่ที่ผ่านมา กระบวนการในการพิจารณาค่อนข้างช้า ทำให้เรื่องของการควบคุม การลงโทษ การ Enforcement ทำได้ไม่ทันท่วงที ปัญหาในปัจจุบันของโทรทัศน์ดาวเทียมมีการแข่งขันสูง ทุกคนอยากมีรายได้ ประกอบกับ กฎ กติกา ยังอ่อนแอ การบังคับควบคุม การลงโทษ กระบวนการยังล่าช้า ทำให้ Law Enforcement อ่อนแอ เลยเปิดโอกาสให้ช่องที่กระทำความผิด เห็นคนอื่นทำผิด ทำได้ ก็ทำตามกัน^{๒๐}

กสทช. มีศักยภาพ และมีงบประมาณมากพอที่จะจ้างเจ้าหน้าที่มานั่งคอยตรวจสอบรายการของแต่ละช่องของโทรทัศน์ดาวเทียม แต่ปัจจุบันก็ กสทช. ก็ไม่ได้ใช้วิธีนี้ คงใช้วิธีรอให้มีคนร้องเรียนเข้ามา หรือจากหน่วยงานอื่นแจ้งเข้ามา เรื่องอาหารและยา ช่วงหลังก็ดูจะเข้มขึ้นขึ้น แต่ก็ยังมีโฆษณาอยู่อย่างผิดๆ ในปัจจุบัน ถ้า กสทช. ใช้ยาแรงในการกำกับควบคุม และใช้โทษทางปกครองที่เป็นยาแรง เช่น การปรับ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ปรับให้แรงไปเลย และถ้าใครทำผิดซ้ำๆ มาก

^{๒๐} สัมภาษณ์ สุภิญญา กลางณรงค์, อดีตกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กสทช., ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒.

จนเกินไป ก็มีมติพักใช้ใบอนุญาต เหมือนช่องการเมืองที่มีมติให้พักใช้ใบอนุญาต ถ้าจะเอาหลักพุทธธรรม หรือ ธรรมะมาช่วยในการแก้ปัญหา ก็ควรจัดอบรมเป็นการให้ทุกช่อง ทุกสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมให้รู้จักการถือศีล และการปฏิบัติธรรม ถ้าจะแก้ปัญหาให้ได้ทั้งหมด ต้องใช้องค์ประกอบหลายองค์ประกอบ เช่น การกำกับดูแลตนเอง การบังคับใช้กฎหมายให้เข้มแข็ง อย่างเช่นเรื่องอาหารและยา หรือ เรื่องที่ผู้บริโภคจะไปฟ้องศาล ต้องมีกระบวนการในการเอื้ออำนวยให้ผู้บริโภคฟ้องได้ง่าย สะดวก และศาลรับฟ้อง

กสทช. เอง มีหน้าที่ในการส่งเสริมให้มีการกำกับดูแลตนเองอยู่แล้ว การทำให้ต่อเนื่อง ทำให้เป็นลักษณะของการมา Workshop การ Dialogue มาไตรภาคี หรือ พหุภาคี แล้วก็เอาหลักจริยธรรม เอาบทเรียนจากต่างประเทศ หรือ เอาหลักเรื่องความรับผิดชอบมา ตรงนี้ควรจะทำให้ต่อเนื่อง สำหรับช่องที่ดี มีคุณภาพ เป็นแบบอย่างที่ดี กสทช. ควรจะมีการให้รางวัล มีการยกย่อง ชมเชยว่ามีผู้ประกอบการที่ดี ถ้าทำได้ควรจัดเวทีสาธารณะ ชมเชยให้รางวัลว่าเขาเป็นแบบอย่างที่ดี โดยมีแรงจูงใจคือ การให้รางวัล จะได้เห็น ได้แยกผู้ประกอบการที่ดี ออกจากกลุ่มที่ไม่ดี กสทช. ควรจะมีตัวกรองในการกระตุ้นให้เกิดการส่งเสริมการกำกับตนเองในเรื่องจริยธรรม หลายๆวิธี ให้แรงจูงใจด้านบวกกับคนที่ตั้งใจทำดี และเอาจริงเอาจังอย่างเข้มข้น (Strict) คือลงโทษคนที่ทำผิดซ้ำซาก ละเมิดเรื่องกฎหมายอาหารและยา และอื่นๆ เพื่อให้เป็นแบบอย่าง

การพิจารณาใบอนุญาตก็ควรที่จะต้องสร้างเงื่อนไขคุ้มครองผู้บริโภคในด้านจริยธรรมด้วย ควรจะเปิดเวทีสาธารณะ กระตุ้นให้สาธารณะมาตรวจสอบสื่อบ่อยๆ และเสนอแนะกับสถานีต่างๆ ถ้าอยากอยู่รอดในระยะยาว ยุคที่มีการแข่งขันสูงนี้ ก็ควรที่จะต้องอยู่รอดด้วยคุณภาพ และต้องสร้างจิตสำนึกของผู้ประกอบการกันเองด้วย ในการกำกับดูแลตนเองให้มากขึ้น

ดร.นิพนธ์ นาคสมภพ ได้กล่าวไว้ว่า การทำหน้าที่สื่อ หนึ่ง ต้องเป็นกลาง (Impartial) สอง ต้องจริง (Truth) อาจจะ Truth แบบ Fact หรือแบบ Accuracy ได้หมด นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของสื่อ นอกจากนี้ ต้องมีความเป็นมืออาชีพ (Professional) และที่เหนือขึ้นไปอีกขั้น ถึงจะถูกต้อง เราก็จะไม่พูด จะอะไรก็แล้วแต่ เราก็ไม่พูด เราจะพูดอะไรก็ตามที่เป็นประโยชน์ต่อมวลชนเท่านั้น อันนี้เป็นพวก Public Service ๓ ระดับนี้ บ้านเราไม่มีเลย ทั้ง Impartial, Truth และ Professional กรณีประเภทโฆษณาที่เป็นโฆษณาสินค้าที่มีการอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง มีความคิดเห็นว่า ควรที่จะต้องถูกทำลายให้หมด อย่างเมื่อ ๓-๖ เดือนที่แล้วมีดาราก็อบร้อยคนถูกจับ ถูกปรับทัศนคติ ทุกคนบอกว่าไม่รู้เรื่อง แต่วันนี้รู้เรื่องแล้วยังทำอีก อย่างนี้ กฎหมายต้องเอาจริงเอาจัง กฎหมายต้องแรง ควรที่จะต้องมีการลงโทษจำคุก ๑ เดือน หรือ ๒ เดือน เพื่อความหลาบจำ มิฉะนั้นจะต้องมีดาราคอนอื่นทำอีก กรณีดาราแค่เสียค่าปรับ สิ่งที่มีสื่อโฆษณาออกมานั้นผิดตลอด ถ้ากฎหมายเราทำลาย เจ้าของสินค้าไม่ได้ กฎหมายก็ควรทำลายจัดการคนที่เป่ปาก เป็นกระบอกเสียงให้กับเจ้าของสินค้า สมัยก่อนเราทำโฆษณาสินค้า เราไม่มีโกหกเลย คำพูดไม่มีการโกหก ดาราไม่ต้องพูดอะไรเลย จะฟรีเซนต์ความสวยเท่านั้น สื่อทุกวันนี้ จำเป็นที่จะต้องทำตัวเองให้น่าเชื่อถือ โดยต้องมีความจริง ต้องพูดความจริง จึงจะอยู่ได้ พูดความเท็จเมื่อไรวันหนึ่งก็就会被ขูดคัย ที่สำคัญ เราควรที่จะต้องยกย่องคนที่ดี ต้องมีตัวอย่างยกย่องบุคคลที่น่าเชื่อถือ เราต้องชี้คนที่น่าเชื่อถือในวงการโทรทัศน์ดาวเทียมให้เด่นขึ้นมา เป็นตัวอย่างที่ดีให้ได้ คิดว่า ถ้าองค์กร หน่วยงาน กสทช. และ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้บทลงโทษทางปกครองที่เข้มงวดรุนแรง แล้วจะได้คนดี คนดีจะเกิดขึ้น โทษทัณฑ์ดาวเทียมดีๆ จะเกิดขึ้นมา กฎหมายต้องแรง ต้องเอาจริงเอาจัง ถึงจะเกิดผล^{๒๑}

โกศล สงเนียม ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าหน่วยงาน กสทช. ทำการมอนิเตอร์ตรวจสอบช่องรายการโทรทัศน์ดาวเทียมอย่างจริงจัง จะเห็นเลยว่ารายการไหน ช่องไหน ทำได้ รายการไหน ช่องไหน ทำไม่ได้ ไม่ควรทำ ถ้าตรวจสอบเจอแล้ว กสทช. ก็ควรที่จะต้องแจ้งเตือน เชิญมาชี้แจง เพราะ กสทช.มีอำนาจทางปกครอง สามารถสั่งปรับได้ สามารถระงับพักใช้ หรือ เพิกถอนใบอนุญาตได้ ถ้าทำได้ทุกฟังก์ชัน ทุกคนช่วยกันทำหน้าที่ ก็จะสามารถขับเคลื่อน, ยกระดับกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ขึ้นมาได้ สำหรับตัวกฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมสื่อมวลชน ฉบับที่ยังไม่ได้ประกาศใช้ หากมีการประกาศใช้ ก็จะมีกฎหมายรองรับ ใครที่ทำหน้าที่ประกอบกิจการตามหลักจริยธรรม ก็จะได้รับคุ้มครอง ทั้งผู้ปฏิบัติ ทั้งตัวองค์กร แต่ถ้าใครไม่ปฏิบัติตามหลักจริยธรรม ก็จะมีกลไกทางกฎหมายเข้ามาทำหน้าที่ จะมีบทลงโทษทางปกครองหรือทางอาญา ทั้งปรับและมีโทษจำคุก^{๒๒}

วัชร เวววุฒินันท์ ได้กล่าวไว้ว่า อะไรทำได้ (Do) อะไรทำไม่ได้ (Don't) คิดว่าตรงนี้เป็นเรื่องของภาครัฐ ก็คือ กสทช. ต้องจัดขึ้นมา ซึ่งอาจจะโดยการเป็นผู้จัดโดยความร่วมมือขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน หรือ สภาวิชาชีพต่างๆ หรือ สมาคมผู้ประกอบการต่างๆ เป็นเรื่องที่จะต้องจัดรณรงค์ ให้ความรู้ว่าจะอะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้ ให้แก่ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม อีกส่วนหนึ่ง กสทช. ก็ควรจะมีทุน หรืองบประมาณในการสนับสนุนให้แต่ละหน่วยงานไปทำหน้าที่ในการกำกับควบคุมกันเองในกฎระเบียบขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนต่างๆ อาจจะส่งเสริมให้มีการจัดอบรม หรือจัดประกวด จัดเสริมคุณค่าขึ้นมา คนที่ทำแย่ๆ ก็มี แต่ว่าจะทำอย่างไรให้คนที่ทำดี แล้วมีความภาคภูมิใจ มีคนชม ทำดีได้รางวัล ได้รับการพูดถึง ได้รับการยกย่อง เพราะฉะนั้นจะเป็นตัวอย่างที่จะทำให้เกิดกระแสว่า ตัวเราเองต้องระมัดระวังมากขึ้น เพราะว่ามีเสียงของคนดีที่ได้รับการเชิดชู มีกระแสสังคมตอบรับแล้ว ก็สะท้อนกลับมาหาเราซึ่งเรายังอาจจะทำเหลวไหลอยู่ ต้องใช้วิธีการอย่างนี้ ดึงเข้ามา ถ้าคนไหนทำดี กสทช. ควรให้เงินอุดหนุนเลย ให้รางวัล ทำให้ผู้ประกอบการอาจจะไม่ต้องไปดิ้นรนรับเงินจากสปอนเซอร์ก็ได้ ถ้ามีทุนในการที่ทำให้เขาประกอบกิจการแบบดีๆ ได้

ในเชิงกฎหมายแล้ว กสทช. ควรจะกำหนดกฎเกณฑ์ ให้ทุกสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมต้องไปจดทะเบียนเป็นสมาชิกของสมาคมฯ หรือ สภาวิชาชีพฯ เพื่อการกำกับดูแลกันเอง เพราะฉะนั้นถ้าใครไม่มาจดทะเบียน ก็อาจจะถูกลงโทษโดยการพักใช้ใบอนุญาต หรือ เพิกถอนใบอนุญาต กรณีนี้ กสทช. ต้องใช้ไม้แข็ง เป็นแม่บทหลักในการดำเนินการ เพราะคือเรื่องของการบังคับใช้กฎหมาย และถ้าเป็นสมาชิกแล้ว ถ้ากระทำความผิดทางกฎหมาย หรือ จริยธรรม บทลงโทษ ควรจะลงโทษขั้นหนัก เพื่อให้เกิดความหลาบจำ^{๒๓}

^{๒๑} สัมภาษณ์ ดร.นิพนธ์ นาคสมภพ, อดีตนายกสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย, สมาชิกวุฒิสภา, ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๒๒} สัมภาษณ์ โกศล สงเนียม, ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

^{๒๓} สัมภาษณ์ วัชร เวววุฒินันท์, นายกสมาคมวิชาชีพกิจการแพร่ภาพ และกิจการกระจายเสียง (ประเทศไทย), ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

พีระวัฒน์ โชติธรรมโม ได้กล่าวไว้ว่า ทางสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย มีรางวัลแสงชัย สุนทรวัฒน์ เป็นรางวัลข่าวยอดเยี่ยมด้านสืบสวนสอบสวน ที่สมาคมดูแลอยู่ รางวัลมีประเภททีวีดิจิทัล มีประเภททีวีท้องถิ่น ปีนี้ มีนโยบายที่จะออกไปพบปะกับเคเบิลทีวี และโทรทัศน์ดาวเทียม เพื่อชักชวนให้ผู้ประกอบการ ส่งผลงานเข้าประกวดชิงรางวัล โดยมีกติกาว่า การนำเสนอไม่ต้องไม่ฝ่าฝืน จริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อ ถ้าอยากได้รางวัล เป็นรางวัลที่เป็นความภาคภูมิใจของสื่อ จำเป็นที่จะต้องเริ่มทำตรงนี้ก่อน เป็นรางวัลที่รับประกันเรื่องของคุณภาพข่าว การทำข่าว การนำเสนอข่าว ถือเป็นรางวัลที่ใหญ่ที่สุดของคนโทรทัศน์สืบสวนสอบสวน เป็นการช่วยกระตุ้นและซึมซับจิตสำนึกที่ดีในการทำรายการข่าวให้มีหลักมาตรฐานของจริยธรรมและจรรยาบรรณการจะทำการข่าวจริงๆ ถ้าผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมได้ยึดหลัก จริยธรรม และจรรยาบรรณของคนทำข่าวแล้ว ที่จริงก็คือหลักของธรรมะในพระพุทธศาสนา เพราะว่าสอนหลักให้เคารพซึ่งกันและกัน ให้มีเมตตาต่อกัน ให้อยู่ต่อกัน นี่คือหลักที่สำคัญ^{๒๔}

สมพร อีระโรจนพงษ์ ได้กล่าวไว้ว่า บ้านเรากฎหมายอ่อนแอ หมายความว่า คนที่มีเส้นสาย พอไปโดนจับ ถ้ามีการรู้จักกัน เขาก็สามารถกลับมาออกอากาศต่อได้ แต่ถ้าคนไม่มีเส้นสาย ไม่มีอะไร ก็จะถูกกำจัดออกไป ด้วยระบบกฎหมายที่อ่อนแอ ก็ทำให้คนขาดเรื่องของวินัย การที่จะพัฒนาผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมให้ได้ผล คือ เรื่องการบังคับใช้กฎหมาย ต้องบังคับใช้อย่างจริงจัง ๕ ปีที่ผ่านมา ถือว่าวงการโทรทัศน์ดาวเทียมได้พัฒนาดีขึ้นกว่าเดิมมากทีเดียว หลังจากที่ กสทช. เข้ามาและมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เอาจริงเอาจัง สังเกตว่า ๕ ปีที่ผ่านมา ช่วงที่ด่ากัน ประทุษร้ายทางวาจา มี HateSpeech ใส่กันจะมีน้อยลง ถ้าพูดหลักจริยธรรมทางพระพุทธศาสนา ทุกคนเอาแค่หลักศีล ๕ ก็พอ ปัญหาเหล่านี้จะไม่เกิดขึ้นเลย แล้วไม่ต้องมีกฎหมายสักตัวหนึ่งเลย ทุกคนยึดศีล ๕ ไม่พูดโกหก ไม่ส่อเสียด ไม่ทำร้ายกัน ไม่โกงกัน แต่คนส่วนใหญ่ไม่ทำกัน ถ้าทำไม่ได้ คือผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม ทำไม่ได้ สิ่งเดียวที่เราต้องใช้คือ บังคับใช้กฎหมายให้เคร่งครัด ปัจจุบันจะเห็นว่า แนวโน้มในการทำโฆษณา ประเภทอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง เอาเปรียบผู้บริโภค มีน้อยลงกว่าเดิม ในเชิงกฎหมายต้อง Fast Track ต้องเอากฎหมายมาบังคับใช้ และผู้บังคับใช้กฎหมายต้องเอาจริงเอาจัง ปรับก็ต้องปรับจริง ปรับไม่ใช่น้อยนะครับ สูงสุด ๕๐๐,๐๐๐ บาท ถามว่าจะมีใครกล้าที่จะถูกปรับขนาดนี้ ถ้าจะทำให้ผู้ประกอบการ มีจริยธรรม ต้องทำควบคู่กัน ๒ เรื่อง คือ การบังคับใช้กฎหมาย และ การให้ความรู้ การทำช่องรายการออกไปคือทำให้ดี^{๒๕}

จริยธรรมคือสิ่งเดียวที่ทำให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่สร้างออกไป ไม่ใช่ดูคนเดียว มีคนดูเต็มไปหมด ปรัชญาทางจริยธรรมของช่อง PSI คือให้ความรู้คู่ธุรกิจ ถ้ามีช่องวัฒนธรรมท้องถิ่น (Local Channel) ก็ถือเป็นสิ่งที่ดีที่ควรสนับสนุน วันนี้นหน่วยงานภาครัฐ กสทช. ควรต้องมีงบประมาณ

^{๒๔} สัมภาษณ์ พีระวัฒน์ โชติธรรมโม, นายกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ประเทศไทย, ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

^{๒๕} สัมภาษณ์ สมพร อีระโรจนพงษ์, ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท พี เอส ไอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง P S I, ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

เข้ามาส่งเสริม สนับสนุนบ้าง บางส่วน ให้เขาพออยู่ได้ ยังพอไปได้ ไม่เช่นนั้น ถ้าเขาต้องหาเงินเอง สิ่งเดียวที่ต้องทำ คือต้องกลับไปขายสินค้าแบบเดิมๆ ที่ผิด พรบ.ของ อย.

แสวง เสือดี ได้กล่าวไว้ว่า กสทช. ควรที่จะต้องเพิ่มกฎระเบียบต่างๆ ประกาศเป็นกฎหมายขึ้นมา ให้มีการควบคุม ดูแล ที่เข้มงวด จะทำให้ผู้ประกอบการฯ หรือผู้ขายสินค้าต่างๆ มีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการนำเสนอรายการ หรือโฆษณาให้ถูกต้องมากขึ้น รายการหรือโฆษณาที่ผิดกฎหมาย หรือผิดจริยธรรม กสทช. ควรที่จะต้องทำประชาสัมพันธ์ ทำเป็นรายการ แล้วเป็นภาคบังคับในการนำรายการไปออกอากาศในทุกช่อง หรือให้สังคมได้รับรู้และทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายการที่ละเมิดต่อกฎหมาย สำหรับช่องรายการที่ดี มีคุณภาพ กสทช. ควรจะมีการมอบรางวัล เช่น รางวัลช่องดีเด่นเรื่องจริยธรรม เพราะจะทำให้ผู้ประกอบการได้เห็นเป็นแบบอย่างที่ดีและถูกต้อง สำหรับช่องรายการโทรทัศน์ดาวเทียม ที่ไม่ได้สร้างปัญหาให้กับสังคม มีแต่ทำประโยชน์สาธารณะให้กับสังคม เช่น ช่องหลวงตามหาบัว ช่อง WBTW วัดยานนาวา ช่องธรรมะทีวี ช่อง DDTV ช่องวัดสังฆทาน เป็นต้น กสทช. ควรที่จะมีนโยบายในการสนับสนุน เช่น มีงบประมาณช่วยสนับสนุนช่องที่ทำเพื่อสังคม เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ หรืออาจจะลดหย่อนค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บรายปีก็ได้ เป็นการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนช่องที่ดีเพื่อสังคม ช่องใหม่ที่ทำดีมีคุณภาพ ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดจริยธรรม กสทช. ควรมีรางวัลให้เป็นการประกาศเกียรติคุณ ยกย่อง เชิดชู และมอบส่วนลดค่าธรรมเนียมรายปีให้ เป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมที่ดี ส่วนช่องไหนที่มีปัญหาที่ควรที่จะต้องทำประชาสัมพันธ์ ประกาศให้สังคมได้รับรู้ว่า ช่องนี้ทำผิดระเบียบอยู่ หรือสินค้า ผลิตภัณฑ์ตัวไหนที่ผิด พรบ.สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ก็ควรที่จะต้องประกาศ ประชาสัมพันธ์ออกไป เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับทราบ และเป็นการกดดัน ลงโทษ ต่อสถานีโทรทัศน์ช่องนั้นๆ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ตัวที่มีปัญหาด้วยมาตรการการลงโทษของ กสทช. ควรที่จะต้องเอาจริงเอาจัง อย่างเข้มงวด ตั้งแต่เบาไปหาหนัก ถ้าจำเป็นที่จะต้องมีมติพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาตในรายที่กระทำผิดซ้ำซากก็จำเป็นที่จะต้องทำเพื่อรักษา กฎ กติกา กฎหมาย ให้เคร่งครัด และศักดิ์สิทธิ์ และทำเป็นแบบอย่างให้สถานีโทรทัศน์ผู้ประกอบการรายอื่นได้เห็นด้วย เพื่อที่จะช่วยกระตุ้นไม่ให้ช่องอื่นๆ กระทำผิดในลักษณะอย่างนี้^{๒๖}

นิรุฒน์ ตันอนุชิตติกุลได้กล่าวไว้ว่า การที่จะพัฒนาจิตสำนึกของสถานีโทรทัศน์ช่องที่ทำรายการหรือมีการโฆษณาที่ผิดกฎหมาย ผิดจริยธรรม เป็นไปได้ยาก ถ้าจะให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ควรที่จะให้ กสทช. และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ต้องใช้หลักกฎหมายที่เข้มงวด เอาจริงเอาจัง เพราะผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมที่เป็นพ่อค้านั้น ยังมีความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ทางธุรกิจเป็นที่ตั้ง กฎเกณฑ์ กติกาของโทรทัศน์ดาวเทียม ควรจะทำให้เหมือนกันกับทีวีดิจิทัล ดังนั้น ต้องทำจริง มิฉะนั้นสังคมจะเสียหาย เพราะบางช่องมีการขายยา

^{๒๖} สัมภาษณ์ แสวง เสือดี, ผู้อำนวยการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง SMM TV บริษัท สยามอินเตอร์มัลติมีเดีย จำกัด (มหาชน), ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒.

หรืออาหารเสริมที่เข้าข่ายเอาเปรียบหลอกลวงผู้บริโภค มีอาหารเสริมท่านชาย (ประเภทยาปลูกเชื้อ)^{๒๗}

กสทช. และ อย. ควรที่จะเอาจริงเอาจัง จะเป็นการ Screen ทำให้ช่องที่มีอยู่เป็นช่องที่มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกับทีวีดิจิทัล เป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของโทรทัศน์ดาวเทียมให้ดีขึ้น กสทช. ควรที่จะต้องมีการจัดหา เจ้าหน้าที่ พนักงาน มาดำเนินการตรวจสอบช่องรายการโทรทัศน์ทุกช่องเพื่อให้ทราบว่าใครทำผิดกฎหมาย มีใครบ้างที่ทำผิดจริยธรรมและศีลธรรมอันดี จากนั้น ก็จะต้องทำหนังสือแจ้งเตือนโดยทันทีทันใด แล้วใช้มาตรฐาน มาตรการลงโทษทางปกครองอย่างเคร่งครัด สมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย น่าจะเป็นอีกหนึ่งหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งควรที่จะมีบทบาทในการว่ากล่าวตักเตือน แจ้งแก่สมาชิกในกรณีที่สมาชิกทำความผิดกฎหมาย ทำความผิดทางจริยธรรม เป็นการช่วยกันสอดส่องดูแล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กสทช. อาจจะจัดตั้งงบประมาณ เพื่อให้ทางสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย ได้ช่วยร่วมทำงานในการจ้างบุคลากรเจ้าหน้าที่มาช่วยทำการตรวจสอบรายการ หรือมอร์นิเตอร์ช่องรายการแบบเรียลไทม์ ทุกวัน ทุกช่อง ผู้ประกอบกิจการที่กระทำความผิดซ้ำซาก ควรที่จะได้รับการพักใช้ใบอนุญาต หรือในรายการที่ผิดรุนแรงมาก ควรที่จะต้องเพิกถอนใบอนุญาต เพราะถือว่าผู้ประกอบกิจการเหล่านั้นขาดคุณสมบัติ และเป็นผู้ที่เข้ามาทำร้ายอุตสาหกรรมโทรทัศน์ดาวเทียม และเป็นการทำร้ายสังคม

๔.๑.๔. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรม เบญจศีล เบญจธรรม เข้ากับวิธีที่ ๒ หยดยิ่งหรือไม่สนับสนุนช่องโทรทัศน์ดาวเทียมที่กระทำความผิดกฎหมาย มีบทลงโทษในทางปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจน

ในกรณีนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และได้พบว่าหลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาบูรณาการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมให้กับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย คือ เบญจศีล เบญจธรรม ได้แก่

๑.เบญจศีล

๑.๑ ปาณาติปาต

๑.๒ อทินนาทาน

๑.๓ กาเมสุมิฉฉาจาร

๑.๔ มุสาวาท

๑.๕ สุราเมรัย มัชชะ ปมาทัฏฐานา

๒.เบญจธรรม

๒.๑ เมตตา กรุณา

๒.๒ สัมมาอาชีวะ

๒.๓ กามสังวร

๒.๔ สัจจะ

^{๒๗} สัมภาษณ์ นิรุจน์ ตันอนุชิตติกุล, ประธานกรรมการบริหาร บริษัท การ์ตูนคลับมีเดีย จำกัด สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง การ์ตูนคลับ ชานเนล, ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

๒.๕ สติ สัมปชัญญะ

เป็นหลักธรรมสนับสนุนที่ขยายออกมาจาก อริยมรรคมีองค์ ๘ ในมิติทางด้านสังคม (ศีล) คือ จากสัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และ สัมมาอาชีวะ เป็นหลักธรรมที่มีข้อห้ามในการประพฤติปฏิบัติ คือ เบญจศีล และหลักธรรมที่มีข้อส่งเสริมให้ควรปฏิบัติควบคู่กัน คือ เบญจธรรม สามารถนำหลักธรรมนี้มาบูรณาการเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ให้มีการควบคุมความประพฤติมิให้ผู้ประกอบกิจการฯ ทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย และผิดจริยธรรม เพื่อความสงบเรียบร้อย ดีงาม ไม่มีเวร ไม่มีภัยต่อตนเอง และต่อสังคมส่วนรวม

มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา, หน่วยงาน องค์กร ที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย และผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ดังนี้

พระเมธาวิญญูสร, รศ.ดร. ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ต้องมีหลักพุทธธรรมที่เอามาใช้ในการพัฒนาจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ คือ ต้องมีกายสุจริต คือ ทำอย่างตรงไปตรงมา มีกรอบของความที่ไม่ทำด้วยความตั้งใจให้ผิดศีล ๕ คือ ทำอย่างไม่ผิดศีล ๕ มีกายสุจริต รวมถึง วชิสุจริตในศีลข้อที่ ๔ คือ พูดจริง ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดเพ้อเจ้อ การทำงานต้องประกอบด้วยความซื่อสัตย์ คือ อยู่ในกรอบของการไม่ผิดศีล ๕ การสอนตนเองสำคัญที่สุด สอนตนเองเพื่อเตือนตน โดยเริ่มต้นจากการฟังธรรม ต้องพาตัวเราไปฟังธรรม ไปหาครูบาอาจารย์^{๒๘}

เปิดวิทยุฟังก็ได้ หรือไปวัดฟังพระเทศน์ก็ได้ หรือการไปคุยกับคนที่มีประสบการณ์สูงๆ ที่เคยเป็นผู้ประกอบกิจการฯ มาก่อน และเอาความรู้มาเมื่อได้คำแนะนำที่ดีๆ แล้ว ก็ต้องมีกรอบบรรทัดฐานอาจจะจัดโดย กสทช. หรือสมาคมดาวเทียมประเทศไทย หรือสภาวิชาชีพสื่อสารมวลชน เป็นต้น บรรทัดฐานเพื่อจะล้างสิ่งที่ไม่ดี เพื่อสร้างความรู้ให้มากขึ้น กำจัดอวิชชา คือ ความโง่ พวกประสบการณ์น้อยจะต้องเพิ่มประสบการณ์ด้วยการอบรม การจัดสัมมนาให้ตัวเราและบุคลากรในองค์กรกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม การปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรม ให้เริ่มต้นด้วยการหมั่นพิจารณาเรื่อง กฎแห่งกรรมเป็นหลัก

พระศรีวิจิตรภรณ์, ดร. ได้กล่าวไว้ว่า เรื่องของศีลในข้อมุสา ถ้าผู้ประกอบกิจการฯ มุ่งโฆษณาชวนเชื่อ ไม่มีศีล ไปโกหกผู้บริโภค คือ มีการอวดอ้างสรรพคุณเกินจริงอะไรต่างๆ ก็เป็นการผิดศีล หลักการแก้ตามหลักของพระพุทธศาสนา คือ ต้องมีสัจจะ มีความจริงใจ จริงใจต่อตนเอง และต่อผู้อื่น จริงใจต่อตนเอง คือ เมื่อตนมาทำสื่อ ทำสินค้า โฆษณา เราก็ควรที่จะต้องมีการจิตสำนึกต่อสังคมต่อผู้อื่นด้วย ฉะนั้นตัวองค์กรสื่อ ถ้าไม่มีสัจจะจะไม่มีความจริงใจต่อตนเอง ต่อสินค้า และต่อผู้บริโภคแล้ว ก็เกิดปัญหาอย่างที่เราพูดมา ก็จะเป็นเรื่องของ มุสา ผิดศีล การโกหก ตระบัดสัตย์ บางทีอาจความว่า สินค้าตัวเองรักษาได้ดี พูดความจริงไม่หมด คือ การอำความไว้ ทำให้ผู้บริโภคจินตนาการออกไปเกินจากความเป็นจริงและถ้าสินค้า เช่น อาหารเสริม ไม่ดีจริง ก็จะเป็นพิษ เป็นภัยต่อผู้บริโภค เห็นด้วยกับมาตรการการลงโทษของ กสทช. ทั้ง ๔ ระดับ คือ แจ้งเตือนครั้งที่ ๑ มีการปรับ ในครั้งที่ ๒ มีการพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว ในครั้งที่ ๓ และครั้งที่ ๔ มีการเพิกถอนใบอนุญาต อันนี้เป็นระดับการ

^{๒๘} สัมภาษณ์ พระเมธาวิญญูสร, รศ. ดร., รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๒.

ลงโทษที่สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมกระทำผิดกฎหมาย ก็เหมือนกับนักเรียนที่มีความประพฤติไม่เรียบร้อย ก็จะมีการว่ากล่าวตักเตือน แล้วไล่ไปตามลักษณะนี้เหมือนกัน เห็นว่าดี เป็นการสร้างจิตสำนึก หรือว่าควบคุมองค์กรได้ เหมือนเป็นการควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบกิจการฯ ถ้า กสทช. ผู้ที่มีหน้าที่ควบคุม ดูแล สื่อโทรทัศน์ดาวเทียม มีการประกาศยกย่อง เชิดชู ให้รางวัล แก่ โทรทัศน์ดาวเทียมช่องที่สร้างสรรค์ ช่องที่มีคุณธรรม มีคุณภาพมีความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ถ้า มีการยกย่อง เชิดชู ก็จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับช่องอื่นๆ และหน่วยงานอื่นๆ ถือว่าเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมจริยธรรม^{๒๙}

ศาสตราจารย์พิเศษ จำนงค์ ทองประเสริฐ ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาเรื่องทุจริตคอร์รัปชัน เต็มบ้านเต็มเมือง ถ้าหากว่าชาวพุทธเพียงแต่ถือ เบญจศีล เบญจธรรม เท่านั้น ปัญหาต่างๆจะหมดไป เพราะศีลเป็นพื้นฐานที่จะก่อให้เกิด สมาน และปัญญา ถ้าไม่มีศีลเป็นพื้นฐาน แม้ว่ามีปัญญาแต่ก็โกง หลอกหลวง ทุจริต ”^{๓๐}

ศาสตราจารย์พิเศษ รท.ดร. บรรจบ บรรณรุจิ ได้กล่าวไว้ว่า การประกอบกิจการ โทรทัศน์ดาวเทียม จริงๆ แล้ว มีการทำผิดศีลมากมาย โดยเฉพาะข้อมูลสวาท การพูดเท็จ ที่พูด โฆษณาเกินความจริง และก็มีพวก Hate Speech ที่ทำให้เกิดเกลียดชังกัน พูดคำหยาบ เบญจศีลเป็นข้อห้าม แต่เบญจธรรมเป็นตัวเกื้อกูลศีลให้เป็นไปด้วยดี เป็นหลักธรรมที่จะไปช่วยคุ้มครองศีล ได้แก่ ข้อที่ ๑ เมตตา จะไปเป็นตัวหนุนให้เกิดศีลข้อที่ ๑ คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์, ข้อที่ ๒ การเสียสละ จะไปหนุนให้เกิดศีลข้อที่ ๒ คือ เว้นจากการเอาของที่เขาไม่ได้ให้ ข้อที่ ๓ การสำรวมในกาม เป็นธรรมะที่ไปเกื้อกูลศีลข้อที่ ๓ คือ เว้นขาดจากการประพฤติดินในกาม ข้อที่ ๔ สัจจะ จะไปเกื้อกูลให้เกิดศีลข้อที่ ๔ คือมสวาท และ ข้อที่ ๕ สติสัมปชัญญะ จะไปเกื้อกูลศีลข้อที่ ๕ คือ เว้นจากการดื่มสุราที่ทำให้ขาดสติ ในการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม สรุปแล้วจะขาด ๑. เมตตา ๒. สัจจะ ๓. เสียสละ เพราะการขายสินค้า ขูดรีดราคา อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง มันถือเป็นอกุศลนาทานได้ คือไปบังคับจิตใจเขา โกงหลอกหลวงเขา เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์ ถือว่าเป็นการผิดศีลข้อที่ ๒ ได้ กสทช. ต้องปฏิบัติตามกฎ กติกา การลงโทษทางปกครอง ให้เคร่งครัด กำหนดกติกา ระเบียบไว้ก่อน ส่วนการจะผ่อนผันกันอย่างไรก็ทำให้เท่าเทียมกันทุกช่อง เพราะฉะนั้นความเข้มงวดของ กสทช. ต้องให้ทั่วถึงอย่างเป็นธรรม กสทช. ต้องเห็นโทษของการทำผิดกฎหมาย หรือ ผิดจริยธรรม ต้องยับยั้งการกระทำที่ผิด จากนั้นก็พยายามใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือทำให้เกิดประโยชน์ โดยทำให้ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมทั้งหลาย ซึ่งเป็นคนฉลาด ทำให้เขาได้เติบโตทางปัญญา เข้าใจในเรื่องความถูกต้อง โดยที่เขาเคารพกฎหมายเป็นหลัก ไม่ใช่กลัว เพราะกลัว จะไม่ยั่งยืน ถ้าเกิดความเคารพ จะมีความละเอียดใจ มีความกลัวผสมอยู่ในนั้น คือ มีหิริโอตตปปะ^{๓๑}

^{๒๙} สัมภาษณ์ พระศรีวิจิตรารักษ์, ดร. ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์โลกพระพุทธศาสนา เฉลิมพระเกียรติฯ WBTV, ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๓๐} สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์พิเศษ จำนงค์ ทองประเสริฐ, อาจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๓๑} สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์พิเศษ รท. ดร. บรรจบ บรรณรุจิ, อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๒.

ศาสตราจารย์ ดร.วัชร งามจิตรเจริญ ได้กล่าวไว้ว่า การหลอกลวง การเอาเปรียบ ฉ้อโกง ซึ่งมันก็จะไปเกี่ยวพันกับข้อหินนาทาน ถ้าเกิดว่าเราโกงตาชั่ง ก็จะหินนาทานด้วย เป็นการขโมยทรัพย์แบบหนึ่ง เรื่องการค้าขาย เรื่องผลประโยชน์ มันจะเกี่ยวกับ สัมมาอาชีวะ ซึ่งจะเน้นในเรื่องของการประกอบอาชีพที่สุจริตถูกต้องตามหลักศีลธรรม คือ ไม่คดโกง ไม่เอาเปรียบแน่นอนว่าการทำธุรกิจมันต้องได้กำไร แต่ถ้าอยู่ในขอบเขตอันชอบธรรม ไม่ถึงขนาดโกหก หลอกลวง ไม่ถึงขนาดมอมเมาผู้บริโภค ก็พอยอมรับได้ ในทางปฏิบัติองค์กรที่กำกับดูแล และส่งเสริมวิชาชีพ สื่อสารมวลชน เช่น หน่วยงาน กสทช. สมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย หรือสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย หรือ สมาชิวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย หรือ สมาชิวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง (ประเทศไทย) ต้องช่วยกันเอาจริงเอาจังในการส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม^{๓๒}

โดยต้องเน้นเรื่องของความซื่อสัตย์ควรจะทำให้มีการอบรมเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง เป็นการอบรมเรื่องจริยธรรม คือต้องให้ความรู้ที่จะทำให้เขาเห็นว่า จริยธรรมมันคืออะไร มีประโยชน์อย่างไร ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ตรงนี้ต้องเอาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย เพราะจะทำให้เกิดความเจริญ และปลอดภัยทั้งชาตินี้และชาติหน้า ดังนั้นต้องเอาคำสอนเข้ามาเพื่อใช้ในการอบรมปลูกฝัง การอบรมควรเน้นเรื่องกรรมสำคัญที่สุด โดยพื้นฐานของกรรมเป็นกรรมดี ถ้าคุณทำตามนี้ชีวิตคุณก็จะเจริญ กิจการจะมั่นคง ก้าวหน้า การอบรมทางทฤษฎีอย่างเดียวยังคงไม่พอ ต้องมีการปฏิบัติ เช่น การฝึกวิปัสสนา ฝึกกรรมฐาน ถ้าปฏิบัติได้สักระยะหนึ่งจะสัมผัสด้วยใจตัวเอง มีความสุขที่แท้จริงไม่ใช่การได้ทรัพย์สมบัติมากมาย

การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย โดยต้องมีกิจกรรมหลายๆ อย่าง หน่วยงานอย่าง กสทช. มีอำนาจในการลงโทษทางปกครอง เช่น แจ้งเตือน การปรับ การพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว และการเพิกถอนใบอนุญาต เมื่อมีการลงโทษก็ต้องมีการให้รางวัลด้วย ซึ่งเป็นหลักการของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นหลักในการบริหารงานที่กล่าวไว้ว่า นิคคณเห นิคคหารหิ แปลว่า พึงชมคนที่ควรชม และ ปคคณเห ปคคหารหิ แปลว่า พึงยกย่องคนที่ควรยกย่อง คือ กสทช. ควรที่จะยกย่อง สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมที่ดี มีคุณภาพ ด้วยการให้รางวัล ประกาศเกียรติคุณให้สังคม และในวงการอุตสาหกรรมโทรทัศน์ให้ได้มีการรับรู้โดยทั่วกัน นี่คือหลักการให้รางวัลและการลงโทษในกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ ควรเน้นและสร้างสรรค์ในแง่ที่ว่า เราทำงานมีคุณภาพไม่เน้นแต่เรื่องกำไรเป็นที่ตั้ง

ดุษฎี สีนเจิมสิริ ได้กล่าวไว้ว่า กสทช. ควรที่จะกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่ชัดเจนสำหรับคนที่เข้ามาดูแลรายการหรือว่าดำเนินรายการต่างๆ เช่น มาตรฐานในการผลิตรายการ มาตรฐานในการทำโฆษณา มาตรฐานในการนำเสนอข่าว มาตรฐานเกี่ยวกับจรรยาบรรณ และจริยธรรม ต้องควบคุมโดยใช้มาตรฐานเหล่านี้ และควรจะต้องมีมาตรฐานในการคุ้มครองผู้บริโภค ขณะเดียวกัน กสทช. ก็จะต้องมีนโยบายที่ชัดเจน ในการส่งเสริมคนดี หรือผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมที่ดีที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพ หลักธรรมะที่ควรนำมาใช้บูรณาการ คือ ศีล ๕ เพราะถ้าทุกคน

^{๓๒} สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.วัชร งามจิตรเจริญ, อาจารย์ประจำสาขาวิชาปรัชญาและวรรณคดี
อังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๒.

เครื่องครัด ปฏิบัติทำตามและมั่นคงในศีล ๕ แล้ว ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ก็จะบรรเทาเบาบางลงไปได้ และควรส่งเสริมให้มืองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนต่างๆ เช่น สมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย, สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, สมาชิวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย หรือ สมาชิวิชาชีพกิจการแพร่ภาพและการกระจายเสียง (ประเทศไทย) เป็นต้น ในการช่วยกันสร้างกิจกรรมที่มีแรงจูงใจด้านบวกให้กับผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม เช่น จัดประกวดข่าวความรู้ ข่าวที่ดี รายการที่ดี ที่มีคุณธรรม มีจริยธรรม เป็นรายการหรือข่าวที่ดีเด่น ที่ประสบความสำเร็จ เป็นต้น^{๓๓}

หนึ่งพุทธ วิมุตตินันท์ ได้กล่าวไว้ว่า หลักธรรมที่จะใช้แก้ปัญหา ควรใช้ศีล ๕ เป็นหลัก เป็นแม่บทเลย เพราะมีความลึกซึ้ง อย่างปานาติปาตาคำนี้มีนัยยะที่ลึกซึ้ง จะเจาะทะลุไปทุกระดับไปถึงเรื่องการเบียดเบียนทุกระดับ เพราะฉะนั้นก็จะเกิดเมตตาธรรมขึ้นมา ถ้าเกิดเมตตากันแล้ว ปัญหาหลายๆ อย่างก็จะลดลง ดังนั้น ต้องใช้หลัก เบญจศีล เบญจธรรม เข้ามาเป็นหลักในการบูรณาการ จะเกิดคุณธรรมขึ้นมาได้^{๓๔}

ตินนา โคตรบุญอาริยะ กล่าวไว้ว่า หลักธรรมที่จะนำมาใช้ในการบูรณาการ คือ หลักศีล ๕ ผู้ประกอบการกิจการต้องมีคุณธรรม ต้องมีศีลธรรม ต้องมีศีล ๕ ละอบายมุข คือ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ถ้าศีลธรรมไม่กลับมา โลกจะวินาศ ท่านพุทธทาสกล่าวไว้ ข้อที่ ๒ ต้องเกิดการเสียสละ ไม่เอาของคนอื่น ไม่เอาเปรียบผู้บริโภคน ศีลข้อที่ ๔ ไม่พูดโกหก ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดเพื่อเจ้า ส่วนใหญ่ ข่าว หรือคนจัดรายการข่าว มักจะพูดส่อเสียด ยุให้แตกแยกกัน ยุให้เกลียดชังกัน เช่น พูดว่าฝ่ายนี้ไม่ดี ฝ่ายนั้นดีกว่า ทำให้คนฟังคล้อยตาม และเกิดอคติในใจ นับว่าเป็นการทำร้ายสังคม ต้องใช้หลักเบญจศีล เบญจธรรม ต้องหันมาทางบุญนิยม ต้องทวนกระแสให้ได้ เพราะสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปทำให้ทุกอย่างตกต่ำลง จิตใจตกต่ำลง กิริยาตกต่ำลง และทำให้เกิดปัญหา การพัฒนาตัวเองให้มีศีล ต้องเริ่มจากการฟังเทศน์ฟังธรรม เพื่ออบรมตนเอง อย่างช่องบุญนิยมทีวี เราจะเสนอข่าวบนฐานของความจริง อะไรที่นอกเหนือจากความเป็นจริง หรือปรุงแต่งอะไรขึ้นมา ทำให้เกิดการมอมเมาผู้ชม หรือว่า โกหกหลอกลวง หรือ ทำผิดศีล ผิดธรรม เราจะไม่ทำโดยเด็ดขาด

จากที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยสามารถนำเสนอเป็นวิธีการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการได้ ดังต่อไปนี้^{๓๕}

๑) กสทช.ควรใช้บทการลงโทษทางกฎหมายอย่างเข้มงวด เครื่องครัด เอาจริงเอาจัง อย่างทันท่วงที เช่น การกระทำความผิดตามมาตรา ๓๗ ของพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ควรทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นในการกำกับดูแล

^{๓๓} สัมภาษณ์ ดุษฎี สิ้นเจิมสิริ, อดีตรองอธิบดี กรมประชาสัมพันธ์, ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๓๔} สัมภาษณ์ หนึ่งพุทธ วิมุตตินันท์, ผู้อำนวยการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง บุญนิยม มูลนิธิบุญนิยม, ๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๓๕} สัมภาษณ์ ตินนา โคตรบุญอาริยะ, ผู้จัดการทั่วไป สถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง บุญนิยม มูลนิธิบุญนิยม, ๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

และใช้บทลงโทษทางปกครองอย่างเคร่งครัด เข้มงวด เอาจริงเอาจังอย่างทันที่ เช่น พระราชบัญญัติอาหารและยา (อย.) หรือพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) มีการใช้บังคับบทลงโทษทั้ง ๔ ระดับอย่างชัดเจน ตั้งแต่ แจ้งเตือน ปรับ พักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว และ เพิกถอนใบอนุญาต

๒) กสทช. ควรมีระบบการทำงานร่วมมือกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หรือ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) มีงบประมาณในการว่าจ้างลงทุนในแง่ของเจ้าหน้าที่ บุคลากร ในการทำหน้าที่ตรวจสอบข้อรายการโทรทัศน์ดาวเทียมแบบเรียลไทม์ทุกช่อง ทุกวัน เป็นคณะกรรมการร่วมกันของ กสทช. อย. หรือ สคบ. พร้อมทั้งมีระบบระเบียบในการลดขั้นตอนภายใน เพื่อความรวดเร็วในการทำหนังสือแจ้งเตือน หรือการเรียกช่องที่กระทำความผิดทางกฎหมาย หรือจริยธรรมเข้ามาชี้แจง เพื่อให้สามารถดำเนินการแจ้งเตือน แจ้งปรับ พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตได้อย่างทันที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) กสทช. ควรจัดงบประมาณในการทำงานร่วมกับองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน เช่น สมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย, สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, สมาคมสภาวิชาชีพกิจการแพร่ภาพและกิจการกระจายเสียง (ประเทศไทย) หรือสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เป็นต้น เพื่อจัดทำโครงการในการประกวดรายการ และข่าว และให้รางวัล จัดเป็นเวทีสาธารณะในการประกาศเกียรติคุณ ยกย่อง เชิดชู ให้กับผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมที่มีคุณภาพ มีจริยธรรม มีคุณธรรม เป็นการส่งเสริมสร้างแรงจูงใจทางบวกให้กับผู้ประกอบการที่มีความตั้งใจในการทำงานที่ดี มีคุณภาพ มีจริยธรรมให้กับสังคม

๔) กสทช. ควรจัดสรรงบประมาณในการทำงานการอบรมเชิงปฏิบัติการทั้ง Workshop และ Dialogue โดยร่วมมือกับองค์กรสื่อมวลชนต่างๆ เช่น สมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย, สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, สมาคมสภาวิชาชีพกิจการแพร่ภาพและการกระจายเสียง (ประเทศไทย) หรือสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เป็นต้น ในการอบรม ในเรื่องเนื้อหาของเชิงจริยธรรม เอาบทเรียนจากต่างประเทศ หรือเอาหลักเรื่องความรับผิดชอบต่ออบรมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม โดยจะต้องมีการอบรมแบบต่อเนื่องเป็นระยะ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยด้วยวิธีหยุดยั้งหรือไม่สนับสนุน ช่องโทรทัศน์ดาวเทียมที่กระทำความผิดกฎหมาย หรือกระทำความผิดจริยธรรม โดยมีบทลงโทษในทางปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจนจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) โดยใช้หลักการให้รางวัลและหลักการลงโทษที่เรียกว่า นิคคณเห นิคคหารหิ พิงข่มคนที่ควรข่ม และ ปคคณเห ปคคหารหิ พิงยกย่องคนที่ควรยกย่อง กสทช. จำเป็นที่จะต้องใช้บทลงโทษทางปกครองอย่างเคร่งครัด เอาจริงเอาจังและอย่างรวดเร็วแก่กลุ่มผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมที่ไม่เคารพกฎหมาย, ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย หรือ

ขาดจริยธรรม จรรยาบรรณ โดยมีบทลงโทษทางปกครอง ๔ ระดับ ได้แก่ การแจ้งเตือน การปรับ การพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว และการเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งจะทำให้สามารถแยกแยะผู้ประกอบการฯ ที่ดี ออกจากกลุ่มที่ไม่ดีได้ และเพื่อให้เห็นเป็นแบบอย่างในการเอาจริงเอาจัง ย่อมส่งผลทำให้สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่องอื่นๆ ไม่กล้าทำตาม และมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเลิกระทำความผิดทั้งทางกฎหมายและจริยธรรม

สำหรับสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมที่ดี กสทช. ก็ควรที่จะต้องให้รางวัล เป็นประกาศเกียรติคุณ ยกย่อง เชิดชู ให้เห็นเป็นแบบอย่าง เป็นต้นแบบที่ดีแก่วงการอุตสาหกรรมโทรทัศน์ดาวเทียม ซึ่งการที่จะเป็นผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมที่ดีอย่างมีจริยธรรมได้นั้น ย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมความประพฤติ ปฏิบัติทางกาย วาจา และใจของตนเองให้ได้ เพื่อไม่ให้เกิดโทษแก่ตนเองและสังคม ดังนั้น การนำหลักพุทธธรรม เบญจศีล เบญจธรรม มาใช้บูรณาการวิธีการตามที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะสามารถทำให้ประสบผลสำเร็จได้

๔.๑.๕. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย วิธีที่ ๓ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่าย สัมมนา

วิธีที่ ๓ : ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่าย สัมมนา โดย กสทช. และหน่วยงานองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชน โดยใช้กระบวนการจัดสนทนาแบบ Dialogue และ Collaborative ที่จะส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ มีการพูดคุยกันดีๆ มีความเห็นอกเห็นใจกัน มีความปรารถนาดีต่อกัน มีความรักความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์และสังคม

พบว่ามีปัญหาและอุปสรรค คือ ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม กลุ่มที่ ๑ กลุ่มที่ทำรายการโทรทัศน์ในเชิงธุรกิจ เชิงพาณิชย์ กลุ่มนี้ จะมีเป้าประสงค์หลักในการหารายได้ สร้างผลกำไรเป็นหลักให้กับสถานีหรือบริษัทฯ บางช่องทำเพื่อการอยู่รอด ท่ามกลางการแข่งขันที่สูงในปัจจุบัน ปัญหาของช่องเหล่านี้คือ ผู้ประกอบการจะทำผิดกฎหมาย และผิดจริยธรรม ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบเจอ คือ การโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและยาที่ไม่ได้รับอนุญาตโฆษณา (ขอ.) จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือการขายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับปุ๋ยโดยไม่มีใบอนุญาตเลขทะเบียนปุ๋ยจากกรมวิชาการเกษตร ถือว่าเป็นการโฆษณาและเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผิดกฎหมาย ผู้ประกอบการมุ่งแต่จะหารายได้อย่างเดียว โดยไม่คำนึงว่า ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและยาที่กำลังอ้างอวดอ้างถึงสรรพคุณเกินจริงจะมีผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภคอย่างไร หรือผลกระทบต่อเกษตรกร กรณีซื้อผลิตภัณฑ์ปุ๋ยปลอมหรือสารที่ไม่ใช่ปุ๋ยเอาไปใช้ นอกจากจะไม่เกิดผลผลิตที่ดีแล้ว ยังต้องเสียเงินในการซื้อผลิตภัณฑ์ดังกล่าว โดยมีผลกระทบต่อสุขภาพและวิถีชีวิตการทำมาหากินของผู้บริโภค ทั้งต่อประชาชนทั่วไป และเกษตรกร เป็นการประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมที่ขาดความรัก ความเมตตา ขาดความกรุณา ขาดความปรารถนาดีต่อเพื่อนมนุษย์ในสังคม

ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมกลุ่มที่ ๒ คือกลุ่มที่ทำรายการช่องข่าวช่องการเมือง กลุ่มนี้จะประกอบไปด้วยความมีอคติเพราะเรื่องของการเมืองและผลประโยชน์ต่างๆ ดังนั้นจะรักแค่พรรคพวก กลุ่มสมาชิกของตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็จะมีเกลียดชัง เคียดแค้น อาฆาตเป็นศัตรูกับฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง ทำให้ขาดความปรารถนาดี ขาดความหวังดี ขาดความเมตตา กรุณา สงสารเพื่อนมนุษย์ด้วยกันในสังคม

มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา, หน่วยงาน องค์กร ที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบกิจการโทรทัศน ดาวเทียมในประเทศไทย และผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทย ดังนี้

สุภิญญา กลางณรงค์ ได้กล่าวไว้ว่า ปกติ กสทช. จะจัด Forum จัดอบรม จัดเข้าข่าย เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องจริยธรรม จัดเวที Forum ไตรภาคี ที่เปิดโอกาสให้ผู้บริโภคมาเจอเจอ พบปะ พูดคุยกับผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียม ทำให้เกิดการพูดคุย ถกเถียง ปรีชาหาข้อกัน ใน ประเด็นต่างๆ เรียนรู้กัน รับฟังกัน แล้วจะทำให้เกิดความซึ่มซับ ให้ผู้ประกอบการโทรทัศน ดาวเทียม ได้มีความตระหนักในเชิงคุณธรรมมากขึ้น มีความรัก ความเมตตา ความกรุณาต่อประชาชน ผู้บริโภคมากขึ้น หลายๆเรื่องทำให้ผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียม นำไปปรับปรุงแก้ไข กระบวนการจัดสนทนาแบบ Dialogue หรือว่า Collaborative จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ พูดคุยกันดีๆ มีความเห็นอกเห็นใจกัน มีความปรารถนาดีต่อกัน จะทำให้เกิดความซึ่มซับสิ่งที่ดีงาม และความรับผิดชอบความตระหนัก เข้าไปในใจของผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมเปิดโอกาสให้ ผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมได้ฟังจากผู้ชมที่ชมรายการจริงๆ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือ คนที่ ได้รับผลกระทบจากการเชื่อและซื้ออาหารเสริมไปบริโภคแล้วเกิดปัญหาตามมาเรื่องสุขภาพต่างๆ สิ่ง ที่เป็นความจริงเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นเตือนให้ผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมได้เกิดความตระหนัก ในความรับผิดชอบ มีความเมตตา มีความรักต่อเพื่อนมนุษย์มากขึ้น^{๓๖}

วัชร เววภูณินท์ ได้กล่าวไว้ว่า เป็นที่ยอมรับกันมานานแล้วว่าสื่อมีพลังมาก สื่อ สามารถสร้าง เปลี่ยนแปลง และทำลายสังคมได้ ถ้าคนที่เป็นสื่อขาดจรรยาบรรณ ขาดซึ่งความ รับผิดชอบ ขาดซึ่งจริยธรรม เหมือนโยนขยะทิ้งให้คนกินทุกวัน มันอาจจะยังไม่เห็นผลชัดทันทีทันใด แต่มันจะค่อยๆซึ่มซับเข้าไป สุดท้ายกลายเป็นโรคร้ายขึ้นมากับตัวเรากับครอบครัวเราได้มากเลย ต้อง ยอมรับว่ามันมีความสำคัญมากๆ ดังนั้นผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมควรที่จะต้องมีสำนึก สำนึกในเรื่องของจริยธรรม มีความเมตตา กรุณา เป็นหลักสำคัญในการดำเนินกิจการ^{๓๗}

ในเชิงหลักธรรม ข้อที่สำคัญคือเมตตา เช่น ถ้าเราใช้ Hate Speech มันมักจะใช้ด้วยความโกรธ เกลียดชัง แต่ถ้าเรามีความเมตตาเป็นที่ตั้งในใจ เมตตาต่อคนที่รับสารของเรา เราจะไม่ มีทางพูดแบบ Hate Speech ได้เลย ถ้าดำเนินต้องเป็นการดำเนินเชิงบวก เป็นการให้หลักข้อมูลที่ ผิดพลาดแบบในเชิงบวก ถ้าเรามีเมตตา เราจะคิดถึงคนที่ดูรายการโทรทัศน์อยู่ที่บ้าน ซึ่งอาจจะ เป็น เด็กเยาวชน ซึ่งก็เหมือนลูกหลานของเรา เราจะถูกคิดได้ว่า เราทำรายการแบบนี้ ที่มี Hate Speech ให้ลูกหลานเราดูหรือ คือความเมตตา มันจะมีความหวังดีต่อเขา ถ้าเรามีความเมตตา ทุกอย่างมันจะ คอยกระตุ้นคอยลดความคิดเราให้ทำแต่ในสิ่งที่ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อสังคมได้หมดเลย ดังนั้นความ เมตตา คือ การให้สิ่งดีๆต่อคนอื่น อยากให้เขามีความสุข ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นเราจะต้องไม่ไปหรือ อะไรที่มันจะไปขวางกัน ซึ่งจะทำให้เขาไม่มีความสุข แต่จะต้องเขาให้เขาได้เจอเจอแต่สิ่งดีๆ ทำให้

^{๓๖} สัมภาษณ์ สุภิญญา กลางณรงค์,อดีตกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ กสทช., ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๓๗} สัมภาษณ์ วัชร เววภูณินท์,นายกสมาคมวิชาชีพกิจการแพร่ภาพ และกิจการกระจายเสียง (ประเทศไทย), ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

เขาประสบผลสำเร็จ ทำให้เขามีความสุข ถ้าเรามีความเมตตา เป็นที่ตั้งใจแล้ว ก่อนที่เราจะรับโฆษณาอะไรมา ก็ต้องดูคิดก่อนว่า โฆษณานี้เหมาะสม หรือไม่เหมาะสม หลอกลวง อวดอ้างสรรพคุณเกินจริงหรือเปล่า ทำให้มีผลเสียต่อคนดูหรือเปล่า ถ้าใช่ เราก็ไม่ควรที่จะรับโฆษณาชิ้นนั้นๆ ไปออกอากาศ แต่ที่นี้ มันจะมีเส้นกันอยู่ระหว่างเงินที่จะได้กับความเมตตา เพราะถ้ารับโฆษณานั้นได้เงิน มีรายได้เข้าบริษัท แต่เงินที่ได้มานี้กลับไปทำร้ายผู้บริโภคอีกเป็นจำนวนมากมายหลายคน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว มันไม่คุ้มค่างับเงินที่จะได้มาเพราะทำให้คนอื่นเดือดร้อน

ถ้าผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมได้ยึดกรอบจริยธรรม จรรยาบรรณในการปฏิบัติงานจริงๆ จะต้องมีความละเอียดรอบคอบในกฎกติกา กฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการ และต้องคิดเผื่อเขา เผื่อเราด้วย ให้มีความเมตตา กรุณา อย่าคิดในมุมของเราที่เป็นผู้ผลิตรายการเองอย่างเดียว ต้องคิดถึงผู้ชม คิดถึงคนที่เราจะต้องได้รับผลกระทบด้วยว่า เขาจะรู้สึกอย่างไร แล้วพอความเสียหายมันเกิดขึ้นมาแล้ว มันผิดพลาดแล้ว เพียงคำว่าขอโทษ มันอาจจะดูง่ายเกินไป และน้อยเกินไป เพราะสิ่งที่มันเกิดขึ้นมีผลกระทบแล้ว มันยากที่จะเยียวยา คือ มันทำให้จิตใจของเขาเสียหายไปแล้ว

๔.๑.๖. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรม พรหมวิหาร ๔ เข้ากับวิธีที่ ๓ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่าย สัมมนา

ในกรณีนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และได้พบว่า หลักธรรมที่สามารถนำมาบูรณาการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย คือ พรหมวิหาร ๔ ได้แก่

- ๑.เมตตา
- ๒.กรุณา
- ๓.มุทิตา
- ๔.อุเบกขา

เป็นหลักธรรมเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ, ธรรมประจำใจอันประเสริฐ, หลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์, ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติ จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจดและปฏิบัติตนต่อมนุษย์ทั้งหลายโดยชอบ โดยมีพื้นฐานของจิตใจ ให้มีความรัก ความปรารถนาดี อยากให้เขามีความสุข มีความสงสารอยากให้เขาพ้นทุกข์ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข และสามารถวางใจเป็นกลาง พิจารณาด้วยปัญญา มีจิตที่เที่ยงตรง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง เป็นหลักธรรมสำคัญที่สามารถนำมาใช้ในการบูรณาการ เป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ให้เป็นผู้ประกอบการที่มีความรัก ความเมตตา ความปรารถนาดี มีความสงสารต่อผู้บริโภค มีความปรารถนาอยากช่วยเหลือผู้บริโภคให้พ้นทุกข์ ให้เขามีความสุขและมีใจที่พลอยยินดี เป็นสุขเมื่อเห็นผู้บริโภคอยู่ดีมีสุข เมื่อผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมมีจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยพรหมวิหาร ๔ แล้ว การนำเสนอข่าว การนำเสนอรายการต่างๆ ก็

ปราศจากอคติ จะเป็นรายการข่าวที่ไม่เป็นโทษ ไม่เป็นพิษภัยต่อสังคม รายการโฆษณาต่างๆ ก็จะเป็นจริง ไม่มีการอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง ไม่เป็นโทษต่อผู้บริโภคและสังคม

มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา, หน่วยงาน องค์กร ที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย และผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ดังนี้

พระราชปริยัติมุนี, รศ.ดร. ได้กล่าวไว้ว่า เรื่องของสื่อโทรทัศน์ดาวเทียมนั้น ถ้าเรามีรากของพรหมวิหารธรรม รากของผู้ประเสริฐ โดยมีเมตตา และมีกรุณา อยากให้ผู้บริโภค ผู้ชม มีความสุขยิ่งขึ้นไป กรุณาก็คือ สงสารคนที่ตกทุกข์ได้ยาก เช่น การโฆษณาอาหารเสริมที่มีเลข อย. ถูกต้อง มีใบอนุญาตโฆษณาถูกต้อง (ขอ.) มีคุณภาพจริง ไม่เป็นการหลอกลวง เพราะว่าเราเห็นใจและสงสารคนที่เจ็บป่วย และอาหารเสริม ดังนั้นได้ผ่านการทดลองประสิทธิภาพ ประสิทธิผลแล้วว่าดีจริง โฆษณาเป็นความจริง เพราะว่าเรามีความกรุณา สงสารคนที่เจ็บป่วย อยากให้เขาหาย ถ้าอย่างนี้ก็ไม่ใช่เป็นการโฆษณาเกินความจริง ดังนั้นหลักเมตตา ความกรุณานั้น จะเป็นเครื่องประกันคุณภาพของคนทำสื่อ ว่า คนทำสงสารผู้บริโภคจริงไหม อยากให้เขาพ้นทุกข์จริงไหม เราไม่โฆษณาเกินความจริงเพราะเราสงสาร เรามีเมตตารักเขาด้วย อยากให้เขาพ้นจากความทุกข์ ดังนั้นถ้าเรามีจิตที่เมตตา กรุณา การที่เราจะไปหลอกลวงคนอื่นมันก็จะไม่เกิดขึ้น^{๓๘}

หลักการสำคัญของการทำสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม คือ ต้องทำรายการเพื่อให้ประโยชน์ต่อสาธารณะและสังคม แสดงว่าเรามีความเมตตา และรักผู้บริโภค เราจึงเสนอแต่สิ่งดีๆ จะมีคนอยู่ ๒ ประเภท ที่ดูรายการ คือ คนที่มีความทุกข์ รายการนี้ทำให้คนมีทุกข์ได้มีความสุข เรามีกรุณา สงสารเขา เขาเป็นทุกข์ สำหรับคนที่มีความสุขอยู่แล้ว ก็จะทำให้เขามีความสุขยิ่งขึ้นไปอีก เพราะเรามีเมตตาต่อเขา ประรณาคือต่อเขา ถ้าผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม มีหลัก เมตตา กรุณา ตรงนี้ การคิดที่จะทำอะไรนอกกรอบ ที่ไม่ดี ผิดศีลผิดธรรมก็จะไม่มี

ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม ต้องรักคนดู เมื่อมีความรักก็จะคิดทำแต่สิ่งดีๆ ให้กับผู้ชม ดังนั้น ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม จะต้องมีความเมตตาให้มากๆ จิตเหมือนปลาเมตตาเหมือนน้ำ ถ้าไรเมตตาก็เหมือนปลาที่ขาดน้ำ เมื่อปลาขาดน้ำก็อยู่ไม่ได้ เมื่อมนุษย์เราขาดน้ำใจใจก็แห้งแล้ง เมื่อใจแห้งแล้งก็เกิดโทสะ ความซึ่งเกิดขึ้น เกิดวิวาท ทะเลาะกัน เมตตาคืออยากให้เขาพ้นทุกข์ ดังนั้นเวลาทำโฆษณาก็จะไม่เกินความเป็นจริง สังคมไทยส่วนใหญ่ยังขาดมูทิตา เมื่อเห็นเขาได้ดี ก็ควรที่จะต้องยินดีกับเขาด้วย อุเบกขา หมายถึง มีปัญญาไตร่ตรอง อย่างเราได้ดูข่าวมา ถึงข่าวจะเป็นจริง เราก็ไม่ควรจะไปซ้ำเติมเขา เพราะฉะนั้นการนำเสนอข่าว เสนอรายการต่างๆ ให้คนชม เราต้องประกอบด้วย เมตตา กรุณา สื่อจะทำข่าว จะออกข่าว สำคัญที่สุดต้องมีตัวปัญญา ก็คือการใช้ อุเบกขานั้นเอง คือ ใช้ปัญญาไตร่ตรอง ไม่ใช่วางแผน วางแผนแบบอุเบกขาในที่นี้ หมายความว่า เมื่อใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรองแล้ว เราไม่สามารถไปช่วยเขาได้ แต่เราก็เห็นใจเขา ไม่ไปซ้ำเติมเขา ถ้าเรา

^{๓๘} สัมภาษณ์ พระราชปริยัติมุนี, รศ.ดร., คณบดีคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๒.

ไปซ้ำเดิมแสดงว่า จิตใจเราก็ตกต่ำ เราต้องวางใจให้เป็นกลาง วิหารธรรมจะช่วยพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้ ที่ผ่านมาและในปัจจุบัน ที่เห็นบางสถานี ได้ออกข่าว ออกรายการต่างๆ ที่ผิดศีลธรรม ผิดกฎหมาย ผิดจริยธรรม ก็เพราะตัวผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ขาดตัวเมตตา ขาดกรุณา บางทีเห็นความทุกข์ของคนอื่นเป็นความสุขของตัวเอง วิचारณคนอื่นไปเรื่อย ต่ำหนิคนอื่นไปเรื่อย พูดว่าคนอื่นไปเรื่อย ทำให้คนอื่นเขาเสียหาย เดือดร้อน เป็นการไปทำร้ายคนอื่น ดังนั้น เรื่องข่าว ต้องให้ใช้ตัวเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา คือให้ใช้ตัวปัญญาพิจารณาไตร่ตรองให้ดี วางใจเป็นกลาง เราจะชื่นชมยินดีเมื่อเขาประสบความสำเร็จ ถ้าไม่มีอุเบกขาใช้เมตตา มากเกินไป ก็เป็นการรักเกินขอบเขต เพราะฉะนั้นรักให้ถูก ให้มีเมตตา ให้รักอย่างเกินขอบเขต ธรรมะ ๓ ตัวนี้ เมตตา กรุณา มุทิตา จะต้องมิตัวอุเบกขาไปกำกับ ถ้าสงสารไปเรื่อย จนกระทั่งถูกหลอก เพราะว่าเรามีกรุณา แต่ยังขาดตัวอุเบกขา คือตัวปัญญา

โทรทัศน์ดาวเทียมช่องการเมือง ที่ด่าว่ากันใช้วาจาประทุษร้ายกัน เป็น Hate Speech เกิดจากเพราะอะไร เพราะเราไม่รักกันใช่ไหมเกลียดชังกัน เพราะมันไม่มีเมตตา ไม่มีกรุณา เราไม่มี ๒ ตัวนี้ คนก็เกลียดชังกัน เป็นศัตรูกัน ด่าว่ากัน ใส่ร้ายป้ายสีกัน ให้เราคิดว่า คนเราทุกคน ก็ต้องเกิด แก่ เจ็บ ตาย เหมือนกัน กลัวความเจ็บเหมือนกัน ให้นึกถึงอกเขาอกเรา ใจเขาใจเรา ปัญหาการโฆษณาเกินจริง เพราะอยากได้เงิน อยากมีรายได้มากจึงออกรายการโฆษณาทุกรูปแบบ เพื่อให้ขายสินค้าได้ เพื่อให้ได้เงิน อย่างนี้ เพราะว่ามี ความโลภเข้าครอบงำ วิธีแก้คือ ถ้าเรามีความรัก ความสงสาร ให้กับผู้บริโภค แม้ว่ามีคนมาจ้างให้เราโฆษณาสินค้าที่อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง หลอกลวง ถ้ามารับเงินก็แสดงว่า เราไม่มีเมตตา กรุณา ตรงนี้ขึ้นอยู่กับว่าตัวเราได้ถูกขัดเกลา หล่อหลอม เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ขนาดไหน ถ้าคุณไม่เห็นคุณค่าของมนุษยชาติร่วมโลก รักคนอื่นไม่เป็น ก็เห็นต่างกัน

พระศรีวิจิราภรณ์, ดร. ได้กล่าวไว้ว่า ในเรื่องของสื่อ หรือผู้ที่ให้ข้อมูลข่าวสาร จะต้อง มีจิตสำนึก นอกจากเราจะประกอบกิจการเป็นธุรกิจที่มุ่งหวังผลกำไร แต่ว่ามีกำไรแล้ว ก็ต้องควบคู่ไป กับจิตสำนึกที่ดีงาม หรือ เรียกว่าจรรยาบรรณให้แก่สังคมว่าเราจะทำอย่างไรให้ผู้ชม ผู้ฟัง ผู้รับ ข่าวสารได้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ ถ้าสมมติ ผู้ประกอบกิจการมุ่งหวังผลประโยชน์ เยอะๆ มีการโฆษณาเยอะๆ ถ้าสินค้านั้นเป็นของดีจริง ราคายุติธรรม โฆษณาถูกต้องตามกฎหมาย เราก็ควรที่จะสนับสนุน แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าสินค้าไม่ดี อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง หลอกลวง ผู้บริโภค เป็นโฆษณาที่ไม่ได้รับอนุญาต ก็จะทำให้เกิดโทษต่อสังคม ปกติคนเราก็อาจจะได้ของดี สินค้าที่ดีราคาที่ดี ไม่เกินความจริง ผู้ประกอบกิจการก็ควรที่จะนึกถึงหลักใจเขาใจเรา คือ ใจที่มี เมตตาเขา เมตตา พระพุทธเจ้าท่านได้ตรัสไว้ว่า สัตว์ทั้งหลายมีความรักสุข กลัวทุกข์ ด้วยกันทั้งนั้น จะมาเบียดเบียนกัน ทำร้ายกันทำไม คือ ใจเขา ใจเรา นั่นเอง คนเรารักสุข ผู้อื่นก็รักสุข ดังนั้น ควรมี เมตตา และต้องกำกับด้วยปัญญา ถ้ามีเมตตาเกินไปโดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริง ก็จะเข้าหลัก เอ็นดูเขา เอ็นเราขาด ก็จะโดนหลอกได้ง่าย ดังนั้น จะต้องมิตัวปัญญาว่า ควรจะมีเมตตาขนาดไหน ใช้ ปัญญากำกับ^{๓๔}

^{๓๔} สัมภาษณ์ พระศรีวิจิราภรณ์, ดร. ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์โลกพระพุทธศาสนา เฉลิมพระเกียรติฯ WBTV, ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

ศาสตราจารย์พิเศษ จ่านงค์ ทองประเสริฐ ได้กล่าวไว้ว่า พรหมวิหารธรรม สำคัญมาก คือ เราต้องทำด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา แต่ไม่ใช่ว่าเมตตาตลอดเวลาเนะ ต้องรู้จักว่าเมื่อไรจะใช้เมตตา แล้วก็ถือหลัก นิคคณเห นิคคหารหิ, ปคคณเห ปคคหารหิ พึงยกย่องคนที่ควรยกย่อง พึงชมคนที่ควรชม อย่าไปยกย่องคนที่ควรชม อย่าไปชมคนที่ควรยกย่อง^{๔๐}

ศาสตราจารย์พิเศษ รท. ดร. บรรจบ บรรณรุจิ ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม จะมีเพียง ธรรมะ สัจจะ ไม่พอ จะต้องมี เมตตา กรุณา คือ รู้จักรักผู้บริโภครู้จักรักว่าคนเหล่านี้ก็คือเพื่อนมนุษย์เหมือนกับเรา ซึ่งต้องการสิ่งที่ดี ถ้าเรารักเขาแล้ว ต้องการให้เขามีความสุขอย่างที่เรามีเมตตา ถ้าเมตตา กรุณา เกิดขึ้นจริงๆ ในใจของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมแล้ว มันก็จะทำในสิ่งที่เห็นโทษต่อเขาไม่ได้ เช่น ไปฆ่าเขาไม่ได้ ไปทุจจริต ไปโกงเขาก็ไม่ได้ ไปมั่วสวาทก็ไม่ได้ ไปบอขายมุขกับเขาก็ไม่ได้ ฉะนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องมีเมตตา กรุณา เพราะการขายสินค้าที่มีการอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง ราคาเกินจริง มันถือเป็นอนินนาทานได้ คือ ไปบังคับจิตใจ โกงหลอกลวง เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์ ถือเป็นการผิดศีลข้อที่ ๒ ได้^{๔๑}

จริยธรรมเป็นของดี ถ้าปฏิบัติดีแล้วมันเดือดร้อน ถ้าผิดจริยธรรม ผิดจรรยาบรรณ ผลกระทบมันมีมาก กระทบทั้งตัวเอง กระทบทั้งสังคม ดังนั้นต้องเกิดปัญหา เห็นโทษตรงนี้ ต้องให้เกิดสัมมาทิฐิ และประการต่อมาที่สำคัญคือ ต้องให้เกิดความมีเมตตา กรุณาต่อผู้บริโภค วิธีการมีเมตตา กรุณา ต่อผู้บริโภคที่ดีที่สุด คือ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ถ้าเกิดมีเมตตา กรุณา ต่อผู้บริโภคตรงนี้แล้ว จิตใจจะอ่อนโยน ก็จะสามารถปฏิบัติตัวตามจรรยาบรรณได้

กสทช. ต้องชี้แจงต่อผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมให้เห็นโทษ เช่น ความโลภเกินไป การโฆษณาอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง มันมีผลเสียอย่างไร ถ้าผู้ประกอบกิจการมีความซื่อสัตย์สุจริตแล้ว แต่กิจการยังอยู่ไม่ได้ กสทช. ก็ต้องมาคิดทบทวนดูว่า กสทช. จะผ่อนผันอะไร อย่างไรเพื่อให้ผู้ประกอบกิจการพออยู่ได้ แล้วสังคม ประเทศชาติอยู่ได้ กสทช. มีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญในการบังคับใช้กฎหมาย บทลงโทษทางปกครอง แต่ต้องใช้ใช้อย่างมีคุณธรรม มีจริยธรรม อย่างเป็นธรรม มีความเด็ดขาด และที่ขาดไม่ได้ คือ ต้องมีเมตตา กรุณา ด้วย

ศาสตราจารย์ ดร.วัชระ งามจิตรเจริญ ได้กล่าวไว้ว่า สื่อพวกนี้ จริงๆ อยู่ในอาชีพสื่อ แต่ว่าไปเกี่ยวกับการเมือง เพราะฉะนั้นคนที่เราเกี่ยวข้องก็คือ นักการเมือง แล้วชาวบ้านทั่วไปก็ไม่สามารถแยกขาดจากการเมืองได้ เพราะฉะนั้นถ้าเรายึดหลักความปรารถนาดีต่อคนอื่น พุดง่ายๆ คือเรื่องความเมตตา ถ้าเรามีเมตตากับคนอื่น เราคิดว่าเราทำผิด เราหวังดีก็จะหาทางที่จะช่วยกันแก้ไข ช่วยให้เขากลับเนื้อกลับตัว ให้เขารู้ตัว ไม่ใช่มานั่งด่ากัน ประทุษร้ายกันทางวาจา มานั่งหาทางที่จะทำร้ายกัน เพราะฉะนั้น เราต้องใช้หลักเมตตา^{๔๒}

^{๔๐} สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์พิเศษ จ่านงค์ ทองประเสริฐ, ราชบัณฑิต, ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๔๑} สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์พิเศษ รท. ดร. บรรจบ บรรณรุจิ, อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๔๒} สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ดร.วัชระ งามจิตรเจริญ, อาจารย์ประจำสาขาวิชาปรัชญาและวรรณคดี อังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๒.

เราจะทำอะไร สอนจริยธรรมให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมรู้สึกว่ามีค่า นำเอาไปใช้งานตรงนี้ เราจะต้องใช้เทคนิคอะไรต่างๆ แล้วต้องมีการอบรมต่อเนื่อง ทั้งภาคทฤษฎี และการปฏิบัติ เช่น การฝึกวิปัสสนากรรมฐาน แล้วทำกิจกรรม ทำจิตอาสาช่วยคนยากคนจน พาไปให้เห็นของจริง ทำให้เห็นว่ายังมีคนที่เดือดร้อนกว่าเรามากๆ อะไรอย่างนี้เราจึงจะช่วยเขาได้ ซึ่งเราเองก็ดีกว่าเขาเหล่านั้นเยอะแล้ว เราไม่ควรโลภมาก ควรจะประกอบด้วยหลักความมีเมตตา กรุณา จะไม่เอาแต่ผลประโยชน์ และคำนึงถึงผลกระทบต่อคนยากจน จากการที่เราโฆษณาเกินจริง อดอ้างสรรพคุณเกินจริงของสินค้า ผลิตภัณฑ์อาหารเสริม ซึ่งจะทำให้เขาลำบากยากจนลงไปอีก และอาจจะเกิดเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือสูญเสียโอกาสในการไปรักษาพยาบาลจากแพทย์ที่โรงพยาบาล จะเห็นได้ว่า เป็นการทำร้ายคนที่ด้อยกว่าเรา

คุณ สุจิตต์ สินเจิมศิริได้กล่าวไว้ว่า ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ควรที่จะต้องมีคุณธรรมในความเมตตาให้มากขึ้น ให้มีความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยหลักธรรม พรหมวิหาร ๔ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา^{๔๓}

จากที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยสามารถนำเสนอเป็นวิธีการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการได้ ดังต่อไปนี้

๑) กสทช. ควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่ายสัมมนาสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม มีการจัดสนทนาแบบ Dialogue และ Collaborative ที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ มีการพูดคุยกันดีๆ มีความเห็นอกเห็นใจกัน มีความปรารถนาดีต่อกัน มีความรักความเมตตาต่อกัน โดยให้เป็นการพบปะกันโดยตรงระหว่างผู้บริโภคและผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม มีการเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคที่ได้รับผลกระทบจากข่าว หรือจากการโฆษณาอาหารเสริมที่อ้างสรรพคุณเกินจริง ให้มีการชี้แจงถึงปัญหาและผลกระทบที่ผู้บริโภคได้รับ เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้ตระหนักถึงความจริงและซื่อสัตย์ เกิดความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ มีความเมตตา สงสารต่อผู้บริโภค และมีความรับผิดชอบต่อเพื่อนมนุษย์มากขึ้น

๒) กสทช. ควรจัดสรรงบประมาณในการทำงานร่วมกับองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชน เช่น สมาคมดาวโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย, สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, สมาคมกิจการแพร่ภาพและการกระจายเสียง (ประเทศไทย) หรือสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เป็นต้น ในการอบรมเชิงจริยธรรม โดยเน้นเรื่องหลักพรหมวิหาร ๔ อย่างต่อเนื่อง ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เช่น การฝึกวิปัสสนากรรมฐาน แล้วมีกิจกรรมทำจิตอาสาช่วยคนยากคนจน ทำให้เห็นว่าคนที่เขายากจนเดือดร้อนกว่าเรายังมีอีกมากมาย ทำอย่างไรเราจึงจะช่วยเขาได้ ให้ตระหนักว่า ผู้ประกอบกิจการฯ ไม่ควรโลภมาก ควรจะมีจิตใจที่เป็นผู้ให้ มีความรัก ความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์และสังคม

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยด้วยวิธีสนับสนุน ส่งเสริม ให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่าย สัมมนาอย่างต่อเนื่อง จัดโดย กสทช. และหน่วยงานองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชน เช่น สมาคมโทรทัศน์ดาวเทียม

^{๔๓} สัมภาษณ์ คุณ สุจิตต์ สินเจิมศิริ, อดีตอธิบดี กรมประชาสัมพันธ์, ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๒.

ประเทศไทย, สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, สมาคมกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง (ประเทศไทย) หรือสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เป็นต้น โดยใช้กระบวนการในการจัดสัมมนาแบบ Dialogue และ Collaborative มีการพบปะพูดคุยถึงปัญหาต่างๆ โดยตรงระหว่างผู้บริโภคร่วมกับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม เป็นความร่วมมือที่จัดให้มีบรรยากาศของการพูดคุยกันดีๆ ให้มีบรรยากาศแห่งความเห็นอกเห็นใจกัน ให้มีความปรารถนาดีต่อกัน มีความรักความเมตตาต่อกันตามหลักพรหมวิหาร ๔ มีการเปิดโอกาสให้ได้ฟังปัญหาต่างๆ จากผู้ชมรายการจริงๆ พ่อแม่ผู้ปกครอง หรือคนที่ได้รับผลกระทบจากความเชื่อและข้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมหรือยาไปบริโภค แล้วเกิดปัญหาทางสุขภาพต่างๆ ตามมาในภายหลัง หรือปัญหาที่เกี่ยวกับข่าวและการเมือง รวมทั้งผลกระทบต่อครอบครัวและสังคม ด้วยวิธีการเหล่านี้ จะส่งผลให้ผู้ประกอบกิจการได้รับข้อมูลจากผู้บริโภคโดยตรง ทำให้เห็นถึงผลเสียและผลกระทบจากการที่ผู้บริโภคได้เสพข่าวที่ประกอบไปด้วยอคติ มีการด่าทอ ประทุษร้ายทางวาจา หรือกรณีผลกระทบของผู้บริโภคจากการบริโภคอาหารเสริมและยา และส่งผลเสียต่อสุขภาพ จะทำให้ผู้ประกอบกิจการฯ ได้เห็นกรณีศึกษาจริงๆ เพื่อที่จะกระตุ้นให้มีความตระหนักในความรับผิดชอบ ให้มีความเห็นอกเห็นใจ ใจเขาใจเรา เพื่อให้เกิดความรัก ความเมตตา ความปรารถนาดีต่อผู้บริโภคให้มากขึ้น ถ้าจิตใจของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม เป็นจิตใจที่ประกอบด้วยความรัก ความเมตตา ความสงสาร ความกรุณา ผู้ประกอบกิจการฯ ก็จะไม่กล้าทำข่าวหรือรายการที่ส่งผลเสีย ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค เพราะเป็นการไปทำร้ายผู้บริโภค ทำให้เขาเดือดร้อน มีความทุกข์ ไม่มีความสุข ดังนั้น การนำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้บูรณาการแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ จะสามารถช่วยส่งเสริมทำให้ประสบผลสำเร็จได้

๔.๑.๗. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยวิธีที่ ๔ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอก กสทช. ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกระเบียบ ข้อบังคับ

วิธีที่ ๔ : ส่งเสริมสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอก กสทช. ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางในการปฏิบัติและบทลงโทษต่างๆ อย่างเป็นธรรมและเป็นกลางในเรื่องความผิดทางจริยธรรม เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้นำเสนอข่าวหรือรายการด้วยความเป็นกลางเหมาะสม ถูกต้อง ปราศจากอคติต่างๆ เป็นประโยชน์ต่อสังคมและไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประเทศไทย

พบว่ามีปัญหาและอุปสรรค คือ ปัจจุบัน กสทช. มีกฎหมายมาตรา ๓๗ สำหรับใช้ในการตัดสินลงโทษ ช่องที่กระทำความผิดที่มีผลกระทบทางด้านความมั่นคง มีเนื้อหาที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครอง ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน กสทช. มีอำนาจเต็มในการตัดสินและใช้บทลงโทษได้โดยทันทีตามกฎหมาย แต่ความผิดเชิงจริยธรรม กสทช. ยังไม่มีกฎหมายในการบังคับใช้โดยตรง ตรงนี้ทำให้เกิดช่องว่างในทางกฎหมาย ทำให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม รายที่กระทำความผิดจริยธรรม แต่ไม่ถึงกับผิดกฎหมายมาตรา ๓๗ กสทช. ยังไม่สามารถ

ดำเนินการเอาผิดหรือลงโทษได้ เนื่องจากยังขาดกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศของ กสทช. ที่เกี่ยวกับความผิดทางจริยธรรม ดังนั้น กสทช. มีความจำเป็นที่จะต้องรีบออกประกาศให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการควบคุมและการบังคับใช้บทลงโทษเพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างทางกฎหมาย จนทำให้เกิดปัญหาที่มีผู้กระทำความผิดทางจริยธรรมจำนวนมากขึ้นหลายช่อง โดยที่ กสทช. ทำอะไรไม่ได้เลย ดังนั้น กสทช. ควรที่จะเปิดกว้างอย่างเป็นทางการที่จะเชิญผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ทางจริยธรรมและการคุ้มครองผู้บริโภคให้มาเป็นคณะทำงานร่วมกัน เช่น หน่วยงาน คณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หน่วยงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) หรือหน่วยงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อทำงานร่วมกันในการออกระเบียบ ประกาศ เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางจริยธรรม พร้อมบทบังคับในการลงโทษทางปกครองอย่างเป็นทางการ เป็นธรรม และปราศจากอคติใดๆ ปัญหาหลักประการหนึ่ง คือ ในปัจจุบันได้มีการนำช่องโทรทัศน์ดาวเทียมไปทำช่องข่าวการเมืองแบบเลือกข้าง ใช้เพื่อเป็นกระบอกเสียงของพรรคการเมือง เพื่อให้ข้อมูลด้านเดียวกับกลุ่มประชาชนเป้าหมาย มีการโจมตี ใส่ร้ายป้ายสีด้วยคำหยาบคาย คำด่า คำส่อเสียด ประทุษร้ายทางวาจาแก่ฝ่ายตรงข้าม เพราะมีเป้าประสงค์จะทำลายฝ่ายตรงข้าม มีการยุยง ปลุกปั่น แบ่งพรรคแบ่งพวก โดยมีผลประโยชน์ของตัวเองฝ่ายเดียวเป็นที่ตั้ง และอีกประการหนึ่ง คือ การทำรายการโฆษณา ที่มีเป้าประสงค์จะทำให้เกิดการขายสินค้าให้ได้ เพื่อผลประโยชน์ทางการเงิน เรื่องรายได้ของสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม ปัญหาที่พบคือ โฆษณาที่ผิดกฎหมาย เช่นโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและยาที่ไม่ได้รับอนุญาตจาก อย. และไม่มีใบอนุญาตโฆษณา (ขอ.) ที่ถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้งเป็นโฆษณาที่อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง เข้าข่ายโกหก หลอกลวงผู้บริโภค ปัญหานี้ ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมส่วนใหญ่ต่างก็รู้ว่าเป็นโฆษณาที่ผิดกฎหมาย เป็นโฆษณาเกินจริง แต่ด้วยความต้องการที่จะได้ผลประโยชน์ คือ เงินค่าโฆษณาจากลูกค้า จึงทำให้หลายๆ ช่องโทรทัศน์ดาวเทียมขาดหลักของความซื่อสัตย์ ขาดหลักความเป็นกลาง ขาดหลักความถูกต้อง มีจิตใจที่เต็มไปด้วยอคติ เพราะมีผลประโยชน์เป็นเครื่องล่อ ทำให้อยากได้เงินโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบ ผลเสียที่จะมีต่อผู้บริโภคและสังคม เกิดสภาวะมอดิตใจที่ไม่เป็นกลาง บนพื้นฐานความเป็นจริงที่ควรจะเป็น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่เกิดจากความโลภ มอดิตที่เกิดขึ้นในใจ ทำให้การผลิตรายการ หรือการนำเสนอข่าวออกมา จะมีเนื้อหาที่ไม่เป็นกลาง ไม่เป็นธรรม และเป็นอันตราย เป็นผลกระทบต่อบริโภคและสังคม

มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา, หน่วยงาน องค์กร ที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย และผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ดังนี้

สุภิญญา กลางณรงค์ ได้กล่าวไว้ว่า มีกลุ่มกระแสหนึ่งเรียกร้องให้เกิดกฎหมายจริยธรรม แต่ว่าก็มีการถกเถียงโต้แย้งกันมากพอสมควร เพราะว่ามีประเด็นไม่ว่าใครที่ใช้อำนาจอย่าง กสทช. ว่าสุดท้ายจะความเป็นกลางได้จริงหรือไม่ เวลาตัดสินเรื่องจริยธรรมนี้ ต้องไม่มีอคติ นี่เป็นปัญหา แม้แต่สมาชิกองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนก็ตาม เนื่องจากมีความขัดแย้งเรื่องการเมือง สื่อสีเหลือง แดง ฟ้า สื่อเก่า สื่อใหม่ สื่อแท็บเล็ต สื่อเทียม เขาก็จะไม่ไว้วางใจกัน ดังนั้น ในการพิจารณาคัดสินว่าผิดทางจริยธรรมก็จะเกิดประเด็นความไม่เป็นกลางความไม่ไว้วางใจกัน เพราะมอดิตต่อกันมาก่อน

เช่น เวลาที่จะตัดสินว่าคนนี้เป็นสื่อเทียม หรือว่าทำผิดจริยธรรม อาจจะเกิดมาจากอคติหรือเปล่า เพราะว่าเรามีจุดยืนทางการเมืองอยู่ฝั่งตรงข้ามกับคนที่ตัดสิน^{๔๔}

ในกรณีที่ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม กระทำความผิดที่ชัดเจนจริงๆ กสทช. สามารถปรับได้ ได้เลย แต่ กสทช. ก็เกรงว่าผู้ประกอบการจะไว้วางใจ ซึ่งจริงๆ แล้ว กสทช. มีอำนาจตามกฎหมายในการใช้มาตรการลงโทษที่แรงได้ ตั้งแต่เตือน ปรับ พักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว และเพิกถอนใบอนุญาต และอย่างกรณีที่มีการกระทำที่ผิดซ้ำซาก ก็ควรลงโทษให้พักใบอนุญาต

วัฒนธรรมบางอย่างในสังคมไทย การที่เราเกรงใจกันเอง การไม่กล้า เพราะการกำกับจริยธรรมที่ดีที่สุดคือ เราต้องเตือนกันเองในกลุ่มวิชาชีพเดียวกัน เราก็ไม่กล้าที่จะเตือนกันเอง แล้วกลไกของรัฐก็อ่อนแออยู่แล้ว การกำกับดูแลกันเองก็อ่อนแอในแง่ที่ว่ามีความเกรงใจกันแล้วสังคมถ้าเอาจริงๆ ก็ยังตื่นตัวไม่เต็มที่เมื่อเทียบกับต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา เขามีการฟ้องกันเยอะมากว่าใครที่หลอกลวงเรื่องโฆษณาสินค้า อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง แต่กระบวนการยุติธรรมของประเทศเราก็ยังไม่เอื้ออำนวยด้วย เช่น ถ้าจะไปฟ้องศาลแพ่ง บางทีศาลก็ไม่รับฟ้อง และต้องใช้เงินเยอะในการฟ้องร้อง ในต่างประเทศ เขาเรียกร้องค่าเสียหาย มีการชดเชยให้ผู้บริโภคเป็นล้านก็มี หรือสื่อที่ลงข่าวบิดเบือน เขาอาจจะไม่ผิดอาญา แต่ในทางแพ่ง เขาก็จ่ายชดเชยกันอย่างจริงจัง แต่ในเมืองไทย กระบวนการยุติธรรมตรงนี้จะรองรับการตรวจสอบจากสังคม ยังกายกอยู่ ก็เลยเป็นอุปสรรคไปหมด

ในประเด็นของการพิจารณาต่ออายุใบอนุญาตของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม ในแง่ที่ว่า รายไหนที่โดนร้องเรียนบ่อยๆ มีประวัติทำผิดซ้ำซากบ่อยๆ และไม่แก้ปัญหา และอยู่ในบัญชีรายชื่อ BlackList กสทช. ก็ไม่ควรที่จะต่อใบอนุญาตให้ผู้ประกอบการฯ รายนั้น ควรที่จะต้องมีการพิจารณาอย่างเป็นธรรม เป็นกลาง ปราศจากอคติ ปราศจากผลประโยชน์ใดๆ

วัชร เววูฒินันท์ ได้กล่าวไว้ว่า กรณี Hate Speech คือ การมีอคติ การที่ไม่เป็นกลางจริงๆ ผิดจริยธรรม ตัวจรรยาบรรณของวิชาชีพจริงๆ แล้วการทำงานสื่อต้องเป็นกลาง ยิ่งเวลาทำข่าวก็ต้องเป็นกลาง ต้องให้ข้อมูลรอบด้าน ทำแบบนี้มันผิดจริยธรรมและผิดจรรยาบรรณ บางทีไม่ได้เกิดจากตัวนักข่าวเอง แต่เกิดจากองค์กรที่เอนเอียงหรือไปรับตัวผลประโยชน์มา ในเมื่อการเป็นสื่อมวลชนเป็นมืออาชีพ จะไปทำอย่างนั้นไม่ได้ แต่ในแง่ของการอยู่รอดของธุรกิจ อาจจะต้องมีจะต้องรับเงินมาจากสปอนเซอร์โฆษณา รับเงินในการอุดหนุนรายการ แต่ทำอย่างไรให้มีสมดุล บาลานซ์ ที่จะไม่ให้เกิดเป็น Hate Speech ที่มีการบิดเบือน เอนเอียง ใช้คำหยาบคาย ด่าทอ เช่น เรื่องการเชิญแขกรับเชิญมาร่วมรายการ ซึ่งอาจจะมีการสุมเสียงในเชิงการพาดพิงถึงคนอื่น ซึ่งโปรดิวเซอร์เขาก็จะกรองแล้วระดับหนึ่ง พยายามที่จะตัดให้เบาลง แต่ต้องพูดเพราะเชิญเขามาพูดในเรื่องนี้และเป็นประเด็นที่คนสนใจ ถ้าเราไม่让他พูด คนดูจะต่อว่าได้ ก็จะเป็นการไม่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน แต่ทำอย่างไรที่จะพูดแล้วมีความปลอดภัยทั้งตัวผู้พูด และตัวเราในฐานะเจ้าของรายการ เพราะฉะนั้น โปรดิวเซอร์เขาจะคัดกรองออกมา คำพูดที่พาดพิงเกินไป แรงเกินไป หรือมีอคติ

^{๔๔} สัมภาษณ์ สุภิญญา กลางณรงค์, อดีตกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กสทช., ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒.

เกินไป เขาจะตัดออก พอเสร็จแล้วเขาจะเอามาให้เราตรวจสอบว่าพอดีไหม เราก็พิจารณา ถ้ายุติที่เรา ก็คือพอ แต่ถ้ายังไม่แน่ใจ เพื่อความชัดเจน ก็จะส่งไปยังสถานีให้มีการตรวจสอบอีกที^{๔๕}

พีระวัฒน์ โชติธรรมโม กล่าวไว้ว่า ถ้าเป็นสื่อ จะมีมาตรฐานเดียวเท่านั้น ก็คือ มาตรฐานของความเป็นสื่อที่มีจริยธรรม มีจรรยาบรรณ ต้องอยู่ในหลักการเดียวกัน คือไม่ใส่ร้ายใคร จะต้องไม่แสดงความคิดเห็นส่วนตัวอะไรเหล่านี้ ซึ่งอยู่ในหลักของกรอบจริยธรรม จรรยาบรรณของ ความเป็นสื่อทั้งสิ้น กิจกรรมของโทรทัศน์ดาวเทียมบางช่อง เป็นเพียงแค่กระบอกสื่อของคนกลุ่มนั้น ไม่ใช่สื่อแค่เป็นแค่กระบอกเสียง เราต้องให้ความรู้ก่อน ในสังคมหนึ่ง เมื่ออยู่กันหลายๆ คน คนนั้นไม่ชอบคนนี้ ก็พยายามบอกอีกคนให้ไม่ชอบอีกคน นั่นคือการสื่อสารที่เรียกว่าโน้มน้าว แต่ว่าเมื่อไหร่ก็ตามที่เราใช้ Public ไม่สามารถบอกได้ว่าจะทำสื่อเพื่อนาย ก. นาย ข. อย่างนั้นไม่ได้ สังคมต้องรับทราบ เสพสื่ออย่างมีสติว่า สิ่งที่เราฟังอยู่นั้นเป็นแค่กระบอกเสียงของกลุ่ม แต่ไม่ใช่สื่อสารมวลชน สื่อโทรทัศน์ดาวเทียมบางช่อง มีการนำเสนอข่าว รายการต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์แอบแฝง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มสีเสื้อ เหลือง แดง ฟ้า วัตถุประสงค์คือ ต้องการสร้างการโน้มน้าวให้กลุ่มคนเชื่อในสิ่งที่นำเสนอ ซึ่งไม่ใช่ความจริง ถ้าเป็นสื่อมวลชนจริงๆ ต้องนำเสนอความจริงเพื่อให้สังคมได้รับรู้ความจริง รับทราบข้อมูลที่ถูกต้อง^{๔๖}

หลังจากที่ พรบ. ส่งเสริมจริยธรรมสื่อสารมวลชนได้ประกาศใช้ น่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีสำหรับการควบคุมและกำกับดูแลกันเอง เพียงแต่การกำกับดูแลกันเองจะเข้มข้นหรือเปล่า ขึ้นอยู่กับ กระบวนการที่จะเกิดขึ้นถัดจากนี้ไป อย่างน้อยที่สุด เราจะมีมาตรการในการประณามผ่านสาธารณะ ด้วยการขับออกจากสมาชิก ก็จะช่วยกลั่นกรองสื่อได้ แต่ทั้งหมดที่ทำให้ตัดสินใจ โดยคณะกรรมการ จะต้องปราศจากอคติใดๆทั้งหมด จึงจะมีความเป็นกลางและเป็นธรรม

กสทช. กำกับดูแลอยู่แล้ว ตรงไหนที่เห็นว่าเขาฝ่าฝืนจริยธรรม เขาก็จะเรียกเข้าไปเตือนทันที คือมีคนร้องเรียนก็จะมีการเรียกผู้บริหารเข้าไปชี้แจง มีมาตรการในการลงโทษตั้งแต่ เตือน ปรับ พักใช้ใบอนุญาต และเพิกถอนใบอนุญาต แต่การดำเนินการทั้งหมดในการลงโทษต้องปราศจากอคติใดๆ ทั้งสิ้น จึงจะมีความเป็นธรรม เป็นกลางต่อทุกฝ่าย

กรณีเรื่องของทีวีดาวเทียมที่มี Agenda ทางการเมือง เราไปเปลี่ยนแปลงเขาไม่ได้ เพราะว่าเขามีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อการนี้ โดยเฉพาะ ต่อให้เราไปพูดอย่างไรก็ตาม เขาก็ไม่ได้คิดถึงตรงนั้น เนื่องจากว่าเขาไม่เป้าหมาย เขารู้หลักการ รู้หลักเกณฑ์ทุกอย่าง แต่ว่ามีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อการนั้น ดังนั้น ควรที่จะต้องให้ความรู้กับประชาชน ให้แยกให้ออกว่า อันไหนสื่อมวลชนจริงๆ อันไหนเป็นแค่หน่วยงานด้านประชาสัมพันธ์ของเฉพาะกลุ่ม เพราะหลักการของสื่อคือ ต้องไม่ทำเพื่อประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

กลุ่มช่องโทรทัศน์ดาวเทียมที่มีรายการภาพยนตร์ บางทีก็นำเสนออ่อนจริยธรรมไปมาก เช่น นำเอาภาพยนตร์ที่มีฉากการฆ่ากัน หวาดเสียว รุนแรง สู้บูหรี ตีเมีย หล้า ฉากโป๊เปลือย ฉาก

^{๔๕}สัมภาษณ์ วัชรระ แววุฒินันท์,นายกสมาคมวิชาชีพกิจการแพร่ภาพ และกิจการกระจายเสียง (ประเทศไทย), ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๔๖}สัมภาษณ์ พีระวัฒน์ โชติธรรมโม,นายกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ประเทศไทย, ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

เช็กซ์ โดยไม่มีการเบลอ การเซ็นเซอร์ใดๆ ทั้งสิ้น จะบอกว่าไม่เป็นไร เพราะเป็นช่องทีวีดาวเทียม แต่ความจริง ทั้งหมดถือเป็นมาตรฐานเดียวกัน จะควบคุมยาก เพราะเป็นเรื่องของเป้าหมายของช่องทีวีดาวเทียมนั้นๆ ในการสร้างรายได้ แต่ทาง กสทช. ก็ไม่ควรละเลย ควรจะเข้าไปดูแล กำกับ ควบคุม เพราะจะกระทบต่อศีลธรรมอันดีของสังคม

โกศล สงเนียมได้กล่าวไว้ว่า กลุ่มที่ทำสื่อโทรทัศน์ดาวเทียม ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์ เพื่อที่จะมาแข่งกับฟรีทีวีหารายได้ในเชิงพาณิชย์ กับอีกกลุ่มที่มีเป้าหมายเพื่อที่จะมี Agenda ขึ้นมา ความคิดเห็น ซึ่งก็คือกลุ่มการเมือง เขาต้องการ Push เข้าไปเหมือนกับ Bullet Theory ยิ่งเข้าไป ทฤษฎีกระสุนเพื่อที่จะเจาะไปยังกลุ่มเป้าหมาย เพราะฉะนั้นใครที่เห็นต่างก็กลายเป็นฝั่งตรงข้าม ขั้วตรงข้าม ก็ต้องหาเครื่องมือเครื่องไม้เครื่องมือเหล่านี้มา เพื่อมาเป็นเครื่องต่อสู้กัน สุดท้ายก็กลายเป็นเครื่องมือของกลุ่มการเมืองไป^{๔๗}

สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เป็นการร่วมกันเพื่อที่จะยกระดับการกำกับดูแลกันเอง โดยเน้นว่าเรายึดหลัก เรามีเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานในเรื่องของจริยธรรมวิชาชีพ และตัวแทนแต่ละช่อง จะส่งผู้แทนเข้ามาอยู่ในคณะกรรมการ และก็มีผู้ทรงคุณวุฒิอีกจำนวนหนึ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ ๗ สาขา ตัวแทนของสภาวิชาชีพที่มาจากสมาชิกคัดเหลือ ๑๒ คน โดยการทำงานเป็นคณะกรรมการที่ปราศจากอคติ และต้องมีความเป็นกลาง

บทบาทของโทรทัศน์ดาวเทียมช่องข่าว ช่องการเมืองที่พูดถึง ไม่ใช่บทบาทของคนนำเสนอข้อมูลข่าวสารตามหลักจริยธรรมที่เราทำกันอยู่ แต่กลายเป็นว่า เขาเทคข้อมูลไปข้างเดียวเลย และมีการพูด การเซ็นเซอร์ข้างนี้ฝั่งเดียว ไม่มีการไปตรวจทานข้อมูลอีกฝั่งตรงข้าม เพราะฉะนั้น กลไกการนำเสนอแบบนี้ จะไม่ใช่คนในวิชาชีพสื่อสารมวลชน แต่ว่าประชาชนทั่วไปเขาไม่รู้ อันนี้จะเป็นปัญหา ประชาชนทั่วไปจะมองเป็นสื่อ เพราะมีกล้องถ่ายข่าว มีไมโครโฟนสัมภาษณ์เหมือนกับสื่อทั่วไป แต่จริงๆ ไม่ใช่สื่อ

ต้องกลับมาถามมาตรฐานเดิม คือ สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมจะเสนอเนื้อหาอะไร ถ้านำเสนอข่าวสารควรจะมีเงื่อนไขปฏิบัติอะไรบ้าง หรือถ้าทำเป็นช่องธุรกิจ ถ้าจะเน้นขายสินค้า ผลิตภัณฑ์มีการโฆษณาประเภทอาหารเสริมเพื่อสุขภาพ หรือยา ก็ต้องเป็นสินค้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีเลขอย. มีใบอนุญาตโฆษณา (ขอ.) มันมีกลไกในการทำงานอยู่แล้ว การพูดคุย โหม่นนำวชักจูง การให้ข้อมูลในรายการต่างๆ ต้องมีข้อเท็จจริง (Fact) ไม่ใช่เอาความเห็นลอยลมของใครมาพูด หรือว่าไปสร้างเรื่องขึ้นมาพูดเอง เพราะต้องการจะทำให้คนเชื่อว่ามันเป็นจริง เพราะหวังเพียงต้องการขายสินค้า ผลิตภัณฑ์ที่อันตราย และน่าเป็นห่วง คือ ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและยา ถ้าผู้บริโภคเชื่อตามสื่อโทรทัศน์ดาวเทียม แล้วเอาไปบริโภค อาจจะมีผลเสียโดยตรงต่อสุขภาพ

นิรุฒน์ ตันอนุชิตติกุลได้กล่าวไว้ว่า ถ้าทำอย่างจริงๆ จังๆ คือ สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมทุกช่อง ต้องยอมรับในเงื่อนไขและกฎเกณฑ์ของกสทช. เพราะ กสทช. เป็นผู้ควบคุมกฎระเบียบในการดำเนินกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ถ้า กสทช. ใช้บทลงโทษทางปกครองอย่าง

^{๔๗}สัมภาษณ์ โกศล สงเนียม,ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

เคร่งครัดและจริงจังตั้งแต่ขั้นตอนแจ้งเตือน ปรับ พักใช้ใบอนุญาต และเพิกถอนใบอนุญาต ถ้าทำแบบเข้มข้น เอาจริงเอาจัง เพิกถอนก็ต้องเพิกถอน ใครจะมาพูดต่อรอง กสทช. ไม่ต้องสนใจ ปิดก็คือปิด ถ้าทำได้อย่างนี้ จะเกิดสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมที่ดีๆ อีกหลายช่อง และช่องที่ไม่ดีที่มีปัญหาที่จำเป็นที่จะต้องยุติไปหมดไป แต่ในปัจจุบันจะเห็นว่า กสทช. ยังไม่เข้มข้น ยังไม่เอาจริงเอาจังเท่าที่ควร มีการปล่อยปะละเลย อาจจะไม่เป็นกลาง อาจจะไม่ความลำเอียงบ้าง ในการลงโทษทางปกครอง ซึ่งเป็นปัญหาที่เป็นอยู่ จึงทำให้ยังมีโทรทัศน์ดาวเทียมทำผิดกฎหมาย เช่น พรบ. อย. และผิดจริยธรรมในปัจจุบัน^{๔๘}

สมพร อีระโรจนพงษ์ได้กล่าวไว้ว่า ประเภทที่ ๑ คือ รวยแล้วยังทำไม่ดี อย่างนี้ถือว่าใช้ไม่ได้ แต่อีกประเภทหนึ่ง คือ เขาไม่มีทางเลือกก็เลยต้องทำไป ทุกอย่างในโลกของเราอยู่ที่การปฏิบัติของกฎหมาย บ้านเรากฎหมายยังอ่อนแอ หมายความว่า คนที่มีเส้นสาย พอโดนปรับ โดนจับ เพราะมีการรู้จักกันก็ทำให้ช่องนั้นกลับมาออกอากาศโทรทัศน์ดาวเทียมต่อได้อีก แต่ถ้าคนที่ไม่มีเส้นสาย ไม่มีอะไรที่จะไปต่อรอง ก็จะถูกกำจัดออกไป ด้วยระบบกฎหมายที่อ่อนแอ การบังคับใช้กฎหมายที่อ่อนแอ ก็ทำให้คนขาดเรื่องของวินัย ทั้งหมดที่พูดนี้ ก็คือ เรื่องของการบังคับใช้กฎหมายต้องมีความเข้มแข็ง เคร่งครัดอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะสามารถแก้ปัญหาได้ ช่องการเมืองที่ไปนั่งด่ากัน พูดจาหยาบคายใส่กัน ป้ายสีกันต่างๆ นานา ถ้ามอง ถ้าเป็นกฎหมายของต่างประเทศที่แรงๆ อย่างเช่น สหรัฐอเมริกา สถานีโทรทัศน์อันนั้นจะอยู่ไม่ได้ ถึงกับต้องยุติ ปิดสถานี ปิดกิจการไปเลย แต่กฎหมายบ้านเราไม่ใช่ กลไกทางกฎหมาย กว่าคนที่พูดไม่ดี พูดสบประมาท หมิ่นประมาท คนที่ด่าว่าต่างๆ จะได้รับโทษ ใช้เวลาหลายปี แต่คนที่ฟ้อง เขาเสียหายไปแล้ว ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร ดังนั้น เรื่องของการบังคับใช้กฎหมาย ต้องเอาจริงเอาจัง ทำกันจริงๆ อย่างเคร่งครัด ปัญหาเหล่านี้ก็จะน้อยลงได้แน่นอน^{๔๙}

แสวง เสือดี ได้กล่าวไว้ว่า เรื่องปัญหาทางจริยธรรมของรายการทางโทรทัศน์ดาวเทียม ไม่ใช่แค่โฆษณาสินค้าอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง, โฆษณาที่ผิดกฎหมาย เช่น ไม่มีใบอนุญาต ขอ. ยังมีทั้งเรื่องข่าว ทั้งเรื่องรายการที่ทำให้คนงมงาย เช่น รายการใบ้หวย ใบ้การพนัน ความเชื่อ ขาววัดมุงคล ของคลังต่างๆ หรือภาพยนตร์ที่มีเนื้อหารุนแรง มีฉากที่ไม่เหมาะสม ภาพยนตร์ที่สื่อไปในทางลามกอนาจาร สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาจากผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมบางช่องที่ผู้ประกอบการเองไม่ได้สนใจ, ไม่ได้ใส่ใจ เพราะคำนึงถึงแต่ประโยชน์ส่วนตัว คำนึงถึงแต่รายได้อย่างเดียว ประกอบไปด้วยอคติในการนำเสนอรายการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้เป็นหลัก^{๕๐}

^{๔๘} สัมภาษณ์ นิรุจน์ ตันอนุชิตติกุล, ประธานกรรมการบริหาร บริษัท การ์ตูนคลับมีเดีย จำกัด สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง การ์ตูนคลับ ชานนล, ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

^{๔๙} สัมภาษณ์ สมพร อีระโรจนพงษ์, ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท พี เอส ไอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง P S I, ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๕๐} สัมภาษณ์ แสวง เสือดี, ผู้อำนวยการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง SMM TV บริษัท สยามอินเตอร์มัลติมีเดีย จำกัด (มหาชน), ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒.

ช่อง SMM TV สถานีเรามีนโยบายที่ชัดเจน คือ เราต้องมีคุณธรรมในการนำเสนอรายการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข่าวหรือรายการทั่วไป เราจะนำเสนอในเรื่องของความจริง ความถูกต้อง เรามีการอบรมพนักงานกว่า ๑๐๐ คน ในเรื่องของความซื่อสัตย์ เรื่องการมีน้ำใจ มีเมตตา ช่วยเหลือ นำเสนอรายการที่เป็นประโยชน์และตามความเป็นจริง ไม่มีการบิดเบือนข้อมูลต่างๆ มีการกำกับ กำชับ ดูแลทุกรายการไม่ให้มีการนำเสนอเรื่องของการชี้นำในเรื่องของการพนันในรายการประเภทข่าวกีฬา, รายการแข่งขันกีฬาต่างๆ เราพยายามปลูกฝังทั้งพิธีกร, โปรดิวเซอร์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อไม่ให้เกิดอคติ ๔ ในการทำงาน

กสทช. ควรจะประกาศเพิ่มกฎระเบียบต่างๆ ประกาศเป็นกฎหมายเพิ่มเติมขึ้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องการเอาเปรียบผู้บริโภค แล้วมีการกำกับดูแลอย่างเข้มงวด เอาจริงเอาจัง มีการใช้บทลงโทษทางปกครองอย่างเคร่งครัด ได้แก่ แฉเตือน ปรับสูงสุด ๕๐๐,๐๐๐ บาท พักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว และ เพิกถอนใบอนุญาต โดยใช้บทลงโทษที่เป็นธรรม ปราศจากอคติใดๆ เชื่อว่า ถ้าทำได้อย่างนี้ ตัวผู้ประกอบการจะต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการนำเสนอให้ถูกต้องตามกฎหมายมากขึ้นแน่นอน

ควรจะมีเปิดโอกาสให้มีหน่วยงานอื่นที่มาจากภาครัฐ เช่น ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นต้น แต่งตั้งเข้ามาเป็นคณะทำงานร่วมกับคณะของ กสทช. เพื่อมาช่วยกันผลักดันกฎระเบียบ กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างเป็นธรรมและเป็นกลางให้ออกมาเป็นกฎเกณฑ์ภาคบังคับ กฎระเบียบ ประกาศของ กสทช. โดยตรง และ กสทช. ก็มีอำนาจในการลงโทษทางปกครองได้โดยตรง และที่สำคัญ กสทช. ต้องกล้าที่จะใช้อำนาจทางปกครองอย่างเป็นธรรม และเป็นกลาง โดยปราศจากอคติต่างๆ ก็จะสามารถช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้น้อยลงได้

สิ่งที่ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม ต้องมีประจำใจในการทำงานคือ ต้องมีความซื่อสัตย์ต่องาน ต่อหน้าที่ ต่อการทำข่าว ต่อผู้บริโภค ซึ่งถ้าไม่มีตรงนี้แล้ว รายการต่างๆ ที่ทำออกมาจะเป็นพิษเป็นภัย เป็นโทษต่อสังคม และผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม ควรที่จะต้องมีความรู้ผิดชอบชั่วดี ในการทำรายการ ในการนำเสนอรายการออกมาสู่สายตาประชาชน อย่าทำงานด้วยความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไป มีการปรับรูปแบบรายการเพื่อไม่ให้ผิดกฎหมาย ผิดกฎเกณฑ์จริยธรรม จะต้องมีความรู้ จริยธรรม มีสามัญสำนึก และปราศจากอคติต่างๆ ในการทำงานเพื่อประโยชน์ของสังคมเป็นที่ตั้ง

อย่างโฆษณาตัวไหนที่ผิดกฎหมาย หรือผิดจริยธรรม เมื่อ กสทช.ตรวจสอบ หรือ อย. ตรวจสอบ กสทช. ก็ควรที่จะเข้ามาดำเนินการในการชี้แจง และแจ้งให้ทุกสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมให้ทราบว่า สินค้าตัวนี้ผิดกฎหมาย เช่น ไม่มีใบอนุญาตโฆษณา เป็นต้น และจะต้องมีการแจ้งเตือน มีการปรับ อย่างจริงจัง ต่อช่องที่กระทำความผิด โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ถ้าทำได้อย่างนี้ ผู้ประกอบการกิจการที่กระทำความผิดกฎหมาย หรือ ผิดจริยธรรมจะไม่กล้าทำผิดอีก เพราะค่าปรับสูงสุดถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท ถ้าทำได้อย่างนี้ ก็จะสามารถช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ได้

๔.๑.๘. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรม อคติ ๔ เข้ากับ วิธีที่ ๔ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอก กสทช. ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกระเบียบ ข้อบังคับ

ในกรณีนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และได้พบว่า หลักธรรมที่สามารถนำมาบูรณาการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยที่เป็นหลัก เป็นสิ่งที่ไม่ควรประพฤติปฏิบัติ คือ อคติ ๔ ได้แก่

๑.ฉันทาคติ

๒.โทสาคติ

๓.โมหาคติ

๔.ภยาคติ

เป็นหลักคุณธรรมที่ว่าด้วย อคติ ๔ เป็นหลักที่ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม และผู้ที่มีอำนาจในการควบคุม กำกับดูแล เช่น คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ไม่ควรประพฤติปฏิบัติ หลักธรรมนี้สามารถนำมาบูรณาการแนวทางในการพัฒนา จริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้ ในด้านการปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา เช่น การนำเสนอข่าวและรายการต่างๆ ที่ถูกต้อง เป็นกลาง อย่างเที่ยงตรง เว้นจากการกระทำที่ไม่ควรกระทำ เป็นความประพฤติที่ผิด เพราะด้วยความลำเอียง ด้วยความไม่เที่ยงธรรม ไม่ซื่อตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำเสนอข่าว รายการวิเคราะห์ข่าว รายการข่าวการเมือง รายการโฆษณาสินค้าผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและยา เป็นต้น โดยผู้ประกอบกิจการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้สติและปัญญาในการพิจารณาปฏิบัติหน้าที่ที่จะต้องฟังละเว้นและหลีกเลี่ยง ไม่ประพฤติตามหลัก อคติ ๔ เพราะจะส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค เพราะข่าวสารหรือรายการต่างๆ ที่นำเสนอออกไป เป็นสิ่งที่ปะปนไปด้วยความไม่จริง มีการโกหกหลอกลวงผู้บริโภค ย่อมจะส่งผลเสีย ผลกระทบในเชิงลบต่อผู้บริโภค และกระทบเป็นความเสียหายให้กับสังคม

มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา, หน่วยงาน องค์กร ที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย และผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ดังนี้

พระราชปรีดีทิพย์, รศ.ดร. ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าเป็นผู้สื่อข่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเสนอข่าวด้วยความเป็นจริง ไม่บิดเบือน ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และต้องมีความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำหลักของอคติ ๔ มาใช้ ได้แก่ ฉันทาคติ ไม่ใช่มีอคติเพราะชอบ โทสาคติ ไม่ใช่มีอคติเพราะว่าไม่ชอบเขา โกรธเกลียดเขา ภยาคติ ไม่ใช่มีอคติเพราะความกลัว และโมหาคติ ไม่ใช่มีอคติเพราะความลุ่มหลง สื่อสารมวลชนที่ดี จะต้องละจากอคติ ๔ จะต้องไม่เอนเอียง ไม่เสนอข่าวเพราะว่ามีโฆษณาจึรครอบงำเพราะหลง มีคนมาให้สินบนแล้วก็หลง จมดิ่งลงไป ทำสื่อออกมาแบบไม่เป็นกลาง^{๕๑}

^{๕๑}สัมภาษณ์ พระราชปรีดีทิพย์, รศ. ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๒.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แม่ชี กฤษณา รักษาโณม ได้กล่าวไว้ว่า การนำเสนอข่าว ถ้ารายงานข่าวตามความเป็นจริง เหมือนการทำวิจัย เราเห็นอย่างไร เราก็รายงานอย่างนั้น ค้นพบอย่างไร ก็ให้รายงานอย่างนั้น โดยไม่เอาตัวเองเข้าไปชอบหรือไม่ชอบในข่าวนั้น ถึงแม้ว่าเราจะรายงานข่าวคนที่เราไม่ชอบ การที่สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม หรือคนทำข่าวไปใส่ความไม่ชอบลงไป ในข่าวนั้น จะทำให้ขาดความซื่อสัตย์ต่อข่าว สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมที่ทำรายการประเภทข่าวที่ดี ไม่ควรมียอดคดี ๔ ประการ ได้แก่^{๕๒}

๑.เชียร์เพราะชอบ เป็นฉันทาคติ เชียร์คนที่ชอบ เชียร์พรรคที่ชอบ เชียร์โดยไม่รายงานความเป็นจริงที่ค้นพบ เหมือนเรารววิจัย เราไปเจอข้อมูลในพระไตรปิฎกอย่างนี้ เราพบอย่างนี้ ก็ต้องรายงานตามความเป็นจริงที่ค้นพบ จะเป็นที่ไม่พอใจของใครไม่รู้ แต่ต้องรายงานตามความเป็นจริง ฉันทาคติ ทำให้ข่าวเอน ทำให้ข่าวไม่ตรงไปตามความเป็นจริง

๒.โทสาคติ เอนเอียง หรือลำเอียงเพราะความชัง ความเกลียด ความไม่ชอบ ความโกรธ มีความไม่ชอบ ตัวอย่างเดียว เขียนด่า เขียนแต่ความไม่ดี ใส่ร้ายป้ายสี

๓.ภยาคติ เอนเอียง หรือ ลำเอียงเพราะความกลัว บางครั้งไม่กล้าทำข่าวด้วยข้อเท็จจริง ไม่กล้าเขียนข่าวเพราะกลัวจะมีภัยมาถึงตัว ไม่กล้ารายงานตามความเป็นจริง เขียนแบบไม่กล้าเสนอความจริง เพราะกลัวภัยจะมาถึงหน่วยงาน เช่น กลัวโดนสั่งปิด

๔.โมหาคติ คือ ลำเอียงหรือเอนเอียงเพราะความหลง หลงเพราะว่าเป็นพรรคพวกเดียวกัน ไม่มีเหตุผล ไม่ฟังเหตุผล เพราะลุ่มหลงในพรรคพวกเดียวกัน

อคติ ๔ ถือว่าเป็นสิ่งที่ควรละ หรือ สิ่งที่ไม่ควรประพฤติปฏิบัติ

จากที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยสามารถนำเสนอเป็นวิธีการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการได้ดังต่อไปนี้

๑) กสทช. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือมีหน่วยงานจากภายนอก เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.), สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเข้ามาเป็นคณะทำงานในการร่างประกาศ ร่างระเบียบ ข้อบังคับ บทลงโทษทางปกครอง ในเรื่องความผิดทางจริยธรรมให้ชัดเจน เป็นกลาง เป็นธรรม โดย กสทช. มีอำนาจในการประกาศใช้เป็นกฎข้อบังคับ และ กสทช. ต้องใช้บทลงโทษทางปกครองด้วยความเป็นธรรม เป็นกลาง ปราศจากอคติต่างๆโดยไม่เห็นแก่พรรคพวก คนรู้จัก หรืออำนาจจากทางการเมืองต่างๆ หรือผลประโยชน์ต่างๆ

๒) กสทช. และหน่วยงานองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชน เช่น สมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย, สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, สมาคมกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง (ประเทศไทย) หรือสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เป็นต้น ควรร่วมมือกันในการจัดอบรมเชิง

^{๕๒}สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโณม,ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา พระพุทธศาสนา ภาค เสาร์ – อาทิตย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๒.

ปฏิบัติการ ส่งเสริม สร้างค่านิยมในการทำรายการข่าว รายการทั่วไปของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม โดยให้ยึดหลักคุณธรรม ความถูกต้อง เป็นกลาง ปราศจากอคติ ส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อสาธารณะและสังคม ชี้ให้เห็นโทษและผลกระทบของการนำเสนอข่าวหรือรายการที่เอนเอียง มีอคติ ควรจัดให้มีการอบรมแบบ Workshop และมีความต่อเนื่อง

๓) ส่งเสริมสนับสนุนให้สมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย, สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, สมาคมกิจการแพร่ภาพและการกระจายเสียง (ประเทศไทย) หรือสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ให้มีบทบาทในการควบคุม กำกับดูแลกันเอง (Self-Regulation) โดยคณะกรรมการที่ทำงานจะต้องมีความเป็นกลาง เป็นธรรม ยึดหลักจรรยาบรรณ คุณธรรม โดยปราศจากอคติทั้ง ๔ โดยไม่เห็นแก่พรรคพวกหรือความรู้จักกันเป็นส่วนตัวหรือจากอำนาจทางการเมืองและการเงิน

๔) กสทช. ควรที่จะต้องมีความเคร่งครัด เอาจริงเอาจัง อย่างเป็นกลาง เป็นธรรมโดยปราศจากอคติ ๔ ในการพิจารณาการขอใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม โดยมีการพิจารณาจากความรู้ความสามารถ และความมีจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการเป็นสำคัญ สำหรับเรื่องการต่อใบอนุญาตของผู้ประกอบกิจการเดิมที่มีอยู่แล้ว กสทช. ควรที่จะต้องพิจารณา โดยมีความกล้าในการตัดสินใจ และประกอบด้วยความเป็นกลาง ปราศจากอคติ เช่น ในรายที่มีปัญหาความผิดซ้ำซาก มีความผิดทั้งกฎหมายและผิดจริยธรรม และอยู่ในบัญชี Black List ของ กสทช. กรณีเช่นนี้ กสทช. ไม่ควรต่อใบอนุญาตให้ผู้ประกอบกิจการรายนั้นๆ เพื่อเป็นตัวอย่างให้เห็นและเพื่อความถูกต้อง จะทำให้ผู้ประกอบกิจการรายอื่นต้องรีบปรับปรุงตัว ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงานไม่ให้ผิดต่อกฎหมายและจริยธรรม

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยด้วยวิธีส่งเสริม สนับสนุน ให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือมีหน่วยงานภายนอกได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการเพื่อออกระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางการปฏิบัติ และบทลงโทษต่างๆ อย่างเป็นธรรม และเป็นกลาง ในเรื่องความผิดทางจริยธรรม รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้นำเสนอข่าว หรือรายการด้วยความเป็นกลาง เหมาะสม ถูกต้อง ปราศจากอคติต่างๆ เป็นประโยชน์ต่อสังคม และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประเทศชาติ เนื่องจากในปัจจุบัน กสทช. ยังไม่มีพระราชบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องร่างประกาศเพื่อใช้เป็นกฎระเบียบ ข้อบังคับ รวมถึงบทลงโทษทางปกครอง ในการร่างระเบียบต่างๆ ทางจริยธรรม กสทช. ควรทำงานร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานจากภายนอก เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อให้ได้แนวทางในการปฏิบัติในเชิงจริยธรรม มีบทลงโทษที่ชัดเจน โดย กสทช. มีอำนาจตั้งแต่ แจ้งเตือน ปรับ พักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว และเพิกถอนใบอนุญาต โดยต้องลงโทษด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ปราศจากอคติใดๆ เพื่อที่จะทำให้กฎ ระเบียบ หรือประกาศ มีความศักดิ์สิทธิ์ และผู้ประกอบกิจการมีความเคารพยำเกรงเกรงกลัว และไม่กล้าละเมิดกฎหมาย นอกจากนั้น กสทช. ควรทำงานร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพ สื่อสารมวลชนอื่นๆ ในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมด้านการทำรายการ

ข่าว และรายการทั่วไป โดยให้เน้นหลักความเป็นกลาง ปราศจากอคติ ชี้ให้เห็นโทษภัยของการทำข่าวที่มีอคติ การทำรายการที่มีอคติ โดยมีผลกระทบต่อบุคคลและสังคม เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการได้มีสำนึก ตระหนักในการทำรายการด้วยความเป็นจริง ปราศจากผลประโยชน์แอบแฝง เป็นธรรม เป็นกลาง ก็จะไม่เกิดโทษแก่ตัวเองและสังคม ดังนั้นการนำหลักพุทธธรรม โดยเป็นสิ่งที่พึงละเว้น เป็นสิ่งที่ไม่ควรประพฤติปฏิบัติ คือ อคติ ๔ มาใช้บูรณาการแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย จะสามารถทำให้ประสบผลสำเร็จได้

๔.๒ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมด้านสื่อสารมวลชนของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

การประกอบวิชาชีพสื่อในกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องยึดมั่นหลักการจริยธรรมสื่อ เพื่อรักษาไว้ซึ่งเกียรติยศ ศักดิ์ศรีของคนทำงาน เพื่อประโยชน์แห่งสังคมและประชาชน ผู้บริโภคสื่อและความสงบสุขของสังคม จากพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นและกำหนดการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๗ (๑๘) ประกอบกับพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๙ กำหนดให้ กสทช. มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นองค์กรในรูปแบบต่างๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพและวิชาชีพ ตลอดจนควบคุมการประกอบอาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม และการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมควรคำนึงถึงเรื่องการได้รับข้อมูลข่าวสารสาธารณะของประชาชนและการคุ้มครองผู้บริโภคจากการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพขององค์กร มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา, หน่วยงาน องค์กร ที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย และผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ดังนี้

โกศล สงเนียม ได้กล่าวไว้ว่า เป้าหมายสูงสุดของสื่อก็คือ เพื่อประโยชน์สาธารณะ การทำหน้าที่สื่อมวลชน เพื่อที่จะให้ข้อมูลข่าวสารอย่างรอบด้าน มีกฎ กติกา ก็คือมีกรอบจริยธรรมให้ต้องกำกับอยู่ ใครไม่ทำตามหลักจริยธรรม ก็จะมีมาตรการในการว่ากล่าวตักเตือน พุดคุย กลุ่มโทรทัศน์ดาวเทียม การทำงานร่วมกันของสื่อแต่ละช่อง เพื่อที่จะยกระดับการกำกับดูแลกันเอง ทุกสถานี ทุกช่อง จะต้องมีการรับเรื่องร้องเรียน ต้องมีระเบียบออกมา ต้องมีการจัดสรรกรรมการ ต้องมีกระบวนการรับเรื่องร้องเรียน ต้องมีการส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพสื่อมวลชน จะเน้นว่ากลไกที่สถานีฯ ทำงานกันอยู่อย่างไรให้มันเข้มแข็ง ก็คือองค์กรที่รวมตัวกันอยู่ ก็จะได้รับ การรับรองทางกฎหมาย ดังนั้นถ้ามีกฎหมาย พรบ. ฉบับแล้วภาพรวมจะชัดเจนขึ้น แล้วจะสามารถแยกแยะได้ ว่าใครทำหน้าที่สื่อมวลชน ใครทำสื่อบุคคล ใครทำหน้าที่เป็นแค่ตัวแทน หรือโฆษกให้กับกลุ่ม^{๕๓}

^{๕๓} สัมภาษณ์ โกศล สงเนียม, ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

แสวง เสือดี กล่าวไว้ว่าการมีจิตสำนึกของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมนั้น เพราะฉะนั้นมีความจำเป็นอย่างมากในการที่ผู้ประกอบการจะต้องมีจิตใต้สำนึกในการนำเสนอรายการหรือข่าวสารต่างๆ โดยผู้ประกอบการในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่ก็คือ เออาร์ดีเอเปรียบผู้บริโภค เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ขาดจิตใต้สำนึกที่ดี การประกอบธุรกิจก็หวังเพื่อให้มีกำไรแต่อย่างเดียว ไม่ได้หวังเพื่อที่จะทำให้ผู้บริโภคได้รับสิ่งที่ดี ปัจจุบันที่เราเห็นอยู่ก็คือ ผู้ประกอบการหวังแต่ผลประโยชน์ จิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับเรื่องการกำกับดูแลตนเอง ทั้งสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมแห่งประเทศไทยก็ดี ยังไม่มีความเข้มแข็งมากพอที่จะมารวมตัวกัน ในการควบคุมและกำกับดูแลตนเอง^{๕๔}

ดุขฎิ สินเจิมสิริกล่าวไว้ว่า ควรจะมีสมาคมของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมที่เข้มแข็งในด้านของเรื่องมาตรฐานการควบคุม หรือในบางเรื่องทำหน้าที่แทนรัฐ สอดส่องกำกับดูแลแทนรัฐ เช่น การควบคุมกำกับดูแลตนเองของโทรทัศน์ดาวเทียม ควรส่งเสริมให้มีสมาคมหรือชมรมข่าว ชมรมรายการ ชมรมโฆษณา ให้อย่างกำหนดมาตรฐานการกำกับควบคุมกันเอง โดยที่เห็นแก่หลักของพระศาสนา สังคม และประเทศชาติ เห็นว่าควรให้ กสทช. จัดทำ ออกระเบียบ ประกาศที่ชัดเจนเกี่ยวกับมาตรฐานในการดำเนินรายการในทุกประเภท และจำเป็นที่จะต้องมีมาตรฐานในการคุ้มครองผู้บริโภค เรื่องที่สำคัญที่ กสทช. ต้องเป็นหลักในการกำหนดกรอบจริยธรรมได้แก่ เรื่องมาตรฐานในการผลิตรายการ มาตรฐานในการโฆษณา และมาตรฐานในการนำเสนอข่าว^{๕๕}

๔.๒.๑ แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

หน่วยงาน บริษัท องค์กร สถาบัน ที่ดำเนินกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะ และมีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมาก เพื่อให้การบริหารงานในองค์กรสื่ออื่นๆ เป็นไปอย่างมีคุณธรรมและประสิทธิภาพ องค์กรในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ควรยึดถือหลักการจริยธรรม ๘ ข้อ ดังนี้^{๕๖}

๑) สร้างผลประโยชน์แก่สาธารณะต้องตระหนักถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ เป็นสำคัญด้วยการนำเสนอข่าว เรื่องราวหรือประเด็นข้อถกเถียงที่กำลังอยู่ในความสนใจของประชาชน หรือที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนส่วนใหญ่ในสังคม เช่น อาชญากรรม การทุจริต คอร์รัปชัน การใช้อำนาจในทางมิชอบ พฤติกรรมของบุคลากรภาครัฐที่ละเลยต่อหน้าที่จนทำให้ประชาชนเสียประโยชน์ การทุจริต การค้ามนุษย์ ฯลฯ ไม่ควรให้ผลประโยชน์ขององค์กรขัดแย้งกับผลประโยชน์สาธารณะ พึงตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

^{๕๔}สัมภาษณ์ แสวง เสือดี, ผู้อำนวยการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง SMM TV บริษัท สยามอินเตอร์มัลติมีเดีย จำกัด (มหาชน), ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๕๕}สัมภาษณ์ ดุขฎิ สินเจิมสิริ, อดีตอธิบดี กรมประชาสัมพันธ์, ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๕๖}สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, (กสทช.) คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลตนเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, ๒๕๕๗, หน้า ๑๒-๑๓.

๒) หลักความเป็นอิสระ ต้องดำเนินงานบริหารองค์กรสื่ออย่างไม่ตกเป็นเครื่องมือ หรือ กลุ่มกดดันทางการเมืองใดๆ มียอมให้อำนาจทุนเข้ามาครอบงำความอิสระขององค์กรในการนำเสนอข่าวสารข้อมูลที่ประชาชนควรรับรู้

๓) หลักสิทธิมนุษยชน ต้องให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารที่อยู่บนหลักสิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียมตามสิทธิขั้นพื้นฐาน เห็นความสำคัญของความแตกต่างหลากหลายของผู้คน ไม่เหยียดหยาม แบ่งแยก หรือเลือกปฏิบัติ เพราะความแตกต่างในด้านเชื้อชาติ อายุ ภาษา วัฒนธรรม เพศ ความพิการ สุขภาพ ฐานะทางการเงิน ศาสนา การศึกษา และความคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

๔) หลักความสุจริต ซื่อสัตย์ ต้องไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลหรือผลประโยชน์ที่มีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริต

๕) หลักความโปร่งใส ต้องดำเนินกิจการอย่างถูกกฎหมาย ซื่อสัตย์ ทั้งในระดับนโยบายขององค์กรและการปฏิบัติงาน

๖) หลักการยอมรับการตรวจสอบ ต้องยอมรับกระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริงในการปฏิบัติงานสื่อ ทั้งจากภายในองค์กร และภายนอกองค์กร

๗) หลักธรรมาภิบาล ต้องยึดถือการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน ทั้งในการบริหารจัดการองค์กร การผลิตและเผยแพร่รายการ และการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

๘) หลักความคุ้มค่า ต้องยึดถือการใช้ทรัพยากรเพื่อการดำเนินกิจการอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและคุ้มค่ากับงบประมาณในการดำเนินงาน

มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา, หน่วยงาน องค์กร ที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย และผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ดังนี้

ศาสตราจารย์ ดร.วิษระ งามจิตรเจริญ กล่าวไว้ว่า จริยธรรม จรรยาบรรณ ของทุกหน่วยงานก็ต้องเป็นเรื่องของความซื่อสัตย์ ไม่ทำร้าย ไม่เบียดเบียน เพราะฉะนั้นก็จะมีหลักการใหญ่ๆ ที่คล้ายๆ กัน จะต่างกันรายละเอียด เป็นจริยธรรมสากล ซื่อสัตย์ ไม่ทำร้ายกัน ต้องให้ข้อมูลไม่เป็นเท็จ ไม่บิดเบือน เพราะเป็นอาชีพที่จะต้องให้ข้อมูลข่าวสารต่อประชาชน ข้อมูลที่สื่อจะเผยแพร่ไปจะต้องจริง แล้วก็ไม่ใช่โทษแก่สังคม หรือผู้รับฟัง เพราะคำว่าจริงและไม่มีโทษ มันหมายความว่าถึง จะจริงแต่มีโทษ ก็ไม่ควรสื่อออกไป เพราะเผยแพร่ออกไปแล้วเกิดมีใครได้รับความเสียหาย เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านทรงตรัสไว้ว่า หลักการพูดจริง และมีประโยชน์ถึงจะพูด แม้จะจริงแต่พูดไปก็ให้แต่

โทษไม่มีอะไรดี ก็ไม่พูดดีกว่า แล้วตัวเราก็ไม่ได้โกหกอะไรด้วย ต้องมีหลักการของปัญญาหรือสัมมาทิฐิ ต้องให้เหตุผลใช้ความรู้ที่ถูกต้อง^{๕๗}

สุภิญญา กลางณรงค์ กล่าวไว้ว่า จริยธรรมใน กสทช.ส่งเสริมให้สื่อกำกับดูแลตัวเองในเชิงจริยธรรม แต่มันเป็นประเด็นว่ากำกับดูแลตัวเองได้ไหมที่ผ่านมา เลยมีข้อโต้แย้งมาตลอด ฝ่ายหนึ่งบอกว่าต้องเอากฎหมายมากำกับจริยธรรม อีกฝ่ายไม่เห็นด้วย เพราะว่าเป็นการให้รัฐไปคุกคามเสรีภาพมากเกินไป และที่ผ่านมาการบังคับใช้กฎหมายของ กสทช. เองกำลังตลอดเวลาเหมือนกัน แม้ว่ากฎหมายจะบอกว่าให้กำกับแต่สิ่งที่ผิดกฎหมาย แต่ว่าเรื่องจริยธรรมมันไม่ใช่อำนาจของ กสทช. เป็นเรื่องของสื่อที่ต้องกำกับดูแลตัวเอง^{๕๘}

พีระวัฒน์ โชติธรรมโมกล่าวไว้ว่า การทำหน้าที่จริงๆไม่มีสื่อหลักสื่อรอง ถ้าเป็นสื่อมีมาตรฐานเดียวกัน ก็คือ มาตรฐานของความเป็นสื่อที่มีจริยธรรม มีจรรยาบรรณ ต้องอยู่ในหลักการเดียวกัน ไม่ใส่ร้ายใคร จะต้องไม่แสดงความคิดเห็นส่วนตัวลงไป ปัจจุบันมีความพยายามที่จะจัดตั้งองค์กรวิชาชีพสื่อในพระราชบัญญัติควบคุมจริยธรรมสื่อฉบับใหม่ที่กำลังจะเข้าสู่สภาเร็วๆนี้ เพื่อให้ทุกสื่ออยู่ภายใต้ Umbrella เดียวกัน แต่ว่ากฎหมายนี้ไม่ได้กำหนดโทษไว้ เพราะว่ามีกฎหมายไม่ว่าจะเป็นกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง ให้สามารถดำเนินการได้อยู่แล้ว กฎหมายเหล่านี้ไม่ได้ศักดิ์สิทธิ์เท่ากับความรู้สึกของคนจะทำสื่อ เราพยายามที่จะเปิดกว้างให้สมาชิกของผู้ประกอบกิจการเคเบิลทีวี ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ได้เข้ามาเป็นสมาชิกของสมาคมนักข่าววิทยุโทรทัศน์ไทยเพื่อที่จะให้สมาคมกับสภาวิชาชีพนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เป็นผู้กำกับดูแล และให้ความรู้โดยเฉพาะสิ่งที่เราพยายามจะบอกว่าออกอากาศตรงไหน อย่างไร มาตรฐานเดียวกันคือ จะนำมาเป็นข้ออ้างในการไม่ทำตามมาตรฐานไม่ได้ เพราะสื่อสารมวลชน ถ้ายังไม่สามารถควบคุมจริยธรรม จรรยาบรรณของตัวเองได้ ก็ไม่สามารถที่จะเรียกตัวเองว่า “สื่อ” ถ้าเรียกตัวเองว่า “สื่อ” ต้องยึดหลักมาตรฐานเดียวกันเท่านั้น หลักการคือต้องนำเสนอความจริงเพื่อให้สังคมรับรู้ความจริง และรับทราบข้อมูลที่ถูกต้อง สื่อสารมวลชน มีหน้าที่นำเสนอความจริงให้มากที่สุด ไม่สามารถให้คนรับสื่อใช้ตรงนี้ตัดสิน^{๕๙}

โกศล สงเนียมได้กล่าวไว้ว่า ถ้าหน่วยงาน กสทช. ทำการมอนิเตอร์ตรวจสอบช่องรายการโทรทัศน์ดาวเทียมอย่างจริงจัง จะเห็นเลยว่ารายการไหน ช่องไหน ทำได้ รายการไหน ช่องไหน ทำไม่ได้ ไม่ควรทำ ถ้าตรวจสอบเจอแล้ว กสทช. ก็ควรที่จะต้องแจ้งเตือน เชิญมาชี้แจง เพราะ กสทช.มีอำนาจทางปกครอง สามารถสั่งปรับได้ สามารถระงับพักใช้ หรือ เพิกถอนใบอนุญาตได้ ถ้าทำได้ทุกฟังก์ชัน ทุกคนช่วยกันทำหน้าที่ ก็สามารถขับเคลื่อน ยกระดับกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมขึ้นมาได้ สำหรับตัวกฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมสื่อมวลชน ฉบับใหม่ที่ยังไม่ได้ประกาศใช้หากมีการประกาศใช้ ก็จะมีกฎหมายรองรับ ใครที่ทำหน้าที่ประกอบกิจการตามหลัก

^{๕๗} สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ดร.วัชร งามจิตรเจริญ, อาจารย์ประจำสาขาวิชาปรัชญาและวรรณคดี อังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๕๘} สัมภาษณ์ สุภิญญา กลางณรงค์, อดีตกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กสทช., ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๕๙} สัมภาษณ์ พีระวัฒน์ โชติธรรมโม, นายกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ประเทศไทย, ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

จริยธรรม ก็จะได้รับการคุ้มครอง ทั้งผู้ปฏิบัติ ทั้งตัวองค์กร แต่ถ้าใครไม่ปฏิบัติตามหลักจริยธรรม ก็จะมีกลไกทางกฎหมายเข้ามาครอง เข้ามาทำหน้าที่ ก็จะมีบทลงโทษทางปกครองหรือทางอาญา ทั้งปรับและมีโทษจำคุก^{๖๐}

๔.๒.๒ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

ผู้ประกอบวิชาชีพ หมายถึง ผู้ได้รับใบอนุญาต ผู้บริหาร กรรมการ เจ้าของสื่อ ผู้ประกอบกิจการ พนักงาน ผู้ปฏิบัติงานในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยหลักการ เพื่อพัฒนาองค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้าในด้านการประกอบอาชีพ มีดังต่อไปนี้^{๖๑}

๑) พัฒนาจริยธรรมผู้ประกอบวิชาชีพต้องประกอบวิชาชีพด้วยสุจริต บริสุทธิ์ ยึดกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ เป็นแนวทางเกียรติภูมิศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

๒) พัฒนาความเป็นอิสระ ผู้ประกอบวิชาชีพต้องปฏิบัติงานอย่างมีความเป็นอิสระทางวิชาชีพโดยไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลทางการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ใด ต้องไม่ละเว้นการนำเสนอข่าว รายงาน ผลิตรายการในเนื้อหาหรือเรื่องราวที่สาธารณชนต้องรับรู้ สมควรได้รับรู้ แม้การนำเสนออาจส่งผลกระทบต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องก็ตาม

๓) ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ผู้ประกอบวิชาชีพต้องเคารพสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เห็นคุณค่าและความสำคัญในความแตกต่างหลากหลายของมนุษย์ ไม่เหยียดหยาม ไม่แบ่งแยก ไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศสภาพ เพศวิถี อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

๔) เสริมหลักความเท่าเทียม ผู้ประกอบวิชาชีพต้องคำนึงถึงความเสมอภาคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ชนบทห่างไกล คนพิการที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงสื่อวิทยุและโทรทัศน์ กลุ่มเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น โดยไม่เลือกปฏิบัติต่อประชาชนที่มีความแตกต่างทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

๕) ส่งเสริมการพัฒนา ผู้ประกอบวิชาชีพต้องพัฒนาระดับคุณภาพของวิชาชีพทั้งในแง่ของการผลิตและนำเสนอรายการ ให้ความสำคัญกับการวิจัยและการพัฒนารายการและกลุ่มผู้ชม ผู้ฟัง ให้ความสำคัญกับการรับฟังเสียงสะท้อนจากผู้บริโภคสื่อ ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนดู คนฟังอย่างกว้างขวาง

^{๖๐} สัมภาษณ์ โกศล สงเนียม, ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

^{๖๑} สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, (กสทช.) คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลตนเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, ๒๕๕๗, หน้า ๑๓-๑๕.

๓) สร้างหลักความถูกต้องเที่ยงตรง ผู้ประกอบวิชาชีพต้องนำเสนอหรือเป็นสื่อกลางของข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรงต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ไม่บิดเบือนแต่งเติม มีการจำแนกให้ผู้รับสารเข้าใจว่าเป็นรายการข่าวที่ประกอบด้วยข้อเท็จจริงหรือเป็นรายการที่ประกอบด้วยความคิดเห็นส่วนตัวของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อ

๔) ลดละเกียรติยศ ศักดิ์ศรี ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ประพฤติปฏิบัติใดๆ อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติ ศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ต้องไม่ทอดทิ้งหรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่ เพื่อเรียกร้องสิทธิหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ไม่ชอบธรรม ต้องละเว้นการรับอามิสสินจ้างอันมีค่า หรือผลประโยชน์ใดๆ เพื่อให้การกระทำหรือไม่กระทำการใดอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา, หน่วยงาน องค์กร ที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย และผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ดังนี้

วัชระ แววุฒินันท์ กล่าวไว้ว่า โทรทัศน์ดาวเทียมจำนวนน้อยที่มาเป็นสมาชิกของสมาคมสภาวิชาชีพ กิจการแพร่ภาพ และกิจการกระจายเสียงแห่งประเทศไทย แต่ถ้าเป็นองค์กรที่ดูแลตัวอุตสาหกรรมใหญ่คือ กิจการกระจายเสียง จะมีความเข้มข้นในการดูแลกันเองเพราะมีหลักเกณฑ์ มีระเบียบ มีตัวมาตรฐาน ซึ่งมีอยู่ ๒ หมวด คือ เป็นผู้ควบคุมกฎที่ต้องกำกับดูแลกันเอง และ เป็นคนที่จะต้องทำงานจริง โดยเฉพาะฝั่งทางด้านโทรทัศน์ดาวเทียมซึ่งมีอยู่เยอะมากกว่า ๒๐๐ ช่อง การดูแลอาจจะไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะในความเป็นองค์กรในด้านการควบคุม เราจะควบคุมจะกำกับดูแลเขาได้ก็ต่อเมื่อเขาเป็นสมาชิกองค์กรเราเท่านั้น การดูแลก็จะไม่ทั่วถึงก็จะมิเล็ดลอดออกไปอีก สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมที่ไม่ได้เป็นสมาชิก เราไม่มีสิทธิ์ที่จะไปกำกับดูแลเขาได้ ก็เป็นเรื่องของภาครัฐที่จะต้องลงมาทำงานตรงนี้เอง ในการกำกับดูแลโทรทัศน์ดาวเทียม^{๖๒}

อะไรทำได้ (Do) อะไรที่ทำได้ (Don't) ตรงนี้เป็นเรื่องของภาครัฐ ก็คือ กสทช. ต้องจัดขึ้นมา ซึ่งอาจจะโดยการเป็นผู้จัดโดยความร่วมมือขององค์กรสื่อสารมวลชน หรือ สภาวิชาชีพต่างๆ หรือ สมาคมผู้ประกอบการต่างๆ เป็นเรื่องที่จะต้องจัดจรรยาบรรณ ให้ความรู้ว่าจะอะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้ ให้แก่ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม อีกส่วนหนึ่ง กสทช. ก็ควรจะมีทุน หรืองบประมาณในการสนับสนุนให้แต่ละหน่วยงานไปทำหน้าที่ในการกำกับควบคุมกันเองในกฎระเบียบขององค์กรสื่อสารมวลชนต่างๆ อาจจะส่งเสริมให้มีการจัดอบรม หรือจัดประกวด จัดเสริมคุณค่าขึ้นมา คนที่ทำแย่ๆ ก็มี แต่ว่าจะทำอย่างไรให้คนที่ทำดี แล้วมันมีความภาคภูมิใจ มีคนชม ทำดีได้รางวัล ได้รับการพูดถึง ได้รับการยกย่อง เพราะฉะนั้นก็จะเป็นตัวอย่างที่จะทำให้เกิดกระแสว่า ตัวเราเองต้องระมัดระวังมากขึ้น เพราะว่ามีเสียงของคนดีที่ได้รับการเชิดชู มีกระแสสังคมตอบรับแล้ว ก็สะท้อนกลับมาหาเราซึ่งเรายังอาจจะทำเหลวไหลอยู่ มันต้องใช้วิธีการอย่างนี้ตื้ออ้อมเข้ามา ถ้าคนไหนทำดีๆ กสทช. ให้เงินอุดหนุนเลย กสทช. ควรจะกำหนดกฎเกณฑ์ ให้ทุกสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมต้องไปจดทะเบียนเป็นสมาชิกของสมาคมฯ หรือ สภาวิชาชีพฯ เพื่อการกำกับดูแลกันเอง เพราะฉะนั้นถ้าใครไม่มาจด

^{๖๒} สัมภาษณ์ วัชระ แววุฒินันท์, นายกสมาคมวิชาชีพกิจการแพร่ภาพ และกิจการกระจายเสียง (ประเทศไทย), ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

ทะเบียน ก็อาจจะถูกลงโทษโดยการพักใช้ใบอนุญาต หรือ เพิกถอนใบอนุญาต กรณีนี้ กสทช.ต้องใช้ไม่แข็ง เป็นแม่หลักในการดำเนินการ เพราะคือเรื่องของการบังคับใช้กฎหมาย และถ้าเป็นสมาชิกแล้ว ถ้ากระทำความผิดทางกฎหมาย หรือ จริยธรรม บทลงโทษ ควรจะลงโทษขั้นหนัก เพื่อให้เกิดความหลาบจำ

นิรุฒน์ ต้นอนุชิตติกุลกล่าวไว้ว่า ถ้าผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมไม่มีจริยธรรม หรือว่าไม่มีมาตรฐานจรรยาบรรณ วงการเราจะไม่ทิศทางที่นำสังคมไปในแนวทางที่ดี ที่ถูกที่ควร พุดง่ายๆ การประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียมส่วนใหญ่มุ่งไปที่ผลกำไร กำไรสูงสุด แต่วามันควรผสมผสานกัน แบบที่เราได้เห็น โดยเฉพาะทีวีดาวเทียมไม่มีการกำกับดูแลกันเอง หละหลวมกว่าช่องดิจิตอลทีวีเยอะมาก สินค้า สิ่งที่ไม่ควรออกอากาศ เช่นอาหารเสริมสมรรถภาพเพศชาย เป็นต้น และอื่นๆ มีเต็มไปหมด ซึ่งจะทำให้วงการเสียหายไปด้วย อิมเมจภาพลักษณ์ของโทรทัศนดาวเทียมก็จะเสียหายในภาพรวม สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ จิตสำนึกของผู้ประกอบการ ซึ่งต้องอยู่ในรากเหง้าจิตใจ การค้า นโยบายบริษัท การทำกำไร พุดง่ายๆ คือ ต้องไม่ทำร้ายสังคม ต้องมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม และการทำงานในฐานะเป็นสื่อโทรทัศน เป็นหัวใจของสื่อ ไม่เช่นนั้น จะไม่มีทางยกระดับหรือพัฒนาได้เลย คนที่จะทำสถานีโทรทัศนดาวเทียม มีความรู้อย่างเดียวไม่พอ ต้องมีปัญญา มี Wisdom ด้วย ต้องรู้จักคำว่าคุณค่าด้วย คุณค่าของการให้ การตอบแทนสังคม คุณค่าในสิ่งที่ดี ถ้ามีจิตสำนึกระดับหนึ่ง จะไม่ทำความเสียหายให้กับสังคมอย่างนี้^{๖๓}

สมพร อีระโรจนพงษ์ ได้กล่าวไว้ว่า บ้านเรากฎหมายอ่อนแอ หมายความว่า คนที่มีเส้นสาย พอไปโดนจับปั๊บ ถ้ามีการรู้จักกัน เขาก็สามารถกลับมาออกอากาศต่อได้ แต่ถ้าคนไม่มีเส้นสาย ไม่มีอะไร ก็จะถูกกำจัดออกไป ด้วยระบบกฎหมายที่อ่อนแอ ก็ทำให้คนขาดเรื่องของวินัย การที่จะพัฒนาผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมให้ได้ผล คือ เรื่องการบังคับใช้กฎหมาย ต้องบังคับใช้อย่างจริงๆ ๕ ปีที่ผ่านมา ถือว่าวงการโทรทัศนดาวเทียมได้พัฒนาดีขึ้นกว่าเดิม หลังจากที่ กสทช.เข้ามาและมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เอาจริงเอาจัง ถ้าพูดหลักจริยธรรมทางพระพุทธศาสนา ทุกคนเอาแค่หลักศีล ๕ ก็พอ ปัญหาเหล่านี้จะไม่เกิดขึ้น แล้วไม่ต้องมีกฎหมายสักตัวหนึ่ง ทุกคนยึดศีล ๕ ไม่พูดโกหก ไม่ส่อเสียด ไม่ทำร้ายกัน ไม่โกงกัน แต่คนส่วนใหญ่ไม่ทำกัน ถ้าทำไม่ได้ คือผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียม ทำไม่ได้ สิ่งเดียวที่เราต้องใช้คือ บังคับใช้กฎหมายให้เคร่งครัด ปัจจุบันจะเห็นว่า แนวโน้มในการทำโฆษณา ประเภหอดอ้างสรรพคุณเกินจริง เอาเปรียบผู้บริโภค มีน้อยลงกว่าเดิม ในเชิงกฎหมายต้อง Fast Track ต้องเอากฎหมายมาบังคับใช้ และผู้บังคับใช้กฎหมายต้องเอาจริงเอาจัง ถ้าจะทำให้ผู้ประกอบการนั้นมีจริยธรรม ต้องทำควบคู่กัน ๒ เรื่อง คือ การบังคับใช้กฎหมาย และ การให้ความรู้ การทำช่องรายการออกไปคือ ทำให้มันดี จริยธรรมคือ สิ่งเดียวที่ทำให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่สร้างออกไปก็ถือเป็นสิ่งที่ดีที่ควรสนับสนุน^{๖๔}

^{๖๓} สัมภาษณ์ นิรุฒน์ ต้นอนุชิตติกุล,ประธานกรรมการบริหาร บริษัท การ์ตูนคลับมีเดีย จำกัด สถานีโทรทัศนดาวเทียมช่อง การ์ตูนคลับ ชานนล, ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

^{๖๔} สัมภาษณ์ สมพร อีระโรจนพงษ์,ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท พี เอส ไอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด สถานีโทรทัศนดาวเทียมช่อง P S I, ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

๔.๓ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมด้านการประกอบกิจการเพื่อปฏิบัติความถูกต้องและเป็นมาตรฐานของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

แนวทางปฏิบัติตนของผู้ปฏิบัติงานด้านโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการนี้ เป็นแนวทางการปฏิบัติงานของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ผู้ประกอบการวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์ ได้แก่ ผู้รับสัมปทาน ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ ผู้บริหารสถานี ผู้อำนวยการสถานี ผู้ผลิตเนื้อหารายการ ผู้ให้บริการช่องรายการ ผู้รวบรวมช่องรายการ ผู้ประกอบธุรกิจโฆษณา ผู้ประกอบกิจการ ผู้ให้บริการลูกค้า ผู้ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกและให้หมายคามรวมถึงผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการผลิตและออกอากาศรายการผ่านกิจการวิทยุหรือกิจการโทรทัศน์ เช่น ผู้จัดการรายการ ผู้ดำเนินรายการ พิธีกร โฆษก ผู้ประกาศ นักแสดง นักร้อง ผู้ผลิต ผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่เทคนิค และบุคลากรที่ทำหน้าที่ต่างๆ ในกิจการแพร่ภาพและกระจายเสียง โดยที่เจ้าของ ผู้ประกอบการ ผู้รับใบอนุญาต ผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้ผลิตรายการในกิจการวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ในฐานะวิชาชีพสื่อสารมวลชน ซึ่งสมควรรณรงค์กำกับดูแลกันเองทางวิชาชีพในลักษณะองค์กรอิสระ ทำหน้าที่ควบคุมกันเอง เพื่อส่งเสริมเสรีภาพ ความรับผิดชอบ สถานภาพผู้ประกอบการวิชาชีพในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนสิทธิการใช้สื่อมวลชน เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพจึงพึงตระหนักถึงกรอบจรรยาบรรณ และจริยธรรมเพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์จะต้องดำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณและจริยธรรมซึ่งเป็นหลักประกันว่า ผู้ประกอบวิชาชีพจะดำรงไว้ซึ่งเกียรติ ศักดิ์ศรีและความรับผิดชอบต่อ จึงกำหนดให้มีหลักการจริยธรรมขั้นพื้นฐานในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์อย่างน้อย ๘ หลักการ ดังนี้

- ๑) ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง แท้จริง ครบถ้วน สมดุล และเป็นธรรม
- ๒) สิทธิมนุษยชน สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัว เกียรติยศชื่อเสียง ข้อมูลส่วนตัว
- ๓) ความอิสระทางวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อสังคม ผลกระทบต่อผู้บริโภค
- ๔) เคารพในลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา
- ๕) ส่งเสริมการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ เพื่อสร้างสรรค์สังคม ตลอดจนคำนึงมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๖) ปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยงและเด็กที่ปรากฏในสื่อ
- ๗) การให้พื้นที่สาธารณะ ข่าวสารสาธารณะ ในเหตุการณ์สาธารณะที่สำคัญ
- ๘) การสื่อสารที่สร้างความเกลียดชัง

มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา, หน่วยงาน องค์กร ที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย และผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ดังนี้

แสวง เสือดี กล่าวไว้ว่า กสทช. ควรที่จะต้องเพิ่มกฎระเบียบต่างๆ ประกาศเป็นกฎหมายขึ้นมา ให้มีการควบคุม ดูแล ที่เข้มงวด จะทำให้ผู้ประกอบการฯ หรือผู้ขายสินค้าต่างๆ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการนำเสนอรายการ หรือโฆษณาให้ถูกต้องมากขึ้น รายการหรือโฆษณาที่ผิดกฎหมาย หรือผิดจริยธรรม กสทช. ควรที่จะต้องทำประชาสัมพันธ์ ทำเป็นรายการ แล้วเป็นภาคบังคับในการนำรายการไปออกอากาศในทุกช่อง หรือให้สังคมได้รับรู้และทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายการที่ละเมิดต่อกฎหมาย สำหรับช่องรายการที่ดี มีคุณภาพ กสทช. ควรจะมีการมอบรางวัล เช่น รางวัลช่องดีเด่นเรื่องจริยธรรม เพราะจะทำให้ผู้ประกอบการได้เห็นเป็นแบบอย่างที่ดีและถูกต้อง สำหรับช่องรายการโทรทัศน์ดาวเทียม ที่ไม่ได้สร้างปัญหาให้กับสังคม มีแต่ทำประโยชน์สาธารณะให้กับสังคม เช่น มีงบประมาณช่วยสนับสนุนช่องที่ทำเพื่อสังคม เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ หรืออาจจะลดหย่อนค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บรายปีก็ได้ เป็นการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนช่องที่ดีเพื่อสังคม ช่องใหม่ที่ทำดีมีคุณภาพ ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดจริยธรรม กสทช. ควรมีรางวัลให้เป็นการประกาศเกียรติคุณ ยกย่อง เชิดชู เป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมที่ดี ส่วนช่องไหนที่มีปัญหาก็ควรที่จะต้องทำประชาสัมพันธ์ ประกาศให้สังคมได้รับรู้ว่า ช่องนี้ทำผิดระเบียบอยู่ หรือสินค้า

ผลิตภัณฑ์ตัวไหนที่ผิด พรบ.สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ก็ควรที่จะต้องประกาศ ประชาสัมพันธ์ออกไป เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับทราบ และเป็นการกดดัน ลงโทษ ต่อสถานีโทรทัศน์ช่องนั้นๆ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่มีปัญหามาตรการการลงโทษของ กสทช. หรือ เพิกถอนใบอนุญาตในรายที่กระทำผิดซ้ำซากก็จำเป็นที่จะต้องทำเพื่อรักษา กฎ กติกา กฎหมาย ให้เคร่งครัด และศักดิ์สิทธิ์ และทำเป็นแบบอย่างให้สถานีโทรทัศน์ผู้ประกอบการรายอื่นได้เห็นด้วย เพื่อที่จะช่วยกระตุ้นไม่ให้ช่องอื่นๆ กระทำผิดในลักษณะอย่างนี้^{๖๕}

^{๖๕} สัมภาษณ์ แสวง เสือดี, ผู้อำนวยการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง SMM TV บริษัท สยามอินเตอร์มัลติมีเดีย จำกัด (มหาชน), ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒.

๔.๓.๑ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เที่ยงตรง ครบถ้วน สมดุล และเป็นธรรม

การนำเสนอข่าวสารของสื่อ ควรตระหนักถึงหลักการสำคัญทางวารสารศาสตร์ ผู้ประกอบการสื่อควรยึดถือแนวทางเรื่องข่าวสารที่ถูกต้องเที่ยงตรงต่อข้อเท็จจริง พยายามรักษาไว้ซึ่งพื้นที่ข่าวที่สมดุล รอบด้าน และให้เป็นธรรมแก่แหล่งข่าวอย่างทั่วถึง เหมาะสม โดยยึดถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมแก่ผู้ประกอบการ ดังนี้^{๖๖}

๑) การนำเสนอข่าวหรือข้อมูล ต้องยึดถือข้อเท็จจริง ความถูกต้อง เที่ยงตรง โดยเลือกแหล่งข่าว แหล่งข้อมูล ใช้ภาษาและเนื้อหา วิธีการหรือรูปแบบการนำเสนออย่างรอบคอบ ระมัดระวัง และมีการตรวจสอบ ตรวจสอบทานก่อนนำเสนอ

๒) การรายงานข่าว หรือเหตุการณ์ ต้องรายงานตามความเป็นจริง ไม่สอดแทรกความคิดเห็นหรือบิดเบือน ไม่คาดเดา ไม่ชี้นำ ไม่สร้างความเข้าใจผิด และไม่ทำให้ผู้ชมผู้ฟังตื่นกลัวเกินเหตุ

๓) ผู้ประกอบวิชาชีพด้านข่าว ต้องเปิดเผย ตรงไปตรงมา และชื่อตรงกับผู้ที่ตกเป็นข่าว แหล่งข่าว ผู้ร่วมรายการ ผู้แสดงความเห็น รวมถึงผู้ชมผู้ฟังรายการ

๔) ต้องรายงานเหตุการณ์จากที่เห็นกับตาตัวเอง และหาข้อมูลด้วยตัวเอง หลีกเลี่ยงการใช้ข้อมูลจากบุคคลซึ่งรับข้อมูลมาอีกทอดหนึ่ง ควรพุดกับผู้เห็นเหตุการณ์จริง หรือแหล่งข่าวปฐมภูมิที่อยู่ในเหตุการณ์ และมีความเชื่อถือได้ด้วยอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ หรือความเชี่ยวชาญที่มีหลักฐานสนับสนุน

๕) เปิดเผยข้อเท็จจริงและตำแหน่งหน้าที่การงานจริงของแหล่งข่าว เพื่อให้ผู้ชมผู้ฟังประเมินเองว่าจะเชื่อถือบุคคลเหล่านั้นเพียงใด และผู้พูดนั้นเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของกลุ่มใด โดยเฉพาะในประเด็นทางการเมือง

๖) การเสนอข่าวของสำนักข่าวอื่น หรือเสนอข้อมูลจากหน่วยงานสากล เช่น ข้อมูลสำรวจวิจัยขององค์การระหว่างประเทศ หน่วยงานการกุศล หรือเอ็นจีโอ มารายงาน หรือประกอบการรายงาน ต้องเลือกเฟ้นสำนักข่าวที่เชื่อถือได้ หน่วยงานภาคเอกชนที่สภากลยอมรับ และต้องระบุอ้างอิงสำนักข่าวหรือแหล่งข้อมูลนั้นๆ

๗) ต้องเปิดเผย ตรงไปตรงมา และชื่อสัตย์ต่อผู้ตกเป็นข่าว ผู้ให้ข่าว ผู้ร่วมรายการ รวมทั้งผู้ชมผู้ฟังรายการ ต้องแจ้งสิ่งต่างๆต่อไปนี้ เหตุผลที่เชิญ เชิญในฐานะ/ตำแหน่ง/บทบาทใด รูปแบบรายการสดหรือบันทึกเทป ชื่อรายการ วันและเวลาออกอากาศ

๘) กรณีผู้ร่วมรายการเป็นเด็กและเยาวชน ควรแน่ใจว่าได้รับคำอนุญาต ยินยอมจากพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็ก หรือบุคคลที่เด็กไว้วางใจ หรือกรณีข่าวนั้นๆ เป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบทางจิตใจหรือตัวเด็กในทางลบ จะต้องไม่นำเสนอให้ทราบถึงชื่อตัว อัตลักษณ์ของเด็กโดยเด็ดขาด

^{๖๖} สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, (กสทช.) คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, ๒๕๕๗, หน้า ๑๗-๒๑

มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา, หน่วยงาน องค์กร ที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย และผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ดังนี้

พีระวัฒน์ โชติธรรมโม ได้กล่าวไว้ว่า สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย มีรางวัล แสงชัย สุนทรวัฒน์ เป็นรางวัลข่าวยอดเยี่ยมด้านสืบสวนสอบสวน ที่สมาคมดูแลอยู่ มีประเภททีวี ดิจิตอล มีประเภททีวีท้องถิ่น ปีนี้ มีนโยบายที่จะออกไปพบปะกับเคเบิลทีวี และโทรทัศน์ดาวเทียม เพื่อชักชวนให้ส่งผลงานเข้าประกวดชิงรางวัล โดยมีกติกาว่า การนำเสนอต้องไม่ฝ่าฝืน จริยธรรม และจรรยาบรรณของสื่อ ถ้าอยากได้รางวัล เป็นรางวัลที่เป็นความภาคภูมิใจของสื่อ จำเป็นที่จะต้อง เริ่มทำตรงนี้ก่อน เป็นรางวัลที่รับประกันเรื่องของคุณภาพข่าว การทำข่าว การนำเสนอข่าว ถือเป็นรางวัลที่ใหญ่ที่สุดของคนโทรทัศน์สืบสวนสอบสวน เป็นการช่วยกระตุ้นและซึมซับจิตสำนึกที่ดีในการ ทำรายการข่าวให้มีหลักมาตรฐานของจริยธรรมและจรรยาบรรณ การจะทำรายการข่าวจริงๆ ถ้าผู้ ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้ยึดหลัก จริยธรรม และจรรยาบรรณของคนทำข่าวแล้ว ที่จริงก็คือ หลักของธรรมะในพระพุทธศาสนา เพราะว่าสอนหลักให้เคารพซึ่งกันและกัน ให้มีเมตตาต่อกัน ให้ อยู่ต่อกัน นี่คือหลักที่สำคัญ^{๖๗}

๔.๓.๒ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยในทางวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อสังคม และผลกระทบต่อผู้บริโภค

กิจการโทรทัศน์ดาวเทียมนั้น ส่งผลอย่างมากในแง่คุณภาพของเนื้อหาการถ่ายทอดผู้คน ในสังคม และยังมีอิทธิพลต่อการกำหนดความรู้ ทศนคติ ค่านิยม และนำมาสู่การสร้างภาพตัวแทน บทบาท และความเข้าใจของสมาชิกในสังคมต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ถูกต้อง บิดเบือนและเข้าใจผิดได้ ดังนั้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสื่อ เนื้อหาข่าวสาร ทั้งในรายการโทรทัศน์ดาวเทียมจึงเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสาธารณะ ผู้ชม ผู้ฟัง และผู้บริโภค อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ ดาวเทียมมีอาจผลักให้เป็นเรื่องวิจารณ์ญาณ ในการรับชมของผู้บริโภคแต่ฝ่ายเดียวโดยไม่รับผิดชอบ อะไร มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา, หน่วยงาน องค์กร ที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ในประเทศไทย และผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ดังนี้

ดร.นิพนธ์ นาคสมภพ ได้กล่าวไว้ว่า การทำหน้าที่สื่อ หนึ่ง คุณต้อง ต้องเป็นกลาง (Impartial) สอง ต้องจริง (Truth) อาจจะ Truth แบบ Fact หรือแบบ Accuracy ได้หมด นับว่าเป็น หัวใจสำคัญของสื่อ นอกจากนี้ คุณต้องมีความเป็นมืออาชีพ (Professional) และที่เหนือขึ้นไปอีกขั้น ถึงจะถูกต้อง เราก็จะไม่พูด จะอะไรก็แล้วแต่ เราก็ไม่พูด เราจะพูดอะไรก็ตามที่เป็นประโยชน์ต่อ มวลชนเท่านั้น อันนี้เป็นพวก Public Service ๓ ระดับนี้ บ้านเราไม่มีเลย ทั้ง Impartial, Truth และ Professional กรณีเมสแซจประเภทโฆษณาที่เป็นโฆษณาสินค้าที่มีการอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง มีความคิดเห็นว่า ควรที่จะต้องถูกทำลายให้หมด การทำโฆษณาสินค้า คำพูดไม่มีการโกหก สื่อทุกวันนี้

^{๖๗} สัมภาษณ์ พีระวัฒน์ โชติธรรมโม, นายกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ประเทศไทย, ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

จำเป็นที่จะต้องทำตัวเองให้น่าเชื่อถือ โดยต้องมีความจริง ต้องพูดความจริง จึงจะอยู่ได้ พูดความเท็จ เมื่อไรวันหนึ่งก็จะถูกขุด ที่สำคัญ ควรที่จะต้องยกย่องคนที่ดี ต้องมีตัวอย่างยกย่องบุคคลที่น่าเชื่อถือ ต้องชี้คนที่น่าเชื่อถือในวงการโทรทัศน์ดาวเทียมให้เด่นขึ้นมา เป็นตัวอย่างที่ดีให้ได้ ถ้าองค์กร หน่วยงาน กสทช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้บทลงโทษทางปกครองที่เข้มงวดรุนแรง แล้วจะได้คนดี คนดีจะเกิด โทรทัศน์ดาวเทียมดีจะเกิดขึ้นมา ต้องเอาจริงเอาจัง ถึงจะเกิดผล^{๒๘}

นิรุฒน์ ต้นอนุชิตติกุล ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะพัฒนาจิตสำนึกของสถานีโทรทัศน์ช่องที่ทำรายการหรือมีการโฆษณาที่ผิดกฎหมาย ผิดจริยธรรม เป็นไปได้ยาก ถ้าจะให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ควรที่จะให้ กสทช. และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ต้องใช้หลักกฎหมายที่เข้มงวด เอาจริงเอาจัง เพราะผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมที่เป็นพ่อค่านั่น ยังมีความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ทางธุรกิจเป็นที่ตั้ง กฎเกณฑ์ กติกาของโทรทัศน์ดาวเทียม ควรจะทำให้เหมือนกันกับทีวีดิจิตอล ดังนั้น ต้องทำจริง ไม่งั้นสังคมจะเสียหาย เพราะบางช่องมีการขายยา หรืออาหารเสริมที่เข้าข่ายเอาเปรียบหลอกลวงผู้บริโภค มีอาหารเสริมท่านชาย กสทช. และ อย. ควรที่จะเอาจริงเอาจัง จะเป็นการ Screen ทำให้ช่องที่มีอยู่เป็นช่องที่มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกับทีวีดิจิตอล เป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของโทรทัศน์ดาวเทียมให้ดีขึ้น กสทช. ควรที่จะต้องมีการจัดหาเจ้าหน้าที่ พนักงาน มาดำเนินการตรวจสอบช่องรายการโทรทัศน์ทุกช่องเพื่อให้ทราบว่ามีใครทำผิดกฎหมาย มีใครบ้างที่ทำผิดจริยธรรมและศีลธรรมอันดี เพื่อให้ทางสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย ได้ช่วยร่วมทำงานในการแจ้งบุคลากรเจ้าหน้าที่มาช่วยทำการตรวจสอบรายการ หรือมอร์นิตอร์ ช่องรายการแบบเรียลไทม์ ทุกวัน ทุกช่อง ผู้ประกอบการที่กระทำความผิดซ้ำซาก ควรที่จะได้รับการพักใช้ใบอนุญาต หรือในรายการที่ผิดรุนแรงมาก ควรที่จะต้องเพิกถอนใบอนุญาต เพราะถือว่าผู้ประกอบการเหล่านั้นขาดคุณสมบัติ และเป็นผู้ที่เข้ามาทำร้ายอุตสาหกรรมโทรทัศน์ดาวเทียม และเป็นการทำร้ายสังคม”^{๒๙}

สุภิญญา กลางณรงค์ ได้กล่าวไว้ว่า กสทช. เป็นองค์กรที่กำกับดูแลสื่ออีกที ซึ่งสื่อมวลชนต้องทำหน้าที่ให้ไม่ขัดต่อกฎหมายที่มีอยู่แล้ว เช่น รายการที่เกี่ยวกับเรื่องไต่สวน ไต่การ พนัน กสทช. จะเอามาตีความว่าไม่กระทบต่อศีลธรรมอันดี และลงมติว่าไม่ขัดต่อมาตรา ๓๗ ของ กสทช. ก็สามารถดำเนินการได้ ตัดสินได้ กสทช. มีกฎหมายมาตรา ๓๗ อยู่ในมือที่เป็นกฎหมายปกติ ที่บอกว่าอะไรที่ขัดต่อความมั่นคงของชาติและศีลธรรมอันดี อะไรที่กระทบต่อสถาบัน กสทช. สามารถตัดสินได้ด้วยตัวเอง ซึ่งการลงโทษก็มีอยู่ ๔ ระดับ คือ เตือน ปรับ พักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว และเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งขั้นต่ำก็สามารถเตือนได้ ซึ่งเป็นกฎหมายปกติ และผู้รับใบอนุญาตก็สามารถโต้แย้งได้ที่ศาลปกครอง อาจจะให้ลงข้อโทษทางหนังสือพิมพ์ หรือให้มีกลไกอะไรที่เยียวยาให้กับผู้เสียหาย ทั้งวิทยุ และโทรทัศน์ พูดถึงสินค้าประเภทอวดอ้างสรรพคุณเกินจริงก็ยังคงเห็นมีโฆษณาอยู่ในทีวี ดาวเทียม กสทช. ควรจะมีการให้รางวัล มีการยกย่อง ชมเชยว่ามีผู้ประกอบการที่ดี ควรจัดเวที

^{๒๘} สัมภาษณ์ ดร.นิพนธ์ นาคสมภพ, อดีตนายกสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย, สมาชิกวุฒิสภา, ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๒๙} สัมภาษณ์ นิรุฒน์ ต้นอนุชิตติกุล, ประธานกรรมการบริหาร บริษัท การ์ตูนคลับมีเดีย จำกัด สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง การ์ตูนคลับ ชานแนล, ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

สาธารณะ ชมเชยให้รางวัลว่าเขาเป็นแบบอย่างที่ดี โดยมีแรงจูงใจคือ การให้รางวัล จะได้เห็น ได้แยกผู้ประกอบกิจการที่ดี ออกจากกลุ่มที่ไม่ดี กสทช. ควรจะมีตัวกรองในการกระตุ้นให้เกิดการส่งเสริมการกำกับตนเองในเรื่องจริยธรรม หลายๆวิธี ให้แรงจูงใจด้านบวกกับคนที่ตั้งใจทำดี คือลงโทษคนที่ทำผิดซ้ำซาก ละเมิดเรื่องกฎหมายอาหารและยา และอื่นๆ เพื่อให้เป็นแบบอย่าง การพิจารณาใบอนุญาตก็ควรที่จะต้องสร้างเงื่อนไขคุ้มครองผู้บริโภคในด้านจริยธรรมด้วย ควรจะเปิดเวทีสาธารณะกระตุ้นให้สาธารณะมาตรวจสอบสื่อบ่อยๆ และเสนอแนะกับสถานีต่างๆ ถ้าอยากอยู่รอดในระยะยาว ยุคที่มีการแข่งขันสูงนี้ ก็ควรที่จะต้องอยู่รอดด้วยคุณภาพ และก็ต้องสร้างจิตสำนึกของผู้ประกอบกิจการกันเองด้วย ในการกำกับดูแลกันเองให้มากขึ้น^{๗๐}

ดังนั้นจึงถือเป็นพันธกิจและความรู้รับผิดชอบของสื่อที่ต้องใส่ใจและแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในบทบาทหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพนี้ในการดำเนินงานของสื่อ มักเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับสถาบันทางสังคมต่างๆ บ่อยครั้งที่อำนาจทางการเมือง หรือผลประโยชน์ทางธุรกิจเข้ามาแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อ นอกจากนี้การดำรงไว้ซึ่งความเป็นอิสระของวิชาชีพยังรวมถึงการที่ผู้บริหารองค์กรไม่เข้ามาแทรกแซงความอิสระของกองบรรณาธิการรายงานข่าวสารและข้อเท็จจริงที่มีผลสำคัญต่อสาธารณะ ซึ่งมีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ

๔.๓.๓ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยที่มีการสื่อสารประเภทสร้างความเกลียดชัง

การสื่อสารที่สร้างความเกลียดชัง (Hated communication) หรือ วาจาแห่งความเกลียดชังคือ ปัญหาหนึ่งที่สื่อมวลชนอาจเผลอมีส่วนในการสร้างความแตกแยกของผู้คนในสังคม โดยเฉพาะในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ชชาติพันธุ์ ศาสนา เพศ หรือความคิด ความเชื่อของกลุ่มต่างๆ ซึ่งนำไปสู่การแบ่งแยก การแตกแยก หรือการปฏิเสธการมีอยู่ของผู้อื่น และอาจนำไปสู่การสร้างความเกลียดชังของผู้คนในชาติจนนำไปสู่ความรุนแรงขึ้นจนอาจถึงสงคราม หรือการฆ่าฟันกันได้^{๗๑}

การสื่อสารที่สร้างความเกลียดชังคือ การแสดงออกต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยมีฐานอคติเกี่ยวกับ เชื้อชาติ ชนชั้น ความผิดแผกทางเพศ สถานที่เกิด อุดมการณ์ทางการเมืองกลุ่มวัฒนธรรม ศาสนา หรือคุณลักษณะอื่นใดที่นำไปสู่การแบ่งแยกได้เนื้อหาที่ถือว่าเป็นวาจาแห่งความเกลียดชังคือ

- ๑) การด่า บริภาษ ด้วยการใช้ภาษาหยาบคาย รุนแรง ดูถูกเหยียดหยาม
- ๒) การสร้างความเข้าใจผิด การโน้มน้าวชักจูงให้เชื่อถ้อยด้วยข้อมูลผิด หรืออคติส่วนตัว
- ๓) การนิยามคนอื่น ในเชิงลดคุณค่า ทำให้มีความหมายเชิงลบ กลายเป็นตัวลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น

^{๗๐} สัมภาษณ์ สุภิญญา กลางณรงค์, อดีตรองกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กสทช., ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒.

^{๗๑} สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, (กสทช.) คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, ๒๕๕๗, หน้า ๕๐-๕๑.

๔) การสื่อสารที่สร้างความรู้สึกแบ่งฝักแบ่งฝ่าย แบ่งพวกเขาพวกเราแยกออกชัดเจน ไม่ใช่พวกเดียวกัน

๕) การสื่อความหมายปฏิเสธการอยู่ร่วมกัน การกีดกันออกจากสังคม

๖) การตีตราประทับภาพเหมารวมตายตัวในเชิงลบ

๗) การยุยงปลุกปั่น ปลุกกระตือรือร้นให้ผู้อื่นร่วมเกลียดชัง สนับสนุนให้ใช้ความรุนแรงกับผู้เห็นต่าง

๘) การระดมกำลังไล่ล่า ชุ่คุกคาม การลงทัณฑ์ทางสังคม รุมประณามอย่างรุนแรงด้วยกลุ่มบุคคล การเนรเทศ หรือนำไปสู่การประกาศเช่นฆ่า

ดังนั้นการส่งเสริมแนวทางในการประกอบธุรกิจโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากการสัมภาษณ์ พบว่า วิธีการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการธุรกิจโทรทัศนดาวเทียมแห่งประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีเมื่อนำหลักพุทธธรรมเข้ามาปรับใช้กับกฎระเบียบต่างๆ ที่ชัดเจน ทำให้ผู้ประกอบการ อาจยังไม่เข้าใจการนำหลักพุทธธรรมมาเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของตนเองได้เพราะว่าหลักธรรมทางพระพุทธศาสนานั้นช่วยส่งเสริมแนวทางให้เป็นคนดี มีศีลธรรมดี มีความประพฤติที่ดี ที่ชอบ มีความคิดถึง มีความปรารถนาดีประกอบแต่คุณงามความดี มีจิตใจเป็นมนุษยธรรม มีความเมตตา กรุณา รู้จักกตัญญูรู้คุณ ไม่ถือโกรธ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอารัดเอาเปรียบคนอื่น มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน มีความซื่อสัตย์พูดแต่ความจริงไม่พยายาพาทอาฆาต ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่น โอบอ้อมอารี คนที่มีศีลธรรมดีนั้น คือคนที่มีความประพฤติที่ดีที่ชอบ

๔.๔ แนวทางในการพัฒนาจริยธรรมเชิงพุทธบูรณาการ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียม มีด้วยกัน ๔ วิธี ผู้วิจัยพบปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา และหลักพุทธธรรมในการนำมาใช้บูรณาการในแต่ละแนวทางการพัฒนา ดังต่อไปนี้

วิธีที่ ๑ : ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมจริยธรรมวิชาชีพสื่อสารมวลชนฉบับใหม่ให้เร็วที่สุด เพื่อให้ทุกสื่ออยู่ภายใต้องค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนอันเดียวกัน โดยจะมีการเปิดกว้างให้สื่อโทรทัศนดาวเทียมเข้ามาเป็นสมาชิก มีการตั้งคณะกรรมการ เพื่ออกระเบียบ กฎกติกา สำหรับนำมาใช้ในควบคุมและกำกับดูแลกันเองของสื่อโทรทัศนดาวเทียม ปัญหาและอุปสรรคคือ โครงสร้างของกลุ่มผู้ประกอบการกิจการโทรทัศนดาวเทียมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มพ่อค้านักธุรกิจ มากกว่าที่มาจากสายวิชาชีพทางด้านสื่อสารมวลชน ทำให้ส่วนใหญ่ขาดองค์ความรู้ความเข้าใจทางด้านจริยธรรมของสื่อสารมวลชน โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการธุรกิจ แบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม ๑) มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการค้าแสวงหารายได้ ผลกำไรจากการประกอบกิจการเป็นหลัก ๒) วัตถุประสงค์เพื่อทำการเมืองแบบเลือกข้างเป็นกระบอกเสียงในการประชาสัมพันธ์ข่าวการเมืองของฝ่ายตนเองเป็นหลักโดยใช้หลักธรรมมาบูรณาการคือ มรรคมืองค์ ๘

วิธีที่ ๒ : หยุดยั้งหรือไม่สนับสนุนช่องโทรทัศนดาวเทียมที่กระทำความผิดกฎหมาย หรือกระทำความผิดจริยธรรม มีบทลงโทษในทางปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจนจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) พบว่ามีปัญหาและอุปสรรค คือ ผู้

ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมที่แสวงหารายได้ และกำไร เป็นหลัก จากการทำรายการต่างๆ เช่น การเสนอข่าว รายการขายสินค้า ผลิตภัณฑ์ต่างๆ อาหารเสริม ยา ยังขาดจิตสำนึกที่ถูกต้อง ยังขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย ไม่เกรงกลัวต่อบทปรับ บทลงโทษ ของ กสทช. ประกอบกับ หน่วยงาน กสทช. ยังไม่มีพระราชบัญญัติ กฎหมายที่ควบคุมเรื่องจริยธรรมของวิชาชีพสื่อสารมวลชน โดยตรง ทำให้ยังไม่มี ความชัดเจนในเรื่อง เกณฑ์ในการตัดสิน ความผิดทางจริยธรรม แต่ปัจจุบัน กสทช. สามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๓๗ สำหรับความผิดที่เกี่ยวกับความมั่นคง หรือสถาบันและศีลธรรมอันดีของประเทศชาติได้ สิ่งนี้มีกฎหมายรองรับ รวมทั้งนโยบายของ กสทช. ยังไม่มีความชัดเจนในแง่ของการส่งเสริม สนับสนุน สร้างแรงจูงใจ ให้กับผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมที่ดี เช่น การยกย่องเชิดชู, การประกาศเกียรติคุณ, การมอบรางวัล หรือ การลดค่าธรรมเนียมรายปี พบว่ายังขาดแผนงานที่เป็นรูปธรรมในการรณรงค์ส่งเสริมเพื่อให้ผู้ประกอบการได้ทำรายการข่าว, รายการทั่วไป, รายการโฆษณาสินค้า เป็นไปอย่างถูกต้อง ทั้งถูกกฎหมาย และ ถูกต้องตามหลักจริยธรรมโดยใช้หลักธรรมมาบูรณาการคือ เบญจศีล เบญจธรรม

วิธีที่ ๓ : ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่าย สัมมนา โดย กสทช. และหน่วยงานองค์กรสื่อสารมวลชน โดยใช้กระบวนการจัดสนทนาแบบ Dialogue และ Collaborative ที่จะส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ มีการพูดคุยกันดีๆ มีความเห็นอกเห็นใจกัน มีความปรารถนาดีต่อกัน มีความรักความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์และสังคม พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคคือ ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม คือกลุ่มที่ทำรายการช่องข่าวช่องการเมือง กลุ่มนี้จะประกอบไปด้วยความมีอคติเพราะเรื่องของการเมืองและผลประโยชน์ต่างๆ ดังนั้น จะรักแค่พรรคพวก กลุ่มสมาชิกของตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็จะมี ความเกลียดชัง เคียดแค้น อาฆาต เป็นศัตรูกับฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง ทำให้ขาดความปรารถนาดี ขาดความหวังดี ขาดความเมตตา กรุณา สงสารเพื่อนมนุษย์ด้วยกันในสังคม ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมและอีกกลุ่มที่ทำรายการโทรทัศน์ในเชิงธุรกิจ เชิงพาณิชย์ กลุ่มนี้ จะมีเป้าประสงค์หลักในการทำรายการได้ สร้างผลกำไรเป็นหลักให้กับสถานีหรือบริษัทฯ บางช่องทำเพื่อการอยู่รอด ท่ามกลางการแข่งขันที่สูงในปัจจุบัน ปัญหาของช่องเหล่านี้คือ ผู้ประกอบการจะทำผิดกฎหมาย และผิดจริยธรรม ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบเจอ คือ การโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและยาที่ไม่ได้รับอนุญาตโฆษณา (ขอ.) จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือการขายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับปุ๋ยโดยไม่มีใบอนุญาตเลขทะเบียนปุ๋ยจากกรมวิชาการเกษตร ถือว่าเป็นการโฆษณาและเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผิดกฎหมาย ผู้ประกอบการมุ่งแต่จะหารายได้อย่างเดียวโดยไม่คำนึงว่า ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและยาที่กำลังอ้างอ้างถึงสรรพคุณเกินจริงจะมีผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภคอย่างไร หรือผลกระทบต่อเกษตรกร กรณีซื้อผลิตภัณฑ์ปุ๋ยปลอมหรือสารที่ไม่ใช่ปุ๋ยเอาไปใช้ นอกจากจะไม่เกิดผลผลิตที่ดีแล้ว ยังต้องเสียเงินในการซื้อผลิตภัณฑ์ดังกล่าว โดยมีผลกระทบต่อสุขภาพและวิถีชีวิตการทำมาหากินของผู้บริโภค ทั้งต่อประชาชนทั่วไป และเกษตรกร เป็นการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมที่ขาดความรัก ความเมตตา ขาดความกรุณา ขาดความปรารถนาดีต่อเพื่อนมนุษย์ในสังคมโดยใช้หลักธรรมมาบูรณาการคือ หลักพรหมวิหาร ๔

วิธีที่ ๔ : ส่งเสริมสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอก กสทช. ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางในการปฏิบัติและบทลงโทษต่างๆ อย่างเป็นธรรมและเป็นกลางในเรื่องความผิดทางจริยธรรม เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สำนักงาน

คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้นำเสนอข่าวหรือรายการด้วยความเป็นกลางเหมาะสม ถูกต้อง ปราศจากอคติต่างๆ เป็นประโยชน์ต่อสังคมและไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประเทศชาติ พบว่ามีปัญหาและอุปสรรค คือ ปัจจุบัน กสทช. มีกฎหมายมาตรา ๓๗ สำหรับใช้ในการตัดสินลงโทษ ช่องที่กระทำความผิดที่มีผลกระทบทางด้านความมั่นคง มีเนื้อหาที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครอง ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน กสทช. มีอำนาจเต็มในการตัดสินและใช้บทลงโทษได้โดยทันทีตามกฎหมาย แต่ความผิดเชิงจริยธรรม กสทช. ยังไม่มีกฎหมายในการบังคับใช้โดยตรง ดังนั้นทำให้เกิดช่องว่างในทางกฎหมาย ทำให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม รายที่กระทำความผิดจริยธรรม แต่ไม่ถึงกับผิดกฎหมายมาตรา ๓๗ กสทช. ยังไม่สามารถดำเนินการเอาผิดหรือลงโทษได้ เนื่องจากยังขาดกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศของ กสทช. ที่เกี่ยวกับความผิดทางจริยธรรม ดังนั้น กสทช. มีความจำเป็นที่จะต้องรีบออกประกาศให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการควบคุมและการบังคับใช้บทลงโทษเพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างทางกฎหมาย จนทำให้เกิดปัญหาที่มีผู้กระทำความผิดทางจริยธรรมจำนวนมากขึ้นหลายช่อง โดยที่ กสทช. ทำอะไรไม่ได้

ดังนั้น กสทช. ควรที่จะเปิดกว้างอย่างเป็นทางการที่จะเชิญผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ทางจริยธรรมและการคุ้มครองผู้บริโภคให้มาเป็นคณะทำงานร่วมกัน เช่น หน่วยงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หน่วยงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) หรือหน่วยงานสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อทำงานร่วมกันในการออกระเบียบ ประกาศ เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางจริยธรรม พร้อมบทบังคับในการลงโทษทางปกครองอย่างเป็นทางการ เป็นธรรม และปราศจากอคติใดๆ ปัญหาหลักประการหนึ่ง คือ ในปัจจุบันได้มีการนำช่องโทรทัศน์ดาวเทียมไปทำช่องข่าวการเมืองแบบเลือกข้าง ใช้เพื่อเป็นกระบอกเสียงของพรรคการเมือง เพื่อให้ข้อมูลด้านเดียวกับกลุ่มประชาชนเป้าหมาย มีการโจมตี ใส่ร้ายป้ายสีด้วยคำหยาบคาย คำด่า คำส่อเสียด ประทุษร้ายทางวาจาแก่ฝ่ายตรงข้าม เพราะมีเป้าประสงค์จะทำลายฝ่ายตรงข้าม มีการยุยง ปลุกปั่นแบ่งพรรคแบ่งพวก โดยมีผลประโยชน์ของตัวเองฝ่ายเดียวเป็นที่ตั้ง และอีกประการหนึ่ง คือ การทำรายการโฆษณา ที่มีเป้าประสงค์จะทำให้เกิดการขายสินค้าให้ได้ เพื่อผลประโยชน์ทางการเงิน เรื่องรายได้ของสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม ปัญหาที่พบคือ โฆษณาที่ผิดกฎหมาย เช่นโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและยาที่ไม่ได้รับอนุญาตจาก อย. และไม่มีใบอนุญาตโฆษณา (ขอ.) ที่ถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้งเป็นโฆษณาที่อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง เข้าข่ายโกหก หลอกลวงผู้บริโภค ปัญหานี้ ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมส่วนใหญ่ก็รู้ว่าเป็นโฆษณาที่ผิดกฎหมาย เป็นโฆษณาเกินจริง แต่ด้วยความต้องการที่จะได้ผลประโยชน์ คือ เงินค่าโฆษณาจากลูกค้า เลยทำให้หลายๆ ช่องโทรทัศน์ดาวเทียมขาดหลักของความซื่อสัตย์ ขาดหลักความเป็นกลาง ขาดหลักความถูกต้อง มีจิตใจที่เต็มไปด้วยอคติ เพราะมีผลประโยชน์เป็นเครื่องล่อ ทำให้อยากได้เงินโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบ ผลเสียที่จะมีต่อผู้บริโภคและสังคม เกิดสภาวะมอดิตใจที่ไม่เป็นกลาง บนพื้นฐานความเป็นจริงที่ควรจะเป็น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่เกิดจากความโลภ มอดิตที่เกิดขึ้นในใจ ทำให้การผลิตรายการ หรือการนำเสนอข่าวออกมา จะมีเนื้อหาที่ไม่เป็นกลาง ไม่เป็นธรรม และเป็นอันตราย เป็นผลกระทบต่อบริโภคและสังคมโดยใช้หลักธรรมมาบูรณาการคือ อคติ ๔

**ตารางแสดงแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของ
ผู้ประกอบการโทรทัศนผ่านดาวเทียมในประเทศไทย**

ตารางที่ ๑

วิธีที่ ๑ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมจริยธรรมเพื่อการควบคุมและกำกับดูแลกันเอง

ปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนา	แนวทางการพัฒนาจริยธรรม ของผู้ประกอบการโทรทัศน ดาวเทียม	หลักพุทธธรรม ที่ใช้บูรณาการ
โครงสร้างของกลุ่มผู้ประกอบการ กิจการโทรทัศนดาวเทียมส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มพ่อค้า นักธุรกิจ มากกว่าสายวิชาชีพทางด้าน สื่อสารมวลชน ทำให้ส่วนใหญ่ ไม่มีพื้นฐานและขาดองค์ ความรู้ด้านจริยธรรมของ สื่อมวลชน และมีวัตถุประสงค์ หลักคือ ทำการค้า ต้องการหา รายได้ หากำไรจากช่องทาง โทรทัศนดาวเทียมเป็นที่ตั้ง ไม่ มีความใส่ใจในเรื่อง จรรยาบรรณ และจริยธรรม ขาดจิตใต้สำนึกที่ดีในการ ประกอบกิจการ ส่วนใหญ่มอง แต่ผลประโยชน์ทางการเงิน และการเมืองเลือกข้าง ขาด หลักความจริง ขาดความ ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่อการทำข่าว และต่อสังคม โดยมีความโลภเป็นที่ตั้งใจ ในการประกอบกิจการความ รับผิดชอบ	ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการ ประกาศใช้พระราชบัญญัติ ส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพ สื่อสารมวลชนฉบับใหม่ให้ ประกาศโดยเร็วที่สุด เพื่อให้ทุก สื่ออยู่ภายใต้บังคับวิชาชีพ สื่อมวลชนอันเดียวกันโดย เปิดกว้างให้สื่อโทรทัศน ดาวเทียมเข้ามาเป็นสมาชิกได้มี การตั้งคณะกรรมการเพื่อก ฎระเบียบ กฎกติกา ข้อบังคับ สำหรับนำมาใช้ในการควบคุม และกำกับดูแลกันเองของสื่อ โทรทัศนดาวเทียม (Self Regulation) ให้มีพื้นฐานของ คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ต่อวิชาชีพ มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม คิดดี พูดดี ทำดี ไม่ทำ รายการที่ผิดต่อกฎหมาย ไม่ทำ รายการที่ผิดต่อจริยธรรม	อริยมรรคมีองค์ ๘ เป็นหลักธรรม ที่นำมาใช้สำหรับการดับทุกข์หรือ ปัญหาทั้งปวง โดยรู้จักเหตุของ ทุกข์หรือปัญหา เข้าใจสาเหตุแห่ง ปัญหา รู้จักหาวิธีการออกจาก ปัญหา จากนั้นจึงมีการกระทำ เพื่อออกจากทุกข์ หรือออกจาก ปัญหานั้นๆ เป็นหลักธรรมที่ สำคัญ ที่สามารถนำมาบูรณาการ เป็นแนวทางในการพัฒนา จริยธรรมของผู้ประกอบการ กิจการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทย ในด้านการประกอบกิจการอย่าง ตรงไปตรงมา ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ทั้งกาย วาจา และใจ ทั้งต่อ ตนเองและสังคม เป็นหลักธรรมที่ ช่วยแก้ไขปัญหาของตนเองและ สังคม โดยการแก้ที่สาเหตุของ ปัญหา จะทำให้เกิดความสุข ความสำเร็จ และเป็นประโยชน์ต่อ ส่วนรวม หลักธรรมนี้เรียกว่า อริยมรรคมีองค์ ๘ ได้แก่ ๑.สัมมาทิฐิ ปัญญาเห็นชอบ ๒.สัมมาสังกัปปะ ดำริชอบ ๓.สัมมาวาจา เจรจาชอบ ๔.สัมมากัมมันตะ การประพฤติดี

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา จริยธรรมของผู้ประกอบ กิจการโทรทัศน์ดาวเทียม	หลักพุทธธรรม ที่ใช้บูรณาการ
		งาม ๕.สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ ๖.สัมมาวายามะ อุตสาหะพยายาม ๗.สัมมาสติ ความรู้ตัวอยู่เป็นปกติ ๘. สัมมาสมาธิ จิต ตั้งมั่น สงบจาก กิเลส

ตารางที่ ๒

วิธีที่ ๒ หยุดยั้งหรือไม่สนับสนุนช่องโทรทัศน์ดาวเทียมที่กระทำผิดกฎหมาย มีบทลงโทษในทางปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจน

ปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา จริยธรรมของผู้ประกอบ กิจการโทรทัศน์ดาวเทียม	หลักพุทธธรรม ที่ใช้บูรณาการ
สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมที่แสวงหารายได้และกำไรเป็นหลัก จากการทำรายการต่างๆ การเสนอข่าวการเมืองแบบเลือกข้าง การขายสินค้า ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ยังขาดจิตสำนึกที่ถูกต้อง ยังขาดความเห็นและการปฏิบัติหน้าที่ที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ประกอบกับหน่วยงานกสทช. ยังไม่มีกฎหมายที่ควบคุมเรื่องจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโดยตรงที่จะสามารถนำมาใช้เป็นบทลงโทษ รวมทั้งนโยบายกสทช. ยังไม่มีความชัดเจนในแง่ของการส่งเสริม สนับสนุนผู้ประกอบการที่ดี เช่นการยกย่อง เชิดชู การให้รางวัล การลดค่าธรรมเนียบรายปี ยังขาดนโยบายการสร้างแรงจูงใจด้านบวกและ แผนงานที่เป็นรูปธรรมในการรณรงค์เพื่อให้ผู้ประกอบการทำรายการที่ถูกต้องทั้งทางกฎหมาย และจริยธรรม	หยุดยั้งหรือไม่สนับสนุนช่องโทรทัศน์ดาวเทียมที่กระทำผิดกฎหมาย หรือกระทำผิดจริยธรรม มีบทลงโทษในทางปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจนจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เช่นการแจ้งเตือน การปรับ การพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว และการเพิกถอนใบอนุญาต มีการส่งเสริมและสนับสนุนช่องโทรทัศน์ดาวเทียมที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย หรือไม่กระทำผิดจริยธรรม มีการมอบรางวัล เชิดชู ยกย่องให้เป็นสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมดีเด่น รวมทั้งให้ส่วนลดค่าธรรมเนียบรายปีให้ด้วย โดย กสทช.	เบญจศีล เบญจธรรม เป็นหลักธรรมสนับสนุนที่ขยายมาจากมรรค ๘ ในด้านสังคม (ศีล) คือจากสัมมาวาจา สัมมาภิมันตะ และสัมมาอาชีวะ เป็นหลักธรรมที่สำคัญที่ทั้งข้อห้ามในการประพฤติปฏิบัติ คือกฎหมาย และผิดจริยธรรม เพื่อความสงบเรียบร้อย ไม่มีเวร ไม่มีภัยต่อตนเอง และต่อสังคมส่วนรวม โดยมีรายละเอียดดังนี้ เบญจศีล ๑. ปาณาติปาต ไม่ฆ่าสัตว์ ๒. อทินนาทาน ไม่ลักทรัพย์ ๓. กาเมสุมิฉฉาจาร ไม่ประพฤติดิฉันท์ในกาม ๔. มุสาวาทาไม่พูดปด คำหยาบ ส่อเสียด เพื่อเจ้า ๕. สุราเมรยะ มัชชะปมาทัฏฐานา ไม่ดื่มสุรา ยาเมา เบญจธรรม ๑. เมตตา กรุณา มีความรัก ความสงสาร ๒. สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ ๓. กามสังวร สำรวมอินทรีย์ ๔. สัจจะ พูดความจริง ๕. สติ สัมปชัญญะ การรู้สีกตัว รู้ดีชั่ว

ตารางที่ ๓

วิธีที่ ๓ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่าย สัมมนา

ปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนา	แนวทางการพัฒนาจริยธรรม ของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ ดาวเทียม	หลักพุทธธรรม ที่ใช้บูรณาการ
กลุ่มที่ ๑ คือกลุ่มที่ทำรายการช่องข่าวช่องการเมือง กลุ่มนี้จะประกอบไปด้วยความมีอคติ เพราะเรื่องของการเมืองและผลประโยชน์ต่างๆ ดังนั้น จะรักแต่พรรคพวก กลุ่มสมาชิกของตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็จะมี ความเกลียดชัง เคียดแค้น อาฆาต เป็นศัตรูกับฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง ทำให้ขาด ความปรารถนาดี ขาด ความหวังดี ขาดความเมตตา กรุณา สงสารเพื่อนมนุษย์ด้วยกันในสังคม ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม กลุ่มที่ ๒ คือกลุ่มที่ทำรายการโทรทัศน์ในเชิงธุรกิจ เชิง พา ณี ช ย์ ก ลุ่ ม นี้ จ ะ มี เป้าประสงค์หลักในการหา รายได้ สร้างผลกำไรเป็นหลัก ให้กับสถานีหรือบริษัทฯ บาง ช่องทำเพื่อกำไรอยู่รอด ท่ามกลางการแข่งขันที่สูงใน ปัจจุบัน ปัญหาของช่องเหล่านี้ คือ ผู้ประกอบกิจการจะทำผิด กฎหมาย และผิดจริยธรรม ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบเจอ คือ การโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหาร เสริมและยาที่ไม่ได้รับอนุญาต โฆษณ(ขอ.)	ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่าย สัมมนา โดย กสทช. และ หน่วยงานองค์กรสื่อสารมวลชน อย่างต่อเนื่อง โดยใช้ กระบวนการจัดสนทนาแบบ Dialogue และ Collaborative ที่จะส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ มีการพูดคุยกันดีๆ มีความเห็นอกเห็นใจกัน มีความปรารถนาดีต่อกัน มีความรักความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์และสังคม	พรหมวิหาร ๔ เป็นหลักธรรม เครื่องอยู่อย่างประเสริฐ, ธรรม ประจำใจอันประเสริฐ, หลัก ความประพฤติที่ประเสริฐ บริสุทธิ, ธรรมที่ต้องมีไว้เป็น หลักใจและกำกับความประพฤติ จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจด และปฏิบัติตนต่อมนุษย์ทั้งหลาย โดยชอบ โดยมีพื้นฐานของจิตใจ ให้มีความรัก ความปรารถนาดี อยากให้เขามีความสุข มีความ สงสารอยากให้เขาพ้นทุกข์ มีความ ยินดีเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข และสามารถวางใจเป็นกลาง พิจารณาด้วยปัญญา มีจิตที่ เทียงตรง ไม่เอนเอียงด้วยรัก และชัง เป็นหลักธรรมสำคัญที่ สามารถนำมาใช้ในการบูรณา การ เป็นแนวทางในการพัฒนา จริยธรรมของผู้ประกอบกิจการ โทรทัศน์ดาวเทียม ให้เป็นผู้ ประกอบกิจการที่มีความรัก ความเมตตา ความปรารถนาดี มีความสงสารต่อผู้บริโภค

ตารางที่ ๓ (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา จริยธรรมของผู้ประกอบ กิจการโทรทัศน์ดาวเทียม	หลักพุทธธรรม ที่ใช้บูรณาการ
จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือการขายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับปุ๋ยโดยไม่มีใบอนุญาตเลขทะเบียนปุ๋ยจากกรมวิชาการเกษตร ถือว่าเป็นการโฆษณาและเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผิดกฎหมาย ผู้ประกอบกิจการมุ่งแต่จะหารายได้อย่างเดียวโดยไม่คำนึงว่า ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและยาที่กล่าวอ้างอวดอ้างถึงสรรพคุณเกินจริงจะมีผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภคอย่างไร หรือผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภคอย่างไร หรือผลกระทบต่อเกษตรกรกรณีซื้อผลิตภัณฑ์ปุ๋ยปลอมหรือสารที่ไม่ใช่ปุ๋ยเอาไปใช้ นอกจากจะไม่เกิดผลผลิตที่ดีแล้ว ยังต้องเสียเงินในการซื้อผลิตภัณฑ์ดังกล่าว โดยมีผลกระทบต่อสุขภาพและวิถีชีวิตการทำมาหากินของผู้บริโภค ทั้งต่อประชาชนทั่วไป และเกษตรกร เป็นการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมที่ขาดความรัก ความเมตตา ขาดความกรุณา ขาดความปรารถนาดีต่อเพื่อนมนุษย์ในสังคม		มีความปรารถนาอยากช่วยเหลือผู้บริโภคให้พ้นทุกข์ ให้เขามีความสุขและมีใจที่พลอยยินดีเป็นสุขเมื่อเห็นผู้บริโภคอยู่ดีมีสุข เมื่อผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมมีจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยพรหมวิหาร ๔ แล้ว การนำเสนอข่าว การนำเสนอรายการต่างๆ ก็จะไม่ปราศจากอคติ จะเป็นรายการข่าวที่ไม่เป็นโทษ ไม่เป็นพิษภัยต่อสังคม รายการโฆษณาต่างๆ ก็จะเป็นจริง ไม่มีการอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง ไม่เป็นโทษต่อผู้บริโภคและสังคม พรหมวิหาร ๔ ประกอบด้วย ๑. เมตตา ความรัก ๒. กรุณา ความสงสาร ๓. มุทิตา ความยินดี ๔. อุเบกขา วางใจเป็นกลาง

ตารางที่ ๔

วิธีที่ ๔ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอก กสทช. ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกระเบียบ ข้อบังคับ

ปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา จริยธรรมของผู้ประกอบ กิจการโทรทัศน์ดาวเทียม	หลักพุทธธรรม ที่ใช้บูรณาการ
ความขัดแย้งจริยธรรม กสทช. ยังไม่มีกฎหมายในการบังคับใช้โดยตรง ทำให้เกิดช่องว่างในทางกฎหมาย โดย กสทช. ไม่สามารถดำเนินการเอาผิดหรือลงโทษได้เนื่องจากยังขาดกฎหมาย หรือประกาศของ กสทช. ที่เกี่ยวกับความผิดทางจริยธรรม ดังนั้น กสทช. มีความจำเป็นที่จะต้องรีบออกประกาศให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการควบคุมและการบังคับใช้บทลงโทษทางปกครองอย่างเป็นกลาง เป็นธรรม และปราศจากอคติใดๆ ปัญหาหลักประการหนึ่ง คือ ในปัจจุบันได้มีการนำช่องโทรทัศน์ดาวเทียมไปทำช่องข่าวการเมืองแบบเลือกข้าง ใช้เพื่อเป็นกระบอกเสียงของพรรคการเมือง มีการโจมตีใส่ร้ายป้ายสีด้วยคำหยาบคาย คำด่า คำส่อเสียด ประทุษร้ายทางวาจาแก่ฝ่ายตรงข้ามโดยมีผลประโยชน์ของตัวเองฝ่ายเดียวเป็นที่ตั้งอย่างมีอคติ และอีกประการหนึ่ง คือ การทำรายการโฆษณา ที่มีเป้าประสงค์จะขายสินค้าให้ได้เพื่อผลประโยชน์ทางการเงิน ปัญหาที่พบคือโฆษณาที่ผิดกฎหมาย	ส่งเสริมสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอก กสทช. ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางในการปฏิบัติและบทลงโทษต่างๆ อย่างเป็นธรรมและเป็นกลางในเรื่องความผิดทางจริยธรรม เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้นำเสนอข่าวหรือรายการด้วยความเป็นกลางเหมาะสม ถูกต้อง ปราศจากอคติต่างๆ เป็นประโยชน์ต่อสังคมและไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประเทศชาติ	อคติ ๔ หลักพุทธธรรมที่ว่าด้วยหลักอคติ ๔ ถือว่าเป็นหลักธรรมที่สามารถนำมาบูรณาการ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้ ในด้านการปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา เช่น การนำเสนออย่างถูกต้อง หรือเว้นจากการกระทำที่ไม่ควรกระทำ เป็นความประพฤติที่ผิดเพราะด้วยความลำเอียง ด้วยความไม่เที่ยงธรรม ไม่ซื่อตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำเสนอข่าว รายการวิเคราะห์ข่าว , รายการข่าวการเมือง เป็นต้น โดยผู้ประกอบกิจการจะต้องใช้สติและปัญญาในการปฏิบัติหน้าที่ ที่จะต้องไม่ประพฤติตามหลักอคติ ๔ ได้แก่ ๑. ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะรัก ๒. โทสาคติ ลำเอียงเพราะโกรธ ๓. โมหาคติ ลำเอียงเพราะหลง ๔. ภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา จริยธรรมของผู้ ประกอบกิจการ โทรทัศน์ดาวเทียม	หลักพุทธธรรม ที่ใช้บูรณาการ
เช่นโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและยาที่ไม่ได้รับ อนุญาตจาก อย. และไม่มีใบอนุญาตโฆษณา (ขอ.) ที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ด้วยความต้องการที่จะได้ ผลประโยชน์ คือ เงินค่าโฆษณาจากลูกค้า เลยทำ ให้ขาดหลักของความซื่อสัตย์ มือคตื ขาดหลักความ เป็นกลาง ขาดหลักความถูกต้อง โดยไม่คำนึงถึง ผลกระทบ ผลเสียที่จะมีต่อผู้บริโภคและสังคม		

๔.๕ สรุป

การนำหลักธรรมมาบูรณาการใช้ในการส่งเสริมแนวทางพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมแห่งประเทศไทย ซึ่งอาศัยหลักธรรมมาใช้ยกระดับจิตใจคนให้สูงขึ้นได้ ถ้ามีคนจิตใจสูงมาเป็นผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ปัญหาต่างๆ อย่างที่เห็นอยู่ทุกวันนี้ก็จะน้อยลง มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น หลักความถูกต้องมาก่อน ถูกต้องตามหลักจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย และให้ทีมงานมีภาพเดียวกัน ต้องสื่อให้เห็นความไม่ติต่างๆ ที่ไม่ควรทำ เช่น ยาเสพติด เรื่องลักขโมย เรื่องความโลภต่างๆ ไม่ใช่มองที่เงินอย่างเดียว ถ้าผิดจากวิสัยทัศน์ ก็ไม่ต้องทำ ถ้ายึดถือแนวทางในกรรมดี ไม่ต้องรวยมากนัก มีกินมีใช้อยู่ในสังคมที่ดี ช่วยกันสร้างสังคมให้ดีขึ้นคนควรที่จะต้องมีสัมมาทิฐิ คือ คิดให้ถูกก่อน แล้วอย่างอื่นที่ดีๆ จะตามมา สัมมาทิฐิ คือ กำหนดทิศทางทำธุรกิจ การประกอบกิจการที่ต้อง จะสามารถ Balance เงิน ปัญญาความรู้ ที่จะพาเราเดินไป ถ้าไม่มีดังนี้ เอาแต่เงินก็ไม่มีสัมมาทิฐิ ถ้าคิดถูก คิดเป็น ก็จะช่วยยกระดับจิตใจขึ้นมาให้สูงขึ้น จะทำให้เกิดความเคารพต่อกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ จริยธรรม จรรยาบรรณต่างๆ และไม่ทำร้ายสังคม สามารถยกระดับจิตใจให้สูงขึ้นนั้น ต้องมีความคิดที่ถูกต้อง ต้องมีปัญญาและต้องมีความรู้

จากที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยสามารถนำเสนอเป็นวิธีการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยได้

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสามารถสรุปแนวคิดทั้ง ๔ วิธีได้ดังนี้

๑) แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ด้วยวิธีการส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้มีพระราชบัญญัติควบคุมจริยธรรมวิชาชีพสื่อสารมวลชนฉบับใหม่นั้น จะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยผลักดันทำให้องค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้มีหน่วยงานองค์กรมาตรฐานที่มีกฎหมายรองรับ สามารถออกกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ การลงโทษสมาชิกได้ เพื่อวัตถุประสงค์ในการควบคุม กำกับดูแลกันเองของโทรทัศน์ดาวเทียม ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่พบในปัจจุบัน โทรทัศน์ดาวเทียมไม่สามารถรวมตัวกันได้ จึงไม่

สามารถควบคุมและกำกับดูแลกันเองได้ ซึ่งการที่ผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมจะควบคุมตัวเองได้นั้นจะต้องเริ่มจากการปรับทัศนคติทางความคิดก่อน คือต้องรู้จักคิดให้ถูกต้อง รู้จักเห็นให้ถูกต้อง รู้จัก บำป บัญ คุณ โทษ ผิด ชอบ ชั่ว ดี อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ให้เป็นสัมมาทิฐิ เกิดปัญหามาก่อนแล้วสัมมาอาชีวะก็จะเกิดตามมาได้ ดังนั้น การนำหลักพุทธธรรม อริยมรรคมีองค์ ๘ มาใช้ บูรณาการวิธีการตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะสามารถทำให้ประสบผลสำเร็จได้

๒) แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยด้วยวิธีหยุดยั้งหรือไม่สนับสนุน ช่องโทรทัศนดาวเทียมที่กระทำผิดกฎหมาย หรือกระทำผิดจริยธรรม โดยมีบทลงโทษในทางปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจนจากกรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศนและกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) โดยใช้หลักการให้รางวัลและหลักการลงโทษที่เรียกว่า นิคคณฺเห นิคคหารหํ พึงชมคนที่ควรชม และ ปคฺคณฺเห ปคฺคหารหํ พึงยกย่องคนที่ควรยกย่อง กสทช. จำเป็นที่จะต้องไขบทลงโทษทางปกครองอย่างเคร่งครัด เอาจริงเอาจังและอย่างรวดเร็ว แก่กลุ่มผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมที่ไม่เคารพกฎหมาย, ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย หรือขาดจริยธรรม จรรยาบรรณ โดยมีบทลงโทษทางปกครอง ๔ ระดับ ได้แก่ การแจ้งเตือน การปรับ การพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว และการเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งจะทำให้สามารถแยกแยะผู้ประกอบการฯ ที่ดี ออกจากกลุ่มที่ไม่ดีได้ และเพื่อให้เห็นเป็นแบบอย่างในการเอาจริงเอาจัง ย่อมมีผลทำให้สถานีโทรทัศนดาวเทียมช่องอื่นๆ ไม่กล้าทำตาม และมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเลิกกระทำผิดทั้งทางกฎหมายและจริยธรรม สำหรับสถานีโทรทัศนดาวเทียมที่ดี กสทช. ก็ควรที่จะต้องให้รางวัล เป็นประกาศเกียรติคุณ ยกย่อง เชิดชู ให้เห็นเป็นแบบอย่าง เป็นต้นแบบที่ดี แก่วงการอุตสาหกรรมโทรทัศนดาวเทียม ซึ่งการที่จะเป็นผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมที่ดีอย่างมีจริยธรรมได้นั้น ย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมการประพฤติ ปฏิบัติทางกาย และวาจาของตนเองให้ได้ เพื่อไม่ให้เกิดโทษแก่ตนเองและสังคม ดังนั้น การนำหลักพุทธธรรม เบญจศีล เบญจธรรม มาใช้บูรณาการวิธีการตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ จะสามารถทำให้ประสบผลสำเร็จได้

๓) แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยด้วยวิธีสนับสนุน ส่งเสริม ให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่าย สัมมนาอย่างต่อเนื่อง จัดโดย กสทช. และหน่วยงานองค์กรสื่อสารมวลชน เช่น สมาคมโทรทัศนดาวเทียมประเทศไทย, สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, สมาคมกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง (ประเทศไทย) หรือสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เป็นต้น โดยใช้กระบวนการในการจัดสัมมนาแบบ Dialogue และ Collaborative มีการพบปะพูดคุยถึงปัญหาต่างๆ โดยตรงระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียม เป็นความร่วมมือที่จัดให้มีบรรยากาศของการพูดคุยกันดีๆ ให้มีบรรยากาศแห่งความเห็นอกเห็นใจกัน ให้มีความปรารถนาดีต่อกัน มีความรักความเมตตาต่อกันตามหลักพรหมวิหาร ๔ มีการเปิดโอกาสให้ได้ฟังปัญหาต่างๆ จากผู้ชมรายการจริงๆ พ่อแม่ผู้ปกครอง หรือคนที่ได้รับผลกระทบจากความเชื่อและซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมหรือยาไปบริโภค แล้วเกิดปัญหาทางสุขภาพต่างๆ ตามมาในภายหลัง หรือปัญหาที่เกี่ยวกับข่าวและการเมือง รวมทั้งผลกระทบต่อครอบครัวและสังคม ด้วยวิธีการเหล่านี้ จะส่งผลให้ผู้ประกอบการได้รับข้อมูลจากผู้บริโภคโดยตรง ทำให้เห็นถึงผลเสียและผลกระทบจากการที่ผู้บริโภคได้เสพข่าวที่ประกอบไปด้วยอคติ มีการด่าทอ ประทุษร้ายทางวาจา หรือกรณีผลกระทบของผู้บริโภคจากการบริโภคอาหารเสริมและยา และส่งผลเสียต่อ

สุขภาพ จะทำให้ผู้ประกอบการฯ ได้เห็นกรณีศึกษาจริงๆ เพื่อที่จะกระตุ้นให้มีความตระหนักในความรับผิดชอบ ให้มีความเห็นอกเห็นใจ ใจเขาใจเรา เพื่อให้เกิดความรัก ความเมตตา ความปรารถนาดีต่อผู้บริโภคให้มากขึ้น ถ้าจิตใจของผู้ประกอบการโทรศัพท์ดาวเทียม เป็นจิตใจที่ประกอบด้วยความรัก ความเมตตา ความสงสาร ความกรุณา ผู้ประกอบการฯ ก็จะไม่กล้าทำข่าวหรือรายการที่ส่งผลเสีย ส่งผลกระทบต่อบริโภค เพราะเป็นการไปทำร้ายผู้บริโภค ทำให้เขาเดือดร้อน มีความทุกข์ ไม่มีความสุข ดังนั้น การนำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้บูรณาการแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรศัพท์ดาวเทียมในประเทศไทย จะสามารถช่วยส่งเสริมทำให้ประสบผลสำเร็จได้

๔) แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรศัพท์ดาวเทียมในประเทศไทยด้วยวิธีส่งเสริม สนับสนุน ให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือมีหน่วยงานภายนอกได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการเพื่อออกระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางปฏิบัติ และบทลงโทษต่างๆ อย่างเป็นธรรม และเป็นกลาง ในเรื่องความผิดทางจริยธรรม รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ประกอบการโทรศัพท์ดาวเทียมได้นำเสนอข่าว หรือรายการด้วยความเป็นกลาง เหมาะสม ถูกต้อง ปราศจากอคติต่างๆ เป็นประโยชน์ต่อสังคม และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประเทศไทย เนื่องจากในปัจจุบัน กสทช. ยังไม่มีพระราชบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรศัพท์ดาวเทียม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องร่างประกาศเพื่อใช้เป็นกฎระเบียบ ข้อบังคับ รวมถึงบทลงโทษทางปกครอง ในการร่างระเบียบต่างๆ ทางจริยธรรม กสทช. ควรทำงานร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานจากภายนอก เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อให้ได้แนวทางในการปฏิบัติในเชิงจริยธรรม มีบทลงโทษที่ชัดเจน โดย กสทช. มีอำนาจตั้งแต่ แจ้งเตือน ปรับ ฟักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว และเพิกถอนใบอนุญาต โดยต้องลงโทษด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ปราศจากอคติใดๆ เพื่อที่จะทำให้กฎ ระเบียบ หรือประกาศ มีความศักดิ์สิทธิ์ และผู้ประกอบการมีความเคารพยำเกรง เกรงกลัว และไม่กล้าละเมิดกฎหมาย นอกจากนั้น กสทช. ควรทำงานร่วมมือกับองค์กรสื่อสารมวลชนอื่นๆ ในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมด้านการทำรายการข่าว และรายการทั่วไป โดยให้เน้นหลักความเป็นกลาง ปราศจากอคติ ชี้ให้เห็นโทษภัยของการทำข่าวที่มีอคติ การทำรายการที่มีอคติโดยมีผลกระทบต่อบุคคลและสังคม เพื่อทำให้ผู้ประกอบการได้มีสำนึก ตระหนักในการทำรายการด้วยความเป็นจริง ปราศจากผลประโยชน์แอบแฝง เป็นธรรม เป็นกลาง ก็จะไม่เกิดโทษแก่ตัวเองและสังคม ดังนั้นการนำหลักพุทธธรรม โดยเป็นสิ่งที่พึงละเว้น เป็นสิ่งที่ไม่ควรประพฤติปฏิบัติ คือ อคติ ๔ มาใช้บูรณาการแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรศัพท์ดาวเทียมในประเทศไทย จะสามารถทำให้ประสบผลสำเร็จได้

ดังนั้นการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรศัพท์ดาวเทียม ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยทำให้ดีขึ้นได้ อย่างน้อยก็มีส่วนช่วยขัดเกลาบางส่วนของผู้ประกอบการ อาจจะมีคุณธรรมประจำใจแต่เมื่อมาทำธุรกิจ มีความต้องการรายได้ กำไร และเพื่อความอยู่รอดขององค์กร เนื่องจากภาวะการแข่งขันสูง ก็อาจจะทำให้ผู้ประกอบการโทรศัพท์ดาวเทียมละทิ้งหลักคุณธรรม จริยธรรมได้ เพราะต้องการแก้ปัญหาเพื่อความอยู่รอดขององค์กร ฉะนั้นจะต้องมีการควบคุมกันเองให้ได้ สามารถรวมตัว เพื่อกำกับดูแลกันเองให้ได้

ในการทำงานสื่อสารมวลชน จะต้องมีความซื่อสัตย์ ซื่อสัตย์ต่องาน ต่อหน้าที่ ต่อข่าว ต่อรายการ ต่อผู้บริโภค การบริหารงานต้องรู้จักผิดชอบชั่วดี ในการทำรายการนำเสนอ อย่าเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากเกินไป เจ้าของผลิตภัณฑ์ก็ควรจะต้องมีคุณธรรมในการนำเสนอ ทุกฝ่ายต้องมีคุณธรรม จริยธรรม สามัญสำนึก ขอให้อยู่ภายใต้ขอบเขต หรือว่าภายใต้กฎหมาย กฎระเบียบ

ผู้วิจัยจึงมองเห็นว่าพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่สร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นในจิตใจของมนุษย์ทุกคน เพื่อหวังให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข หลักพุทธธรรมจึงมีความสำคัญที่เป็นส่วนเพิ่มเติมที่จะทำให้ผู้ประกอบการได้ใช้เป็นหลักยึดถือปฏิบัติประจำใจซึ่งจะก่อให้เกิดความมีจริยธรรมและคุณธรรมสำหรับการเป็นผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยได้ดี แต่หากผู้ประกอบการต้องการมีชีวิตที่สงบสุขกว่านั้น มีโลกทัศน์ประกอบด้วยปัญญาที่มากกว่าบุคคลทั่วไป หลักพุทธธรรมก็สามารถช่วยให้ประสบผลสำเร็จได้มาก หากผู้ประกอบการเป็นชาวพุทธที่คุ้นเคยกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ก็สามารถนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้ทุกหลักธรรม เพราะศาสนาพุทธเน้นการสอนคนให้เป็นคนดี ละชั่ว ทำดี ทำใจให้ผ่องใส เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และสภาพปัญหาของผู้ประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยและเพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมและเสนอแนวทางการพัฒนาจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยตามหลักพุทธธรรม โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ พระไตรปิฎก อรรถกถา รวมถึงข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ หนังสือ ตำรา งานวิจัย เอกสารทางวิชาการ เอกสารราชการ บทความวิชาการที่เกี่ยวข้อง อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ และภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มีผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ พบว่า เป็นหัวใจสำคัญมากในการสร้างจริยธรรมในองค์กร การส่งเสริมจริยธรรมนั้นต้องอาศัยหลักการทางพระพุทธศาสนาพัฒนาให้เกิดปัญญาอันได้แก่หลักธรรมคำสอนที่เกี่ยวข้องกับกิจการโทรทัศนดาวเทียมจะต้องประกอบด้วยความรัก ความเมตตา ความกรุณา ความปรารถนาที่ดีระหว่างกัน มีความสามัคคี ไม่แบ่งแยก สร้างสามัคคีในหมู่คณะ และมีความเป็นกลางในการสื่อสารข่าวสารข้อมูล ไม่ได้หาผลประโยชน์อย่างเดียวอีกผู้ประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียมนั้นจะต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต คือ มีการพูดความจริง ไม่พูดปด ไม่โกหก เป็นการสื่อสารด้วยคำพูดที่ไม่สร้างความขัดแย้ง ด้วยการใช้การสื่อสารที่สร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันและเป็นจริง โดยหลักการสื่อสารที่ใช้คำพูดที่สุภาพ เป็นไปในทางที่สร้างสรรค์ พูดด้วยความจริงและจริงใจ ก่อให้เกิดประโยชน์ ให้ถูกกาล ถูกสถานที่ เป็นคำที่ไม่สร้างความเกลียดชัง ที่มุ่งทำลายความสามัคคี ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

๕.๑.๑ พบว่า แนวคิด ทฤษฎี หลักจริยธรรม เกี่ยวกับโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทย ถือว่า เป็นกระบวนการต่อเนื่องในทุกช่วงวัยของชีวิตมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อบุคคลเติบโตเป็นผู้ใหญ่ มีการดำรงชีวิตในสังคมมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติและรับผิดชอบรวมถึงการเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น การประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยนั้น มีสิทธิและเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทย เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการส่งเสริมการใช้สิทธิและเสรีภาพควบคู่ไปกับการรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทย การมีพื้นฐานความรู้ทางจริยธรรม ทศนคติเชิงจริยธรรมที่ได้รับมาในเบื้องต้นของชีวิต อาจพบกับ

สถานการณ์ที่ขัดแย้งในสภาพความเป็นจริงของชีวิตในสังคม ความซื่อสัตย์ สุจริต อันเป็นหลักจริยธรรมที่ดั่งามของบุคคล พึงยึดปฏิบัติ อาจขัดแย้งกับสภาพข้อเท็จจริง ที่อาจทำให้เสียเปรียบบุคคลอื่น หรือขาดผลประโยชน์ ความเมตตากรุณาที่อาจส่งผลให้ตนเองเดือดร้อน หรือแม้แต่ความเสียสละ หรือการอุทิศตนเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ของจริยธรรมประจำใจที่หนักแน่น มั่นคง แข็งแรง ที่สามารถจะทำให้ เอาชนะ ฝ่าฟันกับอุปสรรคสถานการณ์ที่ขัดแย้งในสภาพความเป็นจริงของชีวิตในสังคมปัจจุบันได้ จริยธรรมในการดำเนินชีวิตของการเป็นผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม จะต้องมียุทธศาสตร์แห่งการดำเนินชีวิตอันประเสริฐ หรือหลักแห่งการประพฤติตนตามธรรมเนียมของสังคมเป็นคุณธรรมที่สังคมยอมรับเป็นแนวทางและเป็นบรรทัดฐาน เพื่อก่อให้เกิดความรุ่งเรือง เกษมสุขในสังคม ซึ่งการที่จะปฏิบัติให้เป็นเช่น นั้นได้ ผู้ปฏิบัติจะต้องรู้ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด ดังนั้น การปฏิบัติตามหลักจริยธรรมจึงต้องประกอบกัน ตั้งแต่รู้สึทางจิตใจ และการปฏิบัติทางกาย อันสอดคล้องกับความรู้สึทางจิต ที่เป็นแนวทางเครื่องชี้แนะกฎเกณฑ์กติกาคือควบคุมความประพฤติ การปฏิบัติของบุคคลทั้ง ๓ ด้าน ดังนี้

๑) ด้านความรู้ คือ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสินใจแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยความคิด

๒) ด้านอารมณ์ ความรู้สึก ความพอใจ ศรัทธาเลื่อมใส เกิดความนิยมยินดี ยอมรับเพื่อนำมาเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ

๓) ด้านพฤติกรรมแสดงออก คือ พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจกระทำถูกหรือผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่างๆ โดยมีอิทธิพลหรือสถานการณ์รู้มร

ดังนั้นการส่งเสริมจริยธรรมต้องส่งเสริมทางจิตใจ ปลูกฝังให้มีคุณธรรม จริยธรรมประจำใจเน้นการปฏิบัติจริง สร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจ เป็นการที่ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมตัดสินใจเลือกกระทำการใดๆ โดยใช้วิจารณญาณใคร่ครวญอย่างรอบคอบ ว่าในสถานการณ์ต่างๆ ที่ตนเผชิญนั้นมีข้อเท็จจริงอย่างไร ควรตัดสินใจเลือกกระทำการอย่างไร จึงเหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆ ได้ และก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมได้ จริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย จึงเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นเพราะจริยธรรมเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรม หรือการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งส่งผลต่อการให้บริการสาธารณะ และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างมีรูปธรรมและทำให้องค์กร สถาบันเป็นที่นับถือในสังคมได้เป็นอย่างดี

๕.๑.๒ หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า โทรทัศน์ดาวเทียมจะต้องสื่อให้เหมาะสมกับระดับปัญญาที่แตกต่างกันของผู้รับสาร โดยใช้เทคนิควิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับผู้รับสาร คำสั่งสอนของพระพุทธองค์ว่าด้วยการสื่อสารในด้านกระบวนการสื่อสาร หลักการพูด การฟัง การเลือกที่จะเชื่อ การวิเคราะห์บุคคล ดังที่กล่าวมาล้วนเป็นหลักการที่ล้าลึกที่สร้างสรรค์ ทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ หลักจรรยาบรรณและจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย เป็นหลักการที่ช่วยให้บุคคลมีความสุข มีความสัมพันธ์ที่ดีและยั่งยืนกับบุคคลอื่น ๆ และเป็นหลักการที่ช่วยให้คนในสังคมทุกระดับทั้งในระดับครอบครัวชุมชน ประเทศชาติ และโลกคงไว้ซึ่งความภาคภูมิใจในการทำหน้าที่ของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

ส่วนหลักธรรมที่นำมาพัฒนาและส่งเสริมจริยธรรมผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาหลักพุทธธรรมในด้านการสื่อสารมวลชนของโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย และสามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้ในการทำงานเพื่อการส่งเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพโดยอาศัยหลักธรรมเชิงพุทธบูรณาการ มีดังนี้

- ๑) หลักอริยมรรคมีองค์ ๘
- ๒) หลักพรหมวิหาร ๔
- ๓) หลักเบญจศีล เบญจธรรม
- ๔) หลักอคติ ๔

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักพุทธธรรมในด้านการดำเนินกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้ในการทำงานเพื่อการส่งเสริมการสร้างการทำงานให้มีประสิทธิภาพโดยอาศัยหลักพุทธธรรมดังกล่าวข้างต้น กิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยต้องได้รับการส่งเสริมทางจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยใช้หลักธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะและสังคม

สามารถสรุปได้ว่าการส่งเสริมจริยธรรมและนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้กับผู้ประกอบการนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญเพราะไม่เพียงแต่จะเป็นการปลูกฝังให้ผู้ประกอบการได้รู้จักการบริหารจัดการอย่างถูกต้อง ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการได้ทราบและตระหนักถึงหลักการปฏิบัติหน้าที่และการดำรงตนในสังคมได้อย่างดีซึ่ง มีคุณธรรมจริยธรรมในการประกอบกิจการ จะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้กิจการโทรทัศน์ดาวเทียมมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค สิ่งแวดล้อมและสังคมมากขึ้น โดยสิ่งที่กิจการโทรทัศน์ดาวเทียมจะได้รับตอบแทนคือความเชื่อถือ ภาพลักษณ์ที่ดีรวมถึงอาจก่อให้เกิดความไว้วางใจ และความภักดีของผู้บริโภคซึ่ง มีคุณค่ามากกว่าผลกำไรอันสูงสุดอีกด้วย

๕.๑.๓ สรุปแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย จากการศึกษาผู้วิจัยกล่าวโดยสรุปพบว่า มีแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ ทั้งหมด ๔ วิธี ดังต่อไปนี้

๑) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพสื่อสารมวลชนฉบับใหม่ให้เร็วที่สุด เพื่อให้ทุกสื่ออยู่ภายใต้องค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนอันเดียวกัน โดยจะมีการเปิดกว้างให้สื่อโทรทัศน์ดาวเทียมเข้ามาเป็นสมาชิก มีการตั้งคณะกรรมการ เพื่อออกระเบียบ กฎกติกา สำหรับนำมาใช้ในการส่งเสริมให้มีการควบคุมและกำกับดูแลกันเองของสื่อโทรทัศน์ดาวเทียม

๒) หยุดยั้งหรือไม่สนับสนุนช่องโทรทัศน์ดาวเทียมที่กระทำผิดกฎหมาย หรือกระทำผิดจริยธรรม มีบทลงโทษในทางปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจนจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

๓) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่าย สัมมนา โดย กสทช. และหน่วยงานองค์กรสื่อสารมวลชน โดยใช้กระบวนการจัดสนทนาแบบ Dialogue และ

Collaborative ที่จะส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ มีการพูดคุยกันดีๆ มีความเห็นอกเห็นใจกัน มีความปรารถนาดีต่อกัน มีความรักความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์และสังคม

๔) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอก กสทช. ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางในการปฏิบัติและบทลงโทษต่างๆ อย่างเป็นธรรมและเป็นกลางในเรื่องความผิดทางจริยธรรม เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้นำเสนอข่าวหรือรายการด้วยความเป็นกลางเหมาะสม ถูกต้อง ปราศจากอคติต่างๆ เป็นประโยชน์ต่อสังคมและไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประเทศชาติซึ่งแต่ละวิธีมีปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาแฝงอยู่ด้วย ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำหลักพุทธธรรมมาใช้บูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรค ตลอดจนข้อบกพร่องทั้งหลายให้ลดลง เพื่อให้การพัฒนาจริยธรรมผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากขึ้น และประสบความสำเร็จ จากที่กล่าวมานี้ การนำหลักพุทธธรรมมาใช้บูรณาการแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย จะสามารถสร้างเสริมประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมให้อยู่บนพื้นฐานของการมีจรรยาบรรณ มีจริยธรรมประจำใจ ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อวงการอุตสาหกรรมโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยอย่างก้าวหน้า มั่นคง และยั่งยืนต่อไป

ส่วนแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยให้ประสบผลสำเร็จ มีทั้งหมด ๔ วิธี ตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น โดยแต่ละวิธีจะมีการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการเพื่อใช้แก้ไขปัญหาตลอดจนอุปสรรคต่างๆ ได้ ดังนี้

วิธีที่ ๑ นำหลักอริยมรรคมีองค์ ๘ มาใช้บูรณาการ เป็นหลักธรรมที่นำมาใช้สำหรับการดับทุกข์หรือดับปัญหาทั้งปวงที่ต้นเหตุ โดยรู้จักเหตุของทุกข์หรือปัญหา เข้าใจสาเหตุแห่งปัญหา รู้จักหาวิธีการออกจากปัญหา จากนั้นจึงมีการกระทำเพื่อออกจากทุกข์ หรือออกจากปัญหานั้นๆ เป็นหลักธรรมที่สำคัญที่สามารถนำมาใช้ในการบูรณาการเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ให้เป็นผู้ประกอบกิจการที่มีความซื่อสัตย์ สุจริตในอาชีพ สุจริตทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อผลประโยชน์ที่สังคมจะได้รับ การที่ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมจะมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมได้ ต้องเริ่มจากการมีสามัญสำนึก มีความตระหนักในความคิด คือ ต้องคิดให้ถูก เห็นให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม คือต้องเริ่มจากสัมมาทิฐิก่อน เมื่อมีสัมมาทิฐิจึงเกิดปัญญาในการมองเห็นผิดชอบชั่วดี อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ทั้งกาย วาจา และใจ ก็จะส่งผลต่อมาทำให้การดำเนินกิจการโทรทัศน์หรือการประกอบอาชีพ เกิดมีสัมมาอาชีวะเกิดขึ้น เป็นอาชีพที่สุจริต ไม่เป็นภัยต่อสังคม โดยมีการกระทำที่ถูกต้อง ไม่ทุจริต คอร์รัปชัน ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง มีวาจาที่จริง ที่อ่อนน้อม ถูกต้อง มีสติที่จะคอยดักเตือนตนเองอยู่ตลอดเวลา ทำให้สามารถควบคุมและกำกับตัวเองได้ในการทำชั่วที่ถูกต้อง เป็นจริง หรือ การทำรายการที่ถูกต้อง เป็นจริง ไม่หลอกลวง ไม่ใส่ร้ายป้ายสี รวมทั้งจะเกิดสมาธิที่ดี ทำให้ใจจดจ่อในการพิจารณาการทำการหรือข่าวอยู่ตลอดเวลา และทำให้มีความเพียรพยายามที่จะรักษามาตรฐานความถูกต้องของข่าว ของรายการไว้ เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้น เมื่อผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมมีอริยมรรคมีองค์ ๘ ประจำใจ นำมาใช้ นำมาปฏิบัติแล้ว ก็จะสามารถมี

สัมมาทิฐิ มีสติ มีปัญญารับผิดชอบต่อตัวเอง และสังคม สามารถที่จะควบคุม กำกับดูแลตนเอง (Self-Regulation) ได้อย่างถูกต้องตามมาตรฐานจริยธรรมของหน่วยงาน กสทช. หรือ องค์กรสื่อสารมวลชนต่างๆ ที่มีหน้าที่คอยกำกับดูแลกันเองในกิจการโทรทัศน์ ก็จะส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมโทรทัศน์ดาวเทียม ทำให้ปัญหาต่างๆ ลดน้อยลง และเกิดภาพลักษณ์ที่ดีงามต่อผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม

วิธีที่ ๒ นำหลักเบญจศีล เบญจธรรม มาใช้บูรณาการ เป็นหลักธรรมสนับสนุน ที่ขยายออกมาจากอริยมรรคมีองค์ ๘ ในมิติทางด้านสังคม (ศีล) คือ จาก สัมมาวาจา สัมมาภังคะ และ สัมมาอาชีวะ เป็นหลักธรรมที่มีข้อห้ามในการประพฤติปฏิบัติ คือ หลักเบญจศีล และหลักธรรมที่มีข้อส่งเสริมให้ควรปฏิบัติควบคู่กัน คือ เบญจธรรม สามารถนำหลักธรรมนี้มาบูรณาการ เป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย เพื่อให้มีการควบคุมความประพฤติ มิให้ผู้ประกอบกิจการฯ ทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย และผิดจริยธรรม เพื่อความถูกต้อง ความสงบเรียบร้อยดีงาม ไม่มีเวร ไม่มีภัยต่อตนเอง และสังคม เบญจศีลเป็นข้อห้าม แต่เบญจธรรมเป็นตัวเกื้อกูลศีลให้เป็นไปด้วยดี เป็นหลักธรรมที่จะไปช่วยคุ้มครองศีล ได้แก่ เมตตา จะไปเป็นตัวแทนให้เกิดศีลข้อที่ ๑ คือ เว้นจากการฆ่า การเบียดเบียน การประทุษร้ายต่างๆ เสียสละ หรือ สัมมาอาชีวะ จะไปหนุนให้เกิดศีลข้อที่ ๒ คือ เว้นจากการเอาของที่เขาไม่ได้ให้มาเป็นของตนเอง กามสังวร เป็นหลักธรรมที่จะไปหนุนให้เกิดศีลข้อที่ ๓ คือ เว้นจากการประพฤติดิฉันท์ในกาม สังขะ เป็นหลักธรรมที่จะไปหนุนให้เกิดศีลข้อที่ ๔ คือ มุสาวจา ไม่พูดเท็จ ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดเพ้อเจ้อ และสติสัมปชัญญะ เป็นหลักธรรมที่จะไปช่วยเกื้อกูลให้เกิดศีลข้อที่ ๕ คือ เว้นจากการดื่มสุราที่ทำให้ขาดสติ ปัญหาของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน คือ ๑.ขาดเมตตา กรุณาต่อผู้บริโภค หรือผู้ชม ๒.ขาดหลักสัมมาอาชีวะ ๓.ขาดหลักกามสังวร ๔.ขาดสังขะ และ ๕.ขาดสติสัมปชัญญะ ทำให้มีการผิดศีล เช่น ข้อ ๒ อทินนาทาน และข้อ ๔ มุสาวาท เพราะการขายสินค้าที่มีการอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง จะเข้าข่ายโกหกหลอกลวง ไปบังคับขึ้นใจผู้บริโภค เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือการทำช่องโทรทัศน์การเมือง ที่มีการประทุษร้ายทางวาจา ก็ผิดศีลข้อที่ ๔ มุสาวาท ดังนั้นทางผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมได้นำหลักธรรม เบญจศีล เบญจธรรม มาประพฤติปฏิบัติแล้ว ก็จะสามารถมีสติ สัมปชัญญะ มีสติ ปัญญา รับผิดชอบชั่วดี รู้ว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ อะไรเป็นบุญ อะไรเป็นบาป ก็จะเลือกประกอบทำแต่สิ่งที่ดีที่เป็นความถูกต้อง เมื่อปฏิบัติตามความถูกต้องแล้ว ก็จะปลอดภัยต่อตนเอง เช่น จะไม่ถูกหน่วยงานกสทช. ลงโทษทางปกครอง เช่น การแจ้งเตือน การปรับ การพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราว และการเพิกถอนใบอนุญาตก็จะส่งผลดีต่อภาคอุตสาหกรรมโทรทัศน์ดาวเทียม ทำให้ปัญหาต่างๆ ลดน้อยลง และ เกิดภาพลักษณ์ที่ดีงามต่อผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม

วิธีที่ ๓ นำหลักพรหมวิหาร ๔ มาใช้บูรณาการ เป็นหลักธรรมเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ ธรรมประจำใจอันประเสริฐ หลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์ ธรรมที่ต้องมีใช้ เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติ จึงจะเชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจด และปฏิบัติต่อมนุษย์ทั้งหลายโดยชอบ โดยมีพื้นฐานของจิตใจ ให้มีความรัก ความปรารถนาดี อยากให้คนอื่นมีความสุข มีความสงสารอยากให้เขาพ้นทุกข์ มีความยินดี เมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข และสามารถวางใจเป็นกลาง พิจารณาด้วยปัญญา มีจิตที่เที่ยงตรงไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง เป็นหลักธรรมที่สำคัญที่สามารถนำมาใช้ ในการบูรณาการเป็น

แนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ให้เป็นผู้ประกอบกิจการ ที่มีความรัก ความเมตตา ความปรารถนาดี มีความสงสารเห็นอกเห็นใจ ต่อผู้บริโภค หรือผู้ชม มีความปรารถนาอยากช่วยเหลือให้ผู้บริโภคหรือผู้ชม อยู่ดีมีสุขเมื่อผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมมีจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยพรหมวิหาร ๔ แล้ว ก็จะทำให้เกิดปัญหา เกิดสามัญสำนึก มีความรับผิดชอบต่อตัวเอง และสังคม จะทำให้มีสติปัญญา คิดพิจารณาไตร่ตรองว่า การทำข่าวก็ดี การทำรายการก็ดี หรือการทำโฆษณาที่ดี จะมีพิษภัย มีโทษภัยต่อบริโภค ต่อผู้ชมไหม ถ้ามีผลกระทบในทางลบต่อบริโภค ก็จะไม่ทำรายการหรือข่าวนั้นๆออกไป ดังนั้นรายการข่าว ก็จะเป็นข่าวที่มีข้อเท็จจริง ถูกต้อง เทียงตรง ปราศจากอคติ ถ้าเป็นรายการทั่วไป ก็จะเป็นรายการที่ดีแล้วมีประโยชน์ไม่มีโทษ ไม่เข้าข่ายหลอกลวง ถ้าเป็นโฆษณา ก็จะไม่ใช้โฆษณาที่ผิดกฎหมาย หรือผิดจริยธรรม เป็นโฆษณาที่ไม่อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง เป็นโฆษณาที่ไม่เอาเปรียบผู้บริโภค ถ้าผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม มีหลักเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ตรงนี้ประจำใจการจะคิดทำรายการอะไรต่างๆที่ออกนอกกรอบต่อศีลธรรมจริยธรรมผิดศีลผิดธรรมก็จะมี สู้สุดท้ายจะส่งผลดีต่อภาคอุตสาหกรรมโทรทัศน์ดาวเทียม ให้มีความน่าเชื่อถือ ทำให้ปัญหาต่างๆที่เป็นสิ่งไม่ดีลดน้อยลงไป และเกิดภาพลักษณ์ที่ดีงามต่อผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม

วิธีที่ ๔ นำหลักอคติ ๔ มาใช้บูรณาการ เป็นหลักธรรมที่ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม และผู้ที่มีอำนาจในการควบคุมกำกับดูแล เช่นหน่วยงาน คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ควรละ ไม่ควรนำมาประพฤติปฏิบัติ หลักธรรมนี้สามารถนำมาบูรณาการ แนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้ ในด้านของการปฏิบัติหน้าที่ในการทำข่าว ทำรายการข่าวสารบ้านเมือง ทำรายการทั่วไป ตลอดจนรายการโฆษณาสินค้าและผลิตภัณฑ์ ให้นำเสนออย่างตรงไปตรงมา เทียงตรง ไม่มีความลำเอียงด้วยความรัก ความไม่ชอบความหลง และความกลัว โดยผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม จำเป็นที่จะต้องใช้สติ ปัญญา ในการพิจารณาการปฏิบัติหน้าที่ในการให้ข่าว ในการออกรายการโทรทัศน์ ที่จะต้องฟังละเว้น หลีกเลียง ไม่ประพฤติตามอคติ ๔ เพราะเมื่อมีความลำเอียงในการทำข่าวแล้ว ข่าวที่นำเสนอออกไป ก็จะไม่มีความเที่ยงตรง จะปะปนไปด้วยเนื้อหาที่เป็นเท็จ โกหก ซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้ของผู้ชมให้เกิดความเข้าใจผิด และอาจจะมีความลำเอียง เข้าใจผิดไปด้วย ทำให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อบุคคล และสังคมหรือการนำเสนอรายการขายผลิตภัณฑ์สินค้าอาหารเสริมและยา ที่มีการอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง มีการโกหก เข้าข่ายหลอกลวงผู้บริโภค ก็จะส่งผลทำให้ผู้บริโภคเชื่อถืออย่างผิดๆ มีผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคเช่น ถ้าผู้บริโภคเชื่อตามรายการว่าอาหารเสริมชนิดนี้ สามารถใช้รักษาโรคได้ ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิด และบริโภคแต่อาหารเสริมไม่ไปหาแพทย์ ทำให้เสียโอกาสในการรักษาโรค จากแพทย์แผนปัจจุบัน อาจส่งผลทำให้โรคลุกลามยากต่อการรักษาหรืออาจเข้าเ็นไปต่อการรักษา ถ้ามีความลำเอียงเพราะความรัก ก็จะพูดเชียร์ให้ข้อมูลที่ดี ประมัตต์ข้อมูลข่าวสารที่ดีฝ่ายเดียวซึ่งอาจจะมีการพูดโกหกสร้างเรื่องเข้าไปด้วย ถ้ามีความลำเอียงเพราะความไม่ชอบ ความโกรธ ก็จะยุให้แบ่งพรรคแบ่งพวก ยุยงปลุกปลั่นโจมตีใส่ร้ายป้ายสีฝ่ายตรงข้าม ถ้ามีความลำเอียงเพราะหลง ก็จะเชียร์ขึ้นชม ยกย่อง สรรเสริญอย่างไร้เหตุผลขาดซึ่งสติปัญญาในการพิจารณา เหมือนงมม้าย ไม่ยอมรับรู้เหตุและผลตามความเป็นจริง เพราะถ้าลำเอียงเพราะกลัว ก็อาจต้องสร้างข้อมูลเท็จ บิดเบือน ประจบ สอพลอ เพื่อเอาตัวรอด

เนื่องจากกลัวภัยจะเข้ามาถึงตัวเอง ดังนั้น ข่าวสารที่ออกไปก็จะไม่เที่ยงตรง ไม่ใช่ความจริงทั้งหมด ดังนั้น ถ้าหากผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมได้ละเว้นไม่ประพฤติปฏิบัติตามอคติ ๔ ได้แล้ว ก็จะไม่เกิดสติ และปัญญา จะทำให้ปัญหาต่างๆ ของโทรทัศนดาวเทียมลดน้อยลง จะส่งผลดีต่อภาคอุตสาหกรรมโทรทัศนดาวเทียม และเกิดภาพลักษณ์ที่ดีงาม มีความเชื่อถือที่ดียิ่งขึ้น ต่อผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียม

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ และได้นำหลักพุทธธรรมมาใช้บูรณาการเพื่อแก้ปัญหาและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ดำเนินกิจการให้ประสบความสำเร็จอย่างมีจรรยาบรรณและมีจริยธรรมดังที่กล่าวไปแล้วนั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปวิเคราะห์ตามลำดับได้ ดังนี้

๑) แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมด้วยการสนับสนุนให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพสื่อมวลชนฉบับใหม่ให้เร็วที่สุด เพื่อให้ทุกสื่ออยู่ภายใต้องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนอันเดียวกัน โดยจะมีการเปิดกว้างให้สื่อโทรทัศนดาวเทียมเข้าไปเป็นสมาชิก มีการตั้งคณะกรรมการ เพื่อกกกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ สำหรับนำมาใช้ในการควบคุมและกำกับดูแลกันเองของสื่อโทรทัศนดาวเทียม (Self-Regulation) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ ผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมกลุ่มที่ ๑ มีวัตถุประสงค์ดำเนินการเพื่อการค้าทางธุรกิจ แสวงหารายได้เป็นหลัก ขาดการควบคุมและกำกับดูแลกันเอง ปล่อยปะละเลย ขาดสามัญสำนึก ขาดความเห็นที่ถูกต้อง ไม่ได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้บริโภคและสังคม เช่น การมีโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและยาที่มีการอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง หรือผลิตภัณฑ์บางอย่างที่โฆษณาเกินจริง หลอกลวงผู้บริโภค ปัญหาของผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมกลุ่มที่ ๒ มีวัตถุประสงค์ในการทำโทรทัศนดาวเทียมเพื่อการเมืองแบบเลือกข้าง แบบมีอคติต่อฝ่ายตรงข้าม มีการประทุษร้ายทางวาจา มีการพุดหยาบคาย ใส่ร้ายป้ายสี โจมตีทางวาจา สร้างความเกลียดชัง สร้างความแตกแยก แบ่งพรรคแบ่งพวก โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ชมและสังคม ขาดการควบคุมและกำกับดูแลกันเอง ผู้ประกอบการมีแต่อคติในใจ ขาดความเห็นที่ถูกต้อง ขาดสามัญสำนึกรับผิดชอบ ขาดสติ ขาดปัญญา ผิดศีล ผิดธรรม ดังนั้น ถ้านำหลักอริยมรรคมีองค์ ๘ มาใช้บูรณาการ วิธีการนี้ตามที่ได้อธิบายมาแล้วข้างต้น จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างประสบผลสำเร็จ

๒) แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทยด้วยการหยุดยั้งหรือไม่สนับสนุนช่องโทรทัศนดาวเทียมที่กระทำผิดกฎหมาย หรือกระทำผิดจริยธรรม จะต้องมิบทลงโทษในทางปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจนอย่างจริงจังจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศนและกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบคือ ผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมกลุ่มที่ ๑ มีวัตถุประสงค์นำช่องโทรทัศนดาวเทียมมาทำธุรกิจในเชิงพาณิชย์ มุ่งหวังผลกำไร รายได้เป็นที่ตั้ง ยังขาดจิตสำนึก ความเห็นที่ถูกต้องไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย ไม่เกรงกลัวต่อบทปรับ บทลงโทษจาก กสทช. ยังคงผลิตรายการที่มีการโฆษณาเกินจริง โฆษณาที่มีการอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง โฆษณาที่ไม่ได้รับอนุญาต เช่น ขอ. จากสำนักงาน

คณะกรรมการอาหารและยา เป็นต้นโดยมีความมุ่งหวังที่จะทำรายได้เป็นที่ตั้ง ไม่ได้สนใจผลกระทบทางด้านลบที่จะเกิดขึ้นต่อผู้ชม ผู้บริโภคและสังคม กลุ่มที่ ๒ มีวัตถุประสงค์ในการนำโทรทัศน์ดาวเทียมมาทำเป็นช่องการเมือง มีการด่าทอด้วยคำหยาบคาย มีการโกหกหลอกลวง สร้างความเกลียดชัง มีวาจาประทุษร้าย สร้างความ สร้างความแตกแยกแค้นสังคมเป็นอันตรายต่อความมั่นคง และขัดศีลธรรมอันดีของประเทศชาติ กลุ่มนี้จะไม่มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย ไม่เกรงกลัวต่อบทปรับ บทลงโทษจาก กสทช. อีกประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ ปัจจุบัน กสทช. ยังไม่มีพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมของสื่อสารมวลชนฉบับใหม่ ทำให้เกิดช่องว่างทางกฎหมาย และบทลงโทษทางปกครอง เพราะมีหลายรายการที่เข้าข่ายความผิดทางจริยธรรมแต่ไม่ถึงกับผิดมาตรา ๓๗ ที่ กสทช. มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายมาตรา ๓๗ อย่างเต็มที่ กรณีเช่นนี้ ทำให้ กสทช. ไม่สามารถลงโทษดำเนินการเอาผิดทางจริยธรรมของบางรายการได้ แต่ก็ยังสามารถใช้การตีความในมาตรา ๓๗ ได้ กรณีข่าว รายการข่าว หรือ รายการทั่วไปที่มีผลกระทบศีลธรรมอันดีของประเทศชาติ กสทช. ก็สามารถดำเนินการเอาผิดได้ แต่ถ้าจะให้ดีที่สุด ก็ควรที่จะต้องมีการ พรบ. ส่งเสริมจริยธรรมของสื่อสารมวลชน ซึ่งก็จะระบุอำนาจในการเอาผิดลงโทษ ตลอดจนกฎเกณฑ์ ระเบียบรายละเอียดว่าด้วยการทำผิดจริยธรรมว่ามีอะไรบ้าง ถ้ามี พรบ. ฉบับนี้ กสทช. ก็สามารถที่จะดำเนินการเอาผิดทางจริยธรรมได้อย่างทันท่วงทีและมีกฎหมายรองรับ ดังนั้น ถ้านำหลักเบญจศีล เบญจธรรมมาใช้บูรณาการวิธีการตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างประสบผลสำเร็จได้

๓) แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยด้วยการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่าย สัมมนา จัดโดย กสทช. ร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรสื่อสารมวลชน โดยใช้กระบวนการในการจัดสนทนาแบบ Dialogue และ Collaborative ที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ มีการสนทนาพูดคุยกันดี ๆ ด้วยความเป็นมิตร มีความเห็นอกเห็นใจกัน มีความปรารถนาดีต่อกัน มีความรัก ความเมตตาต่อกัน โดยเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคหรือผู้ชมรายการโทรทัศน์ได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกันโดยตรงกับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบคือ กลุ่มที่ ๑ ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมที่มีวัตถุประสงค์ทำเป็นช่องธุรกิจ มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหารายได้จากกำไรและการโฆษณาและขายผลิตภัณฑ์สินค้าต่างๆ จะมีปัญหาในการเอาเปรียบผู้บริโภค เช่น การโฆษณาเกินจริง การอวดอ้างสรรพคุณเกินจริงของผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและยา มีบางรายการสร้างความเชื่อ ความมกมาย เพื่อต้องการขายวัตถุมงคล เครื่องรางของขลัง ผู้ประกอบกิจการจะกระทำผิดกฎหมายและผิดจริยธรรม เพราะมีความต้องการสร้างรายได้ผลกำไรให้กับทางสถานีเป็นที่ตั้ง ดังนั้น แม้จะรู้ว่ารายการหรือโฆษณาที่ออกอากาศไปนั้นจะกระทบต่อผู้ชมหรือผู้บริโภค เป็นภัยต่อผู้บริโภคก็ตาม แต่ก็ยังทำ เพราะมีความอยากได้เงินค่าจ้างจากการรับโฆษณา แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบกิจการขาดความรัก ความเมตตา ความกรุณา มุทิตา และอุเบกขา แก่ผู้ชมหรือผู้บริโภค เพราะถ้ามีความรัก ความเมตตา กรุณาแล้ว ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ย่อมจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อผู้บริโภค ถ้ามีผลกระทบ มีผลเสีย ก็จะ

ไม่ทำโดยเด็ดขาด กลุ่มที่ ๒ คือ ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้นำช่องไปทำข่าว, ทำรายการทางการเมืองแบบเลือกข้าง เต็มไปด้วยอคติ ความเกลียดชัง ความโกรธแค้นข่าวหรือรายการที่ออกมาจึงไม่มีความเป็นกลาง เป็นการให้ข้อมูลฝ่ายเดียว และมีการโจมตีใส่ร้ายป้ายสีประทุษร้ายทางวาจาต่อฝ่ายตรงข้าม มีการทำลายกัน ทำลายทั้งชื่อเสียงเกียรติยศ ศักดิ์ศรี ด้วยเหตุแห่งอคติคือความเกลียดชัง ความโกรธแค้น ทำให้ไม่เกิดความรักต่อกัน ขาดความเมตตาต่อกัน ขาดกรุณาต่อกัน ขาดมุนิตาต่อกัน และขาดอุเบกขาต่อกัน มีผลส่งให้กระทบต่อบุคคลและสังคม เกิดความวุ่นวาย แตกแยกเสียหาย ดังนั้นจะต้องแก้ไขด้วยการนำหลักธรรม พรหมวิหาร ๔ เข้ามาใช้ในการบูรณาการวิธีการตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะสามารถบรรเทาเบาบางปัญหาลงได้ หรือแก้ไขปัญหาได้อย่างประสบผลสำเร็จ

๔) แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญ หรือหน่วยงานจากภายนอก กสทช. เป็นผู้เชี่ยวชาญทางจริยธรรมจากสาขาวิชาชีพต่างๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.), สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นต้น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ร่วมกับ กสทช. ในการออกระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางการปฏิบัติเรื่องเกี่ยวกับความผิดทางจริยธรรม รวมทั้งบทลงโทษต่างๆทางปกครอง โดยจะต้องนำไปบังคับใช้และปฏิบัติอย่างเป็นธรรม เป็นกลาง ปราศจากอคติต่างๆ รวมทั้งมีการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ได้นำเสนอข่าวรายการด้วยความเป็นกลาง เหมาะสมถูกต้อง ปราศจากอคติต่างๆ เป็นประโยชน์ต่อสังคม และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประเทศชาติ พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคคือ ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม มีความลำเอียง มีความไม่เที่ยงธรรมไม่เป็นกลาง เช่น ผู้ประกอบกิจการกลุ่มที่ ๑. ใช้ช่องโทรทัศน์ทำธุรกิจ วัตถุประสงค์เพื่อมุ่งหวังกำไร และรายได้เป็นหลัก โดยขาดคุณธรรมกำกับ ทำให้มีรายการและโฆษณาที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค รายการโฆษณาเกินจริง รายการโฆษณาอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง ซึ่งล้วนแต่เป็นรายการที่ไม่เที่ยงตรง ไม่ตรงไปตรงมา บางรายการมีการว่าจ้างพิธีกร และแขกรับเชิญให้มาพูดตามบท Script ที่ได้เตรียมไว้แล้วเช่น ผลិតภัณฑ์บางอย่างแขกรับเชิญยังไม่เคยได้ใช้จริงๆแต่มาออกรายการว่าเคยได้ใช้จริงรับประกันได้ว่าดีจริงซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการหลอกลวงลวงให้ผู้บริโภคเชื่อถือเพื่อหวังจะขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้ได้มากที่สุดทำไปด้วยความลำเอียงไม่เที่ยงตรงมีความลำเอียงเพราะมีความรักอยากได้ผลประโยชน์คือรายได้จากการขายสินค้าผู้ประกอบกิจการกลุ่มที่ ๒. นำช่องโทรทัศน์มาทำช่องข่าว ช่องการเมือง ประกอบด้วยจิตที่มีความโกรธแค้น เกลียดชังประทุษร้ายทางวาจาต่อกัน มีจิตที่เต็มไปด้วยอคติ ๔ ทำทุกอย่างเพื่อผลประโยชน์ของตัวเองฝ่ายเดียว โดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม ดังนั้นถ้าเรานำหลักอคติ ๔ ว่าเป็นหลักธรรมที่ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ควรที่จะละเว้นไม่ควรประพฤติปฏิบัติ นำมาใช้ในการบูรณาการวิธีการตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ก็จะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างประสบความสำเร็จ

จากวิธีการดังกล่าวนี้ทำให้ได้รูปแบบแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ ที่ใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ และดำเนินกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น ในการที่จะนำมาพัฒนาผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมให้เป็นผู้ประกอบกิจการที่มีจิตสำนึกที่ดี ความคิดเห็นที่ถูกต้อง มีคุณธรรมมีจริยธรรมเป็นผู้ประกอบกิจการที่นำเสนอข่าวสารหรือรายการที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะและสังคม สมควรที่จะต้องได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ เป็นแบบอย่างของผู้ประกอบกิจการที่ดี จากกสทช. และหน่วยงานองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนต่างๆสามารถจะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมให้เป็นองค์กรที่มีจรรยาบรรณมีจริยธรรมมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความน่าเชื่อถือ ถ้าผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมส่วนใหญ่ได้ประพฤติปฏิบัติตามนี้ย่อมจะส่งผลทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

๑) ปัญหาเกี่ยวกับรายการข่าว รายการที่เกี่ยวกับการเมือง ที่มีการใช้คำหยาบคาย คำทอ ใส่ร้ายป้ายสี ประชดประชัน เสียดสี ดูหมิ่น ดูแคลนเหยียดหยาม ประณาม สบประมาท กล่าวคำเท็จ โกหก หลอกลวง (Hate speech) สร้างความแตกแยก แบ่งฝักแบ่งฝ่าย สร้างความเกลียดชัง ยุยง ปลุกปั่น ประักปรำ เคียดแค้น ช่มชู้ อาฆาตมาดร้าย บ่อนทำลายความสงบและความสามัคคี โดยหวังผลประโยชน์ทางการเมือง และผลประโยชน์ทางธุรกิจของตัวเองฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน สังคม และประเทศชาติ

๒) ปัญหารายการหรือโฆษณาสินค้าทั้งอุปโภคและบริโภค เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ในครัวเรือน อาหารเสริม และผลิตภัณฑ์ยาที่มีการโฆษณาเกินจริง เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด อดอ้างสรรพคุณเกินจริง เป็นโฆษณาที่ไม่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล เช่น คณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หรือมีสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค หวังผลประโยชน์ในการขายสินค้าเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยของผู้บริโภค

๓) ปัญหารายการที่มีเนื้อหาหมิ่นประมาท ขวนเชื่อ ไร้สาระ เช่น รายการโหราศาสตร์ ไสยศาสตร์ หมอดูดุ-พยากรณ์ชีวิต และโชคชะตา รายการที่มีการหลอกลวงผู้ชมโดยอ้างข้อมูลเกินจริง นำความเชื่อมาปั้นเรื่อง เพื่อประโยชน์ในการขายสินค้า เครื่องรางของขลังและวัตถุมงคล เป็นรายการที่ต้มคนดู และชักนำสังคมให้เชื่อเรื่องงมงาย ไร้สาระ ไม่ก่อให้เกิดสติปัญญาต่อผู้ชม

ปัญหาต่างๆดังที่กล่าวมาข้างต้น ก็ย่อมที่จะลดน้อยลงไปในที่สุดจะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ความมั่นคงและอย่างยั่งยืนของอุตสาหกรรมโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยและจะได้รับการยอมรับเชื่อถือศรัทธามากขึ้นทั้งจากภาคประชาชนและภาคองค์กรหน่วยงานวิชาชีพสื่อมวลชนต่างๆ

๕.๒ องค์ความรู้ใหม่

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาการนำหลักพุทธธรรมมาใช้บูรณาการเป็นแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ ทำให้สามารถสรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้เป็นองค์ความรู้ใหม่เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมให้เป็นผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับวงการอุตสาหกรรมโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยโดยรวม

สรุป รูปแบบใหม่ หรือองค์ความรู้ใหม่เชิงพุทธบูรณาการที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ รูปแบบ “NFFFP” = GOOD SATELLITE TV OPERATOR MODEL” ถือได้ว่าเป็นคุณค่า และเป็นสิ่งสำคัญของแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ ดังนี้ คือ

๑. “N”(THE NOBLE EIGHTFOLD PATH) = อริยมรรคมีองค์ ๘ นำมาบูรณาการกับวิธีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมจริยธรรมวิชาชีพสื่อสารมวลชนฉบับใหม่ให้เร็วที่สุด เพื่อให้ทุกสื่ออยู่ภายใต้องค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนอันเดียวกัน โดยจะมีการเปิดกว้างให้สื่อโทรทัศน์ดาวเทียมเข้ามาเป็นสมาชิก มีการตั้งคณะกรรมการ เพื่อออกระเบียบ กฎกติกาสำหรับนำมาใช้ในการส่งเสริมให้มีการควบคุมและกำกับดูแลกันเองของสื่อโทรทัศน์ดาวเทียม (Self Regulation) เพราะฉะนั้นการนำมรรค ๘ มาใช้บูรณาการวิธีการนี้ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะสามารถทำให้ประสบความสำเร็จได้ทำให้เกิดผลเป็นความประพฤติที่ถูกต้องดีงามทั้งกาย วาจา ใจ

๒. “F”, (FIVE PRECEPTS), “F” (FIVE DHARMA) = เบญจศีล เบญจธรรม นำมาบูรณาการกับการหยุดยั้งหรือไม่สนับสนุนช่องโทรทัศน์ดาวเทียมที่กระทำความผิดกฎหมาย หรือกระทำความผิดจริยธรรม มีบทลงโทษในทางปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจนจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เพราะฉะนั้นการนำหลัก เบญจศีล, เบญจธรรม มาใช้บูรณาการวิธีการนี้ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะสามารถทำให้ประสบความสำเร็จได้ทำให้เกิดผลเป็นความประพฤติที่ดีถูก พุดถูก ทำถูก ไม่ทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย ไม่ทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม

๓. “F”(FOUR SUBLIME STATES OF MIND) = พรหมวิหาร ๔ นำมาบูรณาการกับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่าย สัมมนา โดย กสทช. และหน่วยงานองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชน โดยใช้กระบวนการจัดสนทนาแบบ Dialogue และ Collaborative ที่จะส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ มีการพูดคุยกันดีๆ มีความเห็นอกเห็นใจกัน มีความปรารถนาดีต่อกัน มีความรักความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์และสังคมเพราะฉะนั้นการนำหลัก พรหมวิหาร ๔ มาใช้บูรณาการวิธีการนี้ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะสามารถทำให้ประสบความสำเร็จได้ทำให้เกิดผลเป็นความประพฤติที่เกิดความรัก ความปรารถนาดี อยากให้เขาพ้นทุกข์อย่างมีปัญญา

๔. “P”(PREJUDICE) = อคติ ๔ นำมาบูรณาการกับการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอก กสทช. ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางในการปฏิบัติและบทลงโทษต่างๆ อย่างเป็นธรรมและเป็นกลางในเรื่องความผิดทางจริยธรรม เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้นำเสนอข่าวหรือรายการด้วยความเป็นกลาง เหมาะสม ถูกต้อง ปราศจากอคติต่างๆ เป็นประโยชน์

ต่อสังคมและไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประเทศไทย เพราะฉะนั้นการนำหลัก อคติ ๔ มาใช้บูรณาการวิธีการนี้ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะสามารถทำให้ประสบความสำเร็จได้ทำให้เกิดผลเป็นความประพฤติที่มีความเที่ยงตรง ยุติธรรม เป็นกลาง ไม่เอนเอียง

จากที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยสามารถแสดงแผนภูมิที่ ๑ และ ๒ "NFFFP = GOOD SATELLITE TV OPERATOR MODEL" ได้ดังนี้

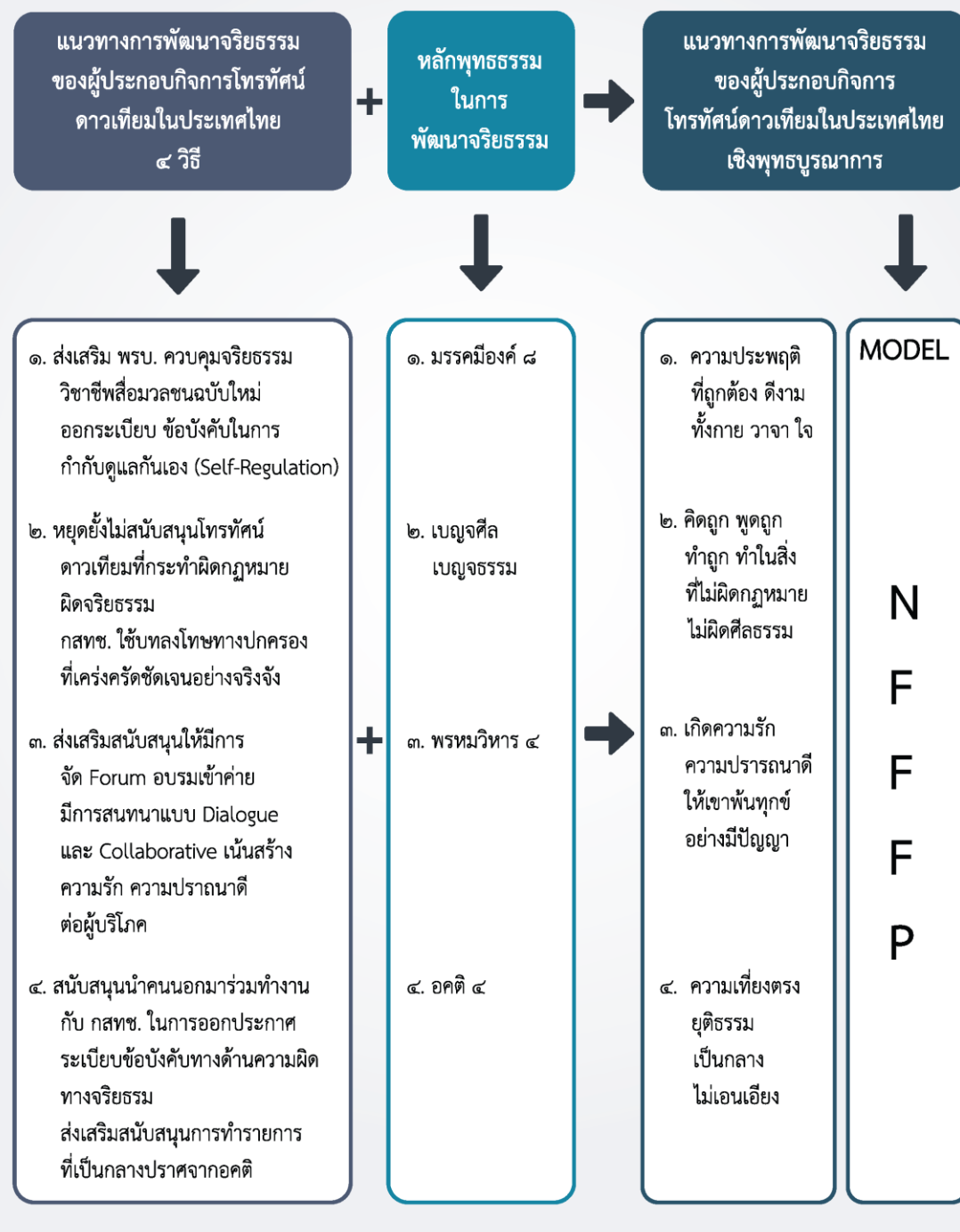
“N”(THE NOBLE EIGHTFOLD PATH) = อริยมรรคมีองค์ ๘

“F”(FIVE PRECEPTS) “F”(FIVE DHARMA) = เบญจศีล เบญจธรรม

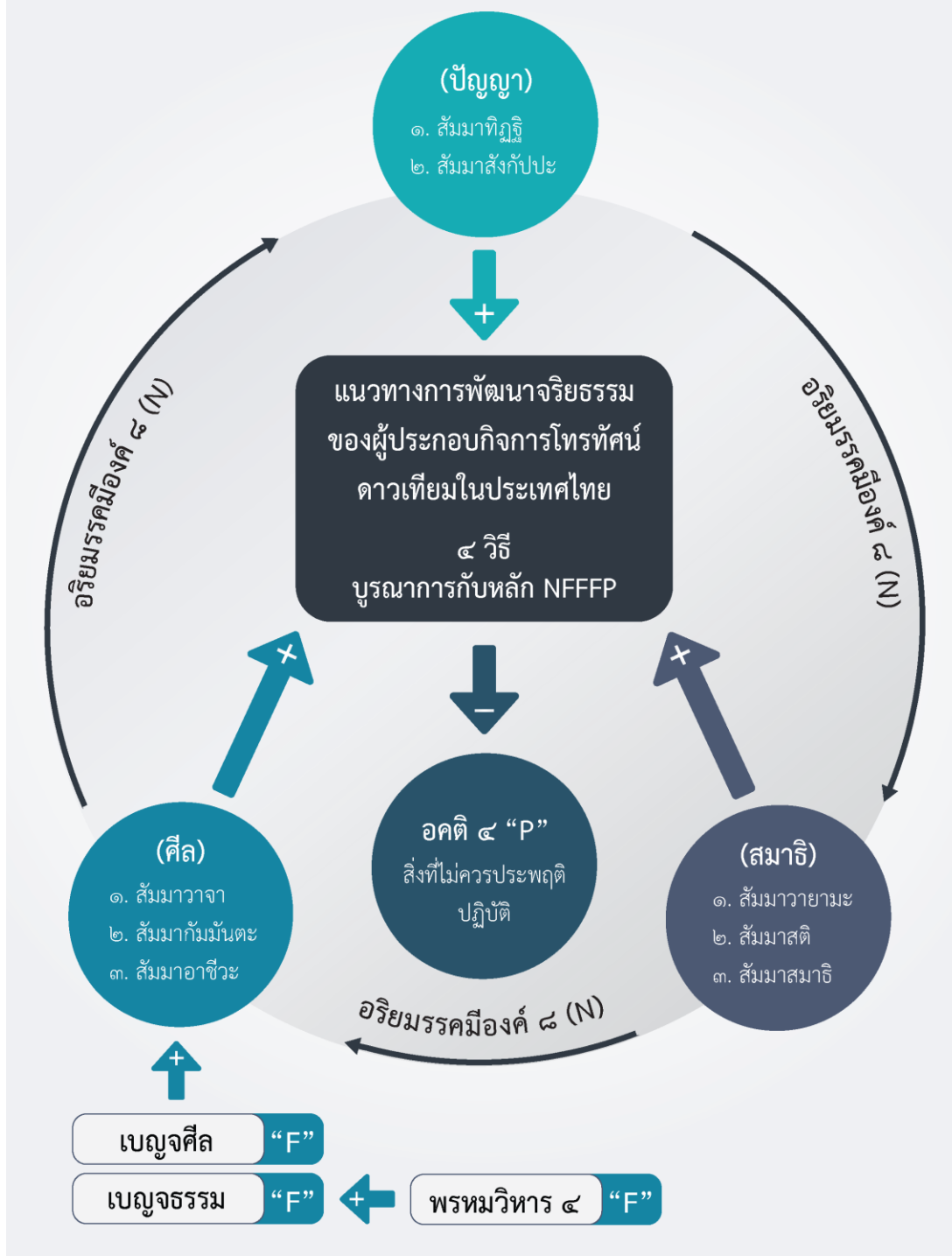
“F”(FOUR SUBLIME STATES OF MIND) = พรหมวิหาร ๔

“P”(PREJUDICE) = อคติ ๔

แผนภูมิที่ ๑. แสดงรูปแบบแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการ
โทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ

แผนภูมิที่ ๒. แสดง “NFFFP” = GOOD SATELLITE TV OPERATOR MODEL

กล่าวได้ว่าองค์ความรู้ได้แก่ “NFFFP= GOOD SATELLITE TV OPERATOR MODEL” ที่ได้จากการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการนี้ ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยและเป็นประโยชน์ต่อองค์กรที่เกี่ยวข้องคือสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.), สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.), สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) เป็นต้นเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยให้เกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพมีคุณค่าในเชิงจริยธรรม ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมสามารถอยู่ร่วมกันได้ในสังคมอย่างมีความสุข

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในสองประเด็น คือ ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) กสทช. ควรทำงานร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชน เพื่อจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม เช่น เรื่องมาตรฐานการผลิตรายการ มาตรฐานการผลิตรายการข่าว มาตรฐานการทำรายการโฆษณา อาหารเสริม ยา และอื่นๆ อะไรที่ควรทำ อะไรที่ไม่ควรทำ อะไรทำได้,อะไรทำไม่ได้ ให้ชัดเจน

๒) กสทช. ควรร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย ในการปลูกฝังและจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องการเสริมสร้างจริยธรรมเชิงพุทธให้กับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม ควรจะมีฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เช่น การฝึกทำสมาธิ ฝึกวิปัสสนา ฝึกกรรมฐาน ให้ความรู้เกี่ยวกับบาป บุญ คุณ โทษ ผิด ชอบ ชั่ว ดี กฎแห่งกรรม แล้วพาไปทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา จิตอาสาช่วยคนยากจน ช่วยสังคม เพื่อใช้หลักธรรมะในการยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ให้มีสำนึกในพุทธธรรมมากขึ้น และเพื่อก่อให้เกิดสัมมาทิฐิในตัวของผู้ประกอบกิจการฯ โดยจะต้องมีการอบรมอย่างต่อเนื่อง เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

๓) กสทช. ควรจัดงบประมาณในการทำงานร่วมกับองค์กรวิชาชีพ เพื่อจัดทำโครงการในการประกวดรายการ ข่าว และให้รางวัล จัดเป็นเวทีสาธารณะในการประกาศเกียรติคุณ ยกย่อง เชิดชูให้กับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมที่มีคุณภาพ มีจริยธรรม มีคุณธรรม เป็นการส่งเสริมให้แรงจูงใจทางบวกกับผู้ประกอบกิจการที่มีความตั้งใจในการทำงานที่ดี มีคุณภาพ มีจริยธรรมให้กับสังคม

๔) กสทช. ควรจัดสรรงบประมาณในการทำงานการอบรมเชิงปฏิบัติการทั้ง Workshop และ Dialogue โดยร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนต่างๆ ในการอบรม ในเรื่องเนื้อหาของเชิงจริยธรรม เอาบทเรียนจากต่างประเทศ หรือเอาหลักเรื่องความรับผิดชอบมาอบรมเชิงปฏิบัติการ

ให้กับผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม โดยจะต้องมีการอบรมแบบต่อเนื่องเป็นระยะเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

๕) กสทช. ควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัด Forum การอบรม การเข้าค่ายสัมมนา สำหรับผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม มีการจัดสนทนาแบบ Dialogue และ Collaborative ที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ มีการพูดคุยกันดี ๆ มีความเห็นอกเห็นใจกัน มีความปรารถนาดีต่อกัน มีความรักความเมตตาต่อกัน โดยให้เป็นการพบปะกันโดยตรงระหว่างผู้บริโภคและผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียม ให้มีการชี้แจงถึงปัญหาและผลกระทบที่ผู้บริโภคได้รับ เพื่อให้ผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมได้ตระหนักถึงความจริงและซึ้งซบ เกิดความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และมีความรับผิดชอบต่อเพื่อนมนุษย์มากขึ้น

๖) กสทช. ควรมีมาตรฐานในการประเมินการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ที่ดีสม่ำเสมอ

๗) กสทช. ควรสร้างรูปแบบของการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมเชิงส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมทุกราย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาวิจัยด้านแรงจูงใจในการนำหลักพุทธธรรมมาใช้บูรณาการกับแนวทางการพัฒนาจริยธรรมในสาขาอาชีพอื่นๆ เช่น จริยธรรมอาชีพนักธุรกิจ จริยธรรมอาชีพนักการเมือง จริยธรรมอาชีพนักกฎหมาย เป็นต้น

๒) ควรจัดโครงการหรือหลักสูตรแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการโดยนำรูปแบบแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยคือ NFFFP = GOOD SATELLITE TV OPERATOR MODEL เป็นต้นแบบในการวิจัย ต่อยอด

๓) ควรศึกษาวิจัยตัวบุคคล เช่น ผู้บริหาร, ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม, โปรดิวเซอร์, นักข่าว, บรรณาธิการ, พิธีกรหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยโดยนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

๔) ศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมของผู้ประกอบการที่มีการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการปฏิบัติงานขององค์กรอื่น ๆ

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

_____ . พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

_____ . อรรถกถาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์

มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กীরติ บุญเจือ,ศ. จริยธรรมกับประชาธิปไตย. ราชบัณฑิตยสถานปรัชญา ผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญา
และ จริยศาสตร์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๐.

ข่าวเพื่อสื่อมวลชน กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค. บุกลลายแหล่งผลิตยาแผนโบราณ ฉลากไม่ตรง
ตามทะเบียนตำรับ โฆษณาหลอกลวงอ้างเสริมสมรรถภาพทางเพศ เตือนผู้บริโภค
ระวัง ,๒๕๕๖.

ชมพูนุท นุตาคม. อิทธิพลสื่อในการสร้างสังคมอุดมความรู้. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เอกสารและ
ตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๐.

นับทอง ทองใบ. ศิลปวิจารณ์ รายการวิทยุโทรทัศน์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ศรีปทุม, ๒๕๕๓.

บุปผา บุญสมสุข, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพสื่อสารมวลชน ,
จริยธรรมสื่อ, กรุงเทพมหานคร : จรัสสนิทวงศ์การพิมพ์ จำกัด ๒๕๕๘.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ (ฉบับประมวลธรรม). พิมพ์ครั้งที่ ๑๒.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

_____ . พจนานุกรมพุทธศาสตร์ (ฉบับประมวลศัพท์). พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร
:บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๕.

_____ . พจนานุกรมพุทธศาสตร์ (ฉบับประมวลธรรม). พิมพ์ครั้งที่ ๘.กรุงเทพมหานคร
:บริษัท สื่อตะวัน จำกัด, ๒๕๔๕.

- _____ . พจนานุกรมพุทธศาสน์ (ฉบับประมวลศัพท์). พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา, ๒๕๓๒.
- _____ . **พุทธธรรม. (ฉบับปรับปรุงและขยายความ)**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.
- _____ . **ขอบฟ้าแห่งความรู้**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา ,๒๕๖๑.
- _____ . ธรรมานุญชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม. นครปฐม : ระฆังทอง, ๒๕๔๗.
- _____ . **พุทธธรรมฉบับปรับขยาย**. พิมพ์ครั้งที่ ๓๕. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผลิธัมม, ๒๕๕๕.
- วันดี ชวดนุช, ผู้ช่วยศาสตราจารย์, **การพูดในอาชีพสื่อมวลชน**, ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๔.
- วิสุทธิ คมวัชรพงศ์. **นายกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย**. ประกาศว่าด้วย ระเบียบ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพของสมาชิกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, พ.ศ. ๒๕๕๕.
- สุทิต ชัดติยะ, ดร., **หลักการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์**, กรุงเทพมหานคร : บริษัท ประยูร วงศ์พรินต์ติ้ง จำกัด ๒๕๕๕.
- สมคิด บางโม, รองศาสตราจารย์ กฎหมายและจริยธรรม สื่อสารมวลชน, กรุงเทพมหานคร : พัฒนวิทย์การพิมพ์ ๒๕๕๑.
- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. **การสั่งระงับการโฆษณาอาหาร**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยากระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๕๗.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. **การพิจารณาโทษทางปกครอง**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, ๒๕๕๘.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม (กสทช.). **ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจาย กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ**. ราชกิจจานุเบกษา ตอนพิเศษ ๑๕๗ ง, ๒๕๕๕.
- _____ . **คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลกันเอง ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการ, ๒๕๕๙.

(๒) วิทยานิพนธ์ :

กฤษณ์กวี จันทพันธ์. “แนวทางการกำกับดูแลเนื้อหาด้านจริยธรรมของสื่อโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. นิเทศศาสตร์และสารสนเทศ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๖.

กัญญธิดา โปสุวรรณ. “พัฒนาการกฎหมายในการกำหนดค่าเสียหายกรณีละเมิดลิขสิทธิ์”. **วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คณะนิติศาสตร์ , ๒๕๕๒.

จิราภรณ์ สุวรรณวาจกกสิกิจ. “การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงของศูนย์วิทยุพัฒนา”. **รายงานการวิจัย**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพชรบุรี, ๒๕๓๙.

ดวงเพชร สมศรี. “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ : กรณีศึกษาข้าราชการตำรวจในเขตกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

บัณฑิตา ทรัพย์กมล. “ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงงานอุตสาหกรรมเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร” **วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.

พัชรี นิวัฒน์เจริญชัยกุล. “ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการแก้ไขปัญหา มลพิษสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการรถเอกชนร่วมบริการ ขสมก”. **วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๐.

พระครูสุขุมสังฆการ (วรเมธ โพธิสาร/ศรีโพธิ์วัง). “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาเยาวชน : ศึกษากรณี พระเทพวงศาจารย์(คุณ ขนติโก)” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

พระชาตรี อุปสโม (สุขสบาย). “กระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ : กรณีศึกษา วัดอโศการาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

พระณัฐพงษ์ กฤตยวงศ์ (คุณสโก),. “ทางออกของปัญหาการบริโภคสื่อโทรทัศน์ตามหลักพระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒.

พระมหาวิโรจน์ คุตตวิโร. “การปฏิบัติหน้าที่ต่อสังคมด้านการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยส่วนกลาง ปีการศึกษา ๒๕๔๗”. สถาบันวิจัย
ญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหา มกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

พระชาติรี อุปสโม (สุขสบาย). “กระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ :
กรณีศึกษา วัดอโศการาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ”. วิทยานิพนธ์พุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
๒๕๔๙.

พระธานี เขมธมโม (จำปา). “ศึกษาสัมมาอาชีวะในพระพุทธศาสนา”. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพุทธศักราช, ๒๕๕๐.

มยุรี ไพบุรย์กุลกร. “บทบาทของเทคโนโลยีโซเซียลมีเดียต่อกระบวนการท้าวช่วงมหาอุทกภัย
ประเทศไทย ปี ๒๕๕๔ ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง ๗”. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๕.

วิโรจน์ ศรีหิรัญ. คุณค่าข่าวของสื่อมวลชนไทยในยุควารสารศาสตร์คอนเวอร์เจนซ์,
กรุงเทพมหานคร:การพิมพ์, ๒๕๖๐.

ศักดิ์ชัย อนันต์ตรีชัย. “จริยศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจของพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท”,
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

สกุลศรี ศรีสารคาม. สื่อสังคม (Social Media) กับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว .
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๔.

สุนน อยู่สิน. “การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงของศูนย์วิทยุพัฒนา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเพชรบุรี”. รายงานการวิจัย สถาบัน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๙.

(๓) บทความ :

กฤษริน รักษาแก้ว. “อิทธิพลของรายการในสื่อใหม่ที่มีต่อมุมมองต่อโลกของเด็กและเยาวชน”.
ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ เดือน
กันยายน- ธันวาคม ๒๕๖๐.

คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ภาษากับการสื่อสาร. พิมพ์ครั้งที่ ๒.
กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด, ๒๕๕๒.

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม (กสทช.), ประกาศ
คณะกรรมการกิจการกระจาย กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. ราช
กิจจานุเบกษา ตอนพิเศษ ๑๕๗ ง, ๒๕๕๕.

จักร์กฤษ เพิ่มพูน. ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ. กรณีศึกษาด้านจริยธรรมสื่อมวลชน .
บทความนำเสนอในการสัมมนา หัวข้อ สื่อมืออาชีพ กับ จรรยาบรรณ, ๒๕๕๖.

ณัฐนันท์ ศิริเจริญ. “การพัฒนางานองค์ความรู้เท่าทันสื่อ : โทรทัศน์ดาวเทียม”. **บทความทางวิชาการ, มปป.๒๕๖๑.**

ธাত্রี ใต้ฟ้าพล . “แนวทางการกำหนดกรอบจริยธรรมและการดำเนินงานในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการสาธารณะ”. บทความวิจัยนี้เขียนจากงานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนทุนจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, ๒๕๖๑.

มนัสนันท์ อภิรมย์วิจิตร. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเปิดรับชมรายการข่าวบนเทปของประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร”. **รายงานโครงการเฉพาะบุคคลปริญญาวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัทยธรรมศาสตร์, ๒๕๖๑.**

วีรวัฒน์ กนกนุเคราะห์. **จากคอลัมน์ ๑๐๐ นักวิทยุโลกไม่ลืม นิตยสาร “ช่วยตูนพิเศษ” ฉบับเดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔.**

พระมหาวิโรจน์ คุตตวิโร. “การปฏิบัติหน้าที่ต่อสังคมด้านการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยส่วนกลาง ปีการศึกษา ๒๕๔๗”. **สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.**

โสภณ พรโชคชัย. CSR Thailand 2012, **วารสารเศรษฐกิจ ฉบับพิเศษ, เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๕.**

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. “โครงการการส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖.

(๔) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

คนอง วังผายแก้ว. **พุทธวิธีการสื่อสาร คือ การสื่อสารตามหลักธรรมพระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์หรือยุคไอที.**มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา , [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/user/apkanong/profile> [๓๐ มกราคม ๒๕๖๒].

ณัฐวุฒิ เกรียงไกรเลิศ. **หลักพุทธศาสนากับการบริหารคน: อดติ ๔.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://www.nattawutkreangkraileard.com/bhuddism_in_management_nonbias4, [๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑].

หลักจริยธรรมและข้อบังคับของหน่วยงาน **องค์กร สภาวิชาชีพ สื่อสารมวลชน** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:<http://www.thaibja.org/thaibja/images/documents/NBCT/ethics> [๒๑ มกราคม ๒๕๖๒].

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.). [ออนไลน์].แหล่งที่มา : <https://pantip.com/topic/32120745> [๒๓ มกราคม ๒๕๖๑].

สัญลักษณ์ ศิวลักษณ์. พุทธศาสนากับการเมือง: เรื่องจากคนจริงโดยอิงทฤษฎี.[ออนไลน์]. แหล่งที่
:http:// www. Midnightuniv.org, [๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๖].

(๕) สัมภาษณ์:

สัมภาษณ์ พระราชปริยัติมุนี, รศ. ดร., คณบดีคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ พระศรีวิจิตรภรณ์, ป.ธ.๙, ดร., ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์โลกพระพุทธศาสนา เฉลิมพระเกียรติฯ WBTV, ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ พระเมธาวันรสร, รศ. ดร., รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโณม, ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา พระพุทธศาสนา ภาค เสาร์ – อาทิตย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ พีระวัฒน์ โชติธรรมโม, นายกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย, ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ นิรุฒน์ ต้นอนุชิตติกุล.ประธานกรรมการบริหาร บริษัท การ์ตูนคลับมีเดีย จำกัด สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง การ์ตูนคลับ ชานแนล, ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ แสง เสือดี, ผู้อำนวยการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง SMM TV บริษัท สยามอินเตอร์มัลติมีเดีย จำกัด (มหาชน), ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์พิเศษ จำนงค์ ทองประเสริฐ, ราชบัณฑิต, ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.วัชร งามจิตรเจริญ, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ สุภิญญา กลางณรงค์, อดีตกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กสทช., ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ ดุษฎี สิ้นเจิมสิริ, อดีตอธิบดี กรมประชาสัมพันธ์, ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ วัชร แวววุฒินันท์, นายกสมาคมวิชาชีพกิจการแพร่ภาพ และกิจการกระจายเสียง (ประเทศไทย), ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ หนึ่งพุทธ วิมุตตินันท์, ผู้อำนวยการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง บุญนิยม มุลนิธิบุญนิยม, ๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ ดินนา โคตรบุญอาริยะ, ผู้จัดการทั่วไป สถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง บุญนิยม มุลนิธิบุญนิยม, ๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สำเนียง เลื่อมใส, มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. บรรจบ บรรณรุจิ, อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ โกศล สงเนียม, ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ นิรุจน์ ตันอนุชิตติกุล, ประธานกรรมการบริหาร บริษัท การ์ตูนคลับมีเดีย จำกัด
สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง การ์ตูนคลับ ชานแนล, ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ สมพร อีระโรจนพงษ์, ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท พี เอส ไอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด
สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง P S I, ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ แสง เสือดี, ผู้อำนวยการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง SMM TV บริษัท สยาม
อินเตอร์มีเดียมีเดีย จำกัด (มหาชน), ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ พีระวัฒน์ โชติธรรมโม, นายกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ประเทศไทย, ๑ กรกฎาคม
๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ สมพร อีระโรจนพงษ์, ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท พี เอส ไอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด
สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่อง P S I, ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ ดร.นิพนธ์ นาคสมภพ, อดีตนายกสมาคมโทรทัศน์ดาวเทียมประเทศไทย, สมาชิกวุฒิสภา,
๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ สมภาร พรหมทา, อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๒.

๒. ภาษาอังกฤษ :

Approach. Moral Development and Behavior. New York : Holt Rinehart and Winstion
Inc, 1976.

Bario, David K, **The Process of Communication**, New York : Holt, Rinehart and
Winston.1960

Buddhadatta Mahathera. A.P. **English-Pali Dictionary**. (Wiltshire : Antony Rowe, 1992.

Baron Stan, **Introduction to mass communication : media Literacy and Culture**.
3rd ed. New York : McGraw Hill, 2004

Flippo, Edwin B. **Management: A Behavioral Approach**. Boston : Allyn & bacon,
1979.

Learence Kohlberg. **Moral Stages and Moralization : The Cognitive Development**

Russell C. Swansburg. **In Service Education**. New York: G.D. Putmen Sons,1968.

Vivain John, **The media of mass communication**, 7th ed. Boston : Pearson
Education Inc,2005

Vitit.Muntardhorn.**Mass media laws and regulation in Thailand**.singapore: Asian
Media Lnformation & Communication Center (AMIC).1988.

Wallace J. Wood and Zaffane, R, **Organizational Behavior, A Global Prospective**,
(Brisbane : Jon Wiley & Sons Australia, 2001.

Laura Nash.**Good Intentions Aside,A Manager's Guide to Resolv ing Ethical problems**.
Boston : Harvaral Business School Pres,1990.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย (หลักสูตร พธ.ด. พระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ) โทร. ๐-๒๒๒๒-๐๖๘๐ ภายใน ๑๑๓๓

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ ๑๒๒

วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอนิมนต์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

นมัสการ พระครูโกศลศาสนบัณฑิต ผศ. ดร.

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิชาศรัทธา ศาสนา ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุรณ์ ฐิตจิตฺโต, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภกรเป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ระหว่างออกแบบเครื่องมือวิจัยเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

เพื่อการนี้ จึงขอมิมนต์พระคุณท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยต่อไป

จึงน้อมสการมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบพระคุณยิ่ง

OK

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภสร)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

๒) การจลาจลของเคิร์ดและชาวเติร์ก
ที่ขบถต่อรัฐบาล

จากหนังสือพิมพ์
๕ มิ.ย. ๖๒

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย (หลักสูตร พธ.ด. พระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ) โทร. ๐-๒๒๒๒-๐๖๘๐ ภายใน ๑๑๓๓

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/๖๕๕ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ. ดร.ดวงเพชร สมศรี

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ รหัสนิสิต ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภกรเป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ระหว่างออกแบบเครื่องมือวิจัยเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

เพื่อการนี้ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภกร)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

๐๕๓๒๕๖
๕ มิ-๕ ๖๒

บันทึกข้อความ

สำนักงาน บัณฑิตวิทยาลัย (หลักสูตร พธ.ด. พระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ) โทร. ๐-๒๒๒๒-๐๖๘๐ ภายใน ๑๑๓๓

ที่ ศร ๖๑๐๑.๑/๑๕๕

วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.สมคิด เศษวงค์

ด้วย นายประชา เทพพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิชา ศรัทธาสนี ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภกรเป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ระหว่างออกแบบเครื่องมือวิจัยเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

เพื่อการนี้ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอขอบคุณยิ่ง

OK

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภกร)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

พืชมหัศจรรย์ของครัวเรือน

ଜଳମୟୀ

Spring Spring

ଉତ୍ତର ଶାଖାରେ ମୋର ଶାସନ

२२. २३

ภาคผนวก ข

หนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย (หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิเศษ) โทร. ๐-๒๒๒๒-๐๖๘๐ ภายใน ๑๑๓๓

ที่ ศร ๖๑๐๑.๑/ว ๒๓

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ พระราชปรีดีมณี, รศ. ดร. คณบดีคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ด้วย นายประชา เทพพานิช นิติหลักสูตรพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ รหัสนิสิต ๕๖๐๑๕๐๕๒๓๒ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาริธีธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร., พระมหาสมบุรณ์ ฐุตติโก, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ สุภษร เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิติศาสตร์เข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิติศาสตร์จะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง

จึงน้อมสการมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบพระคุณยิ่ง

[Handwritten signature]

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภษร)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

Y. H. Z. m. n. r. s.

Dr. W. H. H. H.

मोदी व ५५

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว ๒๒

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ พระเมธาวิเชียร, รศ. ดร. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิชา รหัสนิสิต ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาริธีธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมีพระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร., พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภสร เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง

จึงนมัสการมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบพระคุณยิ่ง

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

อธิการบดีมหาวิทยาลัย
ม.ค.บ.บ.บ.บ.
๑๗ ๑๑ ๖๒

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภสร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย (หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาคพิเศษ) โทร. ๐-๒๒๒๒-๐๖๘๐ ภายใน ๑๑๓๓

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว ๒๓

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ. ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโณ ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคเสาร์-อาทิตย์

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ รหัสนิสิต ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบการโทรทัศดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร., พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภสร เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภสร)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

อินเฝ้าโพ
ให้สมทบ

๑๖ มิ.ย. ๒๕๖๒

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว

๒๒

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ศาสตราจารย์พิเศษจ้านงค์ ทองประเสริฐ ราชบัณฑิต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา ศาสนา ศาสนพิธี ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทาง
การพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี
พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภสร
เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย
การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการทำวิจัย
ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ศิริกมลวรรณ วิจิตรวาท
๒๕๖๒.๕

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภสร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว

๒๒

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ศาสตราจารย์พิเศษ รท. ดร.บรรจบ บรรณรุจิ อาจารย์พิเศษ มจร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา ศาสนา วัฒนธรรม รหัสนิสิต ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทาง
การพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี
พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภสร
เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย
การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการทำวิจัย
ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง
จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

11/6/62

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภสร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว ๕๒

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

มอ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ศ.ดร.สมภาร พรมทา ผู้อำนวยการศูนย์พุทธปรัชญา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา รหัสนิสิต ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทาง
การพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี
พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภสร
เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย
การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการทำวิจัย
ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย
ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง
จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ได้ให้สัมภาษณ์แล้ว

(ผ.น. สมภาร พรมทา)
13 มี.ค. ๒๕๖๒

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภสร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว

๒๒

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๗๐

พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ศ.ดร.วิษระ งามจิตรเจริญ สาขาวิชาปรัชญา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา ศาสนา วัฒนธรรม รหัสนิสิต ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทาง
การพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี
พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภสร
เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย
การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการทำวิจัย
ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

๙ นิสิตเทศพานิช

อน นิสิต
๙๓ ๙.๕.๖๖

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภสร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว ๒๒

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๗๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน รศ. ดร.สำเนียง เลื่อมใส ประธานหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาสันสกฤต
มหาวิทยาลัยศิลปากร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทพพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา รหัสนิสิต ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทาง
การพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี
พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภสร
เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย
การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการทำวิจัย
ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง
จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ได้สัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว
(รศ. ดร. ลิ้มเหลว ลิ้มเหลว)
๑๖ มี.ค. ๖๖

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภสร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทพพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว

๕๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คุณสุภิญญา กลางณรงค์ อดีตกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิชา รัชชานิสิต ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมีพระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุญ ฐุฑฺฒิกโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพนธ์ คุุภร เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง
จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ได้สัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว

๒๓ มิ.ย. ๖๒

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ คุุภร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว

๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๗๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คุณศุภกิจ สีนเจิมสิริ อดีตอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา ศาสนา ศาสนพิธี ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทาง
การพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี
พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภสร
เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย
การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการทำวิจัย
ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

วิมลวรรณ ๖๖

ขอแสดงความนับถือ

11 มิย 62

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภสร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว

๒๒

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.นิพนธ์ นาคสมภพ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (ประเทศไทย)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา ศาสนา วัฒนธรรม ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “แนวทาง
การพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี
พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุญ ฐิตมโนโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภสร
เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย
การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการทำวิจัย
ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ดร.นิพนธ์ นาคสมภพ
อธิการบดี
12 May 62

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภสร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว ๒๒

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ประธานสภาวิชาชีพ ข้าราชการและโทรทัศน์ไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา รหัสนิสิต ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “แนวทาง
การพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี
พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุญ ณ วชิรธรรมาราม, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพนธ์ ศุภสร
เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย
การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการทำวิจัย
ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง
จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

๒๓.๕.๖๒

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ ศุภสร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว ๒๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๗๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกสมาคมนักข่าววิทยุ และโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทตพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา ศาสนา วัฒนธรรม รหัสนิสิต ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “แนวทาง
การพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี
พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุญ ฐิตมโน, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภสร
เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย
การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการทำวิจัย
ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง
จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภสร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทตพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

ที่ ศร ๖๑๐๑.๑/ว ๕๕

๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

25/11/2024

เรียน ประธานสภาวิชาชีพ กิจการแพรรภาพ และกิจการกระจายเสียง (ประเทศไทย)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทพพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิชา รัชสันิธิ ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “แนวทาง
การพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี
พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมปฤม ฐาณิกโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภกร
เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย
การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการทำวิจัย
ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย
ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง
จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

[Signature]

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภษร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

๑ ได้ทำหนังสือพิมพ์แล้ว

18 Dec 62

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว ๒๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๑๕

มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ช่อง WBTV

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชาพิเศษ รหัสนิสิต ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “แนวทาง
การพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ”
โดยมี พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุญ วุฑฒิโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์
ศุภสร เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)
ประกอบด้วย การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)
โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือใน
การเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการ
ทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง
จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

นิสิตในสัมภาษณ์
ทางอีเมล
๒๘.๖.๖๒

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภสร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

ที่ ๑๖ ๘๐๐๑.๑/๑๒๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ประธานกรรมการบริษัท/ผู้บริหารผู้อำนวยการ สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมช่อง PSI

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา รหัสนิสิต ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทาง
การพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ”
โดยมี พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุญ ฐุฑฺฒิกโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์
ศุภสร เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)
ประกอบด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)
โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือใน
การเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการ
ทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภสร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

ที่ ๑๐๘๐๑๑.๑/๒๔

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ประธานกรรมการบริษัท/ผู้บริหารผู้อำนวยการ สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมช่อง Cartoon Club

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิชา รัชต์นิสิต ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุญ วัชรตมโก, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภษร เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ได้ส่ง ๓๗๕ ๕๖๖๐๐
14/7/2562

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภษร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

ที่ ๑๐๕๐๐๑.๑/๒๕๖๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ประธานกรรมการบริษัท/ผู้บริหารผู้อำนวยการ สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมช่อง SMM TV

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา ศาสนา ศาสนา ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทาง
การพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ”
โดยมี พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์
ศุภสร เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)
ประกอบด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)
โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือใน
การเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการ
ทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ได้รับสัมภาษณ์ เรื่อง มธจ. ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ขอแสดงความนับถือ

11/๖๖ ๑๕๖๕
๑๖/๖๖ ๑๕๖๕
๒๔/๖/๖๕

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภสร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว

๒๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๗๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ช่องบุญนิยมทีวี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายประชา เทศพานิช นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา รัชต์นิสิต ๕๖๐๑๕๐๕๒๗๒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทาง
การพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ” โดยมี
พระครูโกศลศาสนบัณฑิต, ผศ. ดร. พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ. ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภสร
เป็นคณะกรรมการควบคุม การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย
การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาประกอบการทำวิจัย
ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงขออนุญาตให้นิสิตเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง
จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภสร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นายประชา เทศพานิช โทร. ๐๘ ๑๖๔๗ ๑๐๕๐

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) เพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และสภาพปัญหาของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

๒. เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

๓. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ

แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความรู้ ความคิดเห็นที่เป็นข้อเท็จจริง โดยข้อมูลที่ได้ ผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลเพื่อไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อประโยชน์เชิงวิชาการต่อไป

ผู้วิจัยได้แบ่งคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ข้อ ๑-๒ ด้านจริยธรรมและแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

ข้อ ๓-๔ ด้านหลักพุทธธรรมที่ใช้บูรณาการแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

ข้อ ๕-๖ ด้านแนวทาง วิธีการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเชิงพุทธบูรณาการ

ข้อ ๗ ข้อเสนอแนะ แนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเชิงพุทธบูรณาการ

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ในโอกาสนี้ ผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลที่เป็นความรู้ที่ได้ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำมาบูรณาการเพื่อพัฒนาการทำหน้าที่ของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ มีคุณธรรมมีจริยธรรมยิ่งขึ้น เพื่อสร้างความมั่นคง ความเจริญก้าวหน้าให้แก่องค์กร สังคม และประเทศชาติ ในการช่วยแก้ไขปัญหาทางจริยธรรมของการดำเนินการกิจการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมในประเทศไทย ที่เกิดขึ้นของผู้ประกอบกิจการบางราย เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อความเจริญก้าวหน้า ต่อการพัฒนาคุณภาพ และจริยธรรมของโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ที่ส่งผลต่อภาคประชาชน ครอบครัว สังคม และประเทศชาติต่อไป

ประชา เทศพานิช

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิชาชั้น ๒

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สัมภาษณ์กลุ่มที่ ๑ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา

๑. จริยธรรม จรรยาบรรณของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมในประเทศไทย มีความสอดคล้องกับทางพระพุทธศาสนาอย่างไร

๒. ท่านคิดว่าจริยธรรมและจรรยาบรรณของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมในประเทศไทยมีความสำคัญต่อการดำเนินกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมอย่างไร

๓. ท่านคิดว่าหลักพระพุทธธรรมข้อใดที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยในการดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวในปัจจุบันให้ดีขึ้นได้

๓.๑ ปัญหาเกี่ยวกับรายการข่าว รายการที่เกี่ยวกับการเมือง ที่มีการใช้คำหยาบคาย คำทอ ใส่ร้ายป้ายสี ประชดประชัน เสียดสี ดูหมิ่น ดูแคลน เหยียดหยาม ประณาม สบประมาท กล่าวคำเท็จ โกหก หลอกลวง (Hate speech) สร้างความแตกแยก แบ่งฝักแบ่งฝ่าย สร้างความเกลียดชัง ยุยง ปลุกปั่น ปรักปรา เคียดแค้น ช่มชู้ อาฆาตมาดร้าย บ่อนทำลายความสงบและความสามัคคี โดยหวังผลประโยชน์ทางการเมือง และผลประโยชน์ทางธุรกิจของตัวเองฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน สังคม และประเทศชาติ

๓.๒ ปัญหารายการหรือโฆษณาสินค้าทั้งอุปโภคและบริโภค เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ในครัวเรือน อาหารเสริม และผลิตภัณฑ์ยาที่มีการโฆษณาเกินจริง เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด อดอ้างสรรพคุณเกินจริง เป็นโฆษณาที่ไม่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล เช่น คณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หรือมีสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค หวังผลประโยชน์ในการขายสินค้าเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยของผู้บริโภค

๓.๓ ปัญหารายการที่มีเนื้อหาหมิ่นง่าย ขวนเชื่อ ไร้สาระ เช่น รายการโหราศาสตร์ ไสยศาสตร์ หมอดู-พยากรณ์ชีวิต และโชคชะตา รายการที่มีการหลอกลวงผู้ชมโดยอ้างข้อมูลเกินจริง นำความเชื่อมาปั่นเรื่อง เพื่อประโยชน์ในการขายสินค้า เครื่องรางของขลังและวัตถุมงคล เป็นรายการที่ต้มคนดู และชักนำสังคมให้เชื่อเรื่องงมงาย ไร้สาระ ไม่ก่อให้เกิดสติปัญญาต่อผู้ชม

๔. หลักพระพุทธธรรมมีความสำคัญอย่างไรต่อการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

๕. ท่านมีรูปแบบหรือวิธีการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการกับการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยอย่างไร

๖. การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบกิจการของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยเพื่อให้ได้ผลสำเร็จที่ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรมที่สุด ควรทำอย่างไร

๗.ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการ
โทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยตามแนวพุทธ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ คุณภาพ และจริยธรรมใน
การประกอบกิจการอย่างไรบ้าง

สัมภาษณ์กลุ่มที่ ๒ หน่วยงาน องค์กร ที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแล และส่งเสริมการประกอบ กิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

๑.กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศขององค์กร หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแลด้านจริยธรรมของการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย ในปัจจุบันดีแล้วหรือไม่อย่างไร

๒.นอกจาก กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศขององค์กร หน่วยงานที่มีหน้าที่ กำกับ ควบคุม ดูแลแล้ว ท่านคิดว่า ควรมีกฎระเบียบ หรือ จริยธรรมด้านอื่น เพื่อใช้ในการดำเนิน กิจการโทรทัศน์ดาวเทียมเพิ่มเติมอีกหรือไม่ และ จะมีแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบ กิจการโทรทัศน์ดาวเทียมอย่างไร

๓.ท่านคิดว่าหลักพุทธธรรมข้อใดที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ใน ปัจจุบันให้ดีขึ้นได้

๓.๑ ปัญหาเกี่ยวกับรายการข่าว รายการที่เกี่ยวกับการเมือง ที่มีการใช้คำหยาบคาย คำทอ ใส่ร้ายป้ายสี ประชดประชัน เสียดสี ดูหมิ่น ดูแคลน เหยียดหยาม ประณาม สบประมาท กล่าวคำเท็จ โกหก หลอกลวง (Hate speech) สร้างความแตกแยก แบ่งฝักแบ่งฝ่าย สร้างความเกลียดชัง ยุยง ปลุกปั่น ปรีกปรีา เคียดแค้น ช่มชู้ อาฆาตมาดร้าย บ่อนทำลายความสงบและความสามัคคี โดยหวังผลประโยชน์ทางการเมือง และผลประโยชน์ทางธุรกิจของตัวเองฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน สังคม และประเทศชาติ

๓.๒ ปัญหารายการหรือโฆษณาสินค้าทั้งอุปโภคและบริโภค เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ ต่างๆ ในครัวเรือน อาหารเสริม และผลิตภัณฑ์ยาที่มีการโฆษณาเกินจริง เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง เป็นโฆษณาที่ไม่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล เช่น คณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หรือมีสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค หวังผลประโยชน์ในการขายสินค้าเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยของผู้บริโภค

๓.๓ ปัญหารายการที่มีเนื้อหาหมิ่นประมาท ขนเชื้อ ไร้สาระ เช่นรายการโหราศาสตร์ ไสยศาสตร์ หมอดู-พยากรณ์ชีวิต และโชคชะตา รายการที่มีการหลอกลวงผู้ชมโดยอวดอ้างข้อมูลเกินจริง นำความเชื่อมาปั้นเรื่อง เพื่อประโยชน์ในการขายสินค้า เครื่องรางของขลังและวัตถุมงคล เป็นรายการที่ต้มคนดู และชักนำสังคมให้เชื่อเรื่องงมงาย ไร้สาระ ไม่ก่อให้เกิดสติปัญญาต่อผู้ชม

๔.ท่านได้ส่งเสริม และพัฒนาจริยธรรมให้กับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินกิจการอย่างไรบ้าง

๕.ท่านมีวิธีการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการกับการพัฒนาจริยธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและคุณภาพในการดำเนินกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมอย่างไรบ้าง

๖.การนำหลักพุทธธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ คุณภาพ และ จริยธรรมในการดำเนินกิจการ จะสามารถประสบผลสำเร็จและนำไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมได้อย่างไร

๗.ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทยตามแนวพุทธ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ คุณภาพ และ จริยธรรมในการประกอบกิจการอย่างไร

สัมภาษณ์กลุ่มที่ ๓ ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย

๑. ท่านคิดว่าจริยธรรมและจรรยาบรรณ มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมอย่างไร และควรมีแนวทางวิธีการในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมอย่างไรบ้าง

๒. ท่านคิดว่าจริยธรรมและจรรยาบรรณของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในปัจจุบันมีความเหมาะสมต่อการเป็นแนวทางในการประกอบกิจการที่ดีแล้วหรือไม่ อย่างไร

๓. ท่านคิดว่าหลักพุทธธรรมข้อใดที่สามารถนำมาใช้บูรณาการแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมได้อย่างประสบความสำเร็จ โดยสามารถช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในปัจจุบันให้ดีขึ้นได้

๓.๑ ปัญหาเกี่ยวกับรายการข่าว รายการที่เกี่ยวกับการเมือง ที่มีการใช้คำหยาบคาย ด่าทอ ใส่ร้ายป้ายสี ประชดประชัน เสียดสี ดูหมิ่น ดูแคลน เหยียดหยาม ประณาม สบประมาท กล่าวคำเท็จ โกหก หลอกลวง (Hate speech) สร้างความแตกแยก แบ่งฝักแบ่งฝ่าย สร้างความเกลียดชัง ยุยง ปลุกปั่น ปรักปรำ เคียดแค้น ช่มชู้ อาฆาตมาดร้าย บ่อนทำลายความสงบและความสามัคคี โดยหวังผลประโยชน์ทางการเมือง และผลประโยชน์ทางธุรกิจของตัวเองฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน สังคม และประเทศชาติ

๓.๒ ปัญหารายการหรือโฆษณาสินค้าทั้งอุปโภคและบริโภค เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ในครัวเรือน อาหารเสริม และผลิตภัณฑ์ยาที่มีการโฆษณาเกินจริง เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด อดอ้างสรรพคุณเกินจริง เป็นโฆษณาที่ไม่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล เช่น คณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หรือมีสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค หวังผลประโยชน์ในการขายสินค้าเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยของผู้บริโภค

๓.๓ ปัญหารายการที่มีเนื้อหาหมิ่นง่าย ขวนเชื่อ ไร้สาระ เช่น รายการโหราศาสตร์ ไสยศาสตร์ หมอดู-พยากรณ์ชีวิต และโชคชะตา รายการที่มีการหลอกลวงผู้ชมโดยอ้างข้อมูลเกินจริง นำความเชื่อมาปั้นเรื่อง เพื่อประโยชน์ในการขายสินค้า เครื่องรางของขลังและวัตถุมงคล เป็นรายการที่ต้มคนดู และชักนำสังคมให้เชื่อเรื่องงมงาย ไร้สาระ ไม่ก่อให้เกิดสติปัญญาต่อผู้ชม

๔. การนำหลักพุทธธรรมมาใช้บูรณาการแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม มีความสำคัญอย่างไร

๕. ท่านได้ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมให้กับพนักงาน เจ้าหน้าที่ในกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมของท่านในการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการประกอบกิจการอย่างไรบ้าง

๖. ท่านคิดว่าการนำหลักพุทธธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม จะสามารถประสบผลสำเร็จ และสามารถนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างไรบ้าง

๗. ท่านมีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา จริยธรรมของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมตามแนวพุทธ เพื่อส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรม และประสิทธิภาพในการประกอบกิจการ อย่างไรบ้าง

ภาคผนวก ง

ภาพประกอบการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา
พระราชปรียัติมุนี, รศ.ดร.

พระเมธาวิสัยรส, รศ. ดร.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม

ศาสตราจารย์พิเศษ จำนงค์ ทองประเสริฐ

ศาสตราจารย์พิเศษ รท.ดร. บรรจบ บรรณรุจิ

ศาสตราจารย์ ดร.สมภาร พรหมทา

ศาสตราจารย์ ดร. วัชร งามจิตรเจริญ

รองศาสตราจารย์ ดร. สำเนียง เลื่อมใส

หน่วยงานองค์กร ที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมควบคุม กำกับ ดูแล
การประกอบกิจการโทรทัศน์ดาวเทียมในประเทศไทย
นางสาว สุภิญญา กลางณรงค์

นาย ดุษฎี สิ้นเจิมศิริ

ดร.นิพนธ์ นาคสมภพ

นาย โกศล สงเนียม

นายพีระวัฒน์ โชติธรรมโม

นายวัชร แววุฒินันท์

ผู้ประกอบการโทรทัศนดาวเทียมในประเทศไทย
พระศรีวิฑราภรณ์

นาย สมพร อีระโรจนพงษ์

นาย นิรุจน์ ตันอนุชิตติกุล

นาย แสง เสือดี

นาย หนึ่งพุทธ วิมุตตินันท์ และ นางสาว ดินนา โคตรบุญอารียะ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายประชา เทศพานิช
เกิด	๑ ตุลาคม ๒๕๑๒
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
การศึกษา	พ.ศ. ๒๕๓๗ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี (วศ.บ.) คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิศวกรรมไฟฟ้าระบบควบคุม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (KMITL) พ.ศ. ๒๕๕๔ สำเร็จการศึกษาปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจ หลักสูตร Executive MBA สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA)
รางวัล	พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้รับรางวัลนราธิปพงศ์ประพันธ์ (ผู้สนับสนุนและมีอุปการคุณสูง ยิ่งต่อสถาบัน) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) พ.ศ. ๒๕๕๖ รางวัล “PRIDE OF NIDA EMBA AWARDS 2013” คณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้รับรางวัลนักศึกษาเก่าดีเด่น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) พ.ศ. ๒๕๖๒ รางวัลบุคคลดีเด่น คนดี มีคุณธรรม ประเภทนักบริหารองค์กร ภาคเอกชน สมาพันธ์พันธมิตรเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม สังคม (สพคจ) พ.ศ. ๒๕๖๒ รางวัลศรีสยามสุพรรณนาคา สาขาผู้ทำคุณประโยชน์ให้กับสังคม ดีเด่น พ.ศ. ๒๕๖๒ รางวัลชจจักร รางวัลผู้ทำคุณประโยชน์ ประเภททำประโยชน์ต่อ สังคมและสาธารณกุศลดีเด่น
งานทางสังคม	พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๕๙ อุปนายก ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สมาคมศิษย์เก่าคณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐ กรรมการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สมาคมนักศึกษาเก่า สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ในพระบรมราชูปถัมภ์

	พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๑	กรรมการ สมาคมโทรทัศนดาวเทียม (ประเทศไทย)
	พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑	อุปนายก ฝ่ายบริหาร สมาคมนักศึกษาเก่า สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ในพระบรมราชูปถัมภ์
	พ.ศ. ๒๕๖๑ – ปัจจุบัน	ที่ปรึกษา สมาคมศิษย์เก่า คณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ในพระบรมราชูปถัมภ์
	พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑	นายก สมาคมศิษย์เก่า คณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)
	พ.ศ. ๒๕๖๑ – ปัจจุบัน	นายกกิตติมศักดิ์ สมาคมนักศึกษาเก่าคณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)
	พ.ศ. ๒๕๖๑ – ปัจจุบัน	กรรมการ มูลนิธิสมาคมศิษย์เก่าคณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)
อาชีพ		ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (CEO) บริษัท วิชายน์ เทเลคอม จำกัด ผู้ให้บริการโครงข่ายสัญญาณโทรทัศนผ่านดาวเทียม
เข้าศึกษา	๒๕๕๗	
ที่อยู่ปัจจุบัน	๑๒๐/๘๙ หมู่บ้านชวนชื่นการ์เด็นวิลล์ ถนนกรุงเทพ-ปทุมธานี ตำบลบางเต็ อำเภอมะเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี	